รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตร ในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่

โดย

อาจารย์เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ และคณะวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

พฤษภาคม ๒๕๖๑

บทสรุปผู้บริหาร

ในการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๓ กับระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในเชิงพื้นที่มีการขยายพื้นที่จากเทศบาลตำบลสารภี เป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อการบูรณาการ การจัดการเชิงพื้นที่ ในการสร้างนวัตกรรมที่มีผลมาจากความต้องการของชุมชน เพื่อให้เกิดการทำงานแบบเชื่อมโยงของเทศบาล ๓ เทศบาล ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้ง เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาแต่ละเทศบาลมีพื้นที่ทับซ้อนทำให้งบประมาณกระจุกตัวส่งผลให้ประชาชนชายขอบ ไม่ได้รับการพัฒนาร่วมกันของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ทั้งนี้ในมีการดำเนินการตลอดระยะเวลา ๒๔ เดือน คณะผู้วิจัยได้มีการดำเนินงานใน ๒ มิติ คือ

๑. มิติทางด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบัน โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำระบบและกลไกที่เป็น ผลจากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ ๑ และ ๒ มาปรับใช้ในระดับคณะวิชา มีการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยใน ๖ ด้านได้แก่ ๑) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัย ๒) การสนับสนุนด้านเทคนิคและเครื่องมือในการดำเนินงาน ๓) การพัฒนาเครือข่ายระดับสถาบัน ๔) การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และ ๕) การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ ถึงแม้ในการดำเนินงานจะพบปัญหาบางประการเกี่ยวกับบริบทของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนในระดับคณะตลอดจนโครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีลักษณะเฉพาะ อาทิ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน , การบริหารจัดการงบประมาณ รวมไปถึงภาระงานของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จึงส่งผลให้มิติในการพัฒนาดำเนินการได้เฉพาะในส่วนของอาจารย์ในสายวิชาการ หากแต่ด้วยผลของการดำเนินงานก็ยังปรากฏเป็นรูปธรรมในเรื่องกระบวนการในการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ รวมไปถึงส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย โดยแนวทางในการดำเนินการด้านวิจัยเพื่อสังคมที่ได้ดำเนินการพัฒนาทั้งของนักวิจัยและชุมชนจนถูกนำไปเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการบริการวิชาการจนถึงการวิจัยของสถาบัน ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับนโยบายต่อไปรวมถึงด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบัน จากการดำเนินโครงการวิจัยในระยะที่ ๑ และ ๒ เดิมที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก มุ่งเน้นด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตเป็นหลักแล้ว ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านของการพัฒนาระบบและกลไกในการจัดการงานวิจัยรวมถึงการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เกิดระบบสารสนเทศในการจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพพร้อมสนับสนุนการทำงานของนักวิจัยและมหาวิทยาลัย อันเป็นผลให้เกิดเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการนำไปสู่การปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไปในทิศทางของการพัฒนาตนเองสู่งานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒. มิติทางด้านการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ได้แก่ ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และ ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการดำเนินการที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อมโยงในหลายๆภาคส่วน ได้แก่ ชุมชน หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน รวมถึงเครือข่ายไม่แสวงหาผลกำไร ผ่านการดำเนินการโครงการย่อย ภายใต้กรอบการดำเนินการ ๓ ด้านได้แก่ กรอบด้านฐานข้อมูลชุมชน กรอบด้านเศรษฐกิจชุมชน และ กรอบด้านการ

พัฒนาเครือข่าย ซึ่งผลการดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่นและเห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งกิจกรรมที่ทำร่วมกันในเชิงพื้นที่และเชิงนโยบายจากความร่วมมือของทุกฝ่ายส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนทั้งเชิงนโยบายและเชิงการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้ง ๓ พื้นที่

นอกเหนือจากการสนับสนุนของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยยังได้ตั้งปฏิภาณการทำงานให้ประโยชน์เกิดจากทั้ง ๔ ฝ่ายคือ ชุมชนมีการขับเคลื่อนอย่างยั่งยืน, มหาวิทยาลัยได้สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่, แหล่งทุนได้เห็นภาพการขับเคลื่อนครบตามวัตถุประสงค์ และนักวิจัยได้เกิดการเรียนรู้การทำงานวิจัยเพื่อชุมนชนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งยังมีแหล่งทุนภายในพื้นที่ซึ่งถือเป็นส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมทำให้ส่งผลมีมุมมองในแนวคิดการดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่ ที่เป็นระบบและตอบสนองความต้องการในท้องที่อย่างแท้จริง อันจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับมหาวิทยาลัยที่มีคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นต่อไป

เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำและคณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่เกิดขึ้น จากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เทศบาลตำบลสารภี เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้ง ภายใต้การสนับสนุนด้าน แหล่งทุนจาก สกว. ผลจากการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม ในเขตพื้นที่สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยใน ๓ ประเด็น คือ การจัดการฐานข้อมูล การพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ ๑. พัฒนาความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ๒. สร้างนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากในด้านการเกษตร ๓. หนุนเสริมขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านการเป็นผู้ประกอบการและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยกำหนดพื้นที่ในการวิจัยคือ ตำบลสารภี ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงาน ซึ่งได้มีการกำหนดเป็น ๔ กลุ่มดังนี้ ๑.กลุ่มประชาชนในพื้นที่ ๒. กลุ่มภาคเอกชน (อุตสาหกรรมเกษตร)ในพื้นที่ ๓.กลุ่มภาครัฐ (สกว., หน่วยงานระดับเทศบาลในพื้นที่, หน่วยงานระดับจังหวัด) กลุ่มที่ ๔ กลุ่มภาคการศึกษา (มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, สถาบันการศึกษาในเครือ และ สถาบันอื่นๆ) วิธีดำเนินการจัดเวทีประชาคมนักวิจัยและพื้นที่ การจัดการข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล การคืนข้อมูลสู่ชุมชน

จากผลการดำเนิงานทั้ง ๒ มิติคือ การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบัน และการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้

การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบันวิจัยใน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานในการดำเนินการและการปรับปรุงระบบและกลไกในการบริหารจัดการการเงิน ๒) เกิดรูปแบบการพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ผ่านกระบวนการบูรณาการการอบรมร่วมกับการจัดการเรียนการสอน ๓) เกิดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่

ผลด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่จากการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิจัยเน้นไปที่กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัยที่ดีและตอบสนองกับผู้ใช้ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มากขึ้น รวมไปถึงทำให้เกิดความเชื่อมโยงกระบวนการทำงานวิจัยเข้ากับทุนเดิมและแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัย โดยการประยุกต์หลักการและเครื่องมือต่างๆ ได้แก่ Problem Tree, Objective Tree และ Logical Framework เทคนิคการจัดเวที การจัดทำประกาศทุน การเชื่อมโยงชุดโครงการหลักเข้ากับโครงการย่อยผ่าน Mapping outputs/outcomes ทำให้ดำเนินงานการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ที่ผ่านมาทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาโครงการวิจัยที่ตอบสนองต่อพื้นที่และผู้ใช้โดยตรง และการประกาศ framework ของงานโครงการหลักที่ชัดเจน รวมถึงการจัดเวทีชุมชนและพัฒนาโจทยของนักวิจัยและกลุ่มผู้ใช้ทำให้เกิดโอกาสทำความเข้าใจร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น กระบวนการต่างๆ ทำให้ทำงานในโครงการย่อยทำได้ง่ายขึ้นและสามารถวางแผนผลลัพธ์ของงานที่สอดคล้องกันได้อย่างเป็นระบบส่งผลให้โครงการวิจัยย่อยทั้งหมด ๗ โครงการได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งมีการเชื่อมโยงพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล โดยเกิดรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหมาะสมกับศักยภาพคนในท้องถิ่นและความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว มีการรวมกลุ่มและเครือข่าย การพัฒนาผู้ประกอบการด้านการเกษตร

รวมถึงเชื่อมโยงการพัฒนาด้านการเกษตรของผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในพื้นที่สามตำบล ซึ่งจะเป็นรากฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ต่อไป

Abstract

The Research Project of innovation developed the area to raise the level of economic foundations and reinforced entrepreneurs community of agriculture in the area, semi-city of semi-Rural Chiang Mai Province occurs from the cooperation between the Far Eastern University to Saraphi municipal, Nong Phueng municipal and Yang Noeng municipal sub-district under the support for the source of funds from the trf. The results of the work with a group of public sector organizations and civil society in the area to define the frame. The idea of research in the ๓ points is to manage the database to develop entrepreneurs community and the creation of the strength of the group and the community with the objective ๑. Develop the strength of the system to manage the research for the development of the area and develop the potential researchers in a small, private university ๒. innovations to develop a semi-city of semi-the country to raise the level of economic growth, the Foundation in agriculture. ๓. Enhance the capabilities of farmers in the Entrepreneurship and effective management of a group in the area by the area in the research is the Saraphi municipal, Nong Phueng municipal and Yang Noeng municipal sub-district, Saraphi district, Chiang Mai Province by key stakeholders in the performance of which is defined as ๔ groups as follows: ๑.The group of people in the area. ๒.The group to the private sector (Industrial) in the area. ๓.The group the state sector (TRF, level agencies in the municipal area, level agencies province) Groups ๔ The education sector (The Far Eastern University, educational institutions in the chain and other institutions) How to perform the stage to the international community researchers and Management Area Analysis information of synthetic information to restore the data to the community

From the results of the progress of the ๒ dimension is the development system management of your research institution and the performance of the research to answer the question of the area result in a change as follows:

The development of system management of your research institution in ๓ points include ๑) The change in the structure of the organization in the actions and improve system and the mechanism in the management of financial management, ๒) caused the development of the researchers new page through the process of Integration training in conjunction with the teaching ๓. An information technology systems to the management of research in the area

The results of the research to answer the question of the area from the learning process to develop research to focus on the process to the needs of the research and respond to user groups with stakeholders in the area, including the associated work process research into the funding and the strategic plan in the various levels to the needs of the research by the application the principles and tools include Problem tree, Objective Tree and Logical

Framework, Technical to create forum, Preparation for Grant Proposal, the Associated set of key projects in the sub-project through the Mapping outputs/outcomes to make Operations Research to respond to the needs of the area, make the Learning and Development Research projects that respond to the area and the user directly and publishing framework of the project clearly including the stage, the community and the development of researchers and user groups an opportunity to understand together to solve a problem that the point of the process to work in the sub-project made easier and can plan the results of the work that is consistent with the system to the Research Project all sub ๗. The project is ongoing and strong links are both ๓, by a format and route that is associated with the local knowledge and the identity of culture appropriate to the potential local people and the needs of the tourist groups include the group and the network development, entrepreneurs in agriculture, including associated the development of agriculture of entrepreneurs community of agriculture in the three sub-district, which will be the foundation to drive the growth of the community in the following areas.

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร ๒
บทคัดย่อ ๔
สารบัญ ๘
บทที่ ๑ บทนำ ๑๐
๑. หลักการและเหตุผล ๑๐
๑.๑) กรอบการทำงานในด้าน การสร้างและการจัดการฐานข้อมูล ๑๙
๑.๒) กรอบการทำงานด้านการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน ๑๙
๑.๓) กรอบการทำงานด้าน การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน ๑๙
๑.๔) กรอบทำงานด้านการพัฒนารูปแบบความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่ ๑๙
๑.๕) ทุนเดิมของมหาวิทยาลัยในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีในพื้นที่ และจุดแข็งของมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับการตอบโจทย์ของพื้นที่ที่เลือก ๒๐
๑.๖) ผลที่เกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและพื้นที่ตำบลสารภีในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๕๙ ที่เป็นรูปธรรม ๒๑
๑.๗) สถานการณ์ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยและงานวิชาการของมหาวิทยาลัย ๒๒
๑.๘) การประเมินแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยที่ขับเคลื่อนผ่านระดับคณะจากคณบดี ๒๔
๑.๙) การประเมินการบริหารงานวิจัยจากอาจารย์แต่ละคณะและสาขาวิชา ๒๕
๑.๑๐) การกำหนด positioning ของมหาวิทยาลัย ๒๗
๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ ๒๘
๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน ๒๘
๔. วิธีดำเนินการ ๓๑
๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๓๒
บทที่ ๒ การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย ๓๓
ภาพรวมของระบบบริหารจัดการงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัย ๓๓
มิติที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงในมิติของสถาบัน ๓๘
มิติที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงในมิติของคณะ ๓๘
ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย ๔๐
๒.๒. การตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อสังคม ๔๗
๒.๓. การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ๕๑
ผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน ๕๕
๒.๔. การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ๕๕
๑. การกำหนดแผนการดำเนินงานและ Output จากการดำเนินงาน ๖๖
๒. กระบวนการดำเนินงาน จำแนกตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย ๖๗
๒.๑) วัตถุประสงค์ที่ ๑. ..... ๖๗

สรุปการทำงานของระบบ FEURMS.COM..... ๙๕
๒.๒) วัตถุประสงค์ที่ ๒..... ๙๙
บทที่ ๓ การดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่และผลลัพธ์ ๑๖๒
ด้านการพัฒนาโจทย์วิจัย.....๑๖๒
สรุปรายละเอียดโครงการวิจัยที่ดำเนินการ(ระยะที่ ๑) ๑๖๘
๑. การพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ .๑๘๐
๒. กรอบแนวคิดงานวิจัย ๑๘๓
๓. โครงการวิจัย ๑๙๐
๔. ผลการดำเนินงานด้านผลงานวิจัย.....๑๙๔
๔.๑ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๒.....๑๙๔
๔.๒ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๓.....๒๒๘
๔.๓ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๔.....๒๘๘
๔.๔ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๕.....๓๑๙
๔.๕ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๖.....๓๔๙
๔.๖ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๗.....๓๘๖
๔.๗ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๘.....๔๒๒
ตารางสรุปผลงานวิจัยเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ ๔๔๐
บทที่ ๔ สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ๔๕๐
๑. สรุปภาพรวมการดำเนินงานจากการทำงานในทั้ง ๒ มิติ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย และด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ ๔๕๒
๒. อภิปรายผลการวิจัย ๔๖๘
๓. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาแนวทางการทำงานในระยะต่อไป ๔๗๒

บทที่ ๑
บทนำ

สัญญาเลขที่ RDG๖๐A๐๐๐๖
ชื่อโครงการ **นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการ ชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่**
หัวหน้าโครงการ : นายเสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ
หน่วยงานต้นสังกัด : มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
หน่วยงานร่วมโครงการ : เทศบาลตำบลสารภี, เทศบาลตำบลยางเนิ้ง, เทศบาลตำบลหนองผึ้ง
ระยะเวลาดำเนินการ : ๑ ปี ๔ เดือน
(ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

๑. หลักการและเหตุผล

“สารภี” เป็นอำเภอหนึ่งในเขตปริมณฑลของนครเชียงใหม่ที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาทุก ๆ ด้านจนเป็นอำเภอขนาดใหญ่ในแง่สถานประกอบการและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ของจังหวัดได้รับอานิสงส์มาจากนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ลำพูน ปัจจุบันอำเภอสารภีถือได้ว่ามีการพัฒนาจนสภาพความเจริญเป็นเขตเมืองที่เชื่อมต่อกับนครเชียงใหม่ มีประชากรหนาแน่นรองจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ และเป็นอำเภอที่รองรับความเจริญของนครเชียงใหม่เพื่อขยายไปยังเมืองลำพูน

ขณะเดียวกันอำเภอสารภีเป็นอำเภอที่มีพื้นที่เล็กที่สุดและเป็นเพียงอำเภอเดียวในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่มีภูเขา จุดเด่นที่สำคัญของพื้นที่ คือ ถนนสายต้นยางซึ่งมีอายุกว่าร้อยปีเรียงรายตลอดสองข้างทาง มีความยาวเริ่มตั้งแต่เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปจรดเขตอำเภอเมืองลำพูน (https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภอสารภี, ๒๕๕๙)

อำเภอสารภีเดิมชื่อ " อำเภอยางเนิ้ง" ตั้งเป็นอำเภอเมื่อ ปี พ.ศ.๒๔๓๔ (ร.ศ.๑๐๙) คำว่ายางเนิ้งมาจากคำว่า " ต้นยาง " กับ " เนิ้ง " เป็นภาษาพื้นเมืองแปลว่าโน้มเอน ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ.๒๔๗๐ ท้าวพระยาขุน พร้อมด้วยประชาชนได้เสนอต่ออำมาตย์ตรี พันธุราษฎร นายอำเภอสมัยนั้นว่าควรเปลี่ยนชื่ออำเภอยางเนิ้ง เสียใหม่ เนื่องจาก ไม้ไพเราะจึงเปลี่ยนชื่อเป็น " อำเภอสารภี" ซึ่งเป็นชื่อของตำบลหนึ่งในอำเภอ โดยคำว่า " สารภี " เป็นชื่อของดอกไม้ไทยสีเหลืองมีกลิ่นหอมมาก เป็นต้นไม้ยืนต้นมีอายุยืนและมีมากที่วัดสารภี

อำเภอสารภีตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองเชียงใหม่ / ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสันกำแพง/ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน (จังหวัดลำพูน) และอำเภอหางดง/ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหางดงและอำเภอเมืองเชียงใหม่ ดังภาพ

อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การแบ่งเขตการปกครองตามหน่วยการปกครองระดับตำบล ในอำเภอสารภีประกอบไปด้วย ๑๒ ตำบล ได้แก่

ตำบลในเขตอำเภอสารภี	จำนวนหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด (คน)
ยางเนิ้ง	๗	๙,๒๓๔
สารภี	๑๐	๗,๗๕๘
ชมภู	๙	๗,๑๙๔
ไชยสถาน	๘	๕,๗๘๑
ขัวมุง	๑๐	๕,๕๑๙
หนองแฝก	๙	๕,๔๒๕
หนองผึ้ง	๘	๑๓,๖๒๙
ท่ากว้าง	๗	๒,๗๗๔
ดอนแก้ว	๗	๓,๙๕๒
ท่าวังตาล	๑๓	๑๐,๒๕๙
สันทราย	๑๒	๕,๓๔๘
ป่าบง	๖	๔,๒๘๓
รวม	**๑๐๖**	**๘๑,๑๕๖**

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอสารภีประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๒ แห่ง ได้แก่
เทศบาลตำบลยางเนิ้ง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลยางเนิ้งทั้งตำบล บางส่วนของตำบลสารภี และบางส่วนของตำบลหนองผึ้ง
เทศบาลตำบลสารภี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสารภี (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง)
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง)
เทศบาลตำบลชมภู ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชมภูทั้งตำบล
เทศบาลตำบลสันทรายมหาวงศ์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสันทรายทั้งตำบล
เทศบาลตำบลไชยสถาน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไชยสถานทั้งตำบล
เทศบาลตำบลหนองแฝก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองแฝกทั้งตำบล
เทศบาลตำบลท่ากว้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่ากว้างทั้งตำบล
เทศบาลตำบลท่าวังตาล ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าวังตาลทั้งตำบล
เทศบาลตำบลขัวมุง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลขัวมุงทั้งตำบล
เทศบาลตำบลดอนแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดอนแก้วทั้งตำบล
เทศบาลตำบลป่าบง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลป่าบงทั้งตำบล

เมื่อพิจารณาจากสภาพพื้นที่และบริบทแวดล้อมภายในตำบลสารภี จะเห็นได้ว่า มี ๓ ตำบลที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และการปกครอง ได้แก่ ตำบลสารภี ตำบลยางเนิ้ง และตำบลหนองผึ้ง ที่มีพื้นที่การปกครองและการบริหารจัดการทับซ้อนกันในบางส่วน ในขณะที่ตำบลอื่นๆในอำเภอมีการบริหารและปกครองครอบคลุมตนเองทั้งตำบล ดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การปกครองและอำนาจการบริหารจัดการ
เทศบาลตำบลยางเนิ้ง	ครอบคลุมพื้นที่ตำบลยางเนิ้งทั้งตำบล บางส่วนของตำบลสารภี และบางส่วนของตำบลหนองผึ้ง
เทศบาลตำบลสารภี	ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสารภี (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง)
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง	ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง)

ผลของความทับซ้อนในการบริหารและการปกครอง ส่งผลให้เกิดผลกระทบหลายประการในพื้นที่ ประการสำคัญคือ มีผลต่อวิถีชีวิตและแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น กรณีที่เกิดขึ้นกับประชาชนเขตหมู่๑ ในพื้นที่ตำบลสารภีที่อยู่ชิดเขตแดนตำบลยางเนิ้ง ประชาชนมักจะพึ่งพิงและยึดโยงความช่วยเหลือจากเทศบาลตำบลยางเนิ้งเป็นหลัก มากกว่าเทศบาลตำบลสารภี รวมไปถึงการประชุมประชาคมหมู่บ้านและการของบประมาณเพื่อการพัฒนา (นายอภิชาติ เทพชา, ๒๕๕๙) ประการสำคัญที่มีความเกี่ยวเนื่องอย่างมากต่อพื้นที่ทั้งสามตำบลในลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ คือ การเป็นพื้นที่สามตำบลในอำเภอสารภีที่อยู่ร่วมกันตลอดถนนวัฒนธรรมต้นยางนา (ถนนเชียงใหม่-ลำพูน) จากลักษณะร่วมและสภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นจุดร่วมสำคัญในการพิจารณาการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของโครงการวิจัยชุดนี้ ทั้งนี้จากการพิจารณาบริบทเชิงพื้นที่เปรียบเทียบกันปรากฏผลดังนี้

เทศบาลตำบล	ขนาดพื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร (คน)		ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	
เทศบาลตำบลสารภี	๙.๐	๒,๘๙๖	๓,๓๒๗	๒,๔๗๑
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง	๑๒.๖๒	๖,๐๑๒	๖,๘๓๒	๖,๔๗๖
เทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๑๐.๐๔	๔,๔๑๗	๕,๒๑๙	๔,๓๙๓

จากการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ทำให้เกิดการศึกษาเปรียบเทียบในหลายมิติ โดยในประเด็นที่สำคัญ ยังคงมีการเน้นหนักไปที่แนวทางการพัฒนาใน ๓ มิติ ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยพบว่าประเด็นที่มีการเติบโตและเปลี่ยนแปลงลักษณะการเติบโตเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกันคือ คือ ด้านเศรษฐกิจ ในขณะที่อีกสองด้านคือ สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความผันแปรที่แตกต่างกัน

ผลจากการดำเนินการศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่เบื้องต้น คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดแนวทางในการพัฒนาโจทย์วิจัยผ่านกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังแผนภาพ

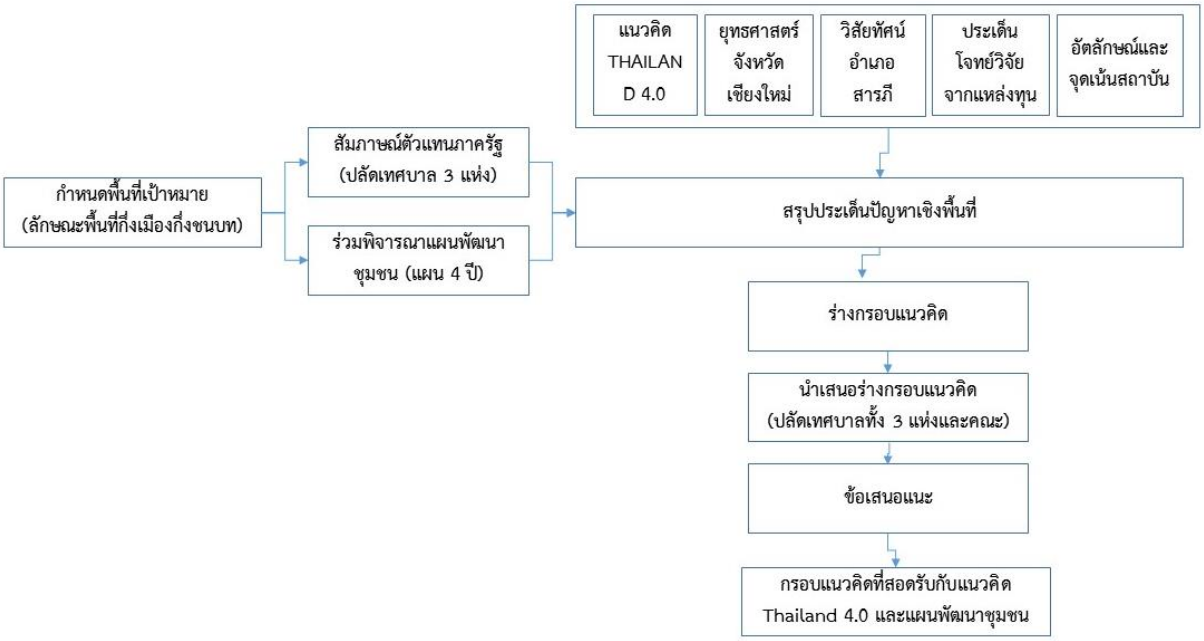

จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ปลัดเทศบาลตำบลสารภี ตำบลยางเนิ้ง และตำบลหนองผึ้ง ตัวแทนภาครัฐซึ่งเป็นผู้กำกับและขับเคลื่อนนโยบายชุมชนในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙ และ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๙ คณะผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลด้านการพัฒนาชุมชนในรูปแบบแผนพัฒนา ๔ ปี ซึ่งได้มีการจัดทำโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ประชาคม ทั้งนี้ในพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบลได้มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในรูปแบบเดียวกัน

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากแผนพัฒนาชุมชน จะพบว่ามีจุดร่วมที่น่าสนใจในการพัฒนาของทั้งสามตำบล คือ ประเด็นด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนารูปแบบการดำเนินการร่วมกันของภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่ ในการค้นหาโจทย์วิจัยในสามพื้นที่ได้มีการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาความต้องการของพื้นที่ โดยใช้ความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดประเทศไทย ๔.๐, ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ และวิสัยทัศน์ของอำเภอสารภี ประกอบเข้ากับการวิเคราะห์แผนพัฒนา ๔ ปี ระดับตำบล โดยเน้นไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและภาคการเกษตรเป็นสำคัญ

จากการประชุมร่วมกับตัวแทนภาครัฐที่มีส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙ โดยมีปลัดเทศบาลตำบลสารภี,ปลัดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง,ปลัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง และตัวแทนจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเข้าร่วม ได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนรวมไปถึงการสอดรับกับวิสัยทัศน์ของอำเภอสารภี “เมืองเกษตรกรรมพืชผัก ยึดหลักในศาสนา วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดเป็นแนวทางในการดำเนินงานใน ๓ มิติดังนี้

๑.การส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจ

๒.ส่งเสริมพัฒนาความเชื่อมโยงในธุรกิจเกษตร

๓.ส่งเสริมพัฒนาการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ธุรกิจ

ภายหลังจากการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานแล้ว นักวิจัยจึงได้มีการนำโครงการพัฒนาชุมชนตามแผนพัฒนาชุมชน ๔ ปีทั้ง ๓ พื้นที่ (หนองผึ้ง สารภี ยางเนิ้ง) มาทำการจำแนกและจัดกลุ่มโครงการที่มีการเสนอขอสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจและธุรกิจเกษตร ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นจำนวน ๑๑ โครงการ ดังนี้

โครงการ	**เทศบาลที่รับผิดชอบ**	**งบประมาณในการดำเนินงาน***
โครงการพัฒนาและส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพ อาทิ การทำปุ๋ยหมัก, การเลี้ยงปลา,การเพาะเห็ด,การเพาะเลี้ยงกบ, และการปลูกผักไฮโดรโพนิกส์	เทศบาลตำบลหนองผึ้ง	๑๖๐,๐๐๐ บาท
โครงการตลาดนัดหนึ่งชุมชน	เทศบาลตำบลหนองผึ้ง	๓๐,๐๐๐ บาท
โครงการส่งเสริมอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	เทศบาลตำบลสารภี	๑๕๐,๐๐๐ บาท
โครงการเกษตรปลอดสารพิษ	เทศบาลตำบลสารภี	๓๐,๐๐๐ บาท
โครงการพัฒนาผู้ปลูกลำไย	เทศบาลตำบลสารภี	๓๐,๐๐๐ บาท
โครงการส่งเสริมกรรมการพัฒนาสตรี	เทศบาลตำบลสารภี	๑๕๐,๐๐๐ บาท
โครงการตลาดชุมชน	เทศบาลตำบลสารภี	๑๕๐,๐๐๐ บาท
โครงการกินดีอยู่ดีด้วยวิถีเกษตรพอเพียง	เทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๓๐,๐๐๐ บาท
โครงการอุดหนุนกิจกรรมกลุ่มพัฒนาสตรีและศึกษาดูงานสถานประกอบการ	เทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๔๐๐,๐๐๐ บาท
โครงการสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร หัตถกรรมและผู้ประกอบการ	เทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๒๐๐,๐๐๐ บาท
โครงการศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน	เทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๓๐๐,๐๐๐ บาท

ภายหลังจากได้ผลการสำรวจโครงการที่เกี่ยวข้องแล้วจึงได้มีการนำผลที่ได้มาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัดและแนวทางการดำเนินงานแล้วปรากฏผลดังแผนภาพ

ความเชื่อมโยงของพื้นที่กับยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่

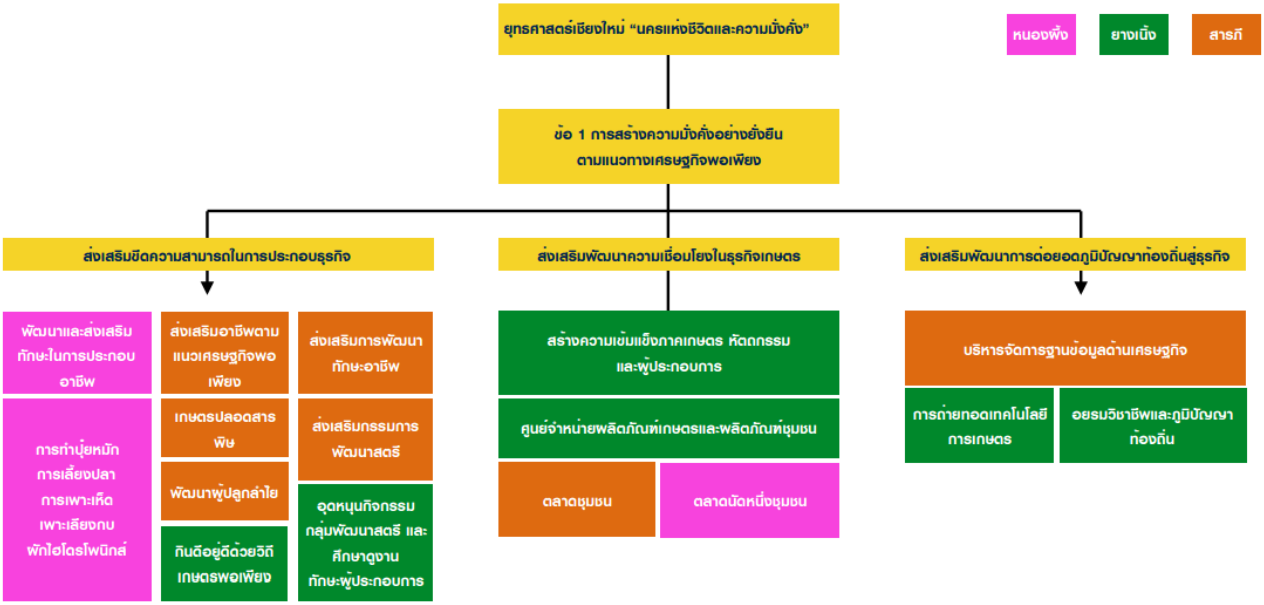

เมื่อทำการเชื่อมโยงแล้วจึงได้มีการนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการจัดทำ (ร่าง)กรอบแนวคิดการวิจัยโดยมีการพิจารณาในประเด็นจุดเน้นที่เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นคือ “Gateway to Entrepreneurship ” ทั้งนี้ได้มีการทบทวน Positioning ของมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงตามยุทธศาสตร์ประเทศและแนวคิด ประเทศไทย ๔.๐ โดยดำเนินการประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยมีอธิการบดีเป็นประธานในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ และได้มีการกำหนด Positioning ใหม่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น คือ Gateway to Innovative Entrepreneurs โดยมุ่งเน้นการสร้างผู้ประกอบการที่มุ่งเน้นด้านนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจ จากผลการดำเนินงานในการพิจารณาประเด็นความเชื่อมโยงจากแนวคิด ประเทศไทย ๔.๐ , ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ , วิสัยทัศน์อำเภอสารภี, ประเด็นโจทย์วิจัยจากแหล่งทุน และอัตลักษณ์ตามจุดเน้นของมหาวิทยาลัย เกิดผลเป็น *(ร่าง)กรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนาเชิงพื้นที่ฉบับแรก* ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

Conceptual Framework การสร้างนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชน
ด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่

The Far Eastern University Re-Positioning : Gateway to Innovative Entrepreneurs

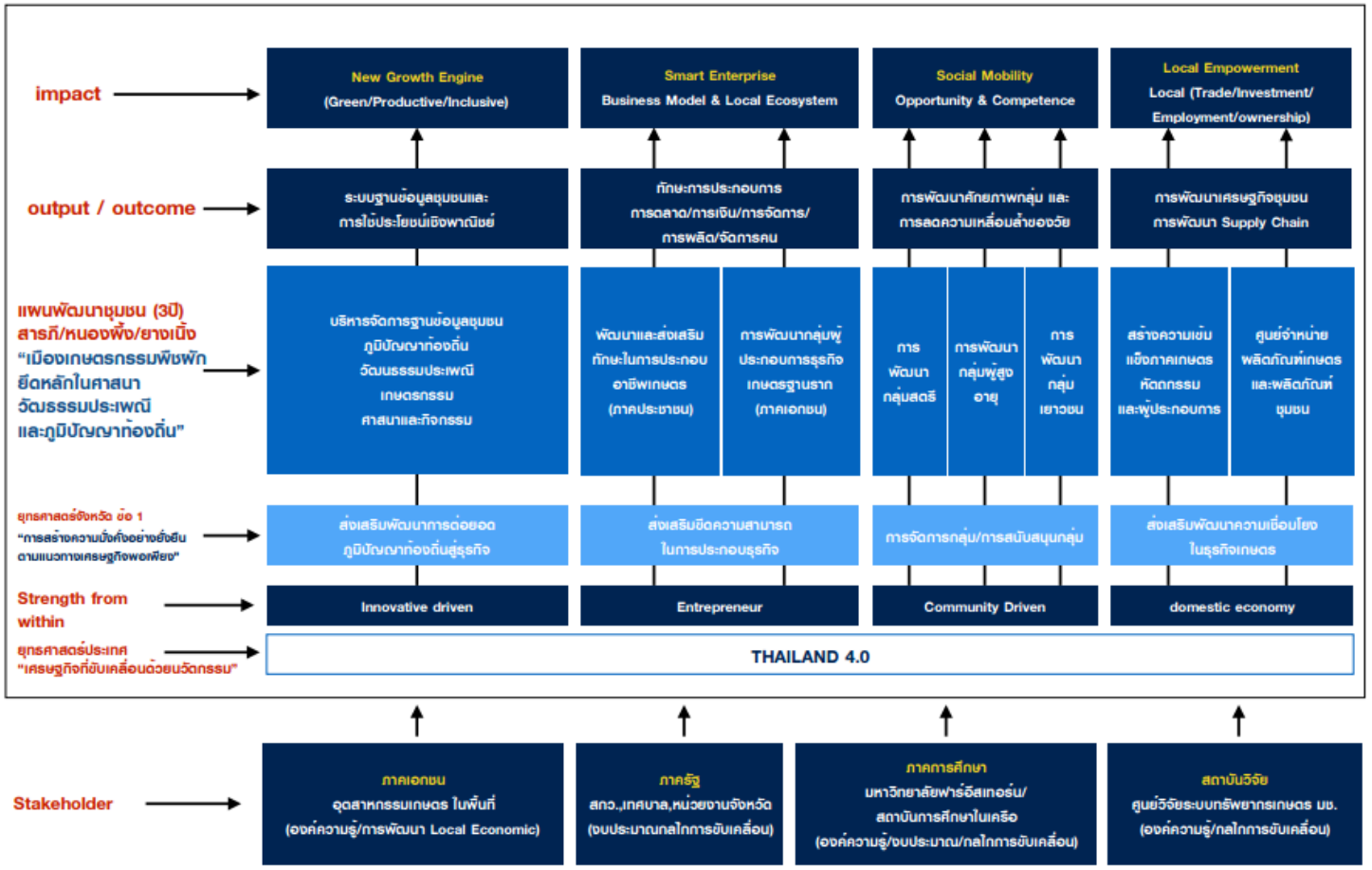

ภายหลังจากการกำหนด (ร่าง)กรอบแนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยได้จัดเวทีร่วมนำเสนอความคิดเห็นและพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาพื้นที่ที่แสดงใน (ร่าง)กรอบแนวคิดในการวิจัยขึ้น ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ รวมไปถึงการร่วมพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือของมหาวิทยาลัยและสามหน่วยงาน ซึ่งที่ผ่านมาในทั้งสามตำบลที่มีพื้นที่เกี่ยวเนื่องกัน ยังไม่เคยมีการนัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นทางการร่วมกันมาก่อน ในการจัดเวทีดังกล่าวได้มีการเชิญตัวแทนจากภาครัฐผู้ขับเคลื่อนนโยบายจาก ๓ พื้นที่เข้าร่วมประชุมพร้อมทั้งคณะผู้วิจัย ผู้บริหาร คณาจารย์ ดังมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
ดร.กิตติพัฒน์ สุวรรณชิน	อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
นายอภิชาติ เทพชา	ปลัดเทศบาลตำบลสารภี
นายโกศล ทองสว่าง	ปลัดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง
นายธรรมศักดิ์ พุฒทอง	ปลัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง
นางสาวนงราม พุฒิมา	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลหนองผึ้ง
อาจารย์เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ	คณบดีคณะบริหารรัฐกิจ (หัวหน้าโครงการ)
อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร/รองผู้จัดการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ
อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์	หัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ทิพวรรณ์ ธนันไชย	หัวหน้าภาควิชาการบัญชี
อาจารย์จารุณี ภัทรวงศ์ธนา	หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย	อาจารย์ประจำภาควิชาการประกอบการ
อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม
อาจารย์ศรายุทธ บุตรตัะ	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการ

จากข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมหารือ ทางคณะผู้วิจัยได้นำมาปรับใน (ร่าง)กรอบแนวคิดการวิจัย โดยการปรับปรุงกรอบแนวคิดการวิจัยใน ๓ มิติครับ คือ การจัดการฐานข้อมูล, การพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน ดังมีรายละเอียดในการปรับในแต่ละมิติดังนี้

๑.๑) กรอบการทำงานในด้าน การสร้างและการจัดการฐานข้อมูล

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในประเด็นด้านนวัตกรรม ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การส่งเสริมพัฒนาการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ก่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการฐานข้อมูลชุมชน อันประกอบไปด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น, วัฒนธรรมประเพณี,เกษตรกรรม,ศาสนาและกิจกรรม,แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ โดยกรอบการทำงานจะเป็นการยกระดับฐานข้อมูลชุมชนผ่านแนวคิด BI (Business Intelligence) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสำหรับการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ วิเคราะห์ และการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงการดูในหลากหลายมุมมอง (Multidimensional Model) ของแต่ละข้อมูล ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้งานทำการตัดสินใจที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้งานเชิงพาณิชย์และเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานของชุมชนหรือภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๑.๒) กรอบการทำงานด้านการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในประเด็นการสร้างสังคมที่มีจิตวิญาณของความเป็นผู้ประกอบการ และการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การส่งเสริมขีดความสามารถ พัฒนาความเชื่อมโยงในการประกอบธุรกิจ และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ทั้งนี้ในกรอบการดำเนินการจะประกอบไปด้วยการพัฒนาทักษะด้านการประกอบการ รวมไปถึงการพัฒนาเครือข่ายในการดำเนินงาน ทั้งนี้ในการพัฒนานั้น ประกอบไปด้วย ๑)การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเกษตร ๒)การพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรฐานราก ๓)การพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตและผู้บริโภคด้านการเกษตร ๔)การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐในด้านการดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

๑.๓) กรอบการทำงานด้าน การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในประเด็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition) ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การจัดการกลุ่มและการพัฒนาเครือข่าย และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ทั้งนี้ในกรอบการดำเนินการจะประกอบไปด้วยการสนับสนุนและพัฒนากลุ่มสตรี , การสนับสนุนและพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุ และ การสนับสนุนและพัฒนากลุ่มเยาวชน โดยมีเป้าหมายคือ การพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนพื้นที่

๑.๔) กรอบทำงานด้านการพัฒนารูปแบบความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition) ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การจัดการกลุ่มและการพัฒนาเครือข่าย และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ทั้งนี้จะเป็นการดำเนินการในมิติของ “การเชื่อมโยงทั้งในระดับภาครัฐและภาคประชาชนทั้ง ๓ พื้นที่ เพื่อเป็นแรงหนุนเสริมให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้ง ๓ พื้นที่มีการดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการ ตลอดจนเป็นการดำเนินการที่ตอบสนองเป้าหมายด้าน การเสริมแรงในชุมชน (Local Empowerment) ตามแนวทาง ประเทศไทย ๔.๐

นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาในประเด็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงาน ซึ่งได้มีการกำหนดเป็น ๔ กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มประชาชนในพื้นที่

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มภาคเอกชน (อุตสาหกรรมเกษตร)ในพื้นที่

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มภาครัฐ (สกว. ,หน่วยงานระดับเทศบาลในพื้นที่ , หน่วยงานระดับจังหวัด)

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มภาคการศึกษา (มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, สถาบันการศึกษาในเครือ และสถาบันอื่นๆ

๑.๕) ทุนเดิมของมหาวิทยาลัยในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีในพื้นที่ และจุดแข็งของมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับการตอบโจทย์ของพื้นที่ที่เลือก

จุดตั้งต้นของการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเริ่มมาจากการบริการวิชาการในพื้นที่ของคณะวิชา อันได้แก่ คณะบริหารรัฐกิจที่ทำงานบริการวิชาการและงานวิจัยชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภีสืบเนื่องต่อมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผลดำเนินการการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสองหน่วยงาน คือคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภีชัดเจนเป็นรูปธรรมและเกิดกิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๗ พบว่ามีกิจกรรมหลายด้านและหลากหลายรูปแบบผ่มากขึ้นผ่านทางบุคคล ๓ กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน ซึ่งจากการดำเนินการร่วมกันระหว่างคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภีทั้งหมด ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานทำให้คณะทำงานตระหนักและรับรู้ร่วมกันถึงปัญหาที่มีในพื้นที่ตำบลสารภี และเห็นควรให้มีการพัฒนาไปสู่การดำเนินการเพื่อนำแนวคิดในการประสานความร่วมมือระหว่างกันของสถาบันและพื้นที่ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น (นินุช บุณยฤทธานนท์ และสัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, ๒๕๕๘) ผลจากการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม ในเขตพื้นที่ตำบลสารภี พบว่าปัญหาที่เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนของพื้นที่ คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาสังคม อันสืบเนื่องมาจากลักษณะความเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมหลายประการ อาทิ การเคลื่อนย้ายของประชากรแรงงานที่เข้าไปทำงานในเมือง ประชากรที่อาศัยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สภาพภูมิศาสตร์ของตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงตามเส้นทางคมนาคมที่ตัดผ่าน การทำเกษตรกรรมจะน้อยเพราะพื้นที่ถูกนายทุนกว้านซื้อ ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มอาชีพ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในตำบล สารภี เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นต่อมาจึงเกิดการสกัดประเด็นปัญหาและพัฒนาโจทย์การวิจัย (เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ และคณะ, ๒๕๕๘)

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นจากการที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในเก้าสถาบันที่ได้รับการอนุมัติทุนโครงการวิจัยจากทุนมุ่งเป้าวิจัยปีพ.ศ. ๒๕๕๗ ภายใต้ชื่อโครงการ “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ภายใต้แผนงานการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ: กลุ่มเรื่องนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดไปสู่การสร้างทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในรอบปี พ.ศ.๒๕๕๗ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) การได้รับโอกาสในครั้งนี้นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบการบริหาร

จัดการภายใน ด้วยว่าเป้าประสงค์ที่สำคัญของทุนพัฒนาในครั้งนี้ ไม่ได้มุ่งหวังแค่การพัฒนาพื้นที่/ท้องถิ่นหรือชุมชนเท่านั้น แต่เป็นความต้องการเปลี่ยนแปลงภายใน(สถาบันการศึกษา)เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายนอก(ชุมชนท้องถิ่น) ได้มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงในสองมิติ นั่นคือ

๑) การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

๒) การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาระบบและกลไกการวิจัยของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้เกิดพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไปพร้อมๆกับพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณด้านการวิจัยในลักษณะความร่วมมือ (นินุช บุณยฤทธานนท์ และสัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, ๒๕๕๙)

๑.๖) ผลที่เกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและพื้นที่ตำบลสารภีในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๕๙ ที่เป็นรูปธรรม

ผลที่เกิดกับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	ผลที่เกิดกับชุมชนตำบลสารภี
๑.เกิดการทำงานวิจัยของสถาบันการศึกษาเอกชนเพื่อมุ่งเป้าด้านการพัฒนาประเทศ ๒.เกิดวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้วิจัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานวิชาการสถาบัน ๓.เกิดระบบและกลไกงานวิจัย ที่สนองต่องานวิจัยเชิงพื้นที่ ๔.เกิดกลไกในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ๕.มีคณะทำงานในการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ของสถาบันที่ชัดเจน ๖.เกิดระเบียบและแนวปฏิบัติในการทำงานวิจัยกับแหล่งทุนภายนอก	๑.เกิดการประสานงานความร่วมมือในลักษณะภาคีเครือข่ายของพื้นที่ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนในพื้นที่ ๒.เกิดการวิเคราะห์บริบทชุมชนในองค์รวม ๓.เกิดนักวิจัยชุมชนที่มาจากการพัฒนาคนในพื้นที่ ๔.เกิดการสังเคราะห์ปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ๕. เกิดการพัฒนากลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง ๖. เกิดระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ใช้งานได้จริง ๗ เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนระดับตำบล (ทั้งแผนชุมชนและแผนกลุ่มย่อย) ๘. เกิดกลุ่มอาสาสมัครเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเกิดขึ้น (กลุ่มแม่บ้านตำบลสารภี) ๙. เกิดแนวทางในการจัดการขยะที่มาจากความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางที่เหมาะสม ๑๐. เกิดการชำระประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตำบลสารภีและการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น (ยุววิจัยในพื้นที่)

๑.๗) สถานการณ์ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยและงานวิชาการของมหาวิทยาลัย

การดำเนินการในระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๕๗) โดยมีการศึกษาบริบทของระบบและกลไกเดิม ,ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ และการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยในระดับสถาบันและระดับคณะ ผลที่ได้คือระบบและกลไกในการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ และเหมาะสมกับมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ดังภาพ

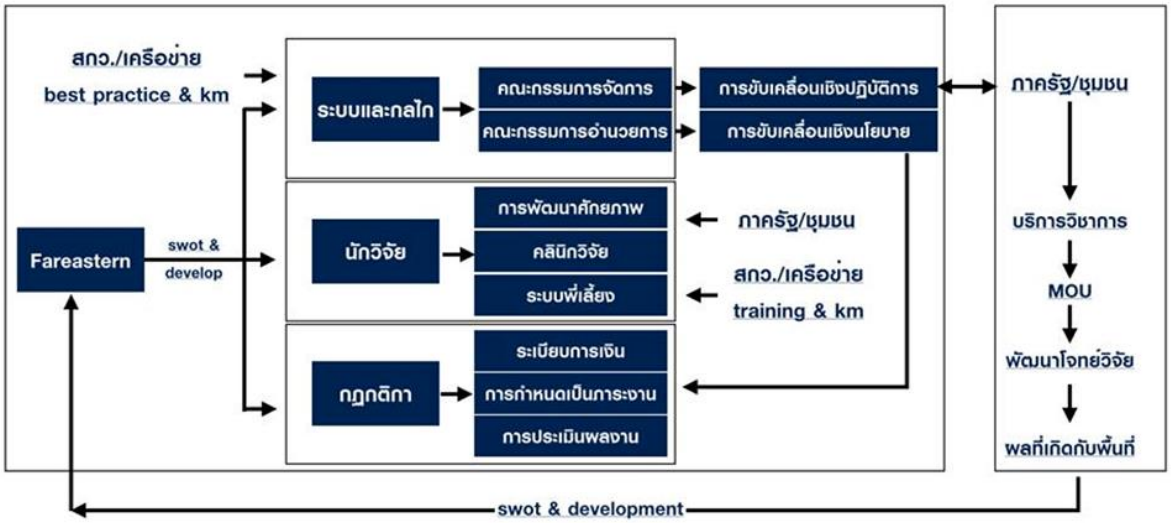

จากแผนภาพระบบและกลไกในการดำเนินการจะเริ่มจาก การวิเคราะห์ SWOT ของระบบเดิมและกำหนดแนวทางในการพัฒนาใน ๓ ส่วนคือ การพัฒนาระบบและกลไก (ดำเนินการในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ ขับเคลื่อนในส่วนของนโยบาย และคณะกรรมการจัดการ ขับเคลื่อนในเชิงปฏิบัติการ) , การพัฒนานักวิจัย (ดำเนินการในส่วนของการพัฒนาศักยภาพ การจัดการคลินิกวิจัย และการจัดการระบบพี่เลี้ยง), การปรับปรุงกฎกติกา (ดำเนินการในส่วนของ ระเบียบการเงิน การกำหนดการทำวิจัยเป็นภาระงานและการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี) โดยดำเนินการภายใต้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจาก สกว. และเครือข่ายวิจัย รวมไปถึงการสนับสนันจากหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ส่งผลให้นอกจากได้มีการพัฒนาระบบในการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมแล้ว ยังส่งผลให้เกิดรูปแบบกลยุทธ์ในการดำเนินการ โดยเริ่มต้นจาก การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ศึกษาโครงสร้างอำนาจในพื้นที่ของภาครัฐและชุมชน นำผลการศึกษามากำหนดรูปแบบในการบริการวิชาการนำไปสู่การลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการบริการวิชาการ และพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ และเข้าสู่กระบวนการวิจัยเพื่อสังคมต่อไป

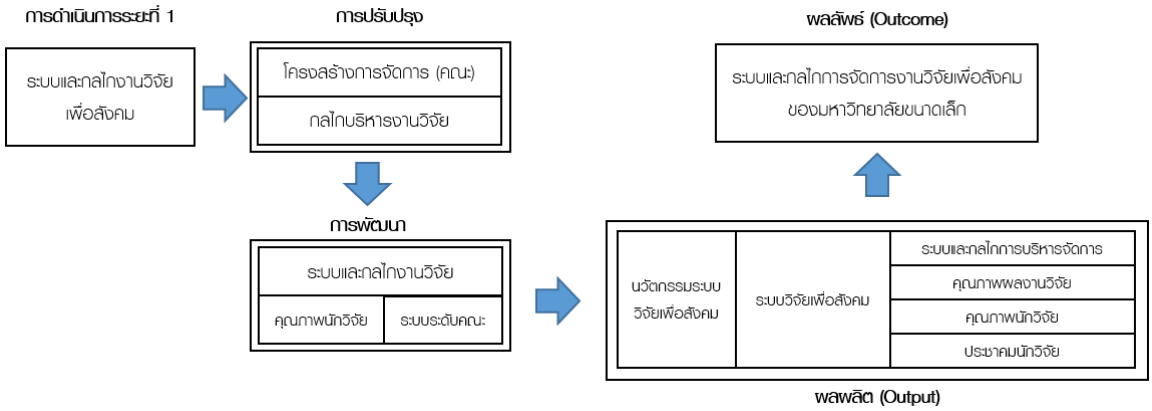

ภายหลังจากการพัฒนาระบบและกลไกในระยะที่ ๑ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะที่ ๒ ภายใต้ทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ในปี ๒๕๕๘ โดยได้มีการกำหนดกรอบในการดำเนินการในการที่นำระบบและกลไกจากระยะที่ ๑ มาปรับใช้ในระดับคณะ ซึ่งประกอบไปด้วยคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะบริหารรัฐกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ โดยได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของอาจารย์และบุคลากรในแต่ละคณะ ผลการสำรวจพบว่า มีความต้องการในการพัฒนาในด้านต่างๆดังนี้ ๑) พัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่ ๒)สนับสนุนด้านเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินการ ๓)การพัฒนาเครือข่ายวิจัยในระดับสถาบัน ๔)การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และ ๕) การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ เมื่อได้ประเด็นในการพัฒนาทั้ง ๕ ด้าน ร่วมกับการนำระบบและกลไกที่ได้ไปปรับใช้งานภายในคณะ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินออกแบบแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติมจากระบบเดิมดังภาพ

เมื่อได้แนวคิดและกรอบการดำเนินการ จึงทำการพัฒนาผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ และการลงพื้นที่จริง โดยดำเนินการไปทั้งสิ้น ๕ โครงการได้แก่

๑) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่ อาจารย์ใหม่ ผ่านโครงการคลินิควิจัย โดยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนา Concept paper และ Full Proposal

๒) การอบรมเชิงปฏิบัติการในด้าน เทคนิควิธีการในการดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนาบทความวิชาการในรูปแบบ SES

๓) การพัฒนาเครือข่ายวิจัยระดับสถาบันผ่านกิจกรรม Engagement Thailand ทั้ง ๒ ครั้งโดยได้มีการสะท้อนผลจากการร่วมงาน ดำเนินการถอดบทเรียนและเผยแพร่แก่นักวิจัยภายในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ University Engagement และการจัดการกับผู้มีส่วนได้เสีย

๔) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยผ่านระบบ Web-base เพื่อให้ในส่วนของคณบดีและหัวหน้าสาขาวิชาสามารถใช้เป็นช่องทางในการกำกับติดตามและยังเป็นการตอบสนองตัวชี้วัดในการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาในอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ปัจจุบันการดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จทั้งระบบ

๕) การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเป็นการดำเนินการในรูปแบบ on the job coaching ใช้แนวทางนักวิจัยรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ดำเนินการในระยะที่ ๑ ทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ใหม่ที่ไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินการวิจัย ภายใต้การกำกับดูแลของ ผู้จัดการโครงการวิจัย และคณะกรรมการจัดการงานวิจัย

ผลจากการดำเนินการเกิดความเปลี่ยนแปลงใน ๒ มิติคือ

มิติที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงในมิติของสถาบัน โดยมีการนำแนวทางการดำเนินการไปกำหนดเป็นกลยุทธ์สถาบันในภารกิจด้านการวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม โดย ในภารกิจด้านการวิจัยนั้น กำหนดให้ผลิตผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน, ชุมชน และสังคม โดยใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการพัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน สำหรับภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมนั้น กำหนดให้มหาวิทยาลัยฯเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้องค์ความรู้ด้านการประกอบการและด้านต่างๆ ทั้งนี้ในการดำเนินการทั้ง ๒ ภารกิจ กำหนดให้ดำเนินการภายใต้แนวคิด “พัฒนาองค์ความรู้งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาสถาบันและสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

มิติที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงในมิติของคณะ ในการดำเนินการระดับคณะนั้นเห็นผลการเปลี่ยนแปลงชัดเจนในประเด็น คุณภาพนักวิจัยและคุณภาพผลงานวิจัย ตลอดจนการก่อตัวของประชาคมนักวิจัย รวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักวิจัยหน้าใหม่ ทั้งนี้ในการดำเนินการประสบปัญหาบางประการโดยเฉพาะในประเด็นการขับเคลื่อนในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในเรื่องภาระงานที่มีการกำหนดชัดเจนในเรื่องบทบาทการสนับสนุนทางด้านวิชาการแก่คณาจารย์ภายในคณะ ประกอบกับโครงสร้างการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยฯ มีการดำเนินงานในรูปแบบรวมศูนย์ อีกทั้งภาระงานในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับหลักสูตร คณะ และ สถาบัน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการพัฒนาได้เต็มที่ตามที่กำหนด อย่างไรก็ตามได้มีการประเมินผลการดำเนินการตามระบบและกลไกในระดับคณะ โดยดำเนินการผ่านผู้บริหารคณะ (คณบดี) ทั้ง ๕ คณะจากทั้งหมด๖คณะโดยกระบวนการสัมภาษณ์ และดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินระบบและกลไกจากคณาจารย์ภายในแต่ละคณะ ปรากฏผลสรุปในภาพรวมเกี่ยวกับการบริหารงานวิจัย ดังนี้

๑.๘) การประเมินแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยที่ขับเคลื่อนผ่านระดับคณะจากคณบดี

๑.บริบทในระดับคณะยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องอุปกรณ์ กำลังคน และภาระงานประจำ

๒.การบริหารจัดการด้านการเงิน ถึงแม้จะมีการออกแบบระบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยแล้ว แต่รูปแบบการกระจายงบประมาณยังคงเป็นไปในรูปแบบจากส่วนกลาง ส่งผลให้คณะไม่สามารถจัดการงบประมาณในการวิจัยได้เนื่องจากเป็นภารกิจของสำนักวิจัย ตามโครงสร้างองค์กรของมหาวิทยาลัยฯ

๓.ภาระงานของบุคลากรสายสนับสนุนไม่เหมาะสมเนื่องจากภารกิจด้านการประกันคุณภาพ และงานบริการต่างๆตามภารกิจที่กำหนด

๔.ควรมีการให้น้ำหนักในการพัฒนา “อาจารย์ในสายวิชาการ” เนื่องจาก มีการกำหนดเป็นภารกิจชัดเจน และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการขอทุนจากภายนอก

๕.ควรมีการเชื่อมโยง โครงการวิจัยดังกล่าวเข้ากับโครงการพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีคุณภาพ รวมไปถึงเป็นการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยด้วย

๖.ควรมีการถอดความรู้โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้รวมไปถึงจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินโครงการในรูปแบบงานวิจัยเพื่อสังคม

๗.ยังคงมีความซ้ำซ้อนในเรื่องการจัดการด้านการเงิน และการดำเนินโครงการวิจัย เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีการดำเนินการในรูปแบบ ๒ ระบบ คือ ระบบจัดการงานวิจัยผ่านสำนักวิจัยตามโครงสร้างของมหาวิทยาลัย และระบบจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านคณะกรรมการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความสับสนใจเรื่องขั้นตอนการดำเนินการ

๘.ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเงินรูปแบบใหม่ รวมไปถึงลดจำนวนเอกสารและขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินการมีความคลองตัว

๙.ควรผลักดันให้เกิดการบูรณาการที่เชื่อมโยงในเรื่องตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพการศึกษา

๑๐.ควรมีระบบในการกำกับติดตามโดยส่วนกลางเพื่อเอื้อประโยชน์ในการลดภาระงานของคณะ

๑.๙) การประเมินการบริหารงานวิจัยจากอาจารย์แต่ละคณะและสาขาวิชา

ใช้การประเมินโดยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form โดยประเด็นคำถามให้ความสำคัญในประเด็น สายการทำงาน , การได้รับการสนับสนุนด้านทุนวิจัย, และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของตนเอง ปรากฏผลการสำรวจดังนี้

ในการสำรวจมีผู้ตอบแบบสอบถามมาทั้งสิ้น ๖๐ คน โดยมีการกระจายตัวของประชากรครบทั้ง ๖ คณะ โดยพบว่าร้อยละ ๘๕ เคยมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมาก่อนในรูปแบบของการรับทุนสนับสนุนจากภายในมหาวิทยาลัยมากที่สุด และผู้ประเมินให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองใน ๔ ด้าน ได้แก่

ด้านที่ ๑ ระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบคลินิกวิจัย รวมไปถึงมีความต้องการระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบ on the job coaching, การเขียน Concept paper และ Full Proposal , แนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน, เครื่องมือในการทำวิจัยและการลงพื้นที่ รวมไปถึงเทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านที่ ๒ ระบบสารสนเทศด้านการจัดการงานวิจัย รวมไปถึงระบบฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิในสายงานต่างๆ รวมไปถึงความต้องการในการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศ ในการดำเนินการในเรื่อง Progressive Report และการกำกับติดตามของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ ๓ การสร้างเครือข่ายงานวิจัยเพื่อสังคม โดยเน้นในประเด็น การประยุกต์ใช้แนวคิด University Engagement ในการลงพิ้นที่ ตลอดจนเทคนิคการลงพื้นที่และสร้างการมีส่วนร่วม

ด้านที่ ๔ ตำแหน่งทางวิชาการ โดยมีความต้องการให้การทำงานวิจัยเพื่อสังคมในลักษณะดังกล่าวสามารถต่อยอดไปสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการได้

จากผลการประเมินระบบและกลไกที่ได้ดำเนินการในระยะที่ ๒ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปประเด็นและพบว่า ผลการประเมินส่วนใหญ่มีการกระจายตัวในประเด็นหลัก ๓ ประเด็นคือ ๑) การบริหารจัดการอาจารย์ในสายวิชาการ ๒)การจัดการความรู้ ๓)การบูรณาการภารกิจวิจัยเข้ากับกระบวนการประกันคุณภาพ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการจัดกลุ่มอาจารย์ในแต่ละคณะและสาขาวิชาพบว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น ๔กลุ่มดังนี้ ๑)กลุ่มอาจารย์ใหม่ อายุงานน้อย ไม่มีประสบการณ์ทำงานวิจัย ๒)กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์ทำงานวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ๓)กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจาก สกว.เครือข่ายภาคเหนือ และ ๔) กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจาก สกว.ส่วนกลาง และ วช. ทั้งนี้โดยบริบทของมหาวิทยาลัยขนาดเล็กจะมีการบริหารจัดการในรูปแบบของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมไปถึงทรัพยากรบุคคล มีวัฒนธรรมการทำงานในรูปแบบ Multi-Task ส่งผลให้มีภาระงานจำนวนมาก และกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ในระดับคณะจะอยู่ในรูปแบบการจัดสรรงบประมาณในด้านการอบรมสัมนาเท่านั้น โดยหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการบริหารจัดการอาจารย์นั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยสำนักบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นหลัก ซึ่งในปี ๒๕๕๘ มีการร่วมดำเนินการในโครงการวิจัยระยะที่ ๒ ในด้านการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยภายใต้ โครงการ ค่ายผู้ช่วยศาสตราจารย์ และมีการจัดสรรค่าตอบแทนรายเดือนแก่ผู้ที่เข้าร่วมโครงการ (ระยะเวลา ๒ ปี) โครงการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลง

(Change) ในเชิงระบบและเชิงนโยบายอย่างชัดเจน ในการจำแนกอาจารย์ออกเป็นกลุ่มนั้นเมื่อดำเนินการจำแนกกลุ่มอาจารย์ทั้ง ๔ กลุ่มแล้ว จึงได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านระบบและกลไกในระยะที่ ๓ ในโครงการวิจัยไทยท้าไทยในที่สุด ดังที่แสดงในหัวข้อ ๕.๑ กรอบแนวคิดการวิจัยที่๑: การพัฒนาระบบงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ในหน้า๑๕ของโครงร่างวิจัยฉบับนี้

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบและกลไกของงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นทั้ง ๒ ระยะ พบการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ Soft Tool และ Hard Tool ดังนี้

ระยะของการดำเนินการ	**การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ Hard Tool**	**การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ Soft Tool**
ระยะที่ ๑	๑. เกิดการปรับโครงสร้างการทำงานระดับสถาบันเพื่อสนับสนุนพันธกิจการวิจัยเชิงพื้นที่ในลักษณะชุดโครงการวิจัย ๒.เกิดคณะทำงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ๓.เกิดระบบและกลไกในการดำเนินงานวิจัยเชิงพื้นที่ ที่แตกต่างจากระบบเดิม	๑..เกิดกระบวนการในการพัฒนานักวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ๒.เกิดการพัฒนาและปรับปรุงข้อบังคับต่างๆที่เอื้อต่อการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่
ระยะที่ ๒	๑.เกิดนักวิจัยหน้าใหม่ที่เพิ่มขึ้นจำนวน ๑๑ คนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ หรือคิดเป็นการเติบโตร้อยละ ๕๒ ๒.การพัฒนาคุณภาพผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์จำนวน ๒ ชิ้น ๓.เกิดประชาคมนักวิจัยภายในมหาวิทยาลัย	๑.มีการพัฒนาระบบ MIS ที่ช่วยในการบริหารจัดการงานวิจัยใน ๒ ประเด็น คือ ๑.๑ การบริหารจัดการโครงการวิจัย โดยผู้จัดการโครงการวิจัย (Research Manager) ในประเด็นการบริหารภาพรวมทั้งในส่วนของ Progressive , การจัดการด้านการเงิน, การปรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการวิจัย ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารโครงการในภาพรวม ๑.๒ การบริหารในระดับโครงการย่อย ในรูปแบบของการอำนวยความสะดวกและการกำกับติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัยย่อย รวมไปถึงการแก้ปัญหาในเรื่องการเขียนรายงานของนักวิจัย

ทั้งนี้จากการดำเนินการภายใต้ภารกิจด้านงานวิจัยของมหาวิทยาลัยดำเนินการใน ๒ ระบบคือ

๑)ระบบบริหารจัดการงานวิจัย (ส่วนกลาง)

๒)ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ (ระบบใหม่)

ในการดำเนินการทั้ง ๒ ระบบที่ผ่านมามีการดำเนินการแยกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การดำเนินการในส่วนของระบบและกลไกเดิม เน้นการดำเนินการวิจัยใน ๓ มิติ คือ ๑) การวิจัยการเรียนการ

สอน ๒) การวิจัยสถาบันและ ๓)การวิจัยชุมชน โดยในการดำเนินการทั้ง ๓ รูปแบบได้รับงบประมาณในการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและ สกว.(ส่วนท้องถิ่น) ทั้งนี้เป็นการดำเนินการภายใต้กฎและข้อบังคับเดิมของส่วนกลาง ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ ในขณะเดียวกันระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ (ระบบใหม่) มีกรอบในการทำงานระยะแรกที่มุ่งเน้นตอบสนองใน ๒ ประเด็น คือ ๑)ตอบสนองต่อความต้องการของแหล่งทุน และ ๒)ตอบสนองต่อความต้องการและสภาพปัญหาในพื้นที่ของชุมชน ภายหลังเมื่อมีการดำเนินการในระยะที่ ๒ จึงได้มีการปรับเพิ่มกรอบการทำงานอีก ๑ ประเด็น คือ การดำเนินการเพื่อตอบสนองจุดเน้นหรืออัตลักษณ์ของสถาบันในการสร้างผู้ประกอบการ

ภายหลังจากดำเนินการมาทั้ง ๒ ระยะ รวมไปถึงการปรับระบบและกลไกลงสู่ระดับคณะ ส่งผลให้เกิดการค้นพบเบื้องต้นในการดำเนินการในด้านกลไกที่ช่วยประสานระบบในการดำเนินการทั้ง ๒ ระบบเข้าด้วยกัน กล่าวคือ การกำหนดภารกิจการดำเนินการที่ชัดเจน โดยระบบและกลไกเดิมจะมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักวิจัยหน้าใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนาในส่วนของงานวิจัยที่ช่วยปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา (การจัดการเรียนการสอน และ การพัฒนาสถาบัน) สำหรับระบบงานวิจัยเชิงพื้นที่ (ระบบใหม่) จะมุ่งเน้นการต่อยอดในการพัฒนาทักษะและเทคนิคในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่แก่นักวิจัยทั้งรุ่นใหม่และนักวิจัยเดิมที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการวิจัยมาก่อน ทั้งนี้ในการดำเนินการทั้ง ๒ ระบบ ดำเนินการภายใต้พื้นฐานของกฎและกติกาทั้งด้านการเงิน และภาระงานที่ถูกปรับปรุงดังภาพ

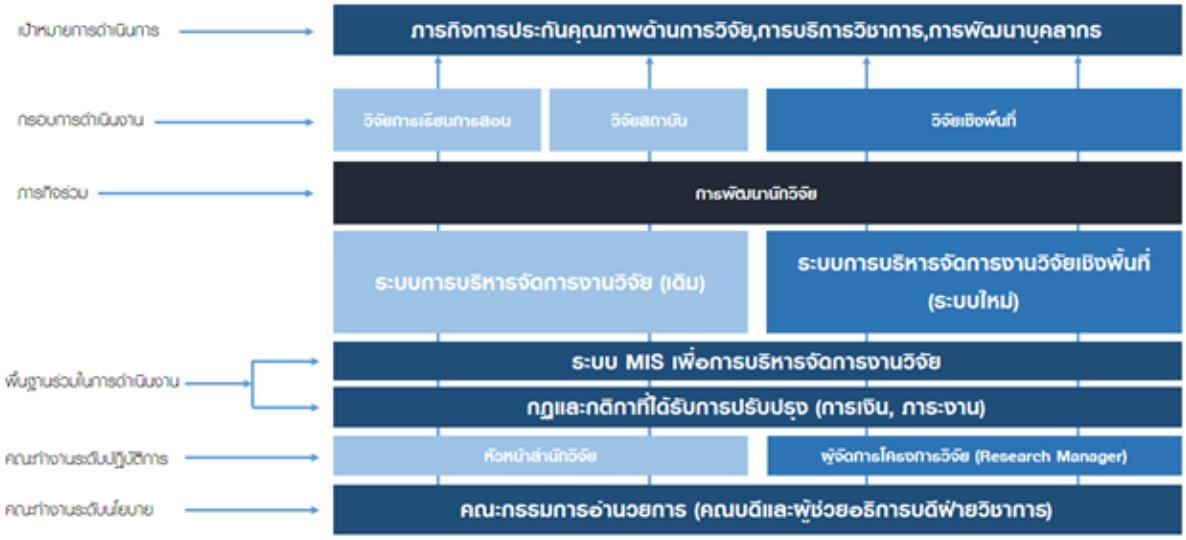

ทั้งนี้ในการดำเนินงานยังค้นพบประเด็นในเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในมิติอื่นๆ รวมไปถึงการรักษาบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาเพื่อจูงใจให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและลดอัตราการลาออกจากองค์กร โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล จึงเป็นที่มาของกรอบการดำเนินการในระยะที่ ๓

๑.๑๐) การกำหนด positioning ของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีการกำหนด Positioning ของมหาวิทยาลัยในปี ค.ศ.๒๐๐๐ ไว้ว่า

"มหาวิทยาลัยแห่งเส้นทางสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Gateway to Entrepreneurship)"

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย) จัดตั้งขึ้นในชื่อ " วิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น" เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้สถาปนาสถาบันขึ้น เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ .ศ. ๒๕๔๓ โดยได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า

โปรดกระหม่อมจาก สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดสถาบันอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๔ ด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงได้รับอนุญาตเปลี่ยนสถานภาพเป็น มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น หรือ The Far Eastern University และได้จัดพิธีสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยขึ้นในวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการให้คนไทยมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีความรู้ความสามารถในระดับที่สามารถแข่งขันทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ในยุคโลกาภิ วัฒน์ ก้าวทันเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมุ่งให้การศึกษาที่ก้าวทันต่อความก้าวหน้าเชิงธุรกิจ ประกอบด้วยความรู้ทางการบริหารจัดการและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจึงมีปณิธานและมุ่งมั่นที่จะเป็นสถาบันอุดมศึกษา สำหรับชนในสหัสวรรษใหม่ที่เตรียมบัณฑิตให้มีความเพียบพร้อมในการดำรงชีวิต การทำงาน มีจิตสำนึกแห่งความเป็นผู้ประกอบการ โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกแห่งความเป็นไทย ด้วยฐานคิดดังกล่าว จึงทำให้มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวอย่างยิ่งในการดำเนินงานด้านการศึกษา นับตั้งแต่การก่อตั้งสถาบันการศึกษาคือ “การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ”

ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยตลอดระยะเวลา ๑๖ ปี ได้มีการยึดมั่นใน Positioning ดังกล่าวมาโดยตลอด หากแต่ในปัจจุบัน กระบวนการในการประกอบธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดรูปแบบใหม่ๆในการดำเนินงานหรือบริหารธุรกิจ ประกอบกับภารกิจในการวิจัยและการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการภายใต้แนวคิดการบูรณาการเข้าสู่การเรียนการสอน มหาวิทยาลัยโดย ท่านอธิการบดีจึงมีแนวคิดในการปรับเปลี่ยน Positioning ของมหาวิทยาลัย โดยเพิ่มเติมในประเด็นเรื่อง การสร้างและการจัดการนวัตกรรม ส่งผลให้จากการประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย จึงมีการกำหนดให้ปรับ Positioning ของมหาวิทยาลัยเป็น Gateway to Innovative Entrepreneurs และยังคงใช้กลยุทธ์ในเรื่องการบูรณาการ ส่งผลให้ Positioning ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น สอดรับกับแนวคิด ไทยแลนด์ ๔.๐

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. พัฒนาความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก

๒. สร้างนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากในด้านการเกษตร

๓. หนุนเสริมขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านการเป็นผู้ประกอบการและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่

๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานโครงการ “นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่” ได้มีการออกแบบกรอบการทำงานไว้สองมิติ ได้แก่ มิติการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยของสถาบัน และมิติการพัฒนาเชิงพื้นที่วิจัย โดยได้มีการแบ่งกรอบแนวคิดการวิจัยออกเป็น ๒ รูปแบบเพื่อตอบสนองกรอบการทำงานของชุดโครงการ ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัยที่๑: การพัฒนาระบบงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก

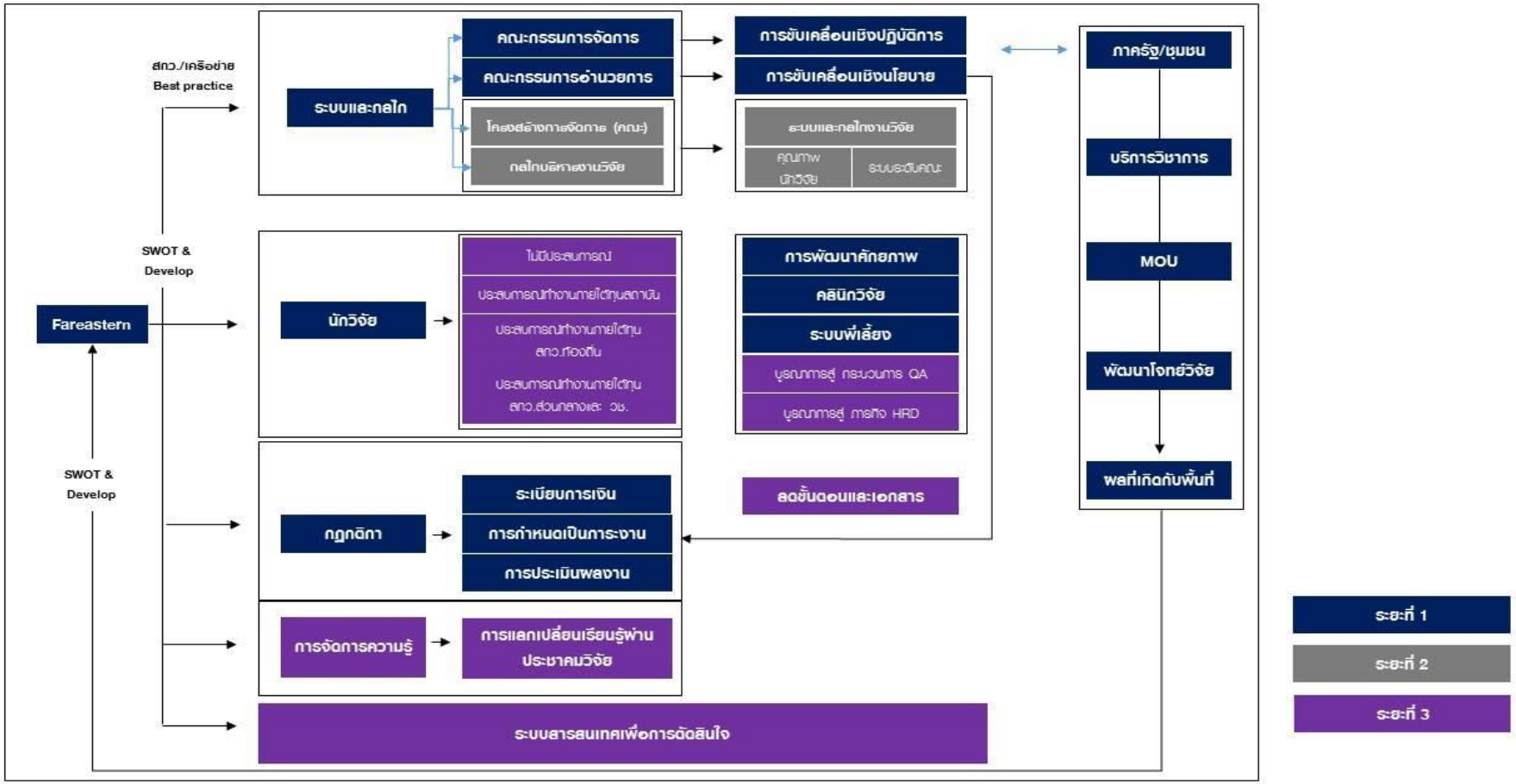

กรอบแนวคิดการวิจัยที่๒: การสร้างนวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานรากภาคการเกษตรและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท

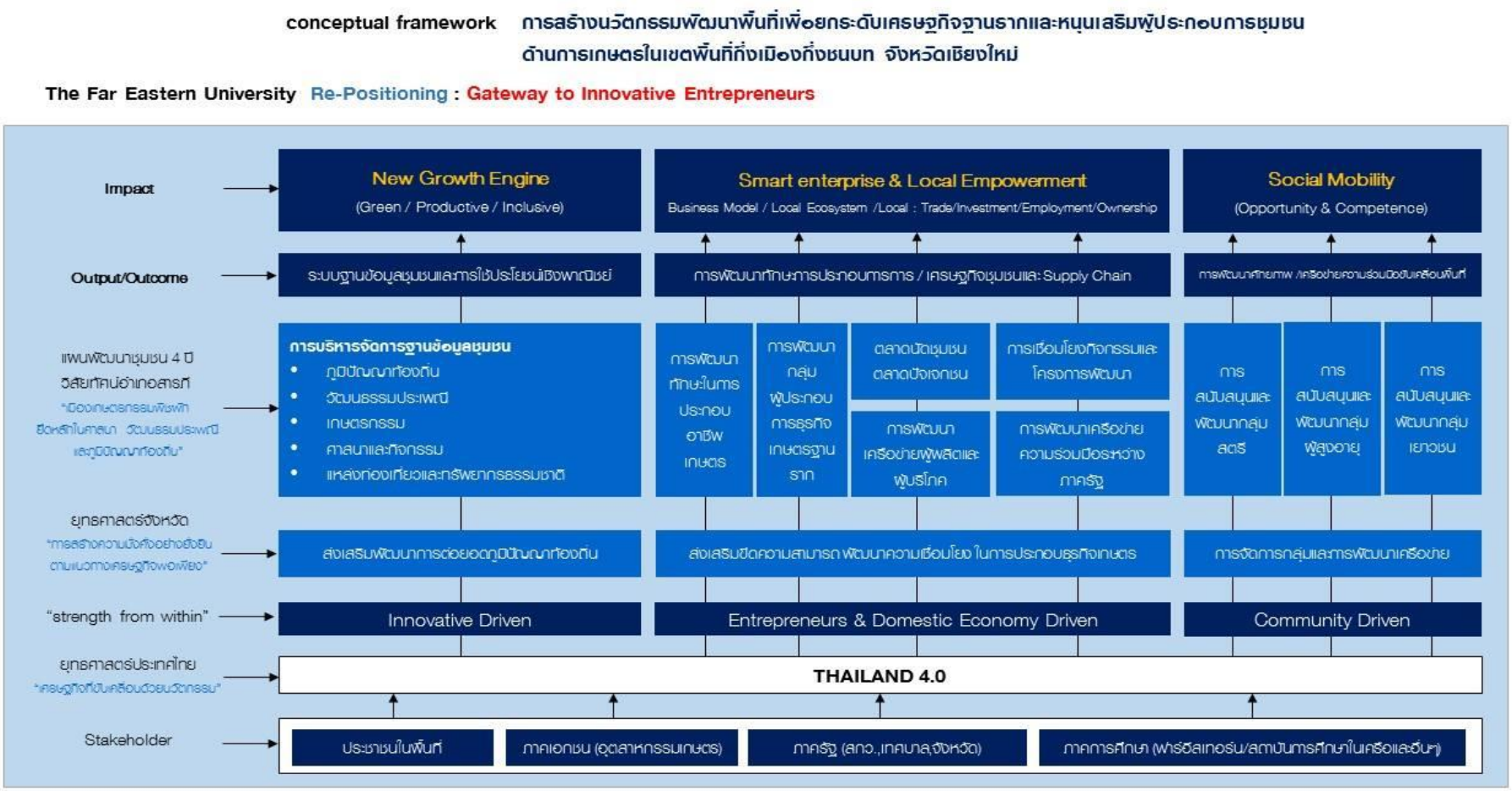

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ การจัดเวทีประชาคมนักวิจัยและพื้นที่ (การจัดเวทีครั้งที่ ๑)

๑) การจัดเวทีประชาคมนักวิจัย เพื่อชี้แจงโครงการและกรอบการดำเนินการรวมไปถึงการค้นหาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบฯ

๒) การจัดเวทีชุมชนร่วมกับภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อชี้แจงโครงการและกรอบการดำเนินการและเพื่อค้นหาสภาพปัญหาหรือข้อสงสัย

๔.๒ การทบทวนสถานการณ์

๑) การทบทวนวรรณกรรมและเสวนาชุมชน การพัฒนาโจทย์และแสวงหาทีมวิจัย

๒) การทบทวนการดำเนินงานของระบบ การพัฒนาโจทย์วิจัยและสรรหาทีม

๔.๓ การทบทวนกรอบแนวคิด (การจัดเวทีครั้งที่ ๒)

๑) การทบทวนกรอบแนวคิดของการทำงาน (conceptual framework) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมกับภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒) การทบทวนกรอบแนวคิดของการทำงาน (conceptual framework) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารระดับสูงและคณาจารย์

๔.๔ การออกแบบการวิจัย (การจัดเวทีครั้งที่ ๓)

๑) การออกแบบการวิจัย จากการส่วนร่วมคนในชุมชน ทั้งการคิดกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบท และการแนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การออกแบบการวิจัย จากการส่วนร่วมคณาจารย์และผู้บริหารระดับสูง ทั้งการคิดกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบท และการแนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๕ การสร้างเครื่องมือและเก็บข้อมูล (ทั้งประเด็นเชิงระบบและเชิงพื้นที่)

๔.๖ การจัดการข้อมูล (การจัดเวทีครั้งที่ ๔) ประกอบไปด้วย การจัดการข้อมูล และวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล และการคืนข้อมูล (ทั้งประเด็นเชิงระบบและเชิงพื้นที่)

๔.๗ การวิเคราะห์และการพัฒนาไปสู่การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (การจัดเวทีครั้งที่ ๕) พัฒนาแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ (ทั้งประเด็นเชิงระบบและเชิงพื้นที่)

๔.๘การวัดและประเมินผล (output, outcome และ impact) (ทั้งประเด็นเชิงระบบและเชิงพื้นที่)

๔.๙ การถอดบทเรียน และพิจารณาความยั่งยืน

๔.๑๐ จัดทำรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ มีการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กที่เอื้อต่อการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่และเหมาะสมกับบริบทของสถาบัน

๕.๒ มีการพัฒนาคุณภาพของนักวิจัยและมหาวิทยาลัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ มีผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่จริงและผลงานวิชาการที่ได้รับตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ/นานาชาติ

๕.๓ เกิดการบูรณาการพันธกิจในด้านต่างๆของมหาวิทยาลัยผ่านพันธกิจงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะนักวิจัยให้รอบด้าน และส่งเสริมประสบการณ์นอกชั้นเรียนของนักศึกษาในการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับชุมชน

๕.๔ เกิด “นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่” ที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นระบบ และมี“ผู้ประกอบการชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจ” ซึ่งมีองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพื่อร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและภาคเกษตรของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้เกิดความเข้มแข็ง

๕.๕ เกิดเครือข่ายความร่วมมือซึ่งมาทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยดำเนินการสอดคล้องตามกระแสแนวคิด Thailand ๔.๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาครัฐและสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการในพื้นที่

๕.๖ ชุมชนพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบททั้งสามตำบลที่มีเขตภูมิศาสตร์ติดชิดกันและความใกล้เคียงทั้งทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้เกิดการผนวกรวมแนวทางพัฒนาเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนพื้นที่ที่เป็นองค์รวม มีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือและผสานประโยชน์ร่วมกันในลักษณะภาคีพลังชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนถนนวัฒนธรรมต้นยางนาสารภีให้ชัดเจนมากขึ้น

บทที่ ๒
การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย

การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น ได้มีการพัฒนาระบบและรูปแบบการดำเนินงานผ่านโครงการวิจัยในชุดโครงการมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การได้รับทุนนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนในระยะที่ ๑ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา จวบจนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ ในปัจจุบัน ซึ่งพบว่ามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยจากการเรียนรู้ผ่านแหล่งทุน สกว. สถาบันคลังสมองของชาติ และระบบพี่เลี้ยง รวมไปถึงการพัฒนาในส่วนที่มหาวิทยาลัยได้ริเริ่มและดำเนินการเองไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสถานการณ์เดิม การวิเคราะห์สภาพปัญหา การออกแบบแนวทางการดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาของสถาบันและนักวิจัยในมหาวิทยาลัย การประเมินและพัฒนาข้อเสนอโครงการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและพี่เลี้ยง ฯลฯ ทำให้เกิดพัฒนาการระบบและกลไกในการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นทั้งในเชิงโครงสร้างองค์กรและการพัฒนานักวิจัย ตลอดจนกระบวนการทำงานตามแนวคิดงานวิจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งเมื่อศึกษาพัฒนาการจากเดิมจนถึงปัจจุบัน จะพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงใน ๓ รูปแบบตลอด ๓ ระยะเวลาของการทำงานวิจัยเชิงระบบและพื้นที่คู่ขนานกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้การดำเนินการเข้าสู่ช่วงที่ ๓ ที่ได้มีการออกแบบและพัฒนาระบบการบริหารงานวิจัยเริ่มต้นตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ภาพรวมของระบบบริหารจัดการงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัย

สืบเนื่องจากผลการดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกในระยะที่ ๑ ส่งผลให้ปัจจุบันระบบและกลไกในการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นดังภาพ

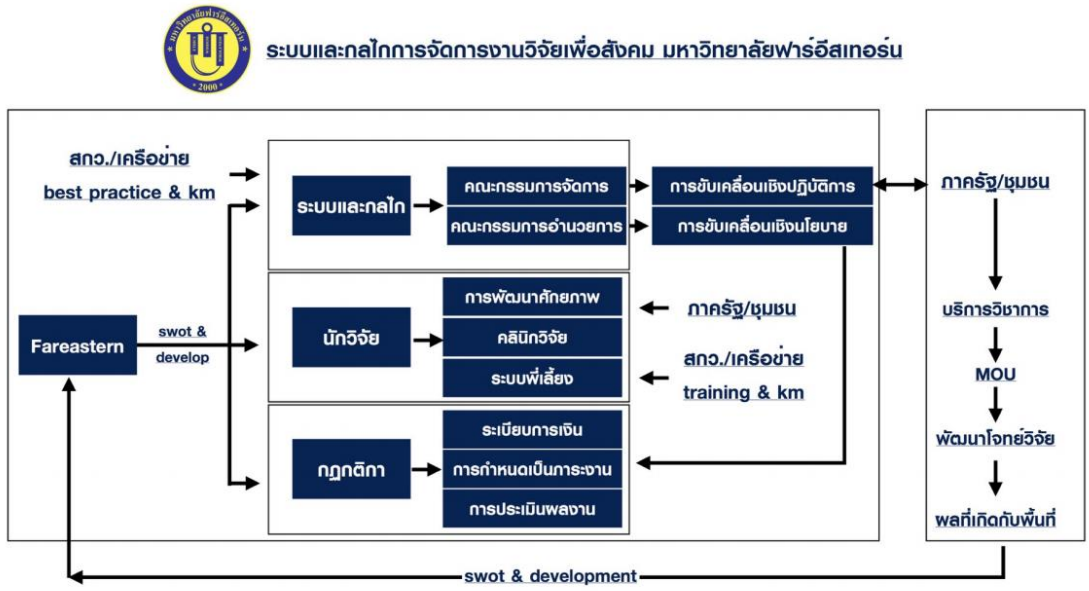

โดยระบบและกลไกในปัจจุบันนั้นจำแนกกลไกออกเป็น ๓ ส่วนคือ ๑) ระบบและกลไกอันประกอบไปด้วย คณะกรรมการจัดการ มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนเชิงปฏิบัติการ และ คณะกรรมการ

อำนวยการ มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ๒) นักวิจัย ซึ่งมีกลไกในการดำเนินการคือ การพัฒนาศักยภาพ, คลินิกวิจัย และระบบพี่เลี้ยง ภายใต้ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ,สกว.และเครือข่าย ในการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ๓) กฎกติกา อันประกอบไปด้วยระเบียบการเงิน, การกำหนดให้การทำวิจัยเป็นภาระงานและการประเมินผลงานประจำปี ทั้งนี้มีกลยุทธ์ในการดำเนินการคือ เริ่มต้นจากบริการวิชาการ ต่อยอดไปสู่การทำ MOU พัฒนาเป็นโจทย์การวิจัยและก่อให้เกิดผลในเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ในการดำเนินการมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง

ภายหลังจากได้มีการดำเนินการตามระบบ จึงได้มีการประเมินระบบและกลไก โดยการสำรวจจากกลุ่มนักวิจัยที่ได้มีส่วนร่วมในการใช้งานระบบและกลไก ผลที่ได้รับคือ ความต้องการในการพัฒนาปรับปรุงระบบดังปรากฏผลตามตาราง

ประเด็นที่ต้องดำเนินการปรับปรุง	**แนวทางการดำเนินงาน**
การมีผู้ช่วยนักวิจัย เจ้าหน้าที่เทคนิคและเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่พอเพียง	การพัฒนาศักยภาพด้านองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่วิชาการประจำคณะ
การมีเครื่องมืออุปกรณ์วิจัยที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการทำงาน	โครงการสำรวจความต้องการและจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์วิจัยที่จำเป็นในการดำเนินงานในระดับคณะและสถาบัน
การทำความรู้จักและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแหล่งทุนที่มีความสนใจในเรื่องนี้	การพัฒนาด้านเครือข่ายงานวิจัยในระดับสถาบัน
การมีทีมงานประชาสัมพันธ์ที่มีความสามารถสูง สื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลาย	การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะที่จำเป็น อาทิ การพูดและการนำเสนอ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แก่นักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการ
การมีทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญในการเขียนโครงการวิจัยขอทุนจากแหล่งทุนระดับชาติและนานาชาติ	การจัดตั้งคณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (การเขียนโครงการวิจัยขอทุนจากแหล่งทุนระดับชาติและนานาชาติ) โดยกำหนดในรูปแบบโครงสร้างการทำงานของสำนักวิจัย
การมีระบบการจัดการการเงินที่เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล	ดำเนินการเรียบร้อย อยู่ระหว่างการประเมินผลการดำเนินงาน
การมีเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนที่รู้งานของตนเอง นักวิจัยไม่ต้องทำงานธุรการเอง	การพัฒนาศักยภาพด้านองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่วิชาการประจำคณะ

จากการประเมินระบบและกลไกที่ได้ดำเนินการไปในระยะที่ ๑ นำไปสู่การปรับปรุงระบบและกลไกงานวิจัยในระยะที่ ๒

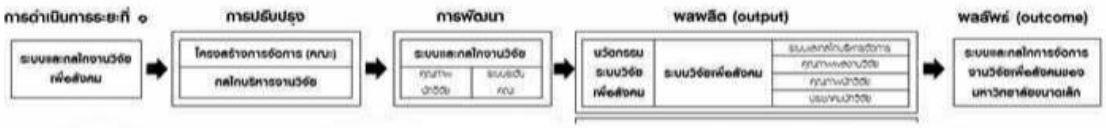

ในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม ระยะที่๒ ได้มีการผลักดันให้เกิดการปรับปรุง ๒ แนวทาง ได้แก่

๑. โครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะ

๒. กลไกบริหารงานวิจัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาใน ๒ มิติ ได้แก่

๑) คุณภาพนักวิจัย

๒) ระบบวิจัยของคณะ

ผลจากการออกแบบระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้มีการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย โดยมีการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม โดยคณะกรรมการอำนวยการ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการ ได้กำหนดให้มีการบรรจุแนวทางในการพัฒนางานวิจัยเพื่อสังคมลงในแผนกลยุทธ์ด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ และได้มีการประชุมหารือกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ โดยมี ท่านอธิการบดีเป็นประธานและคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นร่วมพิจารณาแนวทางการดำเนินงาน สรุปเป็นแผนภาพกลยุทธ์การจัดการงานวิจัยของสถาบันดังภาพต่อไปนี้

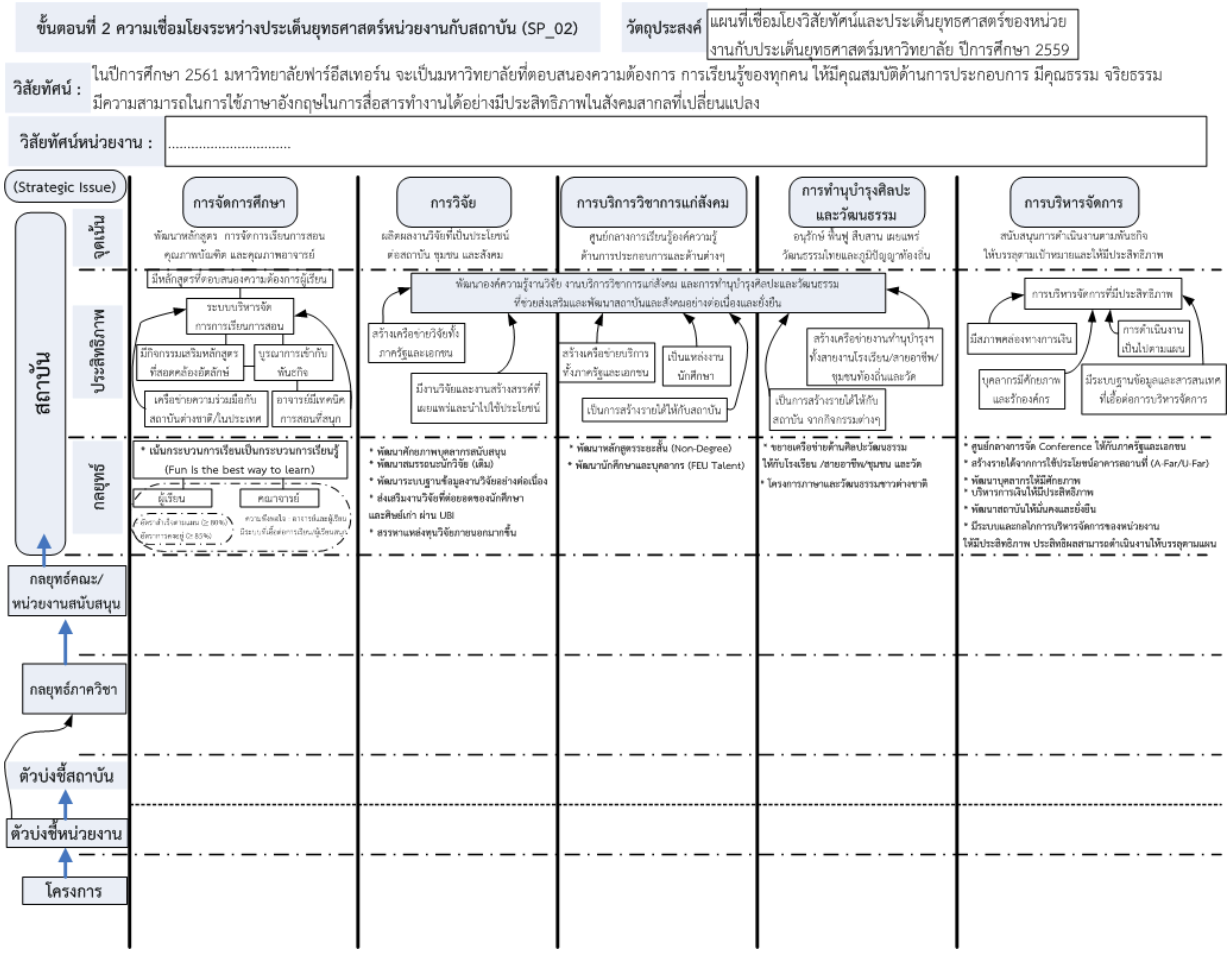

รวมไปถึงการกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ผลของการปรับปรุงระบบในแต่ละคณะได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน และการนำระบบและกลไกเดิมไปปรับใช้ในระดับคณะภายใต้การกำกับติดตามของ ผู้จัดการโครงการวิจัย (Research manager) ที่ได้มีการแต่งตั้งโดยอธิการบดีในปีการศึกษา ๒๕๕๙ เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบ และมอบหมายความรับผิดชอบในภารกิจด้านการวิจัยเพื่อสังคมให้ชัดเจน

ผลการดำเนินการในการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ เพื่อทำงานคู่ขนานกัน

รูปแบบที่ ๑ คือ การบริหารจัดการชุดโครงการวิจัย เพื่อตอบสนองต่อการทำงานในพื้นที่ ซึ่งมีการดำเนินการออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ **๑) การกำกับและติดตามชุดโครงการต่อเนื่องเดิมที่มาจากโครงการวิจัยหลักในระยะที่ ๑ และ ๒) การพัฒนาโจทย์การวิจัยสำหรับชุดโครงการที่จำเป็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่**

แนวทางการการวิจัยระบบในระยะที่ ๒	**การดำเนินการในรอบ๖เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-เมษายน ๒๕๕๙)**	**หมายเหตุ**
การกำกับและติดตามชุดโครงการต่อเนื่องเดิมที่มาจากโครงการวิจัยหลักในระยะที่ ๑	๑. การประชุมกำกับและติดตามโครงการทั้งแบบไม่เป็นทางการผ่านการประชุมรายเดือน ๒. การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยในชุดโครงการ (ขึ้นอยู่กับวาระการทำงานพื้นที่) ๓. การประชุมนำเสนอความก้าวหน้าและผลการ	ดำเนินการเรียบร้อย มีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินการครบในทั้ง ๗ โครงการในระยะที่หนึ่ง

แนวทางการการวิจัยระบบ ในระยะที่ ๒	การดำเนินการในรอบ๖เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-เมษายน ๒๕๕๙)	หมายเหตุ
	ดำเนินงานของโครงการ (รายงานความก้าวหน้ารอบ ๖ เดือน)	
การพัฒนาโจทย์การวิจัยสำหรับชุดโครงการที่จำเป็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่	๔. โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น (การลงพื้นที่และพัฒนาโจทย์วิจัยในระยะที่สอง) ๕. โครงการพัฒนาโจทย์วิจัยและปรับชุดโครงการวิจัยตำบลสารภี (โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเชิงพื้นที่)	ดำเนินการเรียบร้อย ทั้งการบูรณาการลงพื้นที่ผ่านชุดโครงการเดิมและการพัฒนาโจทย์วิจัย และ กระบวนการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ.ดร. เจษฎา มิ่งฉาย

รูปแบบที่ ๒ คือ การพัฒนาแนวทางโครงการวิจัยใน ๒ แนวทางคือ **๑) การปรับปรุงในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา** โดยพิจารณาหาแนวทางในการจัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยในระดับคณะ ซึ่งในปัจจุบัน โครงสร้างบริหารจัดการคณะวิชาของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย คณบดี หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำภาควิชา และเจ้าหน้าที่วิชาการ รวมไปถึงการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยในภาพรวม **๒) การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย** โดยพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดกลไกการดำเนินการทั้งในระดับสถาบันผ่านคณะกรรมการอำนวยการ และระดับคณะผ่านจุดจัดการ รวมไปถึงกลไกที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านการขับเคลื่อนของสำนักวิจัย

แนวทางการการวิจัยระบบ ในระยะที่ ๒	การดำเนินการในรอบ ๖ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-เมษายน ๒๕๕๙)	หมายเหตุ
พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา โดยพิจารณาหาแนวทางในการจัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยในระดับคณะ ซึ่งในปัจจุบัน โครงสร้างบริหารจัดการคณะวิชาของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย คณบดี หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำภาควิชา และเจ้าหน้าที่วิชาการ รวมไปถึงการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยในภาพรวม	-โครงการพัฒนาแผนกลยุทธ์ด้านการวิจัยระดับสถาบันและคณะวิชา	ดำเนินการเรียบร้อยในส่วนการพัฒนากลยุทธ์งานวิจัยเพื่อพัฒนาเป็นแผนกลยุทธ์ระดับสถาบันและคณะในปี ๒๕๕๙

แนวทางการการวิจัยระบบ ในระยะที่ ๒	การดำเนินการในรอบ ๖ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-เมษายน ๒๕๕๙)	หมายเหตุ
ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย โดยพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดกลไกการดำเนินการทั้งในระดับสถาบันผ่านคณะกรรมการอำนวยการ และระดับคณะผ่านจุดจัดการ รวมไปถึงกลไกที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านการขับเคลื่อนของสำนักวิจัยเพื่อสร้างระบบการบริหารงานวิจัยระดับคณะและเพื่อก่อให้เกิดประชาคมนักวิจัยของมหาวิทยาลัยและสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพ	-โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม -โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย -โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม -โครงการการจัดการความรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ระหว่างประชาคมนักวิจัย	ดำเนินการเรียบร้อยในส่วนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย และการสร้างกลไกการจัดการความรู้ร่วมกัน ขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

<u>รูปแบบที่ ๓</u> คือ พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา

ภายหลังจากการพัฒนาระบบและกลไกในระยะ ๖ เดือนแรก คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะ ๖ เดือนหลัง โดยได้มีการกำหนดกรอบในการดำเนินการในการที่นำระบบและกลไกจากระยะที่ ๑ มาปรับใช้ในระดับคณะ ซึ่งประกอบไปด้วยคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะบริหารรัฐกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ โดยได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของอาจารย์และบุคลากรในแต่ละคณะ

ผลจากการดำเนินการเกิดความเปลี่ยนแปลงใน ๒ มิติคือ

มิติที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงในมิติของสถาบัน โดยมีการนำแนวทางการดำเนินการไปกำหนดเป็นกลยุทธ์สถาบันในภารกิจด้านการวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม โดย ในภารกิจด้านการวิจัยนั้นกำหนดให้ผลิตผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน, ชุมชน และสังคม โดยใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการพัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน สำหรับภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมนั้น กำหนดให้มหาวิทยาลัยฯเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้องค์ความรู้ด้านการประกอบการและด้านต่างๆ ทั้งนี้ในการดำเนินการทั้ง ๒ ภารกิจ กำหนดให้ดำเนินการภายใต้แนวคิด “พัฒนาองค์ความรู้งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาสถาบันและสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

มิติที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงในมิติของคณะ ในการดำเนินการระดับคณะนั้นเห็นผลการเปลี่ยนแปลงชัดเจนในประเด็น คุณภาพนักวิจัยและคุณภาพผลงานวิจัย ตลอดจนการก่อตัวของประชาคมนักวิจัย รวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักวิจัยหน้าใหม่ ทั้งนี้ในการดำเนินการประสบปัญหาบางประการโดยเฉพาะในประเด็นการขับเคลื่อนในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในเรื่องภาระงานที่มีการกำหนดชัดเจนในเรื่องบทบาทการสนับสนุนทางด้านวิชาการแก่คณาจารย์ภายในคณะ ประกอบกับ โครงสร้างการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยฯ มีการดำเนินงานในรูปแบบรวมศูนย์ อีก

ทั้งภาระงานในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับหลักสูตร คณะ และ สถาบัน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการพัฒนาได้เต็มที่ตามที่กำหนด

เนื่องด้วยการปรับปรุงระบบและกลไกงานวิจัยในระยะที่๒ มุ่งเน้นไปที่การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะ และการพัฒนากลไกบริหารงานวิจัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาใน ๒ มิติ ได้แก่ ๑) คุณภาพนักวิจัย ๒) ระบบวิจัยของคณะ

ในส่วนของการปรับโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงระบบวิจัยในระดับคณะ ได้มีการประเมินผลการดำเนินการตามระบบและกลไกในระดับคณะ โดยดำเนินการผ่านผู้บริหารคณะ (คณบดี) ทั้งหมด ๕ คณะจากทั้งหมด ๖ คณะ โดยกระบวนการสัมภาษณ์ และดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินระบบและกลไกจากคณาจารย์ภายในแต่ละคณะ ได้ผลสรุปที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การปรับแก้เกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการบริหารระดับคณะ โดยการประเมินจากคณบดี

๑. ผู้บริหารระดับคณะต่างเห็นไปในทางเดียวกันเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการวิจัยโดยให้มีการบริหารผ่านระดับคณะยังไม่สามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ ด้วยคณะยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องอุปกรณ์ กำลังคน และภาระงานประจำ รวมไปถึงบริบทของมหาวิทยาลัยที่เน้นการรวมศูนย์ที่ระบบกลางเพื่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารคน เงิน และงาน

๒. การบริหารจัดการด้านการเงิน ถึงแม้จะมีการออกแบบระบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยแล้ว แต่รูปแบบการกระจายงบประมาณยังคงเป็นไปในรูปแบบจากส่วนกลาง ส่งผลให้คณะไม่สามารถจัดการงบประมาณในการวิจัยได้เนื่องจากเป็นภารกิจของสำนักวิจัย ตามโครงสร้างองค์กรของมหาวิทยาลัยฯ

๓. ภาระงานของบุคลากรสายสนับสนุนไม่เหมาะสมเนื่องจากภารกิจด้านการประกันคุณภาพและงานบริการต่างๆตามภารกิจที่กำหนด

๔. ควรมีการให้น้ำหนักในการพัฒนา “อาจารย์ในสายวิชาการ” เนื่องจาก มีการกำหนดเป็นภารกิจชัดเจน และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการขอทุนจากภายนอก

๕. ควรมีการเชื่อมโยง โครงการวิจัยดังกล่าวเข้ากับโครงการพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีคุณภาพ รวมไปถึงเป็นการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยด้วย

๖. ควรมีการถอดความรู้โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้รวมไปถึงจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินโครงการในรูปแบบงานวิจัยเพื่อสังคม

๗. ยังคงมีความซ้ำซ้อนในเรื่องการจัดการด้านการเงิน และการดำเนินโครงการวิจัย เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีการดำเนินการในรูปแบบ ๒ ระบบ คือ ระบบจัดการงานวิจัยผ่านสำนักวิจัยตามโครงสร้างของมหาวิทยาลัย และระบบจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านคณะกรรมการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความสับสนในเรื่องขั้นตอนการดำเนินการ

๘. ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเงินรูปแบบใหม่ รวมไปถึงลดจำนวนเอกสารและขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินการมีความคลองตัว

๙. ควรผลักดันให้เกิดการบูรณาการที่เชื่อมโยงในเรื่องตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพการศึกษา

๑๐. ควรมีระบบในการกำกับติดตามโดยส่วนกลางเพื่อเอื้อประโยชน์ในการลดภาระงานของคณะ ซึ่งจะช่วยให้คณะมีศักยภาพในการจัดการงานวิจัยได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีปัญหาเรื่องขาดบุคลากรฝ่ายงาน

<u>รูปแบบที่ ๔</u> คือ ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการและเครื่องมือการพัฒนาการจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ และมุ่งพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเป็นหลัก ในลักษณะโครงการพัฒนาในกลไก ๔ หลัก ดังนี้

๑. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย ผ่านโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

๒. การตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อสังคม ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

๓. การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ผ่านโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย

๔. การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ผ่านโครงการการจัดการความรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ระหว่างประชาคมนักวิจัย

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย

เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการในการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจากปัจจัยแวดล้อมอันเป็นบริบทสถาบัน คณะผู้วิจัยเห็นว่า ภาระงานที่อาจารย์มหาวิทยาลัยมีเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแก้ไขให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ในทันที ขณะเดียวกันมีความจำเป็นต้องดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพอาจารย์ หลักสูตร และสถาบัน ซึ่งการบริหารจัดการด้วยคน หรือ Research Manager ที่ได้มีการมอบหมายและแต่งตั้งเป็นเพียงกลไกการติดตามกำกับให้มีผู้รับผิดชอบ แต่ระบบที่จะสามารถช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ได้ รวมไปถึงเกิดศูนย์ข้อมูลของพื้นที่ร่วมกัน เนื่องด้วยปัญหาและอุปสรรคที่นักวิจัยเห็นร่วมกันว่า เกิดปัญหาในการรวมข้อมูลไว้ที่ตัวบุคคล ข้อมูลโครงการจึงมีความกระจัดกระจาย ขาดความเป็นองค์รวมและดึงไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ จึงได้มีการหารือเกี่ยวกับการออกแบบระบบและกลไกที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและประสิทธิผลในการทำงานของนักวิจัยด้วย <u>โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม</u>

ระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย(Website Research Management)

ประกอบไปด้วย ๒ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ Front Ends คือ ส่วนติดต่อประสานงานกับผู้ใช้ (User Interface)

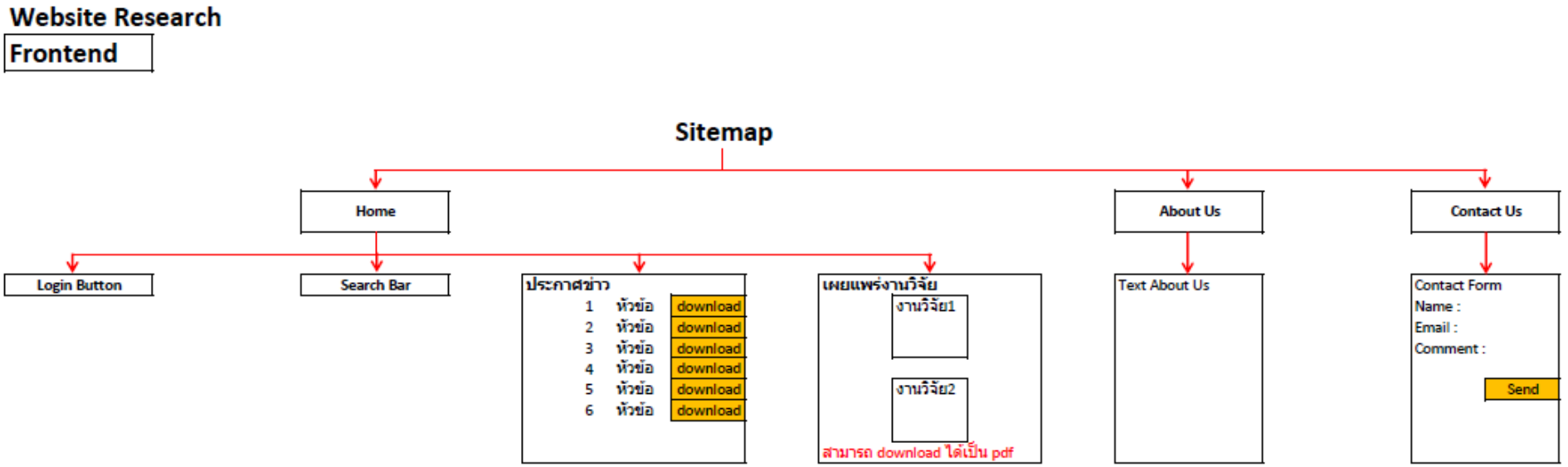

๑.๑ ภาพ Flow Chart Front Ends

ส่วนที่ ๒ Back Ends คือ ส่วนจัดการกับข้อมูล (Back Office)

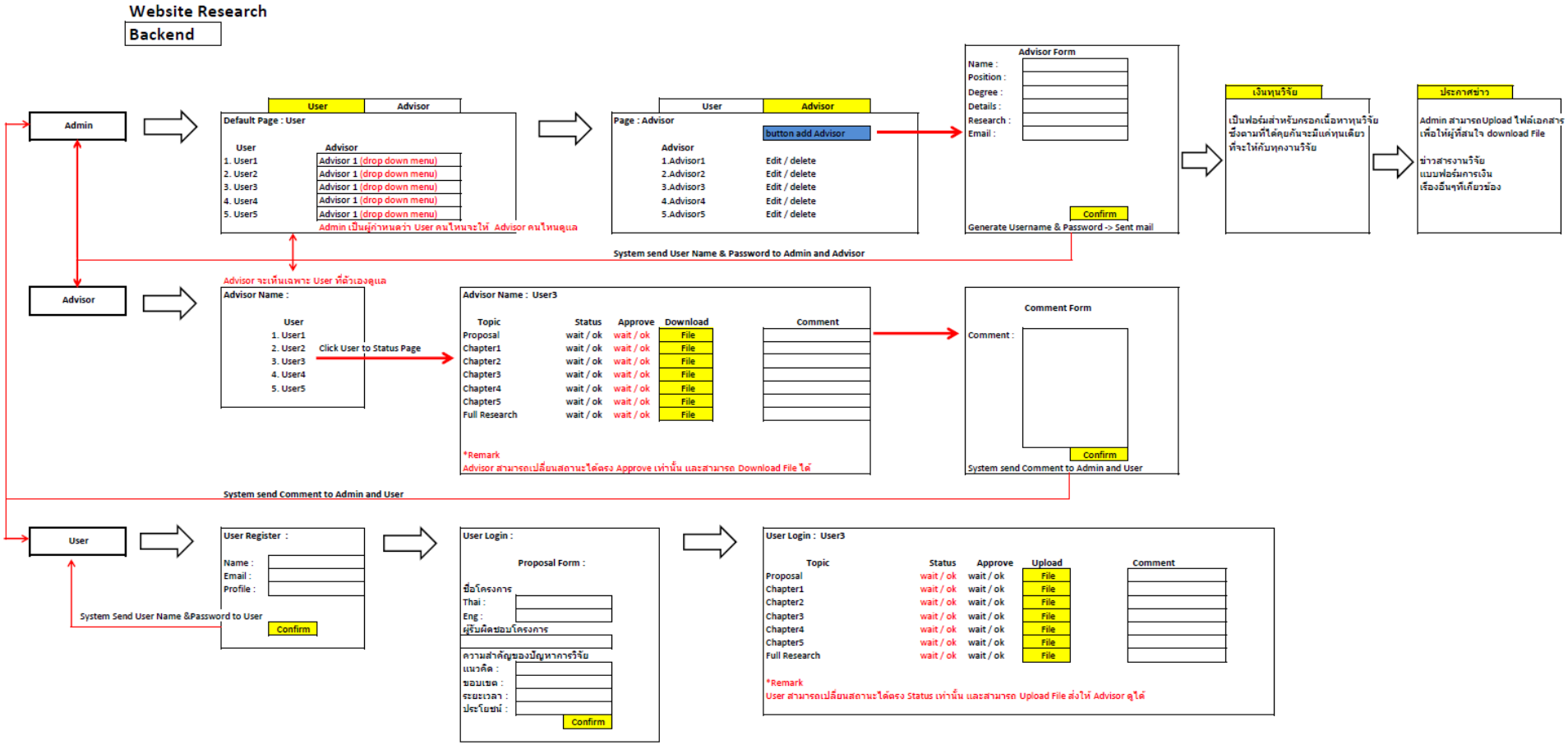

๑.๒ ภาพ Flow Chart Back Ends

ส่วนที่ ๑ Front Ends คือ ส่วนติดต่อประสานงานกับผู้ใช้(User Interface) โดยมีโครงสร้างการทำงานดังนี้

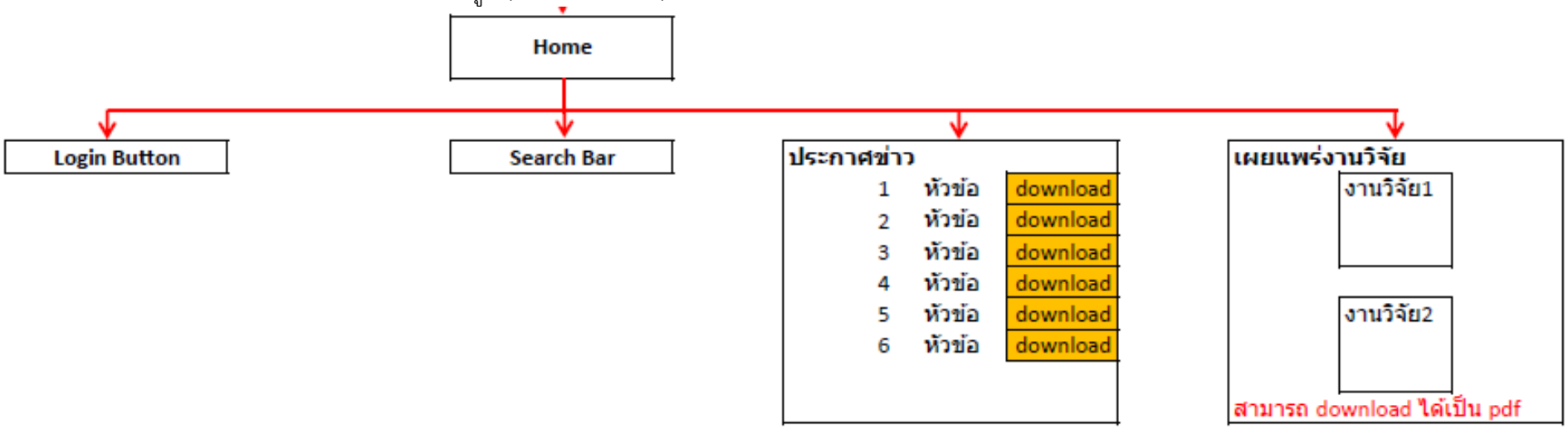

ภาพ Flow Chart ประกอบหัวข้อ Home Page

๑.Home Page เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยระบบดังนี้

๑.๑ ระบบ Login ซึ่งสมาชิกจะสามารถทำการ Login เพื่อเข้าใช้งานในระบบ แต่หากสมาชิกยังไม่ได้มีการสมัครสมาชิก (Register) ระบบจะทำการแจ้งเตือนให้ผู้วิจัยทำการสมัครสมาชิกก่อนเข้าระบบ

๑.๒ ระบบ Search เป็นระบบการค้นหาข้อมูลซึ่งสามารถพิมพ์คีย์เวิร์ดที่ต้องการค้นหา เช่น ชื่องานวิจัย ชื่อผู้ทำวิจัย หรือคีย์เวิร์ดสำคัญได้

๑.๓ ระบบประกาศข่าว เป็นระบบแจ้งข่าวสารเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารได้

๑.๔ ระบบเผยแพร่งานวิจัย หากมีงานวิจัยที่เป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว ระบบจะทำการดึงงานวิจัยไปแสดงในหน้า Home Page และผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดงานวิจัยนั้นๆได้ โดยจะสามารถดาวน์โหลดเป็น File PDF

ส่วนที่ ๒ Back Ends คือ ส่วนจัดการกับข้อมูล(Back Office) โดยมีโครงสร้างการทำงานดังนี้

๑. Admin Page คือหน้าเว็บไซต์ ที่ผู้ควบคุมดูแลเว็บไซต์สามารถเข้ามาจัดการระบบได้ทั้งหมดดังนี้

๑.๑ สามารถเพิ่มหรือลบผู้ทรงคุณวุฒิในระบบฐานข้อมูลได้ เมื่อผู้ควบคุมเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปในระบบ

ระบบจะทำการส่งUser Name & Password ที่ใช้ในการLoginเข้าระบบไปยังEmail Address ของผู้ทรงคุณวุฒิทันที

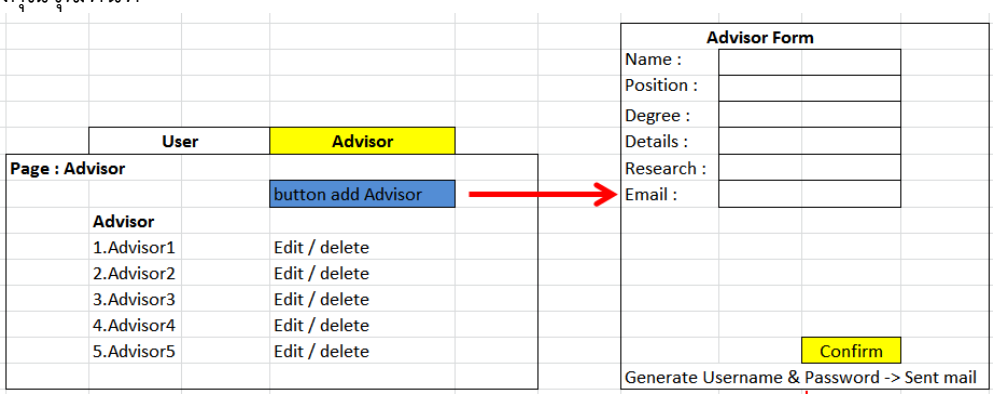

๑.๒ สามารถแก้ไขหรือลบผู้วิจัยในระบบฐานข้อมูลได้

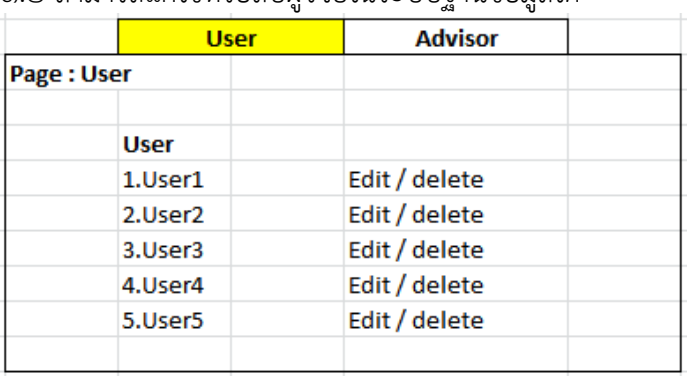

๑.๓ สามารถกำหนดให้ผู้วิจัยอยู่ในความดูแลของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านได้

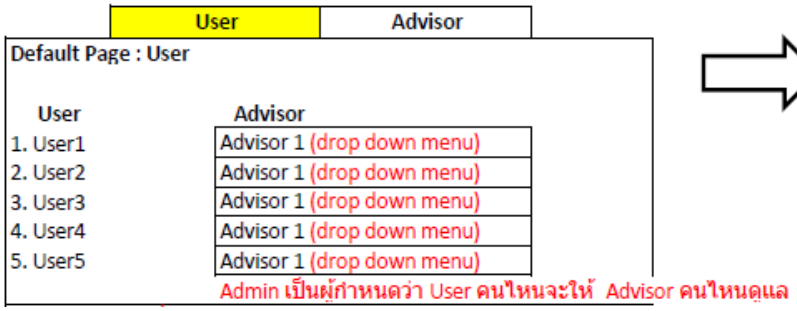

๑.๔ สามารถเพิ่มหรือลบเนื้อหาเงินทุนวิจัยได้

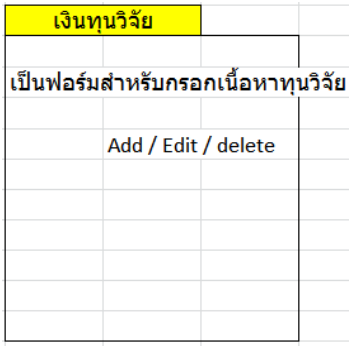

๑.๕ ผู้ควบคุมสามารถอัพโหลดไฟล์เอกสาร เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารงานวิจัย แบบฟอร์มการเงิน , เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้

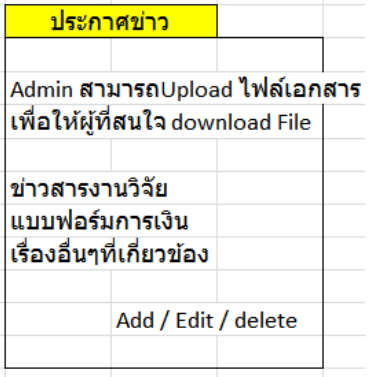

๒. Advisor Page คือหน้าเว็บไซต์ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเข้ามาจัดการระบบได้ดังนี้

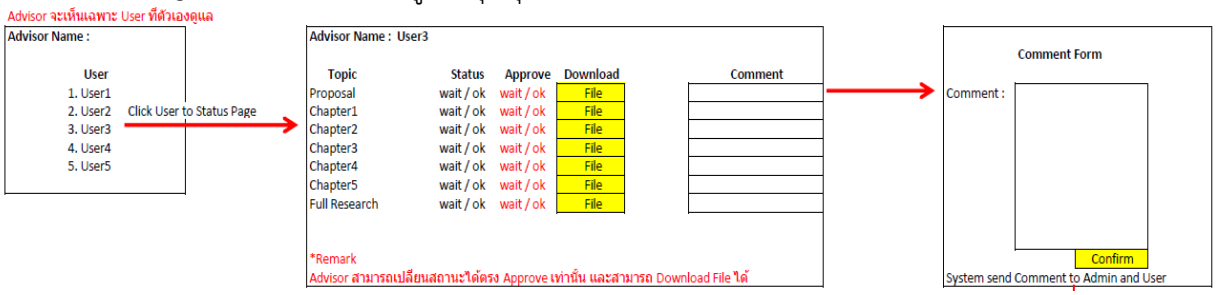

รูป flow chart ประกอบหัวข้อ ๒.๑ - ๒.๔

๒.๑ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเข้ามาจัดการได้เฉพาะผู้วิจัยที่อยู่ในความดูแล

๒.๒ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเห็นความเคลื่อนไหวในการทำวิจัยของผู้วิจัยแต่ละท่านได้

๒.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเขียนcommentแก้ไขหรือข้อเสนอแนะต่างๆส่งกลับไปยังผู้วิจัยได้

๒.๔ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถกดยืนยัน(Approve) ในแต่ละบทวิจัยได้

๓. User Page คือหน้าเว็บไซต์ ที่ผู้วิจัยสามารถเข้ามาจัดการระบบได้ดังนี้

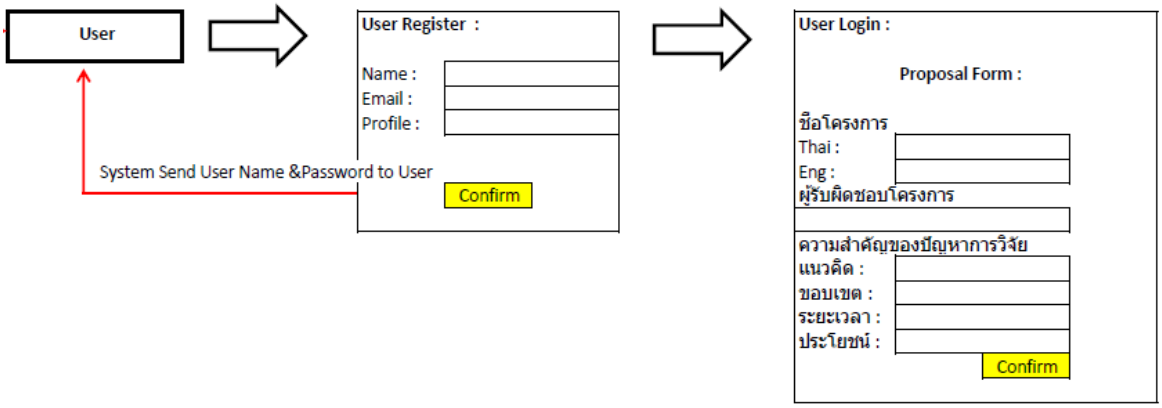

ภาพ Flow Chart ประกอบหัวข้อ ๓.๑ และ ๓.๒

๓.๑ ผู้วิจัยจะต้องทำการลงทะเบียนผ่านระบบก่อนเพื่อที่จะได้ User Name & Password ใช้ในการLogin ผ่านระบบ

๓.๒ โดยการลงทะเบียนของผู้วิจัยนั้น จะต้องทำการกรอกข้อมูล

- ข้อมูลส่วนตัว
- ข้อมูลในส่วนของงานวิจัย
- อื่นๆ (อาจเป็นข้อมูลที่ต้องการเก็บเพิ่มเติมจากผู้วิจัย)

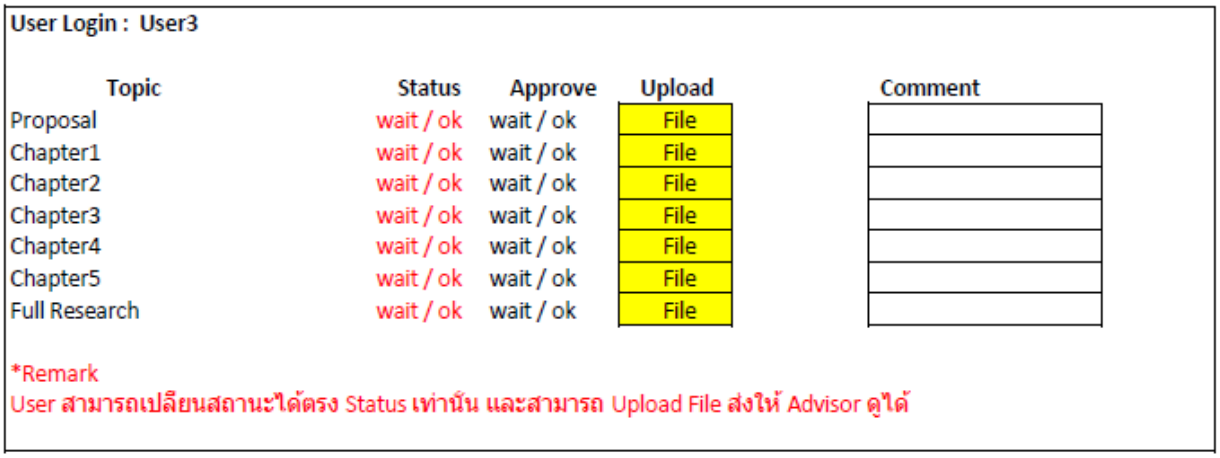

ภาพ flow chart ประกอบหัวข้อ ๓.๓

๓.๓ ผู้วิจัยสามารถเห็นสถานะความคืบหน้างานวิจัยของตนเองได้ ยกตัวอย่างเช่น หากผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อความComment ส่งถึงนักวิจัย นักวิจัยจะได้รับข้อความทางEmail Address และสามารถเข้ามาตรวจสอบในระบบได้ และหากนักวิจัยต้องการส่งข้อความถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิก็จะได้รับข้อความทางอีเมล์ และสามารถเข้ามาตรวจสอบในระบบได้เช่นกัน

ระบบ Dash Board

Dash Board คือ หน้าที่รวมสิ่งต่างๆที่สำคัญๆเอามาไว้ในหน้าเดียว ยกตัวอย่างเช่น

หาก Admin ต้องการทราบจำนวนการทำงานวิจัยทั้งปีของผู้วิจัย ก็สามารถดูได้จากหน้า Dash Board

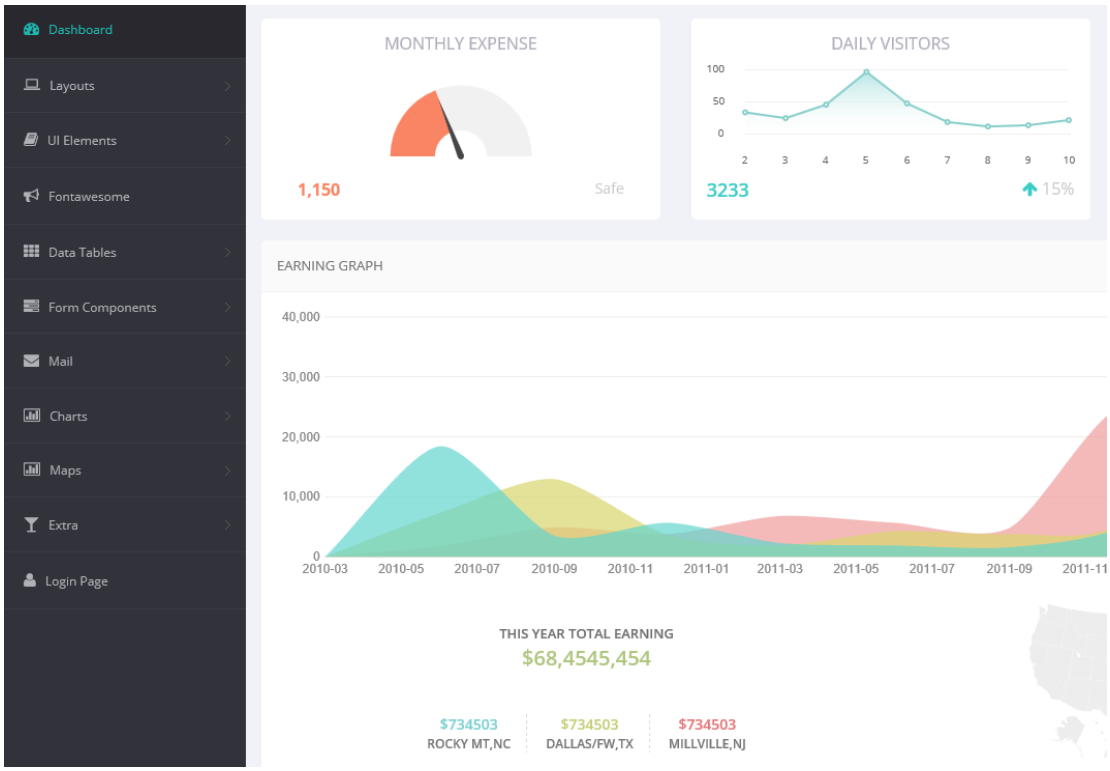

ตัวอย่าง Dash Board

การตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อสังคม ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีการเปิดการเรียนการสอนมาเป็นเวลา ๑๖ ปี ประกอบกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีอายุงานน้อย ขาดประสบการณ์ในการทำงานวิจัยชุมชน การดำเนินการในโครงการวิจัยชุดนี้นับเป็นการบริหารโครงการวิจัยในลักษณะชุดโครงการเป็นครั้งแรกของสถาบันลักษณะทุนมุ่งเป้าของแหล่งทุนที่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาสถาบันการศึกษาขนาดเล็กและกลางให้มีความพร้อมต่อการวิจัยเชิงพื้นที่ และโครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่ที่ต้องดำเนินการให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการในภารกิจต่างๆ ของมหาวิทยาลัยจะเป็นลักษณะการทำภารกิจตามโครงการประจำปี ขาดความต่อเนื่องและผูกพันต่อการทำงานในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ประการสำคัญคือ นักวิจัยในโครงการขาดประสบการณ์ในการบริหารชุดโครงการวิจัย รวมทั้งสถาบันขาดผู้ทรงคุณวุฒิในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดที่คลาดเคลื่อนไปในหลายประเด็น รวมถึงการจัดการที่ไม่เป็นไปตามที่กระบวนการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ควรจะเป็น รวมไปถึงนักวิจัยที่อยู่ในโครงการยังไม่คุ้นเคยกับงานวิจัยเพื่อสังคมหรืองานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งต้นพบสถาบันได้รับโอกาสสำคัญที่ได้พัฒนาระบบและกลไกร่วมกันจากระบบพี่เลี้ยงของสกว.และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถาบันคลังสมองของชาติ ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิและ

เครือข่ายสถาบันการศึกษาที่ร่วมรับทุน ทำให้เกิดการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (นินุช บุณยฤทธานนท์ และ สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, ๒๕๕๙)

จุดเริ่มต้นจึงเกิดจากการพัฒนานักวิจัยในโครงการด้วยการบริหารงานวิจัยเพื่อสังคมในหลากหลายวาระ โดยในระยะตั้งต้นนั้นได้มุ่งเน้นนักจัดการงานวิจัยและนักวิจัยในโครงการได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการเพื่อสังคม โดยได้ถอดเกณฑ์การประเมินงานวิจัยที่ตนเองร่วมกับเกณฑ์วิชาการเพื่อสังคมทั้งหมด ๗ ประการ ได้แก่

๑. การระบุสถานการณ์ที่เป็นอยู่เดิม

๒. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของสังคม/ชุมชนเป้าหมาย

๓.กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

๔. ความรู้ความเชี่ยวชาญที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น

๕. การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว

๖.การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๗. แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

การถอดเกณฑ์การประเมินงานวิจัยโครงการการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

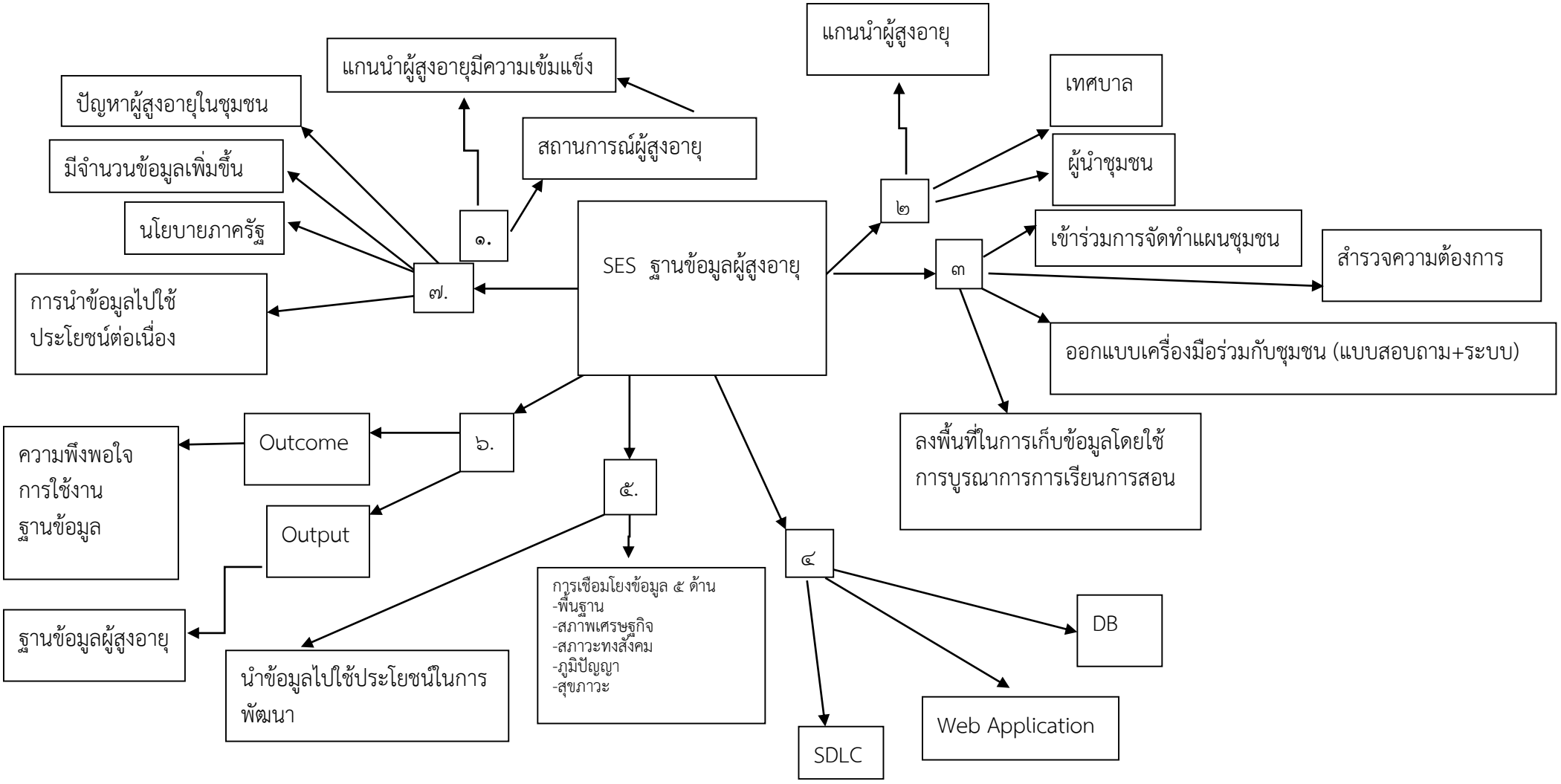

การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ผ่านโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย

ในการพัฒนาศักยภาพและทักษะของนักวิจัยได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อสังคมของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยฟาร์อีส โดยดำเนินการร่วมกับการประยุกต์ใช้ Google Form Application เนื่องจากสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งกระบวนการดำเนินการมีดังนี้

กระบวนการสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อสังคมของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ใช้การดำเนินการจำแนกเป็น ๓ ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ ๑ การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

โดยโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็นดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย

เพศ,คณะที่สังกัด, สายการทำงาน (สายวิชาการ, สายสนับสนุน) , ประวัติการทำวิจัยชุมชน , ประวัติการได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน

ใช้ เทคนิค Likert Scale เป็นการให้สเกลคำตอบ ๕ ระดับคือ ๕ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ๔ (เห็นด้วย) ๓ (ปานกลาง) ๒ (ไม่เห็นด้วย) ๑ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) โดยจำแนกเป็นข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น ๘ ข้อ ได้แก่ ๑) ระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบคลินิควิจัย ๒) เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ๓) การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน ๔) เครื่องมือในการทำวิจัยและการลงพื้นที่ ๕) การเขียน Concept Paper และ Proposal ๖) การผลิตผลงานวิชาการต่อยอดลงไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ๗) ลำดับขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานวิจัยชุมชนทั้งระบบ ๘)เครือข่ายและประชาคมนักวิจัยเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายในสถาบัน

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๒ กระบวนการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) จึงใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (Taro Yamane, ๑๙๗๓)ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

e คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วนที่อัตรา ๐.๐๕

เมื่อแทนค่าใน $n = \frac{N}{1+Ne^2}$ สูตรจะได้จำนวนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

จำนวนอาจารย์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นอาจารย์ประจำทั้งสิ้น ๗๐ คน

= ๗๐/๑+๗๐(๐.๐๕)(๐.๐๕)

จะต้องเลือกตัวอย่าง ๕๙.๕๗ หรือ ๖๐ คน

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว คณะผู้วิจัยได้ทำการใช้เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เนื่องจากกลุ่มประชากรมีการกระจายตัวเป็นรายคณะและสาขาวิชา และดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยแบ่งประชากรออกเป็นลำดับชั้นต่าง ๆ แบบลดหลั่น ดังมีรายละเอียดสัดส่วนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามค่าน้ำหนักดังนี้

คณะ	จำนวน อาจารย์ (คน)	สัดส่วน (%)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๐ คน)
บริหารธุรกิจ	๓๒	๔๖%	๒๗
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๘	๑๑%	๗
นิเทศศาสตร์	๖	๙%	๕
ศึกษาศาสตร์	๓	๔%	๓
บริหารรัฐกิจ	๕	๗%	๔
ศิลปศาสตร์	๑๖	๒๓%	๑๔
รวม	**๗๐**	**๑๐๐%**	**๖๐**

เมื่อได้จำนวนกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามคณะแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดส่งแบบสอบถามผ่าน email ไปยังคณบดีและหัวหน้าสาขาวิชา โดยส่งเป็นรูปแบบ Link ดังนี้ https://goo.gl/forms/ooZmnBoKZWiDyYOh๒

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖๐ คน ได้ผลสรุปด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อสังคมของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ดังนี้

ข้อมูลสรุปส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สังกัดคณะบริหารธุรกิจ ปฏิบัติงานในสายวิชาการ มีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน โดยส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น (ทุนภายใน) รองลงมาคือได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส่วนท้องถิ่น)

ข้อมูลสรุปส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน

จากการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน ในประเด็น เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน มากที่สุด ที่ ๗๓.๓% รองลงมาคือ ประเด็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชนที่ ๖๕% และ เครื่องมือในการทำงานวิจัยและการลงพื้นที่ ที่ ๔๖.๗% ตามลำดับ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพจำแนกตามคณะต่างๆ ปรากฏผลดังนี้

คณะ	ประเด็นความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน
บริหารธุรกิจ	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เครื่องมือในการทำงานวิจัยและการลงพื้นที่
นิเทศศาสตร์	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ศึกษาศาสตร์	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
บริหารรัฐกิจ	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน/ การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน
ศิลปศาสตร์	การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน

ผลการสำรวจพบว่า มีความต้องการในการพัฒนาในด้านต่างๆดังนี้

๑) พัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่

๒) สนับสนุนด้านเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินการ

๓) การพัฒนาเครือข่ายวิจัยในระดับสถาบัน

๔) การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

๕) การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ เมื่อได้ประเด็นในการพัฒนาทั้ง ๕ ด้านร่วมกับการนำระบบและกลไกที่ได้ไปปรับใช้งานภายในคณะ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินออกแบบแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติมจากระบบเดิมดังภาพ

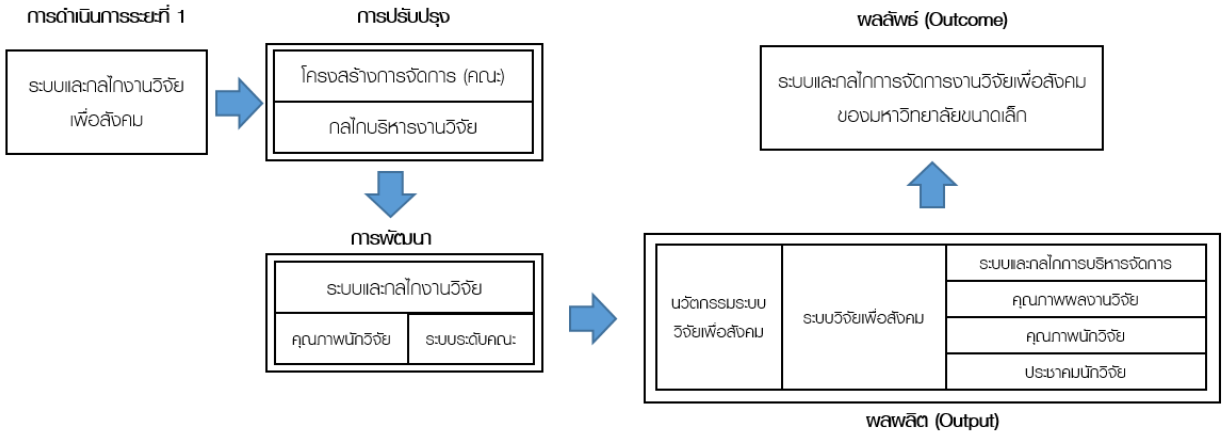

เมื่อได้แนวคิดและกรอบการดำเนินการ จึงทำการพัฒนาผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ และการลงพื้นที่จริง โดยดำเนินการไปทั้งสิ้น ๖ โครงการได้แก่

๑) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่ อาจารย์ใหม่ ผ่านโครงการคลินิควิจัย โดยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนา Concept paper และ Full Proposal

๒) การอบรมเชิงปฏิบัติการในด้าน เทคนิควิธีการในการดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนาบทความวิชาการในรูปแบบ SES

๓) การพัฒนาเครือข่ายวิจัยระดับสถาบันผ่านกิจกรรม Engagement Thailand ทั้ง ๒ ครั้งโดยได้มีการสะท้อนผลจากการร่วมงาน ดำเนินการถอดบทเรียนและเผยแพร่แก่นักวิจัยภายในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ University Engagement และการจัดการกับผู้มีส่วนได้เสีย

๔) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยผ่านระบบ Web-base เพื่อให้ในส่วนของคณบดีและหัวหน้าสาขาวิชาสามารถใช้เป็นช่องทางในการกำกับติดตามและยังเป็นการตอบสนองตัวชี้วัดในการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาในอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ปัจจุบันการดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จทั้งระบบ

๕) การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเป็นการดำเนินการในรูปแบบ on the job coaching ใช้แนวทางนักวิจัยรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ดำเนินการในระยะที่ ๑ ทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ใหม่ที่ไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินการวิจัย ภายใต้การกำกับดูแลของ ผู้จัดการโครงการวิจัย และคณะกรรมการจัดการงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการ คระผู้วิจัยจึงได้มีการนำผลการสำรวจมาดำเนินการออกแบบกิจกรรมและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ โดยพิจารณาร่วมกับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสัมนาร่วมกับสถาบันคลังสมองแห่งชาติ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย และองค์ความรู้ของสถาบัน รวม

ไปถึงความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการดำเนินงานโครงการวิจัยสรุปเป็นโครงการในการพัฒนาได้ดังนี้

ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน	กิจกรรม	ประเด็นความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน	แหล่งที่มาขององค์ความรู้	
			สถาบันคลังสมองแห่งชาติ / สกว./ เครือข่ายอื่นๆ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เครื่องมือในการทำงานวิจัยและการลงพื้นที่	กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ Training of The Trainer (Business Model Canvas)	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการ		✓
การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน	การวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะ SES ของโครงการสารภี	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	
การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน	การพัฒนาโจทย์วิจัยและชุดโครงการวิจัยสารภี	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	
-เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน -การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน -เครื่องมือในการทำวิจัยและการลงพื้นที่	โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๕	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	
-เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน -การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน	แนวทางการดำเนินงานในรูปแบบ Engagement	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	

ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน	กิจกรรม	ประเด็นความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน	แหล่งที่มาขององค์ความรู้	
			สถาบันคลังสมองแห่งชาติ / สกว./ เครือข่ายอื่นๆ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานวิจัยชุมชน	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	✓

ผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน

๑.กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ Training of The Trainer (Business Model Canvas)

๒.กิจกรรมการวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะ SES ของโครงการสารภี

๓.กิจกรรมการพัฒนาโจทย์วิจัยและชุดโครงการวิจัยสารภี

๔.กิจกรรมการดำเนินงานในรูปแบบ Engagement

๕.กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ งานวิจัยชุมชน

ในส่วนกระบวนการพัฒนา

๒.๔. การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ผ่านโครงการการจัดการความรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ระหว่างประชาคมนักวิจัย

ในการพัฒนาประชาคมนักวิจัยได้มีการออกแบบลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเน้นการหนุนเสริมการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาของนักวิจัยในโครงการเดียวกัน ในการนี้ได้มีการทดลองดำเนินการ เพื่อจัดการความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน/การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของนักวิจัยในโครงการ ๒ ประเด็นคือ

๑) แนวคิดมหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคมและการทำงานวิจัยเพื่อสังคม (ENGAGEMENT THAILAND ๓RD UNIVERSITY COMMUNITY CONVERGENCE) ตัวอย่างเอกสารการจัดการความรู้ในภาคผนวก

๒) กระบวนการวิจัยและการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ (สัมมนา โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๕)

สำหรับการดำเนินการกระบวนจัดการความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยประชาคมนักวิจัยแบ่งออกเป็น ๗ ขั้นตอน “การจัดการความรู้เรื่องกระบวนการวิจัย” โดยใช้โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๕ เป็นแนวทางทดลอง ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑: ขั้นการบ่งชี้ความรู้

เนื่องด้วยนักวิจัยส่วนใหญ่ของโครงการยังขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานวิจัย ซึ่งได้มีการกำหนดความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ ในเรื่องกระบวนการวิจัยและการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ ๒: ขั้นการสร้างและแสวงหาความรู้

วิธีการปัจจุบันที่ชุดโครงการนี้ใช้คือ การส่งนักวิจัยตัวแทนออกไปฝึกอบรมและแลกเปลี่ยน/พัฒนาร่วมกับองค์กรความร่วมมือหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพและตามแนวทางการบริหารงบประมาณการจัดการ และให้เกิดการสร้างความรู้ในตนเองของนักวิจัย

ขั้นตอนที่ ๓: ขั้นการจัดความรู้ให้เป็นระบบ

เมื่อนักวิจัยได้รับความรู้ใหม่ หรือเกิดการสร้างความรู้กระบวนการวิจัยที่เกิดขึ้น ได้มีการจัดการประชุมย่อยหรือการพูดคุย Refection ระหว่างนักวิจัยด้วยกัน เพื่อเรียบเรียงความรู้ที่แต่ละคนได้รับให้เป็นระบบตามรูปแบบการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๔: ขั้นการประมวลและกลั่นกรองความรู้

เมื่อมีการจัดระบบความคิดที่เป็นองค์รวม ก็ให้มีการดำเนินการรวบรวมจัดทำเป็นเอกสารที่เป็นมาตรฐาน ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ ๕: ขั้นการเข้าถึงความรู้

การเข้าถึงข้อมูลในระยะเริ่มดำเนินการได้จัดให้มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนที่ห้อง facebook ของทีมงานสารภี ซึ่งหากการดำเนินการในส่วนระบบ MIS เพื่องานวิจัยเสร็จเป็นที่เรียบร้อย ก็จะมีการเผยแพร่เอกสารในระบบต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖: ขั้นการการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ในชุดโครงการนี้ทำอยู่ในหลายลักษณะ ทั้งการจัดทำเป็นไฟล์เอกสาร ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การประชุมย่อยทีมงาน และเวทีการแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๗: ขั้นการเรียนรู้

ในส่วนของการเรียนรู้ คือการนำไปปรับใช้ของตัวนักวิจัยและเพื่อนร่วมประชาคม ซึ่งจะได้มีการวัดผลการนำแนวคิดหรือกระบวนการต่างๆไปปรับใช้ในโอกาสต่อไป

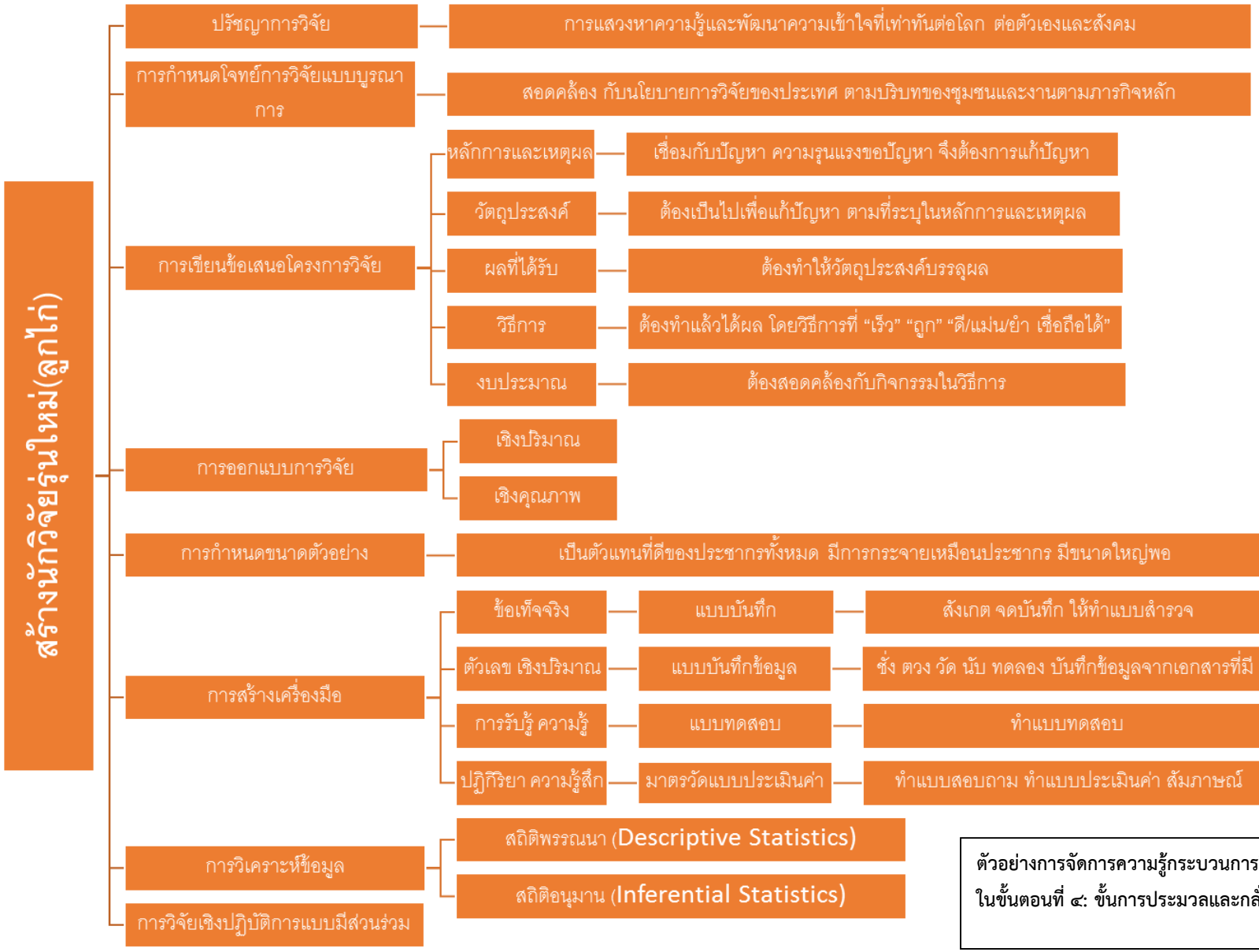

ตัวอย่างการจัดการความรู้กระบวนการวิจัย
ในขั้นตอนที่ ๔: ขั้นการประมวลและกลั่นกรองความรู้

ความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการ

มีความรู้การวิจัยพื้นฐานด้านต่างๆดังนี้

๑) ด้านความรู้ในการหาโจทย์วิจัย

มีความรู้ในการหาโจทย์งานวิจัยที่มีคือจากการทำการวิจัยในการศึกษาระดับปริญญาตรี และการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท

๒) ด้านพื้นฐานความรู้ในการการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

มีความรู้ในด้านการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีความรู้โดยการศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยตัวอย่าง

๓) ด้านการออกแบบการวิจัยในแต่ละพื้นที่

ได้รับความรู้จากการทำงานวิจัยกลุ่ม เรื่องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๔) ด้านการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัย

การวิจัยทุกครั้งที่ผ่านมาจะมีการส่งเครื่องมือให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการทำงานวิจัย เรื่อง ๑. การศึกษาแนวทางการพัฒนา กลยุทธ์การตลาด กรณีศึกษากลุ่มชุมชนผู้ผลิตลำไยกวนโบราณ ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ๒. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาผู้เรียนในรายวิชา การพัฒนาและการจัดการความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และได้รับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขและนำส่งผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบจนกระทั่งได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

ความรู้หลังเข้าร่วมโครงการมีความรู้การวิจัย

๑) ปรัชญาการวิจัยและจรรยาบรรณการวิจัย

ปรัชญาการวิจัย คือ การแสวงหาความรู้และพัฒนาความเข้าใจที่เท่าทันต่อโลก ต่อตัวเองและสังคม โดยมีแนวทางสำคัญคือ

ก. การแสวงหาความรู้หรือสติปัญญาเป็นประจำนั้น มักต้องอาศัยการคิดที่ดีคือ

- แยกแยะ วิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากย์
- กระบวนการที่เป็นระบบ ในการสืบค้น สำรวจ ตรวจสอบ ประมวล ประเมิน
- โดยใช้ตรรกะและการตรวจวัด

ข.จากนั้นจึงปรับเปลี่ยนความเชื่อ ความรู้มาใช้ในชีวิต-การงานอยู่เสมอ

การเพิ่มจำนวนนักวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถนำการวิจัยมาประยุกต์ใช้สู่การพัฒนามหาวิทยาลัยและประเทศ ทำให้มองงานวิจัยในมุมมองใหม่ โดยนักวิจัยนั้นมิต้องทำงานเพียงในมหาวิทยาลัย หรือในองค์กรภาครัฐเท่านั้น งานวิจัยยังต้องขยายไปยังพื้นที่เพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชนให้มากที่สุด ควรยึดหลักการวิจัยที่วัดได้ ตรวจสอบซ้ำได้ สะสมพอกพูนขึ้นได้ มีจริยธรรม มีการใช้สถิติที่นำไปอ้างถึงประชากรได้ มีเหตุผลพร้อมรับข้อโต้แย้งต่างๆ ได้ หลักการของนักวิจัยต้องไม่มีการคัดลอกผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน การดำเนินการปราศจากความลำเอียง ต้องไม่มีการล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ และไม่มีการบิดเบือน

๒) การกำหนดโจทย์การวิจัยแบบบูรณาการ

ที่สอดคล้อง กับนโยบายการวิจัยของประเทศ ตามบริบทของชุมชนและงานตามภารกิจหลัก

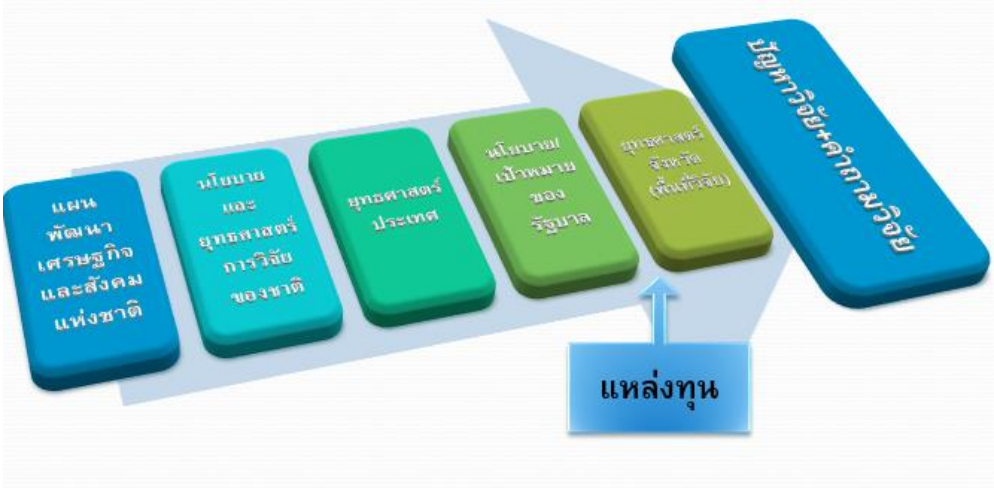

ข้อควรพิจารณาก่อนเลือกปัญหาวิจัย

- ผู้วิจัยมีความสนใจในหัวข้อวิจัยอย่างแท้จริง
- ผู้วิจัยมีความรู้เรื่องกระบวนการทำวิจัยอย่างเพียงพอ
- ผู้วิจัยมีความชัดในแนวคิดและวิธีการวัด
- ผู้วิจัยควรเลือกหัวข้อวิจัยที่สามารถทำได้ภายในเวลาและทรัพยากรที่กำหนดได้
- ผู้วิจัยควรเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิชาอื่นเพื่อเพิ่มองค์ความรู้
- ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงการรวบรวมข้อมูลว่าเป็นไปได้หรือไม่
- ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงจริยธรรมในการทำวิจัย

ข้อพิจารณาก่อนเลือกปัญหาวิจัย ผู้วิจัยต้องมีความสนใจงานอย่างแท้จริง มีความรู้เรื่องกระบวนการวิจัยอย่างเพียงพอ มีความชัดเจนในแนวคิดและวิธีการวัด สามารถทำงานวิจัยได้ภายในเวลาที่ทรัพยากรที่กำหนดให้ มีการนำความรู้ด้านต่างๆ มาเพิ่มองค์ความรู้ และมีจริยธรรมในการทำวิจัย รวมถึงวิธีการตั้งชื่อเรื่องงานวิจัย ต้องใช้คำที่กระทัดรัด เข้าใจง่ายชัดเจน ชื่อเรื่องต้องตรงกับปัญหาที่จะทำการวิจัย ชื่อเรื่องจะต้องแสดงให้เห็นตัวแปรในการวิจัยหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ ชื่อไม่ควรซ้ำซ้อนกับผู้อื่น แม้ว่าเนื้อหาจะใกล้เคียงกัน การตั้งชื่อเรื่องงานต้องประกอบด้วยหลัก WHAT WHO HOW WHERE

๓) การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

หลักการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญ คือ ต้องไม่เอาประโยชน์ที่ได้รับมาเขียนเป็นวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็นผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังจากสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

- หลักการและเหตุผลเชื่อมกับปัญหา ความรุนแรงของปัญหา จึงต้องการแก้ปัญหา (โดยการหาปัญญา)
- วัตถุประสงค์ ต้องเป็นไปเพื่อแก้ปัญหา (ไม่ใช่แค่ได้ปัญญา) ตามที่ระบุในหลักการและเหตุผล
- ผลที่ได้รับ ต้องทำให้วัตถุประสงค์บรรลุผล (ถ้าเป็นการแก้ปัญหา ก็ต้องมีการ Implement ผลวิจัย)

- วิธีการ ต้องทำแล้วได้ผลได้ โดยวิธีการที่ “เร็ว” “ถูก” “ดี/แม่น/ยำ เชื่อถือได้”
- งบประมาณ ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมในวิธีการ
    - ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

เป็นการเขียน หรืออธิบายเพื่อให้ทราบว่าเพราะเหตุใดเราจึงต้องวิจัยเรื่องนี้ มีความจำเป็นหรือความสำคัญอย่างไร ข้อค้นพบจากงานวิจัยนำมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง มีความคุ้มค่าหรือไม่ในงานวิจัยดังกล่าวเป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยกับปัญหา หรือวิธีการแก้ปัญหาในงานวิจัย

- แนวทางการเขียนความสำคัญของปัญหา
    - เกริ่นนำ/แผนพัฒนาฯ/ยุทธศาสตร์/นโยบายรัฐ /บริบทของปัญหา
    - ปัญหาในการทำวิจัย
    - ผลกระทบ/ประโยชน์จากการทำวิจัย(ควรสรุปเพื่อให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์)
- การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม คือ “การเขียนใหม่” จากที่อ่านมาทั้งหมด จะต้องจับเนื้อหาของทุก paper ให้หลอมเป็นเรื่องเดียวกันให้ได้ และ “เขียนใหม่” จากที่อ่านมาทั้งหมดโดยนำเสนอแบบโน้มน้าว

- การเรียบเรียงวรรณกรรมที่ดี
    - วรรณกรรมที่นำมาทบทวนต้องสัมพันธ์กับงานวิจัยที่กำลังดำเนินอยู่
    - เรียบเรียงแบบสังเคราะห์สาระสำคัญเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่ผลงานวิจัยที่มาก่อนจนถึงปัจจุบัน มีจุดเด่น มีจุดอ่อน อะไร
    - สรุปประเด็นปัญหาที่ยังมีอยู่
    - ต้องอ้างอิงผลงานที่ผ่านมา
- การเขียนเรียบเรียงวรรณกรรมที่ดีเป็นการบ่งบอกฝีมือของเราในห้าด้าน คือ
    - ทักษะการประมวลความคิด (Conceptualization)
    - การอ่านมามาก (Read more)
    - ความมุ่งมั่นทำให้สำเร็จ (Concentration)
    - การเจาะลึกในวงการ (Focus)
    - ความสามารถในการนำเสนอโน้มน้าว (Presentation)
- กรอบแนวคิดสมมติฐานงานวิจัย และตัวแปร
    - กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎี (ตัวแปรทุกตัว ต้องมีทฤษฎีรองรับ)
    - กรอบแนวคิดการวิจัย เป็นแนวคิด หรือรูปแบบความสัมพันธ์ที่นักวิจัยได้คัดเลือกและลดตัวแปรลงให้มีความเหมาะสมบนพื้นฐานของทฤษฎีและผลวิจัยในระยะที่ผ่านมา (วรรณกรรม) เพื่อใช้ในการพิสูจน์หรืออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม

การสร้างกรอบความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดในการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎี กรอบแนวคิดการวิจัย เป็นแนวคิดหรือรูปแบบความสัมพันธ์ที่นักวิจัยได้คัดเลือกและลดตัวแปรลงให้มีความเหมาะสมบนพื้นฐานของทฤษฎีและผลวิจัยในระยะที่ผ่านมา เพื่อใช้ในการพิสูจน์หรืออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ลักษณะสมมติฐานการวิจัยที่ดี ต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือจุดมุ่งหมายของการวิจัย อธิบายหรือตอบคำถามได้หมด ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน และอยู่ในรูปแบบที่สามารถสรุปได้ว่าจะสนับสนุนหรือคัดค้าน แต่ละข้อควรใช้ตอบคำถามเพียงข้อเดียวหรือประเด็นเดียว และต้องสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน ตัวแปรคือคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการศึกษาสามารถแปรค่าหรือแปรเปลี่ยนได้ ตามคุณสมบัติของมันหรือตามค่าที่ผู้วิจัยกำหนด ตัวแปรนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทคือ

๑) จำแนกตามคุณสมบัติของตัวแปร

- ตัวแปรเชิงปริมาณ
- ตัวแปรเชิงคุณภาพ

๒) จำแนกตามลักษณะด้านความหมายที่ใช้

- ตัวแปรแนวคิด
- ตัวแปรปฏิบัติการ

๓) จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกิดขึ้น

- ตัวแปรอิสระ
- ตัวแปรตาม
- ตัวแปรเกิดหรือตัวแปรแทรกซ้อน
- ตัวแปรแทรกหรือตัวแปรคั่นกลาง

๔) การออกแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

แบบแผนการวิจัย เป็นเสมือนแบบแปลน (Blue print)สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยเหมาะสมกับปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยตรงตามข้อเท็จจริง น่าเชื่อถือ มีความตรงภายใน (internal validity) และความตรงภายนอก (external validity)

ประเภทของแบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ (Type of Research Design)

- แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง (True Experimental Research Designs)
- แบบแผนการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Research Designs)
- แบบแผนการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non Experimental Research Designs)

ลักษณะการออกแบบการวิจัยที่ดี

- ปราศจากความลำเอียง (Freedom from bias)
- ปราศจากความแปรปรวน (freedom from confounding)
- สามารถควบคุมตัวแปรภายนอกได้ (control of extraneous variables)
- มีการใช้สถิติที่ถูกต้องในการทดสอบสมมติฐาน (statistical precision for testing hypothesis)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- จุดมุ่งหมาย: มุ่งทำความเข้าใจเชิงลึก รายละเอียด บริบทของสิ่งที่ศึกษา องค์รวม พลวัตของสิ่งที่ศึกษา
- กลุ่มตัวอย่าง: ขนาดเล็กและเจาะจงเลือกมา มีความเหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษา และคาถามการวิจัยเป็นหลัก
- ข้อมูล: ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือข้อมูลเชิงพรรณนา มีรายละเอียดมากและลงลึก ใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลากหลาย
- การวิเคราะห์: วิเคราะห์เนื้อหา ใช้การตีความ (interpret) โดยอาศัยตรรก หรือความสมเหตุสมผลเป็นหลัก

รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น การวิจัยกรณีศึกษา การวิจัยชาติพันธ์วรรณนา การวิจัยปรากฏการณ์นิยม

ลักษณะสำคัญของ R&D ต้องเกิดจากความไม่พอใจในงานหรือคุณภาพงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน ต้องมีการสร้างนวัตกรรม/ชิ้นงาน/กระบวนการทำงานใหม่ๆ นำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพงาน มีการพัฒนานวัตกรรมในลักษณะของ R&D อย่างต่อเนื่อง จนได้นวักรรมที่มีคุณภาพ แล้วทำการทดลองใช้ครั้งสำคัญก่อนที่จะสรุปผลการวิจัย ผลลัพธ์ที่ได้คือ นวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เป็นรูปธรรม

๕) การกำหนดขนาดตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

- ประชากร (Population) สมาชิกหรือกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่นักวิจัยต้องการศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นกลุ่มของสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ มี ๒ ประเภทคือ ประชากรที่มีจำนวนจำกัด และ ประชากรที่มีจำนวนไม่จำกัด
- กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ส่วนหนึ่งของประชากรที่ถูกสุ่มหรือเลือกขึ้นมาใช้ในการศึกษาแทนกรอบ/ขอบข่ายของประชากร (Population frame) รายชื่อ/ทะเบียน/บัญชีของกลุ่มประชากรซึ่งจะทำให้ทราบขนาดของ ประชากร และนำมาใช้ในการเลือกตัวอย่าง

ข้อควรคำนึงถึงในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด
- ตัวอย่างมีการกระจายเหมือนประชากร
- ตัวอย่างควรมีขนาดใหญ่พอ

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง มี ๖ ขั้นตอนคือ

- การกำหนดวัตถุประสงค์ ของการใช้สถิติ วิเคราะห์และการเลือกใช้สถิติทดสอบ
- การกำหนดลักษณะประชากรและตัวอย่าง
- การกำหนดระดับนัยสำคัญ
- การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
- การกำหนดวิธีการเลือกตัวอย่าง
- การดำเนินการเลือกตัวอย่างตามแนวทางที่กำหนดไว้

วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างควรกำหนดโดยใช้เกณฑ์ กำหนดโดยใช้สูตรคำนวณ กำหนดโดยใช้ตาราง กำหนดโดยใช้โปรแกรม

วิธีสุ่มตัวอย่าง เป็นวิธีการทำให้ได้มาซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ ๑. วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น ๒. วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น

๖) การสร้างเครื่องมือ

ข้อมูล	เครื่องมือ	วิธีการเก็บข้อมูล
ข้อเท็จจริง พฤติกรรม ปรากฏการณ์ เช่น ภาวะการมีงานทำ เพศ	ประสาทสัมผัส แบบบันทึกรายการ แบบสำรวจ	สังเกต สัมผัส ฟัง ชิม จด บันทึก ทำแบบสำรวจ
ตัวเลข เชิงปริมาณ จำนวน เช่น ค่าใช้จ่าย จำนวน กิจกรรม น้ำหนัก ส่วนสูง	เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ แบบบันทึกข้อมูล	ชั่ง ตวง วัด นับ ทดลอง บันทึกข้อมูลจากเอกสารที่มี
การรับรู้ ความรู้	แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสอบถาม	ทำแบบทดสอบ ทำแบบสอบถาม
ปฏิกิริยา ความรู้สึก ความคิดเห็น	มาตรวัดแบบประเมินค่า	ทำแบบสอบถาม ทำแบบประเมินค่า สัมภาษณ์

๗) การวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีหรือบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลเฉพาะที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลของการศึกษาจะบอกได้เฉพาะลักษณะของกลุ่มที่ศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำผลไปอ้างอิงหรือพยากรณ์ค่าของกลุ่มอื่นๆ ได้ เช่น การกระจายของข้อมูล การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ความถี่ ร้อยละ
- สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติที่เกี่ยวกับการนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการศึกษาจากข้อมูลเพียงบางกลุ่มหรือบางส่วนของประชากร แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้นี้ไปอธิบายหรือสรุปผลลักษณะของประชากร ทั้งกลุ่ม เช่น สถิติเปรียบเทียบ สถิติหาความสัมพันธ์ สถิติในการทำนาย

๘) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะ คือ

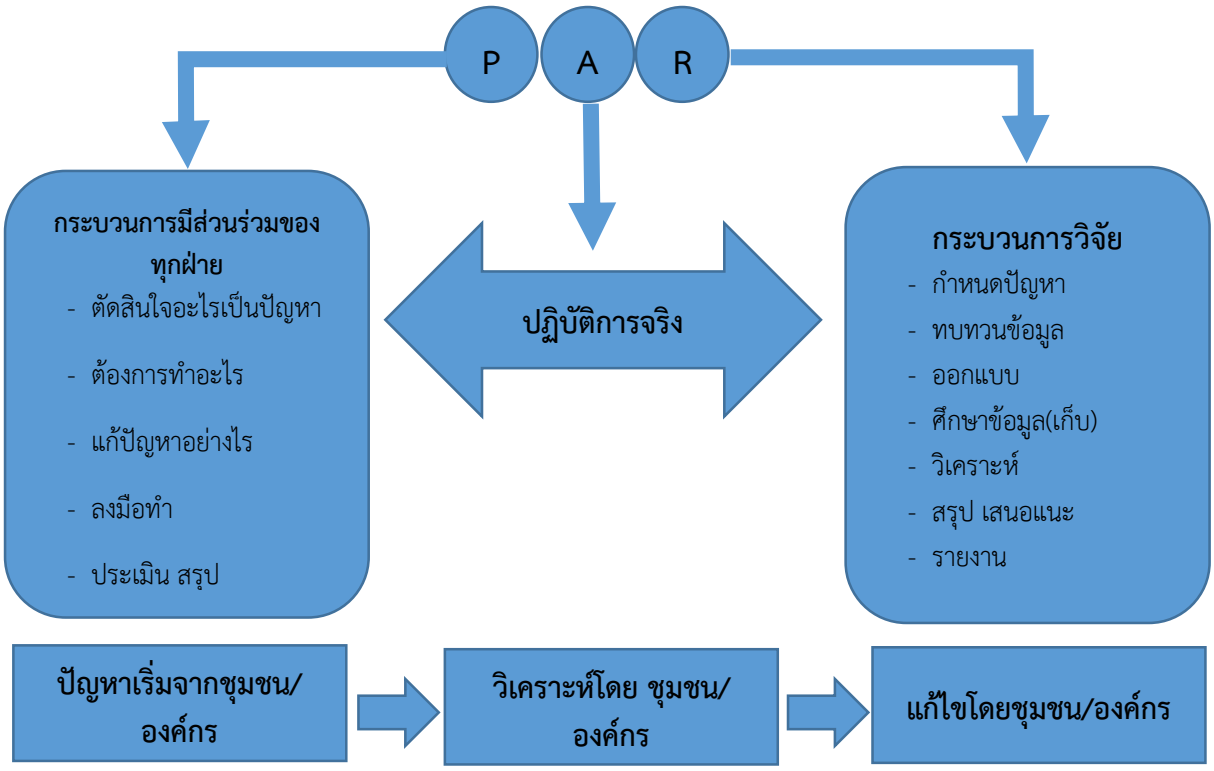

“โครงการวิจัย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น”

ในการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ คณะผู้วิจัยได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรูปธรรมที่ต้องการขับเคลื่อนดังตาราง

วัตถุประสงค์	เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน
๑.เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่	๑.๑ เกิดการพัฒนาระบบบริหารจัดการนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจากการทำงานกลไกสามประสาน (คณะ/งานวิชาการและส่งเสริมงานวิจัย/สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล) ๑.๒ มีงานวิจัยที่มีการบูรณาการพันธกิจการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ๑.๓ มีงานวิจัยและงานวิชาการที่ตอบสนองโจทย์ปัญหาความต้องการในพื้นที่ ๑.๔ มีระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่
๒.พัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก	๒.๑ เกิดการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ในมหาวิทยาลัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ๒.๒ มีผลงานวิชาการที่เกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งระดับชาติ/นานาชาติ

ในการดำเนินการงานวิจัยในด้านระบบและกลไกของมหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขอบเขตการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาระบบงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น กล่าวคือ ใช้งานวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบและกลไกการวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กและเพื่อเชื่อมโยงงานวิจัยเชิงพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักวิจัย การเพิ่มขึ้นของจำนวนงานวิจัยที่มีคุณภาพ และมีการบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนและการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย เพื่อลดภาระงานผู้สอน

การดำเนินการยึดตามหลักการบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัยโดยใช้แนวคิด การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิจัย (Process Base Management) ทั้งสามส่วนคือ ต้นน้ำ (Upstream Management) กลางน้ำ (Midstream Management) ปลายน้ำ (Downstream Management) โดยมีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการดังนี้

Process Base Management	Process
ต้นน้ำ (Upstream Management)	๑. การพัฒนาระบบบริหารจัดการนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจากการทำงานกลไกสามประสาน (คณะ/งานวิชาการและส่งเสริมงานวิจัย/สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล) ๒. การพัฒนากรอบโจทย์ การพัฒนาชุดโครงการและข้อเสนอโครงการวิจัยให้ตรงกับผู้ใช้งานวิจัยเป็นหลัก (Demand Size Management) การพิจารณา Proposal และการกำหนด TOR

Process Base Management	Process
	๓. การปรับปรุงกฎเกณฑ์ระเบียบการเงินและการเบิกจ่าย ๔. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ ๕. การพัฒนาทักษะและความรู้ด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ ดำเนินการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ในมหาวิทยาลัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
กลางน้ำ (In-Process Management)	๑. การติดตามผลทักษะและความรู้ด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการลงสู่การเรียนการสอน สำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ ๒. การติดตามผลทักษะและความรู้ด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการพี่เลี้ยง (On the Job Coaching) สำหรับนักวิจัยเดิม ๓. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักวิจัย ๔. การติดตามและประเมินผล การดำเนินการระหว่างกระบวนการบูรณาการ โดยกำหนดรูปแบบและห้วงเวลา(milestone) การติดตามตามแนวคิด Social Engagement Scholarship
ปลายน้ำ (Downstream Management)	๑. จัดตั้งหน่วยงานผู้รับผิดชอบจัดการงานวิจัยและผลักดันผลงานวิจัยไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ ในเชิงพาณิชย์และสังคม สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่างๆ และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ผู้ใช้ประโยชน์ผ่าน สำนักวิทยบริการและศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๒. ปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัยเพื่อทำฐานข้อมูลวิจัย

๑. การกำหนดแผนการดำเนินงานและ Output จากการดำเนินงาน

คณะผู้วิจัยได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานและ Output จากการดำเนินงาน โดยกำหนดจากโจทย์วิจัยดังตาราง

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๑.แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นควรเป็นอย่างไร	๑.การศึกษารายงานและรูปแบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ๒.การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงระบบ ๓. การสำรวจข้อมูลรายบุคคล ๔.การออกแบบและใช้เครื่องมือในการจัดระบบข้อมูลด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม	๑) รายงานสถานการณ์ของระบบและกลไกของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นในปัจจุบันปี ๒๕๖๐ ๒)ผลการประเมินตนเองและแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัย เชิงพื้นที่ ระดับสถาบัน ๓) ผู้บริหารและนักวิจัยมีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบจัดการงานวิจัย เพื่อพัฒนาพื้นที่ ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๔) รูปแบบการจัดการระบบงานวิจัยด้วยระบบสารสนเทศที่มาจากกระบวนการการมีส่วนร่วม
๒.ระบบและกลไกที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพ	๑.การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาคมนักวิจัย (นักวิจัยในโครงการ)	๑) มีการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพครบทั้ง ๔ กลุ่ม และมีรูปแบบการ

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
นักวิจัยตามบริบทของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง	๒.การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ (อาจารย์ในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น)	พัฒนาที่หลากหลายเหมาะสมกับคุณลักษณะนักวิจัยในสถาบันที่มีการแบ่งออกเป็น๔กลุ่ม ๒) มีการนำพันธกิจงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ไปขับเคลื่อนพันธกิจอื่นๆของสถาบันให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร รวมไปถึงมีการพัฒนาลงสู่นักศึกษาในการบูรณาการสู่การจัดการเรียนการสอน ๓) มีรายงานวิจัยที่มีคุณภาพและมีผลผลิตตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่และรายงานมีความสมบูรณ์ และภาครัฐสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ๔) มีผลงานวิชาการที่เพิ่มขึ้นและมีจำนวนผู้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการจากโครงการวิจัย

๒. กระบวนการดำเนินงาน จำแนกตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย

๒.๑ วัตถุประสงค์ที่ ๑

เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ภายใต้คำถามวิจัยแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นควรเป็นอย่างไร

๒.๑.๑ การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑

ในการดำเนินงานกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น ๔ ขั้นตอนโดยดำเนินการร่วมกับสำนักทรัพยากรบุคคล ได้แก่

๑) ศึกษาสถานการณ์ของระบบและกลไกของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นในปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๐)

๒) ดำเนินการประเมินตนเองและสำรวจแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่

๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจาการทำงานกลไกสามประสาน (คณะ/งานวิชาการและส่งเสริมงานวิจัย/สำนักทรัพยากรบุคคล)

๔) รูปแบบการจัดการระบบงานวิจัยด้วยสารสนเทศที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วม

อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการ และ ทักษะเกี่ยวกับการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นคณะผู้บริหารทุกระดับ, นักวิจัยและอาจารย์ภายในมหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น ๕ กลุ่มตามประสบการณ์ได้แก่

๑) กลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน

๒) กลุ่มมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากมหาวิทยาลัย)

๓) กลุ่มมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว.ท้องถิ่น)

๔) มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว.ส่วนกลาง หรือ วช.)

๕) มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากหน่วยงานอื่นๆ)

๒.๑.๒ ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑

๑) ผลการศึกษาสถานการณ์ของระบบและกลไกของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นในปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๐)

๑.๑) ผลการดำเนินงาน (ขั้นตอนที่ ๑) สถานการณ์ของระบบและกลไกของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นในปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๐)

สืบเนื่องจากโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบและกลไกการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ในระยะที่ ๒ ส่งผลให้ปัจจุบันระบบและกลไกในการจัดการงานวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

ด้วยบริบทของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีโครงสร้างการบริหารไม่ซับซ้อน สามารถปรับเปลี่ยนได้เร็ว บุคลากรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานสูง ด้วยความเล็กและโครงสร้างที่ไม่มากนัก ทำให้มีช่องทางในการประสานงานและติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย ทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ในหลายหลักสูตร ผลการประเมินหลักสูตรประจำปี สะท้อนให้เห็นชัดว่ามีอาจารย์และนักวิจัยมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีการขอทุนด้วยตนเองทั้งทุนภายนอกและทุนภายใน และเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นในมหาวิทยาลัยยังมีวัฒนธรรมการทำงานแบบบริษัทเอกชน เน้นเป้าหมาย เน้น KPI ตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพเป็นตัวกำกับผลการปฏิบัติงาน มีคนรุ่นใหม่ร่วมทำงานในฝ่ายบริหาร มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่คณะ โดยท่านอธิการบดี ส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว นอกจากนั้นยังมีการสนับสนุนที่ดีจากเครือข่ายในพื้นที่มีความเข้มแข็งทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคประชาชน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงข้อจำกัดและสภาพปัญหาอันเกิดจากรูปแบบองค์กร เห็นได้ชัดว่าอาจารย์มีภาระงานในฐานะอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ดูแลงานกิจกรรมนักศึกษา รวมไปถึงภารกิจอื่นๆที่ต้องตอบสนองตามพันธกิจของสถาบัน หากแต่อัตรากำลังของมหาวิทยาลัยเอกชนจะมีอาจารย์เน้นไปตามสัดส่วนการดูแลนักศึกษา และการมุ่งเน้นระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้อาจารย์ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ข้อดีทำให้นักศึกษาเกิดความแนบแน่นแก้ไขปัญหาได้เร็ว ข้อเสียคือระบบงานส่วนใหญ่ผูกอยู่ที่ตัวอาจารย์เป็นหลัก รวมไปถึงภาระงานตามระบบประกันคุณภาพภายในมีจำนวนมาก รวมไปถึงการปฏิบัติงานตามภารกิจการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ส่งผลให้มีปัญหาต่อการจูงใจอาจารย์เข้าร่วมเป็นนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่และการบริหารเวลาที่เหมาะสม ซึ่งนโยบายและการกำหนดภาระงานในส่วนนี้ของสถาบันก็ยังไม่ชัดเจนนัก

ประการสำคัญการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีอายุไม่ถึง ๒๐ ปี มีอาจารย์ใหม่ในสถาบันมาก ทำให้มหาวิทยาลัยขาดประสบการณ์การบริหารงานวิจัย ขาดเครือข่าย ขาดผู้เชี่ยวชาญและขาดบรรยากาศทางด้านวิชาการและงานวิจัย มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นเรื่องการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตเป็นหลัก การวิจัยยังไม่เป็นวัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรสายวิชาการ

ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ที่ผ่านมาใช้การปรับเปลี่ยนและพัฒนาผ่านคณะ เนื่องจากส่วนใหญ่การขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงใดๆในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มักเกิดจากการสั่งการผ่านระดับคณบดีและไปกำกับติดตามให้เกิดกิจกรรมและโครงการต่างๆที่ระดับคณะ ในระยะที่สองจึงมีการศึกษาการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะ ด้วยการวางแผนกลยุทธ์ระดับสถาบันในแผนปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ โดยปรับเปลี่ยนให้พันธกิจวิจัยของสถาบันมุ่งเน้นไปที่การวิจัยเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นและสังคม ขณะที่การพัฒนากลไกบริหารงานวิจัยโดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาใน ๒ มิติ ได้แก่ ๑) คุณภาพนักวิจัย ๒) ระบบวิจัยของคณะ โดยในส่วนของ

คุณภาพนักวิจัยเน้นการสำรวจความต้องการของนักวิจัย และการนำองค์ความรู้ใหม่ๆมาพัฒนานักวิจัยในโครงการฯ ด้วยการพัฒนาศักยภาพในหลายๆ ด้าน ขณะที่ระบบการวิจัยของคณะ มีการนำระบบ MIS มาใช้เพื่อการบริหารและตัดสินใจเกี่ยวกับงานวิจัย

จากการพัฒนากลไกการบริหารงานวิจัยที่ผ่านมา ส่งผลให้นักวิจัยและบรรยากาศในการทำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการนำพันธกิจการวิจัยไปบูรณาการกับการเรียนการสอน และพันธกิจอื่นๆทั้ง การบริการวิชาการ(ท้องถิ่น/องค์กรภาครัฐ/กลุ่มต่างๆในพื้นที่)อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัย ก่อให้เกิดแนวร่วมนักวิจัยที่ทำงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นองค์รวมมากขึ้น

ในการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นการขับเคลื่อนการจัดการงานวิจัยลงสู่การบริหารจัดการระดับคณะผ่านการกำกับติดตามโดยคณบดี ทั้งนี้เป็นการดำเนินการผ่านกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาจารย์และบุคลากร และเป็นการดำเนินการใน ๕ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ๒)การพัฒนาเครือข่าย ๓)การพัฒนาระบบพี่เลี้ยง ๔)สนับสนุนเครื่องมือ ๕)พัฒนาการสื่อสาร แต่การดำเนินการพบว่า ในการดำเนินการผ่านกลุ่มบุคลากรนั้นยังประสบปัญหาในเรื่องภาระงานและการบริหารจัดการงบประมาณสนับสนุนงานวิจัย เนื่องด้วยบริบทของมหาวิทยาลัยเอกชนเป็นการดำเนินงานจากส่วนกลาง จึงไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนภารกิจด้านวิจัยในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุนประจำคณะ ในส่วนของการดำเนินงานในส่วนของอาจารย์พบว่า การดำเนินการในระดับคณะนั้นดำเนินการได้ในรูปแบบของการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย แต่ยังคงมีอุปสรรคในด้านภาระงาน ถึงแม้การดำเนินงานในระยะที่ ๑ จะสามารถกำหนดให้งานวิจัยเป็นหนึ่งในภาระงานประจำของอาจารย์ได้ก็ตาม หากแต่ยังมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจาก ภารกิจของอาจารย์ อาทิ งานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในมิติผู้ตรวจประเมินและผู้รับการตรวจประเมิน ซึ่งเป็นไปตามบริบทของการบริหารงานแบบเอกชน ซึ่งเน้นทักษะการทำงานที่หลากหลาย (Multi-Task) ส่งผลให้ภาระงานของอาจารย์มีจำนวนมาก

๑.๒) กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยในปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๖๐)

ในปัจจุบันมีกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยมีการดำเนินการใน ๔ ด้าน ดังมีรายละเอียดดังนี้

๑) มีการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย มีการดำเนินการทั้งในส่วนของ Front end และ Back end โดยใช้ในการบริหารจัดการ การกำกับติดตาม และการแก้ปัญหาในเรื่องการเขียนรายงานโครงการวิจัย

๒) การสร้างความเข้าใจในเรื่องงานวิจัยเพื่อสังคม โดยการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานวิจัยเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยอ้างอิงจากแนวปฏิบัติการทำงานวิจัยแบบ SES อาทิ ๑)การระบุสถานการณ์เดิม ๒)การมีส่วนร่วมและการยอมรับของชุมชน ๓)กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ๔)ความรู้/ความเชี่ยวชาญ ๕)การคาดการณ์ Output ๖)การประเมิน Change ๗)การสร้างความยั่งยืน

๓) การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ดำเนินการผ่าน ๔ กิจกรรมได้แก่ ๑)กิจกรรมคลินิควิจัย (Concept paper & Proposal) ๒)กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ (เทคนิคการวิจัยเชิงพื้นที่) ๓)การพัฒนาเครือข่ายนักวิจัยผ่านกิจกรรม Engagement Thailand ๔)การจัดตั้งพี่เลี้ยง (on the job coaching)

๔)การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ดำเนินการในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายใต้แนวคิด Engagement ผ่านกิจกรรม การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ “ลูกไก่” และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากแผนภาพแสดงพัฒนาการระบบและกลไกในการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจะพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงใน ๓ รูปแบบจนถึงปัจจุบัน มีระบบการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และ แหล่งทุนเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดกรอบงบประมาณในการดำเนินการ (ทั้งในส่วนของการวิจัยการเรียนการสอน การวิจัยท้องถิ่น และการวิจัยสถาบัน) โดยคณะกรรมการอำนวยการอันประกอบไปด้วยคณบดีจากทุกคณะเป็นผู้กำหนดโจทย์วิจัย,กำหนดนโยบาย, และ Research Theme รวมไปถึงการพิจารณา Full proposal และงบประมาณของโครงการย่อย ภายใต้การประสานงานของ สำนักวิชาการกลาง (งานส่งเสริมการวิจัยและการบริการวิชาการ) ซึ่งเป็นหน่วยงานใหม่ที่จัดตั้งขึ้นทดแทนสำนักวิจัยเพื่อดำเนินตามพันธกิจการบูรณาการการวิจัยและการบริการวิชาการเข้าสู่การเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดภาระงานอาจารย์และนักวิจัย ทั้งนี้หน่วยงานดังกล่าว มีภารกิจในการพัฒนานักวิจัยร่วมกับสำนักงานบริหารทรัพยากรบุคคล แสวงหาแหล่งทุน สร้างเครือข่าย กำกับติดตามและสนองนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยมีหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ดำเนินโครงการวิจัยผ่านกลไก คณะกรรมการจัดการงานวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยหัวหน้าโครงการย่อยทุกโครงการ โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินการมุ่งเน้นการบูรณาการพันธกิจวิจัยสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนการดำเนินการโดยระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัย ดังภาพ

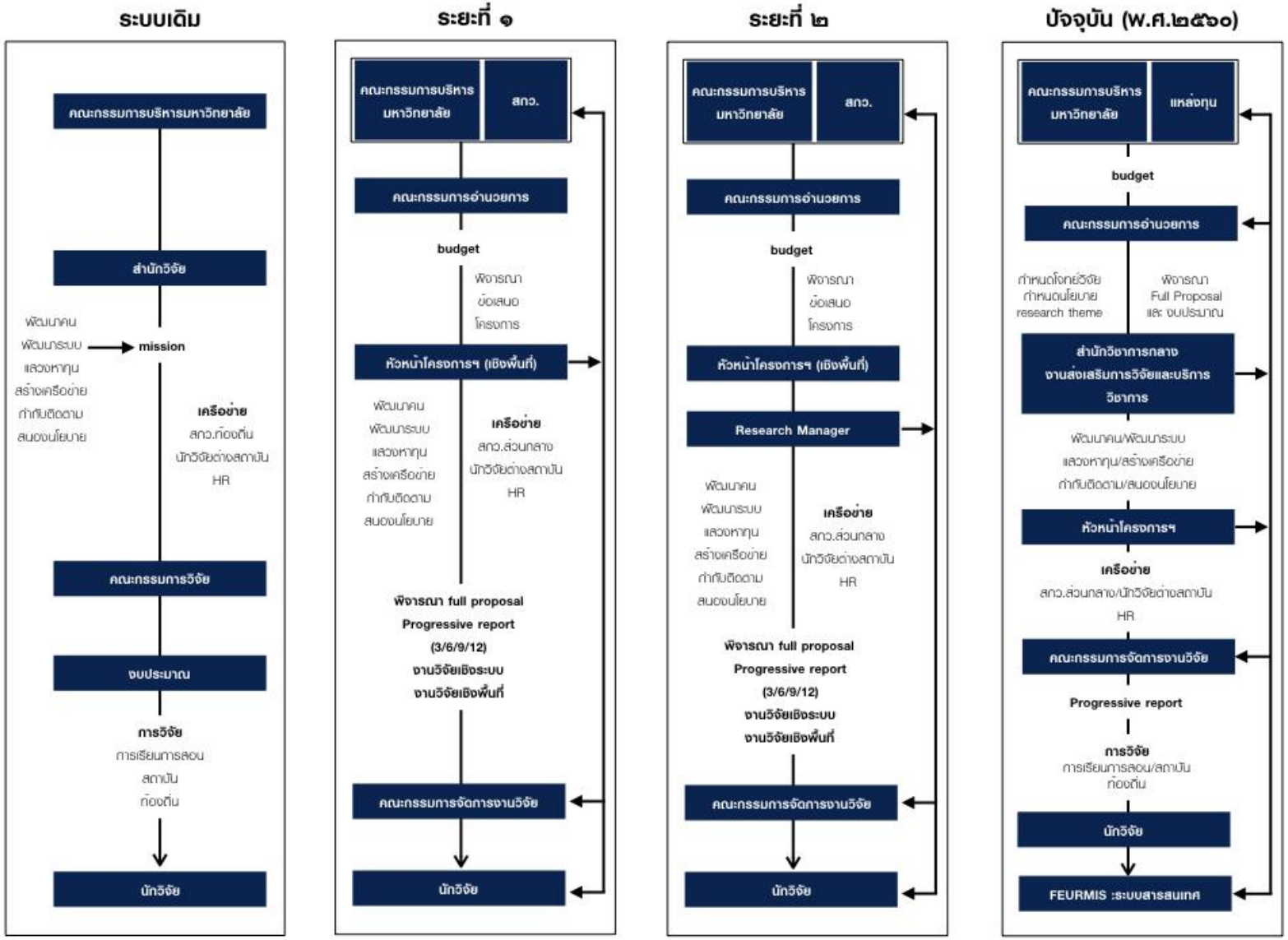

พัฒนาการพัฒนาระบบและกลไกการจัดการงานวิจัยพื้นที่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

๒) ผลการดำเนินการประเมินตนเองและสำรวจแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่

เมื่อมีการดำเนินการตามระบบการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยแล้ว จึงได้มีการประเมินตนเองและสำรวจแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยดำเนินการสำรวจโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form Application โดยดำเนินการสำรวจใน ๓ ประเด็น คือ

๒.๑ การสำรวจคุณสมบัติอาจารย์ด้านการวิจัย

๒.๒ การสำรวจแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่

๒.๓ การสำรวจสภาพปัญหาด้านการจัดการงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในลักษณะทุนภายนอก

ผลการประเมินสามารถสรุปจำแนกตามประเด็นการสำรวจได้ดังนี้

๒.๑) ประเด็นที่ ๑ การสำรวจคุณสมบัติอาจารย์ด้านการวิจัย

ผลการสำรวจมีดังนี้ จำนวนอาจารย์และนักวิจัยที่ทำการตอบแบบสำรวจมีทั้งสิ้น ๖๒ คนจำแนกตามคณะและประสบการณ์การทำงานดังนี้

คณะ	ประสบการณ์ในการทำวิจัย				
	ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (เชิงพื้นที่) มาก่อน	มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว. ท้องถิ่น)	มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว. ส่วนกลาง หรือ วช.)	มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากมหาวิทยาลัย)	มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากหน่วยงานอื่นๆ)
นิเทศศาสตร์	๑	-	๒	๓	-
บริหารธุรกิจ	๗	๗	๔	๘	๓
บริหารรัฐกิจ	๒	๓	๒	-	-
วิทยาศาสตร์ฯ	-	๑	๑	-	๒
ศิลปสาสตร์	๕	-	๓	๓	-
ศึกษาศาสตร์	๒	๒	๑	-	-

๒.๒) การสำรวจแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่

จากผลการสำรวจแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่พบว่าความรู้พื้นฐานด้านการทำงานวิชาการเพื่อสังคม (socially Engaged Scholarship) ของผู้เข้าร่วมอบรมพบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบประเมินที่ ๑๗.๕๑ คะแนน (คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน) และมีค่ามัธยฐานที่ ๑๘ คะแนน (คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน) ทั้งนี้เมื่อประเมินจากค่าคะแนนเปรียบเทียบกับข้อคำถามที่มีการตอบผิดมากที่สุดปรากฏผลดังตาราง

ข้อคำถาม ที่มีตอบผิดมากที่สุด	จำนวนผู้ตอบผิด (คน)
ข้อ ๖. ลักษณะการทำงานของงานวิชาการเพื่อสังคมคือการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ชุมชน	๙
ข้อ ๙. PAR คือ Product ของงานวิชาการเพื่อสังคม	๑๗
ข้อ ๑๐. งานวิชาการเพื่อสังคม เน้นการสร้างชาวบ้านให้เป็นนักวิจัย	๑๙
ข้อ ๑๒. การคืนข้อมูลให้ชุมชน เป็นงานที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการเพื่อสังคม	๕
ข้อ ๑๓. งานวิชาการเพื่อสังคม เน้นที่การเปลี่ยนแปลงที่ตัวชุมชนและชาวบ้าน	๑๔
ข้อ ๑๔. การฝึกอบรมของงานวิชาการเพื่อสังคมเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการนำไประยุกต์ใช้ของชาวบ้าน	๖

จากผลการประเมินพบว่าผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่ผิดพลาดในเรื่อง PAR คือ Product ของงานวิชาการเพื่อสังคม, งานวิชาการเพื่อสังคม เน้นการสร้างชาวบ้านเป็นนักวิจัย และ งานวิชาการเพื่อสังคม เน้นที่การเปลี่ยนแปลงที่ตัวชุมชนและชาวบ้าน

๒.๓) การสำรวจสภาพปัญหาด้านการจัดการงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในลักษณะทุนภายนอก

ในการดำเนินการที่ผ่านมาในระยะที่ ๑-๒ มีการดำเนินการภายใต้กลไกคณะอนุกรรมการการเงิน และกำกับติดตามผ่านคู่มือการจัดการงบประมาณวิจัยที่ได้มีการจัดทำภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างไรก็ตามในการใช้งานจริงยังคงพบข้อติดขัดบางประการ อาทิ รายการเอกสารประกอบ, ความชัดเจนในเรื่องนิยามต่างๆ และกรอบงบประมาณในรายการย่อยต่างๆ รวมไปถึงกฎระเบียบที่ยังไม่สอดคล้องกับลักษณะการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ คณะผู้วิจัยจึงได้มีการจัดทำการสำรวจสภาพปัญหาด้านการจัดการงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในลักษณะทุนสนับสนุนภายนอก โดยทำการสำรวจกลุ่มนักวิจัยจำนวนทั้งสิ้น ๙ โครงการ ผลการสำรวจเป็นดังตาราง

ปัญหาที่ด้านการจัดการงบประมาณที่ท่านประสบจากการดำเนินโครงการวิจัยสารภี	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการงบประมาณโครงการวิจัย
ความล่าช้า และความไม่ชัดเจนในเรื่องที่เบิกได้หรือไม่ได้	สร้างความชัดเจนในการเบิกจ่ายโดยจัดทำคู่มือในการเบิกจ่ายงบประมาณ
สำนักวิจัยมีปัญหาด้านการสื่อสาร การเบิกจ่ายเงินล่าช้า งบประมาณควรยืดหยุ่นตามการทำงานจริง	ให้เบิกเงินตามงวดจัดสรรได้ตามระเบียบไม่ต้องติดตามที่ตัวเงินให้ติดตามที่ผลของความก้าวหน้าในงาน
การอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณมีความล่าช้า นับจากเริ่มการเซ็นสัญญา ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน และหมวดค่าใช้จ่ายย่อยบางหมวดไม่สามารถเบิกได้	ควรปรับด้านการเบิกจ่ายงบประมาณให้มีความคล่องตัวมากขึ้น เพื่อความรวดเร็วในการทำงาน และมีการกำหนดระยะเวลาในการส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการย่อยที่ชัดเจน

ปัญหาที่ด้านการจัดการงบประมาณที่ท่านประสบจากการดำเนินโครงการวิจัยสารภี	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการงบประมาณโครงการวิจัย
ความคล่องตัว ในการใช้และเบิกจ่าย บางอย่างนักวิจัยไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าอยู่ในหมวดใด และบางอย่างเกณฑ์ไม่ชัด นักวิจัยต้องสอบถามหาคำตอบ ไม่มีความมั่นใจในการตัดสินใจซื้อหรือเบิกจ่าย	ควรจะมีเจ้าหน้าที่การเงินฝ่ายวิจัยโดยเฉพาะ เพราะจะมีความเข้าใจในการใช้จ่ายทางวิจัยมากกว่า ประสานได้ตลอด สอบถามได้ชัดเจน
ข้อจำกัดมีสูง โดยเฉพาะการให้นศ.ช่วยเก็บข้อมูลลงพท.ร่วม ไม่สามารถเลี้ยงอาหาร เครื่องดื่ม และเบี้ยเลี้ยงต่อชม.น้อยมาก อ.ต้องออกเลี้ยงนศ.เอง เพราะด้วยอัตราเบี้ยเลี้ยงไม่คุ้มค่ากับการลงพท.เก็บข้อมูล และค่าตอบแทนผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญอัตราค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยต้องเพิ่มให้เอง เช่น เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ เจ้าหน้าที่ต่างๆที่ให้ข้อมูล และบางอย่างที่นักวิจัยสำรองจ่ายแต่ไม่สามารถเบิกได้ทำให้นักวิจัยต้องรับผิดชอบเอง	
การเก็บใบเสร็จ บางอย่างต้องใช้เวลาในการขอใบเสร็จ หากรีบ ต้องย้อนกลับมาใหม่ เสียเวลา สิ้นเปลืองน้ำมัน และไม่สามารถเบิกค่าน้ำมันได้	
๑. การแบ่งงวดการเงินเป็นสองงวดสำหรับโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ ทำให้นักวิจัยบริหารงบการเงินยาก เนื่องจากการลงมือทำจริงแล้ว ลำดับงานที่วางแผนไว้อาจไม่เป็นไปตามหมวดค่าใช้จ่าย และมีความไม่คล่องตัวในการบริหารงบประมาณ (แผนงานเป็นภาพรวม แต่การใช้งบประมาณแบ่งเป็นสัดส่วน ๕๐/๔๐/๑๐ มีปัญหาเฉพาะค่าใช้จ่ายในการทำงานซึ่งไม่เกี่ยวกับค่าตอบแทนนักวิจัย) ๒. การสลับหมวดการใช้เงินระหว่างงวดที่ ๑ และ ๒ ทำให้มีปัญหาเวลาเคลียร์งบประมาณ (ในที่นี้ไม่ได้มีปัญหากับเจ้าหน้าที่ที่เคลียร์งบ แต่เป็นปัญหาการบริหารจัดการงบในแต่ละงวดที่มีการดำเนินการไปตามกระบวนการ แต่ไม่เป็นตามงบ เพราะวางแผนงบก่อนจะทำงานจริง) ๓. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงบางหมวดไม่มีระบุไว้ในคู่มือการเบิกงบภายนอก ทำให้นักวิจัยไม่สามารถระบุหมวดการเบิกจ่ายได้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการประสานงานพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการออกภาคสนามของนักศึกษา	๑. โดยส่วนตัวเห็นว่า การแบ่งงวดงานวิจัยควรดำเนินการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในปฏิบัติงาน ให้แบ่งงวดเป็นค่าใช้จ่ายโครงการ:ค่าตอบแทนนักวิจัย (๙๐/๑๐) แต่ควรเพิ่มกลไกในการตรวจสอบ หรือมีระบบในการตรวจการใช้จ่ายงบประมาณแทน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือหรือ Monitor แทน เพื่อกำกับติดตามการใช้เงินงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และถูกต้องเหมาะสมตามแนวทางที่กำหนดไว้ ๒. ควรกำหนดและแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายงานให้ชัดเจนเกี่ยวกับการดูแลระบบการจัดการเงินวิจัยสำหรับทุนสนับสนุนภายนอก ในลักษณะร่วมทุน มิเช่นนั้นก็จะหาผู้รับผิดชอบหลักไม่ได้ ต้องเป็นผู้รู้จริงและเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารงานวิจัยและงบประมาณ (จะเป็นทีมจัดการงานวิจัย หรือสำนักวิจัย หรือทีมการเงิน ให้มีผู้รับผิดชอบหลักที่สามารถวินิจฉัยได้ มิเช่นนั้นรอการตัดสินใจไปมา การทำงานก็ล่าช้า)

ปัญหาที่ด้านการจัดการงบประมาณที่ท่านประสบจากการดำเนินโครงการวิจัยสารภี	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการงบประมาณโครงการวิจัย
๔. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานสนับสนุนโครงการด้านงบประมาณหรือเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยไม่ได้ระบุชัดว่าใครดูแล บางครั้งไม่ทราบจะปรึกษากับฝ่ายงานด้านไหน กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ ๕. ขอบข่ายความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงานที่มีต่อโครงการวิจัยในลักษณะทุนร่วมไม่ชัดเจน	๓. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านทุนวิจัยร่วมลักษณะนี้ โดยมอบหมายงานและชี้แจงแนวทางปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เป็นส่วนสนับสนุนและช่วยเหลือนักวิจัยในด้านการเงินได้อย่างแท้จริง ๔.ควรมีการชี้แจงแนวทางหรือสรุปเอกสารการทำงานที่ชัดเจนกับนักวิจัย เนื่องจากพบว่ายังมีความสับสน และแนวทางที่ดำเนินการอยู่ยังเป็นขั้นทดลองใช้งาน ฉนั้นควรมีการสะท้อนปัญหาการเงินและแลกเปลี่ยนร่วมกับนักวิจัยในโครงการอีกครั้ง เพื่อให้เกิดการประเมินและพัฒนาระบบที่เอื้อต่อนักวิจัยที่ปฏิบัติงานในโครงการทุนร่วม
ในส่วนเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยควรมีบทบาทให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรชี้แจงให้นักวิจัยทราบในขั้นตอนต่างๆ และควรช่วยประสานงานได้อย่างทันท่วงที	เจ้าหน้าที่ด้านการจัดการงบประมาณโครงการควรมีส่วนร่วมในการประชุมของนักวิจัยบ้างหากมีปัญหาหรืออุปสรรคใดๆจะได้สอบถามได้อย่างเป็นทางการ ร่วมกันแก้ปัญหาและเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน
๑. การจัดสรรงบประมาณแบ่งเงินออกเป็น ๓ งวด โดยใช้อัตราส่วน % ในการแบ่งงบประมาณทุกหมวดทุกหัวข้อย่อย ทำให้การคำนวณเงินที่ได้ไม่สอดคล้องกับการใช้จ่ายจริงที่เกิดขึ้น ๒. งบประมาณที่เบิกแล้วแต่ยังไม่ได้ใช้ หรือเงินเหลือในงวดที่ ๑ หรืองวดที่ ๒ เงินจำนวนดังกล่าวจะไม่สามารถใช้ได้ในงวดถัดไป	๑. การแบ่งเงินทั้ง ๓ งวด ควรพิจารณาการใช้จ่ายจริงที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิจัยตามแผนการปฏิบัติงาน เป็นหลัก ๒. กรณีที่งบประมาณเบิกแล้วแต่ยังไม่ได้ใช้ หรือเหลือในงวดที่ ๑ หรืองวดที่ ๒ ควรนำเงินจำนวนนั้น คืนเข้าระบบตามหมวดนั้น โดยสามารถเบิกเงินดังกล่าวได้ในงวดถัดไปหรือจนกว่าจะสิ้นสุดงานวิจัย
๑. ไม่ทราบขอบเขตของการใช้งบประมาณอย่างชัดเจน ว่าสามารถใช้งบประมาณกับการทำวิจัยส่วนใดได้บ้าง ๒.มีการวางแผนการใช้งบประมาณตั้งแต่ก่อนทำการวิจัย แต่ในระหว่างการทำวิจัย มีเหตุที่ต้องเปลี่ยนทิศทางในการทำวิจัยบ้าง ทำให้การใช้งบประมาณต้องเปลี่ยนแปลงจากที่ประมาณการในตอนต้น ซึ่งบางรายการไม่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรก ทำให้เกิดปัญหาในการใช้งบประมาณ ๓. การสรุปงบประมาณควรให้สรุปหลังจากที่เสร็จสิ้นกระบวนการ	๑. มีการกำหนดการใช้งบประมาณที่ชัดเจนแยกย่อยให้เห็นภาพชัดเจน เช่น สามารถใช้งบประมาณกับครุภัณฑ์ได้หรือไม่ ถ้าได้ ๆ อะไรบ้าง เป็นต้น ๒. มีผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้งบประมาณวิจัย คอยให้คำปรึกษาเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือปัญหาเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ

ปัญหาที่ด้านการจัดการงบประมาณที่ท่านประสบจากการดำเนินโครงการวิจัยสารภี	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการงบประมาณโครงการวิจัย
การทำวิจัย เพราะถ้าให้สรุปก่อนอาจมีการใช้งบประมาณที่นอกเหนือจากที่สรุป	
การแสดงหลักฐานการเบิกจ่าย และการเบิกจ่ายในแต่ละงวด	การเบิกวิจัยชุมชน ควรจะมีการยืดหยุ่น เช่น ค่าอาหารของชุมชน ต้องการให้มีการจ้างชุมชนในการสั่งอาหาร ไม่นิยมทานข้าวกล่องชุมชนจะจัดหามาเอง (ข้าวหม้อแกงหม้อ) ซึ่งเกิดปัญหาเวลามาแสดงหลักฐานในการเบิกจ่ายกับฝ่ายการเงินของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

เมื่อได้มีการสรุปสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องจากการดำเนินการด้านการเงินและงบประมาณแล้ว ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปประเด็นและจัดหมวดหมู่เพื่อนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการการเงินดังตาราง

สภาพปัญหา	มิติของปัญหา			แนวทางการแก้ไขปัญหา
	คน	ระบบ	เอกสาร	
การเบิกจ่ายมีความล่าช้า		✓		๑.ให้เบิกเงินตามงวดจัดสรรได้ตามระเบียบติดตามที่ผลของความก้าวหน้าในงาน ๒.ปรับสัดส่วนของการเบิกจ่ายเป็น ๙๐/๑๐ และเพิ่มกลไกการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส (กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน)
หมวดค่าใช้จ่ายไม่สอดคล้องกับการทำงานจริง และไม่สัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินงานจริงในพื้นที่	✓	✓	✓	๑.ปรับให้สามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ภายใต้กรอบงบประมาณเดิม ๒.ทำความเข้าใจในบริบทของชุมชนอาทิการเลี้ยงอาหารกลางวันระเบียบกำหนดให้เป็นข้าวกล่องและชุมชนนิยมทำอาหารมารวมกันและทานด้วยกัน
รอบการเบิกจ่ายไม่สัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินงาน	✓	✓		๑.ปรับสัดส่วนการเบิกจ่าย และสามารถนำเงินที่เหลือจากงวดก่อนหน้านี้มาทบเพื่อใช้ได้ ๒.ทำความเข้าใจกับฝ่ายจัดการงบประมาณเรื่องรูปแบบหน้างานเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน
ขาดผู้ประสานงานที่รู้จริงในเรื่องการร่วมทุน	✓	✓		กำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน (ทีมกลาง หรือ ทีมสำนักวิจัย หรือ ทีมการเงิน)
บทบาทของสำนักวิจัยไม่ชัดเจน	✓			กำหนดภารกิจ บทบาท และกรอบการทำงานในการสนับสนุนที่ชัดเจน เนื่องจากเป็นภารกิจของสำนักอยู่แล้ว
เบี้ยเลี้ยง (นักศึกษา) ไม่สัมพันธ์กับลักษณะงานจริง		✓		๑.ปรับให้สามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ภายใต้กรอบงบประมาณเดิม ๒.ทำความเข้าใจในบริบทของชุมชน"

สภาพปัญหา	มิติของปัญหา			แนวทางการแก้ไขปัญหา
	คน	ระบบ	เอกสาร	
ฝ่ายจัดการงบประมาณขาดความเข้าใจในรูปแบบการวิจัยเชิงพื้นที่	✓	✓	✓	กำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน (ทีมกลาง หรือ ทีมสำนักวิจัย หรือ ทีมการเงิน)

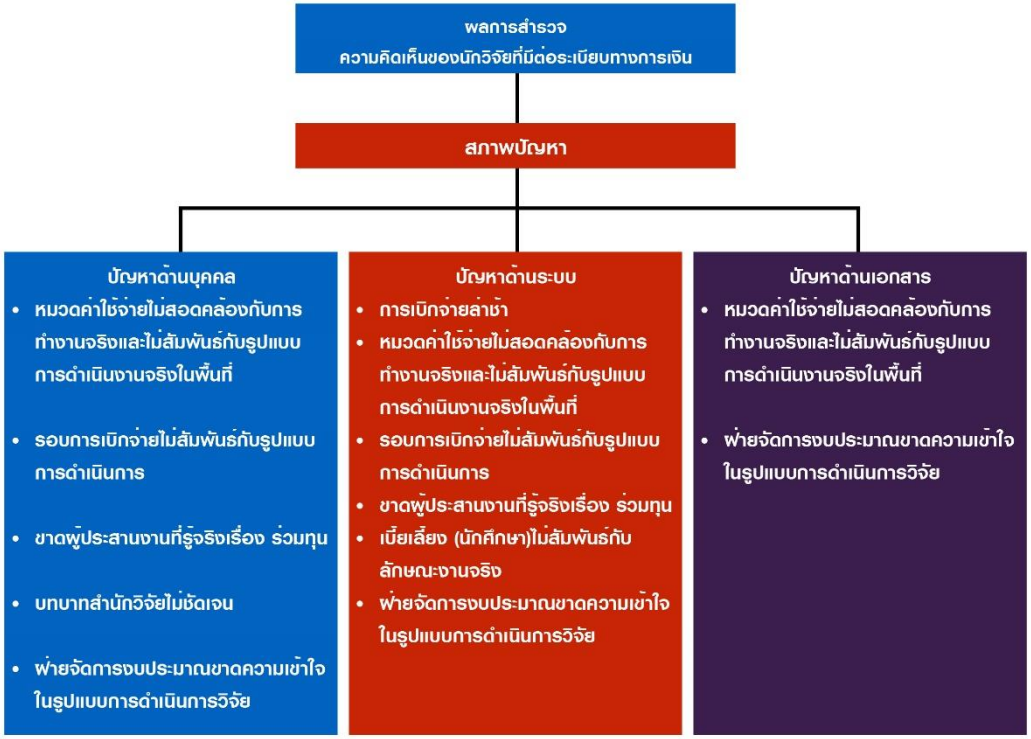

สรุปสภาพปัญหา

ทีม support (การเงิน & สำนักวิจัย) ขาดความเข้าใจในบริบทการทำงานเชิงพื้นที่ รวมไปถึงกรอบการดำเนินงาน และการกำหนดงวดการจ่ายของงบประมาณ และรายละเอียดหมวดค่าใช้จ่ายไม่สอดคล้องกับการทำงานเชิงพื้นที่

แนวทางแก้ไข

ปรับการทำงานให้มีการบูรณาการภารกิจ สร้างความเข้าใจในการทำงานเชิงพื้นที่ ผ่านการลงพื้นที่จริง เพื่อให้เข้าใจบริบทและสามารถให้คำปรึกษาเรื่องการใช้งบประมาณในแต่ละหมวดได้ทันทีเพื่อลดปัญหาหน้างาน รวมไปถึงการปรับสัดส่วนการเบิกจ่าย 90:10 และสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ภายใต้กรอบงบประมาณเดิม ยกเว้นหมวดค่าจ้างและค่าตอบแทน*

ภายหลังจากการสำรวจ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปและนำเสนอแก่คณะอนุกรรมการการเงิน ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินการด้านการเงินดังนี้

การบริหารจัดการทุกวิจัย (งบการเงิน)

การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และการลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยมติจากคณะกรรมการอำนวยการให้ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นประธานคณะอนุกรรมการการเงิน โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ, หัวหน้าสำนักบัญชีและงบประมาณ และผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร เป็นเลขานุการ โดยมีภาระหน้าที่เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์และอัตราการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปอย่ามีระบบและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตามระเบียบและนโยบายของกรรมการอำนวยงานวิจัยมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีหน้าที่ กำกับดูแลและบริหารจัดการนโยบายด้านการเงิน ของโครงการวิจัย อำนวยความสะดวกที่ปรึกษาด้านการเงินให้กับโครงการวิจัยย่อย และร่วมพิจารณาการนำเสนอกรอบการเงินของมหาวิทยาลัยฯ จากภาระกิจดังกล่าว อนุกรรมการการเงินได้ดำเนินการศึกษาและเปรียบเทียบระเบียบทางการเงินต่างๆ พร้อมจัดทำเป็นระเบียบการเงิน เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยเอกชน พร้อมกับมีการยกร่างประกาศให้ชัดเจนขึ้น จากการหารือของคณะกรรมการอนุการเงินได้มีการวางแผนกระบวนการด้านการเงินที่เหมาะสม เพื่อให้นักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน และยังได้มีการนำปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการการเงินทั้ง ๒ ระยะมาทบทวนและประเมินผล โดยได้จัดการดังต่อไปนี้

๓) ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณเพื่อตอบสนองการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กในช่วง๖เดือนที่ผ่านมา

ข้อ	การดำเนินการ	หมายเหตุ
ครั้งที่ ๑	วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้มีการทบทวนกระบวนการด้านการเงิน นำปัญหา อุปสรรค มาดำเนินการทำแผนงานและปรับปรุงระเบียบการเงินเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทมหาวิทยาลัยเอกชน คณะกรรมการอนุการเงินได้ข้อสรุปในการหารือครั้งต่อไปให้นักวิจัยได้สะท้อนปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาซึ่งการกำหนดระเบียบข้อบังคับทางการเงินต่อไป ๑.การสะท้อนปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณและการจัดการงบประมาณทุนสนับสนุนวิจัย(ร่วมทุน) ๒.การสรุปประเด็นสภาพปัญหาและหารือแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม(สำหรับการปิดงบโครงการระยะที่ ๑ และการทำงานในระยะที่ ๒) ๓.การกำหนดและพัฒนากรอบการทำงานของระบบและกลไกการจัดการงบประมาณสำหรับโครงการวิจัยต.สารภี ในระยะที่ ๒ ๔.การแบ่งงานและวางแผนงานสำหรับการทบทวนข้อเสนอโครงการในระยะที่ ๒ ในการนี้จะได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินการปรับปรุงระบบและกลไกการจัดการงบประมาณโครงการวิจัยอีกครั้งในวันพฤหัสที่ ๒๙ ธ.ค.๕๙ เวลา ๑๔.๓๐ น.	
ครั้งที่ ๒	วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้มีการหารือเงื่อนไขกับกระบวนการจัดสรรเงินเพื่อให้นักวิจัยมีความคล่องตัวในบริหารงานวิจัย และการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ได้มีการ SWOT การบริหารจัดการทุนวิจัยทั้ง ๒ ระยะ พร้อมกับได้เชิญนักวิจัยมาให้ข้อมูลปัญหา อุปสรรค ที่ผ่านมา ได้มอบหมายให้ อ.ระพีพร กรรมการอนุการเงินได้ไปปรับแนวทางและกระบวนการการเงิน เพื่อมานำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป	

ข้อ	การดำเนินการ	หมายเหตุ
ครั้งที่ ๓	วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ ได้มีการนำเสนอระเบียบการเงินที่อาจารย์ระพีพรจัดทำปรับปรุงให้อนุกรรมการการเงินได้พิจารณา เพื่อดำเนินการให้นักวิจัยได้นำระเบียบไปใช้ต่อไป และได้มีการหารือแนวทางการแก้ไขระเบียบการเงินหลังจากการให้ข้อมูลปัญหา อุปสรรค อนุกรรมการการเงินได้นำเสนอแนวทางปรับแก้ไขตามกระบวนการ SWOT ในการประชุมครั้งที่ผ่านมา เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา พบว่า บางจุดยังเป็นอุปสรรคต่อนักวิจัย เช่น การลงพื้นที่ให้ระบุผู้ประชุมที่แน่นอนทุกครั้งก่อนการลงพื้นที่ กรณีนี้จะเป็นปัญหาสำหรับนักวิจัยเพราะในการลงพื้นที่แต่ละครั้ง ได้เพียงแต่ประมาณการตัวเลขจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ไม่สามารถระบุจำนวนผู้เข้าร่วมได้ตรงตามจำนวนที่แท้จริงได้ ขอให้มีการยืดหยุ่นใช้จำนวนที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้กระบวนการดำเนินต่อไป ที่ประชุมมีมติให้พิจารณาเป็นกรณีไป	
ครั้งที่ ๔	วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ อนุกรรมการการเงิน ได้พิจารณาร่างงบประมาณการเงิน พบมีข้อผิดพลาดในคำอธิบายซึ่งส่งผลสู่การปฏิบัติ จึงมีการแก้ไขคำอธิบาย และ นำปัญหาจากการสะท้อนมาทบทวนระเบียบการเงินเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานร่วมกัน และให้แต่ละโครงการสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมนำระเบียบการเงินของแต่ละหน่วยเปรียบเทียบเพื่อความรัดกุมในการทำงาน	

ข้อ	การดำเนินการ	หมายเหตุ
ครั้งที่ ๕	วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ อนุกรรมการการเงินได้มีมติให้นำระเบียบการเงินของสำนักงานกองทุนงานวิจัย (สกว) เป็นตัวแบบในการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับทางการเงิน และทำความเข้าใจให้กับนักวิจัยทุกโครงการเกี่ยวกับการจัดการเอกสารทางการเงิน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการทุนวิจัย คณะกรรมการอนุการเงินได้อนุมัติให้มีการนำเสนออธิบการบดีเพื่อลงนามประกาศใช้ต่อไป	

สรุป

คณะอนุกรรมการการเงิน ได้กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เรื่อง แนวปฏิบัติและอัตราการเบิกจ่ายเงินเงินอุดหนุนโครงการวิจัยท้าทายไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้ควบคู่กับ หลักเกณฑ์และอัตราการเบิกจ่ายเงินแยกตามหมวดรายจ่าย โดยยึดระเบียบของสำนักงานกองทุนงานวิจัย (สกว.) เป็นแนวทางหลัก และให้อนุกรรมการการเงินเป็นที่ปรึกษาให้กับทุกโครงการวิจัยย่อยในการทำบัญชีและการบริหารจัดการการเงิน เพื่อให้นักวิจัยเกิดความสะดวกในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่และการดำเนินงานโครงการวิจัยในลักษณะร่วมทุน พร้อมกันนี้ทางอธิการได้มอบหมายให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการในฐานะประธานกรรมการอำนวยการ ได้นำวาระงานวิจัยทุนท้าทายไทยได้เข้าประชุมเพื่อให้หัวหน้าโครงการรายงานผลการทำงานอย่างต่อเนื่องในที่ประชุมกรรมการวิชาการระดับสถาบัน

๔) การพัฒนาระบบบริหารจัดการนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจาการทำงานกลไกสามประสาน (คณะ/งานวิชาการและส่งเสริมงานวิจัย/สำนักทรัพยากรบุคคล)

เกิดระบบและกลไกการพัฒนานักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชน ด้วยการปรับโครงสร้างด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดทำงบประมาณ และการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมต่อพันธกิจของสถาบัน ทั้งนี้เพราะโครงสร้างของระบบบริหารจัดการเดิมมีความซับซ้อนทั้งบุคลากรและงบประมาณในการบริหารจัดการ และอีกประการคือต้องการให้มีรูปแบบการบริหารจัดที่รวมอำนาจในส่วนกลางเพื่อให้เกิดรูปแบบ One Stop Service ให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการงานวิจัย ดังภาพ

โครงสร้างการบริหารงานวิจัยโครงการท้าทายไทย

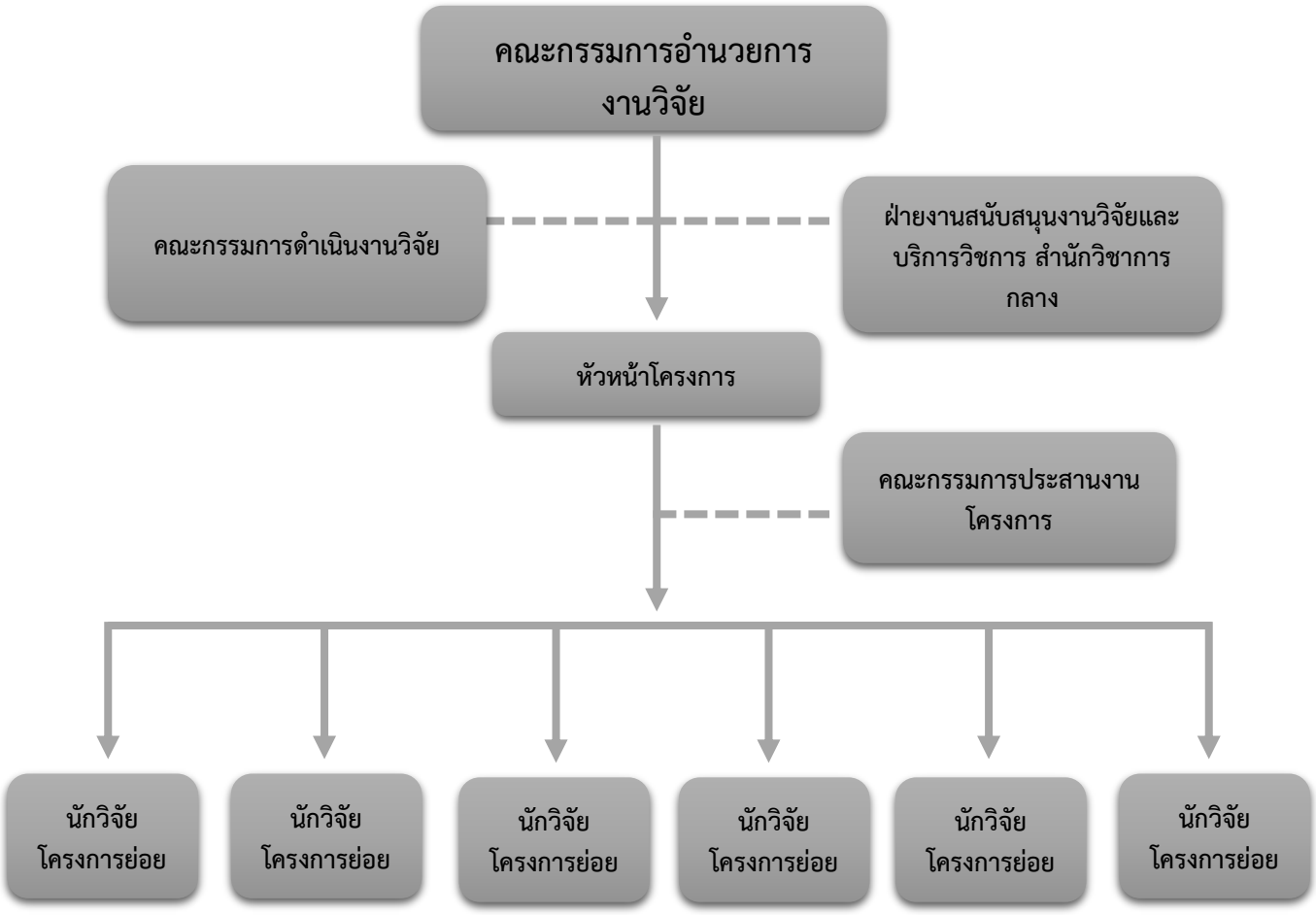

เนื่องจากปัจจุบัน มหาวิทยาลัยได้รวมศูนย์การบริหารจัดการสำนักวิจัยเป็นหน่วยงานวิชาการกลาง มีหัวหน้าสำนักฯ ดูแลและรับผิดชอบ โดยสังกัดรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เรียกว่า **งานสนับสนุนงานวิจัยและบริการวิชการ** มีหน้าที่ ปฏิบัติงานตามแนวทางนโยบายงานวิจัยของโครงการท้าทายไทย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของนักวิจัยในโครงการฯ พร้อมอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการท้าทายไทย ประสานงานกับฝ่ายการเงินในการขับเคลื่อนให้การบริหารการเงินและพัสดุอย่างมีเป็นระบบ อำนวยความสะดวกในการทำงานด้านงานวิจัยตามระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัติงานวิจัยที่เป็นมาตรฐานของมหาวิทยาลัย เป็นเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการ ปฏิบัติงานร่วมกับหัวหน้าโครงการวิจัย(หลัก) ในการอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ของนักวิจัยโครงการท้าทายไทย รวบรวมเอกสารการเบิกจ่ายทุกระยะสามเดือน รายงานการติดตามการดำเนินงานทุกระยะหกเดือนของโครงการวิจัยย่อยเพื่อนำเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ร่วมกับหัวหน้าโครงการพัฒนานักวิจัยโครงการฯ จัดการงานสารบรรณ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หนังสือนำเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ ประสานงานการติดต่อกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการแต่งตั้ง**คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย** เพื่อปฏิบัติตามแนวทางนโยบายงานวิจัยของสถาบันติดตาม ทำแผนงานวิจัย ให้คำปรึกษานักวิจัย และทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการทำข้อมูลส่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) พร้อมกับร่วมกับหัวหน้าโครงการในการพัฒนานักวิจัยในโครงการท้าทายไทย เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาและพัฒนานักวิจัยในโครงการท้าทายไทยร่วมกับหัวหน้าโครงการฯ พร้อมทำหน้าที่ Coach ให้นักวิจัยในการทำรายงานในขั้นตอนที่เป็นรูปแบบมาตรฐาน ร่วมวางแผนการทำงานด้านแผนงานและการรายงานข้อมูลให้กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กับหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยในโครงการท้าทายไทยและอำนวยความสะดวกในการทำงานด้านงานวิจัย ทั้งระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัติงานวิจัยที่เป็นมาตรฐานของมหาวิทยาลัยปฏิบัติงานร่วมกับหัวหน้าโครงการในการบริหารจัดการอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ทั้งของท้องถิ่นและจังหวัด
ร่วมกับหัวหน้าโครงการพัฒนานักวิจัยในโครงการฯ

สถาบันได้มีการพัฒนานักวิจัยภายใต้กลยุทธ์กระบวนการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ที่มาจากการเสนอรายชื่อผ่านคณบดีแต่ละคณะ และผ่านทางกระบวนการการพัฒนาของสำนักบริหารทรัพยากรบุคคล โดยจัดทำเป็นโครงการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ (Talents Research Academy) ซึ่งมีหลักการและเหตุผลเพื่อให้การพัฒนางานวิจัย จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรด้านงานวิจัยเพื่อสนองตอบต่อกระบวนการและสร้างระบบการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดการปรับตัวสู่งานวิจัยในระดับสากล วัตถุประสงค์เพื่อสร้างพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่สู่การเป็นมืออาชีพด้านงานวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มต้นทุนมนุษย์ในการพัฒนานักวิจัยผ่านกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

ระยะที่ ๑ การสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่นักวิจัยเพื่อสังคม และสร้างระบบ Coach เพื่อพัฒนานักวิจัยสู่มืออาชีพ โดยหน้าที่ Coach จะดำเนินการเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและแนะนำการทำงานในเชิงพื้นที่และระบบเอกสารรวมถึงการเขียน Proposal ,การรายงานความก้าวหน้า ตลอดจนการปิดโครงการ

ระยะที่ ๒ การกำหนด KPI ความรับผิดชอบของโครงการ Talent Research Academy (TRA) เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน และเพื่อให้ TRA ได้รู้เป้าหมายของตนเองในการพัฒนางานวิจัยสู่การเป็นมืออาชีพ

ระยะที่ ๓ การเสริมสร้างอาวุธทางปัญญา “เครื่องมือนักวิจัยเพื่อสังคม” คือ การนำผู้ทรงคุณวุฒิในด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ มาให้ความรู้ ความเข้าใจ และเครื่องมือที่จะช่วยให้นักวิจัยประสบความสำเร็จในการทำงาน

ระยะที่ ๔ การนำโครงการเฟส ๑ และเฟส ๒ มาวิเคราะห์เพื่อเป็นกรณีศึกษาโดยระบบ Coach เป็นการสร้างความชำนาญในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่นักวิจัยรุ่นใหม่จะพบเจอพร้อมวิธีการแก้ปัญหาจาก Coach ที่คอยแนะนำ

ระยะที่ ๕ นำนักวิจัยสู่ภาคปฏิบัติ การศึกษาดูงาน “สังคม ชุมชน และการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ” การศึกษาดูงานเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้นักวิจัยได้เห็นภาพการทำงานจริงในพื้นพร้อมกับปัญหาต่างๆ ซึ่ง Coach จะเสริมสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ

ระยะที่ ๖ การนำความรู้มาวิเคราะห์ในกับบริบท FEU คือ การบริหารจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อให้เกิดการทำงานในระบบ ในกระบวนการนี้ทาง Coach จะดำเนินการให้เกิดการปฏิบัติเชิงคุณภาพในการนำเสนอโดยนักวิจัยรุ่นใหม่ทั้ง ๓ คน

ระยะที่ ๗ การเสริมสร้างอาวุธทางปัญญา “เครื่องมือนักวิจัยกับการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่” โดยการนำผู้ทรงคุณวุฒิ มาให้องค์ความรู้เชิงทฤษฎีและประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้มีทักษะพร้อมแรงบันดาลใจในการทำงาน

ระยะที่ ๘ การศึกษาดูงาน Engagement Thailand ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการนำนักวิจัยได้เพิ่มทักษะองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการสังคมและชุมชน จากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นสากล

ระยะที่ ๙ การประเมินบทสรุปการเข้าโครงการ TRA ด้วยการทำ Proposal เพื่อนำเสนอต่อ สสส.และ วช. โดยกลุ่มนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริงเป็นการประเมินศักยภาพนักวิจัยในการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านงานวิจัยสู่สากล

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนานักวิจัยผ่านกระบวนการคือ

๑. เกิดการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ที่สามารถเขียน Proposal ในการขอทุนจากแหล่งภายนอก จำนวน ๓ คน
๒. เกิดนักวิจัยหน้าใหม่ในโครงการเกินกว่า ๑๐ คน

จากแนวทางมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้สร้างระบบและกลไกในการบริหารจัดการด้านการเงิน และปรับโครงสร้างเพื่อให้เกิดการบริหารงานที่ขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการ ส่งผลดีต่อกระบวนการงานวิจัย เนื่องจากคณะกรรมการอยู่ในส่วนกำกับนโยบายทำให้กระบวนการสื่อสารการพัฒนางานวิจัยส่งต่อให้คณาจารย์ได้อย่างทั่วถึง และมีการรายงานให้คณะกรรมการวิชาการรับทราบเพื่อติดตามการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ทำให้คณะต่างๆ มีส่วนร่วม ส่วนงานสนับสนุนงานวิจัยเข้ามาช่วยเหลือนักวิจัย และส่วนงานสำนักบริหารทรัพยากรบุคคลได้วางแนวทางการพัฒนานักวิจัยโดยมีเส้นทางสายอาชีพที่ชัดเจน ทำให้ระบบขับเคลื่อนสู่งานวิจัยเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป

ได้มีการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อสร้างกระบวนการด้านงานวิจัยให้ยั่งยืนด้วยการพัฒนาคนโดย

ระยะที่ ๑ การสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่นักวิจัยเพื่อสังคม และสร้างระบบ Coach เพื่อพัฒนานักวิจัยสู่มืออาชีพ โดยหน้าที่ Coach จะดำเนินการเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและแนะนำการทำงานในเชิงพื้นที่และระบบเอกสารรวมถึงการเขียน Proposal, การรายงานความก้าวหน้า ตลอดจนการปิดโครงการ ได้ดำเนินการให้ทาง Coach มีการสอนงาน มีการKM แนวทางการทำงานตลอดจนแนะนำเทคนิค กระบวนการทำงาน ระบบและกลไกต่างๆ ของการทำงานวิจัยเพื่อสังคม ทำให้นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถทราบเป้าหมายในการทำงานร่วมกันและเสริมประสิทธิภาพให้มีความเข้าใจระยะเวลา (Time Line) กับข้อจำกัดการทำงานร่วมของชุมชน ตลอดจนการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการทำงานวิจัยให้เกิดประสิทธิผล

ระยะที่ ๒ การกำหนด KPI ความรับผิดชอบของโครงการ Talent Research Academy (TRA) เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน และเพื่อให้ TRA ได้รู้เป้าหมายของตนเองในการพัฒนางานวิจัยสู่การเป็นมืออาชีพ มีการประชุมกลุ่ม Talents เพื่อติดตามความก้าวหน้าจากระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมา และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและรวบรวมสรุปผลของโครงการย่อย (KPI) ตามคุณลักษณะงานที่ Talents ได้รับมอบหมาย

ระยะที่ ๓ การเสริมสร้างอาวุธทางปัญญา “เครื่องมือนักวิจัยเพื่อสังคม” คือ การนำผู้ทรงคุณวุฒิในด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ มาให้ความรู้ ความเข้าใจ และเครื่องมือที่จะช่วยให้นักวิจัยประสบความสำเร็จในการทำงาน วันที่ ๓ กรกฎาคม – ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เข้าร่วม ๒ คน ได้แก่ ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และ อาจารย์ ทัศนา พฤติการกิจ เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถจัดทำข้อเสนอการวิจัยได้ และเพื่อบูรณาการเครือข่ายนักวิจัย จากหน่วยราชการ องค์กรการวิจัยต่างๆ ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ได้มีการเสริมอาวุธทางปัญญา ด้วยการเข้าร่วมอบรมด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัยกับจังหวัด ๔.๐” โดย ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านนวัตกรรมสังคม ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยหนุนเสริมทักษะและความสามารถของนักบริหารจัดการ

วันที่ ๒๔-๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ได้มีการเสริมอาวุธทางปัญญาให้กับนักวิจัยในหลักสูตร พัฒนาผู้จัดการงานวิจัย (Research Manager: RM) ณ อาคารกองบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ห้อง Main Conference) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยนเรศวรได้จัดการฝึกอบรม จึงได้จัดส่งคณาจารย์นักวิจัยเข้าร่วมประกอบด้วย อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์, ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และอาจารย์สมปรารถนา ประกัตฐโกมล การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้นักวิจัยได้ มีองค์ความรู้การบริหารจัดการงานวิจัยเชิงระบบ มีความเข้าใจใน

กระบวนการบริหารงานวิจัย และเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัยที่ใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีการในการบริหารจัดการ

ระยะที่ ๔ การนำโครงการเฟส ๑ และเฟส ๒ มาวิเคราะห์เพื่อเป็นกรณีศึกษาโดยระบบ Coach เป็นการสร้างความชำนาญในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่นักวิจัยรุ่นใหม่จะพบเจอพร้อมวิธีการแก้ปัญหาจาก Coach ที่คอยแนะนำ ได้มีการนำกรณีศึกษากระบวนการเรียนรู้งานวิจัยมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยกระบวนการ TOT ในรายวิชาคุณธรรม ในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ซึ่งในจำนวน Coach ที่เข้ารับการอบรม มี Talent จำนวน ๑ ท่าน ได้แก่ ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ ทำให้ Talents ได้เรียนรู้กระบวนการรวมถึงการติดตามงานวิจัยเพื่อบูรณาการสู่การเรียนการสอนด้วยกระบวนการทางวิจัย

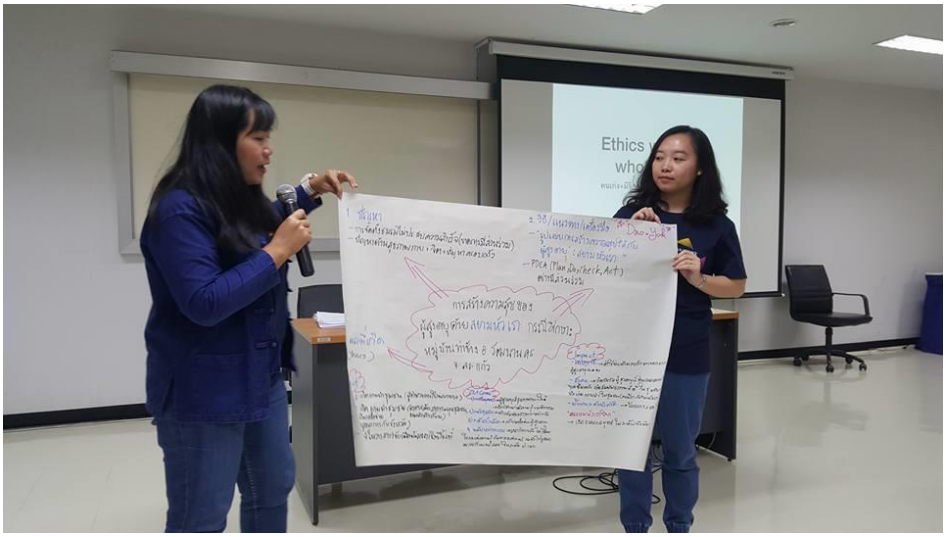

ระยะที่ ๕ นำนักวิจัยสู่ภาคปฏิบัติ การศึกษาดูงาน “สังคม ชุมชน และการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ” การศึกษาดูงานเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้นักวิจัยได้เห็นภาพการทำงานจริงในพื้นพร้อมกับปัญหาต่างๆ ซึ่ง Coach จะเสริมสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ

ระยะที่ ๖ การนำความรู้มาวิเคราะห์ในกับบริบท FEU คือ การบริหารจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อให้เกิดการทำงานในระบบ ในกระบวนการนี้ทาง Coach จะดำเนินการให้เกิดการปฏิบัติเชิงคุณภาพในการนำเสนอโดยนักวิจัยรุ่นใหม่ทั้ง ๓ คน

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ นักวิจัยทีม Talents ได้เข้าร่วมประชุมกับชุมชนและเทศบาลตำบลหนองผึ้ง หัวข้อการอนุรักษ์ต้นยางนา ซึ่งทีม Talents ได้ร่วมนำเสนอโปรแกรมข้อมูลวิจัยเพื่อให้พื้นที่ได้รับความรู้การทำงานในระบบที่เป็นกระบวนการก่อให้เกิดการสร้างความเข้าใจ

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ ทีม Talents ได้เข้าร่วมรับฟังข้อมูลเชิงพื้นที่ในการนำเสนอการอนุรักษ์ต้นยางที่จัดโดยกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีการร่วมรับฟังการประชาพิจารณ์ของทั้ง ๓ ตำบล (เทศบาลตำบลหนองผึ้ง,เทศบาลตำบลสารภีและเทศบาลตำบลยางเนิ้ง) ได้มีกลุ่มผู้เข้าร่วมจำนวน ๑๘๐ คน และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการเชิงอนุรักษ์และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้มีการจัดการความรู้เพื่อให้ทีมงาน Talents และนักวิจัยรุ่นใหม่ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้การจัดการในพื้นที่ ตลอดจนการได้รับทราบปัญหาและการบริหารจัดการกับปัญหาในพื้นที่ของโครงการย่อยเพื่อให้ Coach ได้ให้คำแนะนำมาปรับใช้เป็นบริบทของมหาวิทยาลัยเอกชนกับการจัดการพื้นที่ทางสังคม

ระยะที่ ๗ การเสริมสร้างอาวุธทางปัญญา “เครื่องมือนักวิจัยกับการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่” โดยการนำผู้ทรงคุณวุฒิ มาให้องค์ความรู้เชิงทฤษฎีและประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้มีทักษะพร้อมแรงบันดาลใจในการทำงาน

อยู่ระหว่างการติดต่อประสาน ศ.ดร.ปิยะวัฒน์ บุญ-หลง ผู้ทรงคุณวุฒ หรือ รศ.เอนก ชิตเกษร ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยพายัพ หรือ รศ.ดร.อาวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้นักวิจัยได้เรียนรู้และเสริมสร้างเครื่องมือนักวิจัยกับการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่

ระยะที่ ๘ การศึกษาดูงาน Engagement Thailand ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการนำนักวิจัยได้เพิ่มทักษะองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการสังคมและชุมชน จากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นสากล แต่เนื่องจากทีมงานติดภาระกิจระบบประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรและคณะ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมงานได้

(๕) การจัดการระบบงานวิจัยด้วยระบบสารสนเทศที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วม

ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ผ่านระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย (www.feurms.com) FEURMS.COM ย่อมาจาก The Far Eastern University Research Management System เป็นระบบเว็บไซต์ที่ใช้บริหารจัดการงานวิจัยในโครงการวิจัย “ท้าทายไทย” ดังภาพ

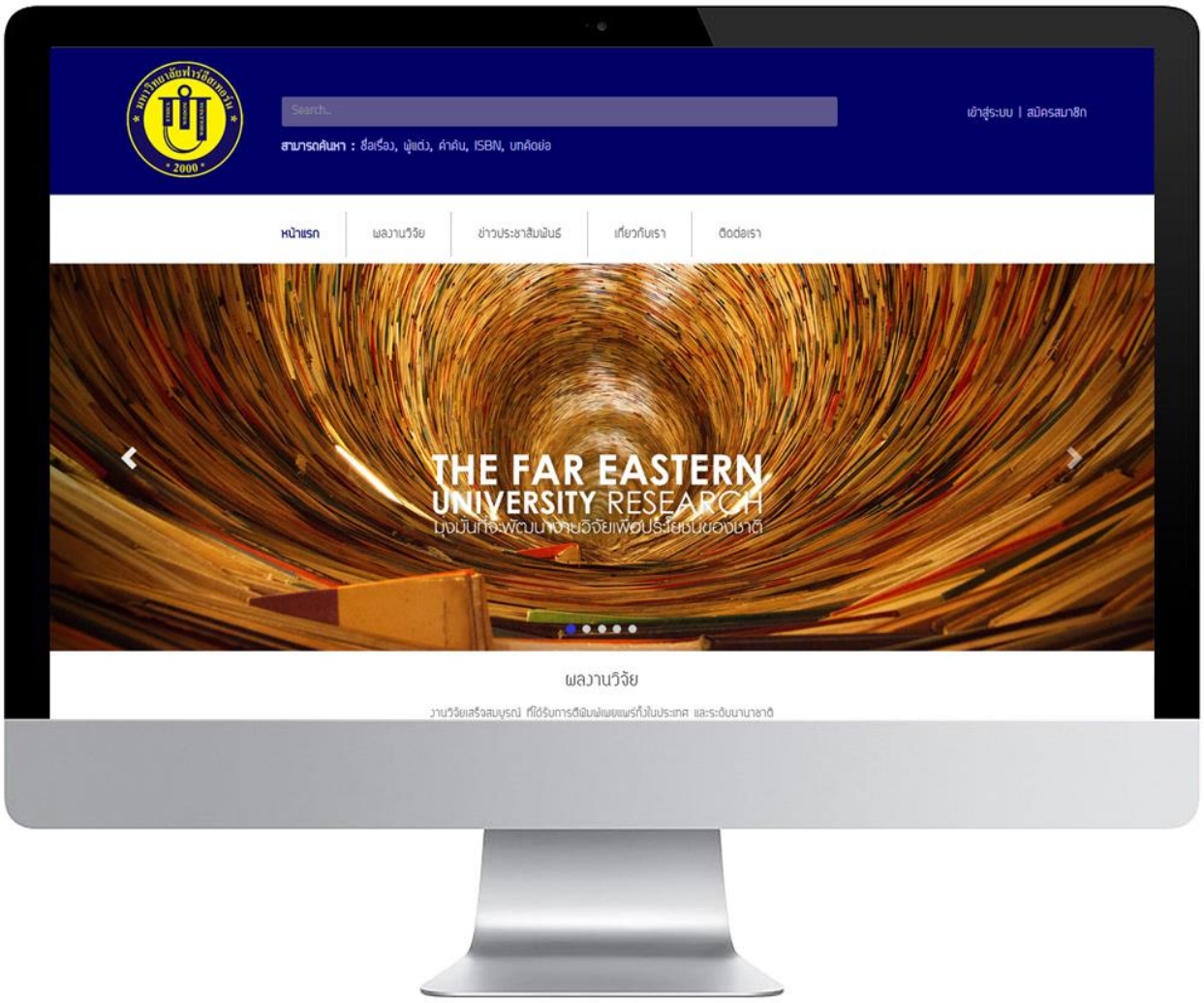

ระบบ FEURMS.COM จะประกอบด้วย ๓ ส่วนหลักดังนี้

๑. นักวิจัย (Researcher)

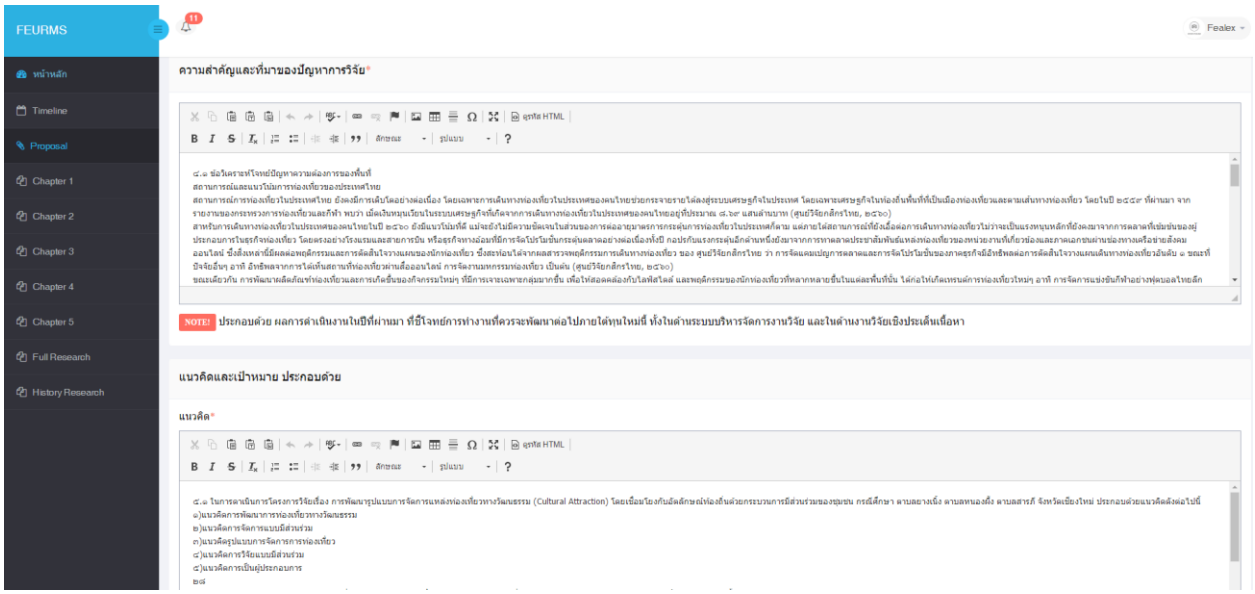

ภาพแสดงหน้าจอ นักวิจัยได้กรอกรายงานวิจัยเข้าไปในระบบ
และระบบจะทำการส่งรายงานวิจัย ไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

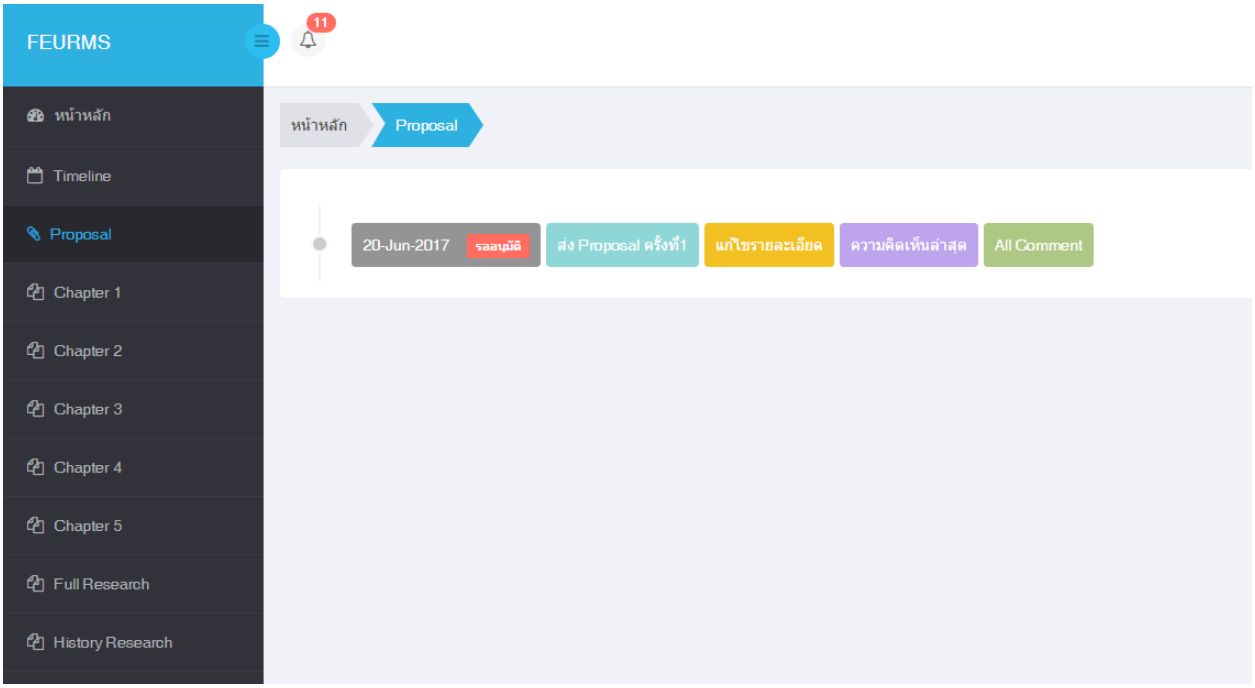

ภาพแสดงหน้าจอ นักวิจัยจะได้รับการแจ้งสถานะในการส่งรายงานการวิจัย ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ

๒. ผู้ทรงคุณวุฒิ (Advisor)

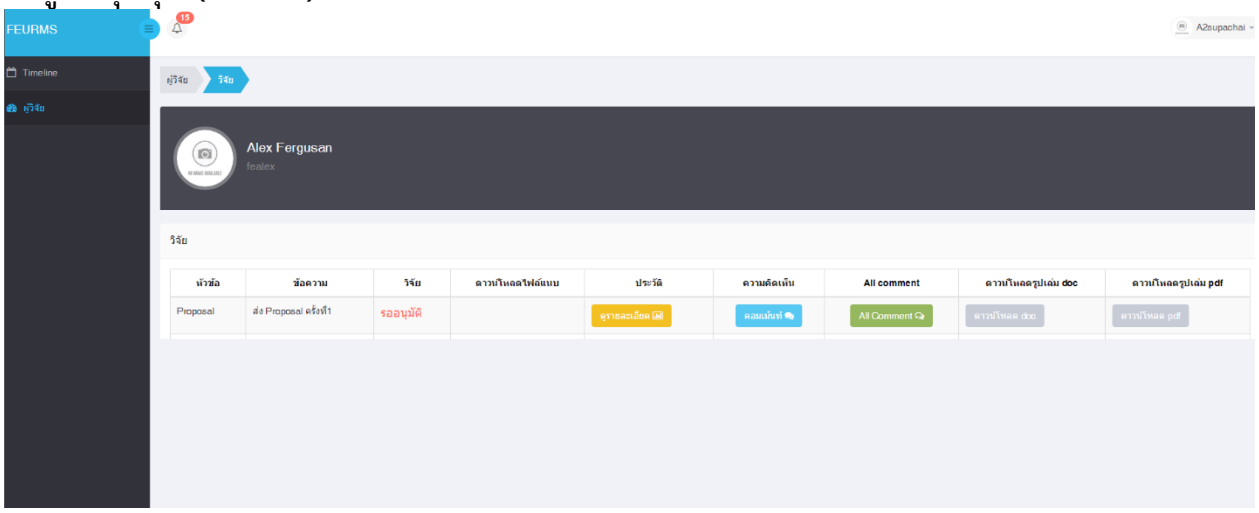

ภาพแสดงหน้าจอ ผู้ทรงคุณวุฒิจะได้รับรายงานวิจัย จากผู้วิจัย และทำการตรวจสอบ

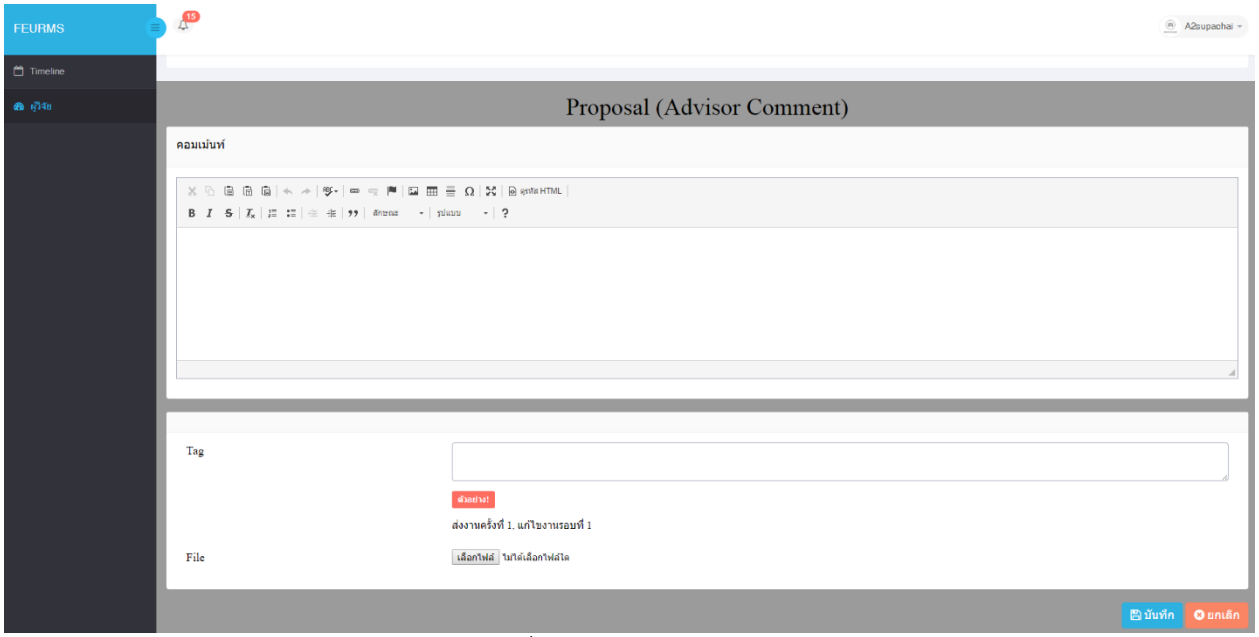

ภาพแสดงหน้าจอ หลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านรายวิจัยจากผู้วิจัยแล้ว
ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถส่งคอมเม้นท์ให้ผู้วิจัยปรับแก้ไขงานวิจัยได้

๓. ผู้ดูแลระบบ (Admin)

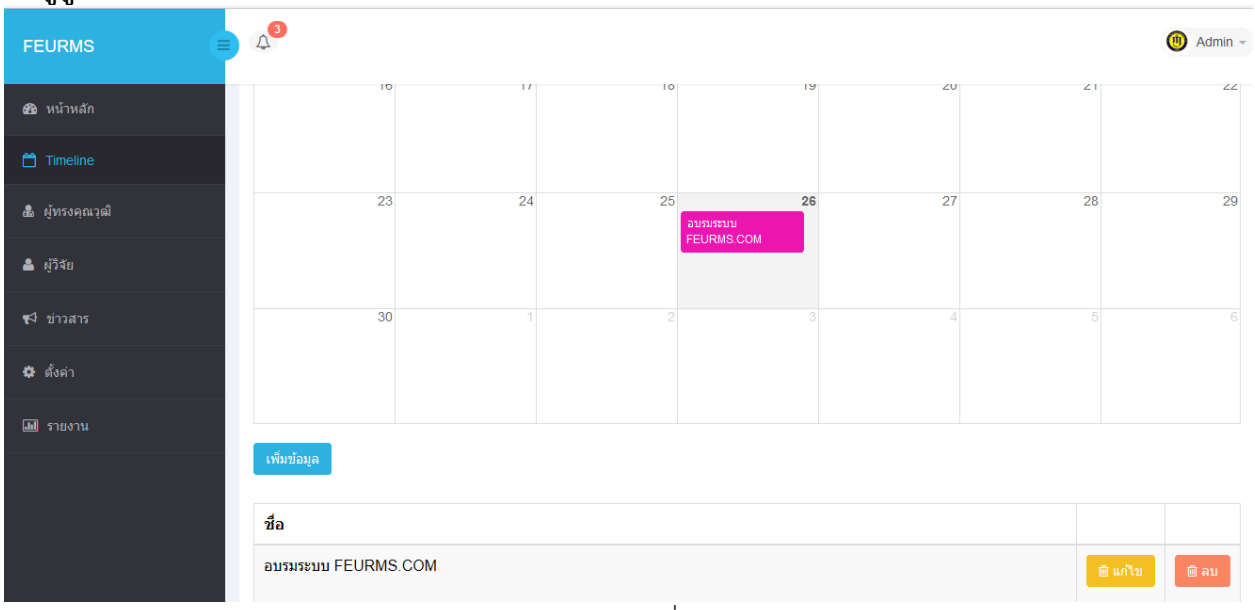

ภาพแสดงหน้าจอ Admin สามารถสร้างปฏิทินงานวิจัย เพื่อแจ้งข่าวสารให้กับผู้วิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิได้

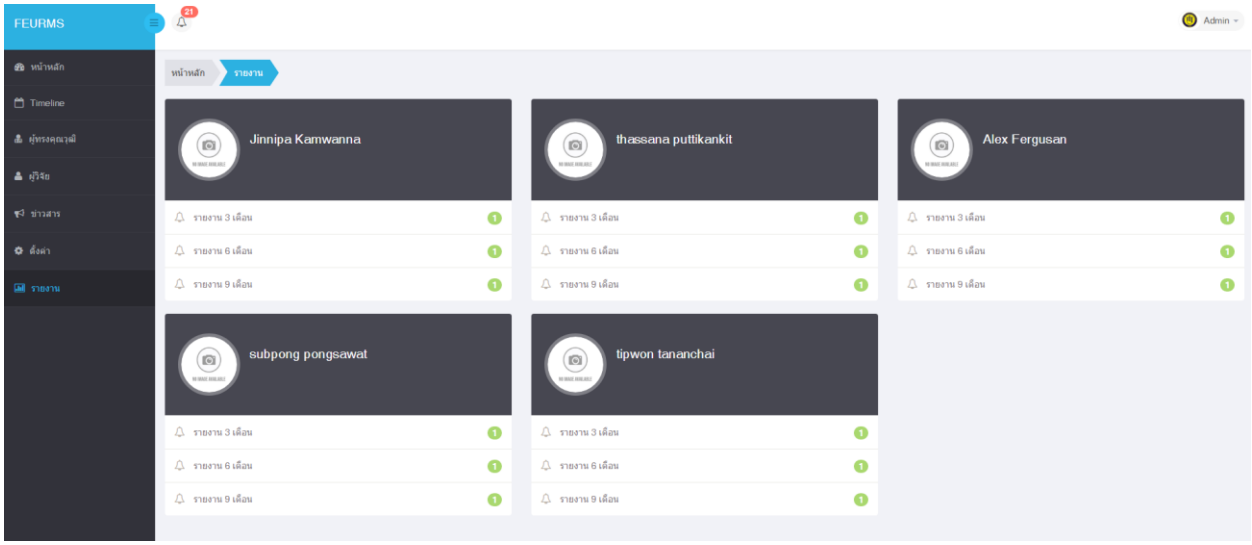

ภาพแสดงหน้าจอ Admin สามารถกำกับติดตามงานวิจัยของผู้วิจัย
ในระยะเวลา ๓ เดือน ๖ เดือน และ ๙ เดือนได้

การอบรมนักวิจัยในโครงการเพื่อความเข้าใจในการใช้งานระบบ FEURMS

สรุปการทำงานของระบบ FEURMS.COM **ได้ดังนี้**

ระบบได้อำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในการกรอกข้อมูลวิจัย และเชื่อมโยงข้อมูลนั้นกับผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิมีการตรวจสอบงานวิจัยได้สะดวกและรวดเร็ว

ระบบและกลไกของการพัฒนาระบบ FEURMS.COM มีดังนี้

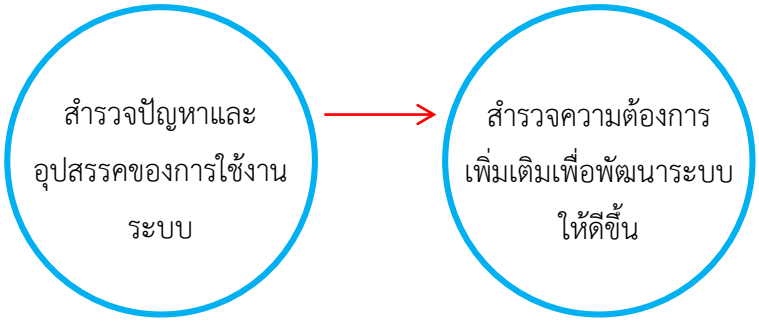

ภายหลังจากระบบได้ดำเนินการแล้วเสร็จจึงได้มีการกำหนดให้นักวิจัยได้ทดสอบระบบในการดำเนินการจริง และทำการประเมินความสะดวกในการใช้งานโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามออนไลน์ ปรากฏผลดังนี้

ตารางแสดงข้อมูลกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ใช้งานระบบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ดูแลระบบ (Admin)	๑	๖.๓๐
ผู้วิจัย (Researcher)	๑๕	๙๓.๘

จากตาราง พบว่า มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๖ คน โดยเป็นผู้วิจัย (Researcher) จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๘ รองลงมาเป็นผู้ดูแลระบบ (Admin) จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓

ตารางแสดงข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบและจัดรูปแบบ

๒. ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (User Interface)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	๕	๔	๓	๒	๑	
๒.๑ ระบบFEURMS มีความสวยงาม ความทันสมัย ความน่าสนใจของการใช้ระบบ	๘	๗	๑	๐	๐	๔.๔๔
๒.๒ ระบบFEURMS มีการจัดรูปแบบให้ง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน	๘	๘	๐	๐	๐	๔.๕๐
๒.๓ ระบบFEURMS มีเมนูง่ายต่อการใช้งาน	๗	๙	๐	๐	๐	๔.๔๔
๒.๔ ระบบFEURMS มีสีพื้นหลังกับสีตัวอักษรที่มีความเหมาะสมต่อการอ่าน	๙	๗	๐	๐	๐	๔.๕๖
๒.๕ ระบบFEURMS มีขนาดตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษร อ่านได้ง่ายและสวยงาม	๗	๘	๑	๐	๐	๔.๓๗
๒.๖ โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในการออกแบบระบบFEURMS อยู่ในระดับใด	๖	๑๐	๐	๐	๐	๔.๓๗
						๔.๔๔

จากตาราง พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (User Interface) ในเรื่องระบบ FEURMS มีการจัดรูปแบบให้ง่ายต่อการอ่านและการใช้งานมากที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ค่าเฉลี่ยระดับ ๔.๕๐ ความพึงพอใจระดับมาก

ตารางแสดงข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อการใช้งานระบบ (System Usage)

๓. ด้านการใช้งานระบบ (System Usage)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	๕	๔	๓	๒	๑	
๓.๑ ระบบFEURMS มีความง่าย (User Friendly) ของการใช้งานระบบ	๒	๑๔	๐	๐	๐	๔.๑๓
๓.๒ ระบบFEURMS ช่วยให้ทีมนักวิจัยในแต่ละทีมสามารถส่งผลงานได้ตามกำหนดเวลา	๕	๗	๔	๐	๐	๔.๐๖
๓.๓ ระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถป้อนข้อมูลงานวิจัยเข้าระบบได้ตลอดเวลา	๗	๘	๑	๐	๐	๔.๓๗
๓.๔ ระบบFEURMS ช่วยลดภาระการ"ถือครอง"ข้อมูลวิจัยไว้ที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งภายในทีมวิจัย	๗	๘	๐	๑	๐	๔.๓๑

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	๕	๔	๓	๒	๑	
๓.๕ ระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถจัดการข้อมูลงานวิจัยได้เป็นสัดส่วนมากขึ้น	๗	๗	๒	๐	๐	๔.๓๑
๓.๖ ระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถเข้าไปตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขเนื้อหางานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๕	๑๐	๑	๐	๐	๔.๒๕
๓.๗ ระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถติดตามข้อมูลกิจกรรมต่างๆและดำเนินการได้ตามกำหนดการ(Time Line) ของโครงการหลักได้	๗	๘	๑	๐	๐	๔.๓๗
๓.๘ ระบบFEURMS ช่วยให้ทีมนักวิจัยได้พัฒนางานวิจัยผ่านผู้เชี่ยวชาญได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น	๗	๗	๒	๐	๐	๔.๓๑
๓.๙ ระบบFEURMS ช่วยให้นักวิจัยดำเนินโครงการวิจัยได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด	๔	๑๑	๑	๐	๐	๔.๑๘
๓.๑๐ โดยภาพรวมผู้ใช้มีความพึงพอใจในการใช้งานระบบFEURMS	๗	๘	๑	๐	๐	๔.๓๗
						๔.๒๗

จากตาราง พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในด้านการใช้งานระบบ (System Usage) ในเรื่องระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถป้อนข้อมูลงานวิจัยเข้าระบบได้ตลอดเวลา, ระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถติดตามข้อมูลกิจกรรมต่างๆและดำเนินการได้ตามกำหนดการ(Time Line) ของโครงการหลักได้ และระบบFEURMS ช่วยให้สมาชิกภายในทีมวิจัยสามารถติดตามข้อมูลกิจกรรมต่างๆและดำเนินการได้ตามกำหนดการ(Time Line) ของโครงการหลักได้ เท่าๆกันเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ค่าเฉลี่ยระดับ ๔.๓๗ คือ ความพึงพอใจระดับมาก

ตารางแสดงข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อระบบรักษาความปลอดภัย (Security)

๔. ด้านระบบรักษาความปลอดภัย (Security)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	๕	๔	๓	๒	๑	
๔.๑ ระบบFEURMS มีการจัดการรักษาความปลอดภัยและกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน	๔	๑๑	๑	๐	๐	๔.๑๘
๔.๒ ระบบFEURMS มีระบบป้องกันความลับของข้อมูลที่เหมาะสม	๔	๑๐	๒	๐	๐	๔.๑๓

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	๕	๔	๓	๒	๑	
๔.๓ โดยภาพรวมผู้ใช้มีความพึงพอใจในการออกแบบระบบรักษาความปลอดภัยของFEURMS ในระดับใด	๔	๑๑	๑	๐	๐	๔.๑๙
						๔.๑๗

จากตารางพบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในระบบรักษาความปลอดภัย (Security) โดยภาพรวม ๔.๑๗ คือ มีความพึงพอใจระดับมาก

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นทั้ง ๓ ด้านของผู้ใช้งานระบบ เห็นว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (User Interface) มากที่สุด เมื่อเทียบกับอีกสองด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมที่ ๔.๔๔ ขณะที่รองลงมาคือ ความพึงพอใจในด้านการใช้งานระบบ (System Usage) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ และลำดับสุดท้ายคือ ความพึงพอใจในระบบรักษาความปลอดภัย (Security) โดยภาพรวม ๔.๑๗

๕. ปัญหาที่พบ

๕.๑ ระบบการเข้าใช้งานด้วย User และ Password ผู้ใช้ควรสามารถคิดรหัสผ่านเข้าได้เอง เพื่อความง่ายต่อการเข้าถึงระบบของผู้ใช้งาน

๕.๒ การแสดงผลของ File ที่ได้จากการ Download (ทั้ง Word และ PDF File) เนื้อหายังแสดงผลผิดเพี้ยนไปบางส่วน

๕.๓ อุปสรรคที่ตัวนักวิจัยเองที่ไม่ได้เข้าไปใช้ระบบครบสมบูรณ์ทุกส่วน ทำให้ยังไม่เห็นการทำงานของระบบที่ครบถ้วน

๖. ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้

๖.๑ ควรให้มีการเชื่อมโยงปฏิทินการทำงานเข้ากับไทม์ไลน์การทำงานของโครงการต่างๆในชุดโครงการ เพื่อให้นักวิจัยในชุดโครงการทั้งหมดสามารถติดตามกิจกรรมภายในโครงการได้

๖.๒ ควรให้นักวิจัยในแต่ละโครงการย่อยสามารถเพิ่มกิจกรรมในปฏิทิน (อาจจะแบ่งสีตามโครงการย่อย) เพื่อให้โครงการอื่นๆ ได้รับทราบกำหนดการและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

๖.๓ ถ้าจะมีการพัฒนาระบบต่อไป เสนอให้มีระบบในส่วนของระบบจัดการการเงิน เช่น มีช่องบันทึกรายการใช้จ่าย วัน/เดือน/ปี สามารถแนบรูปภาพใบเสร็จ/ใบสำคัญรับเงินหรือใบเซ็นชื่อต่างๆ รูปภาพของกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นในประเด็นต่างๆ

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปว่าในระยะเวลา ๘ เดือนที่ผ่านมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้มีการพัฒนาระบบและกระบวนการทำงานในด้านการบริหารจัดการงานวิจัยในประเด็นต่างๆรวม ๓ ด้าน ด้วยกัน คือ

๑. การพัฒนาทักษะของทีมบริหารจัดการการวิจัย พบว่า ได้มีการพัฒนาทักษะทีมจัดการการวิจัยภายใต้โครงการ “การพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ FAR-Talent” เพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นกลางและนักวิจัยหน้าใหม่ให้มีทักษะในการด้านการสังเคราะห์ความรู้/การค้นหาโจทย์และการพัฒนาข้อเสนอโครงการ/ทักษะการจัดการงานวิจัย และการเขียนบทความวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทีมงานในการจัดการระบบบริหารงานวิจัยในลักษณะชุดโครงการได้

๒. การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ได้มีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้วยระบบและเครื่องมือ รวมถึงจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทั้งนักวิจัยและการดำเนินงานโครงการวิจัยไปพร้อมๆกัน ซึ่งมีการประยุกต์นำเครื่องมือการบริหารจัดการสมัยใหม่ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ และกิจกรรมการพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น อาทิเช่น

-เครื่องมือและแนวคิดต่างๆ ได้แก่ แนวคิด Socially Engaged Scholarship: SES , แนวคิด Business Model Canvas และ แนวคิด หลัก Social-driver CSR มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกระบวนการและกรอบการทำงานทั้งการพัฒนาคนและการบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนในรายวิชากลุ่มศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยเพื่อจัดการและกำกับติดตามงานวิจัยในโครงการ ผ่านระบบระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย(www.feurms.com)

-กิจกรรมการพัฒนานักวิจัยและกระบวนการทำงานต่างๆ เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งเรื่องระบบFEURMS กระบวนการทำงานตามแนวคิดSES การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การถอดบทเรียนหลังการทำงานเชิงพื้นที่ เป็นต้น

๓. การปรับปรุงนโยบาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้มีปรับปรุงและยกร่างแนวปฏิบัติและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินและงบประมาณในลักษณะร่วมทุน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความโปร่งใสในการบริหารจัดการด้านการเงิน โดยได้มีประกาศมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เรื่อง แนวปฏิบัติและอัตราการเบิกจ่ายเงินเงินอุดหนุนโครงการวิจัยท้าทายไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้ควบคู่กับ หลักเกณฑ์และอัตราการเบิกจ่ายเงินแยกตามหมวดรายจ่าย โดยยึดระเบียบของสำนักงานกองทุนงานวิจัย (สกว.) เป็นแนวทางหลัก

๒.๒) วัตถุประสงค์ที่ ๒.

พัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก

๒.๒.๑) การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒

ในการดำเนินงานกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น ๔ ขั้นตอนได้แก่

๑) การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพครบทั้ง ๕ กลุ่ม

และมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายเหมาะสมกับคุณลักษณะนักวิจัยในสถาบันที่มีการแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม

จากผลการสำรวจพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่มาก่อน รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยร่วมกับ สกว. ซึ่งเป็นผลมาจากโครงการวิจัยทุนนวัตกรรมทั้ง ๒ ระยะที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้จึงได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยผ่านกระบวนการอบรม ดังนี้

๑.๑) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ FAR-Talent”

โครงการ Talent Research Academy (TRA) ได้ทำการพัฒนาศักยภาพ นักวิจัยในโครงการผ่านการเข้าร่วมการประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการ กลุ่มเรื่อง นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ วันที่ ๑๓-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมจามจุรี บอลรูม เอ ชั้น M โรงแรมปทุมวัน ปริ๊นเซส กรุงเทพฯ จำนวน ๓ คน

ได้แก่ อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว และ ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ โดยการนำของหัวหน้าโครงการ อาจารย์อาจารย์เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ ซึ่งสามารถถอดบทเรียนได้ดังนี้

<u>ช่วงที่ ๑ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๐-๑๘.๐๐ น.</u>

สรุปประเด็นล้อมวงเล่าจาก ๒๔ มหาวิทยาลัย: ถอดประเด็นข้อแนะนำสำคัญๆ โดยทำการแบ่งออกเป็นช่วงของการทำวิจัยได้แก่ช่วงของต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังตาราง

ต้นน้ำ

การออกแบบโครงการวิจัย	ออกแบบงานวิจัยให้ตอบกับความต้องการโดยใช้จินตนาการเป็นฐาน เช่นที่สิงคโปร์ ตั้งเป้าเรื่อง Sustainable Development โดยจะเป็น Green Campus ก็ออกแบบงานวิจัยด้านการจัดการพลังงาน, การลดการใช้น้ำ ไม่ใช่ออกแบบสไตล์คนไทยคือพูดถึงเรื่อง Green ก็จะเป็นการปลูกต้นไม้ (คิดภาพใหญ่ของงานที่ต้องการ --> สร้างให้เหนือชั้น) ข้อควรระวังโครงการที่หลุดประเด็นจากกรอบใหญ่จะไม่เกิด impact การลับคมโจทย์วิจัย ควรใช้ reviewer ที่เชี่ยวชาญในด้านนั้น การตัดงานภาพใหญ่ ให้อยู่ในระดับ manageable size การวิจัยให้เน้นการบูรณาการหาความร่วมมือเรียนรู้ข้อจำกัด การวาง Rode Map จะช่วยสร้างความชัดเจนในงาน ข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ต้องมีการออกแบบการบูรณาการๆเรียนการสอน บริการวิชาการฯลฯ เข้ามาผนวก
ความเชื่อมโยงกับจังหวัด	Connect กับกลไกของจังหวัด ตอบสนองกับความต้องการของจังหวัด สร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือในการทำงานของมหาวิทยาลัยให้แก่จังหวัด ใช้สิ่งที่มีในพื้นที่ + การทำงานกับจังหวัด การประกาศความสำเร็จของโครงการร่วมกับจังหวัด (ภาพงานออกสื่อ) การทำงานเสริมกับภาครัฐ แต่ไม่ถูกรัฐกลืน
ผู้บริหารโครงการ	ออกทุนโครงการย่อยให้มีขนาดไม่เล็ก/ย่อยเกินไป ให้งานมีความลึกและงานสามารถเอาไป implement ต่อไป มองงานให้ทะลุ (จินตนาการๆตอบโจทย์เมื่อสิ้นสุดโครงการได้ว่าเมื่อเสร็จแล้วสิ่งที่อยากเห็นคืออะไร) การประเมินภาพรวม ดูแนวโน้มของจังหวัด (policy, สถานการณ์จังหวัด, วาระเร่งด่วน) + ชุมชน + นักวิจัย งานวิจัยทั้งโครงการใหม่และเก่าหากมีต้นทุนเดิมของการทำงานในพื้นที่ให้เกริ่นนำความเป็นมาเพื่อจะได้ทราบสภาพเดิมโดยระบุไว้ในเล่มด้วย ผู้ทรงแนะนำว่าไม่ต้องเชื่อผู้ทรงฯมาก ต้องมีการ discuss สามารถตัดสินใจได้เองด้วย กรรมการธรรมดามีชื่อรับทุนเอง ให้เข้าเวทีพิจารณาโครงการไม่รีวิวกันเองจะได้รับการยอมรับทั่วมหาวิทยาลัย ตัวประกาศทุนเป็นตัวชี้ชัดเรื่องการจัดการที่ดี และจำนวนโปรเจคที่ออกมาให้โชว์ในเล่ม

	การวิจัยในพื้นที่ต้องเอานักวิจัยอาวุโสไปคุมเพราะจะทำให้งานวิจัยแม่นยำ
	นักบริหารจัดการงานวิจัยต้องทำงานจาก กรอบ โจทย์ ภาคี นักวิจัย ตามลำดับ
เครือข่าย	หาการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เป็นต้นทุนเสริม
	หลายมหาวิทยาลัยแจงภาคีที่เข้าร่วมอย่างละเอียด
	ระบบและกลไกเราอาจจะเรียนรู้จากที่อื่นๆในมหาวิทยาลัยที่มีงานหรือบริบทคล้ายกันได้
	Scale of Impact สำคัญต้องเลือกโจทย์ที่เหมาะสม สามารถนำ Piority มาร่วมทำด้วย
กลางน้ำ	
การจัดการโครงการ	บริหารจัดการให้เป็นระบบ โครงการวิจัยย่อยต้องตอบโจทย์โครงการหลักมีการ QC กลุ่มวิจัยย่อย เนื่องจากถ้าบางโครงการ Fail จะกระทบกับโครงการหลัก
	ปรับใช้การจัดการที่หนุนเสริมความเปลี่ยนแปลง (อย่าให้ระบบเดิมกลืนระบบใหม่)
	อาจจัด Review Progress Report โดยใช้คนนอก/ผู้ทรงภายนอก
	นำเป้าที่อยู่วางไว้ มาเทียบกับงานที่ทำ ดูว่าโครงการที่ทำยังขาดอะไร (สร้าง Action plan ที่ชัดเจน) [Mapping งานใน proposal กับของจริง]
	ใช้ PLC เชื่อมระบบต่างๆ รวมถึงเป็นกลไกในการควบคุมคุณภาพ การตรวจติดตามระบบ monitor งาน โดยนับเป็นภาระงาน
	เมื่องานมีความต่อเนื่อง (ทำหลายปี) ควรมีการสังเคราะห์ความรู้ กล่าวถึงกระบวนใดที่สามารถดึงภาคีในพื้นที่เข้ามาร่วมพัฒนาโจทย์, ร่วมทำวิจัย,นำไปใช้ประโยชน์
	เก็บข้อมูลจัดเริ่มต้นของงาน แล้วประเมินอีกครั้งในปีหน้า (ดูว่านักวิจัยและชาวบ้านเปลี่ยนแปลงอย่างไร)
	จรรยาบรรณนักวิจัย กระตุ้นผ่าน PLC “ควบคุมจรรยาบรรณด้วยกระบวนการ ไม่ใช่ด้วยกฎเกณฑ์” [การบริหารด้วย Inspiration ไม่ใช่ motivation]
	ควรใส่ “ประกาศทุน” ในรายงาน เป็นผลงานของนักจัดการ แล้ววิเคราะห์ประกาศทุนว่ามี process อย่างไร มีอะไรเพิ่มแล้วเป็นประโยชน์ ความต้องการควบคุมโปรเจค เช่นตั้งเป้าแล้วประเมินได้หรือไม่ ให้สอดคล้องกับโปรเจคที่เสนอเข้ามา
	การนับกลุ่มงานวิจัย นอกจากระยะเวลาประสบการณ์วิจัยอย่างเดียว สามารถดูจำนวนผลงานหรือคุณภาพงานประกอบด้วยได้หรือไม่
	Stratigic Partner ทำให้ มีเครือข่ายได้มากเป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องสามารถจัดการความคาดหวังที่เกิดขึ้นได้ด้วย
	Treat สำคัญในการวิจัยวัฒนธรรมแห่งการพูดคุยโดยอาศัยตัวชุมชน
	อย่าลืมเอกชนในการทำงานเพราะเอกชนเก่งกว่าเกษตร หรือภาครัฐให้ Review บริบทเอกชนให้ได้
	ควรมีกระบวนการควบคุมด้านจรรยาบรรณ หรือวิพากษ์ ๓๖๐ องศา และควรมีการลงโทษหากมีข้อร้องเรียนจากชุมชน

ปลายน้ำ

Output & Impact	ทำแล้วขยายผลได้ ถอดโมเดลออกมาในรูปแบบการบูรณาการ ความรู้ที่ได้จากการทำ สรุปบทเรียนนำมาพัฒนาทำให้ชัดเจน แล้วตั้งคำถามจากงานอยู่เสมอว่าปรับตรงส่วนใดได้อีก แล้วสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
การเขียนรายงาน	อภิปรายผลของการทำแต่ละ phase ดูการ Action ของแต่ละโครงการ การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนเป็นอย่างไร ในแต่ละ phase ที่ผ่านมา เฟส๓ ควรยกระดับการบริหารจัดการ เกิดประสิทธิภาพยังไงให้ชัดเจนเพราะเรามีประสบการณ์มาแล้ว ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยว่าทำยังไงสามารถดึงภาคีเข้ามาร่วมได้ว่าเข้ามาร่วมในการวิจัย ประโยชน์งานวิจัยในพื้นที่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การเผยแพร่งานวิจัย	Record งาน publication ระดับนานาชาติ (ภาษาอังกฤษ) จับประเด็นของงาน แล้วนำไปเชื่อมโยงกับงานของต่างประเทศ ที่อาจจะทำลักษณะเดียวกับเราแต่ใช้คำต่างกัน แล้วเขียนเป็น Paper ออกมา (งานของเราจะแน่นกว่าต่างชาติ แต่เราไม่ค่อยได้เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ให้ออกสู่สายตาชาวโลก) เช่น Triple Helix, Relationship Management

<u>ช่วงที่ ๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.</u>

- ในช่วงเวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. อาจารย์ ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด และเครื่องมือ

ในการทำงานวิจัยเป็น Area Based Reform ผ่านบทบาทของมหาวิทยาลัย กับจังหวัด ๔.๐ ที่จะมีเรื่องของโครงสร้างของระบบงบประมาณ โครงสร้างกำลังคน เครือข่ายชุมชน โครงสร้างความรู้ และโครงสร้างระบบกฎหมายภาครัฐ

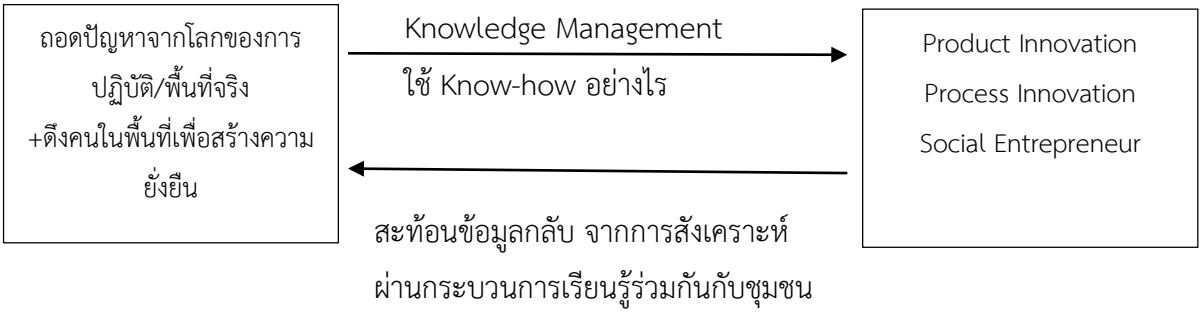

- อาจารย์ ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย ให้ข้อคิดว่าข้อมูลนั้นมีความสำคัญมาก อาจจะมากกว่าความรู้ด้วยซ้ำ เพราะข้อมูลที่ได้การทำงานในพื้นที่สะท้อนความเป็นจริงและจะสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์ความเข้าใจอันดี ตลอดจนแก้ไขข้อขัดแย้งได้ รวมทั้งใช้ข้อมูลเพื่อประเมินปัญหาของพื้นที่
- อาจารย์ ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย ให้ข้อคิดว่าการตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดการปฏิรูป เพื่อพัฒนาที่เป็นรูปธรรม เพราะมหาวิทยาลัยที่จัดหลักสูตรระยะยาวจะเสียเปรียบ
- แนวคิด แนวทาง เครื่องมือ: ประกอบด้วย คน ทรัพยากร การผลิต ทุน การตลาด/ผู้บริโภค
- Project ที่ดีคือ Project ที่เปิดกว้างให้มีส่วนร่วมและใช้ความแตกต่างให้เป็นพลัง

- งาน ABC ที่สำคัญคือ ต้องมีกลไกขับเคลื่อนการเชื่อมต่อระหว่างกันเพราะปัจจุบันท้องถิ่นรู้ว่าต้องทำอะไรแต่ไม่รู้ว่าชาวบ้านต้องการอะไร
- ในส่วนของเครื่องมือ: ข้อมูล กลไก และกระบวนการ: กลไกที่ดีควรประกอบด้วย ทักษะ + ศิลปะ ต้องระบุให้ชัดเจน
- วิธีการทำงาน คือ ให้ option + ข้อมูล แก่ key man หรือให้ solution เพื่อการบริหารการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการสร้างทางเลือกหลายๆทางให้ชุมชนเลือกไปแก้ (แต่ระบุ Pro และ Con ให้เปรียบเทียบ)
- มหาวิทยาลัยควรพิจารณากลุ่ม SME ในการทำวิจัยด้วย เพราะเพียง ๑๕-๒๐%ของ SME
- “Issue เรื่องเศรษฐกิจ” ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นได้ ทำอย่างไรให้คนเก่งอยู่ได้ในชุมชน
- จากการที่เราตั้งต้นที่ตัวคน(ชุมชน) ทำอย่างไรให้ตั้งคำถามถูก
- ทำอย่างไรให้คนอยู่ได้ มีความสามารถในการดูแลตนเอง ให้ตัวตั้งของการทำงานอยู่ที่ตัวคนทำให้คุณภาพชีวิตดีที่สุดได้

ประเด็นเรื่องCollaboration

- เรียนรู้จากคนที่แตกต่าง พัฒนาการเรียนรู้ในกระบวนการในโครงการ สร้างกระบวนการสร้างความไว้วางใจจะทำอย่างไร
- พื้นที่ปฏิบัติการร่วมกันคือ การใช้โครงการวิจัยเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ มีการสร้างเป้าหมายร่วมกัน แจกจ่ายบทบาทแบบให้เกียรติกันและกัน สร้างความแตกต่างให้เป็นพลัง
- กลไกในการพัฒนาพื้นที่ กลไกที่ดีไม่ควรเป็น Single Party และ Identify ภาคีให้ถูกตัว
- ประเมินจังหวะและโอกาส คิดเร็วทำเร็ว บางโอกาสมีเวลาจำกัด เช่น การประสานงานกับคนที่มีการเปลี่ยนตำแหน่งบ่อยๆ เมื่อมีภาคีกับจังหวัด เลือกกลุ่มงานยุทธศาตร์ หรือ กลุ่มงานที่ไม่เปลี่ยนคนบ่อย
- ให้ใช้เกณฑ์ ๑๕% ของประชากรทำจะเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น คนในตำบล ๑,๐๐๐ คน ๑๕๐ คน ร่วมทำเป็นต้น หาก ๒๐%ของประชากรจะเห็นความเปลี่ยนแปลงใน ๓ ปี
- การบริหารงานของภาครัฐจะกระจายงบประมาณไปที่ภาคและภาคจะพิจารณาในส่วนของจังหวัดเป็นรายๆไปการทำวิจัยในปัจจุบันจำเป็นที่ต้องตะหนักในโจทย์วิจัยที่เป็นหัวข้อที่น่าสนใจ

สิ่งที่เราทำได้

๑. โครงสร้างกำลังคนเครือข่ายชุมชน: ใช้การ Empowerment สร้าง Ownership ต้องมีกระบวนการในการนำภาคีเข้ามาเรียนรู้กับเราเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ใช้ข้อมูลคุยกันให้ได้เป้าหมาย หากมีปัญหาที่เกิดขึ้นชุมชน ให้เขาสร้างข้อตกลงร่วม (เหมือนกับการทำTORของตนเอง) แล้วหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและลงมือทำ เพื่อที่เมื่อมหาวิทยาลัยออกมาทางชุมชนจะอยู่ได้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างเป็น Agenda ให้ไปบีบกดดันกับคนที่มีหน้าที่แก้ไขปัญหาโดยตรง (หน่วยงานราชการ)

๒. โครงสร้างความรู้: มหาวิทยาลัยต้อง handle ความคิดที่เห็นแตกต่าง โดยใช้กระบวนการเปิดเวที (กระบวนการพัฒนาจากฐานราก) และเปลี่ยน Capability ขอมหาวิทยาลัยให้สามารถจัดหาทุนจากแหล่งอื่นๆ (การพัฒนาเทคนิคในการ Grant ทุน)

๒.๑ เป็นศูนย์ข้อมูล

๒.๒ Change Agent ดึงคนรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้

๒.๓ ในเชิง Skill สามารถเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อให้คนในชุมชนมาเรียนรู้

<u>ช่วงที่ ๓ (คลินิกพี่เลี้ยง) วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๑๕ -๑๕.๐๐ น.</u>

ข้อเสนอแนะจาก รศ.ดร. สุภาวิณี สัตยาภรณ์ (พี่เลี้ยงนักวิจัย) :

- **<u>ข้อคำถามที่ถาม:</u>** สอบถามถึงกระบวนการในการจัดทำระบบฐานข้อมูลต้นแบบ ในขั้นตอนของการเก็บข้อมูลที่ดีและได้ข้อมูลที่เป็นความจริงสามารถทำได้อย่างไร
- **<u>ข้อแนะนำจากรศ.ดร. สุภาวิณี สัตยาภรณ์:</u>** การสำรวจข้อมูลสามารถทำได้จากข้อมูลเดิมที่มี จากนั้นทำการเก็บข้อลเพิ่มเติม แล้วทำการตรวจสอบแบบสามเส้าจะทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความจริงมากขึ้น นำมาซึ่งความสมบูรณ์ของชุดข้อมูล โดยในระหว่างทางเมื่อพบปัญหาอาจจะเกิดกระบวนการในการแก้ปัญหาหรือโจทย์วิจัยย่อยๆได้ หรือแม้แต่จะพบว่ามีภาคีเพิ่มมากขึ้นเพื่อต่อยอดงานมากขึ้น โดยอาจจะเริ่มจาก ๑ ตำบลก่อนเป็นเพื่อเป็นตุ๊กตาและขยายเป็นต้นแบบแก่ชุมชนอีก ๒ ตำบลต่อไป
- **<u>ข้อคำถามที่ถาม:</u>** สอบถามถึงทุนวิจัย หากไม่ได้มีการขอทุนในลักษณะของ Matching Fund อีกต่อไป จะสามารถหาทุนได้อย่างไร
- **<u>ข้อแนะนำจากรศ.ดร. สุภาวิณี สัตยาภรณ์:</u>** ทุนอาจจะได้จาการทำงานร่วมกันของภาคี
- **<u>ข้อคำถามที่ถาม:</u>** การหาโจทย์วิจัยควรทำอย่างไรถึงจะให้โจทย์คม
- **<u>ข้อแนะนำจากรศ.ดร. สุภาวิณี สัตยาภรณ์:</u>** การหาโจทย์วิจัยควรเข้าถึงปัญหาและหาช่องว่างทางวิชาการเพื่อเติมเต็มโจทย์วิจัย เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาหนึ่งในนั้นคือเรื่องของสุขภาพ จึงมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญาโดยการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพเข้ามาแก้ไขร่วม
- **<u>เพิ่มเติมข้อแนะนำจากรศ.ดร. สุภาวิณี สัตยาภรณ์:</u>** แนวคิดจากการดูงานทำให้เกิดแผนงานอาจารย์ยกตัวอย่างการดูงานจากสถาบันอื่นที่มาเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยทีมทีมาดูงานมีเป้าหมายว่าจะต้องทำรายงานแผนเพื่อนำโครงการวิจัยของตนเองภายหลังจากการดูงานเสร็จทำให้การเรียนรู้นั้นสามารถทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆในการต่อยอดงานวิจัยต่อไป

<u>สิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมประชุม</u>

๑. ได้รายงานความก้าวหน้างานวิจัย
๒. ได้รับข้อคำแนะนำเพื่อปรับปรุงงานวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. ได้รับความรู้เครื่องมือในการทำงานวิจัยใหม่ๆจาก สกว.เพื่อนำกลับไปใช้ในการการทำวิจัยต่อไป
๔. ได้เครือข่ายงานมหาวิทยาลัยจากโครงการท้าทายไทย ๒๔ มหาวิทยาลัย

<u>ผู้ร่วมเข้าประชุม:</u>

๑. อาจารย์เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ คณบดีคณะบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
๒. อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว อาจารย์ประจำภาควิชาวิชาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
๓. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย อาจารย์ประจำภาควิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
๔. อาจารย์สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

(๑.๒) โครงการอบรมลูกไก่

ในส่วนของการเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ดำเนินการในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายใต้แนวคิด Engagement ผ่านกิจกรรม การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ “ลูกไก่” นั้น โครงการวิจัยได้ทำการส่งนักวิจัยในโครงการ Talent Research Academy (TRA) เข้าร่วม ๒ คน ได้แก่ ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และ อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และได้รับการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ณ ห้องประชุมโอฬารรัตน์ อาคารโอฬาร โรจน์หิรัญ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ สายธนู อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เป็นประธานเปิดโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ ซึ่งมีเครือข่ายนักวิจัยจากหน่วยราชการ องค์กรการวิจัยต่างๆ จำนวน ๖๕ คน เข้ารับการอบรม ทั้งนี้โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถจัดทำข้อเสนอการวิจัยได้ และเพื่อบูรณาการเครือข่ายนักวิจัย จากหน่วยราชการองค์กรการวิจัยต่างๆ ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ สายธนู อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กล่าวว่า โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ เป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเครือข่าย วช. โดยมีวิทยากรที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรม “วิทยากรหลักสูตรการพัฒนานักวิจัย” (Training for the Trainers) แม่ไก่ อาทิ วิทยากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประกอบด้วย ผศ.ดร.

อภิรักษ์ ชัยเสนา, รศ.ดร.ไพฑูรย์ อินต๊ะขัน, ผศ.ธิติมา คุณยศยิ่ง, ผศ.กาญจนา คุมา, ผศ.ประหยัด ช่วยงาน วิทยากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย ผศ.ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา, ผศ.ดร.ณิชารีย์ ใจคำวัง, วิทยากรจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ประกอบด้วย อาจารย์ ดร.พัฒนา นาคทอง, และ อาจารย์ ดร.ธีรารัตน์ บุญกุณะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ในการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ นั้น สามารถแบ่งได้เป็นช่วง ดังนี้

๑) ช่วงของการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการอบรม

นักวิจัยในโครงการ Talent Research Academy (TRA) ที่ได้เข้าร่วม ๒ คน ได้แก่ ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และอาจารย์ ทัศนา พฤติการกิจ มีประสบการณ์ในด้านการทำงานวิจัย, การทำงานวิจัยเชิงพื้นที่, การทำงานวิชาการเพื่อสังคม (socially Engaged Scholarship) ผ่านการเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่องการเสริมสฐงคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนใน พื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๑ และ ๒)

๒) ช่วงการเข้ารับการอบรม

กำหนดการโครงการฝึกอบรม“สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๓ – ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ โดยหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้น มีทั้งในส่วนของภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ ดังนี้

๓ กค.๖๐	๐๘.๓๐ – ๐๘.๔๕ น.	**พิธีเปิด โดย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**	
	๐๘.๔๕ – ๐๙.๐๐ น.	**ปฐมนิเทศหลักสูตร**	
	๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** ปรัชญาการวิจัย และจรรยาบรรณการวิจัย	๑
	๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** การกำหนดโจทย์การวิจัยแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของประเทศ ตามบริบทของชุมชน และงานตามภารกิจหลัก	๒
	๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการสังเคราะห์วรรณกรรม	๓
	๑๖.๐๐ – ๑๘.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** กำหนดโจทย์และบูรณาการความคิดร่วมกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อกำหนดปัญหาวิจัยในแต่ละพื้นที่ และสรุปการกำหนดโจทย์วิจัย คำถามวิจัย วัตถุประสงค์	๒
	๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติเขียนการทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดการสังเคราะห์วรรณกรรม	๑
๔ กค.๖๐	๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	Home Room (ทบทวนประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยที่อบรมในวันแรกและแนะนำตัวผู้เข้ารับการอบรม เพื่อสร้างเครือข่าย)	๐.๓๐
	๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ	๓
	๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** การออกแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ	๓
	๑๖.๐๐ - ๑๗.๐๐น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติเขียนการทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดการสังเคราะห์วรรณกรรม (ต่อจากวันที่ ๑)	๑
	๑๗.๐๐ – ๑๙.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ	๒
๕ กค.๖๐	๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	Home Room (ทบทวนประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยที่อบรมในวันที่สอง แนะนำตัวผู้เข้ารับการอบรมเพื่อสร้างเครือข่าย)	๐.๓๐
	๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** การออกแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) และ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)	๒
	๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ	๑
	๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐น.	**ภาคทฤษฎี** การวัด การสร้างเครื่องมือ	๓
	๑๖.๐๐ – ๑๙.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ	๓
๖ กค.๖๐	๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	Home Room (ทบทวนประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยที่อบรมในวันที่สาม และเลือกประธานรุ่นของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อสร้างเครือข่าย)	๐.๓๐
	๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น.	**ภาคทฤษฎี** หลักการเขียนข้อเสนอการวิจัย	๒
	๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติการ ออกแบบการวิจัย	๑
	๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติการ ออกแบบการวิจัย	๑
	๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติการ ออกแบบการวิจัย (สร้างและประเมินคุณภาพเครื่องมือ)	๒

	๑๖.๐๐ – ๑๘.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** ฝึกปฏิบัติเขียนข้อเสนอการวิจัยกลุ่ม	๓
๗ กค.๖๐	๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	Home Room (ทบทวนประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยที่อบรมในวันที่สี่ และแนะนำประเด็นสำคัญในการรับเกียรติบัตร)	๐.๓๐
	๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** นำเสนอข้อเสนอการวิจัยกลุ่ม	๓
	๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	**ภาคปฏิบัติ** บูรณาการความรู้และการสร้างเครือข่ายวิจัยจากการอบรม	๑
	๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	**พิธีปิด สรุปประเมินผล และรับวุฒิบัตร**	๑

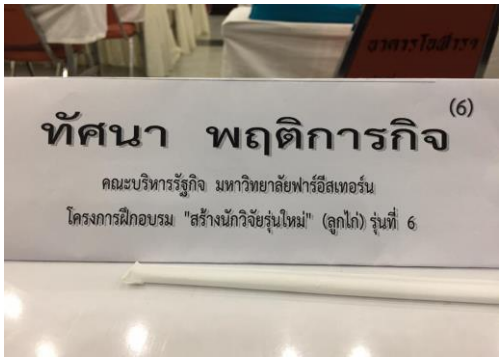

๓) ช่วงภายหลังจากการเข้ารับการอบรม

จากวัตถุประสงค์ของการจัดอบรม คือ เพื่อให้นักวิจัยเข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ ได้รับการฝึกอบรม สามารถจัดทำข้อเสนอการวิจัยได้ และเพื่อบูรณาการเครือข่ายนักวิจัย จากหน่วยราชการ องค์กรการวิจัยต่างๆ ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

ภายหลังจากการเข้าร่วมการอบรม สิ่งที่นักวิจัยได้รับ คือ

- การผ่านการฝึกอบรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (แม่ไก่) ที่มีความรู้ ความสามารถ ได้รับความรู้ และเกิดความเข้าใจ
- ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย ในการพัฒนาประเทศ ผ่านกรณีศึกษา การทำงานร่วมกัน ได้เครือข่ายการนำเสนอการวิจัย

- นักวิจัยมีบทบาทในการเข้าร่วมกลุ่มเครือข่าย อาจารย์ ทัศนา พฤติการกิจ ได้รับคัดเลือกให้เป็นรองประธานกลุ่มนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ ซึ่งมีบทบาทในด้านของการบูรณาการเครือข่ายงานวิจัย
- ในขณะที่ ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ ภายหลังจากการเข้าร่วมอบรม ได้มีโอกาสในการใช้ความรู้ที่ได้จากการเข้าอบรม ในการร่วมจัดทำข้อเสนอการวิจัย หัวข้อการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์: ถนนต้นยางนาซึ่งเป็นชุดโครงการย่อย ภายใต้การเสริมสร้างชุมชนคนไทย ๔.๐ ใน ๔ ภูมิภาคบนฐานนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์แบบเสนอโครงการวิจัย (Research Project) งบประมาณแผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยจาก ๓๐ สถาบัน

จากการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ นั้น ถือเป็นการเพิ่มศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านการวิจัยแก่ นักวิจัยในโครงการ Talent Research Academy (TRA) ซึ่งเห็นควรให้มีการสนับสนุน นักวิจัยได้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) ในรุ่นต่อไป

๑.๓) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์

โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นคณะผู้บริหารทุกระดับ, นักวิจัยและอาจารย์ภายในมหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น ๕ กลุ่มตามประสบการณ์ได้แก่

๑) กลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน
๒) กลุ่มมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากมหาวิทยาลัย)
๓) กลุ่มมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว.ท้องถิ่น)
๔) มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว.ส่วนกลาง หรือ วช.)
๕) มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากหน่วยงานอื่นๆ)

กิจกรรมมีการดำเนินการระหว่างวันที่ ๘-๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีอาจารย์และผู้บริหารเข้าร่วมทั้งสิ้น ๔๑ คน โดยมีการกำหนดกระบวนการดังนี้ โดยมีการประเมินก่อนการอบรมซึ่งผลแสดงได้ดังนี้

๑.๓.๑) การประเมินความรู้พื้นฐานด้านการทำงานวิชาการเพื่อสังคม (socially Engaged Scholarship) ของผู้เข้าร่วมก่อนการอบรม

ปรากฏผลดังนี้ จากการประเมิน การดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ความรู้พื้นฐานด้านการทำงานวิชาการเพื่อสังคม

วัตถุประสงค์การอบรม

๑) เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องการทำงานวิชาการเพื่อสังคมตามแนวคิด Socially Engagement Scholarship

๒) เพื่อพัฒนาการออกแบบกระบวนงานที่สอดคล้องกับแนวคิด Socially Engagement Scholarship

๓) เพื่อให้เกิดโครงการสาธารณะที่ใช้แนวคิด Socially Engagement Scholarship ในการดำเนินงาน

๔) เพื่อเป็นเครื่องมือในรูปแบบ On the job Coaching ในการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ในโครงการ

รูปแบบการดำเนินการ

ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยจำแนกออกเป็น ๒ ช่วงได้แก่

ช่วงที่ ๑ การประเมินความรู้พื้นฐานด้าน Socially Engagement Scholarship ผ่านเครื่องมือแบบทดสอบออนไลน์ (Google Form Application)

ช่วงที่ ๒ นำเสนอผลการประเมิน และบรรยายพิเศษในหัวข้อ Socially Engagement Scholarship โดยมีรายละเอียดของเนื้อหาดังนี้

๑. Par in SES Research process (กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๙)

ขั้นตอน	**รายละเอียด**
๑.ต้นน้ำ	การร่วมเป็นคณะทำงาน / ทีมวิจัย การร่วมพัฒนาโจทย์จากสภาพปัญหาในพื้นที่ การร่วมออกแบบงานวิจัย
๒.กลางน้ำ	การร่วมสร้างเครื่องมือ การร่วมกำหนดกลุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูล การร่วมวิเคราะห์และสังเคราะห์ การร่วมวางแผนและดำเนินกิจกรรม การร่วมติดตามและประเมินผลกิจกรรม
๓.ปลายน้ำ	การร่วมจัดทำรายงาน การร่วมรับผลได้เสีย การร่วมสร้างความยั่งยืน

๒. การกำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมของ Stakeholder ในแต่ละขั้นตอน การกำหนด Stakeholder การจัดทำ Stakeholder โดยประยุกต์ใช้ Business Model Canvas ในการออกแบบกระบวนการ (Osterwalder, ๒๐๑๐)

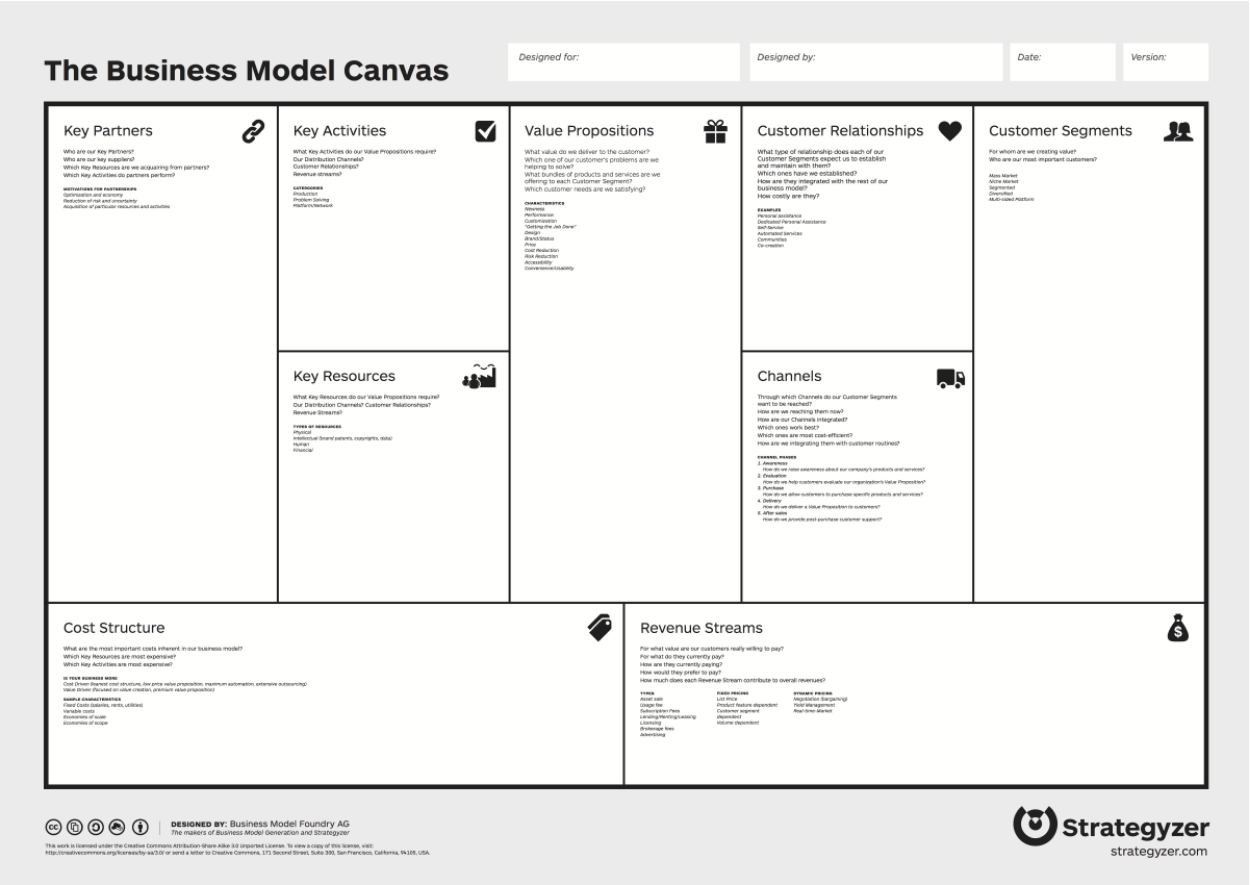

โดยประยุกต์ใช้กับการกำหนด Stakeholder และการทำงานเชิงพื้นที่ โดยมีขั้นตอนในการบูรณาการดังนี้

๑) การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Customer Segment) การกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการและสภาพปัญหาในพื้นที่

๒) การกำหนดคุณค่า (Value Proposition) การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา และการสร้างคุณค่าของโครงการวิจัย

๓) ความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย (Customer Relationships) การกำหนดรูปแบบในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่

๔) ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร (Channel) การกำหนดรูปแบบและกระบวนการสื่อสารกับพื้นที่เป้าหมาย

๕) การกำหนดกิจกรรมหลักในการดำเนินการ (Key Activities) การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา กลุ่มเป้าหมาย ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

๖) ทรัพยากรหลักที่ใช้ (Resources) การกำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการที่สอดรับกับระเบียบการเงินของมหาวิทยาลัย และเหมาะสมกับโครงการวิจัย และพื้นที่เป้าหมาย

๗) การกำหนดผู้ร่วมดำเนินงานหลัก (Key partner) การกำหนด Stakeholder หลัก และการจัด Priority ของ Stakeholder

๘) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (Cost Structure) การประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการวิจัย ที่สอดคล้องกับกรอบงบประมาณและระเบียบการเงิน

๙) การกำหนดแหล่งที่มาของรายได้ (Revenue Stream) ปรับเปลี่ยนเป็นการกำหนดเป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการวิจัย ที่สอดคล้องกับ Output / Outcome / Impact ของโครงการที่กำหนดใน Full proposal

๓. การกำหนดกรอบการทำงานหลักที่สอดคล้องกับ เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพงานวิชาการเพื่อสังคม (กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๙) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔. รูปแบบและแนวทางในการสำรวจทุนชุมชน (กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๙)

	ด้านหัว	ด้านก้อย
การสำรวจทุนชุมชน	การสำรวจปัญหาชุมชน	๑.ทุนเศรษฐกิจ ๒.ทุนวัฒนธรรม (Objectify/Institution/Embodied) ๓.ทุนสัญลักษณ์ ๔.ทุนสังคม ๕.ประสบการณ์ในอดีต การแปลงทุนไปสู่ทรัพยากร

๕. แนวทางการติดตามความยั่งยืน (กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๙) โดยทำการชี้แจงเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวชี้วัด ความยั่งยืน ดังนี้

	ตัวชี้วัดความยั่งยืน
แนวทางติดตามความยั่งยืน	๑.ตัวบุคคล ๒.กลุ่ม ๓.คณะกรรมการ ๔.แผนงาน ๕.โครงสร้าง/ระเบียบ/กฎเกณฑ์ ๖.กองทุน ๗.กิจกรรมสืบเนื่อง ๘.การขยายผล ๙.กลุ่มน้องใหม่ ๑๐.อื่นๆ

ภายหลังจากมีการอบรมจึงมีการฝึกปฏิบัติการออกแบบกระบวนการบนแนวคิด การทำงานวิชาการเพื่อสังคม (socially Engaged Scholarship) ผ่านกรณีศึกษา โดยแบ่งผู้เข้าร่วมอบรมเป็นกลุ่มย่อย และมีการนำเสนอผลงานภายหลังดำเนินการเสร็จสิ้น และได้มีการประเมินความรู้ภายหลังการอบรม ดังนี้

๑.๓.๒) การประเมินความรู้พื้นฐานด้านการทำงานวิชาการเพื่อสังคม (socially Engaged Scholarship) ของผู้เข้าร่วมภายหลังการอบรม

จากการประเมินความรู้พื้นฐานด้านการทำงานวิชาการเพื่อสังคม (socially Engaged Scholarship) ของผู้เข้าร่วมภายหลังการอบรมพบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบประเมินที่ ๑๙.๙ คะแนน (คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน) และมีค่ามัธยฐานที่ ๒๐ คะแนน (คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน) ทั้งนี้เมื่อประเมินจากค่าคะแนนเปรียบเทียบกับข้อคำถามที่มีการตอบผิดมากที่สุดปรากฏผลดังตาราง

ข้อคำถาม ที่มีตอบผิดมากที่สุด	**จำนวนผู้ตอบผิด (คน)**
ข้อ ๑๐. งานวิชาการเพื่อสังคม เน้นการสร้างชาวบ้านให้เป็นนักวิจัย	๑๗
ข้อ ๑๒. การคืนข้อมูลให้ชุมชน เป็นงานที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการเพื่อสังคม	๖
ข้อ ๑๐. งานวิชาการเพื่อสังคม เน้นการสร้างชาวบ้านให้เป็นนักวิจัย	๖
ข้อ ๑๔. การฝึกอบรมของงานวิชาการเพื่อสังคมเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ของชาวบ้าน	๑๒

๑.๓.๓) การสำรวจเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่

คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามออนไลน์ ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มอาจารย์จำนวนทั้งสิ้น ๓๘ คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

คณะ	จำนวนอาจารย์
คณะนิเทศศาสตร์	๕
คณะบริหารธุรกิจ	๑๘
คณะบริหารรัฐกิจ	๔
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๕
คณะศิลปศาสตร์	๕
คณะศึกษาศาสตร์	๑
รวมทั้งสิ้น	**๓๘**

สาขาวิชา	จำนวนอาจารย์
เทคโนโลยีสารสนเทศ	๓
การจัดการ	๓
การจัดการโลจิสติกส์และอุตสาหกรรม	๓
การตลาด	๓
การบัญชี	๔
การประกอบการ	๓
การสื่อสารการตลาด	๕
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๒
ประถมศึกษา	๒
ภาษาจีนธุรกิจ	๑
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	๒
ภูมิสารสนเทศ	๒
รัฐประศาสนศาสตร์	๕
รวมทั้งสิ้น	**๓๘**

ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยจำแนกตามสาขาและแหล่งทุน

สาขาวิชา	ไม่เคยมีประสบการณ์	มีประสบการณ์ (ทุนจาก สกว.ท้องถิ่น)	มีประสบการณ์ (ทุนจาก สกว. ส่วนกลาง หรือ วช.)	มีประสบการณ์ (ทุนจากมหาวิทยาลัย)	มีประสบการณ์ (ทุนจากหน่วยงานอื่นๆ)
เทคโนโลยีสารสนเทศ			๑	๒	
การจัดการ	๒				๑
การจัดการโลจิสติกส์และอุตสาหกรรม			๒		๑
การตลาด		๑		๑	๑
การบัญชี				๔	
การประกอบการ		๑	๑	๑	
การสื่อสารการตลาด	๑		๑	๓	
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ			๑	๑	
ประถมศึกษา	๑				๑
ภาษาจีนธุรกิจ				๑	
ภาษาอังกฤษธุรกิจ			๑	๑	
ภูมิสารสนเทศ				๑	๑
รัฐประศาสนศาสตร์			๔	๑	
รวมทั้งสิ้น	**๔**	**๒**	**๑๑**	**๑๖**	**๕**

ผลการสำรวจเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่จำแนกตามประสบการณ์การทำงานวิจัย (๕ กลุ่ม)

กลุ่มนักวิจัยจำแนกตามประสบการณ์	เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่
กลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน	๑.การเริ่มต้นการวิจัยและการประเมินผลการวิจัยสำหรับผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์ทำวิจัย ๒.มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยเพื่อชุมชนมากขึ้น ๓.มีความรู้ในการทำวิจัยเพิ่มขึ้น จากที่ไม่เคยทำมาก่อน และสามารถนำมาปรับใช้กับงานวิจัยอื่นๆต่อไปได้ ๔.สามารถหาหัวข้อวิจัยและเขียนวิจัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
กลุ่มมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากมหาวิทยาลัย)	๑.เข้าใจระบบและกลไกวิจัยมากขึ้น ๒.ทราบถึงขั้นตอนกระบวนการ และสามารถสั่งสมประสบการณ์ในการวิจัยเชิงพื้นที่ต่อไป

กลุ่มนักวิจัยจำแนกตามประสบการณ์	เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่
	๓.เรียนรู้กระบวนการและการออกแบบงานวิจัยในงานวิจัยเชิงพื้นที่มากขึ้น ๔.ได้กระบวนการเรียนรู้ ที่มีระบบ นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเกิดแนวทางปฏิบัติที่ดี ในกระบวนการวิจัยต่อไป ๕.ได้รับการพัฒนาศักยภาพการเป็นนักวิจัยอย่างเต็มที่ ๖.พัฒนาตนเองด้านความชำนาญการทำวิจัยให้มากขึ้นเพื่อให้แหล่งทุนจากภายนอก ๗.นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการผลิตงานวิจัยต่อๆไปได้อย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้นตลอดจน เกิดความเชี่ยวชาญ และเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับตัวเอง ๘.พัฒนาโจทย์จนเป็นงานวิจัยได้ ตลอดจนเผยแพร่ผลงาน ๙.พัฒนาตนเองในเรื่องกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การหาโจทย์วิจัยไปจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้จริงของพื้นที่เป้าหมาย ๑๐.พัฒนาทักษะการทำวิจัยเชิงพื้นที่ ๑๑.พัฒนาหัวข้อวิจัยได้ตรงกับสภาพปัญหาในพื้นที่ เขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของแหล่งทุน สามารถดำเนินโครงการวิจัยและบริหารโครงการวิจัยได้ ได้รับประสบการณ์ในการลงพื้นที่ทำงานกับชุมชน มีนักวิจัยพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษาและแนะนำ มีแนวทางในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ได้รับการสนับสนุนให้การทำงานวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้น ๑๒.มีความเข้าใจ ความรู้ เกี่ยวกับงานวิจัยมากยิ่งขึ้น ๑๓.มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงพื้นที่มากขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยแบบอื่นได้
กลุ่มมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว.ท้องถิ่น)	๑.ได้ศึกษางานวิจัยในบริบทที่แตกต่างพัฒนาศักยภาพตนเอง ๒.มีประสบการณ์การทำวิจัยเชิงลึกมากยิ่งขึ้น
มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจาก สกว.ส่วนกลาง หรือ วช.)	๑.เทคนิคการลงพื้นที่ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม การเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษในงานวิจัย และการใช้งานฐานข้อมูลในการสืบค้นงาน ตลอดจน๒.เทคนิคการอ่าน Full paper และการสังเคราะห์องค์ความรู้ ๓.เทคนิคการสรุปข้อมูลที่ได้จากชุมชน ๔.เพิ่มศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ๕.ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพและการพัฒนานักวิจัยใหม่กระบวนการในการทำงาน

กลุ่มนักวิจัยจำแนกตามประสบการณ์	เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่
	๖.การเขียนบทความวิจัย การขอตำแหน่งทางวิชาการ การประกันคุณภาพการศึกษา ๗.การเขียนผลงานวิชาการผนวกการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์, การวัดและประมินผลโครงการวิจัย, เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ ๘.ความสะดวกในการดำเนินงาน ที่ลดขั้นตอนด้านเอกสารต่างๆ ๙.ทราบระบบการทำวิจัยท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เข้าใจกระยวนการทำวิจัยระดับชาติ ๑๐.มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้นักวิจัยสามารถทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๑๑.มีความรู้ในการปรับใช้เครื่องมือของการวิจัยเชิงพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาตามบริบทของชุมชนอื่นๆ นอกเหนือจากพื้นที่ที่เคยทำ ๑๒.สามารถสังเคราะห์โจทย์วิจัยที่สามารถแก้ปัญหาของชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์อื่นๆ จากผู้ร่วมวิจัยต่างสาขา/คณะ
มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ทุนจากหน่วยงานอื่นๆ)	๑.ส่งเสริมให้นักวิจัยได้มีประสบการณ์ในการทำวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัย การเขียนโครงร่างงานวิจัยให้ได้ทุนและอยากได้ความรู้ด้านรูปแบบการใช้เครื่องมือในงานวิจัยที่เหมาะสม ๒.การพัฒนาทักษะต่างๆในการทำงานวิจัยท้องถิ่น เครื่องมือวิจัย การเก็บข้อมูล การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการประสานงานที่กว้างขวางขึ้น ๓.ช่วยให้การบริหารจัดการข้อมูลง่ายขึ้น ๔.กระบวนการและขั้นตอนไม่ยุ่งยาก ๕.สามารถให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้ได้ในเกือบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง หรือสอดคล้องกัน ๖.มีการอบรมการใช้ระบบ ๗.มีทักษะการวิจัยที่มากขึ้น สามารถสร้างงานวิจัยให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ ใช้ประโยชน์ได้จริงและยั่งยืน

๑.๓.๔) สรุปผลการสำรวจเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่

จากการสำรวจสามารถจำแนกเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับออกเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

ประเด็นกลุ่มย่อย	เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับ	กระบวนการพัฒนา
การพัฒนาคน	๑.การพัฒนาทักษะการสังเคราะห์ความรู้	**โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ FAR-Talent**

ประเด็นกลุ่มย่อย	เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับ	กระบวนการพัฒนา
	๒.การค้นหาโจทย์ และ การพัฒนาโจทย์ไปสู่ข้อเสนอโครงการ ๓.การเขียนบทความวิจัย	(ด้านการสังเคราะห์ความรู้/การค้นหาโจทย์และการพัฒนาข้อเสนอโครงการและการเขียนบทความวิจัย)
การพัฒนากระบวนการ	๑.ขั้นตอนและกระบวนการออกแบบงานวิจัย ๒.เทคนิคการลงพื้นที่/การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการใช้เครื่องมือต่างๆ ๓.การประเมินผลโครงการตามขั้นตอนต่างๆ (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ)	**โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์** (การระบุสถานการณ์/การมีส่วนร่วมของชุมชน/การออกแบบกระบวนการ/ การระบุความรู้ที่ใช้/การระบุสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง / การประเมินผลลัพธ์ / การสร้างความยั่งยืน)
การพัฒนาระบบ	๑.ความเข้าใจในระบบและกลไก ๒.แนวปฏิบัติที่มีความชัดเจนและขั้นตอนที่ลดลง ๓.การบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	**โครงการพัฒนาและปรับปรุงระบบ FEURMS เพื่อจัดการข้อมูล** **โครงการประเมินความเข้าใจในระบบและกลไกการจัดการด้านการเงินในโครงการวิจัย**

๑.๓.๕) การดำเนินการตามแนวทางกระบวนการพัฒนา

โครงการ	ผลการดำเนินการ		
	ยังไม่ได้ดำเนินการ	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ดำเนินการแล้วเสร็จ
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ FAR-Talent (ด้านการสังเคราะห์ความรู้/การค้นหาโจทย์และการพัฒนาข้อเสนอโครงการและการเขียนบทความวิจัย)			✓
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ (การระบุสถานการณ์/การมีส่วนร่วมของชุมชน/การออกแบบกระบวนการ/ การระบุความรู้ที่ใช้/การระบุสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง / การประเมินผลลัพธ์ / การสร้างความยั่งยืน)			✓
โครงการพัฒนาและปรับปรุงระบบ FEURMS เพื่อจัดการข้อมูล		✓	
โครงการประเมินความเข้าใจในระบบและกลไกการจัดการด้านการเงินในโครงการวิจัย และปรับปรุงระบบ			✓

ภาพแสดงการดำเนิน โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์

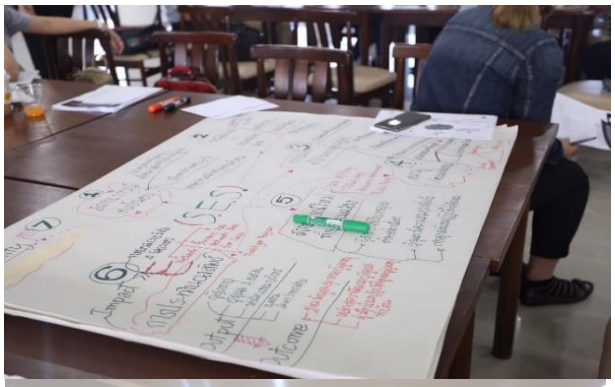

๑.๓.๖) ผลการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนา

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ (การระบุสถานการณ์/การมีส่วนร่วมของชุมชน/การออกแบบกระบวนการ/ การระบุความรู้ที่ใช้/การระบุสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง / การประเมินผลลัพธ์ / การสร้างความยั่งยืน)

ในการดำเนินการมีการบูรณาการแนวคิด SES ลงในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ โดยกำหนดให้นักวิจัยที่มีความสนใจในกระบวนการทำงานเชิงพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คนร่วมดำเนินการในฐานะหัวหน้าโครงการย่อย โดยมีนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ จากทุกสาขาวิชาจำนวน ๒๕๐ คนร่วมเป็นทีมจำนวนทั้งสิ้น ๒๕ ทีม ภายใต้การดูแลและให้คำปรึกษาของนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำงานเชิงพื้นที่ทั้งในกลุ่มทุน สกว. ท้องถิ่น และทุนจาก สกว.ส่วนกลาง โดยจำแนกระยะเวลาออกเป็น ๑๐ สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์	เนื้อหาและการฝึกปฏิบัติการ
สัปดาห์ที่ ๑	ครั้งที่ ๑.การสำรวจความสนใจ/การระบุสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ครั้งที่ ๒.การลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพปัญหาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม
สัปดาห์ที่ ๒	ครั้งที่ ๑.การนำเสนอสภาพปัญหาในพื้นที่ และการออกแบบกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของพื้นที่หรือชุมชน ครั้งที่ ๒.การลงพื้นที่เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมของชุมชนหรือพื้นที่
สัปดาห์ที่ ๓	ครั้งที่ ๑.การนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มาจากพื้นที่หรือชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ครั้งที่ ๒.การร่วมออกแบบกระบวนการในการแก้ไขปัญหา
สัปดาห์ที่ ๔	ลงพื้นที่เพื่อร่วมออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหากับชุมชน (การออกแบบกระบวนการ/กิจกรรมและงบประมาณ) และการระบุความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาร่วมกับชุมชน
สัปดาห์ที่ ๕-๘	ลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติจริงตามกระบวนการที่ออกแบบไว้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม พร้อมวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น จัดทำเป็นรายงานการนำเสนอ
สัปดาห์ที่ ๙	ลงพื้นที่เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งในรูปแบบ Output / Outcome / Impact
สัปดาห์ที่ ๑๐	ครั้งที่ ๑ ประเมินความเปลี่ยนแปลงทั้งกับตนเองและชุมชนในพื้นที่ ครั้งที่ ๒.นำเสนอผลการดำเนินงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดการดำเนินโครงการ

ชื่อโครงการ	นักวิจัยผู้ร่วมฝึกปฏิบัติการ	สาขาวิชา
โครงการพี่ปันน้องส่งผ่านความรู้ผ่านสื่อการสอน	อ. สาริณี สุวรรณพันธุ์รอดแสวง	ภาษาอังกฤษธุรกิจ
การจัดการศึกษาอาชีพทางเลือกแก่นักศึกษาไร้สัญชาติปัญหาที่ท้าท้ายเชียงใหม่	อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย	บัญชี
ถ่านขี้เลื่อย	อ. น้ำฝน เจนสมบูรณ์	การตลาด

ชื่อโครงการ	นักวิจัยผู้ร่วมฝึกปฏิบัติการ	สาขาวิชา
โครงการรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาหมาและแมวจรจัด มูลนิธิบ้านสันติสุข	อ. สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	นิเทศศาสตร์
จัดทำเวปไซต์เผยแพร่ข้อมูลพหุวัฒนธรรมชุมชนวัดเกตุการามแบบมีส่วนร่วม	อ. สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ, อ. จารุณี ภัทรวงษ์ธนา	เทคโนโลยีสารสนเทศ
ห้องพยาบาล	อ. คนึงนิจ จันทรมณี	การประถมศึกษา
รณรงค์ขับขี่ปลอดภัยซอยชมจันทร์	อ. ธีรพงษ์ พร้อมมูล	นิเทศศาสตร์
ENT Power	อ. ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี	การประกอบการ
กิจกรรมพัฒนาป้ายเมนูอาหารภาษาอังกฤษสำหรับขาย อาหารหรือเครื่องดื่มที่ตลาดประตูเชียงใหม่	อ. เดชาธร แสนไชย	ภาษาอังกฤษธุรกิจ
โครงการจิตอาสาพัฒนาวัด	อ. สุวพิชญ์ ตั้นต๊ะพันธ์ , อ.สร้อยสุรินทร์ ยอดพันธ์คำ	ภาษาจีนธุรกิจ
Paper For Love กระดาษสำหรับน้องผู้พิการ	อ. ปิยาภรณ์ เมืองคำ	นิเทศศาสตร์
โครงการบ้านเด็กเวียงพิงค์	อ.ณัฐพล เนียมแก้ว	ท่องเที่ยว
โครงการโรงเรียนเห็ดเพื่อชุมชน	อ. นุชจรินทร์ วงศ์รจิต	ภาษาอังกฤษธุรกิจ
โครงการจิตอาสาพัฒนาสุขอนามัยโรงเรียนบ้านหนองโค้ง	อ. เขมกร รุจนพันธ์	การจัดการ
โครงการทาสีลูกระนาดคืนความสุขให้ชุมชน	อ. ฐิติมา ญาณะวงษา	การประถมศึกษา
โครงการเสริมสร้างสุขอนามัยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำโรงเรียนวัดท่าสะต๋อย	อ. เจนจิรา ขันแก้ว	บัญชี
โครงการมูลนิธิสันติสุขเพื่อสุนัข และแมวจรจัด	อ. จำเริญ เขื่อนแก้ว, อ.พัชราภรณ์ พรหมมินทร	การจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม
โครงการกำจัดเจ้าตัวน้อยบนหัว	อ. นวพร ชลารักษ	การประถมศึกษา
โครงการจิตอาสา รร.บ้านธรรมปกรณ์	อ.ธนดล อมาตยพล	ท่องเที่ยว
โครงการแผ่นพับประชาสัมพันธ์วัดนันทาราม	อ. ธีรวิชช์ วงษา	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
กิจกรรมรณรงค์เพื่อพัฒนาสุขอนามัย และการใช้บริการ โรงอาหาร	อ.ณัฐติญา บุญวิรัตน์	ภาษาอังกฤษธุรกิจ
โครงการอาสาช่วยชุมชนปรับปรุงภูมิทัศน์วัดปันเสา	อ. เขมกร รุจนพันธ์	การจัดการ
โครงการสุขอนามัยของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนจั่น	อ. พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์, อ.เธียรรัท สูตรสุข	การจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม
โครงการเวียงกุมกาม	อ.ปาณัสม์ชฎา ศุภจักรวัฒนา	รัฐประศาสนศาสตร์
โครงการจิตอาสาพัฒนาศูนย์เกษตรตำบลหนองแฝก	อ. นินุช บุณยฤทธานนท์	รัฐประศาสนศาสตร์

โดยกลุ่มของโครงการ สามารถแบ่งได้เป็น ๗ กลุ่ม โดยใช้แนวคิด การใช้ทรัพยากรภายนอกองค์กรเป็นหลัก (Social-driver CSR) ของ Philip Kotler (๒๐๐๕) ซึ่งได้มีการประยุกต์นำมาแบ่งกลุ่มรูปแบบการทำงานของโครงการออกเป็น ๕ ระดับ คือ AAA, AA, A, B และ C ตามเกณฑ์ ๔ ด้าน คือ (๑) เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น (๒) ใช้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขา (๓) ประเมินได้เป็นรูปธรรม และ (๔) ประจักษ์ต่อสาธารณะ โดยโครงการที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งตามกลุ่มและระดับได้ดังนี้

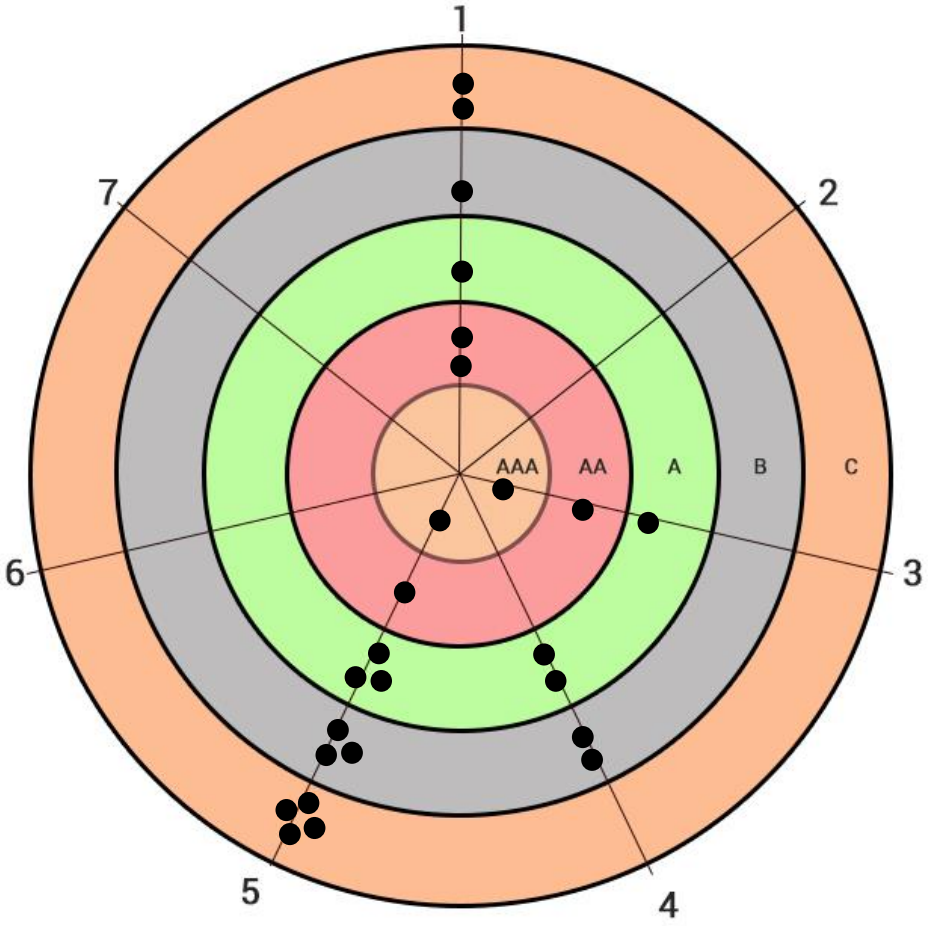

๑ : การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม (Cause Promotion)

๒ : การตลาดที่เกี่ยวโยงกับประเด็นทางสังคม (Cause-Related Marketing)

๓ : การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคม (Corporate Social Marketing)

๔ : การบริจาคเพื่อการกุศล (Corporate Philanthropy)

๕ : การอาสาช่วยเหลือชุมชน (Community Volunteering)

๖ : การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practices)

๗ : การพัฒนาและส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการตามกำลังซื้อของคนในระดับฐานราก (Developing and Delivering Affordable Products and Services)

ภาพแสดงการดำเนินการ

เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ คณะผู้วิจัยได้มีการประเมินความเปลี่ยนแปลง ซึ่งดำเนินการประเมินใน ๒ ส่วนคือ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักวิจัยและผู้เรียน และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเชิงพื้นที่ โดยเป็นการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ปรากฏผลดังนี้

จำนวนและสังกัดของผู้เข้าร่วมโครงการ

คณะและสาขา	จำนวนผู้ประเมิน
คณะนิเทศศาสตร์ สาขาการสื่อสารการตลาด	๓๑
คณะบริหารธุรกิจ สาขาโลจิสติกส์อุตสาหกรรม	๑๗
คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ	๑๙
คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการการท่องเที่ยว	๒๑
คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด	๑๓
คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี	๑๖
คณะบริหารธุรกิจ สาขาการประกอบการ	๙
คณะบริหารธุรกิจ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๓
คณะบริหารรัฐกิจ สาขารัฐประศาสนศาสตร์	๑๘
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ	๕
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาภูมิสารสนเทศ	๒
คณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาจีนธุรกิจ	๑๐
คณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	๓๕
คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการประถมศึกษา	๓๔

๑.๓.๗) การประเมินความเปลี่ยนแปลง (Change) ของนักวิจัยและนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ที่เข้าร่วมโครงการ

ความเปลี่ยนแปลงของตนเองในเรื่อง "จิตสาธารณะ"	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม ๔ คะแนน)	การจัดลำดับ
มีความภูมิใจที่ได้ร่วมดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง	๓.๒๒	๖
เกิดแรงจูงใจที่จะดำเนินกิจกรรมในลักษณะนี้ในอนาคต	๓.๑๕	๙
เกิดการเรียนรู้กระบวนการและรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมจิตสาธารณะผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้รับประโยชน์	๓.๒๔	๕
มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองในเรื่องจิตสาธารณะ	๓.๒๙	๑
มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ	๓.๑๔	๑๐
มีความคิดในทางบวก คิดในทางที่ดีต่อคนอื่นมากขึ้น	๓.๒๖	๓
รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เข้าใจการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล	๓.๒๖	๓
ได้ทำตัวเป็นประโยชน์ ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ ต่อสังคม ไม่นิ่งดูดาย อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำ	๓.๒๕	๔
ได้ฝึกเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน แบ่งปันและรู้จักให้ทาน	๓.๑๙	๘
มีความเข้าใจผู้อื่น ไม่ทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น	๓.๒๑	๗
มีจิตใจที่กว้างใหญ่ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล แสวง หาความรู้ใหม่อยู่เสมอ	๓.๒๑	๗
มีความรักเพื่อน รักผู้อื่น เมตตาต่อสัตว์ และพืช	๓.๒๘	๒
มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	๓.๒๔	๕

ผลการประเมินพบว่านักวิจัยและผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในเรื่อง ทัศนคติที่ดีกับการดำเนินกิจกรรมจิตสาธารณะ แต่ยังต้องเสริมในเรื่องความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ

(๑.๓.๘) การประเมินความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่หรือชุมชนที่ร่วมโครงการ

พื้นที่/ชุมชนที่ร่วมโครงการ	ผู้ประเมิน	การประเมินความเปลี่ยนแปลง จากการดำเนินโครงการ							
		มีความมั่นใจความภูมิใจในการร่วมกิจกรรม	มีทัศนคติที่ดีกับรูปแบบการดำเนินการและผลที่ได้รับ	ปัญหาได้รับการแก้ไข หรือบรรเทาลงอันเป็นผลจากการดำเนินกิจกรรม	เกิดกลุ่มคนที่มีพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาฯ	เกิดกลไกหรือรูปแบบการจัดการกับปัญหาที่เป็นระบบ	คนในพื้นที่หรือคนทั่วไปได้ตระหนักหรือรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในพื้นที่	มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขปัญหาในเชิงรุกมากขึ้น	มีการเพิ่มขึ้นของแนวร่วมหรือกลุ่มภายในชุมชนที่ร่วมดำเนินกิจกรรม
วัดเวียงกุมกาม	นางสาว เอื้องฟ้า สายสมบัติ	๓.๑๐	๓.๐๘	๓.๐๕	๓.๐๔	๓.๐๒	๓.๐๙	๓.๐๒	๓.๐๑
หมู่บ้านช่างคำ	นาย โยซึเก๊ะ โท๊ะมิซาวะ								
รร.วัดดอนจั่น	ธนพร สิทธิกรสกุล								
มหาลัยฟาร์อีสเทอร์น	พงศ์พิเชฐ สินธุสุวรรณ์								
ขนส่งอาเขต	สุริยะพันธ์ ปินทีโย								
สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์	วัชระ คุณทนัง								
โรงเรียนบ้านหนองโค้ง	กุมภาภรณ์ เศรษฐศิรินทร์								
อาสาพัฒนาการเกษตรชุมชน ต.หนองแฝก อ.สารภี	นางสาว เกวลิน พ้นภัย								
วัดช้างค้ำ	อ.น้ำฝน								
มูลนิธิสันติสุข	ศิวกร รัตนธัมชัย								
รณรงค์ลดความเร็วการขับขี่ซอยชมจันทร์	ชานน ชัยชนะวรศิลป์								

พื้นที่/ชุมชนที่ร่วมโครงการ	ผู้ประเมิน	การประเมินความเปลี่ยนแปลง จากการดำเนินโครงการ							
		มีความมั่นใจความภูมิใจในการร่วมกิจกรรม	มีทัศนคติที่ดีกับรูปแบบการดำเนินการและผลที่ได้รับ	ปัญหาได้รับการแก้ไข หรือบรรเทาลงอันเป็นผลจากการดำเนินกิจกรรม	เกิดกลุ่มคนที่มีพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาฯ	เกิดกลไกหรือรูปแบบการจัดการกับปัญหาที่เป็นระบบ	คนในพื้นที่หรือคนทั่วไปได้ตระหนักหรือรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในพื้นที่	มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขปัญหาในเชิงรุกมากขึ้น	มีการเพิ่มขึ้นของแนวร่วมหรือกลุ่มภายในชุมชนที่ร่วมดำเนินกิจกรรม
บ้านธรรมปกรณ์	นริศรา สุขกะละ								
สำนักงานขนส่งอาเขตแห่งที่ ๓	นาย ทักษ์ดนัย. นุ่มน้อย								
วัดศรีสุพรรณ	นางสาวจิราพรรณ ดวงคำ								
เทศบาลตำบลหนองแฝก	นาย อรรถชัย ณรงค์รุ่งเรือง								
ชุมชน ๕ ธันวา	นางสาวปวริศา กรณา								
วัดชั่งคำหลวง	สหรัฐ สว่างทิตย์								
โรงเรียนคนตาบอดภาคเหนือ	นางสาวชลธิชา นุตตานนท์								

ข้อมูลผู้เรียน

221

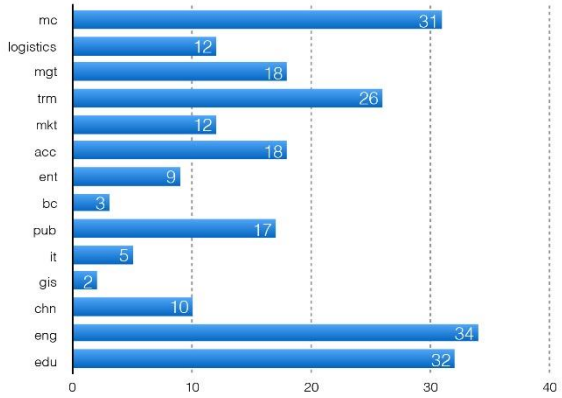

Fun is the best way to learn

ethics wisdom wholeness

ประเด็นความเปลี่ยนแปลง (ผู้เรียน)	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 4)	Ranking
มีความภูมิใจในการร่วมกิจกรรม	3.21	6
เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมในอนาคต	3.14	9
เกิดการเรียนรู้กระบวนการและรูปแบบกิจกรรม	3.23	4
มีทัศนคติที่ดีในเรื่องจิตสาธารณะ	3.28	1
สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตนเองในการทำกิจกรรม	3.14	9
มีความคิดในทางบวกและต้องการช่วยเหลือผู้อื่น	3.25	3
เข้าใจในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นแบบกลมกลืน	3.26	2
ได้ทำตัวเป็นประโยชน์ ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ	3.25	3
รู้จักการแบ่งปันและการให้	3.19	8
มีความเข้าใจผู้อื่น ไม่ทับถม ไม่ซ้ำเติม	3.20	7
จิตใจเปิดกว้าง รับฟังผู้อื่น หาความรู้ใหม่เสมอ	3.22	5
มีความรัก ความเมตตาต่อผู้อื่น	3.28	1
มีมนุษย์สัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3.23	4

ประเด็นความพอใจในการดำเนินกิจกรรม (ผู้เรียน)	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 4)	Ranking
ความพอใจที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ	3.24	3
ความเหมาะสมของระยะเวลาทำกิจกรรม	3.02	4
การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.25	2
ประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม	3.32	1

ประเด็นความเปลี่ยนแปลง (ผู้รับบริการ)	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 4)	Ranking
มีความภูมิใจในการร่วมกิจกรรม	3.17	1
มีทัศนคติที่ดีต่อรูปแบบการดำเนินการและผลลัพธ์	3.13	2
ปัญหาได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาลง	3.11	4
เกิดกลไกในการจัดการกับปัญหา	3.09	5
เกิดกลุ่มคนที่มีพลังในการขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหา	3.11	4
คนในพื้นที่เกิดความตระหนักในปัญหา	3.12	3
มีความเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขปัญหาในเชิงรุกมากขึ้น	3.08	6
มีการเพิ่มขึ้นของแนวร่วมหรือกลุ่มภายในชุมชน	3.05	7

รูปแบบการมีส่วนร่วม(สถานประกอบการ)

ปัญหาในการดำเนินการ

- งบประมาณและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ
- การสื่อสารภายในกลุ่ม
- เวลาในการทำกิจกรรมไม่สอดคล้องกับพื้นที่
- ระยะทางไกล
- ไม่ตรงต่อเวลา ไม่มีการเตรียมการ
- ความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- ไม่ได้รับความสนใจในพื้นที่
- บางโครงการไม่ได้เกิดจากความต้องการผู้เรียน

ความพอใจในความเปลี่ยนแปลงที่มีต่อตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับ

“มากที่สุด”

ผลกระทบจากการดำเนิน โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ (การระบุสถานการณ์/การมีส่วนร่วมของชุมชน/การออกแบบกระบวนการ/ การระบุความรู้ที่ใช้/การระบุสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง / การประเมินผลลัพธ์ / การสร้างความยั่งยืน)

ผลกระทบในส่วนของจำนวนอาจารย์/นักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการและพัฒนาไปสู่การเป็นนักวิจัยในโครงการ

จำนวนอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการฯ (คน)	จำนวนนักวิจัยที่ต่อยอดจากการเข้าร่วมโครงการฯ (คน)	จำนวนข้อเสนอโครงการวิจัย (เรื่อง)
๒๐	๑๕ (คิดเป็นร้อยละ ๗๕)	๗

รายละเอียดโครงการและนักวิจัยที่เป็นผลมาจากการเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์

เลขที่สัญญา	ชื่อเรื่อง	นักวิจัย	รายละเอียด	
			เข้าร่วม	ไม่ได้เข้าร่วม
FEU ๕๙๐๑๒	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ (หัวหน้าโครงการ) อ.จารุณี ภัทรวงศ์ธนา อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	✓	
FEU ๕๙๐๑๓	รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย อ.ละเอียด ศรีหาเหง่า อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุญยฤทธิ์ธานนท์	✓	
FEU ๕๙๐๑๔	การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.จำเริญ เขื่อนแก้ว อ.พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์ อ.เจนจิรา ขันแก้ว	✓	
FEU ๕๙๐๑๕	รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน	อ.นุชจรี ศรีอุปโย อ.ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี อ.ณิชา ทองจำรูญ* อ.อริย์ธัช อักษรทับ	✓	

เลขที่สัญญา	ชื่อเรื่อง	นักวิจัย	รายละเอียด	
			เข้าร่วม	ไม่ได้เข้าร่วม
	ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่			
FEU ๕๙๐๑๖	การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุณยฤทธานนท์ อ.ธีระพงศ์ พร้อมมูล อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย	✓	
FEU ๕๙๐๑๘	การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	อ.ทัศนา พฤติการกิจ อ.ประภากร สัมพันธ์สวาท อ.ประพันธ์ อภิวงค์ อ.เขมกร รุจนพันธุ์	✓	

๑.๓.๙) ความต่อเนื่องของการอบรมรูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์

สืบเนื่องจากการอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES บูรณาการร่วมในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ (การระบุสถานการณ์/การมีส่วนร่วมของชุมชน/การออกแบบกระบวนการ/ การระบุความรู้ที่ใช้/การระบุสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง / การประเมินผลลัพธ์ / การสร้างความยั่งยืน) ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีในการเพิ่มศักยภาพทั้งผู้เรียนและผู้สอน จึงส่งผลให้เกิดการอบรมแนวคิดรูปแบบการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ SES ขึ้นอีกครั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ ในภาคการศึกษาที่ ๒ โดยมีการจัดอบรม TOT (Training of The Trainer) โค้ชอาสา ในรายวิชา ในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ซึ่งในจำนวนโค้ช ที่เข้ารับการอบรมมีอาจารย์ที่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ในโครงการท้าทายไทย จำนวน ๒ คน ได้แก่ อาจารย์โชติพัฒน์ สัมพันธ์สวาท และอาจารย์เจนจิรา ขันแก้ว

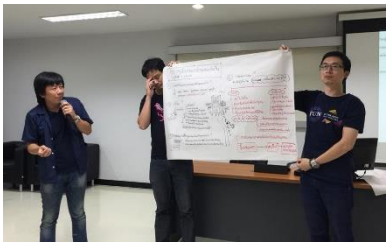

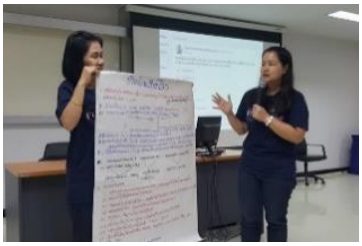

โดยมีกำหนดการของโครงการ ดังนี้

โครงการพัฒนาทักษะผู้สอน (Training Coach for Coaching GGEH101)

กิจกรรมพัฒนาผู้สอนตามปรัชญามหาวิทยาลัยและงานวิชาการเพื่อสังคม

ในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ (GEH101)

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2560 เวลา 9.00-15.30 น.

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียด
9.00 น.	Register	Head Coach: 2 คน Team Coach: 10 คน Host: 1 คน รวม 13 คน
9.00-9.15 น.	แนะนำ STAFFรายวิชา	
9.15-9.45 น.	Background	-ไอเดียรายวิชา -รูปแบบการดำเนินงาน -ประโยชน์จากโครงการ/กระบวนการที่ผ่านมา
9.45-10.00 น.	Reflection 2559	การสะท้อนผลลัพธ์และผลกระทบที่ได้จากการดำเนินงานในรายวิชา GEH101 ปีการศึกษา 2559
10.00-10.30 น.	Mini-Test	การทดสอบความรู้ความเข้าใจของโค้ชในรายวิชาเกี่ยวกับแนวคิดSESและกระบวนการการทำงานวิชาการรับใช้สังคม
10.30-11.00 น.	กรณีศึกษา (Basic Analysis)	กรณีศึกษางานวิชาการรับใช้สังคม 5 เรื่อง
11.00-11.30	Present ผลการศึกษา	5 กลุ่มนำเสนอกลุ่มละ 5 นาที
11.30-12.30 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-13.30 น.	SES (Social Engaged Scholarship Concept & Method)	การบรรยายพิเศษเกี่ยวกับแนวคิดงานวิชาการเพื่อสังคม
13.30-14.30 น.	กรณีศึกษา (SES Analysis)	กรณีศึกษางานวิชาการรับใช้สังคม 5 เรื่อง
14.30-15.00 น.	กระบวนการกลุ่ม:วิพากษ์กรณีศึกษา	ลงคะแนน: Head Coach & Coach
15.00-15.30 น.	ชี้แจงแผนการสอน / กระบวนการ SES 7 ขั้นตอน (7SES) / แนวทางกิจกรรมครั้งที่ 1 (8 พ.ย.60)	-รายละเอียดในรายวิชา โดย Host & Head Coach - แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและกระจายงาน
15.30 น.	ปิดการ Training Coach for Coaching GGEH101	

ผลจากการสัมภาษณ์เพื่อประเมินการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยผ่านการอบรม TOT (Training of The Trainer) โค้ชอาสา นักวิจัยใหม่ในโครงการท้าทายไทย ได้ผลดังนี้

นักวิจัย	ประสบการณ์การทำวิจัยก่อนเข้าร่วมการอบรม	สิ่งที่คาดหวังจากการเข้าร่วมการอบรม	สิ่งที่ได้ภายหลังจากการเข้าร่วมการอบรม
อาจารย์โชติพัฒน์ สัมพันธ์สวาท	ประสบการณ์ในการทำวิจัย ๒ เรื่อง	เรียนรู้กระบวนการ SES และแนวทางการทำกิจกรรมร่วมกันยนศ.	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตัวนศ. ในการเรียนรู้กระบวนการและเกิดกิจกรรมจิตสาธารณะที่สร้างคุณค่าให้กับสังคม
อาจารย์เจนจิรา ขันแก้ว			

(๒) การนำพันธกิจงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ไปขับเคลื่อนพันธกิจอื่นๆของสถาบันให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร รวมไปถึงมีการพัฒนาลงสู่นักศึกษาในการบูรณาการสู่การจัดการเรียนการสอน

ทางมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้ดำเนินการพัฒนาระบบงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก โดยพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ: ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ ระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย(www.feurms.com) FEURMS.COM ย่อมาจาก The Far Eastern University Research Management System เป็นระบบเว็บไซต์ที่ใช้บริหารจัดการงานวิจัยในโครงการวิจัย “ท้าทายไทย”

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งแนวทางการดำเนินงานออกเป็น ๕ ระยะ ได้แก่ **ระยะแรก** เป็นการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการงานวิจัย ในลักษณะงานวิจัยเชิงพื้นที่ ในโครงการวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน เป็นการสร้างระบบและกลไกระบบที่จะสามารถช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ได้ รวมไปถึงเกิดศูนย์ข้อมูลของพื้นที่ร่วมกัน เนื่องด้วยปัญหาและอุปสรรคที่นักวิจัยเห็นร่วมกันว่า เกิดปัญหาในการรวมข้อมูลไว้ที่ตัวบุคคล ข้อมูลโครงการจึงมีความกระจัดกระจาย ขาดความเป็นองค์รวมและดึงไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ จึงได้มีการหารือเกี่ยวกับการออกแบบระบบและกลไกที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและประสิทธิผลในการทำงานของนักวิจัยด้วย โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม ซึ่งจะประกอบไปด้วย ๒ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ Front Ends คือ ส่วนติดต่อประสานงานกับผู้ใช้(User Interface)

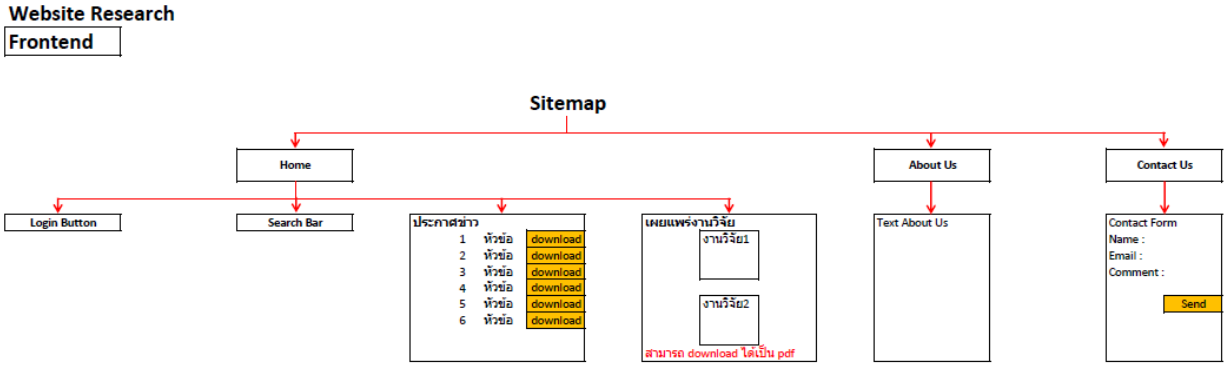

ภาพ Flow Chart Front Ends

ส่วนที่ ๒ Back Ends คือ ส่วนจัดการกับข้อมูล(Back Office)

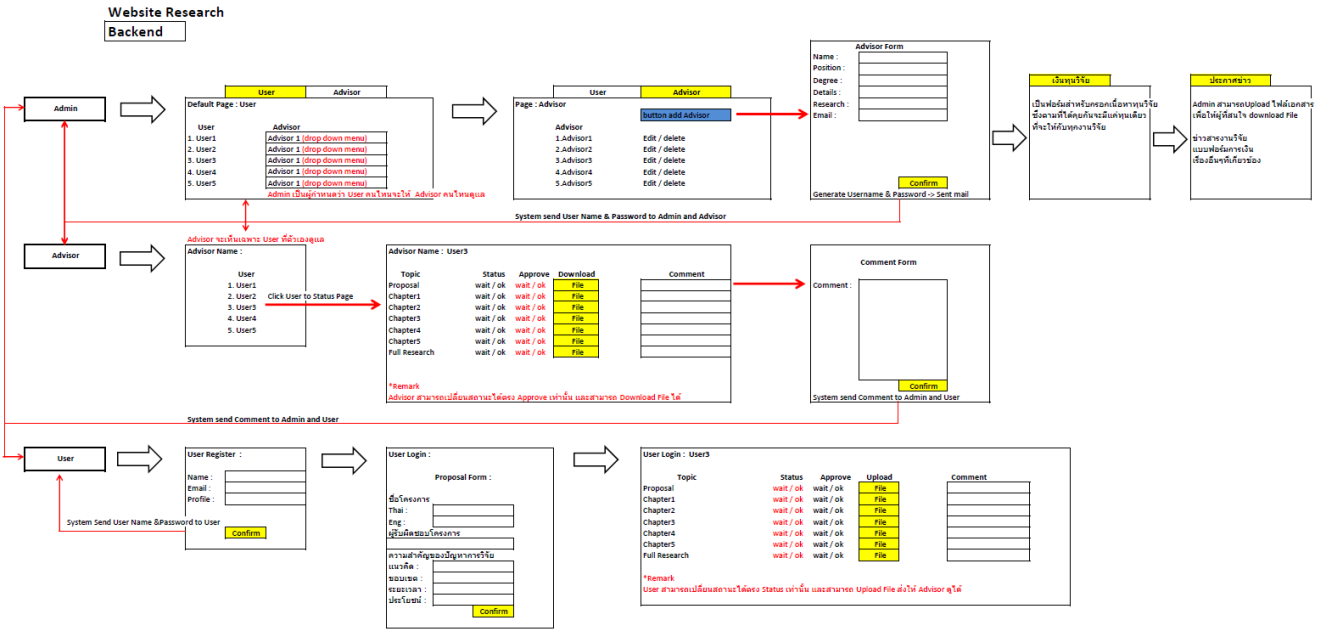

ภาพ Flow Chart Back Ends

ระยะที่สอง เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทดลองการนำระบบไปใช้งาน ซึ่งระบบได้มีการวิเคราะห์และประเมินความจำเป็นของผู้ใช้ออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ดูแลระบบงานวิจัย, นักวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย ซึ่งในการทำงานของระบบ แต่ในระยะการทดลองใช้งานได้มีการจัดฝึกอบรมนักวิจัยในโครงการนวัตกรรมเพื่องานวิจัยและชุมชนในระยะที่สองได้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้งานระบบให้สามารถนำระบบFEURMSที่ออกแบบไปใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับโครงการวิจัยที่รับผิดชอบ

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ FEURMS for FEU Researcher วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

ระยะที่สาม เป็นการประเมินผลการใช้งานของUser ภายหลังจากมีการทดลองใช้งานระบบในรอบระยะเวลาหนึ่งเดือน โดยทีมผู้วิจัยจึงได้มีการจัดทำการสำรวจสภาพปัญหาด้านการใช้งานในระบบ FEURMS ในประเด็นที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาระบบในระยะต่อไป ได้แก่ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (User Interface), ด้านการใช้งานระบบ (System Usage), ด้านระบบรักษาความปลอดภัย (Security) กับนักวิจัยจำนวนทั้งหมด ๑๖ คน ผลการสำรวจพบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (User Interface) มากที่สุด เมื่อเทียบกับอีกสองด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมที่ ๔.๔๔ ขณะที่รองลงมาคือ ความพึงพอใจในด้านการใช้งานระบบ (System Usage) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ และลำดับสุดท้ายคือ ความพึงพอใจในระบบรักษาความปลอดภัย (Security) โดยภาพรวม ๔.๑๗

ปัญหาที่พบจากการทดลองใช้งานระบบ	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาระบบในระยะต่อไป
ระบบการเข้าใช้งานด้วย User และ Password ผู้ใช้ควรสามารถคิดรหัสผ่านเข้าได้เอง เพื่อความง่ายต่อการเข้าถึงระบบของผู้ใช้งาน	- ควรให้มีการเชื่อมโยงปฏิทินการทำงานเข้ากับไทม์ไลน์การทำงานของโครงการต่างๆในชุดโครงการ เพื่อให้นักวิจัยในชุดโครงการทั้งหมดสามารถติดตามกิจกรรมภายในโครงการได้ - ควรให้นักวิจัยในแต่ละโครงการย่อยสามารถเพิ่มกิจกรรมในปฏิทิน (อาจจะแบ่งสีตามโครงการย่อย) เพื่อให้โครงการอื่นๆ ได้รับทราบกำหนดการและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ -ถ้าจะมีการพัฒนาระบบต่อไป เสนอให้มีระบบในส่วนของระบบจัดการการเงิน เช่น มีช่องบันทึกรายการใช้จ่าย วัน/เดือน/ปี สามารถแนบรูปภาพใบเสร็จ/ใบสำคัญรับเงินหรือใบเซ็นชื่อต่างๆ รูปภาพของกิจกรรม
การแสดงผลของ File ที่ได้จากการ Download (ทั้ง Word และ PDF File) เนื้อหายังแสดงผลผิดเพี้ยนไปบางส่วน	
อุปสรรคที่ตัวนักวิจัยเองที่ไม่ได้เข้าไปใช้ระบบครบสมบูรณ์ทุกส่วน ทำให้ยังไม่เห็นการทำงานของระบบที่ครบถ้วน	

ระยะที่สี่ เป็นการประเมินการใช้งานระบบตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับสถาบัน ซึ่งได้มีการ**การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามตัวบ่งชี้ ระดับสถาบัน มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีการศึกษา ๒๕๕๙** โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจาก สกอ. ประกอบด้วย

ผศ.ดร.พนารัตน์ ลิ้ม ประธานกรรมการตรวจประเมินระดับสถาบัน
ผศ.ดร.ศรีสุวรรณ นฤนาทวงศ์สกุล กรรมการตรวจประเมินระดับสถาบัน
ผศ.ธิติมา คุณยศยิ่ง กรรมการตรวจประเมินระดับสถาบัน

การรายงานผลการดำเนินการการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๐

ในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันในองค์ประกอบที่ ๒ การวิจัย โดยเฉพาะในตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑. ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ได้มีการรายงานถึงระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้มีการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยและ สกว. ภายใต้โครงการ “โครงการการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก (ระยะที่สอง) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น” โดยได้ทำการสำรวจข้อจำกัดหลายประการในการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจากปัจจัยแวดล้อมอันเป็นบริบทสถาบัน ผ่านกระบวนการประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับทุนเดียวกันในการรายงานความก้าวหน้าโครงการ รวมไปถึงการสำรวจความต้องการของนักวิจัยภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่นักวิจัยเห็นร่วมกันว่า เกิดปัญหาในการรวมข้อมูลไว้ที่ตัวบุคคล ข้อมูลโครงการจึงมีความกระจัดกระจาย ขาดความเป็นองค์รวมและดึงไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ จึงได้มีการหารือเกี่ยวกับการออกแบบระบบและกลไกที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและประสิทธิผลในการทำงานของนักวิจัยด้วย “โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม” ในการนี้มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นโดยนักวิจัยในโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม (อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์, อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ และ อาจารย์ธีระพงษ์ พร้อมมูล) จึงได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ในโครงการวิจัยในกำกับด้วยระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย(**www.feurms.com**) ซึ่ง **FEURMS.com** ย่อมาจาก **The Far Eastern University Research Management System** เป็นระบบเว็บไซต์ที่ใช้บริหารจัดการงานวิจัยในโครงการวิจัย “ท้าทายไทย” ทั้งนี้ได้มีการกำหนดกลไกในการดูแลคือ **Research Manager** ดำเนินการร่วมกับ คณะกรรมการบริหารงานวิจัยและสำนักวิชาการและส่งเสริมการวิจัย ในการกำกับติดตามและสนับสนุนให้มีการใช้งานระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการงานวิจัย ซึ่งดำเนินการสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ด้านการวิจัย ที่มุ่งสร้างระบบงานวิจัยที่มีมาตรฐาน ปัจจุบันระบบการบริหารจัดการงานวิจัยผ่าน **www.feurms.com** ได้ถูกใช้ในการบริหารติดตามงานวิจัยภายในสถาบันและยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามตัวชี้วัดความสำเร็จและข้อเสนอแนะจากแหล่งทุนที่สนับสนุนทั้งในส่วนของ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และ สกว.

ผลการพิจารณาและตรวจประเมินพบว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจมีประโยชน์ต่องานวิจัยและงานสร้างสรรค์ในระดับ ๕.๐๐ หรือระดับดีมาก โดยคณะกรรมการผู้ตรวจประเมินได้สะท้อนผลในด้านจุดเด่นที่พบว่า มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมีระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่สามารถใช้งานได้จริง และมีระบบและกลไกในการกระตุ้นการสร้างงานวิจัยได้อย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกันก็มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบไปสู่การจัดระบบข้อมูลว่ มหาวิทยาลัยมควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวิเคราะห์และวางแผนงานวิจัยในระดับที่มากไปกว่ามาตรฐานเดิมตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อการสร้างต้นแบบการทำงานเชิงระบบที่มีคุณภาพ

ระยะที่ห้า ปัจจุบันอยู่ในระยะที่ห้า (เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) ซึ่งเป็นช่วงเวลาการประเมินผลสะท้อนจากผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศร่วมกับผู้ดูแลระบบ ในลักษณะ Focus Group และ Smart Talk ซึ่งเมื่อมีการรวบรวมผลการประเมินจากทั้งหมด ๕ กลุ่มที่ผ่านมา ได้แก่ ๑) ผู้ใช้ ๒) กรรมการผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาด้านการวิจัย ๓) ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ และ ๔) ผู้ดูแลระบบ
จะได้นำมาพัฒนาและออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในระยะที่สองต่อไป

สรุปกรอบการทำงานและผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ(FEURMS)

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ	ผลลัพท์การดำเนินงาน	
			ดำเนินการแล้วเสร็จ	ยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน
ระยะแรก: ตุลาคม ๒๕๕๙	โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม	ได้สร้างและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสร้างระบบ Search เป็นระบบการค้นหาข้อมูลซึ่งสามารถพิมพ์คีย์เวิร์ดที่ต้องการค้นหา/ระบบประกาศข่าว เป็นระบบแจ้งข่าวสารเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารได้/ระบบเผยแพร่งานวิจัยหากมีงานวิจัยที่เป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว/ระบบงานที่เชื่อมโยงการพัฒนาคุณภาพโครงการวิจัยระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัย ประการสำคัญคือการจัดระบบข้อมูลงานวิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อการกำกับติดตามและการพัฒนาคุณภาพโครงการวิจัยร่วมกับระบบฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ	✓	

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ	ผลลัพท์การดำเนินงาน	
			ดำเนินการแล้วเสร็จ	ยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน
ระยะที่สอง: เมษายน ๒๕๖๐	โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย โครงการวิจัยเชิงพื้นที่:FEURMS For FEU Researcher	ได้สร้างความเข้าใจในการใช้งานระบบ FEURMS เพื่อให้ระบบสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในการกรอกข้อมูลวิจัย และเชื่อมโยงข้อมูลนั้นกับผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิมีการตรวจสอบงานวิจัยได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น รวมถึงสร้างความเข้าใจในการทำงานด้วยระบบกลางและการกำกับติดตามงานวิจัยจากระบบสารสนเทศการบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกัน	✓	
ระยะที่สาม: มิถุนายน ๒๕๖๐	การประเมินผลครั้งที่หนึ่ง โดยUser	ภายหลังจากระบบได้ดำเนินการแล้วเสร็จจึงได้มีการกำหนดให้นักวิจัยได้ทดสอบระบบในการดำเนินการจริงในระยะเวลาหนึ่งเดือนและได้มีการประเมินผลการใช้งานและความสะดวกของ users โดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามออนไลน์	✓	
ระยะที่สี่: กันยายน ๒๕๖๐	การประเมินผลครั้งที่สอง โดยกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน (องค์วิจัย)	ได้รับการรับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันในความเกี่ยวข้องกับระบบงานวิจัย ในเกณฑ์มาตฐานด้านระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในตัวบ่งชี้การมีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร	✓	

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ	ผลลัพท์การดำเนินงาน	
			ดำเนินการแล้วเสร็จ	ยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน
		งานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในระดับ ๕.๐๐ หรือระดับดีมาก		
ระยะที่ห้า	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ	อยู่ระหว่างดำเนินการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อนำข้อเสนอแนะทั้งสามด้านในการนำปัญหาจากการใช้งานของuserและข้อเสนอแนะจากนักวิจัยและกรรมการการประเมินคุณภาพด้านการวิจัยระดับสถาบันรวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ ไปพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในรอบสุดท้าย ก่อนปรับไปใช้ในงานวิจัยในระดับสถาบันในองค์รวม		✓

(๓) รายงานวิจัยที่มีคุณภาพและมีผลผลิตตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่และรายงานมีความสมบูรณ์ และภาครัฐสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

โครงการ รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้งตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	ตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้	
	Output	Outcome
ความรู้ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ	จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าการนำความรู้ด้านแผนธุรกิจมาใช้ศึกษาบริบทเบื้องต้นของกลุ่มทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตของกลุ่มผ่านทฤษฎีที่ใช้ได้อีกทั้งส่วนประสมทางการตลาด ๔P's ที่ได้นำมาสำรวจความต้องการของตลาด	มีความร่วมมือจากคณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ในการมาเป็นวิทยากรและให้ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่ชุมชนและทีมวิจัย

ประเด็น	ตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้	
	Output	Outcome
	เป้าหมายในสินค้าแปรรูปยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอนทำให้เกิดการสร้างจุดเด่นของการเข้าสู่ตลาดเป้าหมายได้เป็นอย่างดี	
คน	กลุ่มผู้สูงอายุในต.ยางเนิ้ง และวิสาหกิจชุมชนทั้ง ๑๐ คนได้รับความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่ชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการในชุมชน	
เครือข่าย/การขยายผล	แกนนำของกลุ่มวิสาหกิจได้นำความรู้จากการทำยาหม่องสมุนไพรไปให้ความรู้แก่ทั้ง ๓ ตำบลได้แก่ ต.หนองผึ้ง ต.ยางเนิ้ง ต.สารภี ทำให้กลุ่มเกษตรกร ต.หนองผึ้งมองเห็นศักยภาพในการปลูกต้นเสลดพังพอนและนำมาปลูกบนพื้นที่เกษตรของตน	

(๔) มีผลงานวิชาการที่เพิ่มขึ้นและมีจำนวนผู้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการจากโครงการวิจัย

ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ทางมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อมสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการ ในการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ มีคณาจารย์ในทีมวิจัยท้าทายไทย เข้าร่วมโครงการจำนวน ๗ ท่าน จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดจำนวน ๑๘ ท่าน โดยมีรายชื่อของคณาจารย์จากทีมวิจัยท้าทายไทยที่ร่วมโครงการดังนี้

๑. อาจารย์เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ
๒. อาจารย์ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ
๓. อาจารย์สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์
๔. อาจารย์จารุณี ภัทรวงษ์ธนา
๕. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ
๖. อาจารย์นินุช บุญยฤทธานนท์
๗. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย

เลขที่สัญญา	ชื่อโครงการวิจัย	ทีมนักวิจัย	เพศ		ประสบการณ์ในการทำงานวิจัย	คณะ	การบูรณาการ(จำนวนภาควิชา)
			ชาย	หญิง			
FEU ๕๙๐๑๒	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ		๑	นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๒
		อ.จารุณี ภัทรวงษ์ธนา		๑	นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
		อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	๑		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
FEU ๕๙๐๑๓	รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	๓
		อ.ละเอียด ศรีหาเหง่า		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	
		อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	๑*		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	นิเทศศาสตร์	
		อ.นินุช บุณยฤทธานนท์		๑*	นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารรัฐกิจ	
FEU ๕๙๐๑๔	การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.จำเริญ เขื่อนแก้ว	๑		นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	๒
		อ.พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์	๑		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารธุรกิจ	
		อ.เจนจิรา ขันแก้ว		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	

เลขที่สัญญา	ชื่อโครงการวิจัย	ทีมนักวิจัย	เพศ		ประสบการณ์ในการทำงานวิจัย	คณะ	การบูรณาการ(จำนวนภาควิชา)
			ชาย	หญิง			
FEU ๕๙๐๑๕	รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุชจรี ศรีอุปโย		๑	นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารธุรกิจ	๒
		อ.ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	
		อ.ณิชา ทองจำรูญ		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	
		อ.อริย์ธัช อักษรทับ	๑		นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	
FEU ๕๙๐๑๖	การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	๑*		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	นิเทศศาสตร์	๔
		อ.นินุช บุณยฤทธานนท์		๑*	นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารรัฐกิจ	
		อ.ธีระพงศ์ พร้อมมูล	๑		นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	นิเทศศาสตร์	
		อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	
FEU ๕๙๐๑๗	การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ ในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	อ.ดร.พัชรีวรรณ กิจมี		๑	นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	ศึกษาศาสตร์	๒
		อ.พรพนิต พ่วงภิญโญ		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	นิเทศศาสตร์	

เลขที่สัญญา	ชื่อโครงการวิจัย	ทีมนักวิจัย	เพศ		ประสบการณ์ในการทำงานวิจัย	คณะ	การบูรณาการ(จำนวนภาควิชา)
			ชาย	หญิง			
FEU ๕๙๐๑๘	การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	อ.ทัศนา พฤติการกิจ	๑		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารรัฐกิจ	๓
		อ.ประภากร สัมพันธ์สวาท	๑		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารรัฐกิจ	
		อ.ประพันธ์ อภิวงค์	๑		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	นิเทศศาสตร์	
		อ.เขมกร รุจนพันธุ์		๑	นักวิจัยหน้าใหม่ (๐-๓ปี)	บริหารธุรกิจ	
FEU ๕๙๐๒๐	นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทจังหวัดเชียงใหม่ (จุดจัดการ)	อ.เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ	๑		นักวิจัยรุ่นกลาง (>๓ปี-๗ปี)	บริหารรัฐกิจ	๑
		รวมทั้งสิ้น ๒๓*คน	**๑๐**	**๑๓**	**๒๓ คน มีนักวิจัยหน้าใหม่จำนวน ๑๒ คน มีนักวิจัยรุ่นกลาง จำนวน ๑๑ คน**		
		คิดเป็นร้อยละ	**๔๓.๔๘**	**๕๖.๕๒**	**เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ ร้อยละ ๕๒.๑๗ มีนักวิจัยรุ่นกลาง ร้อยละ ๔๗.๘๓ คน**		

*หมายเหตุ : **รวมผู้วิจัยทั้งสิ้นจำนวน มีอาจารย์ ๒ ท่านที่ทำวิจัย ๓ เรื่องด้วยกันคือ อ.สัชฌุเศรษฐ์ และอ.นินุช (ไม่นับเป็นยอดรวมซ้ำ)**

สรุปจำนวนงบประมาณโครงการวิจัยย่อย ภายใต้โครงการวิจัยท้าทายไทย
“นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่”

ลำดับ	ชื่อโครงการวิจัย	ทีมนักวิจัย (สัดส่วนงานวิจัย)	งบประมาณ
๑	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ อ.จารุณี ภัทรวงษ์ธนา อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	๒๒๕,๐๐๐
๒	รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย อ.ละเอียด ศรีหาเหง่า* อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุญยฤทธิ์ธานนท์	๒๒๕,๐๐๐
๓	การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.จำเริญ เขื่อนแก้ว อ.พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์ อ.เจนจิรา ขันแก้ว	๒๒๕,๐๐๐
๔	รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุจรีย์ ศรีอุปโย อ.ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี อ.ณิชา ทองจำรูญ อ.อริย์ธัช อักษรทับ*	๒๒๕,๐๐๐
๕	การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุญยฤทธิ์ธานนท์ อ.ธีรพงษ์ พร้อมมูล* อ.ทิพย์วรรณ ทนันไชย	๒๒๕,๐๐๐
๖	การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ ในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	อ.ดร.พัชรีวรรณ กิจมี อ.พรพนิต พ่วงภิญโญ	๒๐๕,๐๐๐

สรุปจำนวนงบประมาณโครงการวิจัยย่อย ภายใต้โครงการวิจัยท้าทายไทย
“นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่”

ลำดับ	ชื่อโครงการวิจัย	ทีมนักวิจัย (สัดส่วนงานวิจัย)	งบประมาณ
๗	การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล:ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	อ.ทัศนา พฤติการกิจ อ.ประภากร สัมพันธ์สวาท อ.ประพันธ์ อภิวงค์ อ.เขมกร รุจนพันธุ์*	๒๒๕,๐๐๐
๘	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ และการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุญยฤทธิ์ธานนท์	๒๕๐,๐๐๐
	งบประมาณทั้งโครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		**๑,๘๐๕,๐๐๐**

*** หมายเหตุ:** เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ในโครงการวิจัยท้าทายไทย

๒) ผลงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการบทที่ / ควรเพิ่มเติมการสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลอาทิ

๑. การนำเสนอข้อมูล

- **จำนวนนักจัดการงานวิจัย**

ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒	ระยะที่ ๓
เกิดการวางแผนพัฒนาสร้างนักจัดการงานวิจัย	เกิดนักจัดการงานวิจัย ๒ คน ได้แก่ อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุญยฤทธานนท์	เกิดการพัฒนานักจัดการงานวิจัยเพิ่มจำนวน ๗ คน ผ่านโครงการ การพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ FAR-Talent ได้แก่ อาจารย์สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ อาจารย์จารุณี ภัทรวงศ์ธนา อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว อาจารย์ธีรพงษ์ พร้อมมูล อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย อาจารย์สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์ โดยมี อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ และ อาจารย์นินุช บุญยฤทธานนท์ เป็นพี่เลี้ยงนักจัดการงานวิจัย และ ได้มีนักวิจัยเข้าร่วมโครงการอบรม “พัฒนาผู้จัดการงานวิจัย” (Research Manager: RM)”จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ณ (ห้อง Main Conference) อาคารกองบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติร่วมกับมหาวิทยาลัยนเรศวร ๔ คนได้แก่ อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อาจารย์นินุช บุญยฤทธานนท์ อาจารย์สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ สมปรารถนา ประกัตฐูโกมล

นักวิจัย

	จำนวนนักวิจัย ระยะที่ ๑ (คน)	**จำนวนนักวิจัย ระยะที่ ๒ (คน)**	**จำนวนนักวิจัย ระยะที่ ๓ (คน)**
จำนวนนักวิจัยรุ่นใหม่	-	๙	๕
จำนวนนักวิจัยทั้งหมด	**๒๒**	**๒๘**	**๒๐**

จำนวนบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่	**จำนวนผลงานตีพิมพ์จากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ ๑**	**จำนวนผลงานตีพิมพ์จากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ ๒**	**จำนวนผลงานตีพิมพ์จากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ ๓**
จำนวนบทความตีพิมพ์	**๔**	**๔**	**๑**

นักวิจัย

โครงการระยะที่ ๑

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
๑	ระยะที่หนึ่ง	การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. นายสัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ ๒. นางนุชจรี ศรีอุปโย ๓. นางสาวทิพย์วรรณ์ ทนันไชย ๔. นางสาวธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี ๕. นางสาวปิยาภรณ์ เมืองคำ	อยู่ในระหว่างการเตรียมบทความเพื่อดำเนินการส่งบทความตีพิมพ์
๒	ระยะที่หนึ่ง	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่	๑. นายพิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์ ๒. นางสาวนัฏฐรินดา รินคำ ๓. นายทัศนา พฤติการกิจ ๔. นายจำเริญ เขื่อนแก้ว	อยู่ในระหว่างการเตรียมบทความเพื่อดำเนินการส่งบทความตีพิมพ์
๓	ระยะที่หนึ่ง	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	๑. นางสาวนินุช บุณยฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการ) ๒. นายประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. นายประพันธ์ อภิวงค์	-
๔	ระยะที่หนึ่ง	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. นายพงศ์กร จันทราช (หัวหน้าโครงการ) ๒. นางสาวจารุณี ภัทรวงษ์ธนา	๑) The Establishment of GIS for Local Wisdom Knowledge Base in Rurban Area, Case Study: Sarapee District, Chiang Mai Province.(The ๖ th

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
			๓. นางสาวสุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ	Benjamitra Network, National and interational Conference on Local Wisdom and Sustainable Development, Page.๔๒๗, ๒๖ May ๒๐๑๖)
๕	ระยะที่หนึ่ง	การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. นางสาวนุจรินทร์ วงศ์รจิต ๒. นางสาวรังสินีย์ ซื่อเกียรติขจร ๓. นางสาว Gu Meng Yu ๔. นางสาวศนิ ไทรหอมหวล	๑) แนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตีพิมพ์ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๖ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
๖	ระยะที่หนึ่ง	การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อ.สารภี จ. เชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	๑. รศ.มานูนณย์ สุตีคา ๒. นางสาวฐิติมา ญาณะวงษา ๓. นางสาวนวพร ชลารักษ์	๑) บทความได้แก่เรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนรวมของชุมชนคนสารภี อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่: ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เผยแพร่ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ - มีนาคม ๒๕๖๐
๗	ระยะที่หนึ่ง	การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัย (เชิงพื้นที่) ของมหาวิทยาลัยเอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่”	๑. อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการ ๑: ๕๐%)	๑) การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัย (เชิงพื้นที่)ของมหาวิทยาลัยเอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ตีพิมพ์ในหนังสือ

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
			๒. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ (หัวหน้าโครงการ ๒: ๕๐%)	"บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยรับใช้พื้นที่ : ๑๕ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยไทย " สำหรับเผยแพร่ในการประชุม Engagement Thailand ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗-๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๘

โครงการระยะที่ ๒ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท : กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่สอง)

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
๑	ระยะที่สองต่อเนื่องจากโครงการระยะที่ ๑	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ธีรพงษ์ พร้อมมูล ๓. อาจารย์ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย	๑) การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑:มหาวิทยาลัยธนบุรี (โปสเตอร์)
๒	ระยะที่สองต่อเนื่องจากโครงการระยะที่ ๑	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง	๑. อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว ๓. อาจารย์เขมกร รุจนพันธุ์	-
๓	ระยะที่สองต่อเนื่องจาก	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่	๑. อาจารย์นินุช บุณยฤทธา	๑) การพัฒนาเครื่องมือสื่อสารณะที่เหมาะสมกับชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท:กรณีศึกษาตำบลสารภี

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
	โครงการระยะที่ ๑	ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ (ระยะที่สอง)	นนท์ หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงค์	อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑:มหาวิทยาลัยธนบุรี (โปสเตอร์)
๔	ระยะที่สอง	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑. อาจารย์จารุณี ภัทรวงศ์ธนา (หัวหน้าโครงการ) ๒. ผศ.พงศ์กร จันทราช ๓. ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ	๑) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเผยแพร่ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่๑๑ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม ๒๕๖๐ - ธันวาคม ๒๕๖๐)
๕	ระยะที่สอง	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ศราวุธ พงษ์ลี้รัตน์ ๓. อาจารย์วิชญ์สุดา ภูษณะวิวัฒน์	อยู่ในระหว่างการเตรียมบทความเพื่อดำเนินการส่งบทความตีพิมพ์
๖	ระยะที่สอง	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย ๓. อาจารย์ณิชา ทองจำรูญ	อยู่ในระหว่างการเตรียมบทความเพื่อดำเนินการส่งบทความตีพิมพ์

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
๗	ระยะที่สอง	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์นุชรินทร์ วงศ์รจิต (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์พรนิภา จันทร์น้อย ๓. อาจารย์จิราภรณ์ พรหมทอง ๔. อาจารย์รังสินีย์ ซื่อเกียรติขจร	-
๘	ระยะที่สอง	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี	๑. อาจารย์ณัฐพล เนียมแก้ว (หัวหน้าโครงการ) ๒. ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์	-
๙	ระยะที่สอง	ยุววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	๑. รองศาสตราจารย์มานูนณย์ สุคีตา (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ฐิติมา ญาณะวงษา ๓. อาจารย์นวพร ชลารักษ์ ๓. อาจารย์คนึงนิจ ชลารักษ์	อยู่ในระหว่างการเตรียมบทความเพื่อดำเนินการส่งบทความตีพิมพ์
๑๐	ระยะที่สอง	การพัฒนาระบบและกลไลงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก (ระยะที่สอง) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	๑. อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการ ๑: ๕๐%) ๒. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ (หัวหน้าโครงการ ๒: ๕๐%)	๑) การพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยเอกชนที่เอื้อต่อการวิจัยเชิงพื้นที่(กึ่งเมืองกึ่งชนบท): มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นกับชุมชนตำบลสารภี ตีพิมพ์ในวารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ฉบับปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ เดือนเมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๙

โครงการระยะที่ ๓ นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
๑	ระยะที่สาม	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์จารุณี ภัทรวงศ์ธนา ๓. อาจารย์สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	๑) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑: มหาวิทยาลัยธนบุรี (นำเสนอ)
๒	ระยะที่สาม	รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ทิพย์วรรณ ทนันไชย (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ละเอียด ศรีหาเหง่า ๓. อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์ ๔. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย
๓	ระยะที่สาม	การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์ ๓. อาจารย์เจนจิรา ขันแก้ว	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
๔	ระยะที่สาม	รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปการเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี ๓. อาจารย์ณิชา ทองจำรูญ	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย
๕	ระยะที่สาม	การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ ๒. อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์ ๓. อ.ธีรพงษ์ พร้อมมูล ๔. อาจารย์ทิพย์วรรณ ทนันไชย	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย
๖	ระยะที่สาม	การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	๑. อาจารย์ ดร.พัชรีวรรณ กิจมี (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์พรพนิต พ่วงภิญโญ	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย
๗	ระยะที่สาม	การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล:ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	๑. อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ประภาพร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงค์	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย

ลำดับที่	ระยะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	จำนวนผลงานตีพิมพ์
			๔. อาจารย์เขมกร รุจนพันธุ์	
๘	ระยะที่สาม	การพัฒนาระบบและกลไลงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก (ระยะที่สอง) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	๑. อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการ ๑: ๕๐%) ๒. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ (หัวหน้าโครงการ ๒: ๕๐%)	ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ ๑ และ ๒ พบว่า มีนักวิจัยรุ่นใหม่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีความก้าวหน้าในการวางแผนสำหรับตีพิมพ์ เผยแพร่บทความวิจัยเป็นสัดส่วนที่มากขึ้นเพิ่มขึ้นในแต่ละปีจากระยะที่ ๑ จนถึงระยะที่ ๒ และในส่วนของระยะที่ ๓ คาดว่าจะมีการตีพิมพ์เผยแพร่มากขึ้นเป็นลำดับ อันเนื่องมากจากนักวิจัยมีความเข้มแข็งมากขึ้น นักวิจัยรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากนักวิจัยรุ่นกลาง และ ผู้เชี่ยวชาญทั้งในพื้นที่และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้ภาพรวมของมหาวิทยาลัยเกิดองค์ความรู้ทางด้านการทำวิจัยเพื่อชุมชน รวมไปถึงมีการแปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการงานวิจัยมากขึ้นตามไปด้วย

ตารางสรุปการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
๑. การบริหารจัดการงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของระบบจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่และพัฒนา	เกิดการพัฒนาระบบบริหารจัดการนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจากการทำงานกลไกสามประสาน (คณะ/สำนักวิจัย/สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล) จำนวน ๑ ระบบ	ใช้การปรับโครงสร้างให้มีรูปแบบการบริหารจัดการที่รวมอำนาจในส่วนกลางเพื่อให้เกิดรูปแบบ One Stop Service	เกิดระบบบริหารจัดการนักวิจัยของสถาบันเอกชนที่มีประสิทธิภาพและสามารถสนับสนุนการวิจัยเพื่อพื้นที่ที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน รวมทั้งเกิดความคล่องตัวในการจัดการงบประมาณและการบริหารคน
	งานวิจัยที่มีการบูรณาการพันธกิจการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง	-บูรณาการรูปแบบ SES ในรายวิชาคุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ โดยใช้การปรับปรุงจากการบูรณาการในปี	-อาจารย์ที่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ในโครงการท้าทายไทยเข้าร่วมเป็นโค้ชจำนวน ๒ ท่าน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
ศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก	ศิลปวัฒนธรรม อย่างน้อยมีการดำเนินการใน ๑ หลักสูตร	การศึกษาที่ผ่านมา สร้างความต่อเนื่องของการอบรบผู้สอนเตรียมความพร้อมให้เป็นโค้ชอาสา	-มีการนำพันธกิจงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ไปขับเคลื่อนพันธกิจอื่นๆของสถาบันให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
	มีงานวิจัยและงานวิชาการที่ตอบสนองโจทย์ปัญหาความต้องการในพื้นที่ มีผลงานวิจัยเกิดขึ้นครบใน ๓ ประเด็นหลัก	ในการดำเนินการด้านการวิจัย ใช้การพัฒนากระบวนการทำงานไปตามลำดับตั้งแต่การพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์หลักที่ตอบสนองกับความต้องการของพื้นที่และแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนากรอบโจทย์ชุดโครงการ การประกาศทุนการพัฒนา proposalย่อย การจัดกระบวนการพิจารณา proposal การวิเคราะห์โครงการและงบประมาณ การบันทึกและแจ้งกลับนักวิจัยเพื่อการปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนการอนุมัติทุน จนกระทั่งถึงขั้นตอนการทำสัญญารับทุน	-โครงการย่อยทั้งหมด ที่ครบใน ๓ ประเด็นหลัก ประกอบด้วย **ประเด็นที่ ๑ (กรอบด้านฐานข้อมูลชุมชน)** -โครงการการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ **ประเด็นที่ ๒ (กรอบด้านเศรษฐกิจชุมชน)** -โครงการรูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ -โครงการการจัดการห่วงโซ่อุปทานผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ -โครงการรูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ -โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
			ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ **ประเด็นที่ ๓ (กรอบด้านเศรษฐกิจชุมชน)** โครงการการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ ในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ด้วยกระบวนการ มีส่วนร่วมของชุมชน -โครงการการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี
	มีผลงานวิชาการที่เกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งระดับชาติ/นานาชาติ มีผลงานได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่อย่างน้อย ๒ ชิ้น	สังเคราะห์ผลจากการงานวิจัย วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	แต่ละโครงการย่อย ทำการสังเคราะห์งาน เช่น โครงการ รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้งตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความรู้ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าการนำความรู้ด้านแผนธุรกิจมาใช้ศึกษาบริบทเบื้องต้นของกลุ่มทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตของกลุ่มผ่านทฤษฎีที่ใช้ได้อีกทั้งส่วนประสมทางการตลาด ๔P's ที่ได้นำมาสำรวจความต้องการของตลาดเป้าหมายในสินค้าแปรรูปยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอนทำให้เกิดการสร้างจุดเด่นของการเข้าสู่ตลาดเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ผู้ได้รับประโยชน์ กลุ่มผู้สูงอายุในต.ยางเนิ้ง และวิสาหกิจชุมชนทั้ง ๑๐ คนได้รับความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่ชุมชนสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการในชุมชน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
			ด้านเครือข่าย/การขยายผล แกนนำของกลุ่มวิสาหกิจได้นำความรู้จากการทำยาหม่องสมุนไพรไปให้ความรู้แก่ทั้ง ๓ ตำบลได้แก่ ต.หนองผึ้ง ต.ยางเนิ้ง ต.สารภี ทำให้กลุ่มเกษตรกรต.หนองผึ้งมองเห็นศักยภาพในการปลูกต้นเสลดพังพอนและนำมาปลูกบนพื้นที่เกษตรของตน ซึ่งจากการสังเคราะห์ข้อมูลสามารถใช้ผลการดำเนินงานตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป
	เกิดระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ มีระบบสารสนเทศ ๑ ระบบและศูนย์ข้อมูล ๑ ชุด	พัฒนาระบบงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก โดยพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ: ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและจัดการงานวิจัยและศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ ระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย (www.feurms.com) FEURMS.COM ย่อมาจาก The Far Eastern University Research Management System เป็นระบบเว็บไซต์ที่ใช้บริหารจัดการงานวิจัยในโครงการวิจัยท้าทายไทย	ได้สร้างและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสร้างระบบ Search เป็นระบบการค้นหาข้อมูลซึ่งสามารถพิมพ์คีย์เวิร์ดที่ต้องการค้นหา/ระบบประกาศข่าว เป็นระบบแจ้งข่าวสารเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารได้/ระบบเผยแพร่งานวิจัย หากมีงานวิจัยที่เป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว/ระบบงานที่เชื่อมโยงการพัฒนาคุณภาพโครงการวิจัยระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัย ประการสำคัญคือการจัดระบบข้อมูลงานวิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อการกำกับติดตามและการพัฒนาคุณภาพโครงการวิจัยร่วมกับระบบฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ ได้สร้างความเข้าใจในการใช้งานระบบFEURMS เพื่อให้ระบบสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในการกรอกข้อมูลวิจัยและเชื่อมโยงข้อมูลนั้นกับผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิมีการตรวจสอบงานวิจัยได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น รวมถึงสร้างความเข้าใจในการทำงานด้วยระบบกลางและการกำกับติดตามงานวิจัยจากระบบสารสนเทศการบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกัน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
			ภายหลังจากระบบได้ดำเนินการแล้วเสร็จจึงได้มีการกำหนดให้นักวิจัยได้ทดสอบระบบในการดำเนินการจริงในระยะเวลาหนึ่งเดือนและได้มีการประเมินผลการใช้งานและความสะดวกของusersโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามออนไลน์ ได้รับการรับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันในความเกี่ยวข้องกับระบบงานวิจัย ในเกณฑ์มาตฐานด้านระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ในตัวบ่งชี้การมีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในระดับ ๕.๐๐ หรือระดับดีมาก อยู่ระหว่างดำเนินการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี เพื่อนำข้อเสนอแนะทั้งสามด้านในการนำปัญหาจากการใช้งานของuserและข้อเสนอแนะจากนักวิจัยและกรรมการการประเมินคุณภาพด้านการวิจัยระดับสถาบัน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ ไปพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในรอบสุดท้าย ก่อนปรับไปใช้ในงานวิจัยในระดับสถาบันในองค์รวม
๒.**การพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย**	. เกิดการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ในมหาวิทยาลัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการพัฒนานักวิจัยครบทั้ง ๔ กลุ่ม	มีการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมที่จะเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาคุณลักษณะของนักวิจัยอย่างเหมาะสม	กระบวนการยกระดับนักวิจัยใหม่-กลาง-เก่า - พัฒนาทักษะของนักวิจัยผ่านการจัดกิจกรรม KM แนวทางการทำงานตลอดจนแนะนำเทคนิค กระบวนการทำงานระบบและกลไกต่างๆ ของการทำงานวิจัยเพื่อสังคม ทำให้นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถทราบเป้าหมายในการทำงานร่วมกันและเสริมประสิทธิภาพให้มีความเข้าใจระยะเวลากับข้อจำกัดการทำงาน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
			ร่วมของชุมชนตลอดจนการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการทำงานวิจัยให้เกิดประสิทธิผล -เสริมทักษะความรู้ให้แก่ กลุ่ม Talents โดยการจัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าจากระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมา และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและรวบรวมสรุปผลของโครงการย่อย (KPI) ตามคุณลักษณะงานที่ Talents ได้รับมอบหมาย -พัฒนาทักษะของนักวิจัยโดยส่งตัวแทนนักวิจัย ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และ อาจารย์ ทัศนา พฤติการกิจ เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ โดยเข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถจัดทำข้อเสนอการวิจัยได้ และเพื่อบูรณาการเครือข่ายนักวิจัย จากหน่วยราชการ องค์กรการวิจัยต่างๆ ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป ตลอดจนได้มีการเสริมอาวุธทางปัญญา ด้วยการเข้าร่วมอบรมด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัยกับจังหวัด ๔.๐” โดย ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านนวัตกรรมสังคม ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยหนุนเสริมทักษะและความสามารถของนักบริหารจัดการ เสริมทักษะในการบริหารจัดการงานวิจัยโดยส่งตัวแทน อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์, ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และอาจารย์สมปรารถนา ประกัตฐโกมล

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง
			การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้นักวิจัยได้ มีองค์ความรู้การบริหารจัดการงานวิจัยเชิงระบบ มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารงานวิจัย และเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัยที่ใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีการในการบริหารจัดการ

บทที่ ๓
การดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่และผลลัพธ์

ด้านการพัฒนาโจทย์วิจัย

ด้วยตำบลสารภีเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นชุมขนเก่าแก่ดั้งเดิมที่มีรากเหง้าวัฒนธรรมสั่งสมมานาน ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนจากถนนวัฒนธรรมไปสู่ถนนการค้าเชื่อมโยงระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน การตัดผ่านของเส้นทางคมนาคมทั้งทางหลวง และทางรถไฟ ฯลฯ ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการเผาขยะ ความเป็นสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนในพื้นที่มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีความเป็นปัจเจกชนสูง ขาดการมีส่วนร่วม มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เกิดกลุ่มอาชีพ แต่มีแนวทางการดำเนินงานแบบไม่เป็นระบบ เมื่อวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกทำลายจากกระแสสังคม องค์ความรู้ในตัวผู้สูงอายุปราชญ์ชาวบ้านถูกหลงลืม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจชุมชนและปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายของประชากรแรงงานที่เข้าไปทำงานในเมือง การจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธีทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาวะที่ตามมา ชุมชนมีปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนสูงและมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้มาก ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มอาชีพ และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในตำบล ที่สุดปัญหาการพัฒนาก็ถูกขับเคลื่อนและดำเนินการผ่านองค์กรภาครัฐ แม้จะมีความพยายามดำเนินการด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม แต่ผลที่ได้ก็ยังเป็นลักษณะการป้อนและชี้นำจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีศักยภาพ

ด้วยปัญหาในเชิงโครงสร้างและความหลากหลายของลักษณะปัญหาที่มีในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือจากคนในพื้นที่รวมถึงการนำองค์ความรู้ที่สถาบันมีไปพัฒนาให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ตำบลสารภีให้ดีขึ้นจากทุกภาคส่วน และเมื่อมีสำรวจปัญหาและกำหนดโจทย์การวิจัยร่วมกันระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา และพัฒนาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดโจทย์ปัญหาการวิจัยในโครงการนี้ว่า *“จะทำอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาชุมชนในลักษณะชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้มีนวัตกรรมเพื่อชุมชน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแบบมีองค์รวมและเป็นรูปธรรม”* เพื่อใช้เป็นแนวทางในการหานวัตกรรมเพื่อชุมชนหรือแนวปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากโจทย์วิจัยดังกล่าว จึงได้มีการบูรณาการปัญหาร่วมกับความรู้ของหน่วยงานการศึกษาของสถาบัน โดยพัฒนาเป็น“แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในพื้นที่ที่เป็นระบบ” ซึ่งแนวทางในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จะแบ่งเป็น ๓ องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ ๑) สิ่งแวดล้อม ๒) เศรษฐกิจชุมชน ๓) สังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะทำงานร่วมกับการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคีความร่วมมือทั้ง ๓ ฝ่าย อันได้แก่ ๑) องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี ๒) องค์กรภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๓) องค์กรภาคประชาชนผ่านกลไกในการบริหารจัดการในพื้นที่ อันได้แก่ เครือข่ายภาคประชาสังคม เช่น องค์กรภาคท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

ในการดำเนินการที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยฝ่ายดำเนินการได้มีการลงพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันกับประชาชนใน ๑๐ หมู่บ้าน และเมื่อมีการเชื่อมโยงกับศาสตร์ความรู้และแขนงวิชาที่มหาวิทยาลัยมีความ

เชี่ยวชาญ จนทำให้เกิดผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมขึ้นในลักษณะชุดวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาระบบภายในของสถาบัน และการพัฒนา/แก้ไขปัญหาในพื้นที่ตำบลสารภีไปพร้อมๆกัน โดยการดำเนินการเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อการวิจัยเชิงพื้นที่และโครงการในลักษณะการร่วมทุนของสถาบันกับแหล่งทุนภายนอกให้เกิดขึ้นและเอื้อต่อการดำเนินการของนักวิจัย โดยได้เริ่มต้นการดำเนินงานนับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗-ธันวาคม ๒๕๕๗ นับเป็นการดำเนินงานระยะที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพเดิมและสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบงานวิจัยของสถาบัน จนถึงการวางแผนเพื่อบริหารจัดการโครงการวิจัย การกำหนดกรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม และการจัดการเรื่องคณะทำงาน เป็นระยะเวลา ๓ เดือน จนกระทั่งในเดือนมกราคม ๒๕๕๘- มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการดำเนินงานในระยะที่ ๒ จึงได้มีการดำเนินการในส่วนของโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนและแก้ปัญหาในเรื่องข้อบังคับระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันกับนักวิจัยที่สนใจและมีองค์ความรู้ที่สามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ร่วมกันระหว่างนักวิจัย กลุ่มประชาคม และประชาชนในตำบลสารภีทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อสร้างนวัตกรรมทางสังคมแก้ปัญหาในพื้นที่ตำบลสารภีในลักษณะของชุดโครงการย่อยได้ทั้งหมด ๖ โครงการ และที่สุดในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ ในช่วงการดำเนินการระยะที่ ๓ เป็นการดำเนินในส่วนของโครงการต่อเนื่องในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นต่อไป รวมไปถึงการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการเงินตามแนวทางการแก้ปัญหาจากการสารวจในระยะที่ ๑-๒ อาทิ เช่น การพัฒนาความรู้เรื่องฐานข้อมูลการวิจัย การชี้แจงและแลกเปลี่ยนข้อซักถามต่อแนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบประมาณที่ใช้ของแต่ละชุดโครงการย่อย เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมที่ได้เกิดขึ้นภายหลังมีโครงการวิจัยฯ	
การเปลี่ยนแปลงในระดับสถาบัน	**การเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่ได้รับประโยชน์**
๑.เกิดการทำงานวิจัยของสถาบันที่ตอบสนองต่อกลุ่มทุนมุ่งเป้าด้านการพัฒนาประเทศ (สอดคล้องกับแผนระดับชาติ) ๒.เกิดวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้วิจัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานวิชาการสถาบัน ๓.เกิดระบบและกลไกงานวิจัย ที่สนองต่องานวิจัยเชิงพื้นที่ ๔.เกิดกลไกในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ๕.มีคณะทำงานที่ชัดเจนในการจัดการงานวิจัย ๖.เกิดระเบียบและแนวปฏิบัติในการทำงานวิจัยกับแหล่งทุนภายนอก	๑.เกิดการประสานงานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนในพื้นที่ ๒.เกิดการวิเคราะห์ชุมชนในองค์รวมจากทุกภาคส่วน ๓.เกิดนักวิจัยชุมชนที่มาจากการพัฒนาคนในพื้นที่ ๔.เกิดการสังเคราะห์ปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ๕. เกิดการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มาจากการวิเคราะห์ปัญหาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากการดำเนินการในปัจจุบันและแผนการทำงานในระยะต่อไปจนสิ้นสุดโครงการคือ ในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ของโครงการชุดย่อยที่มีทั้งหมดของโครงการวิจัย “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” สามารถสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการในปี ๒๕๕๗ โดยประเมินจากตัวชี้วัดโครงการมีดังต่อไปนี้

ผลการดำเนินในปี ๒๕๕๗	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
เพื่อสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน ๓ ด้านคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ***ประกอบไปด้วยชุดโครงการย่อย ทั้งหมด ๖ โครงการ ได้แก่***		
โครงการวิจัยที่ ๑ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่: ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	๑ ชุด ๑ แนวทาง	-ข้อมูลความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเกี่ยวกับต้นยางและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน -แนวทางในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
โครงการวิจัยที่ ๒ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ รูปแบบ	-รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ที่ชุมชนต้องการ
โครงการวิจัยที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนด้วยรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ รูปแบบ	-รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนจากหมู่บ้านนำร่อง หมู่๔
โครงการวิจัยที่ ๔ การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ แนวทาง	-แนวทางการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดจากความต้องการและความความสามารถของชุมชน
โครงการวิจัยที่ ๕ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ ฐานข้อมูล	-ฐานข้อมูลผู้สูงอายุในเขตตำบลสารภี
โครงการวิจัยที่ ๖ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม: ลานสารภีรวมใจ	๑ ชุด ๑ ชุด	-ข้อมูลด้านโครงสร้างทางสังคมและกลุ่มประชาสังคมต่างๆในพื้นที่ -ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับจิตสำนึกพลเมือง (ก่อนการมีลานสารภีรวมใจ)

จากการดำเนินการในในระยะที่ ๑ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนเพื่อจัดการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ ๒ โดยเริ่มจากการดำเนินงานนับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นมา เกิดการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกิดจากโครงการฯ ทั้งในส่วนของข้อมูลเชิงพื้นที่ สถานการณ์และสถานภาพของชุมชนในปัจจุบัน เป็นการเก็บรวบรวมและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์

และสังเคราะห์ และนำเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและเป็นวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจัดให้มีขึ้นทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล ในตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัย ได้เกิดการสร้างเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเทศบาล ชุมชน และนักวิจัยในโครงการฯที่จัดร่วมกันมาอย่างต่อเนื่องตลอดหนึ่งปี (มากกว่า ๑๐ เวทีที่ใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากตัวแทนภาคประชาชน) ผลการดำเนินการได้ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือและสานสัมพันธ์อันดีในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหา ฉนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “แกนนำการพัฒนาตำบลสารภี” ได้เกิดขึ้นแล้วอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะที่ ๑ ที่เป็นบทเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดการกับทุนเดิมและการต่อยอดสู่การดำเนินงานโครงการในระยะที่ ๒ ได้แก่

๑ เกิดการจัดตั้งและรวมตัวของแกนนำในพื้นที่และประสานความร่วมมือเป็นกระบวนการทางสังคมและเครือข่ายการทำงานที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั้งระบบ

๒. มีการจัดการความรู้และจัดเก็บข้อมูลชุมชนตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบและเป็นการแก้ไขให้ตรงกับสภาพปัญหา

๓. เกิดคณะทำงานจากหลายภาคส่วน ทั้งความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของนักวิจัย และประสบการณ์ทำงานของนักบริหารงานท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชมและประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดกลุ่มการพัฒนา

๔. มีการบูรณาการภารกิจงานในการพัฒนาชุมชมกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้เป็นประเด็นในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ เช่น ปัญหาแหล่งน้ำในพื้นที่ หรือปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นและไม่มีระบบการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพให้รวมเป็นการแก้ไขปัญหาประเด็นสิ่งแวดล้อม

๕. นำทรัพยากรชุมชนในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มอาชีพในพื้นที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี ปราชญ์ชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำนานและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชนที่มีจิตสำนึกพลเมือง ฯลฯ มาผนวกรวมให้เป็นประเด็นการพัฒนาและเสริมพลังชุมชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อความสามารถในการจัดการตนเองและการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

อย่างไรก็ตามในการจะพัฒนาชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีลักษณะเฉพาะเช่นตำบลสารภีนั้นให้เกิดการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งไปสู่ความยั่งยืนได้นั้น จะต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่และปัญหาความหลากหลายที่เกิดขึ้นหลายประการ รวมถึงทุนชุมชนที่เป็นฐานรากของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาที่นำไปสู่ความยั่งยืนนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ทว่าการเริ่มต้นต้องมาจากความต้องการของชุมชนและความเหมาะสมของศักยภาพที่ชุมชนมี คนในชุมชนต้องมีความสามารถในการดำเนินการได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ในการดำเนินการนั้น คณะผู้วิจัยได้มีการบูรณาการความเชี่ยวชาญซึ่งเป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยฯ ตามอัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “เส้นทางสู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ” ซึ่งถือเป็นกลไกหนึ่งในการบริหารจัดการทุนชุมชนเดิมในมิติด้าน เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีการรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นหลายกลุ่มในพื้นที่ แต่ยังขาดในส่วนขององค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และ การพัฒนาศักยภาพของผู้นำในด้านทักษะต่างๆ อันจะนำไปสู่ “ผู้ประกอบการชุมชนที่มีคุณภาพ” มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะด้าน “การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)” เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้การเป็นผู้ประกอบการนั้นไม่ได้หมายถึงการเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจซึ่งเป็นเจ้าของกิจการที่มุ่งสร้างกำไรและผลผลิต หากแต่เป็นผู้ประกอบการชุมชนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ขึ้นในชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย เพื่อให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น ในที่นี้ผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบอันได้แก่ ๑) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) เป็นผู้ที่มองเห็นโอกาสและช่องทางในการสร้างธุรกิจขึ้นมาภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆ ๒) เรียนรู้หรือสร้างนวัตกรรม (Innovation) ของ

การดำเนินธุรกิจอันจะก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ หรือบริการรูปแบบใหม่ๆ รวมถึงกระบวนการผลิต การตลาด และการจัดการทรัพยากร เป็นต้น ๓) ยอมรับความเสี่ยง (Risk) อันอาจจะเกิดขึ้นจากการขาดทุนหรือล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความเป็นนักเสี่ยงอย่างมีหลักการ คือตัดสินใจอย่างฉับไว และรอบคอบด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้ ๔) มีความสามารถในการจัดการทั่วไป (General management) ทั้งด้านการกำหนดแนวทางของธุรกิจและการจัดสรรทรัพยากร ๕) มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน (Performance) ฉนั้น ในการพัฒนาความยั่งยืน ฐานคิดที่สำคัญของการพัฒนาคือการเริ่มต้นจากชุมชน คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง เพราะคนในชุมชนนั้นๆ รู้และเข้าใจถึงปัญหา ความต้องการ และทุนต่างๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน คนนอกเป็นเพียงผู้ช่วยส่งเสริมเท่านั้น และรากฐานสำคัญที่จะนำชุมชนนั้นๆ ให้ก้าวไปสู่ความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้นั้น จะต้องเริ่มจากตัวคนในชุมชนก่อน จะต้องเรียนรู้ว่าแต่ละคนในชุมชนมีคุณค่าที่ต่างกันไป และทุกคนล้วนมีความสามารถมีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง ในชุมชนนั้นๆก็มีทุนชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ทุนมนุษย์ ทุนความรู้ ทุนทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนเงินตรา ฯลฯ ซึ่งชุมชนนั้นๆจะต้องค้นหาเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนและฝ่ายต่างๆ เพื่อที่จะบริหารจัดการทุนชุมชน ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีความเหมาะสมต่อสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ในชุมชนที่มีกระบวนการจัดการทุนชุมชนได้เหมาะสม ชุมชนนั้นๆก็จะกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพราะเรียนรู้ที่จะจัดการทุนในชุมชนที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างเป็นงานอาชีพต่างๆ และยังสามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก ทำให้ชุมชนอยู่ได้โดยต้องพึ่งพาภายนอก ชุมชนก็จะกลายเป็นชุมชนที่ยั่งยืนในที่สุด

ทว่าแม้จะมีการดำเนินการในโครงการมาในช่วงเวลาหนึ่งๆ คณะผู้วิจัยพบว่าปัญหาของชุมชนตำบลสารภีมีความซับซ้อนและเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตัวชุมชนเองทั้งหมด เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ เป็นต้น แต่การแก้ไขปัญหาด้วยการจัดการภายในจากผู้ประกอบการทางสังคมที่ได้รับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนจะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด ซึ่งเมื่อได้มีการสกัดและคัดกรองปัญหา บนพื้นฐานองค์ความรู้และความสามารถที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมี โดยยึดในสามมิติการพัฒนาตามฐานคิดเดิมของ”โครงการวิจัยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ที่ดำเนินการไปในระยะที่ ๑ ซึ่งสามารถประมวลปัญหาสำคัญในพื้นที่ที่ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาต่อไปได้ดังนี้

ปัญหาที่สังเคราะห์ได้จากการทำงานในพื้นที่	**การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนใน ๓ มิติ**
ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะในพื้นที่	สิ่งแวดล้อม
ปัญหาการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่	
กลุ่มอาชีพในชุมชนขาดความรู้และศักยภาพในการบริหารจัดการ	เศรษฐกิจ
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเลือนหายและวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกกระแสสังคมเมืองทำลาย	สังคม
ขาดความตระหนักและรับรู้ต่อการนำทุนชุมชนที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา	
สภาพสังคมเมืองทำให้คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ ขาดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน	

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการเพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินการชุดโครงการเชิงพื้นที่ ทั้งสิ้น ๖ โครงการในลักษณะการประชุมเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้า และการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมไปถึงการสรุปผลการดำเนินงานในส่วนที่ได้มีการดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	ชื่อนักวิจัย	สถานะ
๑.	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. ผศ.พงศ์กร จันทราช ๒. อาจารย์จารุณี ภัทรวงษ์ธนา ๓. อาจารย์สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๒.	การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	๑. รศ.มานูนณย์ สุคีตา ๒. อาจารย์ฐิติมา ญาณะวงษา ๓. อาจารย์นวพร ชลารักษ์	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๓.	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์ ๒. อาจารย์ณัฏฐรินดา รินคำ ๓. อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ	ดำเนินการแล้วเสร็จและดำเนินการต่อเนื่องในระยะที่ ๒
๔.	การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์นุชจรินทร์ วงศ์รจิต ๒. อาจารย์รังสินีย์ ซื่อเกียรติขจร	ดำเนินการแล้วเสร็จและ ดำเนินการต่อเนื่องในระยะที่ ๒
๕.	การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ ๒. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย ๓. อาจารย์ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี ๔. อาจารย์ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย ๕. อาจารย์ปิยาภรณ์ เมืองคำ	ดำเนินการแล้วเสร็จและ ดำเนินการต่อเนื่องในระยะที่ ๒
๖.	โครงการการส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	๑. อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์ ๒. อาจารย์ประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงศ์	ดำเนินการแล้วเสร็จและ ดำเนินการต่อเนื่องในระยะที่ ๒

สรุปรายละเอียดโครงการวิจัยที่ดำเนินการ(ระยะที่ ๑)

ลำดับโครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
๑.	๑.การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ผศ.พงศ์กร จันทราช	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๒.	๒.การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	รศ.มานูนณย์ สุคีตา	ศึกษาศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๓.	๓.การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์	บริหารธุรกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๔.	๔.การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุชจรินทร์ วงศ์รจิต	ศิลปศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๕.	๕.การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	นิเทศศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๖.	๖.โครงการการส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	อ.นินุช บุณยฤทธานนท์	บริหารรัฐกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘	ดำเนินการแล้วเสร็จ

สรุปรายละเอียดโครงการวิจัยที่ดำเนินการ(ระยะที่ ๒)

ลำดับโครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
๑.	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	นิเทศศาสตร์	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๒.	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี	บริหารธุรกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๓.	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๔.	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	อ.นินุช บุณยฤทธานนท์	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๕.	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง	อ.ทัศนา พฤติการกิจ	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๖.	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	อ.จารุณี ภัทรวงศ์ธนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ

ลำดับโครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
๗.	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุชรินทร์ วงศ์รจิต	ศิลปศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๘.	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี	อ.ณัฐพล เนียมแก้ว	บริหารธุรกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๙.	ยุววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	รศ.มานูนณย์ สุคีตา	ศึกษาศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ

จากผลการขับเคลื่อนการทำงานดำเนินงานในด้านระบบและกลไก รวมถึงการสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่ผ่านมา ของ ทั้ง ๒ ระยะ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านระบบและกลไกสำหรับมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการพัฒนา ระบบและกลไก รวมถึงการพัฒนานักวิจัย จึงเกิดความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัย ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมไปถึงการจัดการคุณภาพโครงการวิจัย เพื่อสร้างนักวิจัยหน้าใหม่และผลงานวิจัยที่ตอบโจทย์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ด้วยเป้าหมายดังกล่าวจึงได้มีการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงระบบโดยเชื่อมโยงกับนโยบาย Reprofiling ร่วมกับการพัฒนาผลงานวิจัยเชิงเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับนโยบาย Thailand ๔.๐ และจังหวัด ๔.๐ เพื่อยกระดับการทำงานของกลุ่มมหาวิทยาลัยเดิม และกลุ่มมหาวิทยาลัยใหม่ โดยได้มีการประชุมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ และได้รับการอนุมัติออกสัญญาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ เพื่อเข้าสู่การยกระดับการทำงานของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยควบคู่ไปกับความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาในการทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่และสังคมตามพันธกิจการบริการวิชาการเพื่อสังคม ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนเปลงขึ้นในสองมิติ นั่นคือ ๑) มีการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม และ ๒) เกิดการพัฒนาระบบและกลไกการวิจัยของมหาวิทยาลัย ที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยอย่างเป็นระบบมากขึ้นทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ควบคู่ไปพร้อมๆกับการพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น

ในส่วนการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่และผลลัพธ์ในระยะ ๑๖ เดือนที่ผ่านมา เป็นกระบวนการพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่ร่วมกับระบบบริหารจัดการงานวิจัยในช่วงต้นน้ำ ซึ่งทางคณะผู้วิจัยได้มีการออกแบบและดำเนินการโดยเชื่อมโยงเข้ากับระบบการบริหารจัดการงานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนการดำเนินงานช่วงต้นน้ำ เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิจัยซึ่งเน้นไปที่กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัยที่ดีและตอบสนองกับผู้ใช้/กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ รวมไปถึงทำให้เกิดความเชื่อมโยงเข้ากับทุนเดิมและแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งโครงการวิจัยที่ดีมีเป้าหมายและผลลัพธ์ที่เห็นเป็นรูปธรรมกับพื้นที่มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักวิจัยในโครงการสามารถเชื่อมต่อการทำงานกับกลไกพื้นที่และจังหวัด และมหาวิทยาลัยในการประสานแผนที่มีร่วมกันได้ ในการดำเนินงานจึงมุ่งเน้นการพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบสนองโจทย์ของพื้นที่และให้มาซึ่งผลลัพท์ที่คาดการณ์ไว้ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของชุดโครงการในเชิงพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย

วัตถุประสงค์หลักเชิงพื้นที่	**เป้าหมายเชิงรูปธรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น**
๑. สร้างนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากในด้านการเกษตร	๑.๑ เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจฐานรากที่ทำการเกษตร ๑.๒ เกิดคณะทำงานเพื่อทำงานพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่มีความเข้มแข็ง (ภาครัฐ/ภาคการศึกษา/ภาคประชาชน/ภาคเอกชน)
๒. หนุนเสริมขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านการเป็น	๒.๑ เกษตรกรมีทักษะและขีดความสามารถในด้านการเป็นผู้ประกอบการ

วัตถุประสงค์หลักเชิงพื้นที่	เป้าหมายเชิงรูปธรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ผู้ประกอบการและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่	๒.๒ กลุ่มผู้ประกอบการมีรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ๒.๓ เกิดเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากร่วมกัน

ในการดำเนินการด้านการวิจัยในระยะแรกภายใต้ทุนท้าทายไทย นับตั้งแต่การรับโจทย์ชุดโครงการหลักจากแหล่งทุนในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ได้มีการพัฒนากระบวนการทำงานไปตามลำดับตั้งแต่การพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์หลักที่ตอบสนองกับความต้องการของพื้นที่และแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนากรอบโจทย์ชุดโครงการ การประกาศทุน การพัฒนา proposalย่อย การจัดกระบวนการพิจารณา proposal การวิเคราะห์โครงการและงบประมาณ การบันทึกและแจ้งกลับนักวิจัยเพื่อการปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนการอนุมัติทุน จนกระทั่งถึงขั้นตอนการทำสัญญารับทุนและ TOR ของโครงการย่อยทั้งหมด ดังนี้

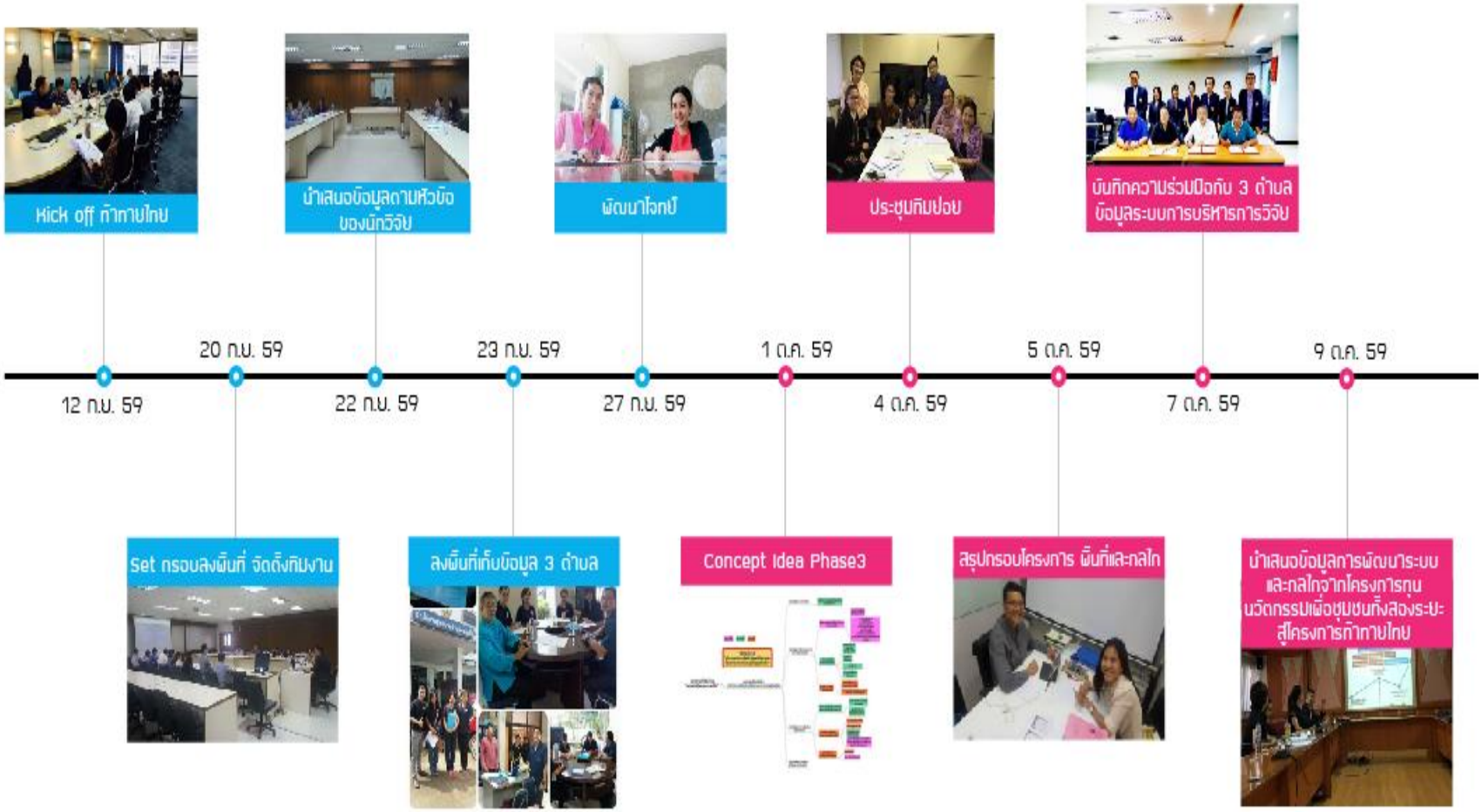
Kick off ท้าทายไทย
12 ก.ย. 59
นำเสนอข้อมูลตามหัวข้อของนักวิจัย
22 ก.ย. 59
พัฒนาไอทม์
27 ก.ย. 59
ประชุมทีมปฐม
4 ต.ค. 59
บันทึกความร่วมมือกับ 3 ตำบล ข้อมูลระบบการบริหารการวิจัย
7 ต.ค. 59
20 ก.ย. 59
Set กรอบลงพื้นที่ จัดตั้งทีมงาน
23 ก.ย. 59
ลงพื้นที่เก็บข้อมูล 3 ตำบล
1 ต.ค. 59
Concept Idea Phase3
5 ต.ค. 59
สรุปกรอบโครงการ พื้นที่และกลไก
9 ต.ค. 59
นำเสนอข้อมูลการพัฒนาระบบและกลไกจากโครงการทุนนวัตกรรมเพื่อชุมชนทั้งสองระยะสู่โครงการท้าทายไทย

นำเสนอสกว.
13-14 ต.ค. 59
ลงพื้นที่พัฒนาโจทย์ปัญหาเชิงลึก
27 ต.ค. 59
อบรม SES
9 ธค 60
การประชุมสรุปแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณโครงการวิจัย ลักษณะร่วมทุนระหว่างสถาบันและสกว
19 ม.ค. 60
พบแกนนำผู้ประสานงานในพื้นที่ แชร์วิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
7 ก.พ. 60
26 ต.ค. 59
ประชุมเตรียมความพร้อม จัดเวทีชุมชน (เวที 3 ภาคส่วน)
28 ต.ค. 59
ใช้ Priority Setting
29 ธ.ค. 60
ประชุมสะท้อนปัญหาระบบและกลไก การเบิกจ่ายงบสนับสนุนทุนวิจัย
3-5 ก.พ. 60
ประชุมผู้รับทุน นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่สกว. วันที่ 3-5 ก.พ. 60 ที่อิมพวา

นำส่งเอกสารที่ปรับกับหลักการจัดทำบัญชี
และงบการเงินโครงการวิจัยจากแหล่งทุนสกว.
มอบร่างประกาศทุน
ประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2
ภายใต้ทุนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่
ประชุมคณะกรรมการอำนวยการวิจัย
เพื่อเตรียมความพร้อมโครงการวิจัย
ภาคใต้
14 ก.พ. 60
15 ก.พ. 60
21 ก.พ. 60
24 ก.พ. 60
27 ก.พ. 60
28 ก.พ. 60
7 มิ.ค. 60
8 มิ.ค. 60
นิดบู๊น้ำชุมชน
1.รายงานสรุปการลงพื้นที่
2.สรุป Priority Setting
1.รายงานสรุปการลงพื้นที่
2.สรุป Priority Setting
1.รายงานสรุปการลงพื้นที่
2.สรุป Priority Setting

ประชุมเตรียมความพร้อม
เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน
ชี้แจงการเขียน Full Proposal
และหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายงบประมาณ
เข้าพบ Keyman
Work Shop
การพิจารณาโครงร่างงานวิจัย
ประชุมอนุกรรมการการเงิน
9 มี.ค. 60
20 มี.ค. 60
21 มี.ค. 60
23 มี.ค. 60
31 มี.ค. – 1 เม.ย. 60
3 เม.ย. 60
7 เม.ย. 60
21 เม.ย. 60
24 เม.ย. 60
28 เม.ย. 60
การประชุมชี้แจงและประกาศโจทย์
ทุนวิจัยท้าทายไทย
ประชุมโจทย์วิจัย 3 ด้านล
ภายใต้โครงการท้าทายไทย
Work Shop Mapping
ประเด็นการวิจัย
ประชุมพิจารณาข้อเสนอ
โครงการร่างงานวิจัย
การสรุปภาพรวมความสัมพันธ์
ของผลสัมฤทธิ์งานวิจัยจาก
การประมวลผลที่ได้จากนักวิจัย
ในกิจกรรม Workshop

๑๗ พ.ค. ๖๐ — ร่วมประชุมเวทีการส่งเสริมการบริโภคผักปลอดสารเคมี "กาดใน

๑๕ มิ.ย. ๖๐ — ร่วมประชุมเวทีการจัดการสิ่งแวดล้อม

๑๙ มิ.ย. ๖๐ — ร่วมประชุมเวทีการจัดการสิ่งแวดล้อม

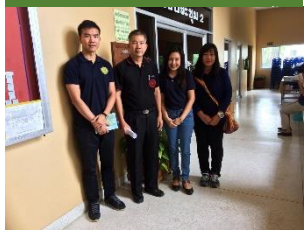

๒๐ มิ.ย. ๖๐ — Workshop กลุ่ม

๓ -๗ ก.ค. ๖๐ — Talent เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่

๑๔ ก.ค. ๖๐ — เข้าร่วมอบรมด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง

๓ พ.ย. ๖๐ — วิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยกระบวนการ TOT ในรายวิชา

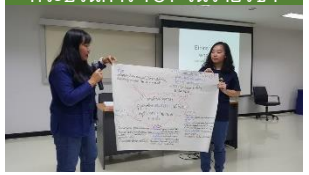

๑๖ พ.ย. ๖๐

การจัดเวทีชุมชน ตัวแทนผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓

๒๐ พ.ย. ๖๐

กิจกรรมการประเมินตนเองของผู้นำชุมชน

๓๐ พ.ย. ๖๐

การจัดประชุมระดมสมองออกแบบกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการที่มีรูปแบบ

๘ ธ.ค. ๖๐

นำเสนอแบบสำรวจภูมิปัญญาเพื่อใช้ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและ

๙ ธ.ค. ๖๐

การระดมสมองและคัดเลือกแบบสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร

๒๐ ธ.ค. ๖๐

การเปิดเวทีเพื่อทำการชี้แจงและทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลภูมิปัญญากับ

สำรวจอัตลักษณ์ชุมชนผ่านปราชญ์ชุมชน

๒๕ ธ.ค. ๖๐

เข้าร่วมพูดคุยกับหน่วยงานภาครัฐ (เทศบาลทั้งสามตำบล) เพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาแหล่งเกษตรที่มี

๒๗ ธ.ค. ๖๐

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ

๙ ม.ค. ๖๑

ประชุมกับเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมเพื่อวางแผนเตรียมความ

๑๙ ม.ค. ๖๑

สัมภาษณ์เกลุ่มเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ

๑. การพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่

บริบทพื้นที่

ในงานวิจัย “นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทจังหวัดเชียงใหม่” เป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดจากโครงการทุนนวัตกรรมเพื่อชุมชนและสังคมในสองระยะแรก แต่ได้ขยายพื้นที่ตามภูมิศาสตร์ถนนต้นยางนาสารภี ในเขต๓ตำบลใกล้เคียง ซึ่งได้พิจารณาจากสภาพพื้นที่และบริบทแวดล้อมภายในตำบลสารภี จะเห็นได้ว่า มี ๓ ตำบลที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และการปกครอง ได้แก่ ตำบลสารภี ตำบลยางเนิ้ง และตำบลหนองผึ้ง ที่มีพื้นที่การปกครองและการบริหารจัดการทับซ้อนกันในบางส่วน ในขณะที่ตำบลอื่นๆในอำเภอมีการบริหารและปกครองครอบคลุมตนเองทั้งตำบล

ข้อมูลโดยสังเขปของแต่ละพื้นที่

เทศบาลตำบลยางเนิ้ง

เทศบาลตำบลยางเนิ้ง ปัจจุบันมีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ ๑๐.๐๔ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตท้องถิ่นอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะที่ตั้ง / อาณาเขต และเขตการปกครอง

ที่ตั้ง ชุมชนเทศบาลตำบลยางเนิ้งอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๖ (เชียงใหม่ – ลำพูน) เป็นระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๐.๐๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔,๐๕๐ ไร่

วิสัยทัศน์การพัฒนาของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง

“ยางเนิ้งเมืองน่าอยู่ มีรายได้เพียงพอ อยู่ดี มีสุข ชุมชนเข้มแข็ง ภาวะแวดล้อมดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน”

จำนวนประชากรและครัวเรือน

ในพื้นที่เทศบาลตำบลยางเนิ้งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๙,๗๕๑ คน จำแนกเป็น ชาย ๔,๔๔๙ คน หญิง ๕,๓๐๒ คน โดยมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ๔,๖๕๒ ครัวเรือน โดยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และ ทำสวน

เทศบาลตำบลหนองผึ้ง

ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่โดยทั่วไปเป็นจำนวนมาก และมีผึ้งมาสร้างรังผึ้งอยู่ตามต้นไม้ใหญ่ ต้นยาง ด้วยเหตุนี้จึงได้ตั้งชื่อ เรียกตำบลนี้ว่า ตำบลหนองผึ้ง ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ทำให้ตำบลหนองผึ้งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ และ

มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

สภาพทั่วไป

ตำบลหนองผึ้ง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือที่ว่าการอำเภอสารภี และห่างจากที่ว่าอำเภอสารภีประมาณ ๒ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒.๖๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๘๘๘ ไร่ เนื้อที่การเกษตร ๒,๐๐๘ ไร่ ที่อยู่อาศัย ๕,๘๘๐ ไร่ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพเดิมทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม จำนวนหมู่บ้าน ๘ หมู่ โดยจำแนกเป็น

จำนวนประชากรและครัวเรือน

จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๒,๘๔๔ คน แยกเป็นชาย ๖,๐๑๒ คน หญิง ๖,๘๓๒ คน จำนวนครัวเรือนรวม ๖,๔๗๖ ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและหัตถกรรม

เทศบาลตำบลสารภี

เทศบาลตำบลสารภี เดิมเป็นสภาตำบลสารภีและได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสารภีตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พศ ๒๕๓๘ และประกาศดังกล่าวได้ลงในราชกิจจานุเบกษาฉบับทั่วไป เล่ม ๑๑๒ ตอนพิเศษ ๖ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๘ โดยมีผลบังคับตั้งวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เป็นต้นมาต่อมาได้รับการยกฐานะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลสารภีตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

<u>วิสัยทัศน์</u>

เป็นองค์กรที่ตอบสนองต่อนโยบาย และความต้องการของชุมชนได้อย่าง รวดเร็ว ทันต่อความต้องการ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

<u>คำขวัญ</u>

ประตูสู่เชียงใหม่ ต้นยางใหญ่ ลำไยหวาน ศาลหลักเมืองเลื่องลือนาม งามล้ำค่าสารภี

<u>ประชากร</u>

จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๖,๒๒๓ คน แยกเป็นชาย ๒,๘๙๖ คน หญิง ๓,๓๒๗ คน จำนวนครัวเรือนรวม ๒,๔๗๑ ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและหัตถกรรม

จากการพัฒนาโจทย์วิจัยชุดโครงการหลัก ทำให้ได้ข้อสรุป จากการประชุมได้มีการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานเพื่อปรับเปลี่ยน (ร่างกรอบแนวคิด)ดังนี้

หน่วยงาน	ข้อเสนอแนะ
เทศบาลตำบลสารภี โดย นายอภิชาติ เทพชา ปลัดเทศบาลตำบลสารภี	๑. ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมในประเด็น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในมิติของ New Growth Engine ในด้าน Green Growth Engine ๒. จะทำอย่างไรให้คนตระหนักถึงความสำคัญและเห็นประโยชน์จากข้อมูล ๓. ควรพิจารณาในประเด็นการต่อยอดอัตลักษณ์ของ “ต้นยางนา” ๔. การสร้างความเชื่อใจในระบบ Local Ecosystem โดยไม่ยึดติดกับมาตรฐานต่างๆ อาศัยความเชื่อมั่นของคนในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อน Local Economy ๕. ลองพิจารณาบทบาทภาคเอกชนในพื้นที่ เนื่องจากมีความพร้อมที่จะสนับสนุนอยู่แล้ว และเป็นการทำ กิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่กับชาวบ้านด้วย (ช่วยลดความขัดแย้ง)

หน่วยงาน	ข้อเสนอแนะ
	๖. การพัฒนาในเรื่องเครือข่ายและการเชื่อมโยงเครือข่ายแต่ละกลุ่มเพื่อหนุนเสริมซึ่งกันและกัน ๗. ควรพิจารณาในเรื่องการเชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วย ๘. ในพื้นที่ประสบปัญหาไม่มีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มโรคไม่ติดต่อร้ายแรง อาทิ เบาหวาน ความดัน ฯลฯ ซึ่งหากมีกระบวนการในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย จะส่งผลให้อำนาจในการซื้อมีมากขึ้น ๙. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่มีการเชื่อมโยงคนทั้ง ๓ พื้นที่ในการติดต่อซื้อขายกัน เนื่องมาจาก คนในพื้นที่มีค่านิยมไม่บริโภคสินค้าที่ผลิตในพื้นที่ ดังนั้น หากมีการเชื่อมโยงกิจกรรมกัน ก็จะช่วยให้มีการเดินทางไปซื้อของต่างพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการซื้อของคนในชุมชน ๑๐. แนวคิดด้านตลาดชุมชนเป็นเรื่องที่เทศบาลต้องดำเนินการอยู่แล้ว หากแต่ต้องการการหนุนเสริมในเรื่อง ตลาดปัจเจกชน ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน อาทิบ้านข้างเคียง เป็นต้น
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง โดย นายธรรมศักดิ์ พุฒทองปลัดเทศบาลตำบลหนองผึ้งและนางสาวนงราม พุฒิมา ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลหนองผึ้ง	๑. ควรมีการพิจารณาในเรื่องการสร้างเครือข่ายทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ เชื่อมโยงผ่าน Line Application เพื่อกระจายกำลังซื้อและกำลังการผลิต และเป็นช่องทางในการติดต่อซื้อขายโดยไม่ผ่านคนกลาง ๒. พิจารณาเพิ่มเติมในส่วนของ “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร” ๓. ปัญหา ชาวบ้านเคยชินกับการขอตามนโยบายประชานิยม ไม่ชินกับการดำเนินการในรูปแบบประชารัฐ ๔. ปัญหาคนในพื้นที่ไม่ซื้อของในพื้นที่ ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ๕. ที่ผ่านมาภาครัฐส่วนใหญ่ช่วยเหลือด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์แต่ขาดการพัฒนาด้านการตลาด ส่งผลให้เมื่อจบโครงการ ชาวบ้านก็เลิกทำเพราะไม่ได้ประโยชน์ ๖. นอกจากเครือข่ายในส่วนของภาคการค้าและผู้บริโภคแล้ว ควรมีการพัฒนาในการสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่ด้วย
เทศบาลตำบลยางเนิ้ง โดยนายโกศล ทองสว่าง ปลัดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๑. ปัญหาคนในพื้นที่ยางเนิ้ง ไม่พอใจการมีต้นยางนาอยู่บนถนนเชียงใหม่ลำพูน ๒. ควรมีการพิจารณาในเรื่องการสร้างเครือข่ายทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ เชื่อมโยงผ่าน Line Application เพื่อกระจายกำลังซื้อและกำลังการผลิต และเป็นช่องทางในการติดต่อซื้อขายโดยไม่ผ่านคนกลาง ๓. การพัฒนาอาชีพที่ผ่านมามีความไม่ยั่งยืน ๔. การสร้างจุดขายให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนในตำบลยางเนิ้งยังไม่ประสบความสำเร็จ ๕. การดำเนินการในส่วนของศูนย์ผู้สูงอายุมีการดำเนินการโดยได้งบสนับสนุนจาก สปสช อยู่แล้ว ควรมีการเข้าไปต่อยอดในโครงการดังกล่าวด้วย ๖. ควรมีการสำรวจความต้องการในด้านผลิตภัณฑ์เกษตรในแต่ละพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการผลิต เพื่อให้เกิดเป็นระบบ Local Ecosystem ต่อไป

๒. กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้นำมาปรับใน (ร่าง)กรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผลจากการประชุมร่วมของคณะผู้วิจัย ได้มีการปรับปรุงกรอบแนวคิดการวิจัย โดย มีการปรับกรอบทำงานใน ๓ มิติ ครับ คือ การจัดการฐานข้อมูล, การพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน ดังมีรายละเอียดในการปรับในแต่ละมิติดังนี้

๒.๑) กรอบการทำงานในด้าน การสร้างและการจัดการฐานข้อมูล

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในประเด็นด้านนวัตกรรม ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การส่งเสริมพัฒนาการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ก่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการฐานข้อมูลชุมชน อันประกอบไปด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น, วัฒนธรรมประเพณี,เกษตรกรรม,ศาสนาและกิจกรรม,แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ โดยกรอบการทำงานจะเป็นการยกระดับฐานข้อมูลชุมชนผ่านแนวคิด BI (Business Intelligence) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสำหรับการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ วิเคราะห์ และการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงการดูในหลากหลายมุมมอง (Multidimensional Model) ของแต่ละข้อมูล ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้งานทำการตัดสินใจที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้งานเชิงพาณิชย์และเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานของชุมชนหรือภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๒.๒) กรอบการทำงานด้านการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในประเด็นการสร้างสังคมที่มีจิตวิญาณของความเป็นผู้ประกอบการ และการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่องการส่งเสริมขีดความสามารถ พัฒนาความเชื่อมโยงในการประกอบธุรกิจ และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ทั้งนี้ในกรอบการดำเนินการจะประกอบไปด้วยการพัฒนาทักษะด้านการประกอบการ รวมไปถึงการพัฒนาเครือข่ายในการดำเนินงาน ทั้งนี้ในการพัฒนานั้น ประกอบไปด้วย ๑)การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเกษตร ๒)การพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรฐานราก ๓)การพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตและผู้บริโภคด้านการเกษตร ๔)การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐในด้านการดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

๒.๓) กรอบการทำงานด้าน การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในประเด็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition) ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การจัดการกลุ่มและการพัฒนาเครือข่าย และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ทั้งนี้ในกรอบการดำเนินการจะประกอบไปด้วยการสนับสนุนและพัฒนากลุ่มสตรี , การสนับสนุนและพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุ และ การสนับสนุนและพัฒนากลุ่มเยาวชน โดยมีเป้าหมายคือ การพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนพื้นที่

๒.๔) กรอบทำงานด้านการพัฒนารูปแบบความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่

เป็นการขับเคลื่อนผ่านแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ ในด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition) ร่วมกับยุทธศาสตร์จังหวัด ในเรื่อง การจัดการกลุ่มและการพัฒนาเครือข่าย และเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์อำเภอสารภี ทั้งนี้จะเป็นการดำเนินการในมิติของ “การเชื่อมโยงทั้งในระดับภาครัฐและภาคประชาชนทั้ง ๓ พื้นที่ เพื่อเป็นแรงหนุนเสริมให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้ง ๓ พื้นที่มีการดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการ ตลอดจนเป็นการดำเนินการที่ตอบสนองเป้าหมายด้าน การเสริมแรงในชุมชน (Local Empowerment) ตามแนวทาง ประเทศไทย ๔.๐

นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาในประเด็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงาน ซึ่งได้มีการกำหนดเป็น ๔ กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มประชาชนในพื้นที่

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มภาคเอกชน (อุตสาหกรรมเกษตร)ในพื้นที่

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มภาครัฐ (สกว. ,หน่วยงานระดับเทศบาลในพื้นที่ , หน่วยงานระดับจังหวัด)

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มภาคการศึกษา (มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, สถาบันการศึกษาในเครือ และสถาบันอื่นๆ

และภายหลังจากการระดมความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกรอบการดำเนินงานในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ แล้ว จึงได้มีการดำเนินการนัดหมายเพื่อเข้าพบ แกนนำในพื้นที่ ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบลสารภี ปลัดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง และปลัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการและนำเสนอภาพรวมกรอบแนวคิดที่ได้รับการปรับแก้ไข ผลจากการหารือร่วมกันมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๑.การทำงานในพื้นที่ทั้ง ๓ พื้นที่ไม่ควรยึดติดกับกลุ่มเก่าในพื้นที่แต่ควรมีการปรับเพิ่มกระบวนการในการแสวงหาแกนนำรุ่นใหม่ในพื้นที่ เป็นการเปิดโอกาสให้มีกลุ่มใหม่เป็นแนวร่วมในการดำเนินการ

๒.รูปแบบการประสานงานในพื้นที่ทั้ง ๓ พื้นที่ ใช้พื้นที่เทศบาลตำบลยางเนิ้งเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากเป็นพื้นที่กึ่งกลางของทั้ง ๓ พื้นที่

๓.การปรับเปลี่ยนกรอบแนวทางการดำเนินงานเฉพาะในส่วนของ Social Mobility ในประเด็นการพัฒนาและสนับสนุนกลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ และเยาวชน เป็น การพัฒนาเครือข่ายและผู้นำในพื้นที่

๔.ในการดำเนินงานขอให้มีการคำนึงถึงประเด็นในการสร้างความโดดเด่นในพื้นที่บนพื้นฐานทรัพยากรในชุมชนเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็น Sarapee Brand

นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดให้มีการนำเสนอร่างกรอบการดำเนินการเพื่อจัดทำประกาศทุนฯ ร่วมกับผู้นำชุมชนตัวแทนชุมชนในพื้นที่ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่กับชุมชนทั้ง๓ตำบล

การพัฒนาเกษตรตามแนวคิด Thailand 4.0

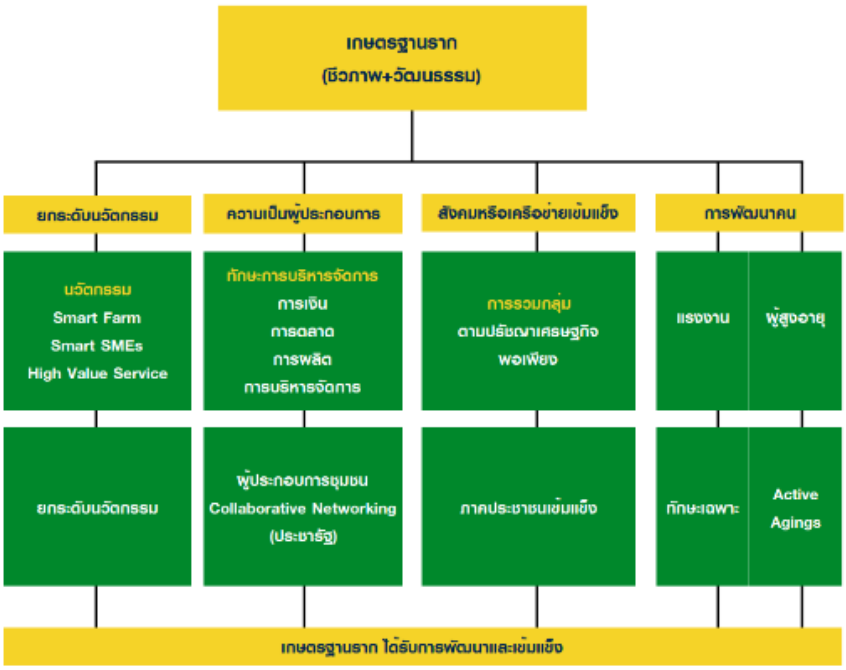

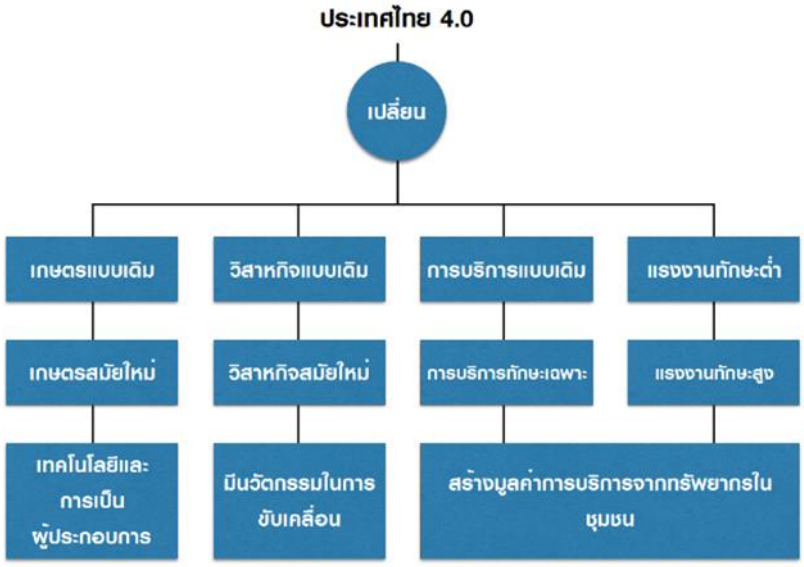

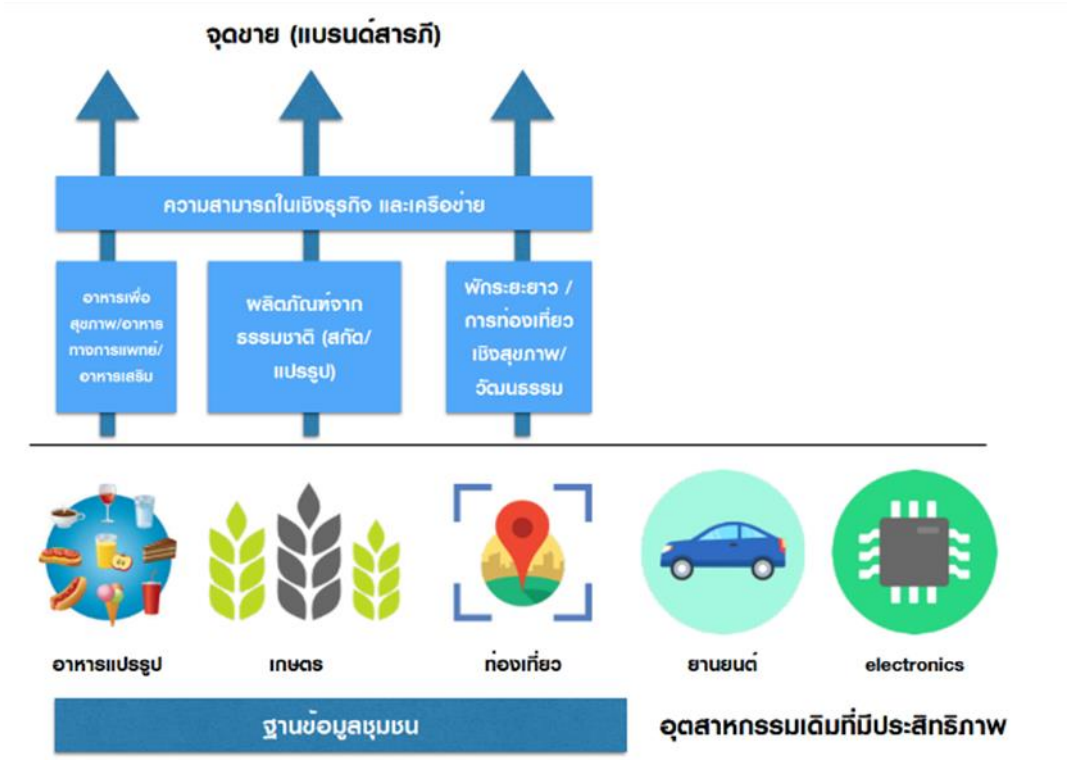
จุดขาย (แบรนด์สารภี)
ความสามารถในเชิงธุรกิจ และเครือข่าย
อาหารเพื่อสุขภาพ/อาหารทางการแพทย์/อาหารเสริม
พลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ (สกัด/แปรรูป)
พักระยะยาว / การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ/วัฒนธรรม
อาหารแปรรูป
เกษตร
ท่องเที่ยว
ยานยนต์
electronics
ฐานข้อมูลชุมชน
อุตสาหกรรมเดิมที่มีประสิทธิภาพ

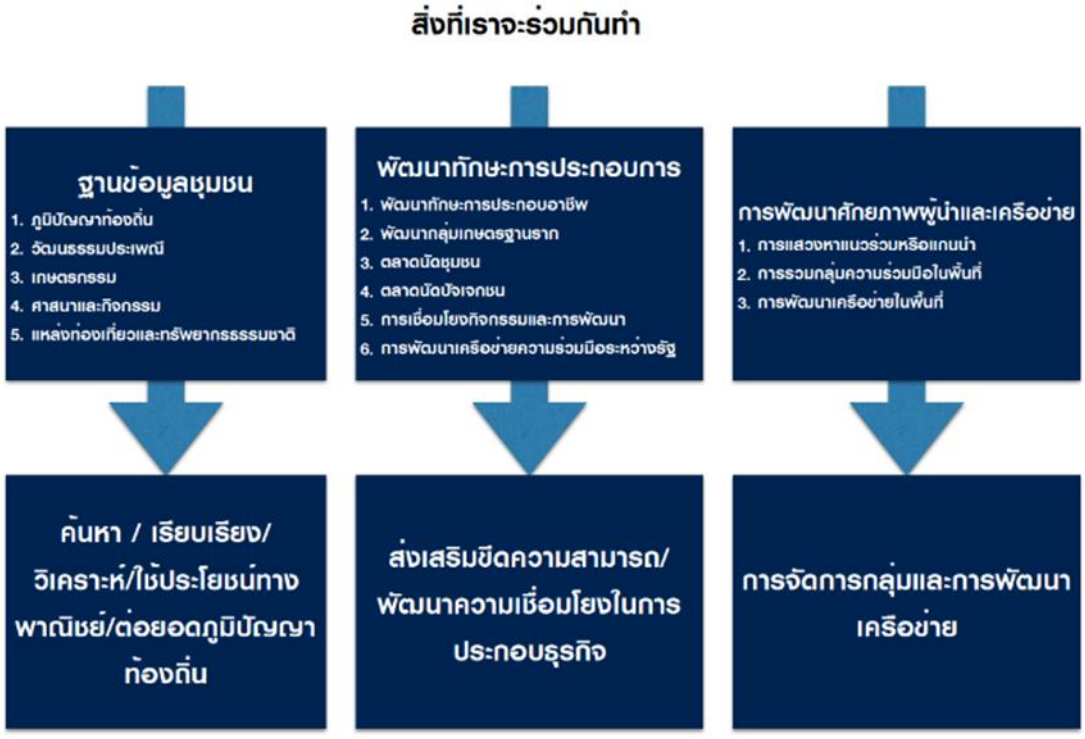
สิ่งที่เราจะร่วมกันทำ
ฐานข้อมูลชุมชน
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. วัฒนธรรมประเพณี
3. เกษตรกรรม
4. ศาสนาและกิจกรรม
5. แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ
พัฒนาทักษะการประกอบการ
1. พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ
2. พัฒนากลุ่มเกษตรฐานราก
3. ตลาดนัดชุมชน
4. ตลาดนัดปัจเจกชน
5. การเชื่อมโยงกิจกรรมและการพัฒนา
6. การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ
การพัฒนาศักยภาพผู้นำและเครือข่าย
1. การแสวงหาแนวร่วมหรือแกนนำ
2. การรวมกลุ่มความร่วมมือในพื้นที่
3. การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่
ค้นหา / เรียบเรียง/ วิเคราะห์/ใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์/ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
ส่งเสริมขีดความสามารถ/ พัฒนาความเชื่อมโยงในการประกอบธุรกิจ
การจัดการกลุ่มและการพัฒนาเครือข่าย

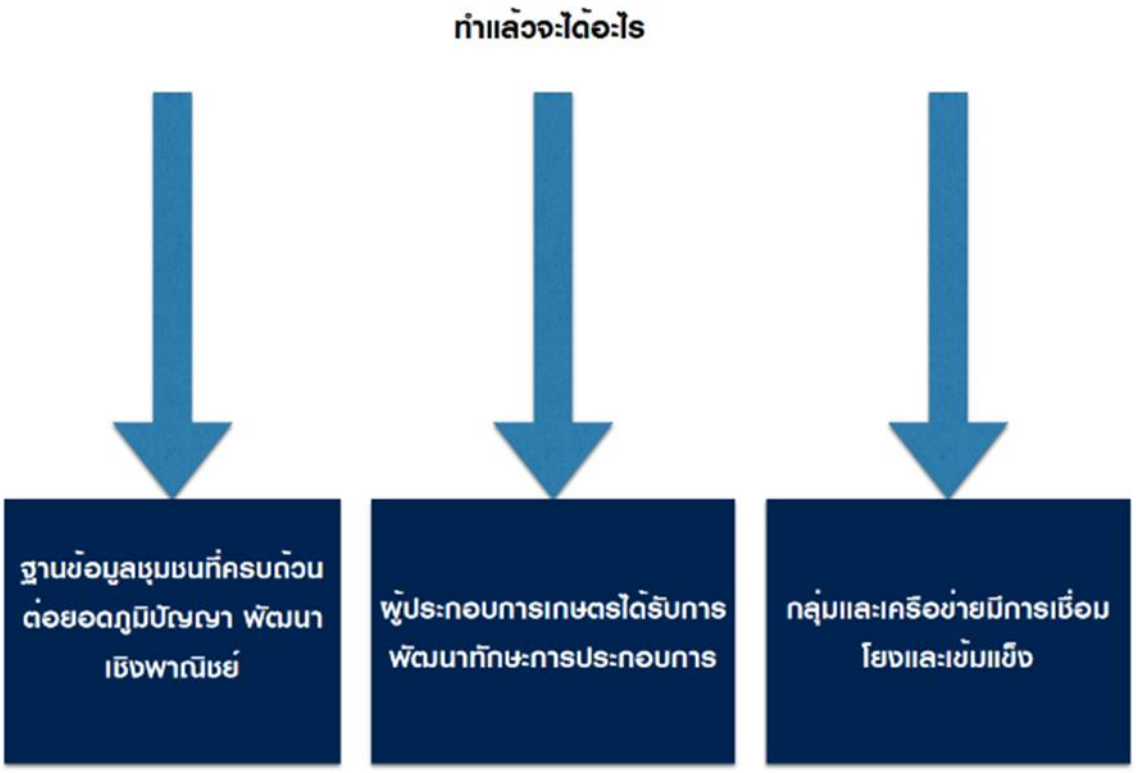

จากการพัฒนากรอบปัญหาฐานข้อมูลชุมชน มีการให้ข้อมูลประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

- ปัญหาด้านภูมิปัญญาสูญหาย (ขาดการบันทึก ขาดกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา , ขาดผู้รู้ในการให้ข้อมูล, ขาดการยกย่องเชิดชู และขาดความร่วมมือจากชุมชน)
- ปัญหาภูมิปัญญาไม่โดดเด่น
- ข้อมูลล้าสมัย ไม่ถูกต้อง กระจัดกระจาย ขาดความร่วมมือ
- ขาดฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม
- ศูนย์ข้อมูลทางการเกษตรไม่สามารถดำเนินการได้ตามพันธกิจ (การต่อยอด/การรวมกลุ่ม/การพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร/ขาดความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์/ขาดข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม)
- ขาดการสร้างเรื่องราวและการประชาสัมพันธ์ และการต่อยอดในเชิงพาณิชย์ของจุดเด่นในพื้นที่ (ขาดการต่อยอดเชิงการท่องเที่ยว / การสูญหายของบรรยากาศในประเพณีต่างๆ)

กรอบปัญหาด้านเศรษฐกิจชุมชน มีการให้ข้อมูลประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

- ขาดการรวมกลุ่มในการดำเนินการ
- ขาดพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ปัญหาด้านการตลาดและการจัดการ (มาตรฐานสินค้า/การตลาด/การแปรรูป/การสืบทอด/ช่องทางการขาย/ราคาผลิตตกต่ำ)
- ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิต (ความรู้ด้านพลังงานทดแทน, ขาดแหล่งน้ำทางการเกษตร)

การพัฒนาเครือข่าย มีการให้ข้อมูลประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

- การขาดจิตอาสา/ ขาดการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ไม่สนใจการทำงานร่วมกับเครือข่ายอื่น/ขาดการรับฟังความคิดเห็น / มองข้ามความสำคัญของปัญหาเด็กและเยาวชน)
- ไม่พบผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ถูกกีดกันจากผู้นำในพื้นที่
- ขาดทักษะการประสานงาน (ขาดการทำงานที่ต่อเนื่อง/ ขาดการทำงานในทิศทางเดียวกัน)
- ขาดแรงกระตุ้นและงบประมาณ
- กลุ่มส่วนใหญ่เป็นกลุ่มจัดตั้ง ขาดการทำงานที่แท้จริง

สรุป ผลจากการดำเนินกิจกรรม Priority Setting นักวิจัยสามารถสรุปภาพรวมของประเด็นกรอบปัญหาในการดำเนินการได้ดังนี้

กรอบด้านฐานข้อมูลชุมชน	กรอบด้านเศรษฐกิจชุมชน	กรอบด้านการพัฒนาเครือข่าย
๑.ภูมิปัญญาไม่โดดเด่น ขาดการส่งเสริม	๑.ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิต	๑.ขาดผู้นำที่ไม่เป็นทางการในพื้นที่
๒.ขาดฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม	๒.ขาดพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อการเกษตร	๒.ปัญหาจิตอาสา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๓.ภูมิปัญญาสูญหายขาดการบันทึกและถ่ายทอด	๓.ปัญหาด้านการตลาดและการจัดการ	๓.ขาดแรงจูงใจและการกระตุ้น

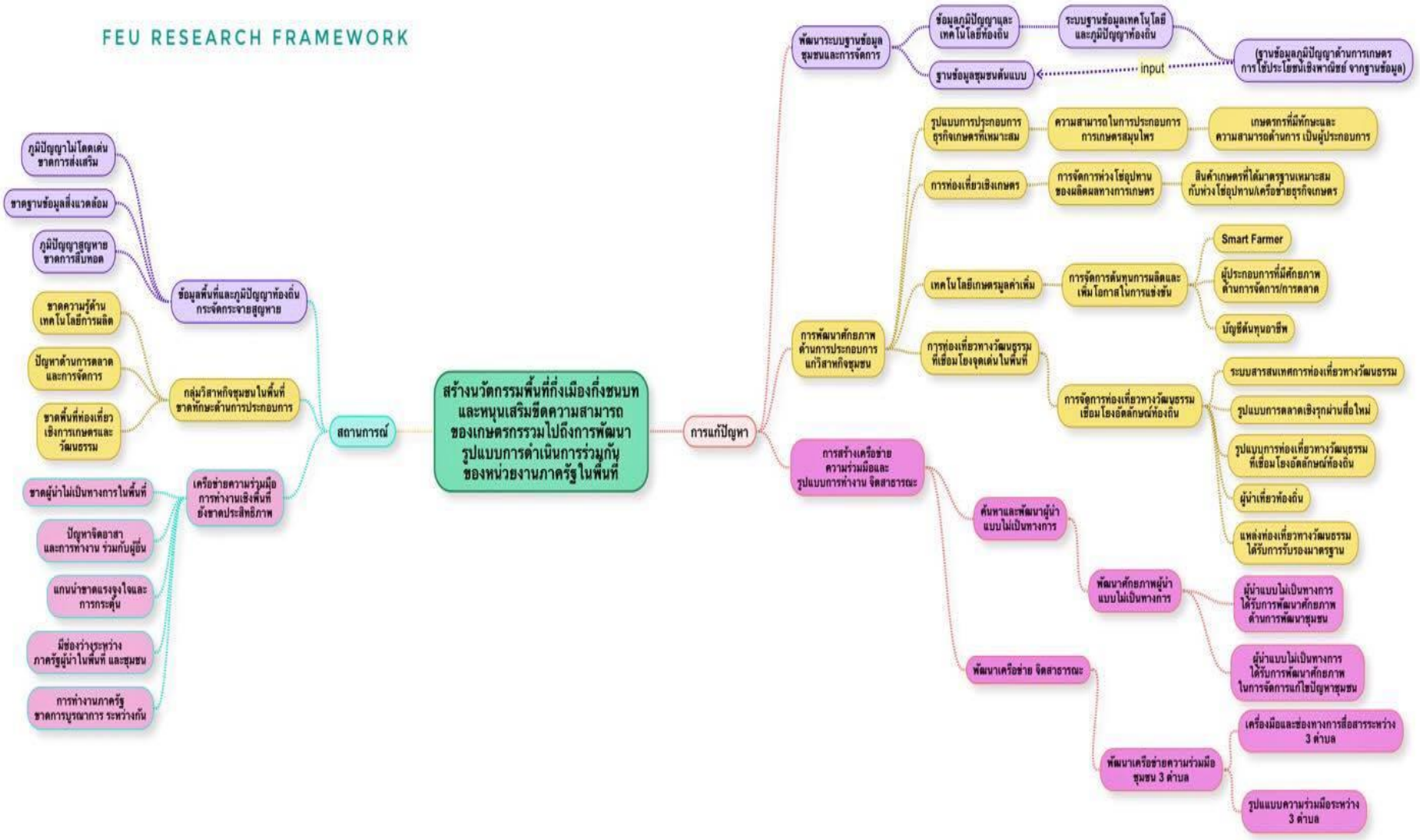
FEU RESEARCH FRAMEWORK
สร้างนวัตกรรมพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท และหนุนเสริมขีดความสามารถ ของเกษตรกรรวมไปถึงการพัฒนา รูปแบบการดำเนินการร่วมกัน ของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่
สถานการณ์
ข้อมูลพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่น กระจัดกระจายสูญหาย
ภูมิปัญญาไม่โดดเด่น ขาดการส่งเสริม
ขาดฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม
ภูมิปัญญาสูญหาย ขาดการสืบทอด
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ขาดทักษะด้านการประกอบการ
ขาดความรู้ด้าน เทคโนโลยีการผลิต
ปัญหาด้านการตลาด และการจัดการ
ขาดพื้นที่ท่องเที่ยว เชิงการเกษตรและ วัฒนธรรม
เครือข่ายความร่วมมือ การทำงานเชิงพื้นที่ ยังขาดประสิทธิภาพ
ขาดผู้นำไม่เป็นทางการในพื้นที่
ปัญหาจิตอาสา และการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น
แกนนำขาดแรงจูงใจและ การกระตุ้น
มีช่องว่างระหว่าง ภาครัฐผู้นำในพื้นที่ และชุมชน
การทำงานภาครัฐ ขาดการบูรณาการ ระหว่างกัน
การแก้ปัญหา
พัฒนาระบบฐานข้อมูล ชุมชนและการจัดการ
ข้อมูลภูมิปัญญาและ เทคโนโลยีท้องถิ่น
ระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
(ฐานข้อมูลภูมิปัญญาด้านการเกษตร การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ จากฐานข้อมูล)
input
ฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบ
การพัฒนาศักยภาพ ด้านการประกอบการ แก่วิสาหกิจชุมชน
รูปแบบการประกอบการ ธุรกิจเกษตรที่เหมาะสม
ความสามารถในการประกอบการ การเกษตรสมุนไพร
เกษตรกรที่มีทักษะและ ความสามารถด้านการ เป็นผู้ประกอบการ
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ของผลิตผลทางการเกษตร
สินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานเหมาะสม กับห่วงโซ่อุปทาน/เครือข่ายธุรกิจเกษตร
เทคโนโลยีเกษตรมูลค่าเพิ่ม
การจัดการต้นทุนการผลิตและ เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน
Smart Farmer
ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ ด้านการจัดการ/การตลาด
บัญชีต้นทุนอาชีพ
การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงจุดเด่นในพื้นที่
การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่น
ระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
รูปแบบการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อใหม่
รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่น
ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้รับการรับรองมาตรฐาน
การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือและ รูปแบบการทำงาน จิตสาธารณะ
ค้นหาและพัฒนาผู้นำ แบบไม่เป็นทางการ
พัฒนาศักยภาพผู้นำ แบบไม่เป็นทางการ
ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ด้านการพัฒนาชุมชน
ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ในการจัดการแก้ไขปัญหาชุมชน
พัฒนาเครือข่าย จิตสาธารณะ
พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ชุมชน 3 ด่านล
เครื่องมือและช่องทางการสื่อสารระหว่าง 3 ด่านล
รูปแบบความร่วมมือระหว่าง 3 ด่านล

๓. โครงการวิจัย

เมื่อมีการจัดทำ Framework ที่เชื่อมโยงโจทย์วิจัยทั้งภาพรวมของทั้งชุดโครงการและระดับพื้นที่ ด้านการพัฒนาโจทย์วิจัย และประกาศทุนแก่นักวิจัยในสถาบันทราบ ทำให้เกิดข้อเสนอโครงการและการคัดกรองโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาทั้งหมด ๗ โครงการ โดยมีการพัฒนาเป้าหมายการพัฒนางานวิจัยและผลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามMapping Outputที่คาดว่าจะเกิดในชุดโครงการหลัก มีรายละเอียดดังนี้

โครงการวิจัย	เป้าหมายการพัฒนางานวิจัย	ผลความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
โครงการวิจัยที่ ๑ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. เพื่อทำการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ๓ ตำบล ๒. เพื่อสร้างฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	๑. เกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล ๒. เกิดการต่อยอดเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์จากการใช้ข้อมูลผ่านระบบ (เชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่) ๓. เกิดผู้ดูแลระบบและผู้ใช้ฐานข้อมูลผ่านระบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ๔. เกิดระบบฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบ (เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม)
โครงการวิจัยที่ ๒ รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรด้วยแนวคิด Smart Farmer เพื่อการพัฒนากระบวนการผลิตหรือแสวงหาวิธีการจัดการการผลิตที่ให้ต้นทุนการผลิตลดลงด้วยกระบวนการมีส่วนนร่วมของชุมชน	๑. ผู้ประกอบการมีกระบวนการผลิตที่ดีขึ้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม ๒. ผู้ประกอบการมีขีดความสามารถในการจัดการต้นทุนการผลิตและเป็น Smart Farmer

โครงการวิจัย	เป้าหมายการพัฒนางานวิจัย	ผลความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
โครงการวิจัยที่ ๓ การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. เพื่อคัดเลือกประเภทผลิตผลการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. เพื่อวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการเกษตรด้วยการจัดการห่วงโซ่อุปทานแบบครบวงจรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	๑. ทราบข้อมูลที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบทั้งวงจรข้อมูลข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่แสดงถึงบริบทพื้นที่และข้อมูลกลุ่มเกษตรที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากการเชื่อมโยงผลิตผลทางการเกษตร ๓. Value Chain ผลิตผลทางการเกตร
โครงการวิจัยที่ ๔ รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. เพื่อศึกษาบริบททุนชุมชนเดิมและสภาพปัญหาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนก่อนการดำเนินงาน ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพการประกอบการทางการเกษตรกลุ่มสมุนไพร ๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าสินค้าแปรรูปทางการเกษตรของชุมชน	๑. ทราบบริบททุนชุมชนเดิมและสภาพปัญหาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนก่อนการดำเนินงาน ๒. ทราบต้องการของตลาดเป้าหมาย การดำเนินงานกลุ่มมีความเข้มแข็ง(ตามแนวทางผู้ประกอบการ) ๓. ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานมีมูลค่าเพิ่ม
โครงการวิจัยที่ ๕ การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ๒. เพื่อเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์เดิมกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	๑. เกิดรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหมาะสมกับศักยภาพคนในท้องถิ่นและความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว ๒. เกิดระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โครงการวิจัย	เป้าหมายการพัฒนางานวิจัย	ผลความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
		๓. เกิดรูปแบบการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงรุกผ่านสื่อใหม่ ๔. เกิดกลุ่มชุมชนที่สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ๕. เกิดการเชื่อมโยงผลการวิจัยกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
โครงการวิจัยที่ ๖ การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ ในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการ มีส่วนร่วมของชุมชน	๑. เพื่อสำรวจสภาพบริบทสภาพภาวะผู้นำและศักยภาพผู้นำชุมชนไม่เป็นทางการที่มีอยู่เดิม ด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยวชุมชน และด้านสินค้าแปรรูปในพื้นที่ ๓ ตำบล ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ๒. เพื่อคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยวชุมชน และด้านสินค้าแปรรูปในพื้นที่ ๓ ตำบล ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ๓. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและประเมินภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบวิธีการพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ๔. เพื่อดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่	๑. ผู้นำชุมชนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ๒. ผู้นำชุมชนมีความรู้และความสามารถในการจัดการงานพัฒนาชุมชนด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยวชุมชน และด้านสินค้าแปรรูปเพิ่มขึ้น ๓. มีเครือข่ายผู้นำชุมชนไม่เป็นทางการนักปฏิบัติ

โครงการวิจัย	เป้าหมายการพัฒนางานวิจัย	ผลความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
	เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบล ในรูปแบบที่เหมาะสมกับความสามารถและงาน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ๕. เพื่อติดตาม เสริมแรง และประเมินผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	
โครงการวิจัยที่๗ การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	๑. เพื่อสำรวจและศึกษาเครือข่ายความร่วมมือใน ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ ๓ ตำบล ๒. เพื่อสร้างเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร รวมถึงศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่าย (Hub Center) ที่เหมาะสม ในพื้นที่ ๓ ตำบล	๑. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเครือข่าย ความเป็นมา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละเครือข่ายทั้ง ๓ พื้นที่ ๒. ความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายทั้ง ๓ พื้นที่ ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. เครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร ระหว่างเครือข่ายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในพื้นที่ ๓ ตำบลที่เหมาะสม ๔. เกิดศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ (Hub Center)

การทำสัญญาและTORรับทุนโครงการย่อยทั้งหมด ๗ โครงการ
เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๔. ผลการดำเนินงานด้านผลงานวิจัย

สามารถจำแนกข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยทั้งหมดได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๒

ชื่อโครงการ : การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าโครงการ : ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๘๖-๙๑๒๑๔๑๑/ Supattanawaree@feu.edu

สังกัด/คณะ : ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

งบประมาณ : ๒๒๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

๑. สำรวจสภาพปัญหาของชุมชน

สืบเนื่องจากการนำเสนอร่างกรอบการดำเนินการแก่ผู้นำชุมชนตัวแทนชุมชนในพื้นที่ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยมีกระบวนการในการดำเนินการมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการทั้งสิ้น ๓ ขั้นตอนได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ การแนะนำผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ ๒ การนำเสนอที่มาของโครงการฯ และเป้าหมายในการทำงานที่สอดรับกับนโยบาย Thailand ๔.๐

ขั้นตอนที่ ๓ การแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมตามพื้นที่ของตนเอง เพื่อจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตาม กรอบปัญหามีการเสนอปัญหาในแต่ละกรอบประเด็น ภายใต้การอำนวยการโดย Moderator ประจำกลุ่ม โดยมีผลการสำรวจสภาพปัญหาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกคนและมีการจัดหมวดหมู่และสรุปประเด็นปัญหาด้านภูมิปัญญาดำเนินการจัดทำ Priority Setting โดยใช้ตาราง Matrix และใช้เครื่องมือคือ Sticker ในการลงคะแนน ซึ่งผลการทำกิจกรรมทำให้ทราบประเด็นสภาพปัญหาดังนี้ ปัญหาด้านภูมิปัญญาสูญหาย (ขาดการบันทึก ขาดกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา ขาดผู้รู้ในการให้ข้อมูล ขาดการยกย่องเชิดชู และขาดความร่วมมือจากชุมชน) ปัญหาภูมิปัญญาไม่โดดเด่น ข้อมูลล้าสมัย ไม่ถูกต้อง กระจัดกระจาย ขาดความร่วมมือ และ ขาดฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม

แสดงกระบวนการในการลงพื้นที่เพื่อทำการพัฒนาโจทย์วิจัยอย่างมีส่วนร่วม

จึงนำมาซึ่งที่มาของโจทย์วิจัยที่ต้องการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น รวมไปถึงการเก็บข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การสืบทอดจากคนในชุมชนหรือนอกชุมชนผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพบสภาพของปัญหาในพื้นที่แล้ว คณะวิจัยได้ทำการจากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลที่เป็นทุนชุมชนทางด้านเทคโนโลยีท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะสามารถพัฒนาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ๓ ตำบล ดังรูป

แสดงลงพื้นที่เพื่อสำรวจทุนชุมชนด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก ๓ พื้นที่

ซึ่งพบว่าโดยแหล่งข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาในแต่ละตำบลมีการเก็บรวบรวมไว้อยู่ในหลากหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น ในส่วนของตำบลสารภี ข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบของงานวิจัยและการเก็บข้อมูลผ่านโครงการต่างๆของกองการศึกษา ในขณะที่ตำบลยางเนิ้งจะถูกจัดเก็บผ่านแผนของชุมชน และ ตำบลหนองผึ้งจะถูกจัดเก็บอยู่ในรูปแบบของเอกสารและหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กองสาธารณสุข ดังรูป

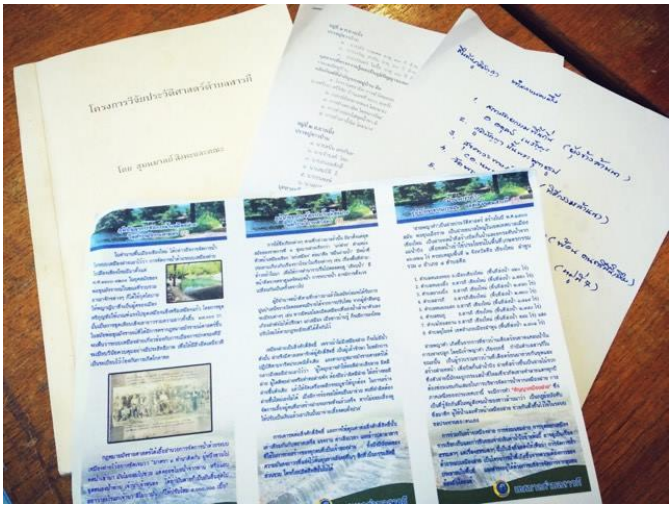

แสดงข้อมูลทุนชุมชนด้านภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่นจาก ๕ พื้นที่

สามารถสรุปได้ดังตาราง

ตารางข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ๓ ตำบลจากการสำรวจเบื้องต้น

หมู่ที่	ตำบลสารภี	ตำบลยางเนิ้ง	ตำบลหนองผึ้ง
๑	เครื่องปั้นดินเผา	เครื่องปั้นดินเผา	ด้านสถาปัตยกรรม
๒	จักรสานจากผลผลิตของต้นมะพร้าว	ประเพณีวัฒนธรรมหมู่บ้าน	การปั้นพระพุทธรูป
๓	การเลี้ยงผึ้ง	เซรามิก	สุขภาวะทางภูมิปัญญา (พิธีกรรมล้านนา)
๔	การทำปราสาทโลงศพและเวรามิก	การทำไม้กวาด	วัดพระนอนหนองผึ้ง
๕	การทำปุ๋ยใบไม้	การทำขนมและอาหาร	ศูนย์อนุรักษ์วัฒนธรรมล้านนา
๖	การทำเศรษฐกิจพอเพียง/ศูนย์การเรียนรู้เพาะเห็ด	ศูนย์การเรียนรู้การเกษตรผักปลอดภัย/สมุนไพร	แหล่งการเรียนรู้การเกษตรพึ่งตนเอง
๗	การทำเกษตรปลอดสารพิษ	กระดาษสา	
๘	ผลไม้อบแห้ง		
๙	โรงหล่อพระ		

จากตาราง เมื่อพิจารณาร่วมกันจะเห็นได้ว่าแหล่งภูมิปัญญาที่มีความโดดเด่นที่สามารถต่อยอดทางด้านการท่องเที่ยวในเชิงพาณิชย์ที่มีอยู่ทั้งใน ๓ ตำบล มีความหลากหลายตามบริบทของชุมชนโดยในแต่ละพื้นที่จะมีปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็งและพื่อให้สอดคล้องกับโครงการหลักจึงได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาและสำรวจข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมชุมชนเป็นหลักโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิด ประเทศไทย ๔.๐ ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ และวิสัยทัศน์ของอำเภอสารภีตลอดจนเครือข่ายต่างๆที่มีแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากนั้นนำข้อมูลมาเตรียมเพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจาก สกว.ในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๐ โดยมีเครือข่ายจากพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เข้าร่วมให้ข้อเสนอแนะ ดังรูป

การนำเสนอหัวข้อโครงงานวิจัย และรับคำชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจาก สกว.

โดยท่าน รศ.ดร.สุภาวิณี สัตยาภรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สกว. ได้ทำการให้ข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ฐานข้อมูลที่จัดทำ ควรต้องเป็นฐานข้อมูลที่มีชีวิต ข้อมูลเคลื่อนไหวปรับปรุงได้ตลอดเวลาโดยออกแบบให้คนเป็นเป้าหมายในการออกแบบงาน ออกแบบให้เห็นตัวผู้ใช้ ผู้พัฒนาข้อมูล

๒. หน่วยงานสามารถเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเข้ากับฐานข้อมูลอื่นได้เพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและประโยชน์ในการวางแผนงานร่วมกัน

๓. การจัดทำเป็นฐานข้อมูลใหม่ ต้องทำงานให้เห็นเป็นเชิงระบบ เป็นข้อมูลเชิงรุก เช่น เห็นว่าตัวเลขการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น พื้นที่การเกษตรที่ลดลง หรือแสดงถึงข้อมูลความเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เช่น ความหนาแน่นของประชากร หรือการเพิ่มของจ านวนบ้านจัดสรร เพื่อใช้ในการวิเคราะห์โครงการอื่นๆ ต่อไปได้แนวทางการปรับปรุง

๔. ควรให้เห็นประโยชน์เชิงพาณิชย์ จะนำงานไปเชื่อมโยงกับโครงการที่เหลืออีก ๖ โครงการ เพื่อให้เห็นว่าระบบฐานข้อมูลจะใช้เป็นประโยชน์กับชุดโครงการรวมได้อย่างไร ฉะนั้นควรมีการออกแบบงานร่วมกัน ๗ โครงการได้แก่ การจัดทำ route เดินทาง จำนวนคนเข้ามาเที่ยว จำนวนไกด์ จำนวนวัด จำนวนร้านค้าสองฝั่งถนน เป็นต้น

๕. ควรปรับให้เป็นฐานข้อมูลเชิงรุกให้ได้ ทำให้ระบบสามารถupdateได้โดยคนในชุมชน (ที่มีศักยภาพ) ทำให้ข้อมูลมีชีวิต ไม่ใช่แค่ฐานข้อมูลที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลด้านใดด้านหนึ่งมารวมๆ กัน

ซึ่งได้มีการประชุมทีมงานวิจัยเพื่อทบทวนข้อเสนอจากผู้ทรงฯ และผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่เพื่อทิศทางที่ตรงกัน ในวันศุกร์ที่ ๒๑ เม.ย. ๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ น. โดยมีการสรุปเป็นแผนภาพกรอบงานวิจัยดังรูป

แผนภาพแสดงกรอบงานวิจัยที่ผ่านการปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปได้ว่าในกิจกรรมที่ ๑ สำเร็จภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด

๒. สำรวจต้นทุนข้อมูล

ในส่วนกิจกรรมนี้ได้กำหนดให้มีการสำรวจเบื้องต้นด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเทศบาลและผู้นำชุมชน รวมถึงปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยในช่วงเดือนมิถุนายนได้ทำการลงพื้นที่ไปทำการเก็บข้อมูลจากเทศบาลตำบลสารภี เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลต้นแบบ ได้ข้อมูลมาทำสรุปในส่วนของข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่อไป

๓. ทำการศึกษาข้อมูล และจัดทำเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในเดือน มิถุนายน – สิงหาคม ๒๕๖๐ จากการดำเนินงานในขั้นตอนของการสำรวจต้นทุน พบว่าในตำบลสารภี ได้มีข้อมูลของการเก็บรวบรวมทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังรูป

การสำรวจครั้งที่...../ 25.....

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

ชื่อหมู่บ้าน /ชุมชน .....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	ชุดเล่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ชมบ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ (เช่น จำนวนภูมิปัญญาทั้งหมด)

แบบสำรวจข้อมูลทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

๔. จัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ประชุมร่วมกันจากฝ่ายของเทศบาล นักวิจัย ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ประเมินข้อมูล สิงหาคม – กันยายน ๒๕๖๐ จากกำหนดการการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ได้มีการทำกิจกรรมล่าช้าไปเป็นเดือนตุลาคมซึ่งได้มีการลงพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ โดยมีวาระสำคัญดังนี้

๑) นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้น

ในส่วนของ **ตำบลสารภี** ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลผ่าน แบบสำรวจข้อมูลทะเบียนภูมิปัญญาและโบราณสถานในชุมชนจากตำบลสารภี จึงได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สรุป ดังแสดงในตาราง

ตารางแสดงข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเทศบาลสารภี จากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หมู่ที่	สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม	สาขาภาษาและวรรณกรรม	สาขาศิลปกรรม	สาขาเกษตรกรรม	สาขาศาสนาและประเพณี	สาขาการแพทย์แผนไทย
1 (บ้านป่าแดด)	2	1	0	0	0	0
2 (บ้านสารภี)	4	1	1	3	1	0
3 (บ้านปากกอง)	1	0	0	0	0	0
4 (บ้านช่างเคิ่ง)	2	0	1	3	1	0
5 (บ้านปากกอง)	5	0	0	0	0	0
6 (บ้านปากกอง)	4	0	1	1	2	0
7 (บ้านสันกับตองใต้)	1	0	0	1	1	0
8 (บ้านสันกับตองเหนือ)	2	0	0	0	0	0
9 (บ้านฮ่องกอก)	2	0	0	0	1	0
10 (บ้านปากกอง)	4	0	0	0	1	1
รวม	27	2	3	8	7	1

เมื่อนำมานำเสนอในรูปแบบของกราฟ สามารถแสดงได้ดังรูป

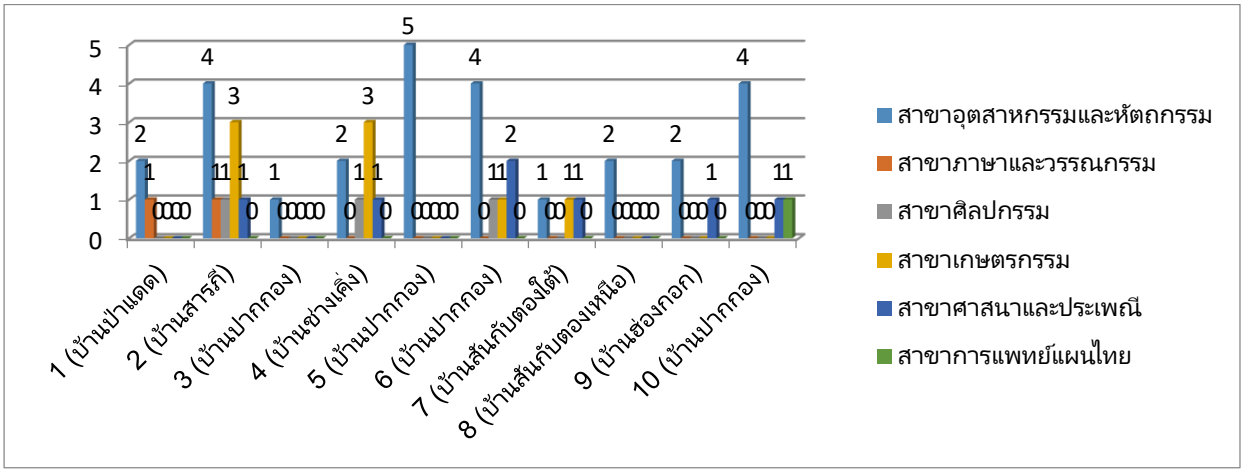

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบสาขาภูมิปัญญาในแต่ละหมู่บ้านในตำบลสารภี

ผลการจัดกลุ่มและแยกประเภทข้อมูลพบว่า ในตำบลสารภี พบภูมิปัญญาทั้งหมด ๕ สาขา ได้แก่ อุตสาหกรรมและหัตถกรรม ภาษาและวรรณกรรม ศิลปกรรม เกษตรกรรม ศาสนาและประเพณี และ การแพทย์แผนไทย โดยภูมิปัญญาที่พบมากได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ตามด้วยเกษตรกรรม และ ศาสนาประเพณี เพื่อให้เข้าใจสภาพของปัจจัยบริบทของพื้นที่ได้ทำการ Mapping ภูมิปัญญาลงบนพื้นที่เพื่อให้เข้าใจได้มากขึ้น แสดงดังรูป

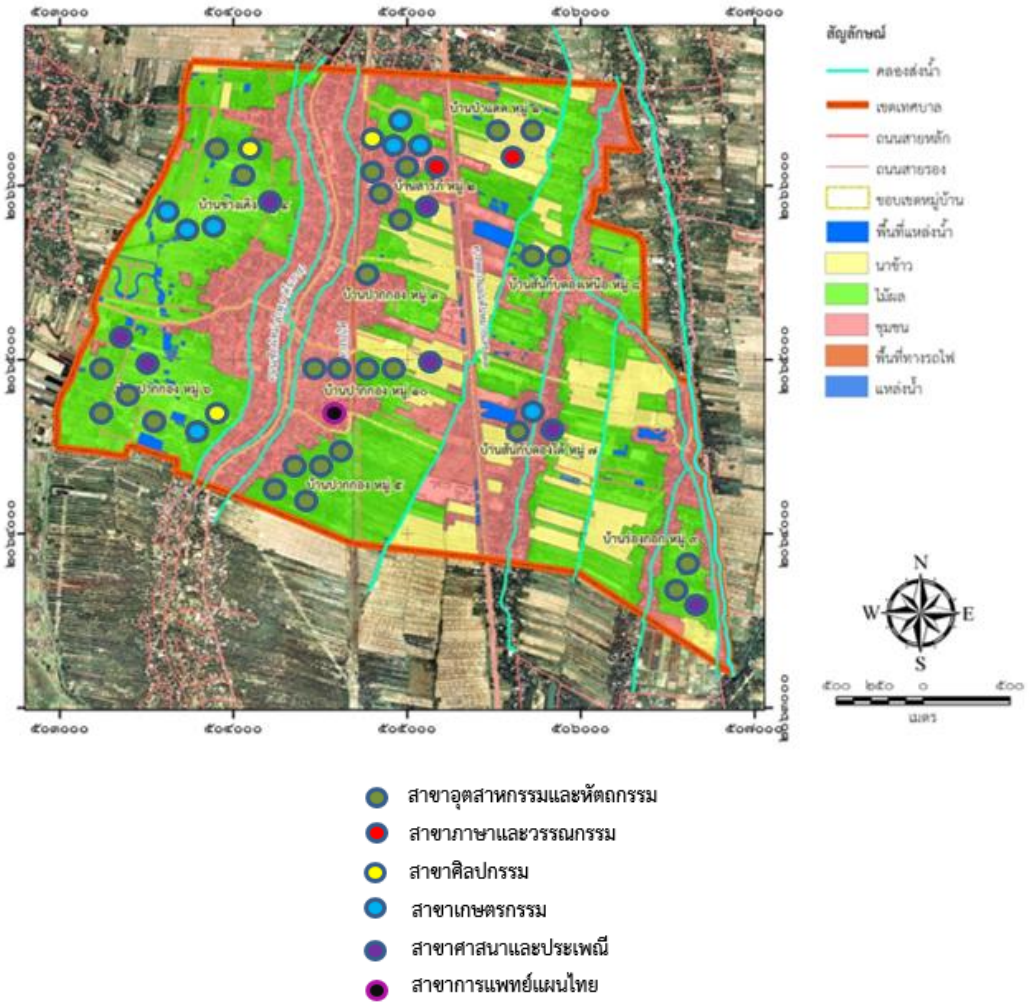

แผนที่ภูมิปัญญา ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนของตำบลยางเนิ้งและ**ตำบลหนองผึ้ง**นั้น พบว่ามีข้อมูลภูมิปัญญา แต่ยังไม่ได้จัดเก็บอย่างเป็นระบบจึงได้ดำเนินวางแผนร่วมกันผ่านการประชุมว่าจะทำการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในโครงการวิจัยนี้เพื่อเป็นฐานข้อมูลภูมิปัญญาของชุมชนต่อไป

๒) นำเสนอแบบสำรวจข้อมูลที่ได้จัดทำขึ้นจากการศึกษาต้นแบบจากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช จากต้นแบบการเก็บข้อมูลผ่านโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในโครงการพระราชดำริในสมเด็จพระเทพฯ ทีมผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญา ดังรูป

การสำรวจครั้งที่...../ ๒๕.....

แบบสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อหมู่บ้าน /ชุมชน ....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

๑.รหัสภูมิปัญญาท้องถิ่น .....
๒.ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น .....
๓.สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น ☐ สาขาเกษตรกรรม ☐ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ☐ สาขาการแพทย์แผนไทย ☐ สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
☐ สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ สาขาสวัสดิการ ☐ สาขาการจัดการองค์กร
☐ สาขาศิลปกรรม ☐ ภาษาและวรรณกรรม ☐ สาขาศาสนาและประเพณี
๔. เจ้าของภูมิปัญญา/ช่องทางการติดต่อ***/รูปภาพ และประวัติ***/ประวัติการเป็นวิทยากร***/สถานะ***.....
๕. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....
๖. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น.....
๗. ที่ตั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น.....
.....
๘. ที่ตั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นตามพิกัดภูมิศาสตร์***.....
๙. กิจกรรมที่จัด***.....
๑๐.แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น***.....
๑๑.รูปภาพ***
๑๒.วิดีโอ***

แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้นำเสนอในกิจกรรมกลุ่มย่อย

จากรูป จะพบว่ามีส่วนข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติม ได้แก่ ส่วนที่มีเครื่องหมาย *** ผลจากการนำเสนอแบบสำรวจข้อมูลพบว่า ทั้ง ๓ ตำบลมีความพึงพอใจ และ เห็นควรว่ามีความเหมาะสมสามารถเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลชุมชนได้

๓) ทำความเข้าใจตกลงร่วมกันเพื่อทำการทวนเก็บข้อมูลในพื้นที่ นัดหมายผู้นำทางและปราชญ์ชาวบ้านได้มีการประชุมกลุ่มย่อยใน ๓ ตำบล

ในส่วนของ**ตำบลหนองผึ้ง**ได้ทำการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญา จำนวน ๒๐ เรื่อง และได้ติดต่อตัวแทนผู้นำทางเพื่อทำการนัดเวลาเพื่อทำการเก็บข้อมูลภายในเดือนพฤศจิกายนต่อไปและส่วนของ**ตำบลยางเนิ้ง** ได้ทำการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญา ดังตาราง

ตารางแสดงผลการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์อย่างมีส่วนร่วมตำบลยางเนิ้ง

สาขาการเกษตร			
ลำดับที่	ชื่อ	หมู่	หมายเหตุ
๑	ลุงอุดม	๔	
๒	ลุงวัน สมสงวน	๖	ปลูกอ้อย
๓	นายวีรยศ ผูกขาว		
สาขาอุตสาหกรรม			
๑	นายตุ๋ย	๗	
๒	นายนิกร นันทชัย		เซรามิก
สาขาหัตถกรรม			
๑	นายคำอวน สงกรานต์	๖	จักรสาน
๒	นางคำหน้อย สมเกตุ		
สาขาศิลปกรรม			
๑	อ้ายอ๊อด	ม.๖ หลังโรงบ่ม	
สาขาการแพทย์			
๑	นายธีระพันธ์ สมย้อย		
๒	นายประเสริฐ ทองขันธ์		
สาขาทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม			
๑	นายอนุสรณ์ ยั่งยืน		ผู้ใหญ่บ้านแดง
สาขาการจัดการ			
๑	กำนันสิงห์คำ สมสงวน		กองทุนสวัสดิการหมู่บ้าน
๒	นายอุทัย หวนกาบ		ประธานสหกรณ์การเกษตร
สาขาธุรกิจชุมชน			
๑	นายทวี ใจซื่อ		เครดิตยูเนียน
สาขาภาษา/วรรณกรรม			
๑	นางวิไล ช่ำชอง		
๒	นายถนอมศักดิ์ พรมวัน		
สาขาศาสนา			
๑	นายประเสริฐ		
๒	นายจักรพรรณ		
๓	นายประเสริฐ		

ในส่วนของ**ตำบลสารภี**นั้น ถือว่าเป็นตำบลที่เลือกเป็นตำบลต้นแบบ เนื่องจากมีข้อมูลเบื้องต้นที่สมบูรณ์มากกว่า จึงจะทำการลงพื้นที่เพื่อเป็นการตรวจทานข้อมูลในพื้นที่จริงและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมบางส่วนจากตาราง ในเดือน พฤศจิกายนเช่นกัน

๕. ลงพื้นที่ จัดเวทีย่อยในแต่ละพื้นที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชน (พื้นที่ละ ๓ ครั้ง) **:** ได้มีการนัดหมายร่วมกับคนนำทางเพื่อดำเนินการภายในเดือนพฤศจิกายน

๖. พัฒนาระบบฐานข้อมูล เริ่มมีการออกแบบการ**เก็บ**ข้อมูลตามเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยมีการเก็บข้อมูลความต้องการของชุมชนผ่านการจัดเวทีย่อย

ในขั้นตอนของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆได้ดังนี้

๑) ลงพื้นที่ ๓ ตำบลเพื่อทำการรวบรวมข้อมูล และทำการออกแบบแบบฟอร์มการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาร่วมกันเบื้องต้น ดังรูป

แสดงการรวบรวมข้อมูล และ ทำการออกแบบฟอร์มการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาแบบมีส่วนร่วม ๓ ตำบล

๒) ทำการรวบรวมความต้องการพร้อมทั้งสรุปแบบฟอร์มการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญา เพื่อเตรียมพร้อมการออกแบบให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูล ดังรูป

แบบสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.รหัสภูมิปัญญาท้องถิ่น .....

๒.ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น .....

๓.สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น ☐ สาขาเกษตรกรรม ☐ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ☐ สาขาการแพทย์แผนไทย ☐ สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
☐ สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ สาขาสวัสดิการ ☐ สาขาการจัดการองค์กร
☐ สาขาศิลปกรรม ☐ ภาษาและวรรณกรรม ☐ สาขาศาสนาและประเพณี

๔ สำรวจครั้งที่ .....วัน/เดือน/ปี.....

๕. เจ้าของภูมิปัญญา

- ชื่อ
- บ้านเลขที่.....ซอย..... ถนน ..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- วันเกิด : วัน.....เดือน.....พศ.....→อายุ .....
- สถานะ (ยังมีชีวิต/เสียชีวิต)
- รูปภาพเจ้าของภูมิปัญญา

☐ เป็นวิทยากร ☐ ไม่เป็นวิทยากร

- ประวัติ
- ช่องทางการติดต่อ

☐ โทรศัพท์
☐ E-mail
☐ Line
☐ Facebook

๕. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....

☐ มีผลิตภัฑณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดจำหน่าย.....(ชื่อผลิตภัณฑ์) ☐ ไม่มีการจัดจำหน่าย

๖. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น.....

๗. ที่ตั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

- บ้านเลขที่.....ซอย..... ถนน ..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๘. ที่ตั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นตามพิกัดภูมิศาสตร์***

- Latitude..... Longitude.....

๙. กิจกรรมที่จัด

- สถานที่
- วันที่.....เดือน.....พศ.....
- รูปภาพกิจกรรมที่จัด (มีได้หลายรูปภาพ)

๑๐.แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น***.....

☐ เปิดให้มีการฝึกอบรม ☐ ไม่เปิดฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ ☐ ไม่เปิดให้มีการฝึกอบรม

๑๑.รูปภาพภูมิปัญญา
(มีได้หลายรูปภาพ)

๑๒.วิดีโอ*** (เป็น link)

แสดงแบบสำรวจภูมิปัญญาเพื่อใช้ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและออกแบบฐานข้อมูล

จากนั้นทำการนำเสนอแบบสำรวจภูมิปัญญากับตำบลต้นแบบ (ตำบลสารภี) และทำการเปิดเวทีเพื่อนำไปสู่การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมลงในระบบฐานข้อมูลต่อไป ดังรูป

แสดงการนำเสนอแบบสำรวจภูมิปัญญาแก่ผู้ใช้งานในพื้นที่

ทั้งนี้ได้มีการเปิดเวทีเพื่อทำการชี้แจงและทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลภูมิปัญญากับปราชญ์ชาวบ้าน ดังรูป

แสดงการเปิดเวทีเพื่อทำการชี้แจงและทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลภูมิปัญญากับปราชญ์ชาวบ้าน

จากนั้นทำการนัดหมายเพื่อทำการระบุวันและเวลาในการลงพื้นที่ในตำบลสารภีเพื่อเป็นตำบลต้นแบบ

ระบุวันและเวลาในการลงพื้นที่ในตำบลสารภีช่วงเดือนมกราคม

โดยในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ทีมวิจัยได้มีการวางแผนร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี เพื่อทำการเลือกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของแหล่งภูมิปัญญาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน และมีความพร้อมในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งการเรียนรู้ ดังตารางเพื่อนำเสนอแก่ทีมอื่นๆ ในกลุ่มของท้าทายไทยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเลือกสถานที่ในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวต่อไป

ตารางแสดงภูมิปัญญาที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้ในชุมชนเทศบาลตำบลสารภี

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	หมู่ที่
๑	ยาหม่องเสลดพังพอน	การแพทย์แผนไทย	นายประเสริฐ ทองขันธ์	๑
๒	จักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบัวคำ ทรงชัย	๒
๓	พอ่อาจารย์วัดสารภี	ศาสนาและประเพณี	นายสุแก้ว บัวคำ	๒
๔	การทำไม้กวาดดอกหญ้า	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายประยุทธ์ ทรงคำ	๓
๕	การทำผลิตภัณฑ์เซรามิก	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางกนกอร สังวาลย์	๔
๖	พืชสมุนไพร	เกษตรกรรม	นายสมวน หารใจ	๒
๗	สวนเกษตรอินทรีย์แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรกรรม	นายธวัชชัย มณีโชติ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗)	๗

ตารางแสดงภูมิปัญญาที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้ในชุมชนเทศบาลตำบลสารภี (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	หมู่ที่
๘	การเพาะเห็ด	เกษตรกรรม	นางศรีนวล สุภาวัฒน์ (สมาชิกสภาเทศบาล)	๗
๙	โรงหล่อพระ	ศิลปกรรม		๘
๑๐	จักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก,แหย่ง	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบัวบาน ปันแปง	๙
๑๑	จักสานผลิตภัณฑ์จากหญ้าปล้อง (รังนก)	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบุญร่วม หวลบุญ	๑๐
๑๒	การทำบายศรี เครื่องสืบชะตา	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางสาวพรรณี สังอาจ	๕
๑๓	ฟ้อนล้านนา (ฟ้อนดาบ,ฟ้อนเจิง,ฟ้อนเล็บ)	ศิลปกรรม	นางลำดวน ทุนคำ	๖
๑๔	การทำปราสาท	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายอินทร ทาระวรรณ	๖
๑๕	พ่ออาจารย์หมู่บ้าน/ชุมชน	ศาสนาและประเพณี	ว่าที่ร้อยตรีสราวุฒิ เมืองอินทร์ (อาจารย์หลุยส์)	๖
๑๖	พ่ออาจารย์หมู่บ้าน/ชุมชน	ศาสนาและประเพณี	นายสิริพจน์ สุขสวัสดิ์ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐)	๑๐

ภายหลังจากการประชุมกลุ่มระหว่างนักวิจัยและเจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้นำทางตำบลสารภี จึงได้ทำการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมและรายงานความก้าวหน้าในด้านการจัดทำระบบฐานภูมิปัญญาแก่ปราชญ์ชุมชนและแหล่งภูมิปัญญา ดังรูป

แหล่งภูมิปัญญาสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม การทำผลิตภัณฑ์เซรามิก (ยางนาเซรามิก)

ปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาสาขาการเกษตร พืชสมุนไพร (คุณสมวน หารใจ)

๓) ทำการออกแบบฐานข้อมูล และ พจนานุกรม ในการออกแบบการทำวิจัยภาย
หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว ในขั้นตอนถัดไปคือทำการออกแบบฐานข้อมูลซึ่ง ได้ทำ

การออกแบบตารางและความสัมพันธ์ (Entity Relationship Diagram) และ พจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) ดังรูป

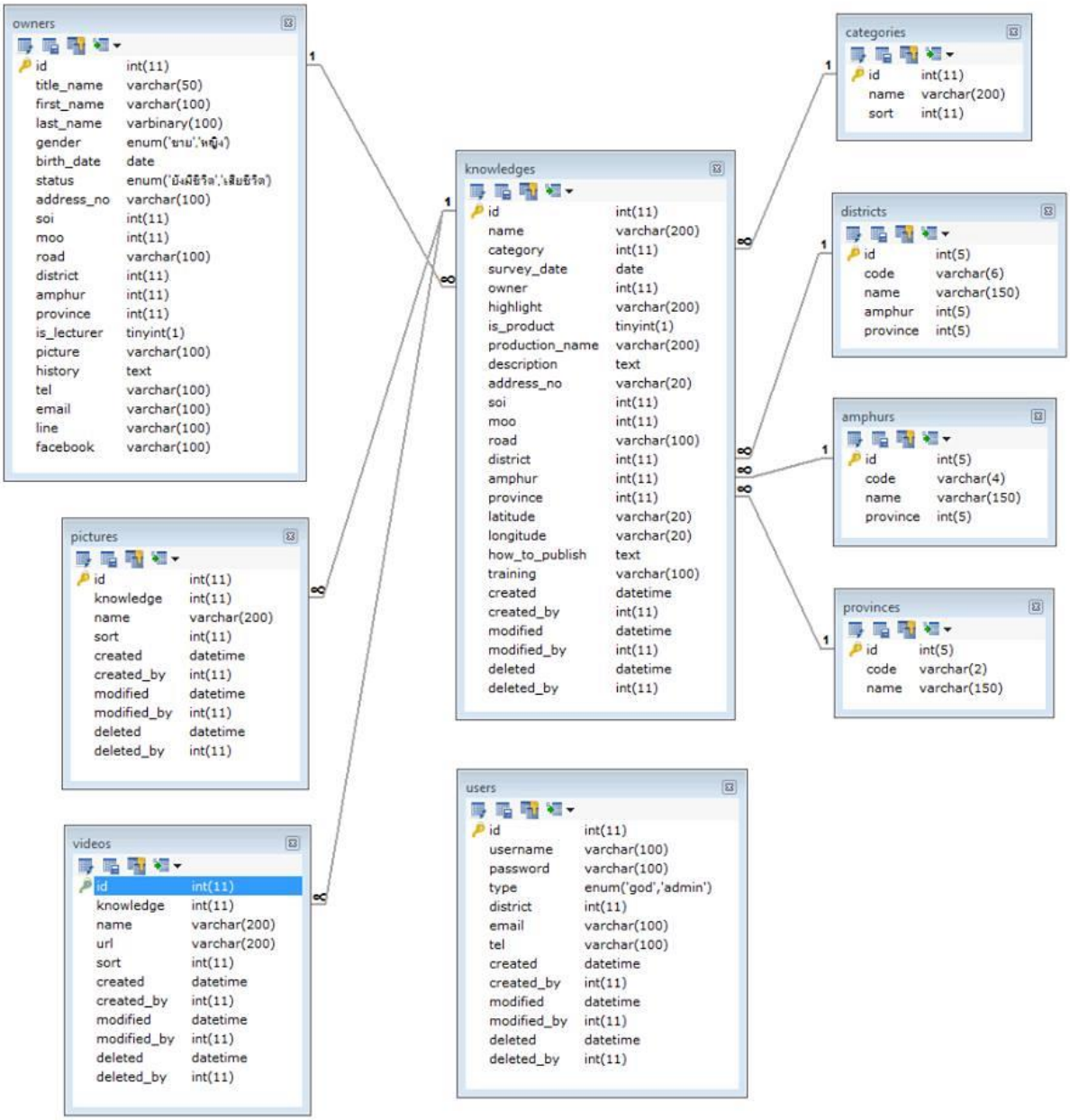

แสดงการออกแบบความสัมพันธ์ของข้อมูลในระบบฐานข้อมูล (Entity-Relationship Diagram)

พจนานุกรมข้อมูล ของแต่ละตาราง แสดงได้ภาพต่อไปนี้

amphurs

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(5)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
code	varchar(4)	utf8_unicode_ci	NO		(NULL)		select,insert,update,references	
name	varchar(150)	utf8_unicode_ci	NO		(NULL)		select,insert,update,references	
province	int(5)	(NULL)	NO	MUL	0		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
amphurs	0	PRIMARY	1	id	A	998	(NULL)	(NULL)		BTREE		
amphurs	1	FK_amphurs_provinces	1	province	A	166	(NULL)	(NULL)		BTREE		

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง amphurs

categories

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(11)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
name	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
sort	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
categories	0	PRIMARY	1	id	A	0	(NULL)	(NULL)		BTREE		

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง categories

districts

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(5)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
code	varchar(6)	utf8_unicode_ci	NO		(NULL)		select,insert,update,references	
name	varchar(150)	utf8_unicode_ci	NO		(NULL)		select,insert,update,references	
amphur	int(5)	(NULL)	NO	MUL	0		select,insert,update,references	
province	int(5)	(NULL)	NO	MUL	0		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
districts	0	PRIMARY	1	id	A	9015	(NULL)	(NULL)		BTREE		
districts	1	idx_amphur	1	amphur	A	2253	(NULL)	(NULL)		BTREE		
districts	1	idx_province	1	province	A	158	(NULL)	(NULL)		BTREE		

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง districts

owners

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(11)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
title_name	varchar(50)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
first_name	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
last_name	varbinary(100)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
gender	enum('ชาย','หญิง')	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
birth_date	date	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
status	enum('ยังมีชีวิต','เสียชีวิต')	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
address_no	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
soi	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
moo	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
road	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
district	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
amphur	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
province	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
is_lecturer	tinyint(1)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
picture	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
history	text	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
tel	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
email	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
line	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
facebook	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
owners	0	PRIMARY	1	id	A	0	(NULL)	(NULL)		BTREE		

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง Owners

provinces

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(5)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
code	varchar(2)	utf8_unicode_ci	NO		(NULL)		select,insert,update,references	
name	varchar(150)	utf8_unicode_ci	NO		(NULL)		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
provinces	0	PRIMARY	1	id	A	77	(NULL)	(NULL)		BTREE		

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง provinces

knowledges

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(11)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
name	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
category	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
survey_date	date	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
owner	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
highlight	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
is_product	tinyint(1)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
production_name	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
description	text	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
address_no	varchar(20)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
soi	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
moo	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
road	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
district	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
amphur	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
province	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
latitude	varchar(20)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
longitude	varchar(20)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
how_to_publish	text	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
training	varchar(100)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
created	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
created_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
modified	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
modified_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
deleted	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
deleted_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง Knowledges

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
knowledges	0	PRIMARY	1	id	A	0	(NULL)	(NULL)		BTREE		
knowledges	1	FK_knowledges_categories	1	category	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		
knowledges	1	FK_knowledges_owners	1	owner	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		
knowledges	1	FK_knowledges_districts	1	district	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		
knowledges	1	FK_knowledges_amphurs	1	amphur	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		
knowledges	1	FK_knowledges_provinces	1	province	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		

Foreign Key Relationships

FK Id	Reference Table	Source Column	Target Column	Extra Info
FK_knowledges_amphurs	amphurs	`amphur`	`id`	,
FK_knowledges_categories	categories	`category`	`id`	,
FK_knowledges_districts	districts	`district`	`id`	,
FK_knowledges_owners	owners	`owner`	`id`	,
FK_knowledges_provinces	provinces	`province`	`id`	

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง Indexes

pictures

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(11)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
knowledge	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
name	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
sort	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
created	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
created_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
modified	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
modified_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
deleted	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
deleted_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
pictures	0	PRIMARY	1	id	A	0	(NULL)	(NULL)		BTREE		
pictures	1	FK_pictures_knowledges	1	knowledge	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		

Foreign Key Relationships

FK Id	Reference Table	Source Column	Target Column	Extra Info
FK_pictures_knowledges	knowledges	`knowledge`	`id`	

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง pictures

videos

Fields

Field	Type	Collation	Null	Key	Default	Extra	Privileges	Comment
id	int(11)	(NULL)	NO	PRI	(NULL)	auto_increment	select,insert,update,references	
knowledge	int(11)	(NULL)	YES	MUL	(NULL)		select,insert,update,references	
name	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
url	varchar(200)	utf8_general_ci	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
sort	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
created	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
created_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
modified	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
modified_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
deleted	datetime	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	
deleted_by	int(11)	(NULL)	YES		(NULL)		select,insert,update,references	

Indexes

Table	Non unique	Key name	Seq in index	Column name	Collation	Cardinality	Sub part	Packed	Null	Index type	Comment	Index comment
videos	0	PRIMARY	1	id	A	0	(NULL)	(NULL)		BTREE		
videos	1	FK_videos_knowledges	1	knowledge	A	0	(NULL)	(NULL)	YES	BTREE		

Foreign Key Relationships

FK Id	Reference Table	Source Column	Target Column	Extra Info
FK_videos_knowledges	knowledges	`knowledge`	`id`	

แสดงคำอธิบายข้อมูลตาราง videos

สำหรับการออกแบบหน้าจอ สามารถแสดงได้ดังรูป

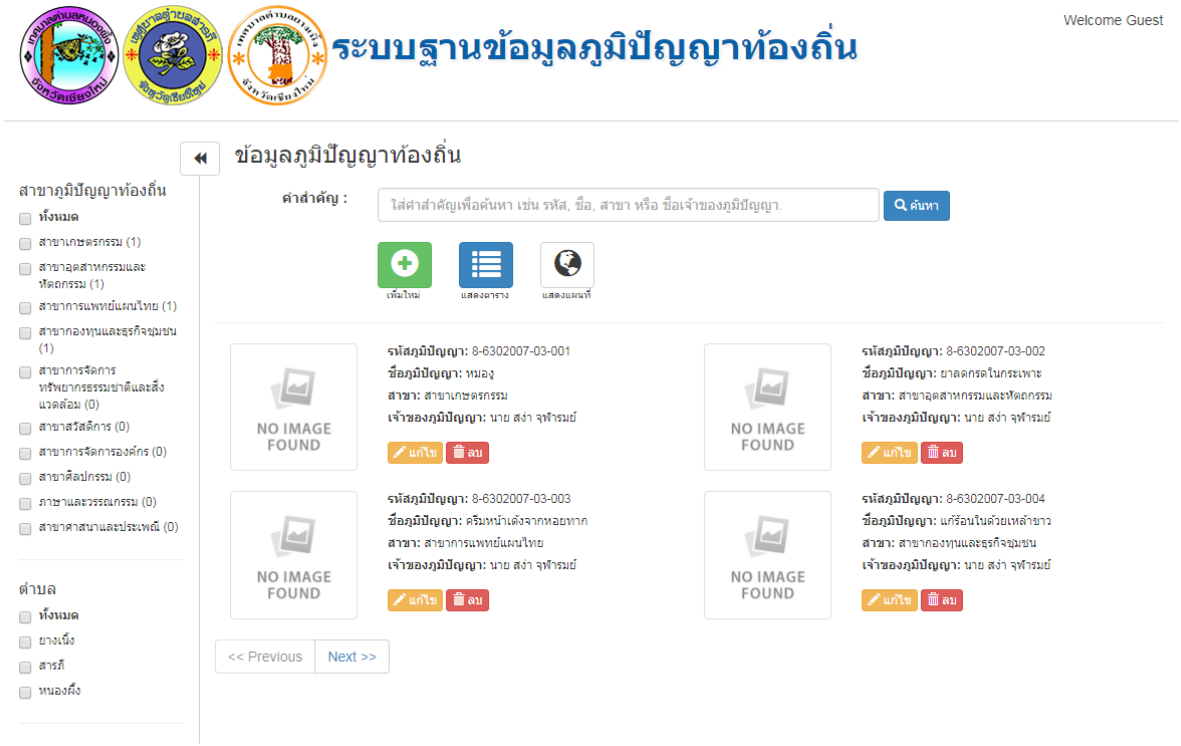

แสดงหน้าจอหลักระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยหน้าจอหลักจะแสดงข้อมูลในส่วนของสาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งหมด โดยผู้ใช้งานสามารถเลือกดูทั้งหมดหรือเป็นตำบลได้ ทั้งนี้ ยังสามารถทำการค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อีกด้วย

ในส่วนของรายงานข้อมูลภูมิปัญญาสามารถแสดงได้ดังรูป

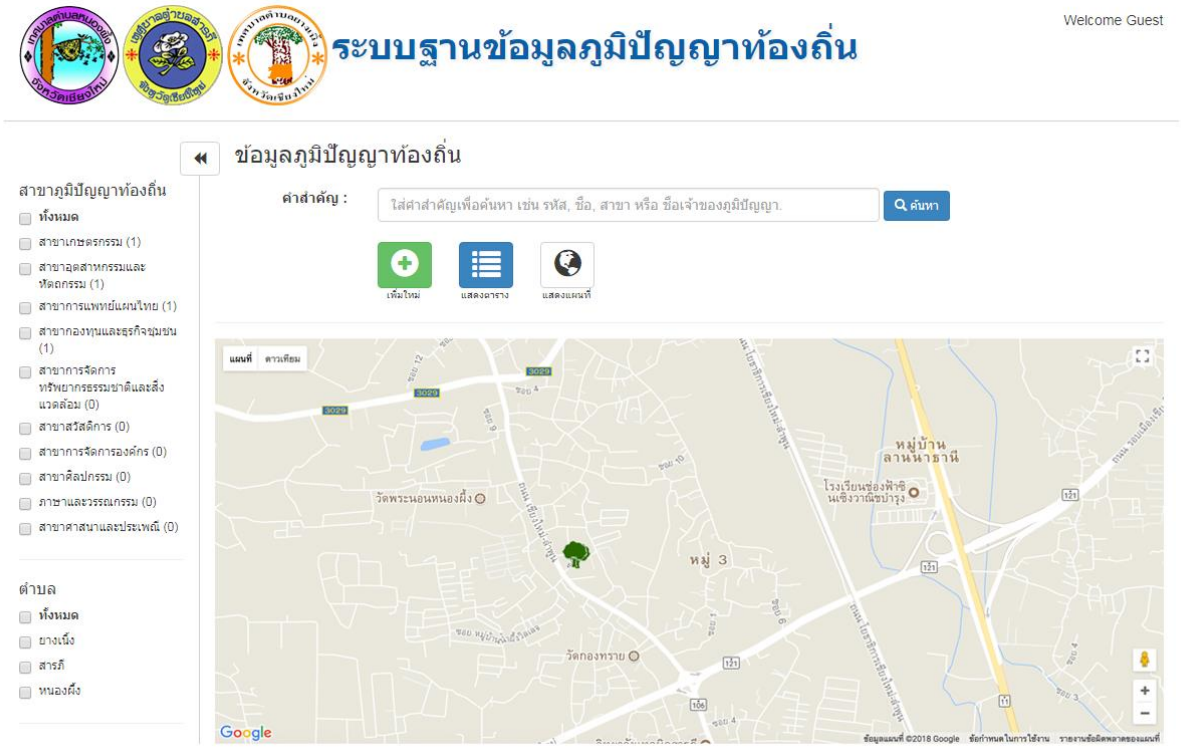

แสดงหน้าจอรายงานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบแผนที่

สำหรับการทดสอบและปรับปรุงระบบฐานข้อมูล ให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน ตามกำหนดการที่ได้วางแผนไว้คือ ซึ่งในการดำเนินการในช่วง มีนาคม ๒๕๖๑ ยังอยู่ในเพื่อทำการทดสอบ ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องและสามารถใช้งานระบบได้

ภายหลังจากการลงพื้นที่ ได้มีการถอดบทเรียนผ่านการประชุมรายงานผลการดำเนินงานผ่านที่ประชุมท้าทายไทย ทั้งในส่วนของข้อมูลและการพัฒนาระบบ ซึ่งข้อมูลที่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยอื่นในโครงการย่อย โดยมีการนำเสนอข้อมูลภูมิปัญญาที่มีความพร้อมและเป็นอัตลักษณ์ของตำบลสารภี โดยผลลัพธ์จากการร่วมประชุม คือ เกิดการนำข้อมูลภูมิปัญญาไปใช้ประโยชน์ในการทดลองจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนถนนสายต้นยางดังรูป

ประชุมกลุ่มย่อยนักวิจัยเพื่อบูรณาการข้อมูลเพื่อการสร้างตัวอย่างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถนนสายต้นยาง

จากนั้นได้ดำเนินการจดทะเบียนในส่วนของโดเมนและ โฮส ได้แก่ www.localwisdomsaraphi.org และกำหนดบทบาทของผู้ใช้งานระบบดังนี้

๑) **ผู้ดูและระบบ (Admin)** ที่สามารถบริหารจัดการข้อมูลในระบบได้ ในการจัดการส่วนของข้อมูลผู้ใช้งาน เจ้าของภูมิปัญญา และ นักวิจัย ได้แก่ การเพิ่ม ลบ และแก้ไขข้อมูลบนเว็บไซต์และฐานข้อมูล ซึ่งในการกำหนดผู้ดูแลระบบจะมีการกำหนดผ่านการประชุมกับ พื้นที่ทั้ง ๓ ตำบลภายหลังจากที่ระบบได้จัดทำเสร็จสิ้นแล้ว

๒) **ผู้ใช้งาน (User)** ที่แบ่งระดับออกเป็น

- **ส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาล** ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลรวมถึงผู้นำทางในการเก็บข้อมูลของแต่ละตำบลที่สามารถบริหารจัดการข้อมูลของตนเองได้ จากการเริ่มดำเนินการจนถึงในระยะนี้ จากตำบลต้นแบบที่ได้แก่ตำบลสารภี พบว่า เห็นผู้ใช้งานที่ชัดเจนในส่วนของเทศบาล ซึ่งได้แก่ปลัดเทศบาล เจ้าหน้าที่พนักงานเนื่องจากการออกแบบและจัดทำระบบฐานข้อมูลเน้นการมีส่วนร่วม และมีการนำเสนอผลการดำเนินการในทุกๆระยะ ทำให้ผู้ใช้สามารถมองเห็นถึงความสำคัญของระบบฐานข้อมูลและมีประโยชน์ สามารถใช้งานได้จริง ดังรูป ผู้ใช้งานในส่วนของเทศบาลตำบลสารภีได้แก่กองการศึกษา คุณพลับพลึง ไชยเมธา (ผู้อำนวยการกองการศึกษา) และ คุณเอกชัย สังข์เขป (ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ)

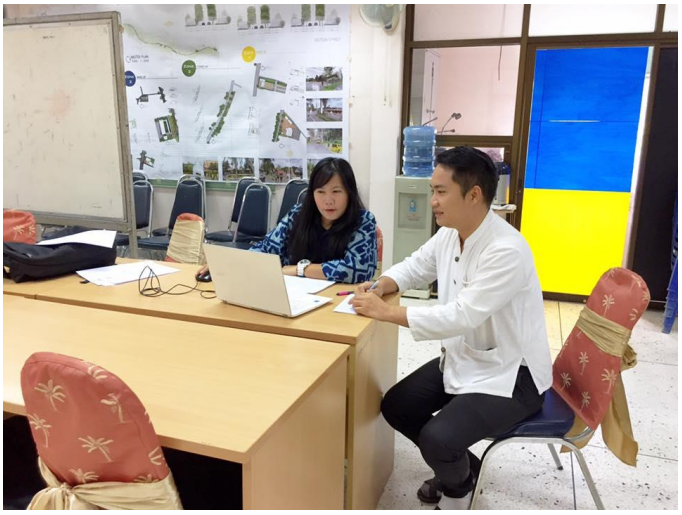

แสดงผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลในส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสารภี (คุณเอกชัย สังข์เขป)

ผู้ใช้งานในส่วนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้แก่ นักวิชาการเกษตร คุณชัญชดา เมืองใจคำ ดังรูป

แสดงผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลในส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง
(คุณชัญชดา เมืองใจคำ)

ผู้ใช้งานในส่วนของเทศบาลตำบลยางเนิ้งได้แก่ นักวิชาการเกษตร คุณโสภิดา สมบูรณ์ ดังรูป

แสดงผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลในส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลยางเนิ้ง (คุณโสภิดา สมบูรณ์)

- **ผู้ใช้ที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญา** ที่สามารถเข้าไปเพิ่มข้อมูลกิจกรรมต่างๆ หรือนำเสนอผลิตภัฑณ์จากเทคโนโลยีภูมิปัญญานั้นๆ รวมถึงระบบจะมีการนำเสนอข้อมูลและช่องทางการติดต่อของปราชญ์หรือเจ้าของภูมิปัญญา เพื่อให้ระบบมีการใช้งานอยู่เสมอ จากการลงพื้นที่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของภูมิปัญญาในด้านการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูล ยกตัวอย่างได้แก่ คุณกนกอร สังวาลย์และครอบครัว เจ้าของภูมิปัญญาสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม การทำผลิตภัณฑ์เซรามิก (ยางนาเซรามิก) จากตำบลสารภี และ ปราชญ์ชุมชนจากตำบลหนองผึ้ง และ ตำบลยางเนิ้ง ซึ่งจะมีการอบรมการใช้งานโดยละเอียดเพิ่มเติมผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งานระบบอีกครั้ง

แสดงผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลในส่วนของเจ้าของภูมิปัญญาสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม การทำผลิตภัณฑ์เซรามิก (ยางนาเซรามิก)

- **นักวิจัย ส่วนของผู้ใช้งานที่เป็นนักวิจัย** เริ่มมีการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล แต่เนื่องจากการทำงานของระบบยังมีการปรับแก้และเพิ่มเติมในด้านความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล จึงได้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้น ผ่านการเข้าร่วมประชุม พร้อมนำเสนอข้อมูลในส่วนที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวกับโครงการวิจัยย่อยอื่นๆ โดยพบว่าเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถจัดอยู่ในเส้นทางการท่องเที่ยวได้ ดังรูป

แสดงข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ถูกจัดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ส่วนการเปลี่ยนแปลงจากวัตถุประสงค์ในข้อที่ ๒ การนำข้อมูลจากฐานข้อมูลไปใช้ในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น ข้อมูลจัดเป็นสิ่งสำคัญในด้านของความถูกต้อง ความน่าสนใจ ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ ซึ่งในกระบวนการนี้ ได้จัดกิจกรรมเพื่อทำการทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้ง ๓ ตำบล อีกครั้ง อันจะส่งผลให้เกิดการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย ดังตาราง

ตารางแสดงข้อมูลเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลสารภี

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	หมู่ที่
๑	ยาหม่องเสลดพังพอน	การแพทย์แผนไทย	นายประเสริฐ ทองขันธ์	๑
๒	จักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบัวคำ ทรงชัย	๒
๓	พอ่อาจารย์วัดสารภี	ศาสนาและประเพณี	นายสุแก้ว บัวคำ	๒
๔	การทำไม้กวาดดอกหญ้า	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายประยุทธ์ ทรงคำ	๓
๕	การทำผลิตภัณฑ์เซรามิก	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางกนกอร สังวาลย์	๔
๖	พืชสมุนไพร	เกษตรกรรม	นายสมวน หารใจ	๒
๗	สวนเกษตรอินทรีย์แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรกรรม	นายธวัชชัย มณีโชติ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗)	๗
๘	การเพาะเห็ด	เกษตรกรรม	นางศรีนวล สุภาวัฒน์ (สมาชิกสภาเทศบาล)	๗
๙	โรงหล่อพระ	ศิลปกรรม	-	๘
๑๐	จักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก,แหย่ง	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบัวบาน ปันแปง	๙
๑๑	จักสานผลิตภัณฑ์จากหญ้าปล้อง (รังนก)	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบุญร่วม หวลบุญ	๑๐
๑๒	การทำบายศรี เครื่องสืบชะตา	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางสาวพรรณี สังอาจ	๕
๑๓	ฟ้อนล้านนา (ฟ้อนดาบ,ฟ้อนเจิง,ฟ้อนเล็บ)	ศิลปกรรม	นางลำดวน ทุนคำ	๖
๑๔	การทำปราสาท	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายอินทร ทาระวรรณ	๖
๑๕	พ่ออาจารย์หมู่บ้าน/ชุมชน	ศาสนาและประเพณี	ว่าที่ร้อยตรีสราวุฒิ เมืองอินทร์ (อาจารย์หลุยส์)	๖
๑๖	พ่ออาจารย์หมู่บ้าน/ชุมชน	ศาสนาและประเพณี	นายสิริพจน์ สุขสวัสดิ์ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐)	๑๐

ตารางแสดงข้อมูลเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลหนองผึ้ง

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	หมู่ที่
๑	การแปรรูปสินค้าการเกษตร	เกษตรกรรม	นางอรทัย สง่าผล	๒
๒	ช่างจ๊อยซอ	ศิลปกรรม	นางนงวัย นาคง	๒
๓	เกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรม	นายศรีทร อุปคำ	๑
๔	ภาษาล้านนา	ภาษาและวรรณกรรม	นายเจริญศักดิ์ เมธาชนานนท์	๓
๕	พิธีกรรมล้านนา	ศาสนาและประเพณี	นายบุญยืน บุญตัน	๔
๖	เกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรม	นายสงคราม วงศ์คุณ	๘
๗	เตาอั้งโล่โบราณ	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายคงศักดิ์ สัมฤทธิ์สกุล	๗
๘	ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องพิธีกรรมล้านนา	ศาสนาและประเพณี	นายนภดล คำมูล	๑
๙	โคมไฟล้านนา	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางอารีรัตน์ โพธิ	๓
๑๐	การจักสานใบเตย และทางมะพร้าว	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายจำเนียร จิณะชิต	๕
๑๑	อนุรักษ์ต้นยางนา	เกษตรกรรม	น.ต.เวียต โบสถ์ทอง	๕
๑๒	งานใบตอง อหารงานฝีมือจากวัสดุเหลือใช้	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบุญเลื่อน คุณปัญญา	๓

ตารางแสดงข้อมูลเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลยางเนิ้ง

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	หมู่ที่
๑	โคมไฟ (ว่าวไฟ)	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นายดวงแก้ว สุวรรณ	๑
๒	เกษตรหมุนเวียน	เกษตรกรรม	นายวีระยศ อูปขาว	๑
๓	เกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรม	นายอุดม อภิชัย	๔
๔	สมุนไพร เสลดพังพอน	การแพทย์แผนไทย	นายประเสริฐ ทองขัน	๗
๕	กองทุนหมู่บ้าน	กองทุนและธุรกิจชุมชน	นายสิงห์คำ สมสงวน	๗
๖	พิธีกร ผู้ประกาศ นักเขียนวรรณกรรม	ภาษาและวรรณกรรม	นายถนอมศักดิ์ พรหมวัน	๒
๗	การจัดการสหกรณ์	กองทุนและธุรกิจชุมชน	นายอุทัย หวลกาพย์	๖
๘	ทำเทียนสืบชะตา ดูดวงชะตา	ศาสนาและประเพณี	นายสมบูรณ์ นามวงค์	๑
๙	การจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน	กองทุนและธุรกิจชุมชน	นายทวี ใจซื่อ	๔
๑๐	งานใบตอง อาหาร งานฝีมือ	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	นางบุญเลื่อน คุณปัญญษ	๓
๑๑	เซรามิก	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	คุณแสงหล้า เครือสาน	๕

ทั้งนี้ในส่วนของผลการดำเนินงานของโครงการการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากกรอบที่แล้ว ได้ดำเนินการในส่วนของประเมินผลการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีการนำเสนอโปรแกรมต้นแบบแก่ชุมชน ได้ผลดังตาราง

ตารางแสดงผลการประเมินความพึงพอใจ (S.D. = ๐.๔๘)

รายการประเมินความพึงพอใจ	ค่าความพึงพอใจ				
	เจ้าของภูมิปัญญา	เทศบาล ๓ ตำบล	นักวิจัย	ประชาชนที่สนใจ	เฉลี่ยรวมทั้งหมด
ส่วนของการออกแบบและพัฒนาระบบ					
๑.๑ เมนูการทำงานใช้งานง่าย	**มากที่สุด (๔.๗๑)**	มากที่สุด (๔.๖๗)	มากที่สุด (๔.๕๗)	**มากที่สุด (๔.๘๐)**	**มากที่สุด (๔.๘๐)**
๑.๒ มีความสวยงามและน่าสนใจของระบบ	มาก (๔.๔๓)	มาก (๔.๐๐)	**มากที่สุด (๔.๗๑)**	มากที่สุด (๔.๖๐)	มากที่สุด (๔.๖๐)
๑.๓ มีความรวดเร็วในการแสดงผล และ เข้าถึงข้อมูล	มาก (๔.๔๓)	มาก (๔.๕๐)	มากที่สุด (๔.๕๗)	**มากที่สุด (๔.๘๐)**	**มากที่สุด (๔.๘๐)**
๑.๔ รายงานมีความเหมาะสม	มาก (๔.๑๔)	มาก (๔.๑๗)	**มากที่สุด (๔.๗๑)**	มากที่สุด (๔.๖๐)	มากที่สุด (๔.๖๐)
๑.๕ มีการกำหนดสิทธิ์การเข้าใช้งาน ช่วยทำให้ระบบมีความปลอดภัย	มาก (๔.๑๔)	**มากที่สุด (๕.๐๐)**	**มากที่สุด (๔.๗๑)**	มาก (๔.๕๐)	มาก (๔.๕๐)
๒.ส่วนการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยว					
๒.๑ ระบบตรงตามความต้องการของผู้ใช้	มาก (๔.๔๓)	มากที่สุด (๔.๖๗)	มากที่สุด (๔.๕๗)	มากที่สุด (๔.๖๐)	มากที่สุด (๔.๖๐)
๒.๒ การประมวลผล และ แสดงข้อมูลมีความถูกต้อง	**มากที่สุด (๔.๕๗)**	มาก (๔.๓๓)	**มากที่สุด (๔.๘๖)**	**มากที่สุด (๔.๘๐)**	**มากที่สุด (๔.๘๐)**
๒.๓ ระบบสามารถช่วยสนับสนุนการทำงานขององค์กร	**มากที่สุด (๔.๕๗)**	**มากที่สุด (๕.๐๐)**	**มากที่สุด** (๔.๕๗)	มาก (๔.๕๐)	มาก (๔.๕๐)
เฉลี่ยรวม	มาก (๔.๔๓)	มากที่สุด (๔.๕๔)	มากที่สุด (๔.๖๖)	มากที่สุด (๔.๖๕)	**มากที่สุด (๔.๖๕)**

เป้าหมายของผลผลิต (Outputs) และตัวชี้วัด

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่มีการกำหนดเป้าหมายผลผลิต (Outputs) และตัวชี้วัดทั้งในส่วนเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังแสดงในตาราง

ตารางแสดงเป้าหมายของผลผลิต (Outputs) และตัวชี้วัด

ผลผลิต (Outputs)	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
๑.เกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล	- เกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล ๑ ระบบ	- ระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล
๒.เกิดผู้ดูแลระบบและผู้ใช้ฐานข้อมูลผ่านระบบการมีส่วนร่วมของชุมชน	- เกิดผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล (Admin) จากคนในพื้นที่ (ภาครัฐหรือประชาชน) จำนวน ๑ คน และผู้ใช้ระบบ (User) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้ฐานข้อมูลผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ จำนวน ๑ คน	- ระบบฐานข้อมูลมีความเคลื่อนไหว มีปริมาณข้อมูลที่สามารถใช้เป็นประโยชน์แก่ผู้ดูและระบบและผู้ใช้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสนับสนุนหรือทำนาย ในการตัดสินใจต่างๆได้
๓.เกิดระบบฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบ (เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม)	- เกิดระบบฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบ ๑ ระบบ	- เกิดกิจกรรมที่นำมาซึ่งการใช้ฐานมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อยกยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล

เป้าหมายของผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัด

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่มีการกำหนดเป้าหมายผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดทั้งในส่วนเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังแสดงในตาราง

แสดงเป้าหมายของผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัด

ผลลัพธ์ (Outcomes)	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
เกิดนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ๓ ตำบล (ตำบลสารภี, ตำบลยางเนิ้ง และ ตำบลหนองผึ้ง) ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน	-มีแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นฐานข้อมูลชุมชน ๑ ระบบที่ครอบคลุมและเชื่อมโยง	- เป็นฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็น

ผลลัพธ์ (Outcomes)	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
จากการต่อยอดเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์จากการใช้ข้อมูลผ่านระบบ (เชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และส่งเสริมด้านการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	ด้วยอัตลักษณ์ของพื้นที่ใน ๓ ตำบล - เป็นฐานข้อมูลชุมชนที่สามารถนำข้อมูลไปพัฒนากิจกรรมหรือมีการต่อยอดได้อย่างน้อย ๑ กิจกรรมทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชน	ฐานข้อมูลชุมชน ที่ ครอบคลุมและเชื่อมโยงด้วยอัตลักษณ์ของพื้นที่ใน ๓ ตำบล - ประชาชนเห็นคุณค่าของปราชญ์ชุนชน และร่วมอนุรักษ์ตลอดจนสืบทอดเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีอยู่ตลอดไป - ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และ ภาคประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบในการอ้างอิงข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทได้

รายงานผลการดำเนินงานสรุปผลการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปรายงานความหน้าผ่านผลการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ดังตาราง

แสดงการสรุปผลการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนให้เห็นผล	ผลการเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงวัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลง
๑.เพื่อทำการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่าน	๑.เกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ๓ ตำบล ๒.เกิดผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล (Admin) จากคนในพื้นที่ (ภาครัฐหรือประชาชน) และผู้ใช้ระบบ	๑.เกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๓ ตำบล โดยเริ่มทำการเก็บข้อมูลต้นแบบจากตำบลสารภี และมีการเก็บข้อมูลเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลหนองผึ้งและยางเนิ้งที่สะท้อนอัตลักษณ์ของ	๑.เกิดการยอมรับการพัฒนาระบบฐานข้อมูล อันเนื่องมาจากความต้องการใช้ข้อมูลจากชุมชน ๓ ตำบล สังเกตจากการเปิดเวทีและกิจกรรมกลุ่มย่อย

วัตถุประสงค์	เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนให้เห็นผล	ผลการเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงวัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลง
กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ๓ ตำบล	(User) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้ฐานข้อมูลผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ	ชุมชน ครบ ๓ ตำบล (www.localwisdomsaraphi.org) ๒. มองเห็นบทบาทของผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลจากคนในพื้นที่ (เจ้าหน้าที่เทศบาลทั้ง ๓ ตำบล) และ ปราชญ์ชุมชน	๒.นักวิจัยเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันผ่านการใช้ข้อมูลภูมิปัญญาเพื่อร่วมสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถนนเส้นต้นยาง ๓.เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันและพื้นที่ในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
๒.เพื่อสร้างฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบ	๑.เกิดฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	๑.เกิดระบบฐานข้อมูลต้นแบบ (ตำบลสารภี) เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในช่วงของการนำเข้าข้อมูลเพิ่มเติม และทดสอบ ประเมินและปรับปรุงระบบฐานข้อมูล มีการนำข้อมูลบางส่วนนำไปวางแผนเพื่อพิจารณาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	

๔.๒ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๓

ชื่อโครงการ : รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าโครงการ : อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๘๕-๔๗๙๒๓๙๖/Tipwon@feu.edu

สังกัด/คณะ : ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ

งบประมาณ : ๒๒๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

ในช่วง ๖ เดือนแรกเป็นการดำเนินการในระยะที่หนึ่งและระยะที่สอง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการตามกิจกรรมดังต่อไปนี้

ขั้นการเตรียมการ : การสร้างความสัมพันธ์,การสำรวจศึกษาสภาพเดิม, การคัดเลือกประเด็น, การเข้าสู่ชุมชน,การเตรียมคนและเครือข่าย ประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

- กิจกรรมสำรวจทุนเดิม บริบทและสภาพปัญหาได้แก่ ต้นทุนและรายได้ กระบวนการผลิต ขีดความสามารถผู้ประกอบการ(ตามเกณฑ์ การเป็น Smart Farmer) การประเมินองค์ความรู้ ด้านการตลาดและ การจัดการ
- กิจกรรมสำรวจความต้องการของตลาดเป้าหมายและคู่ค้าเดิม

- จัดเวทีในการประชุมร่วมกับ วิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย, นักพัฒนา (ผู้นำกลุ่มหรือชุมชน), หน่วยงานภาครัฐ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายความร่วมมือ ผ่านกระบวนการร่วมกิจกรรมพิเศษในพื้นที่ เพื่อทำการคัดกรองประเด็นปัญหา และออกแบบกระบวนการทำงานร่วมกัน

ในขั้นการเตรียมการเป็นการดำเนินการเฉพาะกิจกรรมสำรวจทุนเดิม ซึ่งทางทีมวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามกับกลุ่มเกษตรกรตำบลยางเนิ้งดังนี้

๑.กิจกรรมสำรวจทุนเดิม บริบทและสภาพปัญหาได้แก่ ต้นทุนและรายได้ กระบวนการผลิต ขีดความสามารถผู้ประกอบการ(ตามเกณฑ์ การเป็น Smart Farmer) การประเมินองค์ความรู้ ด้านการตลาดและการจัดการ

๒. การออกแบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินการเป็น Smart Farmer ตามเกณฑ์มาตรฐานของ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

๓. สัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๑ คน จากสมาชิกทั้งหมด ๒๑ คน เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกผักในพื้นที่แปลงเกษตรกรของตนเอง นอกเหนือจากการปลูกผักในศูนย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประกอบการผักปลอดภัยตำบลยางเนิ้ง (ก่อนดำเนินการตามโครงการวิจัย)

เกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๒๑ คน โดยมีเกษตรกร ๑๑ คน มีการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่เกษตรกรของตนเอง และนำมาขายร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัด

เชียงใหม่ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ สามารถสรุปข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลเชิงคุณภาพในเรื่องประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

ประวัติความเป็นมาของกลุ่มผักปลอดภัยตำบลยางเนิ้ง

ในการดำเนินการด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานเกษตรในเขตพื้นที่ตำบลยางเนิ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้งได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี ภายใต้การกิจถ่ายโอน จำนวน ๑๐ ภารกิจดังนี้

๑. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบลและข้อมูลรายครัวเรือน
๒. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
๓. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
๔. การรวมรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ
๖. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช
๗. การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร
๘. การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
๙. การกระจายพันธุ์
๑๐. การดำเนินการถ่ายโอนภารกิจศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลยางเนิ้ง และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ทั้งนี้ แนวทางการปฏิบัติงานตามคู่มือการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี๒๕๔๙

และจากการดำเนินการด้านภารกิจเกี่ยวกับงานเกษตรในเขตพื้นที่ตำบลยางเนิ้ง รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเกษตรระดับท้องถิ่นผ่านการก่อตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยศูนย์ฯจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งได้เห็นชอบในหลักการ โครงการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชนตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยคำนึงถึงอาชีพหลักของเกษตรกรแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่เกษตรกร การวางแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล โดยมีคณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลยางเนิ้ง เป็นผู้ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนภารกิจศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลยางเนิ้ง ให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะดำเนินงานร่วมกัน โดยรัฐจะเป็นผู้สนับสนุนวิชาการและท้องถิ่น เป็นผู้ปฏิบัติและสนับสนุนงบประมาณ โดยเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ได้รับมอบภารกิจถ่ายโอนจากกรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ให้การสนับสนุนศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อเป็นศูนย์รวมของการพัฒนางานด้านการเกษตร ภายใต้การปฏิบัติงานร่วมกันของเกษตรและทุกหน่วยงานในลักษณะบูรณาการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลยางเนิ้ง ดังนี้

๑. เพื่อเป็นศูนย์รวมของการพัฒนางานด้านการเกษตรภายใต้การปฏิบัติงานร่วมกันของเกษตรกรและทุกหน่วยงานในลักษณะบูรณาการ (intregated)

๒. เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยน เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารความรู้ และเทคโนโลยีการเกษตรโดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน พร้อมทั้งสร้างชุมชนเครือข่ายให้เกิดการเชื่อมโยงในการพัฒนาการเกษตร

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลยางเนิ้ง ประกอบด้วย**ฐ**านการเรียนรู้ทั้งหมด ๗ ฐาน ได้แก่

๑) ฐานการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์
๒) ฐานการปลูกมะนาวในบ่อซีเมนต์
๓) ฐานการผลิตเตาอั้งโล่ประสิทธิภาพสูง
๔) ฐานโรงสีข้าวชุมชน
๕) ฐานการเลี้ยงกบ
๖) ฐานการบริหารจัดการศัตรูพืชชุมชน
๗) ฐานการออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ฐานการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์เป็นอีกหนึ่งฐานการเรียนรู้ของศูนย์ ซึ่งสมาชิกกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่รวมตัวเพื่อจัดทำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผักปลอดภัย โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๙ โดยลุงอุดม อภิชัย เป็นประธานกลุ่ม เมื่อตอนจัดตั้งกลุ่มมีสมาชิกเริ่มแรก ๖-๗ คน ต่อมาในปี ๒๕๕๒ จัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกประมาณ ๒๐ กว่าคน ร่วมกันปลูกผักปลอดสารพิษ เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ปัญหาของกลุ่มในช่วงนั้นสัตว์เริ่มเป็นโรคตาย ต่อมาจึงมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษขึ้น เพื่อริเริ่มการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวและพืชผักตามความต้องการของผู้บริโภคในพื้นที่ (ผักไฮโดรโปนิกส์ และผักปลอดสารพิษ) ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ การปลูกข้าวและการสีข้าว เพื่อบริโภคในครัวเรือน เมื่อเหลือจึงนำไปจำหน่ายต่อไป มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก สร้างรายได้ลดรายจ่ายในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงไม่เน้นผลกำไรมากนัก โดยมี คุณอุดม อภิชัย และคณะกรรมการเป็นผู้ดูแลการปลูกผักปลอดสารพิษ การแบ่งผลตอบแทนของกลุ่ม ทุกๆ ๓เดือน ต่อมาทางกลุ่มต้องการปลูกผักไฮโดร ฯแต่ทางกลุ่มขาดความชำนาญในการเพาะกล้าผักไฮโดร และเงินลงุทนรวมถึงอุปกรณ์ในการปลูกผัก จึงมีการเขียนโครงการปลูกผักไฮโดรฯ เพื่อรับความรู้และงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลยางเนิ้ง โดยข้อตกลงการการปลูกผักระหว่างกลุ่มกับเทศบาล ฯ โดยผลผลิตทางกลุ่มต้องเป็นผักปลอดสารพิษเท่านั้น

โครงสร้างและคณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย

นายอุดม อภิชัย	ตำแหน่งประธาน
นายเรืองเดช ยาวิชัย	ตำแหน่งรองประธาน
นายเรือนคำ สุต๋ำ	ตำแหน่งประชาสัมพันธ์
นางศรีวรรณา ปันมงคล	ตำแหน่งเหรัญญิก
นายพัลลภ ยาวิชัย	ตำแหน่งเลขานุการ

การทำงานของกลุ่มมีหลายองค์ความรู้ ซึ่งภายหลังได้บริหารจัดการเป็นศูนย์ฯ ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มผักปลอดภัย

๒. กลุ่มเงินออม เพื่อให้คนในกลุ่มกู้ยืมเงินไปลงทุน คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑

๓. กลุ่มพลังงาน (เตาอั๊งโล่)

๔. กลุ่มข้าวปลอดสารพิษ

๕. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ในส่วนของการทำงานกลุ่มมีการทำงานในลักษณะกลุ่มเกษตรผักปลอดภัย นับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๔๙ การรวมกลุ่มมีลักษณะการทำงานแบบครอบครัว มีการจัดสรรผลกำไรโดยการแบ่งพื้นที่การเกษตรออกตามสัดส่วน มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) แปลงผักไฮโดรโปรนิกส์ ๒) พื้นที่เกษตรผักลงดิน และ ๓) นาข้าว ในการบริหารจัดการกลุ่มมีรูปแบบการทำงานร่วมกันแบบพี่น้องญาติมิตร มีความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รูปแบบการจัดการเป็นไปตามธรรมชาติผ่านการพัฒนาองค์ความรู้และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันด้วยการทดลอง/การลงมือปฏิบัติ ในกลุ่มมีปราชญ์ชาวบ้านทั้งในเรื่องการเพาะปลูกพืชไร่สวนและผักไฮโดรโปรนิกส์ การตัดเก็บ/การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์

ข้อมูลเชิงปริมาณในเรื่องข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่ม

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๓.๓ %

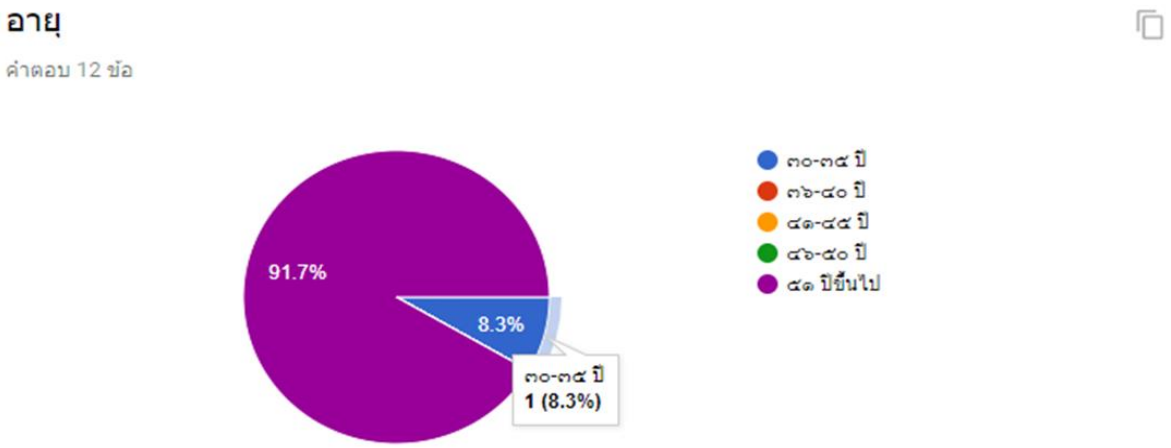

อายุ เกษตรกรส่วนใหญ่อายุเกิน ๖๐ ปี ขึ้นไป ร้อยละ ๙๑.๗%

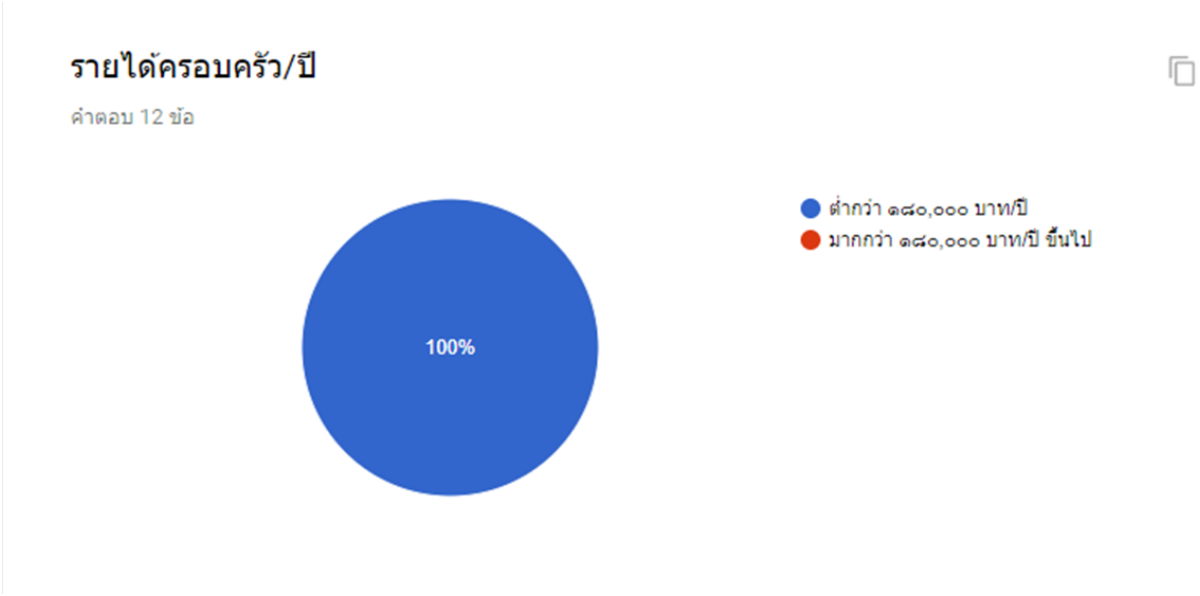

รายได้ ของเกษตรกร จากการปลุกและจำหน่ายผัก มีรายได้ต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาทต่อปี ร้อยละ ๑๐๐ เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกปลูกลำไยด้วย

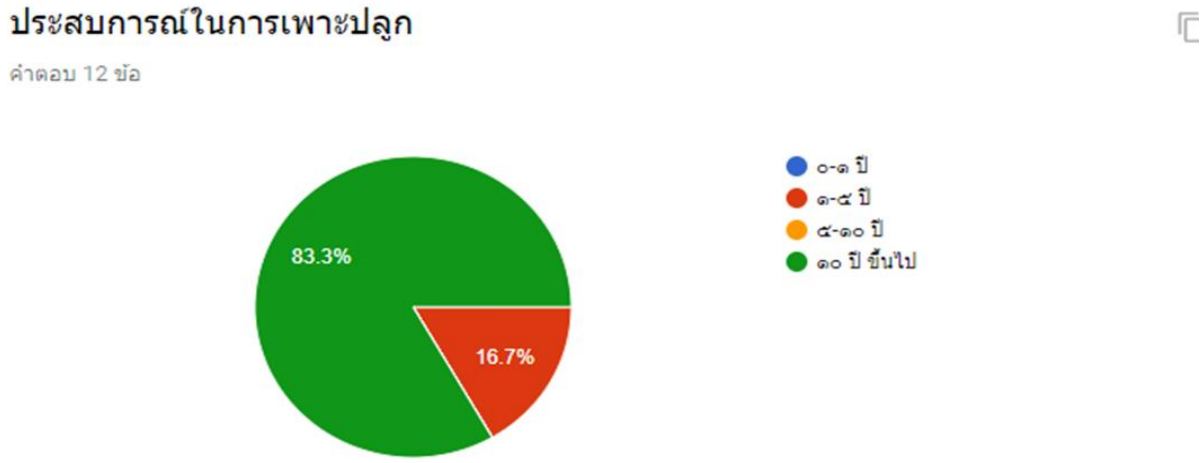

ประสบการณ์ในการเพาะปลูกของเกษตรกร มีประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี ร้อยละ ๘๓.๓

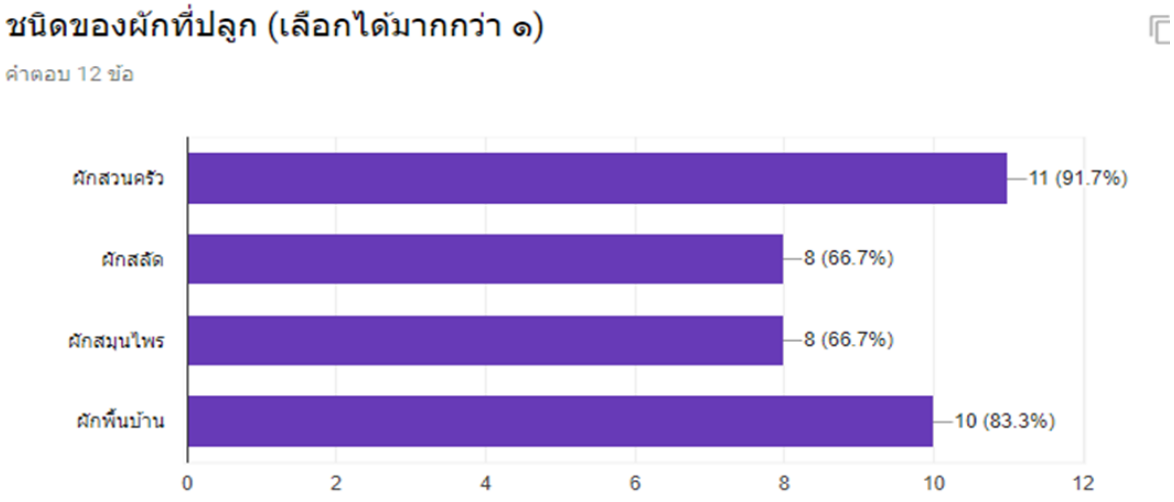

๑. ผักส่วนครัว เช่น ผักกาดขาวกะหล่ำปลี กะหล่ำดอก ผักชี ผักบุ้ง ผักคะน้า พริก กระเพรา โหระพา แมงลักผักกวางตุ้ง กระเทียม ผักหอม หอมหัวใหญ่ หอมแดง แตงกวา ถั่วฝักยาว มะเขือเปราะ มะเขือพวง มะเขือเทศ ฯลฯ คิดเป็น ร้อยละ ๙๑.๗
๒. ผักสลัด เช่น เรดโอ๊ค (Red Oak) เรดคอรัล (Red Coral) บัตเตอร์เฮด (Butter Head) คิดเป็น ร้อยละ ๖๖.๗
๓. ผักสมุนไพร เช่น ขิง กระชาย ข่า ตะไคร้ ขมิ้น ฯลฯ คิดเป็น ร้อยละ ๖๖.๗
๔. ผักพื้นบ้าน เช่น ผักหวานป่า หน่อไม้ สะเดา ขี้เหล็ก แคป่า แคบ้าน กระถิน ผักโขมเล็ก ผักโขมหนาม ตำลึง ฯลฯ คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓

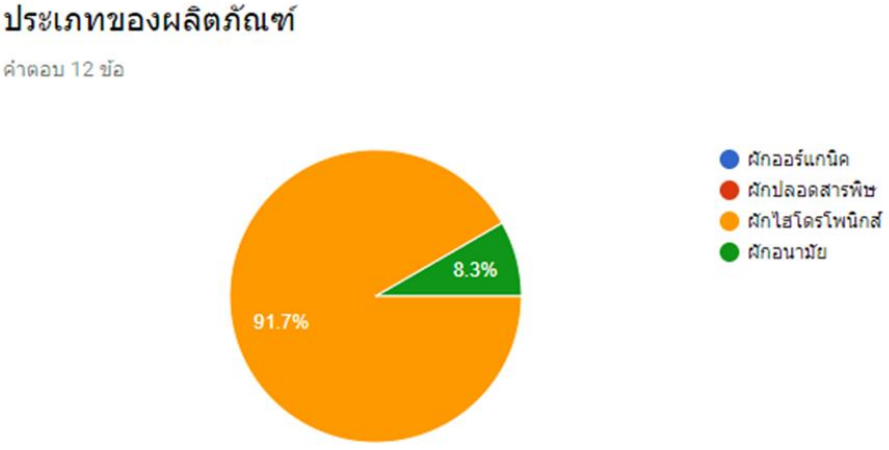

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผักประเภท ผักไฮโดรโปรนิกส์ในพื้นที่ ศูนย์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ ๙๑.๗ และประเภท ผักปลอดสารพิษในพื้นที่เกษตรกรของตนเอง ร้อยละ ๙๑.๗ โดยมีเกษตรกรที่ปลูกผักอนามัย ร้อยละ ๘.๓

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมส่วนใหญ่เกษตรกรต้องการเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและ ราคาถูก

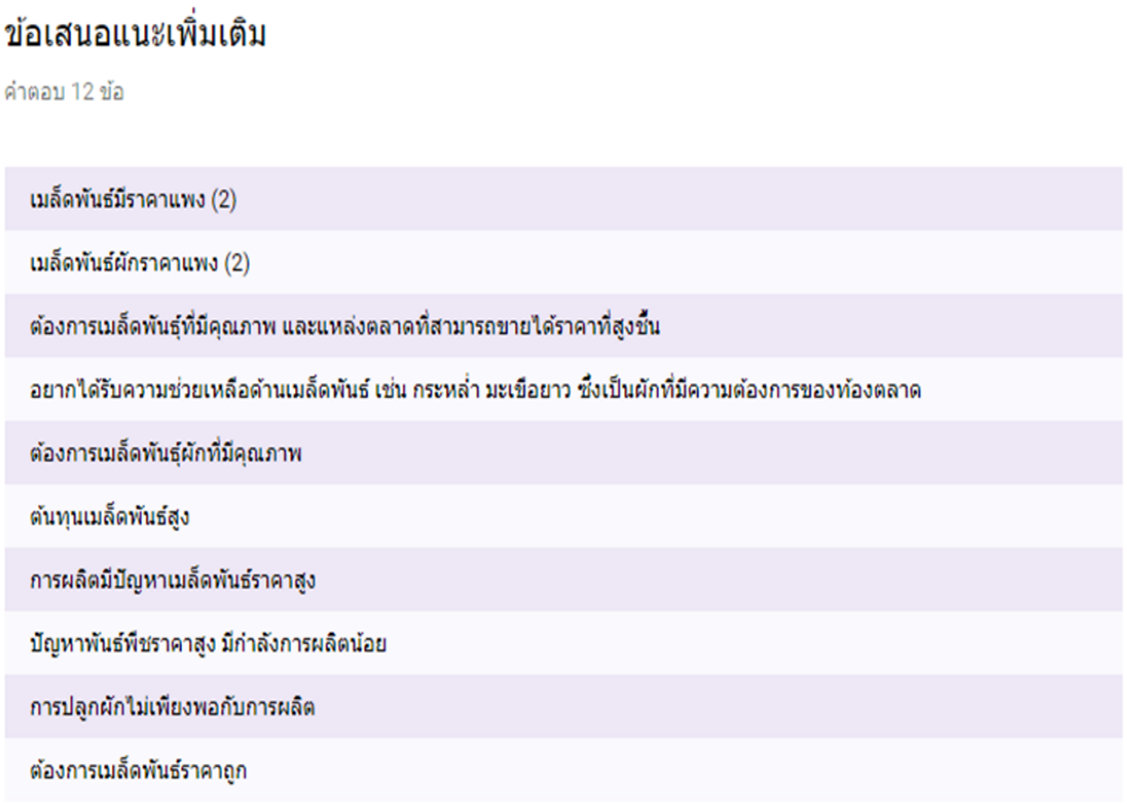

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานใช้หลักการสร้างความเข้มแข็งเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งวิเคราะห์ความเข้มแข็งของการบริหารจัดการกลุ่มตามหลักของการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยแบบมีส่วน ร่วม (Participatory Democracy) และหลักการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มที่มีองค์ประกอบของ ๖ ก อย่าง ครบถ้วน คือ ๑) กรรมการ ๒) กติกา ๓) กองทุน ๔) กิจกรรม ๕) การประชุม ๖) กำไร **ตาม** *https://goo.gl/pyOqgt.* **ของ อุไรวรรณ ธนสถิต(๒๕๕๘)** มีรายละเอียดการบริหารวิเคราะห์ตามปัจจัยด้านต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยการบริหารกลุ่ม	**รายละเอียดการดำเนินงาน**	**จุดเด่น**	**จุดที่ควรปรับปรุง**
กรรมการ	● กลุ่มเริ่มก่อตั้งวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ● โดยลุงอุดม อภิชัย เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกเริ่มแรก ๖-๗ คน ต่อมาในปี ๒๕๕๒ จัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่ม	● มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน ● กรรมการมีความเข้มแข็ง มีความรู้พื้นฐานด้านเกษตร	● การดำเนินการกระจุกตัวเฉพาะฝ่ายบริหาร ● สมาชิกส่วนใหญ่มีงานประจำและทำธุรกิจส่วนตัว จึงไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ปัจจัยการบริหารกลุ่ม	**รายละเอียดการดำเนินงาน**	**จุดเด่น**	**จุดที่ควรปรับปรุง**
	วิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกประมาณ ๒๐ กว่าคน ● เริ่มจากการรวมหุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มีจำนวนสมาชิก ๒๑ คน ● แบ่งโครงสร้างเป็น ประธาน รองประธาน เหรัญญิก เลขา และกรรมการร่วมกัน ๒๑ คน ● ในการเลือกกรรมการใช้การประชุม ลงคะแนนพร้อมกรรมการรับรอง ๒ ท่าน กรรมการมีวาระ ๔ ปี	● มีการกำหนดวาระการดำเนินงานกรรมการชัดเจน	● กรรมการส่วนใหญ่เป็นชุดเดิม
กฎกติกา	● ไม่มีการกำหนดที่ชัดเจน เป็นในรูปแบบการขอความร่วมมือในการประชุม อยู่ด้วยกัน แบบถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่มีการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ● มีลักษณะการทำงานแบบครอบครัว มีการทำงานร่วมกันแบบพี่น้อง รูปแบบการจัดการเป็นไปตามธรรมชาติผ่านการพัฒนาองค์ความรู้และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันด้วยการทดลอง/การลงมือปฏิบัติ ในกลุ่มมีปราชญ์ชาวบ้านทั้งในเรื่องการเพาะปลูกพืชไร่สวนและผักไฮโดรโปรนิกส์ การตัดเก็บ/การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์	● อยู่ด้วยกัน แบบถ้อยทีถ้อยอาศัย	● ไม่มีการกำหนดกฎกติกาที่ชัดเจน
กิจกรรม	● กลุ่มปลูกผักปลอดภัย (ผักไฮโดรโปนิกส์ และผักปลอดสาร) ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้น	● มีการดำเนินการจริง เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ	● ปัญหาเรื่องค์ความรู้ต่างๆที่จำเป็น อาทิ การตลาด ,บรรจุภัณฑ์ , สื่อประชาสัมพันธ์

ปัจจัยการบริหารกลุ่ม	**รายละเอียดการดำเนินงาน**	**จุดเด่น**	**จุดที่ควรปรับปรุง**
	การปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ● กลุ่มข้าวปลอดสารพิษ เป็นการปลูกข้าวและการสีข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน เมื่อเหลือจึงนำไปจำหน่ายต่อไป มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก สร้างรายได้ลดรายจ่ายในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เน้นผลกำไรมากนัก ● กลุ่มเงินออม เพื่อให้คนในกลุ่มกู้ยืมเงินไปลงทุน คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ● กลุ่มพลังงาน (เตาอั๊งโล่) ● ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน		
กองทุน	● การสนับสนุนจากเทศบาลตำบลยางเนิ้งในรูปแบบเชิงรับ โดยการเขียนโครงการปลูกผักไฮโดรฯ เพื่อรับความรู้และงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาล ตำบลยางเนิ้ง โดยข้อตกลงการการปลูกผักระหว่างกลุ่มกับเทศบาล ฯ โดยผลผลิตทางกลุ่มต้องเป็นผักปลอดสารพิษเท่านั้น ● มีการดำเนินการในเรื่องการจัดตั้งกองทุนจากผลการดำเนินงาน เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ มีจำนวนสมาชิกประมาณ ๓๐๐ คน มีโครงสร้างการดำเนินการ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน	● กองทุนมีการบริหารด้วยความโปร่งใส	คณะกรรมการของกองทุนส่วนใหญ่ชุดเดิม

ปัจจัยการบริหารกลุ่ม	**รายละเอียดการดำเนินงาน**	**จุดเด่น**	**จุดที่ควรปรับปรุง**
	เหรัญญิกซึ่งเป็นโครงสร้างเฉพาะกลุ่ม		
การประชุม	● ในการการดำเนินงานมีการประชุมปีละ ๒ – ๓ ครั้ง (๖ เดือน/ครั้ง) รวมถึงมีการจัดสรรผลกำไรในที่ประชุมประจำปี (สิ้นปี)	● การจัดประชุมแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่มีการบังคับ	● ขาดความร่วมมือในการมาประชุม
กำไร	จากการดำเนินการคิดเป็นสัดส่วน ๒๐% ของราคาขายและมีการคืนกำไรให้กับสมาชิกทุกคน ปีละ ๑ ครั้ง โดยเกษตรตำบลยางเนิ้งเข้ามาร่วมรับรู้การปันผลและกำกับการแบ่งปันผลทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินปันผลจะมีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกและเกษตรตำบลยางเนิ้งทุกสิ้นปี	● บริหารเงินด้วยความโปร่งใส	● มีความรู้บัญชีพื้นฐาน ● ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง ● ผู้จัดทำบัญชีมีอายุมากและไม่มีการรับเปลี่ยนโอนการจัดทำบัญชีจากสมาชิกในกลุ่ม

ผลการประเมินส่วนรายได้จากการขายเกิดขึ้นทุกรอบการผลิต

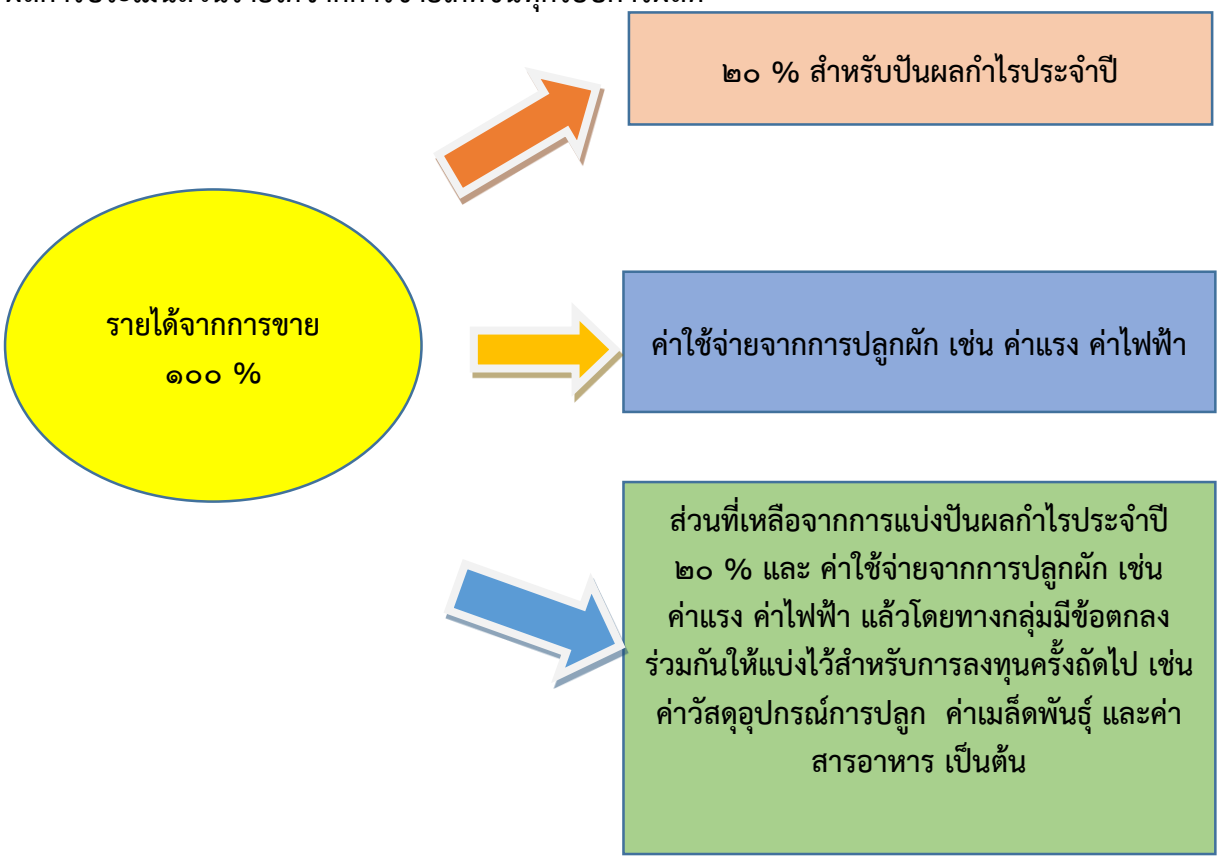

สรุปผลการดำเนินงานของโครงการในช่วง๖เดือนแรกโดยย่อ

ผลการดำเนินงานของโครงการ มีการสำรวจทุนเดิม บริบทและสภาพปัญหาได้แก่ ต้นทุนและรายได้ กระบวนการผลิต ขีดความสามารถผู้ประกอบการ(ตามเกณฑ์ การเป็น Smart Farmer) การประเมินองค์ความรู้ ด้านการตลาดและ การจัดการ และ การออกแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์เกลุ่มเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประเมินการเป็น Smart Farmer ตามเกณฑ์มาตรฐานของ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ผลการวิจัยระยะที่หนึ่ง: ศึกษาบริบทเดิมและสำรวจปัจจัยนำเข้าดำเนินการอยู่ของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรผักปลอดภัย ซึ่งปัจจัยนำเข้า ได้แก่

-ค่าใช้จ่ายในการผลิต (เดิม)

-การเพิ่มผลผลิต (เดิม)

-การตลาด (เดิม)

-การบริหารจัดการ (เดิม)

-การประเมินSmart Farmer (ก่อน)

-ระบบบัญชีเดิม

ผลการศึกษาบริบทเดิมตามตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย (ปัจจัยนำเข้า)

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
๑. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการทำเกษตรอินทรีย์ ประกอบไปด้วย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าเช่าที่ดิน ค่าไฟฟ้า ค่าเช่ารถไถ ค่าจ้างเกี่ยวข้าว	
ค่าเมล็ดพันธุ์	ค่าเมล็ดพันธุ์ถือเป็นค่าใช้จ่ายที่มีมูลค่าสูงที่สุดในบรรดาปัจจัยการผลิตที่มีทั้งหมด นับเป็นค่าใช้จ่ายหลักซึ่งมีความผันผวนไปตามคุณภาพเมล็ดพันธุ์และยี่ห้อที่เกษตรกรมีความเชื่อใจในคุณภาพของผลผลิตที่ได้ โดยส่วนใหญ่เมล็ดพันธุ์ที่ใช้เป็นพืชหมุนเวียนซึ่งเป็นที่นิยมของตลาด ได้แก่ ผักกระหล่ำ บล็อกโคลี่ ผักบุ้ง ผักคื่นช่าย ซึ่งเกษตรกรจะซื้อจากร้านค้าในพื้นที่ ซึ่งแม้ว่าจะมีราคาสูงกว่าร้านค้าในเมือง แต่เกษตรกรเลือกที่จะซื้อร้านค้าในพื้นที่มากกว่าแหล่งที่ถูกกว่า เนื่องจากไม่มีต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและสะดวกในการดำเนินการมากกว่า
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	ปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้จะเป็นร้านค้าประจำแถวหมู่บ้านป่าเห็ว ในแต่ละเดือนจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์โดยประมาณ ๕ กระสอบ (กระสอบละ ๒๕ กิโลกรัม ราคา ๑๘๐ บาท) หากมีการผลิตมากจะใช้มากกว่า๕กระสอบขึ้นไป โดยจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ยี่ห้อตราพญานาคพ่นน้ำ

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
ค่าเช่าที่ดิน	ในการทำเกษตรผักปลอดสารพิษของกลุ่มมี ๒ลักษณะคือ แปลงเกษตรพืชลงดิน และแปลงผักแบบไฮโดรโปรนิกส์ ปัจจุบันกลุ่มใช้พื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๙ ไร่ แบ่งพื้นที่ออกเป็นหลายส่วน ซึ่งเป็นพื้นที่เช่าเป็นรายปี คิดราคาไร่ละ ๑,๒๐๐ บาท 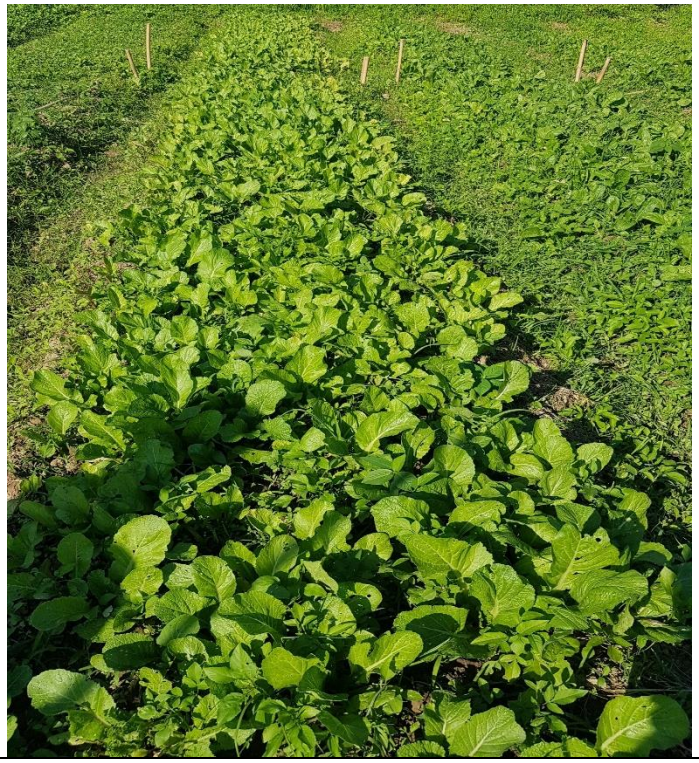
ค่าแรงงาน	ในการทำงานเกษตรในแปลงและศูนย์ ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานด้วยสมาชิกกลุ่มกันเอง จึงไม่ได้มีการคิดราคาค่าแรงงาน กลุ่มจะมีสมาชิกทำงานแบ่งส่วนเป็นรายพื้นที่ ซึ่งมีการ

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
	แบ่งสัดส่วนกันตามข้อตกลง ผลการผลิตที่ได้เป็นของสมาชิกที่ดูแลพื้นที่ ซึ่งยังไม่มีการคิดราคาค่าแรงของเกษตรกรในกลุ่ม
ค่าไฟฟ้า	ในส่วนค่าไฟฟ้าจะจ่ายเป็นรายเดือน อยู่ที่ประมาณ ๑,๒๐๐-๑,๕๐๐ บาท โดยมีค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องปั๊มน้ำ ค่าไฟฟ้าดวงไฟในศูนย์ฯ
ค่าจ้าง	ในการจ้างงานจะมีการจ้างแรงงานเพิ่ม คือแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว โดยมีค่าใช้จ่ายคิดเป็นรายวัน และค่าจ้างไถแปลงเกษตร คิดราคาไร่ละ ๑,๒๐๐บาทต่อไร่ (หากต้องการประหยัดเวลาและทุ่นแรงงานเกษตรกร)
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้รถไถขนาดเล็ก
๒. การเพิ่มผลผลิต ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์และปรับปรุงดิน, การจัดหาเมล็ดพันธุ์, การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และ มาตรฐานการผลิต	
มีการวิเคราะห์และปรับปรุงดิน	ในส่วนการเพิ่มผลผลิตด้วยการวิเคราะห์ดิน พบว่าในกลุ่มเกษตรกรมีลุงชัยอนันต์เป็นหมอดิน (ปราชญ์ชาวบ้าน) อยู่ในทีม ทำให้มีความรู้ในการพัฒนาดินและการปรับปรุงคุณภาพของดินจากภูมิปัญญาชาวบ้านและการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติได้เอง
การจัดหาเมล็ดพันธุ์	ในส่วนการเพิ่มผลผลิตด้วยการจัดหาเมล็ดพันธุ์ พบว่ายังคงเป็นปัญหาสำคัญของกลุ่ม เนื่องจากไม่มีแหล่งจัดส่งเมล็ดพันธุ์ราคาถูก รวมไปถึงทางกลุ่มมีการคัดเลือกและคัดสรรเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมและให้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ (แต่ละประเภทของพืชก็มีความแตกต่างยี่ห้อกันไป) นอกจากนั้นยังไม่มีความร่วมมือโดยตรงระหว่างหน่วยงาน เพื่อจัดหาเมล็ดพันธุ์ราคาถูก และยังไม่เคยมีการเปรียบเทียบราคาต้นทุนเมล็ดพันธุ์ที่ใช้
การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	ในการเพิ่มผลผลิตด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ในกลุ่มมีปราชญ์ด้านการพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (มีการซื้อหัวเชื้อหรือการได้รับมอบจากหน่วยงานราชการแล้วนำมาพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้ด้วยตนเอง)
มาตรฐานการผลิต	ด้านการกำกับและควบคุมมาตรฐานการผลิต ในด้านการกำกับมาตรฐานการผลิตผักปลอดภัย ทางกลุ่มผ่านการรับรองการตรวจมาตรฐาน กลุ่มผักปลอดสารพิษ GAP จากกรมวิชาการการเกษตร ซึ่งเป็นการควบคุมมาตรฐานการผลิตสำหรับการปฏิบัติทางการเกษตร

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
	ที่ดีสำหรับพืช (Good Agriculture Practices : GAP) สำหรับประเทศไทย กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) โดยได้กำหนดข้อกำหนด กฎเกณฑ์และวิธีการตรวจประเมิน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับ GAPไว้อย่างชัดเจนและเป็นสากล นอกเหนือไปจากการรับรองจากมาตรฐานสากลแล้ว ทางกลุ่มยังได้รับรางวัลการันตีคุณภาพด้านการผลิตจากระดับผู้นำกลุ่มและกลุ่ม ด้วยรางวัลระดับชาติและท้องถิ่น โดยตัวผู้นำกลุ่มเองถือเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการเกษตรของพื้นที่ ทางโดยลุงอุดม ผู้นำกลุ่มได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง จาการเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด สาขาไร่นาสวนผสม ถิ่น เช่น รางวัลดีเด่นด้านมาตรฐานการรับรองแบบกลุ่ม ประจำปี ๒๕๕๒, รางวัลที่๒ ในการประกวดศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๐
๓. การตลาด ประกอบไปด้วย ความรู้ด้านการตลาด/ Story ของสินค้า, ความต้องการของตลาดเป้าหมายและคู่ค้าเดิม, รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลการตลาด และ รูปแบบบรรจุภัณฑ์	
ความรู้ด้านการตลาด , Story ของสินค้า	สินค้าเกษตรของกลุ่มมีความมั่นคงด้านการผลิตมากกว่าด้านการตลาด ความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตรมาจากความเชื่อถือในคุณภาพของตัวกลุ่มเกษตรกรเป็นหลัก มีBrand LOGO คือประธานกลุ่ม ลุงอุดมเป็นชื่อที่การันตีคุณภาพจากการเป็นเกษตรกรต้นแบบระดับชุมชนและระดับจังหวัด ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของกลุ่ม ขณะที่Storyของสินค้ามาจากความเป็นมาของกลุ่มฯและการก่อตั้งศูนย์ฯ

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
ความต้องการของตลาดเป้าหมายและคู่ค้าเดิม	ด้วยคุณภาพของสินค้าเกษตรของกลุ่ม จึงทำให้มีความต้องการของตลาด (ผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ)มีมากกว่าปริมาณผลผลิตที่นำจำหน่ายในแต่ละวัน โดยมีแหล่งจำหน่ายผักของกลุ่มที่สำคัญคือ ตลาดสดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ร้านสเต็กน่าทาน ร้านบ้านผัก และศูนย์วิสาหกิจชุมชนยางเนิ้ง (แปลงผักของกลุ่ม) เป้าหมาย: ต้องการจำหน่ายผักปลอดสารพิษให้แก่ผู้บริโภค คู่ค้าเดิม: คือผู้บริโภคผักปลอดสารพิษเป็นประจำ ตลาดสดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ร้านสเต็กน่าทาน ร้านบ้านผัก และศูนย์วิสาหกิจชุมชนยางเนิ้ง(แปลงผักของกลุ่ม)
รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลการตลาด	ปัจจุบันยังไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลการตลาดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม การวางแผนการขายเป็นไปตามกำลังการผลิตที่มีแต่ละรอบ
รูปแบบบรรจุภัณฑ์	ปัจจุบันยังไม่มีการทำบรรจุภัณฑ์
๔. การบริหารจัดการ ได้แก่ การรวมกลุ่มและการถ่ายทอดเทคโนโลยี, การวางแผนการเพาะปลูกที่สอดคล้องกับตลาด และ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	
การรวมกลุ่มและการถ่ายทอดเทคโนโลยี	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๙ โดยลุงอุดม อภิชัย เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกเริ่มแรก ๖-๗ คน ต่อมาในปี ๒๕๕๒ จัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มี

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
	สมาชิกประมาณ ๒๐ กว่าคน ร่วมกันปลูกผักปลอดสารพิษ เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ปัญหาของกลุ่มในช่วงนั้นสัตว์เริ่มเป็นโรคตาย ต่อมาจึงมีการจัดตั้งกลุ่มดังต่อไปนี้ ๑.กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ (ผักไฮโดรโปนิกส์ และผักปลอดสาร) ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ การปลูกข้าวและการสีข้าว เพื่อบริโภคในครัวเรือน เมื่อเหลือจึงนำไปจำหน่ายต่อไป มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก สร้างรายได้ลดรายจ่ายในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงไม่เน้นผลกำไรมากนัก โดยมีคุณอุดม อภิชัย และคณะกรรมการเป็นผู้ดูแลการปลูกผักปลอดสารพิษ การแบ่งผลตอบแทนของกลุ่ม ทุกๆ ๓เดือน ต่อมาทางกลุ่มต้องการปลูกผักไฮโดรฯ แต่ทางกลุ่มขาดความชำนาญในการเพาะกล้าผักไฮโดร และเงินลงทุนรวมถึงอุปกรณ์ในการปลูกผัก จึงมีการเขียนโครงการปลูกผักไฮโดรฯ เพื่อรับความรู้และงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลยางเนิ้ง โดยข้อตกลงการการปลูกผักระหว่างกลุ่มกับเทศบาล ฯ โดยผลผลิตทางกลุ่มต้องเป็นผักปลอดสารพิษเท่านั้น

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง

โครงสร้างและคณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย
นายอุดม อภิชัย ตำแหน่งประธาน
นายเรืองเดช ยาวิชัย ตำแหน่งรองประธาน
นายเรือนคำ สุต๋ำ ตำแหน่งประชาสัมพันธ์
นางศรีวรรณา ปันมงคล
ตำแหน่งเหรัญญิก
นายพัลลภ ยาวิชัย ตำแหน่งเลขานุการ
การทำงานของกลุ่มมีหลายองค์ความรู้ ซึ่งได้บริหารจัดการเป็นศูนย์ฯ ดังต่อไปนี้
๑.กลุ่มผักปลอดภัย
๒.กลุ่มเงินออม เพื่อให้คนในกลุ่มกู้ยืมเงินไปลงทุน คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
	๓.กลุ่มพลังงาน (เตาอั้งโล่) ๔.กลุ่มข้าวปลอดสารพิษ ๕.ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ในส่วนของการทำงานกลุ่มมีการทำงานในลักษณะกลุ่มเกษตรผักปลอดภัย นับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๔๙ การรวมกลุ่มมีลักษณะการทำงานแบบครอบครัว มีการจัดสรรผลกำไรโดยการแบ่งพื้นที่การเกษตรออกตามสัดส่วน และมีการทำงานร่วมกันแบบพี่น้อง รูปแบบการจัดการเป็นไปตามธรรมชาติผ่านการพัฒนาองค์ความรู้และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันด้วยการทดลอง/การลงมือปฏิบัติ ในกลุ่มมีปราชญ์ชาวบ้านทั้งในเรื่องการเพาะปลูกพืชไร่สวนและผักไฮโดรโปรนิกส์ การตัดเก็บ/การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ 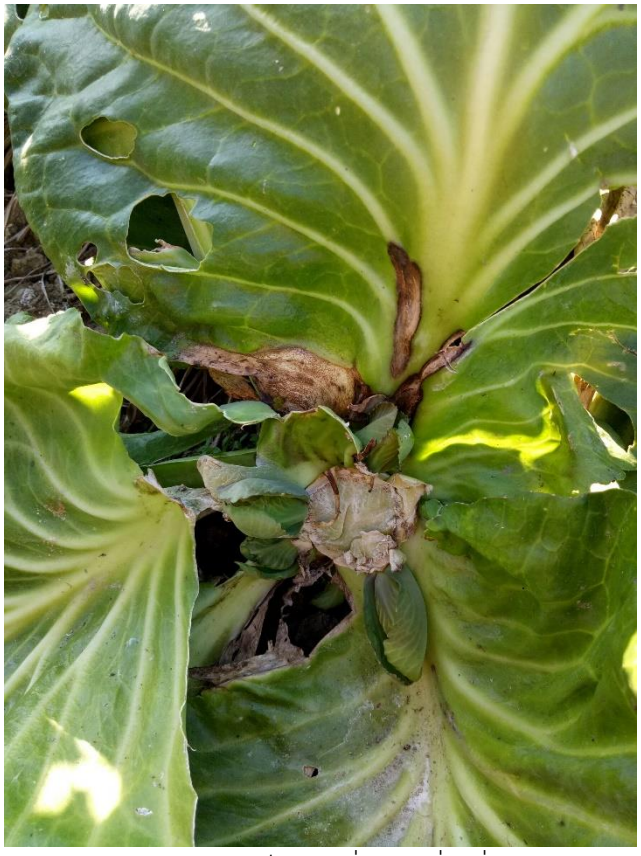 ภาพตัวอย่างการตัดเก็บกะหล่ำปลี เพื่อเพิ่มผลผลิต (โดยการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของกลุ่ม) ในส่วนขององค์ความรู้และเทคโนโลยีล้วนพัฒนามาจากการลองผิดลองถูก ร่วมด้วยกับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากเกษตรตำบลยางเนิ้ง เกี่ยวกับความรู้ด้านวิชาการการเกษตรและการจัดฝึกอบรม รวมไปถึงการอุดหนุนเมล็ดพันธุ์ตามโอกาส นอกจากนั้นยังมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ในด้านการเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ แหล่งการเรียนรู้ด้านการเกษตรในหลายด้าน ได้แก่ ศูนย์ผักไฮโดรโปรนิกส์, กลุ่มผัก/ข้าวปลอดสารพิษ, กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่มพลังงาน(เตาอั้งโล่) และศูนย์จัดการศัตรูพืช ต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
	ประจำตำบลยางเนิ้ง ในปี พ.ศ.๒๕๖๐ และเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ร่วมกับองค์กรต่างๆ ทั้งองค์กรปกครองสวนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาต่างๆ
การวางแผนการเพาะปลูกที่สอดคล้องกับตลาด	การวางแผนการเพาะปลูกส่วนใหญ่จะเป็นพืชหมุนเวียนที่เหมาะสมตามฤดูกาล ซึ่งจะเน้นปลูกพืชซึ่งเป็นที่นิยมของตลาด ปัจจุบันการวางแผนการเพาะปลูกยังไม่ได้จำเพาะไปที่การตลาดเป็นหลัก เนื่องจากการวางแผนการผลิตยังไม่มีการวิเคราะห์ความต้องการของตลาด ด้วยการขายจะมีกลุ่มร้านค้าและผู้ซื้อที่ตลาดที่กลุ่มเกษตรกรเป็นผู้นำไปขายด้วยตนเอง
การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ในด้านการจัดทำระบบบัญชีในปัจจุบัน ทางกลุ่มมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ คุณศรีวรรณา ปันมงคล ตำแหน่งเหรัญญิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ บ้านพระนอน หมู่ที่ ๔ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (พี่สาวของคุณอุดม อภิชัย ประธานกลุ่มฯ) อายุ ๖๓ ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
	๑. เป็นเหรัญญิก ดูแลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มพลังงาน (เตาอังโล) กลุ่มข้าวปลอดสาร ๒. ได้รับการอบรมความรู้การจัดทำบัญชีอย่างง่ายจากหน่วยงานภาครัฐดังนี้ ๒.๑ สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่และนำแบบฟอร์มมาให้กรอก ทางกลุ่มมีการกรอกตัวเลขในแบบฟอร์มบางส่วน ไม่ครบตามแบบฟอร์มที่สหกรณ์จังหวัดให้มา และไม่มีการติดตามจากสหกรณ์หลังจากอบรม ๒.๒ เกษตรตำบลยางเนิ้ง นำสมุดบัญชีมาให้บันทึกแต่ไม่สะดวกในการบันทึกจึงบันทึกข้อมูลบางส่วนเท่านั้น
การประเมิน Smart Farmer (ก่อน)	
ผลการสำรวจ	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ประกอบไปด้วย ๑. มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ ๒. มีข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจในระบบการผลิต และการตลาด ๓. มีการบริหารจัดการ ผลผลิตและการตลาด ๔. มีความตระหนักถึง คุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค ๕. มีความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม/สังคม ๖. มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร เบื้องต้นได้มีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นกับกลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ พบว่า สมาชิกในกลุ่มล้วนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานเกษตรรอบด้าน สามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตได้ในระดับมาตรฐานสากล - คุณอุดม เป็นประธานกลุ่มฯและผู้ก่อตั้งกลุ่ม นับเป็นเกษตรกรดีเด่นและผู้เชี่ยวชาญประจำตำบลไปจนถึงระดับชาติ เนื่องจากมีองค์ความรู้ด้านการเกษตรรอบด้านจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาหลายสิบปี และสามารถพัฒนาเทคนิค/เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ปัจจุบันเป็นวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานร่วมกับเครือข่ายฯ - คุณเรืองเดช ผู้ร่วมก่อตั้ง มีความรู้ในเรื่องเกษตรพืชไร่พืชสวนและปุ๋ยอินทรีย์ - คุณชัยอนันต์ สมาชิกกลุ่ม เป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านการพัฒนาดินเพาะปลูก หรือหมอดินประจำท้องถิ่น - คุณพันธุ์นพ สมาชิกกลุ่ม เป็นผู้มีความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มและความรู้ด้านเกษตร เมล็ดพันธุ์พืช

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	
ยังไม่มีการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์ความเป็นSmart Farmer ในทุกตัวบ่งชี้	
ระบบเดิม	บันทึกรายรับ-รายจ่าย, บันทึกยอดขาย, รายได้/ต้นทุน ฯลฯ
ระบบบัญชีเดิม	จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล พบว่า การจัดทำบัญชีของกลุ่ม เหรัญญิก ได้ออกแบบฟอร์มการบันทึกบัญชีอย่างง่ายเพื่อให้สะดวกในการใช้งานเอง มีการบันทึกรายรับ (รายได้จากการขาย) รายจ่าย(ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิต) แต่ขาดการคำนวณต้นทุนการผลิตที่แท้จริงของการเพาะปลูกผักแต่ละชนิด ปัญหาการจัดทำบัญชีดังนี้ ๑ ผู้จัดทำบัญชีมีอายุมาก แต่ต้องเป็นเหรัญญิกหลายกลุ่ม ๒ แบบฟอร์มจากหน่วยงานภาครัฐให้มาไม่เหมาะสม/มีความซับซ้อนสร้างความยุ่งยากในการจัดบัญชี จึงส่งผลให้มีการบันทึกบัญชีไม่ครบ ๓. ไม่มีคนจัดทำบัญชีในแต่ละกลุ่มย่อย ซึ่งปัจจุบันคุณศรีวรรณา ปันมงคล เป็นผู้จัดทำบัญชีทั้ง ๔ กลุ่มย่อย ได้แก่ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มพลังงาน (เตาอั๊งโล่) กลุ่มข้าวปลอดสารพิษ

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง	

รูปตัวอย่างการจัดทำบัญชีของกลุ่ม ซึ่งออกแบบเองตามความเหมาะสม

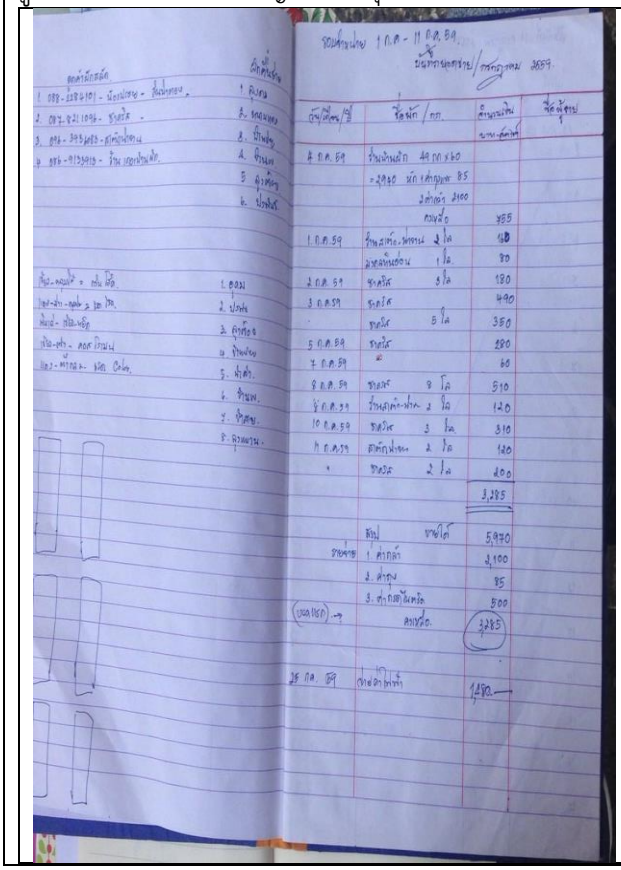

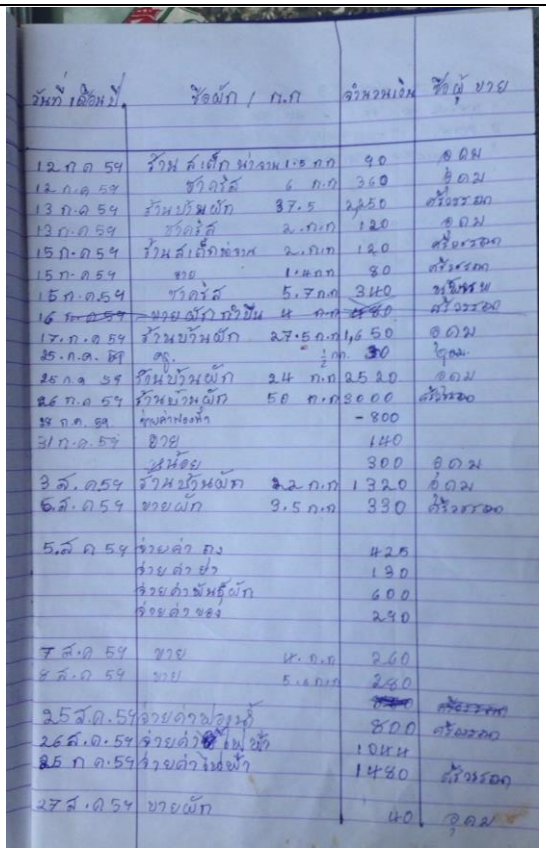

การศึกษาบริบทสภาพปัญหาเดิมของกลุ่มตามกรอบแนวคิดระยะที่หนึ่ง

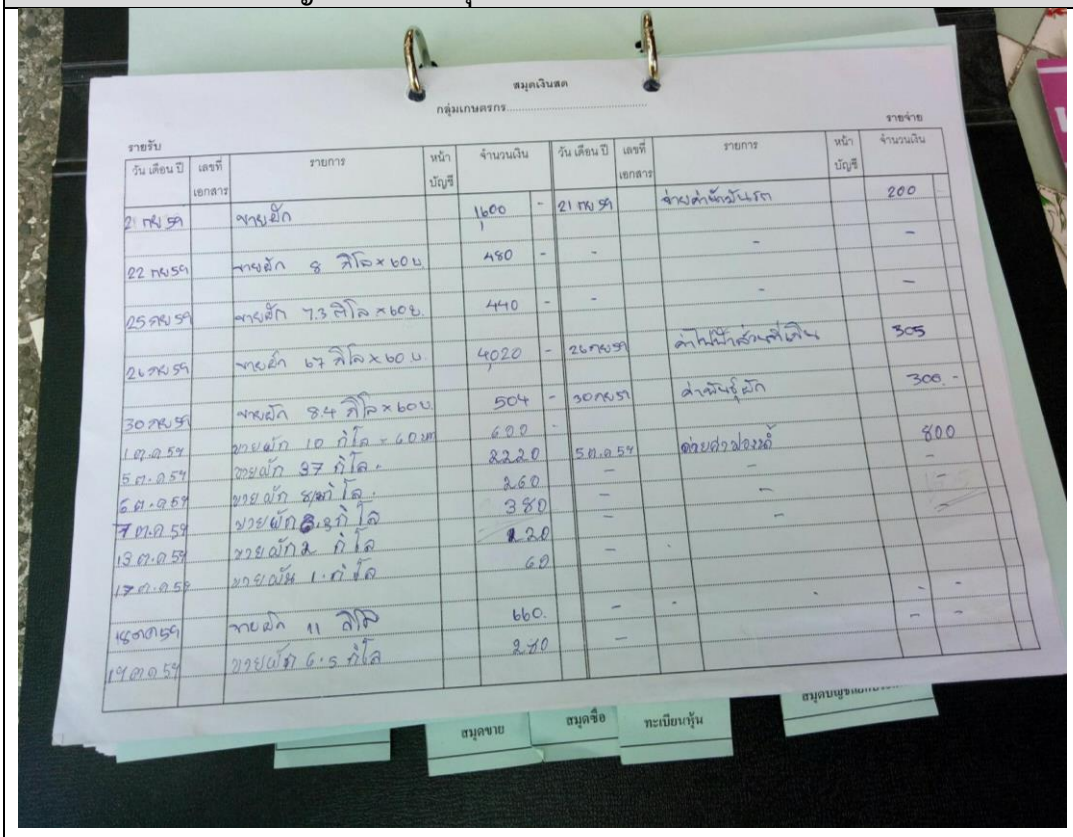

ผลการวิจัยระยะที่สอง: วิเคราะห์แนวทางการดำเนินการจากปัจจัยนำเข้าและบริบทของกลุ่มและดำเนินการตามกระบวนการงานวิจัย ซึ่งกระบวนการ ได้แก่

-การจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิต
-การเพิ่มผลผลิต
-การพัฒนาตลาด
-การบริหารจัดการและการประกอบการ
-การพัฒนาSmart Farmer ตามเกณฑ์
-ระบบบัญชีที่เหมาะสม

๑. การจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิต

ในส่วนการจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่า ทางกลุ่มแบ่งชนิดของผักที่เกษตรกรมีการปลูกออกเป็นสองลักษณะ มีดังนี้

ชนิดของผักที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูก	
ผักโฮโดรโปรนิกส์ (hydroponics)	ผักปลอดสารพิษ(ปลูกในดิน)
๑. ผักสลัดที่ปลูก เช่น ผักกรีนคอส (Green Cos) , ผักกรีนโอ๊ค (Green Oak) หรือ ผักเรดโอ๊ค (Red Oak) , ผักเรดคอรัล (Red Coral) ,ผักบัตเตอร์เฮด (Butterhead) และผักฟิลเล ไอซ์เบิร์ก (Feillice Iceberg) ๒. ผักไทยและผักพื้นบ้านที่ปลูก เช่น คะน้า , ผักกาดจอ และผักกาดขาว กระเจี๊ยบ คื่นไช่ ผักชี ผักกระหล่ำ เป็นต้น	ผักที่ปลูก เช่น ผักคื่นฉ่าย ,กะหล่ำปลี, กระเจี๊ยบเขียว บล๊อคโคลี่ ,มะเขือยาว และ ถั่วฝักยาว

ในการจำแนกต้นทุนการผลิต ทางทีมงานวิจัยได้ใช้รูปแบบการทำเกษตรแบบแปลงทดลองขึ้นมาทั้งสองลักษณะ คือ ผักแปลงดินเกษตรอินทรีย์ และ ผักไฮโดรโปรนิกส์ เพื่อศึกษาการใช้ต้นทุนการผลิตของการปลูกผักทั้งสองรูปแบบ โดยใช้การทดลองเสมือนจริง เพื่อประเมินการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับนักวิจัยในการวิเคราะห์และจำแนกต้นทุนการผลิต รวมไปถึงการศึกษาวิธีการผลิตของกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรผักปลอดภัยที่ดำเนินการอยู่ โดยนำรูปแบบการจัดการต้นทุนทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนต้นทุนการผลิตร่วมกัน

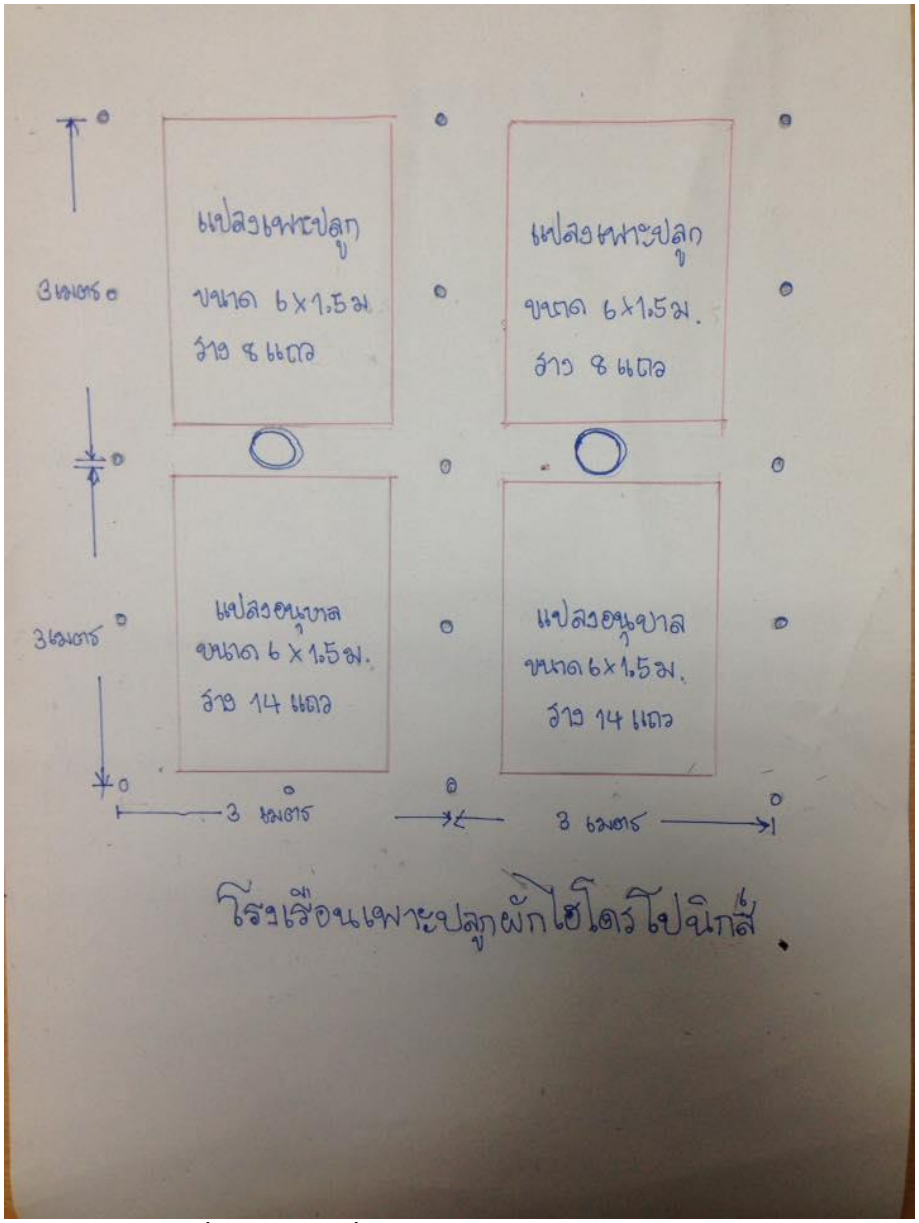

ลักษณะโรงเรือนที่ดำเนินการเกี่ยวกับผักไฮโดรโปรนิกส์

๑.๑. ต้นทุนสำหรับการผลิตผักไฮโดรโปรนิกส์ (แปลงทดลอง:ผักสลัด)

๑.๑.ต้นทุนโรงเรือนเพาะปลูกผักไฮโดรโปรนิกส์

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
โครงหลังคาโรงเรือน			
เสาอัดแรง ๒.๑๐ เมตร	๑๘ ต้น	๙๐	๑,๖๒๐
ท่อเหล็กกลม ขนาด ๑ นิ้ว	๒๔ ท่อน	๒๑๕	๕,๑๖๐
ท่อน้ำพลาสติก ขนาด ¾ นิ้ว	๒๘ ท่อน	๔๔	๑,๒๓๒
พลาสติกคลุมหลังคา	๑๒ เมตร	๑๒๐	๑,๔๔๐
แสลมสีดำ ๘๐%	๔๘ เมตร	๓๕	๑,๖๘๐
แปลงปลูก			
รางปลูกผักอนุบาล	๒๘ ราง	๒๙๐	๘,๑๒๐
รางปลูกผัก	๑๖ ราง	๒๙๐	๔,๖๔๐
ฝาปิด	๔๔ อัน	๑๐	๔๔๐
ตัวล๊อคราง	๑๗๖ อัน	๑๐	๑,๗๖๐
รางรวมน้ำ ยาว ๑.๖ เมตร	๔ ราง	๔๕๐	๑,๘๐๐
เหล็กฉาก นิ้ว	๒๐ เส้น	๒๓๐	๔,๖๐๐
ท่อซีเมนต์มีฐาน ขนาด ๘๐ * ๑๐๐	๒ อัน	๒๓๕	๔๗๐
ระบบน้ำและไฟฟ้า			
ท่อน้ำพลาสติก ขนาด ¾ นิ้ว	๒ ท่อน	๔๔	๘๘
ข้อต่อสามทางพลาสติก ขนาด ¾ นิ้ว	๓ อัน	๑๐	๓๐
ฝาปิดพลาสติก ขนาด ¾ นิ้ว	๔ อัน	๕	๒๐
ข้อต่องอ ๙๐ องศา พลาสติก ขนาด ¾ นิ้ว	๒ อัน	๕	๑๐
ท่อน้ำพลาสติกขนาด ๑ ๑/๒ นิ้ว	๔ ท่อน	๗๐	๒๘๐
ข้อต่องอ ๙๐ องศา พลาสติก ขนาด ๑ ๑/๒ นิ้ว	๒ อัน	๓๐	๖๐
สายยางเขียว ขนาด ¾ นิ้ว	๒๐ เมตร	๓๐	๖๐๐
ปั๊มน้ำยี่ห้อ Yamano รุ่น ๒๖๐๐	๒ ตัว	๓๕๐	๗๐๐
ลวดเชื่อม	๑ กล่อง	๑๓๐	๑๓๐
กาวตรา ท่อน้ำไทย	๑ กป.	๖๕	๖๕
ปลั๊กไฟ	๒	๑๐	๒๐
ปลั๊กไฟ ๓ ตา	๒	๓๐	๖๐
เบรกเกอร์มิตซูบิชิ	๑	๗๓๐	๗๓๐
สายไฟ ๒ *๑.๕	๓๐ เมตร	๘	๒๔๐
เทปพันสายไฟ	๑ ม้วน	๑๕	๑๕
ค่าแรงทำโรงเรือน จำนวน ๕ คน	๕ วัน	๒,๕๐๐	๑๒,๕๐๐
รวมทั้งสิ้น (บาท)			๔๘,๔๘๐

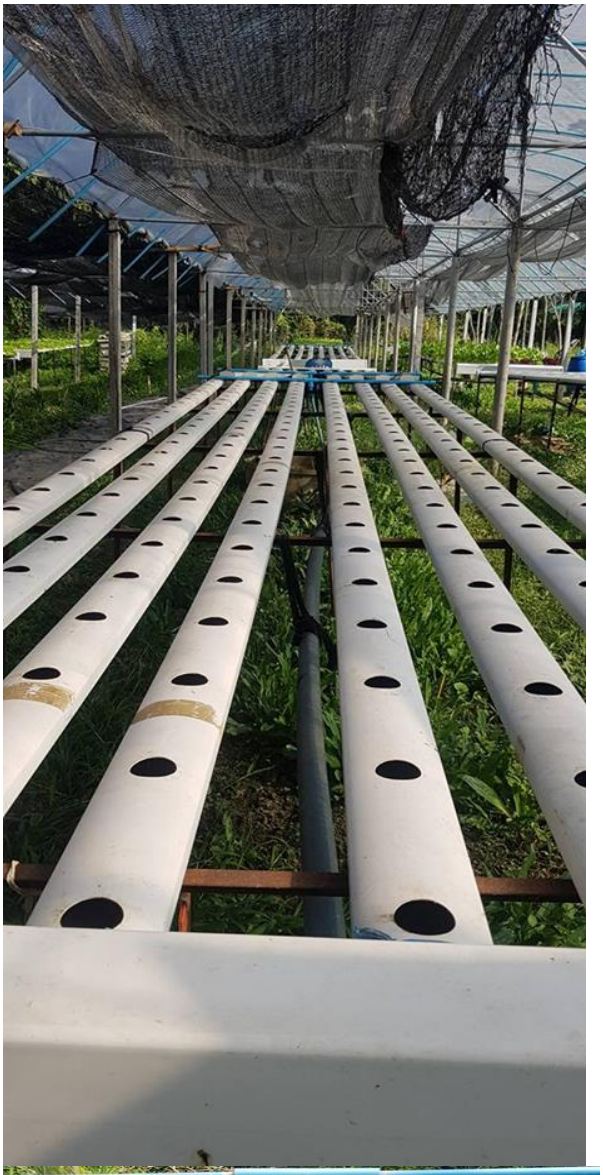

๑.๒.ต้นทุนการปลูกผักไฮโดรโปรนิกส์

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
อุปกรณ์การปลูก			
ถาดพลาสติก สำหรับเพาะเมล็ด	๒๕ ถาด	๒๐	๕๐๐
คีมหนีบเหล็ก	๒ อัน	๘๐	๑๖๐
เครื่องวัดค่าน้ำ	๒ อัน	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐
คัทเตอร์	๔ อัน	๔๕	๑๘๐
ปากกาเมจิก	๔ อัน	๑๐	๔๐
ถังน้ำพลาสติก ๘๐*๑๐๐	๒ ถัง	๒๐๐	๔๐๐
ถังน้ำ ใช้ผสมสารละลาย	๒ ถัง	๓๕	๗๐
เหยือกตวงวัดสารละลาย	๒ อัน	๗๕	๑๕๐
รวมทั้งสิ้น (บาท)			๔,๕๐๐

๑.๓. ต้นทุนในการเพาะเมล็ดพันธุ์ผักไฮโดรโปรนิกส์

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
ค่าอุปกรณ์			
ฟองน้ำ	๒๕ แผ่น	๕	๑๒๕
เมล็ดพันธุ์	๒,๐๑๖ เมล็ด	๑	๒,๐๑๖
ค่าแรง			
ค่าแรงคนเพาะเมล็ด	๒ คน	๘๐	๑๖๐
ค่าแรงคนเตรียมฟองน้ำ	๑ คน	๑๖๐	๑๖๐
รวมทั้งสิ้น (บาท)			๒,๙๖๑

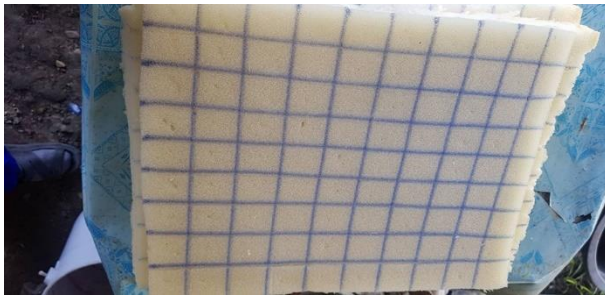

ภาพขั้นตอนการเพาะพันธุ์เมล็ดผักกรีนโอ๊ค (ผักสลัด)

๑.๔. ต้นทุนในการย้ายไปแปลงอนุบาล

รายการ	**จำนวน**	**ราคาต่อหน่วย**	**จำนวนเงิน**
สารละลายอาหารให้ผัก(ปุ๋ยไฮโดรโปนิกส์)			
A	๑ ถุง	๒๒๐	๒๒๐
B	๑ถุง	๑๒๕	๑๒๕
ค่าแรง			
ค่าแรงปลูกแปลงอนุบาล	๔ คน	๗๐	๒๘๐
ค่าแรงคนเตรียมสารละลาย	๑ คน	๗๐	๗๐
รวมทั้งสิ้น (บาท)			๒,๙๖๑

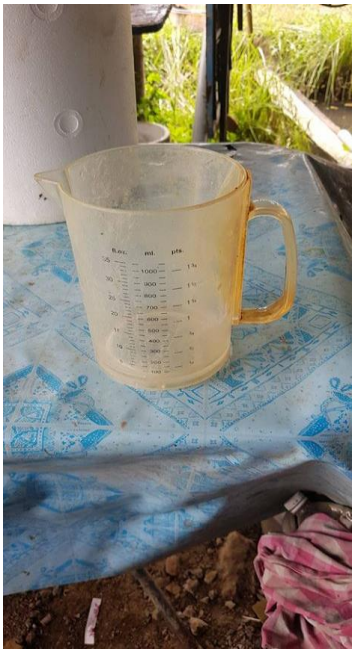

ภาพอุปกรณ์และสารละลายอาหารที่จำเป็นสำหรับผักไฮโดรโปรนิกส์

ภาพการย้ายผักลงแปลงอนุบาล

๑.๒. ต้นทุนการผลิตสำหรับปลูกผักแปลง (แปลงทดลอง:ผักคื่นช่าย)

ต้นทุนในการปลูกต้นคื่นฉ่าย

(ต้นทุนเริ่มแรก คือ เตรียมแปลง และการหว่านเมล็ด การผลิตยังไม่เสร็จสิ้น ต้นทุนก็ยังไม่เสร็จสิ้น)

๒.๑. ต้นทุนการเตรียมโรงเรือนและแปลงเพาะปลูก

รายการ	**จำนวน**	**ราคาต่อหน่วย**	**จำนวนเงิน**
ค่าโรงเรือนปลูกผัก			
ไม้ไผ่	๓๐ ท่อน	๔๐	๑,๒๐๐
แสลม สีดำ ๘๐%	๖๐ เมตร	๓๕	๒,๑๐๐
ค่ารถไถ พรวนยกร่องแปลง	๑	๔๕๐	๔๕๐
ค่าแรง			
ค่าแรงทำร่อง ๒ คน ๑ วัน	๒คน	๓๒๐	๖๔๐
ค่าแรงขุดหลุม	๑ คน	๓๒๐	๓๒๐
รวมทั้งสิ้น (บาท)			๔,๗๑๐

๑.๓..ต้นทุนในการหว่านเมล็ดคื่นฉ่ายลงแปลงเพาะปลูก

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
ค่าเมล็ดพันธุ์	๑ กป.	๔๕๐	๔๕๐
ค่าแรงหว่านเมล็ด	๒คน	๑๖๐	๓๒๐
ค่ารดน้ำ	๑คน	๑๖๐	๑๖๐
รวมทั้งสิ้น (บาท)			๙๓๐

การหว่านเมล็ดและสารป้องกันรากเน่า/เชื้อราในผัก(ไม่ใช่เคมี)

๒. การเพิ่มผลผลิต

เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรมีภูมิปัญญาในการเรียนรู้เทคนิคการเพิ่มผลผลิตจากธรรมชาติที่ผ่านการเรียนรู้มาหลายสิบปี รวมถึงความรู้ความสามารถของสมาชิกกลุ่มที่มีภูมิความรู้หลายด้านที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มอื่นๆได้ อาทิเช่น ทั้งการสร้างอุปกรณ์กำจัดแมลงวันทองด้วยขวดน้ำอัดลมใช้แล้วและใบกระเพราดำ การตัดผลผลิตเหลือดอกไว้ เพื่อให้พืชออกดอกใหม่ที่ใหญ่กว่าเดิม การวางแผนปลูกผักแบบให้ผักดูแลกันเอง การวางแผนระยะการปลูกตามฤดูกาลและความเหมาะสมระหว่างพืชและอากาศ และการใช้ผักบางชนิดไล่แมลงในแปลงเดียวกัน เป็นต้น

๓. การพัฒนาตลาด

ในการพัฒนาตลาดของกลุ่มผู้ประกอบการผักปลอดภัย เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรด้วยแนวคิด Smart Farmer

การดำเนินการกำหนดแนวทางการดำเนินการออกเป็น ๔ ขั้นตอนดังนี้

๑.การประเมินผลรูปแบบการดำเนินการเดิมโดยใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas และการดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาตนเอง

๒.การประเมินศักยภาพการประกอบการโดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพธุรกิจผ่าน Application DIP Business Evaluation และการดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาตนเอง

๓.การพัฒนาตราสินค้า/Product Story และบรรจุภัณฑ์

๔.การวิเคราะห์ข้อมูลอุปสงค์/อุปทานและการวิเคราะห์ข้อมูลทางการตลาด

ผลการดำเนินการ

ผลการประเมินผลรูปแบบการดำเนินการเดิมโดยใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas และการดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาตนเอง ในการดำเนินการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมผ่านการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas Application ปรากฏผลดังนี้

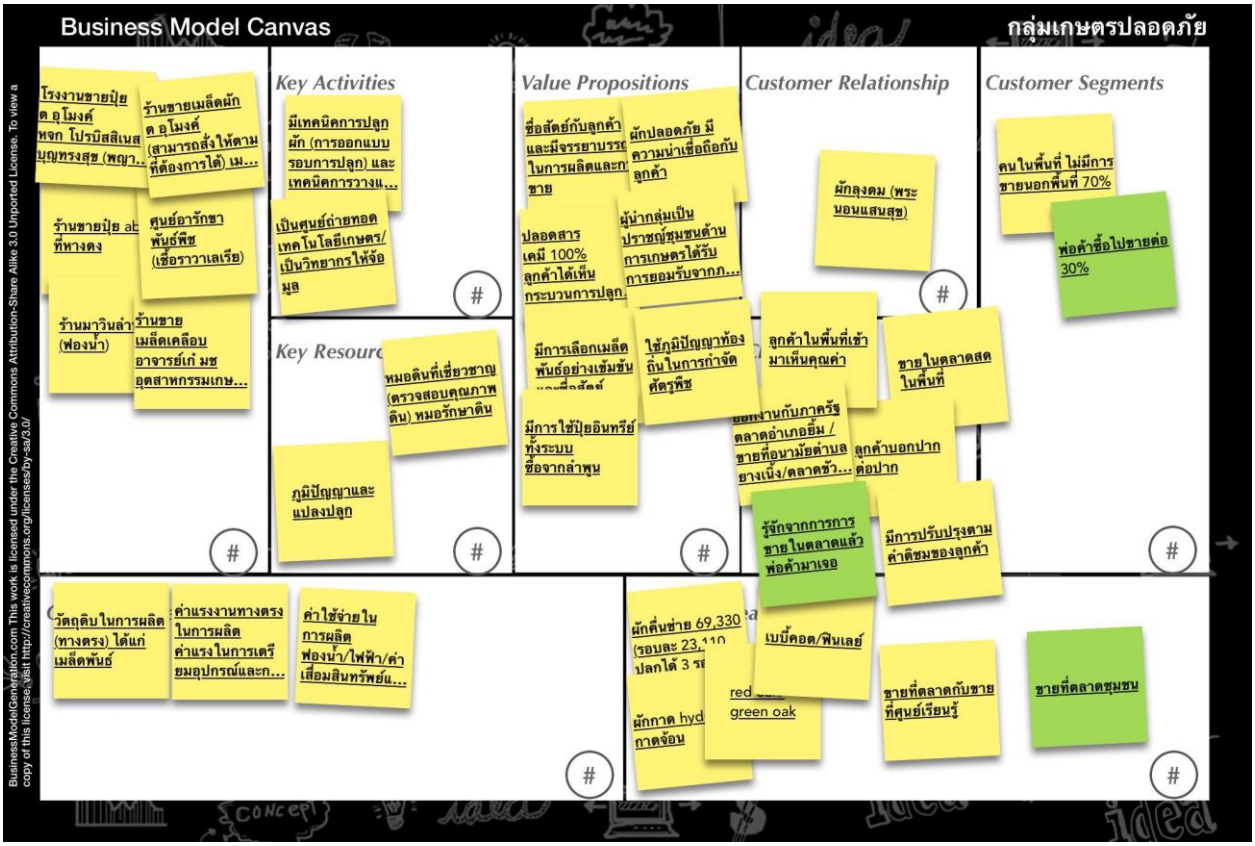

รูปแบบการดำเนินการเดิมจากการวิเคราะห์ข้อมูลผ่าน Business Model Lean Canvas

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน	รูปแบบการพัฒนาตนเอง
Customer Segment : กลุ่มลูกค้า	กลุ่มลูกค้าจำแนกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑.กลุ่มลูกค้าภายในพื้นที่ สัดส่วนร้อยละ ๗๐ ๒.กลุ่มพ่อค้าคนกลางที่ซื้อไปเพื่อจำหน่าย สัดส่วนร้อยละ ๓๐	ควรมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายนอกพื้นที่เพื่อเพิ่มราคาจำหน่าย
Value Proposition : คุณค่าของสินค้า	คุณค่าของสินค้ามีดังนี้ ๑.ซื่อสัตย์กับลูกค้า มีจรรยาบรรณในการผลิตและจัดจำหน่าย ๒.กระบวนการปลูกปลอดภัย และลูกค้าได้เห็นกระบวนการปลูกทุกขั้นตอนเนื่องจากเป็นคนในพื้นที่	จัดทำ Product Story เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของสินค้า

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน	รูปแบบการพัฒนาตนเอง
	๓.ผลิตภัณฑ์มีความน่าเชื่อถือกับกลุ่มลูกค้าในพื้นที่ ๔.ผู้นำกลุ่มเป็นปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรได้รับการยอมรับจากภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ ๕.ใช้เมล็ดพันธ์ที่มีคุณภาพ ๖.ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกและการกำจัดศัตรูพืช	
Channels : ช่องทางการเข้าถึงของลูกค้า	ช่องทางในการเข้าถึงลูกค้าที่ทางกลุ่มได้มีการดำเนินการมีดังนี้ ๑.ขายในตลาดนัดชุมชนในพื้นที่จำนวน ๑ แห่ง ๒.ร่วมกิจกรรมพิเศษกับภาครัฐ อาทิ ตลาดอำเภอยิ้ม/ตลาดอนามัยตำบลยางเนิ้ง/ตลาดข้าวมุง ๓.ลูกค้าแนะนำปากต่อปากและมีการปรับปรุงตามคำติชมลูกค้าอยู่เสมอ	พัฒนาช่องทางในการเข้าถึงลูกค้าผ่านการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย
Customer Relationship : การดูแลความสัมพันธ์ลูกค้า	ไม่มีการดำเนินการในส่วนนี้	จัดทำรูปแบบการดูแลความสัมพันธ์ลูกค้าโดยเฉพาะลูกค้าเดิมผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า
Revenue Streams :ช่องทางรายได้	ช่องทางรายได้ของกลุ่มมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้ ผักคื่นช่าย/ผักกาด Hydro/ผักกาดจ้อน/Red Oak/Green Oak/เบบี้คอต/ฟินเลย์ ผ่านการจำหน่ายที่ตลาดนัดชุมชนกับศูนย์การเรียนรู้	พัฒนาช่องทางการจำหน่ายเพื่อเพิ่มราคาขาย/เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์
Key Activities : กิจกรรมหลัก	กิจกรรมหลักคือ ๑.เพาะปลูกด้วยเทคนิคการออกแบบรอบการปลูกและเทคนิคการวางแผนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต ๒.ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร	พัฒนาการเพาะปลูกในรูปแบบเกษตรอินทรีย์
Key Resources : ทรัพยากรที่ใช้	๑.ภูมิปัญญาในการปลูกและแปลงปลุก ๒.หมอดินที่เชี่ยวชาญ (ตรวจสอบคุณภาพดิน) ๓.เมล็ดพันธ์ในการปลูก	จัดหาแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธ์ใหม่ที่มีราคาถูกกว่า

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน	รูปแบบการพัฒนาตนเอง
Key Partner : ผู้สนับสนุนหลัก	๑.โรงงานขายปุ๋ย (หจก.โปรบิสสิเนส บุญทรงสุข) ๒.ร้านขายเมล็ดพันธ์ผัก (ตำบลอุโมงค์) ๓.ร้านขายปุ๋ย AB ๔.ศูนย์อารักขาพันธ์พืช ๕.ร้านมาวินลำพูน (ฟองน้ำ) ๖.ร้านขายเมล็ดเคลือบ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จัดหาแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธ์ใหม่ที่มีราคาถูกกว่า
Cost Structure : โครงสร้างต้นทุน	๑.ค่าวัตถุดิบในการผลิต (เมล็ดพันธ์) ๒.ค่าแรงงานทางตรงในการผลิต ๓.ค่าแรงในการเตรียมอุปกรณ์และการเพาะเมล็ดพันธ์ ๔.ค่าแรงในการปลูกแปลงอนุบาล และย้ายแปลง	จัดหาแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธ์ใหม่ที่มีราคาถูกกว่า เพื่อลดต้นทุนในการผลิต

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ควรมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายนอกพื้นที่เพื่อเพิ่มราคาจำหน่าย เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ จัดทำ Product Story เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของสินค้า จัดทำรูปแบบการดูแลความสัมพันธ์ลูกค้า โดยเฉพาะลูกค้าเดิมผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า พัฒนาการเพาะปลูกในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ จัดหาแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธ์ใหม่ที่มีราคาถูกกว่า เพื่อลดต้นทุนในการผลิต

ผลการดำเนินงานในการประเมินศักยภาพการประกอบการโดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพธุรกิจผ่าน Application DIP Business Evaluation และการดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาตนเอง

การดำเนินการมีการประยุกต์ใช้ Application DIP Business Evaluation ซึ่งจัดทำโดย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จัดเก็บข้อมูลด้วยกระบวนการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างและมีการกำหนดประเด็นในการประเมินเป็น ๒ ส่วนคือ

การประเมินการดำเนินงาน และ การประเมินผลการประกอบธุรกิจ โดยผลการประเมินถูกนำมาจัดทำ Spider Web และบทวิเคราะห์โดยอัตโนมัติ ดังปรากฏผลดังนี้

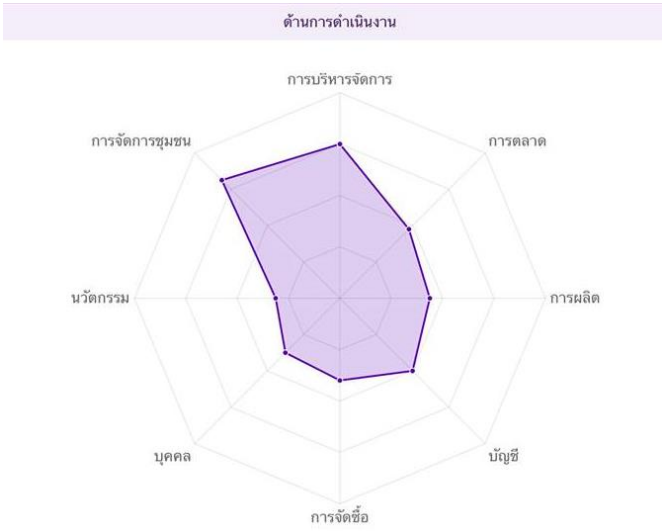

ประเด็นการประเมิน (การดำเนินงาน)	คะแนนของธุรกิจ (คะแนนเต็ม ๔ คะแนน)
การบริหารจัดการ	๓.๐๐
การตลาด	๑.๙๐
การผลิต	๑.๗๕
บัญชี	๒.๐๐
การจัดซื้อ	๑.๖๐
บุคคล	๑.๕๐
นวัตกรรม	๑.๒๕
การจัดการชุมชน	๓.๒๕

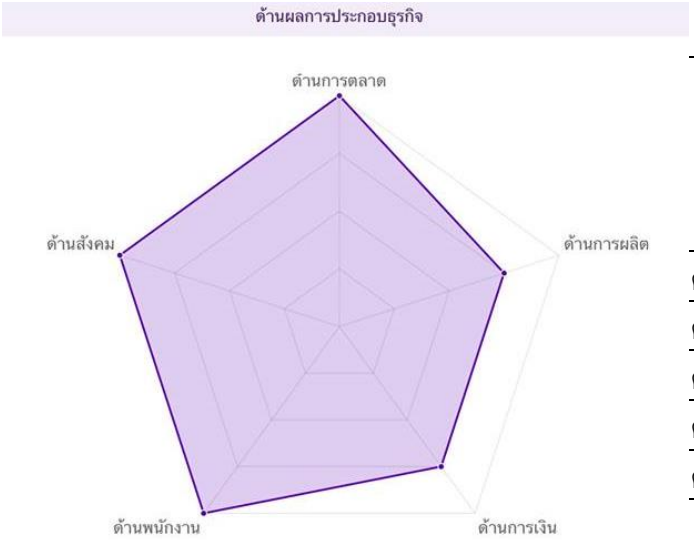

ประเด็นการประเมิน (ผลการประกอบธุรกิจ)	คะแนนของธุรกิจ (คะแนนเต็ม ๔ คะแนน)
ด้านการตลาด	๔.๐๐
ด้านการผลิต	๓.๐๐
ด้านการเงิน	๓.๐๐
ด้านพนักงาน	๔.๐๐
ด้านสังคม	๔.๐๐

บทวิเคราะห์ (วิเคราะห์อัตโนมัติโดยระบบ)

ควรมีการพิจารณาปรับปรุงนโยบายการตลาดและการขาย ตรวจสอบนโยบายด้านราคา การกระจายสินค้า กิจกรรมการขาย การประชาสัมพันธ์ และมีการวางแผนการขาย การตั้งเป้าหมายและติดตามผล พิจารณาปรับปรุงนโยบายด้านการผลิต มีการวางแผนการผลิต มีระบบในการตรวจสอบคุณภาพ มีตารางการบำรุงรักษาเครื่องจักร ใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อช่วยในการทำงานและวิเคราะห์ข้อมูลในการผลิต พิจารณาปรับปรุงนโยบายด้านการจัดซื้อและจัดหา ควรพิจารณาพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย และพิจารณานำนโยบายด้านเทคโนโลยีเพิ่มเติม

ผลการพัฒนาตราสินค้า/Product Story และบรรจุภัณฑ์

ในการดำเนินการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมกลุ่ม โดยดำเนินการตามแนวทางการสร้าง “เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ (Product story) ผ่านกระบวนการ ๗-Steps to a Bolder Brand (Allegory, ๒๐๑๗) ดังภาพ

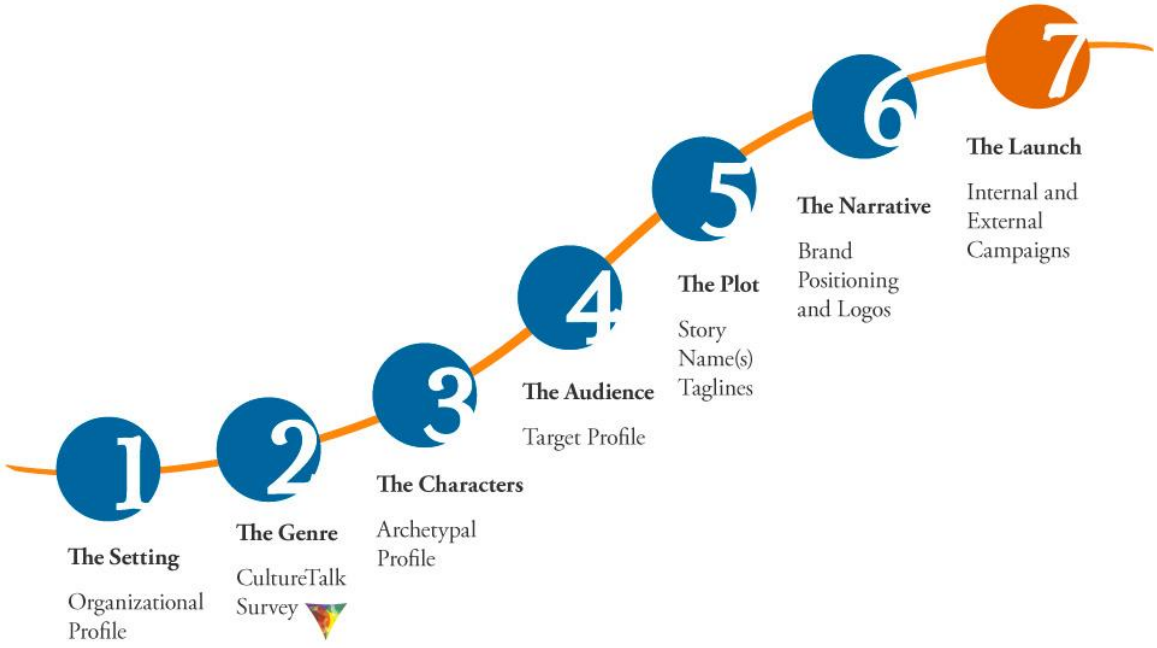

ภาพแสดงขั้นตอนการพัฒนา Product Story ผ่านกระบวนการ ๗-Steps to a Bolder Brand

การดำเนินการตามขั้นตอนและผลการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๑ The Setting การสำรวจ ข้อมูลขององค์กร (Organizational Profile)

ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือ Business Model Canvas และกระบวนการสัมภาษณ์กลุ่ม ผลการดำเนินการพบว่า กลุ่มมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง มีการจัดโครงสร้างกลุ่มและมีการแบ่งหน้าที่การดำเนินการที่ชัดเจน โดยมีกิจกรรมหลักคือ ๑.เพาะปลูกด้วยเทคนิคการออกแบบรอบการปลูกและเทคนิคการวางแผนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต และ ๒.ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร และมีแนวทางในการพัฒนาการเพาะปลูกในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ ในอนาคต ผลิตและจัดจำหน่ายผักปลอดภัย โดยมีพื้นที่ในการจำหน่ายในตลาดภายในอำเภอสารภี มีรูปแบบการสื่อสารการตลาดโดย การจัดจำหน่ายในตลาดพร้อมทั้งร่วมกิจกรรมพิเศษกับหน่วยงานภาครัฐ (เกษตรอำเภอสารภี)

ขั้นตอนที่ ๒ The Genre การสำรวจวัฒนธรรมการดำเนินงานของกลุ่ม (Cultural Talk Surveys)

ดำเนินการโดยกระบวนการสัมภาษณ์กลุ่ม พบว่า แนวคิดหลักนการดำเนินธุรกิจคือ “ความซื่อสัตย์” ทั้งในส่วนของกระบวนการผลิตที่มีจุดเด่นในเรื่องการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการวางแผนการเพาะปลูก โดยดำเนินการในรูปแบบพื้นที่เปิด เพื่อให้ผู้บริโภคในพื้นที่สามารถเข้ามาเยี่ยมชมกระบวนการเพาะปลูกได้ตลอดเวลา รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์อย่างเข้มงวด ดังมีผลการสัมภาษณ์ดังนี้

“ถ้าไม่ดี หรือของไม่มีลุงก็ไม่ขาย เราไม่หลอกลวงลูกค้า มีหรือไม่มีก็บอกไปตามความเป็นจริง”

ตัวแทนกลุ่ม, พฤษภาคม ๒๕๖๑

“เคยมีหน่วยงานบางแห่งเชิญกลุ่มเราไปออกงาน แต่ขอเอาสินค้าของรายอื่นมาวางด้วยในซุ้ม เรายกเลิกเลย เพราะเราไม่รู้ว่าผักที่เค้าเอามาวางปลูกมาแบบไหน ใส่ยาฆ่าแมลงไหม ถ้าเราไปขายเพราะเห็นแต่จะได้เงิน เรา จะเสียชื่อ เสียลูกค้าไปหมด”

ตัวแทนกลุ่ม, พฤษภาคม ๒๕๖๑

“ลูกค้าส่วนใหญ่เค้ากลับมาซื้อเพราะเค้ามั่นใจว่าเราไม่หลอกเค้า เค้าซื้ออย่างสบายใจว่าผักปลอดภัย”

ตัวแทนกลุ่ม, พฤษภาคม ๒๕๖๑

ภาพแสดงกระบวนการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม

ขั้นตอนที่ ๓ The Characters การกำหนดตัวตนของแบรนด์ (Archetypal Profiles)

ดำเนินการโดยการประชุมร่วมกับของสมาชิกกลุ่มและลงมติร่วมกัน ได้ผลสรุปเป็นตัวตนของแบรนด์ คือ*“ซื่อสัตย์กับลูกค้า มีกระบวนการปลูกปลอดภัย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกและการกำจัดศัตรูพืช และมีจรรยาบรรณในการผลิตและจัดจำหน่าย”*

ขั้นตอนที่ ๔ The Audience การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Target Profiles)

ดำเนินการโดยการประชุมร่วมกับของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas ได้ผลสรุปคือ กลุ่มลูกค้าจำแนกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มลูกค้าภายในพื้นที่ สัดส่วนร้อยละ ๗๐ และกลุ่มพ่อค้าคนกลางที่ซื้อไปเพื่อจำหน่าย สัดส่วนร้อยละ ๓๐ นอกจากนี้มีการร่วมกำหนดลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมโดยพิจารณาในประเด็น ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และ ลักษณะทางจิตวิทยาดังนี้ (Katey Ferenzi , ๒๐๑๘)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	เพศหญิง อายุ ๓๕-๕๐ ปี อาศัยอยู่ใน อำเภอสารภีและอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รายได้ครอบครัวเฉลี่ย ๑๕,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีครอบครัวแล้ว ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานบริษัท
ลักษณะทางจิตวิทยา	มีความสนใจในเรื่องสุขภาพ ชอบออกกำลังกาย มีพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ ดูแลสุขภาพ และมีทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์ผักปลอดภัย

<u>สรุปภาพรวมของ Target Profiles ของกลุ่มคือ</u>

เพศหญิง อายุ ๓๕-๕๐ ปี อาศัยอยู่ใน อำเภอสารภีและอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รายได้ครอบครัวเฉลี่ย ๑๕,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีครอบครัวแล้ว ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานบริษัท มีความสนใจในเรื่องสุขภาพ ชอบออกกำลังกาย มีพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ดูแลสุขภาพ และมีทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์ผักปลอดภัย

ขั้นตอนที่ ๕ The Plots การกำหนดชื่อเรื่องและคำนิยาม (Story Name and Taglines)

ในการดำเนินการผ่านกระบวนการกลุ่มมีการเสนอความคิดเห็นของสมาชิกทุกท่านภายในกลุ่มและมีการลงคะแนนเสียง

พบว่ามีการกำหนดชื่อเรื่องของ Product Story ร่วมกันคือ “ผักปลอดภัยพระนอนแสนสุข” ซึ่งประกอบไปด้วยจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ พื้นที่ของแหล่งผลิต รวมไปถึงมีการกำหนด คำนิยามของผลิตภัณฑ์ คือ “ซื่อสัตย์ ปลอดภัย ไร้สารเคมี” ซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกนำไปปรับใช้ในการพัฒนาเรื่องราวผลิตภัณฑ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ The Narrative การสรุปประเด็น/การกำหนดตำแหน่งของแบรนด์และการออกแบบตราสัญลักษณ์ (Brand Positioning and logo)

ดำเนินการโดยการประชุมร่วมกับของสมาชิกในการดำเนินการมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ	รายละเอียดการดำเนินการ
ขั้นตอนที่ ๑ การสรุปประเด็นและการกำหนด Brand Positioning	มีการพิจารณาใน ๒ ประเด็นคือ ๑.การกำหนดพื้นที่ในการผลิตลงไปใน Brand Positioning และ ๒. การกำหนดจุดเด่นผลิตภัณฑ์ลงไปใน Brand Positioning และ Logo ผลสรุปโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มคือกำหนดให้มีการระบุทั้งในส่วนของสถานที่ผลิตและจุดขายลงไปในตราสัญลักษณ์และตำแหน่งของตราสินค้า ดังนี้ **ชื่อตราสินค้า** “ผักลุงดม” (พระนอนแสนสุข) **Brand Positioning** ซื่อสัตย์ ปลอดภัย ไร้สารเคมี
ขั้นตอนที่ ๒ การเลือกรูปภาพเพื่อใช้ในการออกแบบตราสัญลักษณ์	ในการประชุมกลุ่มมีการนำเสนอรูปภาพผักจำนวน ๓ ชนิด โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ผักที่มีการปลูกมากที่สุด มียอดการจำหน่ายที่ดี และเป็นที่รู้จัก ซึ่งสรุปได้ ๓ ชนิด ได้แก่ กะหล่ำปลีหัวใจ / ผักคื่นช่าย / มะเขือม่วง
ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดสีประจำกลุ่ม	ในการดำเนินการมีการคัดเลือกเบื้องต้นโดยสมาชิกกลุ่ม โดยกำหนดเป็นสีเขียว ทั้งนี้เมื่อดำเนินการวิเคราะห์ร่วมกับกลุ่มโดยใช้เครื่องมือ Color Wheel พบว่าสีที่สามารถใช้ร่วมกับสีเขียวได้คือสีชมพูอ่อน เมื่อทางกลุ่มมีมติเลือกแล้วจึงกำหนดค่าของสีหลักคือสีเขียว ซึ่งทางกลุ่มต้องการสีเขียวที่มี

ขั้นตอนการดำเนินการ	รายละเอียดการดำเนินการ
	ค่าสีคล้าย “ใบตอง” จึงมีการใช้เครื่องมือตรวจสอบค่าสีผ่าน Application “Adobe Capture” ปรากฏค่าสีหลักเพื่อใช้ในงานพัฒนาสื่อต่างๆดังนี้ ค่าสีหลัก สีเขียว C๖๘ M๓๔ Y๑๐๐ K๒๐ ดังภาพ 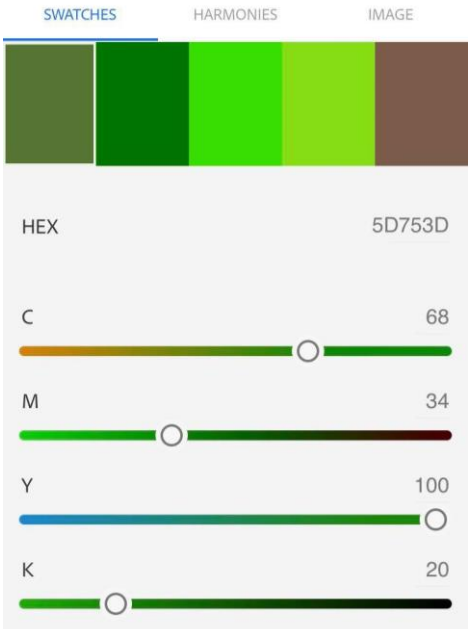
ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำแบบร่างตราสัญลักษณ์	ดำเนินการโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มในการให้สมาชิกในกลุ่มทุกท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของตนเอง ปรากฏผลดังภาพ 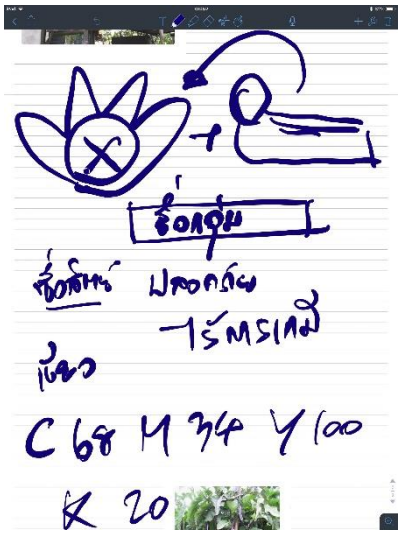

ขั้นตอนการดำเนินการ	รายละเอียดการดำเนินการ
ขั้นตอนที่ ๔ แบบร่างตราสัญลักษณ์	ทางคณะผู้วิจัยได้นำแบบร่างที่ได้จากการสรุปของกลุ่มไปจัดทำร่างแบบตราสัญลักษณ์จำนวน ๔ แบบเพื่อนำกลับไปให้ทางกลุ่มเลือกและปรับแก้ไน ขั้นตอนสุดท้าย
ขั้นตอนที่ ๕ แบบตราสัญลักษณ์ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	

ขั้นตอนที่ ๗ The Launch การออกแบบวิธีการสื่อสารตราสินค้าและเรื่องราวผลิตภัณฑ์ (Internal and External Campaigns)

ดำเนินการโดยการประชุมร่วมกับของสมาชิกในการดำเนินการโดยมีการสรุปรูปแบบการดำเนินการออกเป็น ๒ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ การสื่อสารตราสินค้าผ่านกิจกรรมพิเศษและบรรจุภัณฑ์

ระยะที่ ๒ การสื่อสารตราสินค้าผ่านการสื่อสารการตลาดออนไลน์ และ การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการสื่อสาร อาทิ นามบัตร / แผ่นพับและป้ายไวนิล ตลอดจน ออกแบบการแสดงสินค้า ณ. จุดขาย

๔. การบริหารจัดการและการประกอบการ

ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและการประกอบการ คณะผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายองค์กรภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน ในการพัฒนากลุ่มเกษตรอินทรีย์ โดยได้รับความช่วยเหลือในการนำกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มผักปลอดภัยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนากลุ่มเกษตรอินทรีย์ใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) การอบรมเชิงปฏิบัติการ Organic Marketing Camp และ ๒) ๑ การพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมตลาดสินค้าอินทรีย์โดยการศึกษาดูงานเกษตรอินทรีย์ต้นแบบ

๔.๑. การอบรมเชิงปฏิบัติการ Organic Marketing Camp และศึกษาเรียนรู้ ให้แก่ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร ของจังหวัดลำพูน ภายใต้กิจกรรมที่ ๑ การพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมตลาดสินค้าอินทรีย์ โครงการส่งเสริมตลาดสินค้าอินทรีย์และขยายช่องทางการตลาดสู่อาเซียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่าง วันที่ ๑๙ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ แกรนด์ จามจุรี รีสอร์ท เพื่อให้กลุ่มผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการเรื่องสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาเกษตรกร	หัวข้อการอบรม	จำนวนสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วม
มาตรฐานการผลิต	การอบรม ในหัวข้อ Organic farming เพื่อความยั่งยืน ด้านการจัดการธูร กิจเกษตรอินทรีย์ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดย ดร. ปภากร สุทธิภาศิลป์	๔
การจัดการการเงินและแรงงาน	การอบรม ในหัวข้อ บริหารเงินให้รวยด้วย Organic farming การบริหารจัดการการเงินและแรงงาน โดย อาจารย์ทิพย์วรรณ ธนันไชย	๔
กลยุทธ์การตลาด	การอบรม ในหัวข้อ Branding กลยุทธ์การตลาดเกษตรอินทรีย์ โดยอาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ และอาจารย์ธีรพงษ์ พร้อมมูล	๔

ประเด็นการพัฒนาเกษตรกร	หัวข้อการอบรม	จำนวนสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วม
การสร้างProduct Story และตลาดออนไลน์	การอบรม ในหัวข้อการสร้าง Product Story และการเชื่อมโยงตลาด e-marketplace โดยอาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ และอาจารย์ธีรพงษ์ พร้อมมูล	๔

ภาพประกอบ: การเข้ารับการอบรมร่วมกับเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน

ผลการเปรียบเทียบการวัดความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เข้าร่วม

ลำดับที่	ชื่อสกุล	คะแนน Pre-test (๑๐๐) ๑๙/๓/๖๑	คะแนน Post-test (๑๐๐) ๒๐/๓/๖๑	คะแนนดิบ คะแนน Pre-test	คะแนนดิบ คะแนน Post-test	เปอร์เซนต์ความเปลี่ยนแปลง
๑	นายอุดม อภิชัย	๗๐/๑๐๐	๙๐/๑๐๐	๗๐.๐๐	๙๐.๐๐	๒๙%
๒	นายเรืองเดช ยาวิชัย	๕๕/๑๐๐	๖๕/๑๐๐	๕๕.๐๐	๖๕.๐๐	๑๘%
๓	นายเรือนคำ สุต๋า	๕๕/๑๐๐	๖๕/๑๐๐	๕๕.๐๐	๖๕.๐๐	๑๘%
๔	นายพัลลภ ยาวิชัย	๕๕/๑๐๐	๗๐/๑๐๐	๕๕.๐๐	๗๐.๐๐	๒๗%

๔.๒. การศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรอินทรีย์ต้นแบบ Organic Marketing Camp Organic Marketing Camp และศึกษาเรียนรู้ ให้แก่ผู้ผลิต/ ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร ของจังหวัดลำพูน ภายใต้กิจกรรมที่ ๑ การพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมตลาดสินค้าอินทรีย์ โครงการส่งเสริมตลาดสินค้าอินทรีย์และขยายช่องทางการตลาดสู่อาเซียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑ เส้นทาง เชียงใหม่ – ลำพูน – สุโขทัย

สรุปผลการลงพื้นที่ศึกษาดูงานจังหวัดเชียงใหม่ – จังหวัดสุโขทัย

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ
๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑	ไร่สตอเบอรี่ช้างกิ้ด	การเรียนรู้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ สู่การเป็น Smart Farmer ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต มาดามคิม-มิสเตอร์นัมเฮโท นักธุรกิจที่นำเข้าสินค้าเกาหลีเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ได้ร่วมทุนกับนายนิพัฒน์ โกมลวิทยากุล พลิกพื้นที่บ้านทุ่งละคร ต.เมืองกิ้ด อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ เนื้อที่ราว ๓ ไร่ สมาร์ทฟาร์ม-ฟาร์มสตรอเบอร์รีซอยฮยัง พันธุ์แท้จากเกาหลีหนึ่งเดียวในไทย ในชื่อ “ฟาร์มสตรอเบอร์รีช้าง Strawberry Chang by TNK group” ตั้งแต่กลางปี ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา ฟาร์มสตรอเบอร์รีแห่งนี้ถือเป็นฟาร์มที่ใช้เทคโนโลยีชั้นสูงในการผลิตสตรอเบอร์รีจากเกาเหลี ที่จัดเป็นสตรอเบอร์รีแถวหน้าในเอเชีย หรือในระดับโลก และแม้แต่ในเกาหลีเองก็มีสมาร์ทฟาร์มแบบนี้ไม่เกิน ๕ แห่งเท่านั้น โดยใช้เงินลงทุนรวมทั้งหมดกว่า ๖๐ ล้าน ภายในฟาร์มแห่งนี้ก่อสร้างโรงเรือนไฮเทคปรับอากาศระบบปิด นอกจากจะมีหลังคาถึง ๓ ชั้น เปิด-ปิดได้ด้วยระบบไฮดรอลิก รางปลูกสตรอเบอร์รีที่ทำจากสเตนเลสก็สามารถเลื่อนขึ้น-ลง ปรับระดับได้ด้วยไฮดรอลิกเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและการปรับแต่งต้นสตรอเบอร์รีด้วย ไม่ได้ปลูกโดยใช้ระบบปลูกในน้ำ หรือ Hydroponic เพราะต้นสตรอเบอร์รีขึ้นอยู่ในอินทรียวัตถุคือ ขุยมะพร้าว โดยบรรจุอยู่ในรางสเตนเลสจำนวนถึง ๗๐ ราง แต่ละรางปลูกมีความยาวถึง ๑๐๐ เมตร รวมความ	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ
		ยาวของรางปลูกสตรอเบอร์รีไฮเทคนี้ได้ถึง ๗,๐๐๐ เมตร หรือ ๗ กิโลเมตร ในพื้นที่กว่า ๓ ไร่ ขณะที่โรงเรือนถูกออกแบบมาให้ควบคุมแสงและอุณหภูมิได้ ควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์เป็นไฮเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร จากประเทศเกาหลี อีกทั้งมีความมิดชิดแมลงต่างๆ ไม่สามารถเล็ดลอดเข้ามาได้ สตรอเบอร์รีจึงปลอดยาฆ่าแมลงอย่างแน่นอน โดยได้รับการตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการกลาง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วยความเป็นสมาร์ทฟาร์มไฮเทค ทำให้ฟาร์มสตรอเบอร์รีช้างแห่งนี้สามารถปลูกสตรอเบอร์รีได้ในทุกฤดูกาล ต่อไปนี้สตรอเบอร์รีพันธุ์พิเศษ “ซอยฮยัง” จากประเทศเกาหลีที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่ามีรสชาติที่หอมหวานถูกปากคนไทยก็จะหารับประทานได้ตลอดทั้งปี ไม่ได้ถูกจำกัดว่าจะได้รับประทานสตรอเบอร์รีเฉพาะในฤดูหนาวเท่านั้น	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ

๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑	โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัย - Organic Agriculture Project	การเรียนรู้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ สู่การเป็น Smart Farmer ด้านการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ตามรอยพ่อ#เรียนรู้โครงการเกษตรอินทรีย์ สนามบินสุโขทัย - Organic Agriculture Project ได้สัมผัสธรรมชาติ ลงมือปลูกข้าว ดำนา ขี่ควาย เก็บไข่เป็ด ตำข้าว คัดข้าว และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร กิจกรรมที่โดดเด่นอีกอย่างหนึ่งคือโปรแกรมนี้เป็นการท่องเที่ยวควบคู่กับการเรียนรู้ผ่านโรงเรือนที่มีการรวบรวมแหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ทุกรูปแบบตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการให้ความรู้โดยเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งเทคนิคการปลูก รูปแบบการพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ การจัดการแหล่งเพาะปลูกเพื่อการเยี่ยมชม รวมถึงการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยการนำผลิตผลทางการเกษตรมาใช้ในแพ็คเกจอาหารเที่ยงแบบท้องถิ่น ใช้พืชผัก ไข่เป็ด และข้าวจากโครงการฯ มาทำอาหารและทำได้อร่อยอีกต่างหาก	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ
	กลุ่มแม่สินพัฒนาผลิตส้มปลอดสารพิษ (GAP) อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	การเรียนรู้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ สู่การเป็น Smart Farmer ด้านการสร้างแรงบันดาลใจและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากการทำ Homestay อย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง ของบ้านนาต้นจั่น อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย โดยได้รับรางวัลHome stay สากล และ Homestay ต้นแบบ เพราะเป็นบ้านนาที่เปี่ยมไปด้วยรอยยิ้มของความอบอุ่นและมิตรไมตรี ที่มอบให้แก่ผู้ที่มาเยือนบ้านนาแห่งนี้ การปลูกส้มเขียวหวานสีทองว่า ปลูกส้มเขียวหวานสีทองกันมาเกือบ ๖๕ ปี ตั้งแต่รุ่นปู่ รุ่นย่า ก่อนหน้านั้นปลูกพืชตระกูลถั่ว พืชไร่ ข้าวโพด กล้วย ต่อมามีผู้นำกิ่งพันธุ์ส้มเขียวหวานมาจากบางมด (ปัจจุบันคือ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ) จึงเปลี่ยนมาปลูกส้มแทนจากการปลูกถั่วมาก่อน พื้นดินบริเวณนี้จึงมีความอุดมสมบูรณ์และพื้นที่ทั้งตำบลแม่สิน เป็นพื้นที่ราบและที่ลาดเชิงเขา มีแม่น้ำยมและลำห้วยแม่สินไหลผ่าน ยิ่งช่วยให้พื้นที่มีความเหมาะสมแก่การปลูกส้มเขียวหวานสีทอง จากส้มเขียวหวานบางมด กลายมาเป็นส้มเขียวหวานสีทองได้อย่างไร ผู้เขียนตั้งคำถามด้วยความสงสัย ผู้ใหญ่สมพงษ์ บอกว่า ตัวแปรหลักคือ สภาพอากาศ ช่วงอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิ ๑๔-๒๐ องศาเซลเซียส ยิ่งหนาวเย็นส้มเขียวหวานยิ่งออกสีทอง กับอีกสิ่งหนึ่งคือบริเวณสวนส้มตำบลแม่สิน มีบ่อน้ำร้อนอยู่ ๒ แห่ง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยกระตุ้นผลสีทองของส้มก็เป็นได้ และที่สำคัญ	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ
		ขึ้นอยู่กับการดูแลเอาใจใส่ของเกษตรกรผู้ปลูกไม่ให้มีโรค/แมลงมารบกวน ในการเยี่ยมชมผู้นำกลุ่ม โดยผู้ใหญ่สมพงษ์ ได้เล่าความเป็นมาและการพัฒนากลุ่มเกษตรอินทรีย์ไปสู่การสร้างรายได้ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยว แหล่งศึกษาดูงาน การพัฒนารูปแบบการขาย โดยตนเองปลูกส้มเขียวหวานสีทองจำนวน ๓๐ ไร่ ให้ผลผลิตหมดแล้วทุกต้น อายุเฉลี่ยของต้นส้ม ๓๐ ปี และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการเรียนรู้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ สู่การเป็น Smart Farmer ด้านการสร้างบันดาลใจพัฒนาเกษตรอินทรีย์	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ
๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑	บ้านนาต้นจั่น อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย	การเรียนรู้ที่บ้านนาต้นจั่น ถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบด้านการท่องเที่ยวที่พัฒนาตนเองมาจากชาวบ้าน โดยผู้นำชุมชนที่บุกเบิกฝ่าฟันกับธุรกิจโฮมสเตย์ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จนกลายเป็นต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีการจัดการตนเองอย่างเข้มแข็ง ประกอบกับบ้านนาต้นจั่นมีภูมิปัญญาและธรรมชาติที่มหัศจรรย์มากมาย โอบล้อมด้วยหุบเขาน้อยใหญ่ ดังนั้นการปั่นจักรยานรอบๆ หมู่บ้านชมทุ่งนาสีเขียวๆ จึงเป็นการเช็คอินแรกของการเปิดทริปโฮมสเตย์ที่นี่ มีไกด์เด็กคอยประกบตลอด ออกแรงแบบนี้ต้องหิวแน่นอน แนะนำว่าสั่ง “ข้าวเปิ๊บ” ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้เลย ภูมิปัญญาต้นกำเนิดอาหารสุดพิเศษ หากินได้ที่นี่เท่านั้น ลักษณะจะคล้ายกับก๋วยเตี๋ยว แต่พวกผัก วุ้นเส้น ไข่ จะใช้วิธีนึ่งเท่านั้น และขั้นตอนการใช้ไม้พายตลบแป้งเพื่อห่อเครื่องเคราเมาใส่ถ้วยนี้เองเรียกว่า “เปิ๊บ” ก่อนราดน้ำซุปพร้อมเสิร์ฟ รสชาติกลมกล่อม อร่อยสุดๆ อิ่มแล้วเดินย่อยช้อปปิ้งรวมถึงการพัฒนาสินค้าชุมชนจากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ “ผ้าหมักโคลน” ด้านข้างได้เลย OTOP ที่ค้นพบด้วยความบังเอิญจากการทำนา เวลาดำนาบริเวณชายผ้าถุงจะจุ่มโคลนที่อยู่กับดินตลอดเวลา พอนำมาซักสังเกตว่าจุดที่เปื้อนโคลนทุกวันๆ นั้นกลับนิ่มกว่าส่วนที่ไม่โดนโคลนเลย จึงนำมาต่อยอดและย้อมสีธรรมชาติจากต้นไม้ต่างๆ หนึ่งในนั้นคือ “ต้นจั่น” ซึ่งเป็นที่มาชื่อหมู่บ้าน	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ
๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑	สวนละมุดอินทรีย์บ้านสวนอบอุ่น อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย	การเรียนรู้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ สู่การเป็น Smart Farmer ด้านการสร้างบันดาลใจพัฒนาเกษตรอินทรีย์ จากธุรกิจครอบครัวพัฒนาละมุดอินทรีย์สู่การส่งออกของบ้านสวนอบอุ่น อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย เป็นการพัฒนามาจากธุรกิจครอบครัวที่สร้างพื้นที่เกษตรให้กลายเป็นแหล่งเกษตรอินทรีย์เพื่อการส่งออก รวมถึงพัฒนาแนวทางการยกระดับมาตรฐานการผลิตผลทางการเกษตรจากการลองผิดลองถูก ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จนสามารถเป็นสินค้าส่งออกลำดับต้นๆในพื้นที่	

วันที่	สถานที่	เนื้อหาการศึกษาดูงาน	รูปภาพประกอบ

๔.๓ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๔

ชื่อโครงการ : การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าโครงการ : อ.จำเริญ เขื่อนแก้ว

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๘๙-๗๔๓๐๓๒๒/ Chamroen@feu.edu

สังกัด/คณะ : ภาควิชาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ

งบประมาณ : ๒๒๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

ทางคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนของการสำรวจประเด็นปัญหาสำรวจประเด็นปัญหา ใน ๓ พื้นที่ ผ่านการพูดคุยกลุ่มเกษตรกร, สำรวจสภาพเบื้องต้นการทำการเกษตรจากการลงพื้นที่ (กลุ่มผู้ปลูก, ผลิตผลที่ปลูก, ลูกค้าของกลุ่ม) เก็บข้อมูล Supply side ทั้งข้อมูลจากเกษตรกรและหน่วยงานรัฐ รวมทั้งข้อมูล Demand side ผ่านการสัมภาษณ์เกษตรกร และแนวโน้มความต้องการสินค้าเกษตรของลูกค้าที่มีความเป็นไปได้หรือมีศักยภาพ

ในการเก็บข้อมูล ได้เป็นออกเป็นสองช่วง คือช่วงการสำรวจปัญหา และช่วงการเก็บข้อมูล Supply Side และ Demand Side

ช่วงการสำรวจปัญหาและบริบทชุมชน

คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยประสานงานกับเทศบาลทั้งสามแห่ง ซึ่งในข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ตำบลยางเนิ้ง และตำบลหนองผึ้ง ทางเทศบาลมีการให้บริการรถรางซึ่งเป็นเส้นทางที่ทางเทศบาลจะใช้ในการจัดให้บริการแก่ผู้ที่สนใจเยี่ยมชมผลงานทางการเกษตรของแต่ละเทศบาล จึงใช้ช่องทางนี้ในการสำรวจพบข้อมูลเบื้องต้น และเทศบาลสารภียังไม่มีการให้บริการรถรางจึงทำการสำรวจจากแหล่งที่เทศบาลแนะนำก่อนในเบื้องต้น โดยข้อมูลการสำรวจเป็นดังนี้

เทศบาล	จุดที่มีการทำการเกษตร	ที่ตั้ง
ตำบลหนองผึ้ง	แปลงเกษตรอินทรีย์	หมู่ที่ ๘
	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	หมู่ที่ ๗
ตำบลยางเนิ้ง	ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	หมู่ที่ ๔
	กลุ่มสมุนไพร	หมู่ที่ ๗

แปลงเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองผึ้ง

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองผึ้ง

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร หมู่ที่ ๔ ตำบลยางเนิ้ง

กลุ่มสมุนไพร หมู่ที่ ๗ ตำบลยางเนิ้ง

โดยในจุดที่เทศบาลได้แนะนำ เมื่อพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร สามารถรวบรวมข้อมูลที่สำคัญตามประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

จุดท่องเที่ยว	ประเด็น	รายละเอียดข้อค้นพบ
แปลงเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองผึ้ง	วัตถุประสงค์	แหล่งเพาะปลูกพืชสวนพืชไร่ ด้วยวิถีเกษตรอินทรีย์
	ทรัพยากรเกษตรที่สำคัญ	ที่ดินปลูกพืช และความหลากหลายทางชีวภาพ พืชสวน พืชไร่ พืชพื้นเมือง
	ปัญหาการเกษตร	- ผลผลิตและการตลาดไม่แน่นอน คือ มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตไปขายยังตลาดนัด เพียงช่องทางเดียว และขาดแคลนแรงงานเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต

จุดท่องเที่ยว	ประเด็น	รายละเอียดข้อค้นพบ
		-ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง
	จุดเด่นทางการเกษตร	วิถีเกษตรอินทรีย์
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองผึ้ง	วัตถุประสงค์	แหล่งเรียนรู้และสาธิตการทำเกษตรตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง
	ทรัพยากรเกษตรที่สำคัญ	ที่ดินปลูกพืชผัก พืชสมุนไพรพื้นบ้าน และความหลากหลายทางชีวภาพ การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด
	ปัญหาการเกษตร	- ผลผลิตไม่แน่นอน - ยังขาดการหาแหล่งการจัดหาจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ - เป็นสถานที่ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาล
	จุดเด่นทางการเกษตร	การทำการเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร หมู่ที่ ๔ ตำบลยางเนิ้ง	วัตถุประสงค์	แหล่งเรียนรู้การเพาะปลูกด้วยวิธีการปลูกพืชแบบไม่ใช้ดิน พืชจะได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผักเติบโตได้รวดเร็วกว่าการปลูกในดินมาก รวมทั้งประหยัดปุ๋ยได้มากกว่า รวมทั้งสามารถบริหาร จัดการรอบการปลูกได้ด้วยการสร้างแปลงอนุบาลที่ใช้พื้นที่น้อยก่อนที่จะย้ายลงแปลงปลูกใหญ่ที่ใช้พื้นที่มากกว่า และการทำเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอื่นๆ เช่น การทำปุ๋ย การทำเตา เครื่องสีข้าว
	ทรัพยากรเกษตรที่สำคัญ	ที่ดินปลูกพืช และความหลากหลายทางชีวภาพ
	ปัญหาการเกษตร	- ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น กำลังปรับปรุงจัดสรรการใช้พื้นที่ - ปริมาณผลผลิตและจำนวนเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ เป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณผลผลิต และจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกผักในระบบเดิม -การซื้อขายกันส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบการทำสัญญา เนื่องจากอาศัยความคุ้นเคยในการำธุรกิจ - ช่องทางการตลาดมีช่องทางเดียว คือ ผู้ซื้อมารับซื้อผลผลิตจากผู้ขาย
	จุดเด่นทางการเกษตร	- พืชจากการปลูกด้วยการไม่ใช้ดินที่สามารถซื้อกลับบ้านได้ และเก็บเกี่ยวได้เอง - การทำแปลงสาธิตการเกษตร เพื่อจูงใจผู้ผลิตในรูปแบบเดิมหันมาสนใจการผลิตแบบปลอดสารพิษ นอกจากจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ อีกทั้งยังให้เกิดความปลอดภัยกับผู้บริโภคที่อยู่ปลายน้ำ

จุดท่องเที่ยว	ประเด็น	รายละเอียดข้อค้นพบ
กลุ่มสมุนไพร หมู่ที่ ๗ ตำบลยางเนิ้ง	วัตถุประสงค์	กลุ่มผู้ประกอบการเพื่อสังคม ด้วยการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชน อนุรักษ์การใช้พืชสมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการใช้ผลผลิตที่ผลิตจากชุมชน
	ทรัพยากรเกษตรที่สำคัญ	สมุนไพรพื้นบ้าน ผู้สูงอายุในชุมชน
	ปัญหาการเกษตร	การตลาดยังไม่แพร่หลาย รวมทั้งผลผลิตไม่แน่นอน
	จุดเด่นทางการเกษตร	-ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรท้องถิ่น รูปแบบการดำเนินงานที่อาศัยหลักผู้ประกอบการเพื่อสังคม -การถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาหรือต่อยอดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การถอดประเด็นข้อค้นพบผ่านการบูรณาการการเรียนการสอน

จากประเด็นข้อค้นพบดังกล่าว คณะผู้วิจัยพบว่าจุดที่ทำการเกษตรที่ได้ลงพื้นที่สำรวจเป็นจุดที่ค่อนข้างมีความพร้อมและมีการดำเนินงานมาแล้วในระดับหนึ่ง รวมถึงมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง จึงเป็นจุดเด่นที่ทำให้เป็นแหล่งที่เทศบาลคัดเลือกเป็นแหล่งเรียนรู้หรือจุดที่สามารถทำการนำเสนอต่อผู้เยี่ยมชมได้ แต่ทั้งนี้ยังมีเกษตรกรที่เกี่ยวข้องการทำการเกษตรในพื้นที่รายอื่นๆ ที่ยังไม่ได้รวมกลุ่มหรือเป็นเกษตรกรรายเดี่ยว จึงวางแผนพูดคุยกับทางเทศบาลเพื่อประสานขอข้อมูลในด้านการทำการเกษตรเพื่อเก็บข้อมูลผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ต่อไป

<u>ช่วงการเก็บข้อมูล Supply Side และ Demand Side</u>

<u>ข้อมูลเบื้องต้นด้านความสามารถในการผลิต (Supply Side)</u>

ทางคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต้นน้ำ (Upstream) โดยการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลเกษตรกรจากทางเทศบาลในแต่ละตำบล รวมถึงข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยเมื่อสำรวจเบื้องต้นจะพบว่าในพื้นที่สามตำบลนี้ มีการแบ่งเป็นกลุ่มพืชสวนและพืชไร่ จึงจะสรุปการรวบรวมข้อมูลตามกลุ่มพืชดังนี้

๑) กลุ่มพืชสวน

ในพื้นที่สามตำบล เทศบาลหนองผึ้ง เทศบาลยางเนิ่ง และเทศบาลสารภี พบว่า ลำไยเป็นพืชสวนที่มีปริมาณการผลิตมากที่สุด โดยพื้นที่ที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดอยู่ที่ตำบลสารภี ทางคณะผู้วิจัยจึงทำการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานของรัฐคือ สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี และคณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ คือ นายประเสริฐ อุตมะ ประธานหมู่ที่ ๕ ตำบลสารภี

รวบรวมข้อมูลเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี

รวบรวมข้อมูลเกษตรกรลำไย

๑.๑) ข้อมูลปริมาณพื้นที่ปลูกลำไยของกลุ่ม

ลำไยเป็นพืชสวนที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก เนื่องจากหลายๆ องค์ประกอบเช่น มีพื้นที่ในการเพาะปลูกและมีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกจำนวนมาก โดยในตำบลสารภีมีผู้ปลูกลำไยที่ขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ จำนวน ๗๐ ราย ส่วนใหญ่จะมีพื้นที่สวนเป็นพื้นที่เดียวกับที่อยู่อาศัย แต่จะมีบางรายที่พื้นที่ส่วนจะอยู่คนละจุดกับพื้นที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่เพาะปลูกลำไยของตำบลสารภีจะมีขนาดประมาณ ๓ ไร่ ๑ งาน ๒๗ ตารางวา โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกรวมมากที่สุดคือ ๑๘ ไร่ ๙๖ ตารางวา และเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่น้อยที่สุดอยู่ที่ ๑ งาน ๓๙ ตารางวา

เกษตรกร	ที่อยู่เกษตรกร	ที่ตั้งแปลง	จำนวนพื้นที่เข้าร่วม		
	หมู่ที่	หมู่ที่	ไร่	งาน	ตารางวา
รายที่ ๑	๒	๔	๒	๓	๔๓
		๗	๓	๓	๓๕
รายที่ ๒	๒	๖	๕	๑	๔๐
รายที่ ๓	๒	๔	๓	๑	๔๙
รายที่ ๔	๒	๒	๐	๑	๕๔
รายที่ ๕	๒	๘	๔	๐	๘๗
รายที่ ๖	๒	๒	๐	๒	๙๐
รายที่ ๗	๓	๗	๒	๓	๒๕
		๔	๐	๒	๙๒
รายที่ ๘	๓	๓	๑	๑	๑๗
รายที่ ๙	๓	๓	๒	๒	๒๐
รายที่ ๑๐	๓	๖	๐	๓	๒๖
รายที่ ๑๑	๓	๓	๒	๑	๐
		๒	๐	๒	๒๓
		๓	๐	๓	๑๑
รายที่ ๑๒	๔	๔	๐	๓	๒๓
		๕	๒	๐	๔๙
รายที่ ๑๓	๔	๔	๒	๐	๔๕
รายที่ ๑๔	๔	๔	๑	๑	๗๐
		๔	๐	๑	๙๐
		๔	๐	๑	๙๐
		๔	๐	๓	๘๐

เกษตรกร	ที่อยู่เกษตรกร	ที่ตั้งแปลง	จำนวนพื้นที่เข้าร่วม		
	หมู่ที่	หมู่ที่	ไร่	งาน	ตารางวา
รายที่ ๑๕	๔	๔	๐	๓	๖๙
รายที่ ๑๖	๔	๔	๐	๐	๙๑
		๔	๐	๐	๔๘
รายที่ ๑๗	๔	๔	๓	๑	๘๓
รายที่ ๑๘	๔	๔	๓	๐	๕๓
		๔	๐	๓	๔๑
รายที่ ๑๙	๖	๔	๓	๐	๕๓
รายที่ ๒๐	๕	๕	๑	๐	๘๔
		๕	๑	๐	๘๐
		๕	๑	๓	๔
		๕	๑	๒	๕๒
รายที่ ๒๑	๕	๕	๑	๒	๑๙
		๕	๓	๐	๒๕
		๕	๒	๐	๒๐
รายที่ ๒๒	๕	๕	๕	๓	๒๔
		๕	๒	๒	๖๘
		๕	๔	๑	๒๕
รายที่ ๒๓	๕	๕	๑๒	๓	๗๒
			๕	๑	๒๔
รายที่ ๒๔	๕	๔	๓	๐	๑๓
รายที่ ๒๕	๕	๕	๔	๐	๔๘
รายที่ ๒๖	๔	๕	๑	๐	๘๖
รายที่ ๒๗	๕	๕	๐	๐	๙๐
			๐	๐	๙๖
รายที่ ๒๘	๕	๔	๒	๓	๕๖
		๔	๒	๓	๕๖
รายที่ ๒๙	๕	๕	๐	๒	๗๘

เกษตรกร	ที่อยู่เกษตรกร	ที่ตั้งแปลง	จำนวนพื้นที่เข้าร่วม		
	หมู่ที่	หมู่ที่	ไร่	งาน	ตารางวา
รายที่ ๓๐	๕	๕	๑	๐	๕๘
รายที่ ๓๑	๕	๕	๑	๑	๑๒
รายที่ ๓๒	๕	๕	๑	๐	๒๒
		๕	๑	๓	๖๘
		๕	๒	๐	๙๑
รายที่ ๓๓	๕	๕	๑	๑	๑๒
			๐	๒	๕๒
รายที่ ๓๔	๕	๕	๐	๒	๕๒
รายที่ ๓๕	๕	๕	๑	๑	๕
รายที่ ๓๖	๕		๒	๒	๖๐
รายที่ ๓๗	๕	๕	๓	๓	๔๖
รายที่ ๓๘	๖	๖	๐	๑	๗๙
รายที่ ๓๙	๖	๖	๒	๑	๒๓
รายที่ ๔๐	๖	๖	๐	๓	๑๗
		๖	๔	๓	๒๗
รายที่ ๔๑	๙	๗	๖	๐	๐
รายที่ ๔๒	๗	๗	๐	๒	๘๐
	๗	๗	๐	๒	๔๖
รายที่ ๔๓	๕	๕	๒	๐	๐
รายที่ ๔๔	๗	๗	๐	๒	๐
รายที่ ๔๕	๗	๗	๐	๒	๑๙
รายที่ ๔๖	๗	๗	๐	๒	๐
รายที่ ๔๗	๗	๗	๒	๑	๑๐
	๗	๗	๐	๐	๙๐
รายที่ ๔๘	๗	๗	๑	๐	๐
รายที่ ๔๙	๗	๗	๔	๐	๐
รายที่ ๕๐	๕	๕	๓	๒	๓๕

เกษตรกร	ที่อยู่เกษตรกร	ที่ตั้งแปลง	จำนวนพื้นที่เข้าร่วม		
	หมู่ที่	หมู่ที่	ไร่	งาน	ตารางวา
รายที่ ๕๑	๘	๘	๑	๐	๐
รายที่ ๕๒	๘	๙	๒	๒	๙๘
		๙	๓	๓	๓๕
รายที่ ๕๓	๘	๘	๓	๑	๖๔
รายที่ ๕๔	๙	๗	๒	๒	๕๖
รายที่ ๕๕	๙	๙	๐	๑	๕๙
รายที่ ๕๖	๙	๙	๑	๒	๒๕
รายที่ ๕๗	๙	๙	๓	๑	๑๖
รายที่ ๕๘	๙	๙	๔	๐	๓๘
รายที่ ๕๙	๙	๙	๓	๑	๐
รายที่ ๖๐	๙	๙	๔	๐	๒๐
รายที่ ๖๑	๒	๙	๕	๑	๓๖
รายที่ ๖๒	๙	๙	๕	๒	๒๘
รายที่ ๖๓	๑๐	๑๐	๓	๓	๘๕
รายที่ ๖๔	๑๐	๑๐	๓	๐	๔๑
รายที่ ๖๕	๑๐	๕	๓	๑	๖๑
		๕	๓	๑	๒๔
รายที่ ๖๖	๑๐	๑๐	๔	๓	๙๖
รายที่ ๖๗	๑๐	๑๐	๓	๑	๘๐
		๑๐	๒	๒	๒๐
รายที่ ๖๘	๑๐	๔	๓	๓	๑๕
รายที่ ๖๙	๒	๕	๐	๓	๑๓
		๕	๑	๓	๔๒
รายที่ ๗๐	๑๐	๑๐	๓	๑	๔๒
พื้นที่เฉลี่ย			**๓**	**๑**	**๒๗**
พื้นที่มากที่สุด			**๑๘**	**๐**	**๙๖**
พื้นที่น้อยที่สุด			**๐**	**๑**	**๓๙**

๑.๒) ข้อมูลกิจกรรมในโซ่อุปทานทางการเกษตรของกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในการปลูกลำไย พบว่าโซ่อุปทานของลำไยในภาพรวมและผู้ที่เกี่ยวข้องแสดงได้ดังนี้

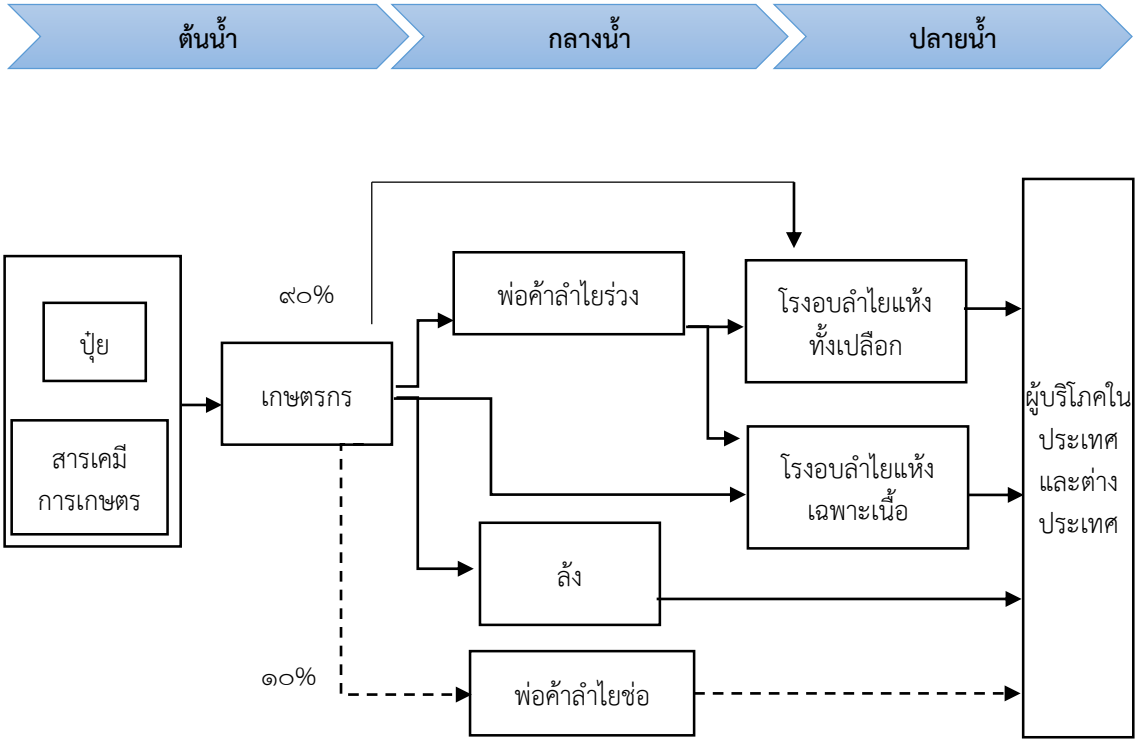

ในการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมในโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกร จะแบ่งการพิจารณาออกเป็น ๓ ส่วน คือ กระบวนการบริหารจัดการต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๒.๑) กระบวนการต้นน้ำ

ลำไยเป็นผลิตผลในกลุ่มพืชสวนที่สำคัญของสารภี โดยพันธุ์ลำไยของสารภีที่ปลูกในขณะนี้ คือ สายพันธ์อีดอ ซึ่งนิยมปลูกทั่วไปในตำบลสารภี ซึ่งสาเหตุที่ทำให้กลายเป็นคำขวัญของอำเภอสารภี เนื่องจากสมัยก่อน จะมีลำไยที่ขึ้นชื่อ คือมาจากหมู่บ้าน หนองช้างคืน แต่เป็นเขตจังหวัดลำพูน และกาลเวลาต่อมาทางอำเภอสารภีนำกิ่งลำไยมาขยายพันธุ์ และ พื้นที่ดินของสารภีอุดมสมบูรณ์มากกว่าทางจังหวัดลำพูน จึงกลายเป็นที่มาของ คำขวัญอำเภอสารภี โดยพันธุ์อีดอ มักจะนิยมปลูกเป็นสวนเนื่องจาก รสหวาน และสามารถอบได้ทั้งเปลือก

แต่สารภียังมีเป็นลำไยท้องถิ่นของพื้นที่ คือ ลำไยพันธุ์พวงทอง เบี้ยวเขียวและ ชมภู ซึ่งจะปลูกกินเอง และจำนวนไม่มาก

ด้านการผลิต เกษตรตำบลจัดอบรม เกษตรกรชาวสวนลำไยแปลงใหญ่ (ตำบลสารภี ๕๐ – ๗๐ ราย) ในเรื่องของการปลูก การลดต้นทุนการปลูก การเข้าร่วมอบรมของเกษตรกรถือว่าเกษตรกรให้ความสำคัญเนื่องจาก หากมีการอบรม เกษตรกรสามารถเข้าร่วมอบรมได้ประมาณ ๓๐ ราย ขึ้นไป ซึ่งเกินครึ่งของจำนวนสมาชิก

นอกจากนี้ตำบลสารภีมีการรวมกลุ่มโดยมีโครงสร้างการบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ คือ นายประเสริฐ อุตมะ ประธานหมู่ที่ ๕ ตำบลสารภี โดยมีผู้จัดการคือ นางนิชกานต์ โตเขียว และ นางมนัสนันท์ หนูจิตต์ เป็นผู้ช่วยผู้จัดการ โดยมีการรวมกลุ่มครั้งแรกเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๑

จากการสัมภาษณ์พบว่า การใช้ปุ๋ยเคมีสำหรับการใส่ผลผลิตลำไย คิดเป็น อัตราส่วน ๒ ใน ๓ ที่ใช้สารเคมี ป้องกันวัชพืช และศัตรูพืช โดยใช้สารเคมีชนิดน้ำคือ ยาฆ่าแมลง ๑๐๐ CC ผสมกับน้ำเปล่า ๒๐๐ ลิตร และสารจับใบ (ราคากระป๋องละ ๔๐ – ๕๐ บาทต่อลิตร) ใช้ ๑๐๐ CC ผสมน้ำเปล่า ๒๐๐ ลิตร และมีการปลูกแบบปลอดภัย (ไม่ใช้เคมี) คิดเป็น ๑ ใน ๓ ของเกษตรกรทั้งหมด

โดยในด้านการผลิต เกษตรกรให้ความเห็นว่าไม่มีปัญหาของการปลูกหรือเก็บเกี่ยว เพราะสามารถควบคุมได้ รวมถึงมีการอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเสริมองค์ความรู้ ปัจจุบันนี้ พัฒนาที่ดิน (พด) จากเกษตรอำเภอ ได้เข้ามาช่วยในการรวมกลุ่มและการจัดอบรม

๑.๒.๒) กระบวนการกลางน้ำ

ในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย จะมีขั้นตอนหลักๆ คือ

- การขึ้นลำไย ซึ่งจะมีการจ้างคนงาน ซึ่งเป็นคนไทยใหญ่ ต่างด้าว ซึ่งอัตราการว่าจ้างการขึ้นลำไย วันละ ๕๐๐ บาท/คน (โดยเฉลี่ยสามารถเก็บลำไยจากต้นได้ ๕๐๐ กิโลกรัม/คน/วัน)
- การรูดร่วงลำไย มีการจ้างแรงงานเป็นคนในพื้นที่ อัตราการจ้างวันละ ๒๕๐ บาท/คน

โดยการคัดแยกจะแบ่งตามลักษณะการขายลำไย หากเป็นการขายแบบรูดร่วง จะใช้การบรรจุใส่กระสอบแล้วนำไปขาย โดยการร่อนตะแกรงที่จุดรับซื้อ

หากขายผ่านล้ง จะเป็นคนนอกพื้นที่ เช่น ตำบลขัวมุง ตำบลสันทราย และตำบลท่ากว้าง ซึ่งปัญหาการขาย คุณลุงประเสริฐกล่าวว่า เมื่อเกษตรกรนำลำไยไปขาย เกษตรกรชาวสวนไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากเครื่องคัดขนาดลำไยไม่ได้มาตรฐาน

- การคัดคุณภาพลำไยสดให้ตรงตามเกรดที่กำหนดคือ ลำไยขนาด AA ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๘ มม. ขนาด A ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๖ มม. ขนาด B ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๔ มม. ขนาด C ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๒ มม.
- การคัดคุณภาพลำไยแห้งให้ตรงตามเกรดที่กำหนดคือ ลำไยขนาด AA ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๖ มม. ขนาด A ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๔ มม. ขนาด B ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๒ มม. ขนาด C ลูกลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๒๐ มม.

ผลผลิตของลำไยที่ได้มีการขายคือสัดส่วนการขายแบบมัดช่อ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบจากเกษตรกรทั้งหมด ๑๐๐% พบว่ามีการขายแบบมัดช่อ จำนวน ๑๐% และขายแบบรูด ร่วง จากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด มีประมาณ ๙๐%

ในการแปรรูปนิยมแปรรูปที่หมู่ที่ ๘ ตำบลสารภี โดยแปรรูปใช้เตาอบขนาดเล็ก ๒๐๐ กิโลกรัม/ครั้ง เป็นกลุ่มแปรรูปขนาดเล็ก

๑.๒.๓) กระบวนการปลายน้ำ

โรงอบแห้งลำไยจะอยู่นอกพื้นที่สามตำบล โดยการอบแห้งจะมีการการแปรรูปใน ๒ ลักษณะ คือ แปรรูปเป็นลำไยอบแห้งทั้งเปลือก (อบเปลือก) และแปรรูปเป็นลำไยอบแห้งเฉพาะเนื้อหรือที่เรียกกันว่า ลำไยอบแห้งสีทอง (อบเนื้อ) ลำไยจากพื้นที่จะผ่านพ่อค้าคนกลางและล้ง

๑.๒.๔) ปัญหาและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

โดยในการสำรวจข้อมูล มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งประเด็นการเก็บ ๓ ด้าน คือ ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต, ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด และความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปประเด็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมได้ดังนี้

ประเด็น	ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
๑.ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต	- ถ้ามีการส่งเสริมการรับรองมาตรฐาน เช่น มาตรฐานลำไยอินทรีย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการส่งออก แต่ควรดูสภาพแวดล้อมโดยรอบด้วยว่ามีความเป็นไปได้ของการปลูกแบบปลอดภัยหรือไม่ ทั้งนี้ ควรได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียงด้วย - การทัศนศึกษาดูงาน เคยไปดู ที่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเป็นการดูงาน ผ่านโครงการของเทศบาลสารภี ปัญหาของการดูงาน คือ ลำไยเป็นการปลูกต้นแบบจำลอง มีชื่อของลูกลำไย วัดการเติบโตเป็นแต่ละวัน ซึ่งสภาพความเป็นจริง ชาวสวนไม่สามารถทำได้ ๑ ต้น ใช้เวลาการเก็บเกี่ยว ๕ นาที ซึ่งหากเป็นสวนลำไยของเกษตรกร คือ ๓๐ – ๔๕ นาที
๒. ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด	- ปัญหาเรื่องการตลาด ราคาของลำไยหากอยู่ในช่วงล้นตลาด เกษตรกรขายไม่คุ้มค่าแรงในการขึ้นลำไย ๕๐๐ บาทต่อวัน - ผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดใช่ช่วง เดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม อยากให้เกษตรกรลำไยมีช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการแพคใส่กล่องๆ ละ ๑๐๐ บาท เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ราคาลำไยดีขึ้น และไม่ต้องเป็นภาระในการรูด ร่วง ทั้งๆ ที่ บางครั้งลำไยมีลูกโตเหมาะกับการขายเป็นช่อซึ่งจะได้ราคาดีกว่า
๓. ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- อาจจะติดต่อเกี่ยวโครงการของรัฐบาล เช่นโครงการธงฟ้า เพื่อประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ช่วยกระตุ้นการซื้อขายผลิตผล

๒) กลุ่มพืชไร่

ในพื้นที่สามตำบลของสารภีที่เป็นพื้นที่วิจัย จากการรวบรวมข้อมูลผ่านการแลกเปลี่ยนของหน่วยงานของเทศบาลทั้งสามตำบล เพื่อขอข้อมูลของเกษตรในพื้นที่และนำมาประเมินกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้น

รวบรวมข้อมูลเกษตรกรจากกลุ่มงานเกษตรเทศบาลหนองผึ้ง

รวบรวมข้อมูลเกษตรกรจากกลุ่มงานเกษตรเทศบาลยางเนิ้ง

รวบรวมข้อมูลเกษตรกรจากกลุ่มงานเกษตรเทศบาลสารภี

พบว่ามีการทำการเกษตรที่เป็นกลุ่มพืชไร่อยู่กระจายตัวโดยมีลักษณะเป็นเกษตรแปลงเล็ก ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ใช้สอบถามเพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานของการทำการเกษตร โดยเก็บข้อมูลจากทั้งสามพื้นที่ โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำรวจดังนี้

เทศบาล	**จำนวนกลุ่มตัวอย่าง**
ตำบลหนองผึ้ง	๗ ราย
ตำบลสารภี	๑๐ ราย
ตำบลยางเนิ้ง	๑๒ ราย

จากนั้นทำการสำรวจโดยใช้การแบบสอบถามเป็นโครงสร้างหลัก และใช้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นในการทำการเกษตรที่เป็นกลุ่มพืชไร่

การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ตำบลหนองผึ้ง

การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ตำบลสารภี

การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ตำบลยางเนิ้ง

๒.๑) ข้อมูลปริมาณผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มพืชไร่ของกลุ่มตัวอย่าง

ตำบลหนองผึ้ง				
เกษตรกร	**ผลิตผล**	**พื้นที่ปลูก**	**ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อไร่)**	**ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)**
รายที่ ๑	ขึ้นฉ่าย	๒ งาน	๑๐๐	๖๐
	ผักกาด	๑ งาน	๑๕๐	๒๐
รายที่ ๒	ผักกาดขาว	๑ งาน	๖๐	๓๐
	ผักบุ้ง	๑ งาน	๕๐	๑๕
	ผักสลัด	๑ งาน	๖๐	๓๐
	ถั่วลันเตา	๑ งาน	๕๐	๔๐
รายที่ ๓	ข้าว	๖ ไร่	๙,๐๐๐	๖
	ผักกาดขาว	๑ งาน	๖๐	๓๐
รายที่ ๔	ผักกาดขาว	๑ งาน	๓๐	๒๕
	ผักคะน้า	๕๐ ตารางวา	๕๐	๒๐
	ผักบุ้ง	๕๐ ตารางวา	๕๐	๑๐
รายที่ ๕	ชมพู่	๑ ไร่	๒๐๐	๕๐
	ฝรั่ง	๓ ไร่	๖๐๐	๓๐
รายที่ ๖	ข้าว	๑๔ ไร่	๒๐,๐๐๐	๕
รายที่ ๗	ข้าว	๔ ไร่	๘,๐๐๐	๖

ตำบลสารภี				
เกษตรกร	**ผลิตผล**	**พื้นที่ปลูก**	**ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อไร่)**	**ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)**
รายที่ ๑	พริก	๑ ไร่	๓๐๐	๖๐
	ขึ้นฉ่าย	๑ ไร่	๒๐๐	๗๐
	กระหล่ำ	๒ งาน	๑๐๐	๔๐
	ถั่วฝักยาว	๕๐ ตารางวา	๕๐	๓๐
รายที่ ๒	ผักกาด	๒ งาน	๓๐๐	๓๕
	บล็อคโคลี่	๒ งาน	๒๐๐	๕๐
รายที่ ๓	ผักแซงดา	๒ งาน	๕๐	๑๕
	ขึ้นฉ่าย	๑ งาน	๑๐๐	๖๐
รายที่ ๔	เพาะผักหวาน	๒ ไร่	๕๐๐ ต้น	๕๐
รายที่ ๕	ถั่วฝักยาว	๑ งาน	๑๐๐	๔๐
	ผักกาด	๑ งาน	๒๐๐	๔๐
	ผักคะน้า	๑ งาน	๑๐๐	๓๐
รายที่ ๖	ผักกาด	๑ งาน	๑๐๐	๓๐
	พริก	๑ งาน	๕๐	๖๐
	ขึ้นฉ่าย	๑ งาน	๕๐	๕๐
รายที่ ๗	ผักบุ้ง	๗๐ ตารางวา	๑๕๐	๒๐
รายที่ ๘	ผักกวางตุ้ง	๑ งาน	๑๐๐	๑๐
	ผักกาดหอม	๑ งาน	๑๐๐	๓๐
	ขึ้นฉ่าย	๑ งาน	๑๕๐	๗๐
	พริก	๑ งาน	๒๐๐	๖๐
รายที่ ๙	บล็อคโคลี่	๑ งาน	๘๐	๔๐
	ผักกาดขาว	๒ ไร่	๒๐๐	๓๐
	กระหล่ำ	๑ ไร่	๒๐๐	๒๐
	ผักชี	๑ งาน	๕๐	๓๐
รายที่ ๑๐	บล็อคโคลี่	๑๐๐ ตารางวา	๘๐	๕๐
	ผักกาด	๕๐ ตารางวา	๑๐๐	๓๐

ตำบลยางเนิ้ง				
เกษตรกร	**ผลิตผล**	**พื้นที่ปลูก**	**ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อไร่)**	**ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)**
รายที่ ๑	ชะอม	๖ ไร่	๑๕๐	๕๐
	ขึนฉ่าย	๒ ไร่	๒๐๐	๗๐
	ผักบุ้ง	๒ ไร่	๒๐๐	๒๐
รายที่ ๒	ข้าว	๒๗ ไร่	๔๐๐๐๐	๖๐
	หอมหัวแดง	๓ งาน	๑๐๐	๒๕
รายที่ ๓	ผักกาด	๑ งาน	๑๐๐	๒๐
	ผักบุ้ง	๑ งาน	๓๐	๓๐
	กระเจี๊ยบเขียว	๑ งาน	๕๐	๑๕
รายที่ ๔	ข้าว	๗ ไร่	๑๐๐๐	๖
	กระเทียม	๒ งาน	๓๐๐	๖๐
	กระหล่ำ	๒ งาน	๓๐๐	๓๐
	บล็อคโคลี่	๒ งาน	๒๐๐	๔๐
	ขึ้นฉ่าย	๒ งาน	๗๐๐	๖๐
รายที่ ๕	ผักบุ้ง	๑ ไร่	๑๐๐	๑๐
	ผักกาด	๑ ไร่	๑๐๐	๓๐
รายที่ ๖	ถั่วฝักยาว	๑ งาน	๑๐๐	๔๐
	มะเขือยาว	๑ งาน	๑๐๐	๒๐
	ผักกาด	๑ งาน	๒๐๐	๔๐
	ผักบุ้ง	๑ งาน	๔๐๐	๒๕
รายที่ ๗	คะน้า	๑ งาน	๑๐๐	๑๒
	กะหล่ำปลี	๕๐ ตารางวา	๑๕๐	๒๐
	ถั่วฝักยาว	๑๐ ตารางวา	๓๐	๖๐
	แตงกวา	๑๐ ตารางวา	๕๐	๒๐
รายที่ ๘	ผักชี	๒ งาน	๕๐	๓๐
	ผักคื่นช่าย	๑ ไร่	๒๐๐	๗๐
	ผักบุ้ง	๑ ไร่	๓๐๐	๒๐
รายที่ ๙	ข้าวเหนียว	๘ ไร่	๑๖๐๐	๖.๕
รายที่ ๑๐	ข้าว	๓ ไร่	๕๐๐๐	๖.๕
	ผักกาด	๑ ไร่	๒๐๐	๔๐
	ถั่วฝักยาว	๑ ไร่	๑๐๐	๔๐
	กะหล่ำ	๑ ไร่	๒๐๐	๓๕

ตำบลยางเนิ้ง				
เกษตรกร	**ผลิตผล**	**พื้นที่ปลูก**	**ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อไร่)**	**ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)**
รายที่ ๑๑	ข้าว	๑๑ ไร่	๑๕๐๐๐	๖
	กระเทียม	๕ ไร่	๑๐๐๐	๒๐
รายที่ ๑๒	มะนาว	๒ งาน	๕๐๐	๑๕

๒.๒) ข้อมูลกิจกรรมในโซ่อุปทานทางการเกษตรของกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลการสำรวจ พบว่าโซ่อุปทานการเกษตรผลิตผลทางการเกษตรในสามพื้นที่ในภาพรวมได้ดังนี้

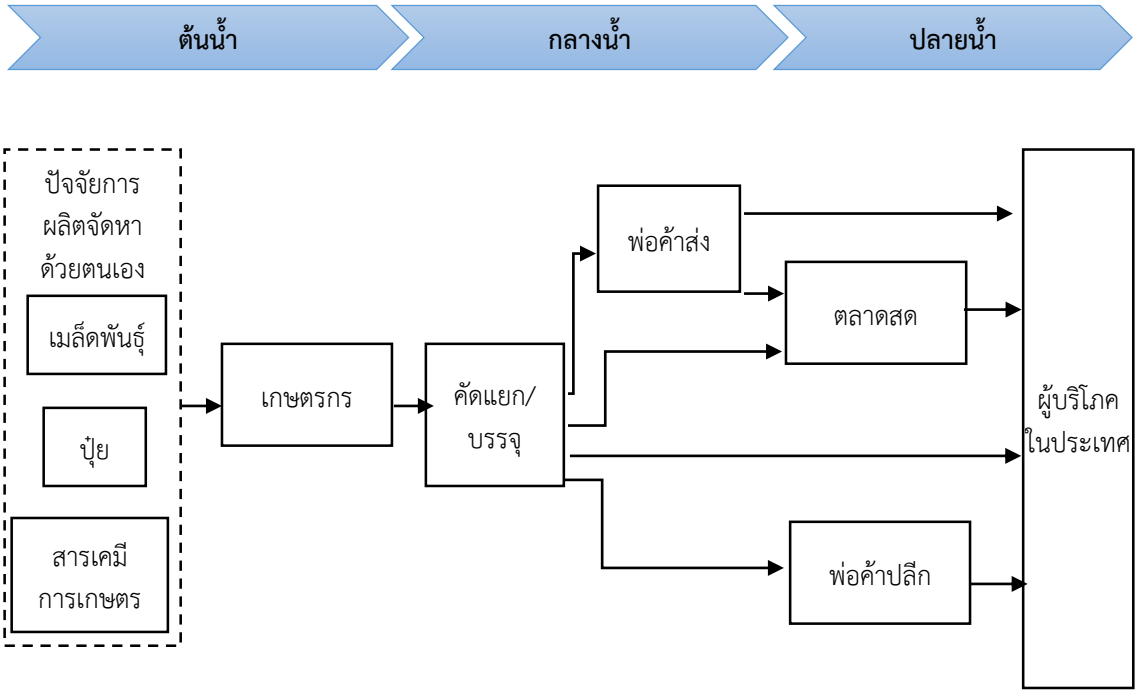

ในการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมในโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกรตำอย่างจะแบ่งการพิจารณาออกเป็น ๓ ส่วน คือ กระบวนการบริหารจัดการต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๒.๑) กระบวนการต้นน้ำ

การบริหารจัดการส่วนต้นน้ำ เป็นการบริหารจัดการส่วนของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับระบบการเพาะปลูก และการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรรายมีลักษณะการจัดการที่คล้ายคลึงกัน ทั้งการจัดหาแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์, ปุ๋ยและสารเคมีที่ใช้ทางการเกษตรที่ซื้อจากร้านในพื้นที่ โดยมีการใช้ปุ๋ยทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี แต่จะเห็นได้ว่าวิธีการป้องกันและกำจัดทั้งโรคพืชและแมลงศัตรูพืชทั้งสามอำเภอเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีใช้สารสกัดหรือน้ำหมักชีวภาพ

๒.๒.๒) กระบวนการกลางน้ำ

การบริหารจัดการส่วนกลางน้ำได้แก่ การตรวจสอบ รวมถึงการคัดเกรด การแปรรูป และการบรรจุผลผลิต ในสถานที่ทั้งบริเวณแปลงผัก หรือลานบ้าน หรือสถานที่ที่ทำขึ้นเฉพาะในส่วนของผลผลิตของเกษตรกร โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดวางผลผลิตใส่ตะกร้าหรือเข่ง รวมทั้งมีการทำความสะอาดผลิตผลหลังการเก็บเกี่ยว เช่นล้างในอ่างน้ำ และล้างในแห่งน้ำธรรมชาติ และมีการตัดแต่งผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว โดยทำหลังจากเก็บเกี่ยวแล้ว รวมทั้งมีการบรรจุผลิตผลรูปแบบต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เข่งเป็นบรรจุภัณฑ์ รวมถึงตะกร้าพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์

๒.๒.๓) กระบวนการปลายน้ำ

เป็นกิจกรรมการกระจายผลผลิตสู่ผู้บริโภค โดยกลุ่มเกษตรกรมุ่งเน้นการขายในพื้นที่ด้วยการผ่านช่องทางการผลิตสองแบบคือ มีผู้มารับซื้อถึงแปลงและนำไปจำหน่ายเอง โดยสัดส่วนการนำไปจำหน่ายเองจะสูงกว่า ซึ่งการจำหน่ายจะนำไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าปลีกและพ่อค้ารายย่อยในพื้นที่ จากข้อมูลการสอบถามยังพบว่าระยะเวลาตั้งแต่การเก็บเกี่ยวจากฟาร์มจนถึงผู้รับซื้อหรือจนถึงขนขึ้นรถใช้ระยะเวลาตั้งแต่ ๒ ชั่วโมง จนถึง ๑ วัน

กิจกรรม	จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละของการถูกเลือก)		
	ตำบลหนองผึ้ง	ตำบลสารภี	ตำบลยางเนิ้ง
ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต			
มีผู้มารับซื้อถึงแปลง	๔๒.๙	๔๐.๐	๒๕.๐
พ่อค้าท้องถิ่นในจังหวัด	๓๒.๒	๓๒.๐	๒๕.๐
บริษัทต่างๆ	๑๐.๗	-	-
หน่วยงานของรัฐ	-	๘.๐	-
นำไปจำหน่ายเอง	๕๗.๑	๖๐.๐	๗๕.๐
พ่อค้าท้องถิ่นในจังหวัด	๒๑.๔	๒๒.๕	๒๕.๐
พ่อค้าปลีก	๑๔.๓	๒๒.๕	๓๒.๒
ผู้รวบรวม/ นายหน้า	-	-	๗.๑
กลุ่มเกษตรกร	-	-	๓.๖
บริษัทต่างๆ	๗.๑	-	๓.๖
อื่นๆ (ตลาด)	๑๔.๓	๑๕.๐	๓.๖

ในด้านความสำคัญในการประเมินลักษณะคุณภาพของผลิตผล เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผลิตผลเป็นหลัก แต่พบว่าในด้านการบรรจุหีบห่อและการรับรองมาตรฐานยังมีระดับความสำคัญรองลงมา รวมถึงข้อตระหนักถึงสารพิษตกค้างยังมีระดับความสำคัญที่น้อยกว่าคุณลักษณะภายนอกของผลิตผลอีกด้วย

โซ่อุปทานผลิตผลทางการเกษตรของตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี สามารถจำแนกได้ ๓ กลุ่มที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ผักสดชนิดต่างๆ ได้แก่ ผักกาด ผักคะน้า กะหล่ำ เป็นต้น ๒) ข้าว ๓) พริก มีภาพรวมของระบบการผลิต ดังนี้

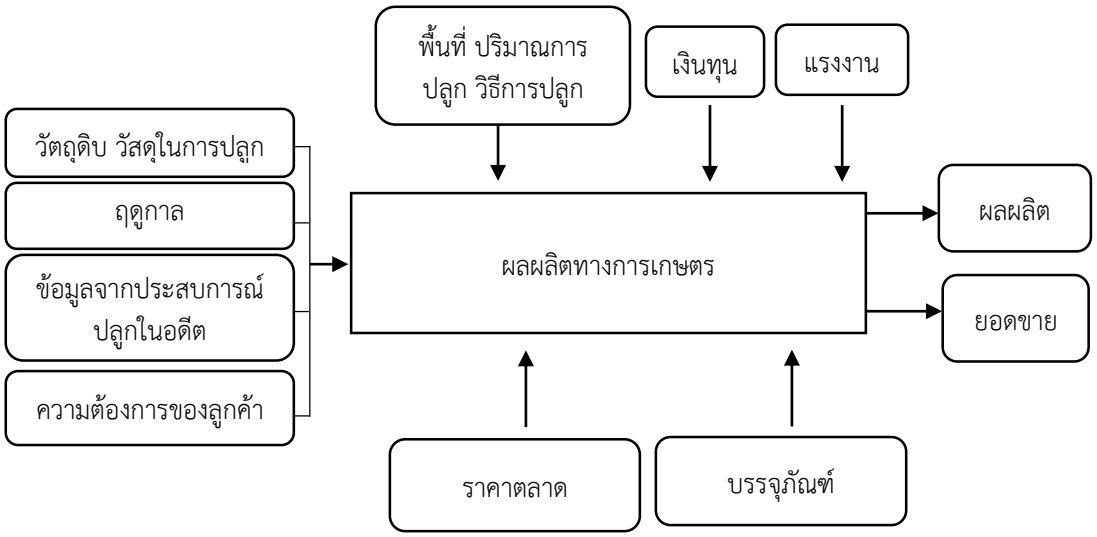

ตารางแสดงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตผลผลิตทางการเกษตร

ระบบการผลิต	รายละเอียด	คำอธิบาย
ปัจจัยนำเข้า (Input)	วัตถุดิบ-วัสดุในการปลูก	วัตถุดิบ-วัสดุในการปลูกตามความต้องการของลูกค้าและพื้นที่ในการปลูก เช่น เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย สารอาหาร เป็นต้น
	ฤดูกาล	ฤดูกาลและความแปรปรวนของอากาศ ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตและทำให้เกิดแมลงกัดกินผลผลิต
	ข้อมูลจากประสบการณ์ปลูกในอดีต	ประสบการณ์ในการปลูกส่งผลต่อการคัดเลือกวัตถุดิบ วิธีการปลูก แผนการปลูก เป็นต้น
	ความต้องการของลูกค้า	คำสั่งซื้อผลผลิตจากลูกค้าปลายทาง ส่วนใหญ่มักเป็นตลาดท้องถิ่นหรือตลาดถนนคนเดิน
	พื้นที่ ปริมาณการปลูก	พื้นที่ของเกษตรกรสำหรับปลูกผลผลิตทางการเกษตรกลุ่มต่างๆ
	เงินทุน	เงินทุนที่ใช้สำหรับการเพาะปลูก เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าแรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น
	แรงงาน	แรงงานที่ใช้ในการเพาะปลูก เก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร
	ราคาตลาด	ราคาของตลาดในระหว่างที่ทำการเพาะปลูก/รับคำสั่งซื้อเข้ามา
	บรรจุภัณฑ์	สิ่งที่ห่อหุ้มผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ ถุงพลาสติกใสสำหรับหิ้ว ถุงพลาสติกห่อหุ้มผลิตผล เช่น ข้าว

ระบบการผลิต	รายละเอียด	คำอธิบาย
กระบวนการ (Process)	วิธีการปลูก	ประกอบด้วย ๑) การเตรียมดิน ๒) การปลูกโดยใช้เมล็ดปลูกในหลุมปลูก การหว่านเมล็ดในแปลงปลูก และ/หรือการปลูกโดยใช้เฉพาะต้นกล้าแล้วย้ายปลูก ๓) การกำจัดแมลงศัตรูพืช/วัชพืช ๔) การตัดแต่งผลผลิต ๕) การเก็บเกี่ยวผลผลิต ๖) การบรรจุภัณฑ์
ปัจจัยนำออก utput)	ผลผลิต	ผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวพร้อมขนส่งไปจำหน่ายหรือมีผู้มารับซื้อถึงแปลง
	ยอดขาย	ยอดขายผลผลิตจากระบบการผลิต

จากตารางแสดงภาพรวมกระบวนการผลิตของผลผลิตทางการเกษตรกลุ่มต่างๆ สามารถอธิบายกระบวนการจัดการกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

กลุ่มพืชไร่	กระบวนการจัดการ
ผักสดชนิดต่างๆ	กระบวนการต้นน้ำ (ก่อนการเพาะปลูกถึงการเก็บเกี่ยว) จำแนกเป็น ๖ กิจกรรม ดังนี้ - กิจกรรมการเตรียมดิน เป็นกิจกรรมปรับสภาพดินให้มีความเหมาะสมในการปลูก ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมนี้ ได้แก่ ค่าจ้างแรงงานคนในการเตรียมดิน - กิจกรรมการเตรียมวัสดุปลูก กิจกรรมนี้ ค่าใช้จ่ายประกอบด้วย การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์จากร้านค้าต่างๆ การซื้อเมล็ดพันธุ์ในแต่ละครั้งของการปลูก - กิจกรรมการเคลื่อนย้ายวัสดุปลูก/การเพาะปลูก ประกอบด้วยค่าจ้างแรงงานการปลูกโดยใช้เมล็ดปลูกในหลุมปลูก การหว่านเมล็ดในแปลงปลูก หรือการปลูกโดยใช้เฉพาะต้นกล้าแล้วย้ายปลูก - กิจกรรมการบำรุงรักษาระหว่างการปลูกและผลผลิต ประกอบด้วยค่าจ้างแรงงานการใช้ปุ๋ย การให้การให้ปุ๋ยและน้ำ - กิจกรรมการควบคุมและกำจัดวัชพืช กิจกรรมนี้มีค่าใช้จ่ายได้แก่ การป้องกันและกำจัดโรคพืช วัชพืช หรือแมลงศัตรูพืช - กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิต กิจกรรมนี้ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายการเก็บเกี่ยวผลผลิต
	กระบวนการกลางน้ำ (รวบรวมผลผลิต) ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม คือ - กิจกรรมการรวบรวมจัดเรียงผลผลิต คือ การบรรจุภัณฑ์หลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่ การวางบนพื้นดิน การวางบนพื้นปูน การวางกับพื้นโดยมีผ้าหรือพลาสติกรอง การใส่ตะกร้าหรือเข่ง
	กระบวนการปลายน้ำ (การจัดจำหน่ายและการตลาด) แบ่งออกเป็น ๒ กิจกรรม ดังนี้ - กิจกรรมการจัดจำหน่าย ได้แก่ การที่ผู้รับซื้อมาซื้อผลผลิตถึงแปลงหรือการจัดจำหน่ายเองโดยเกษตรกร

กลุ่มพืชไร่	กระบวนการจัดการ
	- กิจกรรมการขนส่ง ประกอบด้วย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงการขนส่งโดยพิจารณาประเภทรถที่ใช้ในการขนส่งผลผลิต ระยะเวลาและระยะทางการขนส่งผลผลิตแต่ละครั้ง
พริก	กระบวนการต้นน้ำ (ก่อนการเพาะปลูกถึงการเก็บเกี่ยว) แบ่งออกเป็น ๔ กิจกรรม คือ - กิจกรรมการเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะปลูก - กิจกรรมการปลูกพริก ได้แก่ การเพาะต้นกล้าพริก การย้ายต้นกล้าไปลงถุงปลูกเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของต้นกล้า การนำไปปลูกในโรงเรือนที่ได้ทำการเตรียมไว้ - กิจกรรมการเตรียมเก็บเกี่ยว ประกอบด้วย กิจกรรมการตรวจสอบความสมบูรณ์ของผลพริก และเตรียมอุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยว - กิจกรรมการเก็บเกี่ยวพริก เป็นการนำพริกที่มีผลสมบูรณ์บรรจุลงในตะกร้าเพื่อเข้าสู่การเตรียมขนส่ง
	กระบวนการกลางน้ำ (รวบรวมผลผลิต) ประกอบด้วย - กิจกรรมการรวบรวมผลผลิต คือ การตรวจนับปริมาณพริกที่ทำการเก็บเกี่ยวได้เป็นตะกร้าจากขั้นตอนที่ผ่านมา
	กระบวนการปลายน้ำ (การจัดจำหน่ายและการตลาด) มีกิจกรรม คือ - กิจกรรมการจัดเตรียมพริกพร้อมส่ง กิจกรรมนี้เป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า หรือการขนส่งผลผลิตเพื่อไปจำหน่ายเอง
ข้าว	กระบวนการต้นน้ำ (ก่อนการเพาะปลูกถึงการเก็บเกี่ยว) จำแนกออกเป็น ๓ กิจกรรม ดังนี้ - การเลือกพันธุ์ข้าว - การเพาะปลูกข้าวและการจัดการการปลูกข้าว ซึ่งมีกิจกรรมย่อย ได้แก่ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การจัดการแปลงปลูก การปรับปรุงดิน การจัดการน้ำ การจัดการโรคและแมลง การเกี่ยวข้าว การตากข้าว - การเก็บรักษาข้าวเปลือก การจัดการคุณภาพข้าวเปลือก โดยการลดความชื้นโดยการตากแดด การเก็บเศษสิ่งเจือปนออก เป็นต้น เพื่อต้องการให้ข้าวได้ราคาที่ดีขึ้น
	กระบวนการกลางน้ำ (รวบรวมผลผลิต) ประกอบด้วย ๕ กิจกรรม ได้แก่ - การรวบรวมและคัดเกรดข้าวเปลือก - การแปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร - การคัดเกรดข้าวสาร - การบรรจุข้าวสาร - การเก็บรักษาข้าวสาร
	กระบวนการปลายน้ำ (การจัดจำหน่ายและการตลาด) ได้แก่ - กิจกรรมการกระจายและขนส่งข้าวสารไปยังแหล่งรับซื้อ หรือนำไปจำหน่ายเองให้กับผู้บริโภค

๒.๒.๔) ปัญหาและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

โดยในการสำรวจข้อมูล มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งประเด็นการเก็บ ๓ ด้าน คือ ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต, ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด และความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปประเด็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมได้ดังนี้

ตำบล	ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง
๑.ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต	
ตำบลหนองผึ้ง	- สภาพอากาศฝนกตกเยอะไปเป็นบางปี น้อยไปเป็นบางปี บางครั้งตกไม่ตรงตามฤดูกาล - ปัญหาเรื่องน้ำ น้ำไม่ค่อยมี น้ำน้อยมาก การปล่อยน้ำไม่เป็นระบบ ไม่เพียงพอต่อการเกษตร เกิดปัญหาต่อผลผลิตทางการเกษตร - หอยเชอรี่ กัดกินข้าวเป็นปัญหามาก - เรื่องอากาศ ร้อนมากเกินไป ทำให้เกิดแมลงกับผลผลิตได้ง่ายมาก อากาศที่ร้อนส่งผลให้ แมลงเติบโตไว้ขึ้น - ชมพู่ ผลชอบแตกทำให้ราคาของชมพู่ตกต่ำ อยากให้สามารถควบคุมผลชมพู่ได้จะสร้างรายได้อย่างมาก
ตำบลสารภี	- ฝนไม่ตกตามฤดูกาลทำให้พืชผักเสียหายมาก - ฤดูร้อนปลูกผักไม่สวย อากาศแปรปรวน แมลงชอบมากัดกินผัก แมลงเยอะ - น้ำแล้ง น้ำน้อยทำให้เกิดปัญหาน้ำไม่พอรดผัก แหล่งน้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะหน้าแล้ง - กล้าผักหวานป่าโตช้าใช้เวลาในการดูแลค่อนข้างนาน
ตำบลยางเนิ้ง	- น้ำไม่เพียงพอ อากาศร้อนเกินไป - แมลงชอบลงข้าว หอยเชรี่เยอะ ฆ่าไม่หมด อากาศร้อนทำแมลงแพร่พันธ์เยอะกัดกิน พืชผล - สภาพอากาศแปรปรวน
๒. ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด	
ตำบลหนองผึ้ง	- สินค้ามีน้อย ไม่เพียงพอกับการขายสินค้าทางการเกษตร - ข้าวราคาถูกเกินไป อยากให้มีการควบคุมราคาข้าว - เวลาชมพู่ออกจะออกพร้อมกันทำให้ไม่สามารถควบคุมราคาได้
ตำบลสารภี	- ยังไม่เป็นที่รู้จักของตลาดมากนักทำให้ลูกค้าน้อย - สินค้าน้อย ขายไม่พอ - คนซื้อผักมีน้อย ผลผลิตขายไม่หมด เกิดการเสียหาย - คนซื้อน้อย ประสบการณ์การปลูก
ตำบลยางเนิ้ง	- ราคาขึ้นฉ่ายขึ้นๆ ลงๆ สินค้าราคาเกษตรไม่อยู่นิ่ง - ราคาขายข้าวมักราคาถูกเกินไป - ราคามะนาวไม่นิ่ง หน้าฝนราคาตกมาก - ราคาผลผลิตไม่คงที่บางครั้งได้ราคาดี บางครั้งราคาตก - ราคาถูกมากบางครั้ง สินค้าขายเหมือนกัน

ตำบล	ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง
๓. ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
ตำบลหนองผึ้ง	- แนะนำเรื่องการตลาด การค้าขายให้กับเกษตรกร เพื่อจได้ใช้ความรู้ที่ได้ ทำให้ยอดขายสินค้าทางการเกษตรดีขึ้นกว่าเดิม - อยากให้มีหน่วยงานไหนก็ได้มาช่วยวางแผนการควบคุมราคาข้าวของเกษตรบ้านเราบ้าง ปลูกอย่างไรให้ได้ราคาดี หรือสอนการแปรรูปข้าวก็ได้จะดีมาก - อยากให้มีหน่วยงานช่วยเรื่องการดูแลผลของชมพู่ เพราะผลเปราะบางมาก อยากให้ช่วยสอนการคอนโทรนผิวของชมพู่ให้ได้ขายทันเทศกาลปีใหม่สงกรานต์บ้างจะได้เงินเยอะๆ - อยากให้มีการจัดสรรเรื่องน้ำให้ดีจะได้ช่วยให้ปลูกข้าวได้มีผลผลิตที่ดีขึ้น หน่วยงานก็ได้ช่วยกันแก้ไขปัญหา - อยากให้มีการส่งเสริมการเพาะปลูกข้าวแบบใหม่ๆ เช่น นวัตกรรมใหม่ๆ จะได้ช่วยเกษตรกรไทยพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ
ตำบลสารภี	- อยากให้รัฐช่วยเรื่องเมล็ดพันธุ์ เช่น การแจก - อยากให้รัฐบาลช่วยส่งเสริมให้คนรู้จักปลูกผักหวานป่าเอง - อยากได้หน่วยงานที่ช่วยเรื่องของการตลาด - แนะนำเรื่องการตลาด - งบประมาณช่วยเหลือการเกษตรในยามที่เดือดร้อน ค่าต้นทุนการปลูก
ตำบลยางเนิ้ง	- ราคากลางของตลาดไม่นิ่ง เกษตรกรได้มาเอง โดยไม่ต้องผ่านนายทุน - คำแนะนำการเกษตรเกี่ยวกับการป้องกันโรคต่างๆ ที่มีผลภัยต้นข้าว หรือมาแนะนำเรื่องต่างๆที่กี่ยวกับพันธ์ข้าวที่มีผลผลิตสูง - อยากให้มีหน่วยงานมารับซื้อช่วงหน้าฝน - อยากให้ราคาผลผลิตไม่ต่ำเกินไป - อยากให้หน่วยงานเข้ามาในสวนเพื่อเป็นเกษตรการเรียนรู้ให้คนรุ่นใหม่บ้าง - การเกษตรควรมีการประกันราคา ช่วยเหลือเรื่องราคาข้าวเวลาที่ตกต่ำ - อยากให้หน่วยงานมาสอนหรือให้คำแนะนำการจัดการเรียนเรื่องการตลาด - อยากเรียนเกี่ยวกับการป้องกันแมลงที่ปลอดภัย

ข้อมูลเบื้องต้นด้านความต้องการ (Demand Side)

๑) พืชสวน (ลำไย)

ในฤดูกาลเก็บเกี่ยว ปี ๒๕๖๐ ที่ผ่านมานั้น พบว่า ผลผลิตลำไยในฤดู ของภาคเหนือจะออกสู่ตลาดตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม และจะออกมากที่สุดพร้อม ๆ กันช่วงเดือนสิงหาคม โดยพื้นที่ปลูกแหล่งใหญ่คือ เชียงใหม่และลำพูน สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ คาดว่าจะมีผลผลิต ๑๓๔,๑๐๖ ตัน และลำพูนกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ตัน โดยภาครัฐและเอกชนของจังหวัดเชียงใหม่ได้ร่วมกันวางแนวทางการบริหารจัดการผลผลิตลำไย เพื่อแก้ไขปัญหาลำไยล้นตลาดและราคาตกต่ำ โดยผลผลิตลำไยในฤดูทั้งหมด ๑๓๔,๑๐๖ ตัน จะใช้กลไกการตลาดในการซื้อขายปกติ อาทิ การแปรรูปลำไยที่มีความต้องการประมาณ ๘๐,๔๖๓ ตัน แบ่งเป็นโรงงานแปรรูปกระป๋อง ๑๒,๐๗๐ ตัน แปรรูปอบแห้ง ๖๘,๓๙๔ ตัน แบ่งเป็นอบแห้งเนื้อสีทอง ๘,๐๔๖ ตัน และอบแห้งทั้งเปลือก ๖๐,๓๔๘ ตัน ขณะที่ความต้องการบริโภคสด มี

ปริมาณ ๕๓,๖๔๓ ตัน แบ่งเป็นตลาดในประเทศ ๑๖,๐๙๒ ตัน และส่งออก ๓๗,๕๕๐ ตัน โดยตลาดบริโภคสดในประเทศ มีหน่วยงานที่จะเป็นกลไกหลักในการกระจายผลผลิตคือ บริษัทประชารัฐ รักสามัคคีเชียงใหม่ จำกัด ๑,๐๐๐ ตัน หอการค้า ๕๐๐ ตัน สภาอุตสาหกรรม ๕๐๐ ตัน วิสาหกิจชุมชน ๓,๕๙๐ ตัน องค์การตลาด ๑,๐๐๐ ตัน สหกรณ์การเกษตร ๘๑๔ ตัน เป็นต้น (ประชาชาติธุรกิจ, ๒๕๖๐)

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (๒๕๖๐) ได้คาดการณ์แนวโน้มด้านการตลาดของลำไย ในปี ๒๕๖๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) การบริโภคภายในประเทศ

คาดว่าความต้องการบริโภคลำไยภายในประเทศประมาณ ๕๘,๐๐๐ ตัน เพิ่มขึ้นจาก ๕๓,๐๐๐ ตัน ในปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๙.๔๓ เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น

(๒) การส่งออก

คาดว่าจะมีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ประมาณ ๘๔๒,๐๕๐ ตัน (๑,๓๑๗,๘๙๐ ตันสด) เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ๖.๔๐เนื่องจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และตลาดส่งออกลำไยที่สำคัญของไทยได้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง ยังมีความต้องการบริโภคลำไยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความต้องการลำไยสดและผลิตภัณฑ์จากกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการขยายการส่งออกในตลาดใหม่ได้แก่ กลุ่มประเทศตะวันออกกลางอินเดียสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อลดการพึ่งพิงจากตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักของไทย

(๓) ราคา

ปี ๒๕๖๑ คาดว่าราคาลำไยสดทั้งช่อ ลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้จะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ และประมาณการปี ๒๕๖๑

ปี	ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ (ตัน)	การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๖	๔๐,๐๐๐	๕๖๕,๙๖๑	๑๓,๑๗๒
๒๕๕๗	๕๐,๐๐๐	๕๖๕,๕๕๙	๑๔,๐๕๒
๒๕๕๘	๔๐,๐๐๐	๕๕๓,๒๖๕	๑๕,๘๑๓
๒๕๕๙	๓๕,๐๐๐	๕๕๒,๔๖๔	๒๐,๗๒๑
๒๕๖๐*	๕๓,๐๐๐	๗๙๑,๔๒๐	๒๗,๓๘๓
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**๒.๐๘**	**๖.๖๙**	**๒๐.๓๕**
๒๕๖๑*	๕๘,๐๐๐	๘๔๒,๐๕๐	๓๐,๖๐๐

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร อ้างใน สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๐ หน้า ๑๑๔

การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ และประมาณการปี ๒๕๖๑

ปี	ลำไยสด		ลำไยอบแห้ง		ลำไยกระป๋อง		ลำไยแช่แข็ง	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้าน บาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้าน บาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้าน บาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้าน บาท)
๒๕๕๖	๔๑๓,๔๐๐	๘,๕๐๓	๑๔๐,๒๓๒	๔,๐๒๖	๑๒,๒๗๔	๖๓๓	๕๕	๙
๒๕๕๗	๓๕๗,๒๐๗	๗,๙๓๔	๑๙๖,๖๖๖	๕,๕๑๐	๑๑,๖๔๑	๖๐๑	๔๕	๗
๒๕๕๘	๔๓๑,๑๒๑	๙,๗๕๓	๑๑๐,๗๒๙	๕,๔๒๖	๑๑,๓๗๔	๖๓๑	๔๐	๓
๒๕๕๙	๔๑๕,๘๕๔	๑๑,๖๑๖	๑๒๕,๕๑๘	๘,๔๔๐	๑๑,๐๕๒	๖๖๐	๔๑	๕
๒๕๖๐*	๖๐๐,๐๐๐	๑๗,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๙,๗๒๐	๑๑,๔๐๐	๖๖๐	๒๐	๓
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**๙.๓๙**	**๑๙.๓๓**	**๐.๕๐**	**๒๔.๔๗**	**-๑.๙๘**	**๑.๗๙**	**-๑๙.๐๗**	**-๒๒.๓๘**
๒๕๖๑*	๖๓๐,๐๐๐	๑๙,๑๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๐,๘๐๐	๑๒,๐๐๐	๖๙๐	๕๐	๑๐

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อ้างใน สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๐ หน้า ๑๑๕

๒) พืชไร่

ผลิตผลในกลุ่มพืชไร่ ประกอบไปด้วยกลุ่มประเภทพืชผักทั่วไป เช่น ขึ้นฉ่าย กระหล่ำ ถั่วฝักยาว ผักกาด ผักคะน้า พริก ผักบุ้ง ผักกวางตุ้ง ผักชี และกลุ่มของผักไฮโดรโปนิกส์ โดยในจะมีตลาดรองรับอย่างต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบการกระจายสินค้าสองแบบคือ มีผู้มารับซื้อถึงแปลงและนำไปจำหน่ายเอง โดยสัดส่วนการนำไปจำหน่ายเองจะสูงกว่า ซึ่งการจำหน่ายจะนำไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าปลีกและพ่อค้ารายย่อยในพื้นที่ ซึ่งปริมาณความต้องการยังรอบรับสินค้าได้มากขึ้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือความสามารถในการผลิตของเกษตรกรเอง ที่มีข้อจำกัดที่พื้นที่การปลูกทำให้ได้ผลผลิตในปริมาณจำกัด

ในพื้นที่ ยังมีกลุ่มลูกค้าที่เป็นไปได้อีกหนึ่งกลุ่มคือ กลุ่มของร้านอาหารตามสั่งที่ปกติแล้วจะรับผักจากตลาดสด หรือ แหล่งขายแหล่งใหญ่ของจังหวัด ดังนั้นหากเกษตรกรมีความสามารถในการผลิตจะสามารถรับคำสั่งซื้อจากร้านเหล่านี้ได้โดยตรงและจะเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีความสามารถในการซื้ออย่างต่อเนื่อง และจะเป็นแหล่งรายได้ที่ทราบความต้องการที่แน่นอนอีกทางหนึ่ง

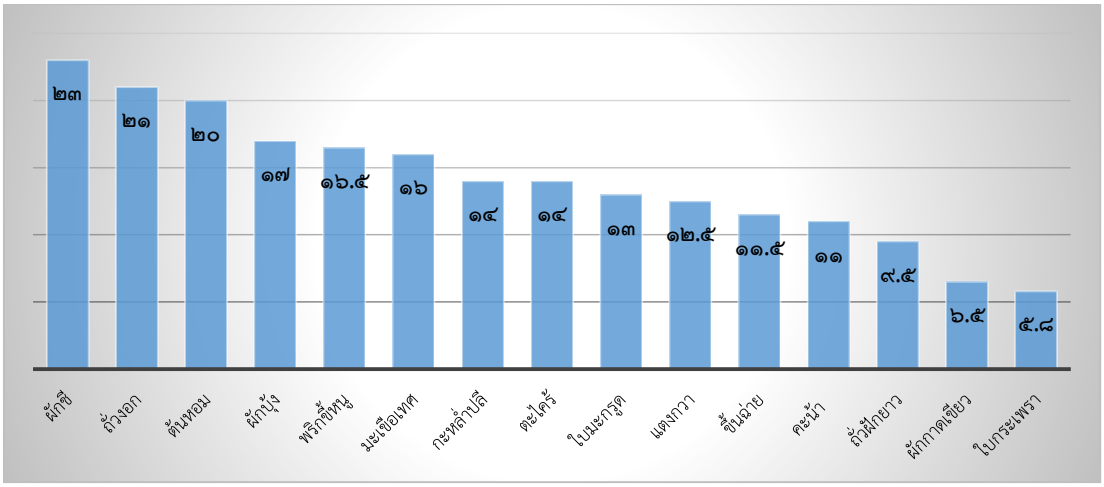

ข้อมูล ๑๕ อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านอาหารตามสั่ง หน่วยกิโลกรัมต่อวัน (นุชจรี ศรีอุปโย, ๒๕๖๐)

ช่องทางการขายนอกจากตลาดสดในพื้นที่แล้ว ทางหน่วยงานของรัฐได้เข้ามาร่วมส่งเสริมการเปิดช่องทางการขายเพื่อเพิ่มฐานลูกค้าให้กว้างขึ้น เช่นที่เทศบาลหนองผึ้ง มีการเปิดตลาดประชารัฐผักปลอดภัยสารพิษ โดยจะเปิดตลาดทุกวันจันทร์ในช่วงเช้า เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจเข้ามาเลือกซื้อผลิตผลทางการเกษตรของชุมชน โดยเป็นกลุ่มพืชผักที่ปลูกโดยไม่ใช้สารพิษกำจัดศัตรูพืช โดยในเบื้องต้นได้มีการรวบรวมเกษตรกรในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง และจะขยายผลประสานไปยังพื้นที่เทศบาลยางเนิ้งและสารภีต่อไป

งานเปิดตลาดประชารัฐและแลกเปลี่ยนสอบถามข้อมูลกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

พบว่า เกษตรกรในทั้งสามพื้นที่ยังมีปัญหาคล้ายคลึงกันทั้งด้านการผลิตและการตลาดที่ต้องการการปรับปรุงด้านองค์ความรู้ ทั้งส่วนขององค์ความรู้ด้านการผลิตในเชิงเกษตร จากปัญหาสภาพแวดล้อมและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะการปรับตัวที่สามารถทำได้ รวมถึง ปัญหาด้านการตลาดที่สินค้าไม่เพียงพอหรือล้นตลาดในแต่ละช่วง และความต้องการให้เกิดการยอมรับในตัวสินค้า ซึ่งประเด็นต่างๆ ที่เป็นปัญหานี้ คณะผู้วิจัยจะได้ทำการประเมินผลิตผลที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่เพื่อจะจัดเป็นกิจกรรมและรูปแบบการแก้ปัญหาตามแต่ละส่วนของโซ่อุปทานที่เกิดขึ้นจากการทำเกษตรในพื้นที่สามตำบลนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสทางการตลาดแก่เกษตรกรและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกิดจากการเชื่อมโยงเครือข่ายในห่วงโซ่อุปทานผลิตผลทางการเกษตร ทางผู้วิจัยได้ทำการแบ่งการจัดการตามส่วนหลักของโซ่อุปทานและดำเนินงานตามเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนของการจัดการต้นน้ำ การจัดอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการเพาะปลูกที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตในได้สินค้าที่มีคุณภาพ การยกระดับสินค้าให้เป็นกลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพ หรือสินค้าปลอดภัย รวมถึงการสร้างแบรนด์เพื่อชูจุดขายของสินค้าที่มาจากสารภี

ในการวางแผนการอบรมและกิจกรรมได้ทำการประสานงานกับสำนักงานเกษตรตำบลสารภี โดยจะโครงการในการให้ความรู้ด้านการผลิตแก่ทางเกษตรกรตำบลสารภี ทางทีมวิจัยจึงเสนอให้ทำการนำตัวแทนกลุ่มจากทางตำบลยางเนิ้งและตำบลหนองผึ้งเข้าร่วมอบรมเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เกิดเครือข่ายขึ้น

โครงการอบรมพัฒนาอาชีพผู้ปลูกลำไย
วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

โครงการอบรมพัฒนาอาชีพผู้ปลูกลำไย

อบรมการจัดการการปลูก ให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกรในด้านการดูแลดิน การตรวจสอบคุณภาพเพื่อประเมินการเติมสารอาหารอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการผสมปุ๋ยเพื่อเพิ่มสารอาหารในดิน

สรุปผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย

วัตถุประสงค์	เป้าหมายรูปธรรมที่ต้องขับเคลื่อน	ผลการดำเนินการ
๑. เพื่อวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลการเกษตรพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	๑.ข้อมูลและรายละเอียดบริบททุนชุมชน ๒.เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานในการผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่	๑. ข้อมูลโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่ ๓ ตำบล ๒. ทราบข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโซ่อุปทาน และอยู่ในระหว่างดำเนินการสร้างความเข้มแข็งในกับเครือข่าย
๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสทางการตลาดแก่เกษตรกรและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกิดจากการเชื่อมโยงเครือข่ายในห่วงโซ่อุปทานอย่างเป็นรูปธรรม	๑.รูปแบบและแนวทางการพัฒนาสร้างศักยภาพผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน ๒. กิจกรรมที่พัฒนามาจากชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมในห่วงโซ่	มีการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาเครือข่ายด้วยการรวมกลุ่มเกษตรกรจากความร่วมมือของสำนักงานเกษตรตำบลสารภี เพื่อดำเนินงานด้านการพัฒนาผลผลิต รวมถึงพัฒนาช่องทางการจัดการผลิตผล ผ่านการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับผู้รับซื้อ

๔.๔ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๕

ชื่อโครงการ : รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าโครงการ : อ.นุชจรี ศรีอุปโย

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๘๑-๐๒๘๘๙๘๘ Nutchari@feu.edu

สังกัด/คณะ : ภาควิชาการประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ

งบประมาณ : ๒๒๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งผลการดำเนินงานวิจัยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ ๑ บริบททุนชุมชนเดิมและสภาพปัญหาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนก่อนการดำเนินงาน

ตอนที่ ๒ พัฒนาศักยภาพการประกอบการทางการเกษตรกลุ่มสมุนไพร

ตอนที่ ๓ เพิ่มมูลค่าสินค้าสินค้าแปรรูปทางการเกษตรของชุมชน

ตอนที่ ๑ บริบทของบริบททุนชุมชนเดิมและสภาพปัญหาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนก่อนการดำเนินงาน

รายงานบริบทชุมชนทั่วไปครอบคลุมในส่วนของทุนชุมชนวิสาหกิจเดิมและปัญหาผลิตภัณฑ์ก่อนดำเนินงาน

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม วิสาหกิจแปรรูปสมุนไพรเสลดพังพอน บ้าน ยางเนิ้ง หมู่ที่ ๗ ตำบล ยางเนิ้ง อำเภอ สารภี จังหวัด เชียงใหม่ โทร. ๐๘๑-๖๗๑๘๓๙๙

กลุ่มก่อตั้งเมื่อ ปี ๒๕๕๓ เพื่อดำเนินธุรกิจทำยาหม่องเสลดพังพอน

สมาชิก ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จำนวน ๗ คน เงินทุนของสมาชิกเริ่มแรก เป็นเงิน ๗๐๐ บาท ต่อมามีสมาชิกเพิ่มขึ้นทำให้ปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวน ๑๐ คนเป็นเงินลงทุนของสมาชิกในปัจจุบัน ๑,๐๐๐ บาท

ผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มมีจำนวน ๑ ชนิด ได้แก่ ยาหม่องเสลดพังพอน ประกอบด้วยวัตถุดิบ ตันเสลดังพอนตัวผู้และตัวเมีย ซึ่งสามารถหาได้ในชุมชนหรือที่ทำการประธานกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปสมุนไพรเสลดพังพอน ตัวยาประกอบด้วย การบูร พิมเสน น้ำมันงา เมนทอล น้ำมันสาระแหน่ พาราฟิน และวาสลีน สรรพคุณแก้แมลงสัตว์กัดต่อย ดรคผิวหนัง ผดผื่นคัน แก้ปวดเมื่อยตามร่างการย เป็นยาทาภายนอก จำหน่ายเป็นขวดปริมาณสุทธิ ๕๐ กรัม ราคาจัดจำหน่ายราคาขายส่ง ๑๐ ขวดขึ้นไปจำหน่ายขวดละ ๔๐ บาท และราคาขายปลีกขวดละ ๕๐ บาท

ตารางแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา แสดงรายละเอียดทั้งหน่วยผลิต และรายได้จากการขาย

สินค้ายาหม่องเสลดพังพอน	**ปี ๒๕๕๗**	**ปี ๒๕๕๘**	**ปี ๒๕๕๙**
ราคา บาท/หน่วย	๔๐ บาท	๔๐ บาท	๔๐ บาท
หน่วยผลิตและขายต่อปี	๒๐๔ขวด	๒๐๔ ขวด	๒๐๔ ขวด
รายได้จากการขายทั้งปี	๘,๑๖๐ บาท	๘,๑๖๐ บาท	๘,๑๖๐ บาท

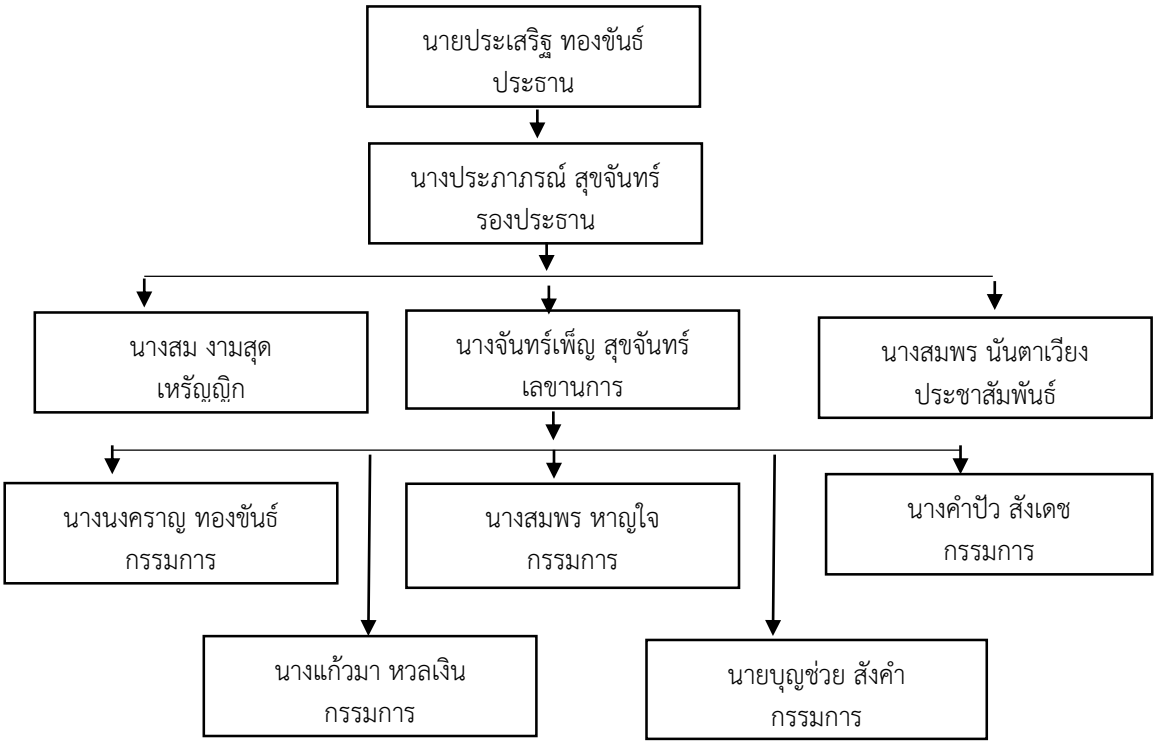

ภาพ แสดงรูปแบบการบริหารจัดกลุ่มแปรรูปสมุนไพรเสลดพังพอนกลุ่มผู้สูงอายุ หมู่ที่ ๗ ต.ยางเนิ้ง อ.สารภี

ตารางแสดงรายนามคณะกรรมการกลุ่ม ประวัติ และประสบการณ์ทำงานของคณะกรรมการกลุ่มในปัจจุบัน

ลำดับ	**ชื่อ - สกุล**	**ตำแหน่ง**	**ดำรงตำแหน่งระหว่าง ปีพศ.ถึงพศ.**
๑	นายประเสริฐ ทองขันธ์	ประธานกลุ่ม	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๒	นางประภาภรณ์ สุขจันทร์	รองประธานกลุ่ม	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๓	นางสม งามสุด	เหรัญญิก	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๔	นางนงคราญ ทองขันธ์	กรรมการ	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๕	นางสมพร หาญใจ	กรรมการ	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๖	นางจันทร์เพ็ญ สุขจันทร์	เลขานุการ	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ดำรงตำแหน่งระหว่าง ปีพศ.ถึงพศ.
๗	นางคำปัว สังข์เดช	กรรมการ	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๘	นางแก้วมา หวลเงิน	กรรมการ	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๙	นายบุญช่วย สังคำ	กรรมการ	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน
๑๐	นางสมพร นันตาเจียง	ประชาสัมพันธ์	๒๕๕๓ – ปัจจุบัน

การทำยาหม่องเสลดพังพอนเป็นการเพิ่มรายได้และส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านและผู้สูงอายุบ้านยางเนิ้ง เป็นการร่วมสร้างสรรค์ เพิ่มศักยภาพ เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมอาชีพสามารถต่อยอดเป็นอาชีพหลักให้ชุมชน และส่งผลต่อรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้สมาชิกได้รับการเพิ่มพูนความรู้ฝึกประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรม ได้รับแนวคิดใหม่ๆ เพื่อนำความรู้จากกิจกรรมการฝึกอบรมมาพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน

ประธานกลุ่มนายประเสริฐ ทองขันธ์ เป็นผู้คิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหม่องเสลดพังพอนขึ้นในกลุ่มผู้สูงอายุ และได้รับแรงสนับสนุนจากวิทยากรจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพองค์รวมวัดต้นเหียว ทำให้เกิดการศึกษาและฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเพาะปลูกพืชสมุนไพร ก่อให้เกิดเครือข่ายและกลยุทธ์การทำงาน การทำธุรกิจ รวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ตารางการวิเคราะห์สถานการณ์

สาเหตุที่กลุ่มขายสินค้าไม่ได้ หรือขายได้น้อย ข้อมูลจากคำติ คำบ่น คำแนะนำของลูกค้า	แก้ไขได้อย่างไร	ต้องขอความช่วยเหลือจากใคร/หน่วยงานใด
๑.สินค้ามีขนาดเดียว ทำให้ไม่สะดวกในการพกพา	๑.ปรับบรรจุภัณฑ์ให้มีความหลากหลายขนาด เพื่อสะดวกต่อลูกค้าในการพกพา	๑.สำนักงานเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ๒.สถานศึกษาที่สนใจพัฒนาผลิตภัณฑ์ ๓.เครือข่ายสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีทุนสนับสนุน
๒.อยากให้มียาหม่องน้ำ	๑.เรียนรู้ อบรม คิดค้นเพิ่มเติมวิธีการผลิตยาหม่องน้ำ	๑.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จุดแข็ง

๑. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสมุนไพรเสลดพังพอน เป็นส่วนประกอบ ๑๐๐%

๒. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีคู่แข่งขันในท้องถิ่น

๓. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการควบคุมคุณภาพในการผลิตโดยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

๔. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาถูก ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายสามารถซื้อได้ง่าย

๕. สมาชิกของกลุ่มมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าเป็นอย่างดี

๖. ผู้นำกลุ่มสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชนอื่นๆ เพื่อสร้างเครือข่ายผู้บริโภค และเครือข่าย

จุดอ่อน

๑. บรรจุภัณฑ์มีขนาดเดียวทำให้ลูกค้าอยู่ในวงแคบ

๒. มีสินค้ายาหม่องชนิดเดียวทำให้เจาะกลุ่มผู้บริโภคได้น้อย

๓. ผู้ผลิตที่เป็นคู่แข่งอาจมีเพิ่มขึ้นในอนาคต

โอกาส

๑.หน่วยงานราชการท้องถิ่นให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสนับสนุนเงินทุนเป็นอย่างดี

๒. ชุมชนใกล้เคียงมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในการพัฒนาสมุนไพรทำให้สามารถสร้างเครือข่ายผู้บริโภคได้ง่าย

อุปสรรค

๑.กระบวนการผลิตยังไม่มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

ตารางข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

ลักษณะสำคัญ	ผลิตภัณฑ์
ชื่อผลิตภัณฑ์	ยาหม่องเสลดพังพอน
ลักษณะผลิตภัณฑ์	ตัวยาทำมาจากพาราฟิน ผสมกับการบูร พิมเสน น้ำมันงา เมนทอล น้ำมันสะระแหน่ และวาสลิน โดยลักษณะของตัวยาหม่องจะมีสีเขียวตามสีของใบเสลดพังพอน
ลักษณะบรรจุภัณฑ์	บรรจุภัณฑ์เป็นขวดแก้ว No. ๒ ปริมาณ ๕๐กรัม
การนำไปใช้ประโยชน์	-ทาแผลที่เกิดจากแมลงสัตว์กัดต่อย -ทาเพื่อแก้ผดผื่นคัน -ทาเพื่อแก้ปวดเมื่อยร่างกาย -ใช้ในการดมแก้วิงเวียนศีรษะ
กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย/ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย	-กลุ่มผู้สูงอายุ -กลุ่มที่ชื่นชอบยาสมุนไพร -กลุ่มผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากแมลงสัตว์กัดต่อย โรคผิวหนังผดผื่นคันและปวดเมื่อยร่างกาย
พื้นที่วางจำหน่าย(จังหวัด อำเภอ ทั่วประเทศ ส่งออก) ช่องทาง/รูปแบบการจำหน่าย (ขายปลีก ขายส่ง ขายอินเตอร์เน็ต ส่งออกออกบู๊ธ สัดส่วน)	ส่วนใหญ่จำหน่ายเฉพาะในพื้นที่อำเภอสารภี เป็นหลัก -ใช้รูปแบบการขายทางอ้อม และทางตรง -ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพองค์รวมวัดต้นเหียว -ศูนย์นวดไทย -โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางเนิ้ง -ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพครบวงจร ตำบลขัวมุง -จำหน่ายให้กับชุมชนแต่ละหมู่บ้าน (ทุกๆเดือนเดือนละ ๑ ครั้ง)

ลักษณะสำคัญ	ผลิตภัณฑ์
	-ใช้รูปแบบขายส่ง (๑๐ ขวดขึ้นไป ราคา ๔๐ บาท/ขวด) และขายปลีก (ขวดละ ๕๐ บาท) -ไม่มีการส่งออก และยังไม่มีการจำหน่ายออกนอกพื้นที่ -ยังไม่มีการออกบู๊ธ นอกจากขายในชุมชนแต่ละหมู่บ้าน
กลยุทธ์การตั้งราคาขาย	-กลยุทธ์การตั้งราคา (Mark Up Pricing) ราคาขาย = ต้นทุน+กำไร
การให้ส่วนลด	-ให้ส่วนลดในกรณี ขายส่ง (๑๐ ขวด ราคา ๔๐ บาท/ขวด)
การให้เครดิต	-ไม่มี (ใช้วิธีการฝากขาย)

การผลิต

อุปกรณ์การทำยาหม่อง

๑. เตาแก๊ส ๑ หัว พร้อมถัง	จำนวน ๑ ชุด	มูลค่า ๑,๘๐๐ บาท
๒. หม้ออลูมิเนียม	จำนวน ๑ ใบ	มูลค่า ๒๕๐ บาท
๓. โถแก้วแบบตวงวัด	จำนวน ๑ ใบ	มูลค่า ๖๐๐ บาท
๔. เครื่องชั่งกิโล	จำนวน ๑ อัน	มูลค่า ๓๕๐ บาท
๕. กระชอนกรองน้ำ	จำนวน ๒ อัน	มูลค่า ๑๐๐ บาท
๖. กระทะขนาดกลาง	จำนวน ๑ ใบ	มูลค่า ๒๕๐ บาท

ตารางแสดงต้นทุนวัตถุดิบ (ต่อเดือน)

ลำดับที่	รายการวัตถุดิบที่ใช้ผลิต	จำนวนที่ใช้/เดือน (หน่วย:กก./ตัน/กล่อง/ถุง)	ราคาบาท / (หน่วย/กก./ตัน/กล่อง/ถุง)
๑	เสลดพังพอนตัวผู้และตัวเมีย	๒๐๐ กรัม	
๒	น้ำมันชา	๑ ปอนด์ ๑๕๐ กรัม	
๓	การาบูรส	๑๐๐ กรัม	๓๐ บาท
๔	เมนทอล	๒๐๐ กรัม	๓๖๐ บาท
๕	น้ำมันยูคาลิปตัส	๓ ออนซ์	๖๐ บาท
๖	น้ำมันสะระเหน่	๓ ออนซ์	๑๖๐ บาท
๗	น้ำมันลาเวนเดอร์	๓ ออนซ์	๑๖๐ บาท
๘	วาสลิน	๕๐๐ กรัม	๘๐ บาท
๙	พาราฟิน	๕๐ กรัม	๒๐ บาท
	รวม		๙๙๐

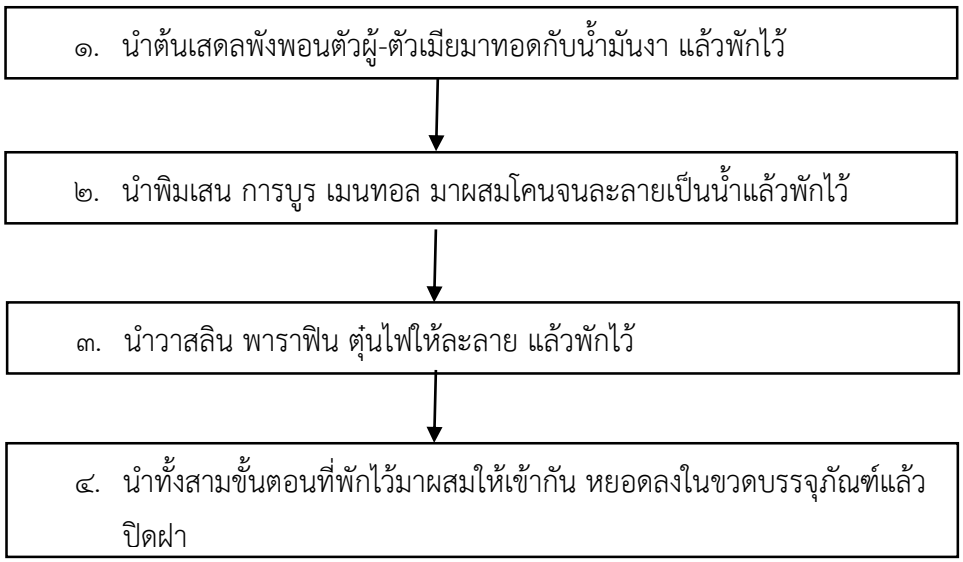

ภาพขั้นตอนการผลิต

การเงิน

แหล่งทุน

เงินทุนของกลุ่มมาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

เงินค่าหุ้น .....๑๐..... บาท

(จำนวนหุ้นที่ขาย .....๑๐๐..... หุ้นๆ ละ.....๑๐.....บาท รวม.....๑๐๐๐.....บาท)

เงินออม (รายเดือน) .....บาท / เดือน รวม.....บาท

เงินอื่นๆ เช่น เงินกู้เงินฝาก เงินบริจาค เงินงบประมาณ เงินยืม (ประธานชมรม) .....๑,๐๐๐.....บาท

รวมเงินทุกของกลุ่ม.....๒,๐๐๐.....บาท

การกู้ยืมเงินเพื่อลงทุนในกิจการของกลุ่ม

( ) ไม่มีการกู้ยืม

(√) กู้ยืม จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

แหล่งที่กู้ ธนาคารออมสิน สาขาสารภี จำนวนเงินกู้ ๑๕,๐๐๐ บาท

เพื่อเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยทราบความต้องการของตลาดเป้าหมายจึงมีการจัดทำแบบสอบถามเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ยาหม่องโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยสอบถามกับผู้ที่ใช้ยาหม่องเป็นประจำจำนวน ๑๕๕ คนผลปรากฏดังนี้

สรุปผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

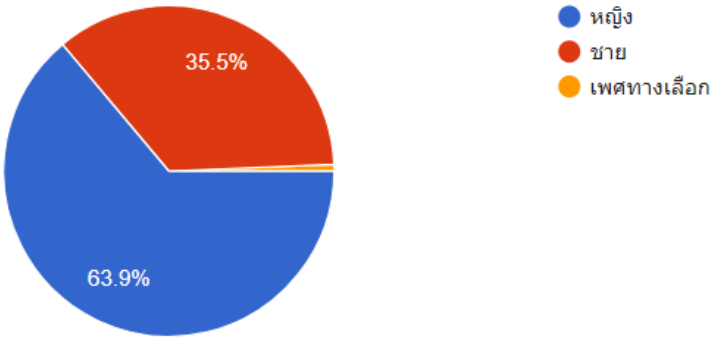

ภาพแสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม
๑. หญิง จำนวน ๙๙ คน คิดเป็น ๖๓.๙%
๒. ชาย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็น ๓๕.๕%
๓. เพศทางเลือก จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%

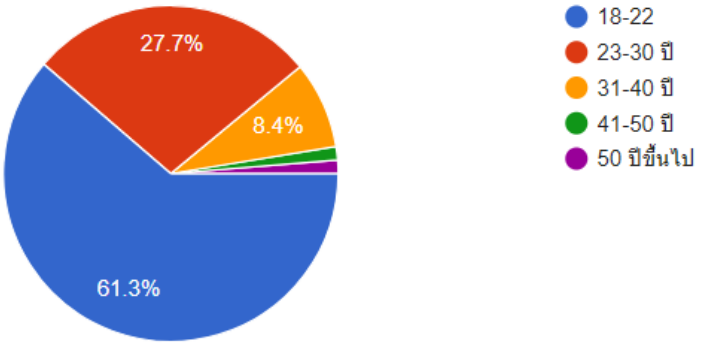

ภาพแสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม
๑. ๑๘-๒๒ ปี จำนวน ๙๕ คน คิดเป็น ๖๑.๓%
๒. ๒๓-๓๐ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็น ๒๗.๗%
๓. ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็น ๘.๔%
๔. ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๒ คน คิดเป็น ๑.๓%
๕. ๕๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒ คน คิดเป็น ๑.๓%

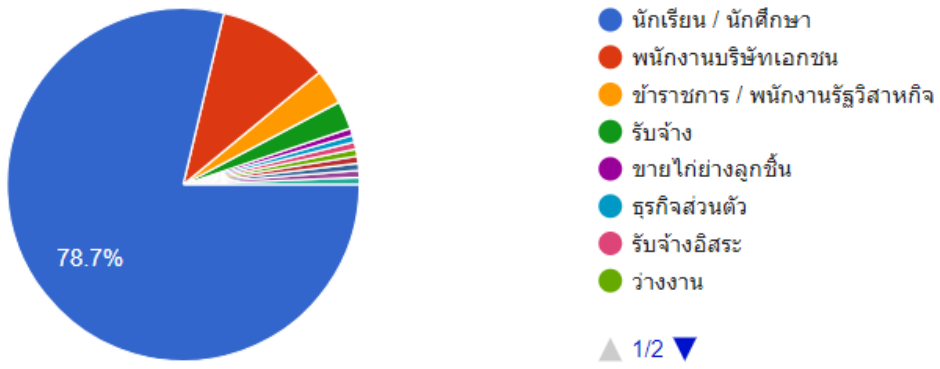

ภาพแสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. นักเรียน / นักศึกษา จำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็น ๗๘.๗%

๒. พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๑๖ คน คิดเป็น ๑๐.๓%

๓. อื่นๆ จำนวน ๘ คน คิดเป็น ๕.๑๖%

๔. ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕ คน คิดเป็น ๓.๒%

๕. รับจ้าง จำนวน ๔ คน คิดเป็น ๒.๖%

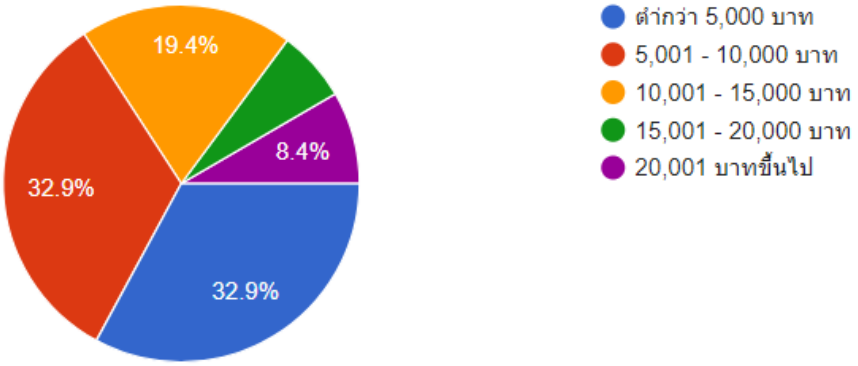

ภาพแสดงรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้ผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๑ คน คิดเป็น ๓๒.๙%

๒. ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๑ คน คิดเป็น ๓๒.๙%

๓. ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๐ คน คิดเป็น ๑๙.๔%

๔. ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๓ คน คิดเป็น ๘.๔%

๕. ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐ คน คิดเป็น ๖.๕%

สรุปผลด้านผลิตภัณฑ์

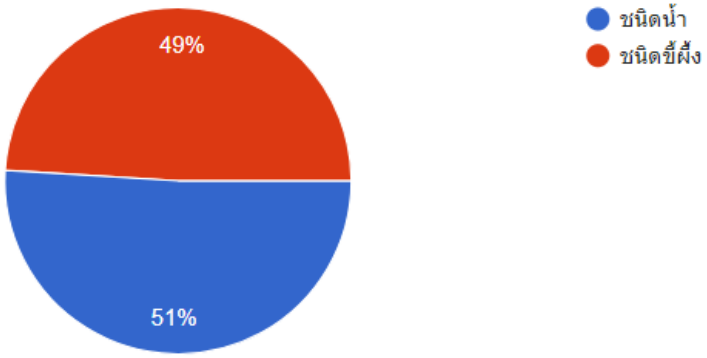

ภาพแสดงชนิดของยาหม่องที่ต้องการ

ชนิดของยาหม่องที่ต้องการ
๑. ชนิดน้ำ จำนวน ๗๙ คน คิดเป็น ๕๑%
๒. ชนิดขี้ผึ้ง จำนวน ๗๖ คน คิดเป็น ๔๙%

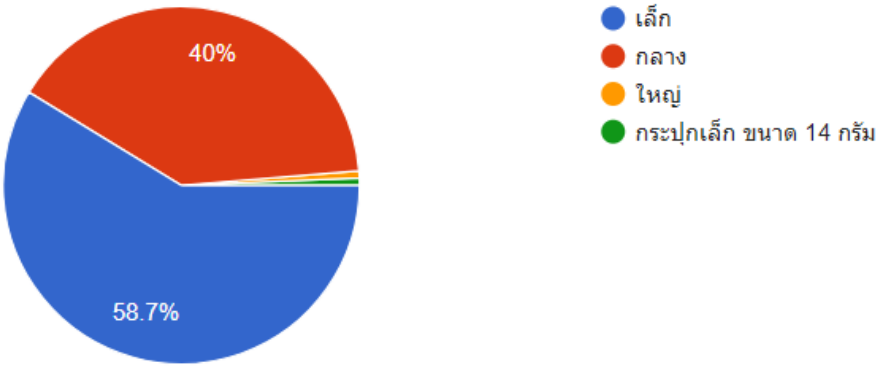

ภาพแสดงขนาดของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ

ขนาดของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ
๑. เล็ก จำนวน ๙๑ คน คิดเป็น ๕๘.๗%
๒. กลาง จำนวน ๖๒ คน คิดเป็น ๔๐%
๓. ใหญ่ จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%
๔. กระปุกเล็ก ขนาด ๑๔ กรัม จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%

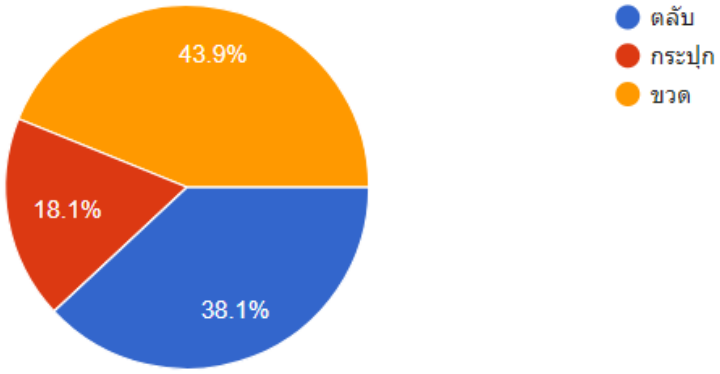

ภาพแสดงแพ็คเก็จบรรจุผลิตภัณฑ์ที่สะดวกใช้

แพ็คเก็จบรรจุผลิตภัณฑ์ที่สะดวกใช้

๑. ขวด จำนวน ๖๘ คน คิดเป็น ๔๓.๙%

๒. ตลับ จำนวน ๕๙ คน คิดเป็น ๓๘.๑%

๓. กระปุก จำนวน ๒๘ คน คิดเป็น ๑๘.๑%

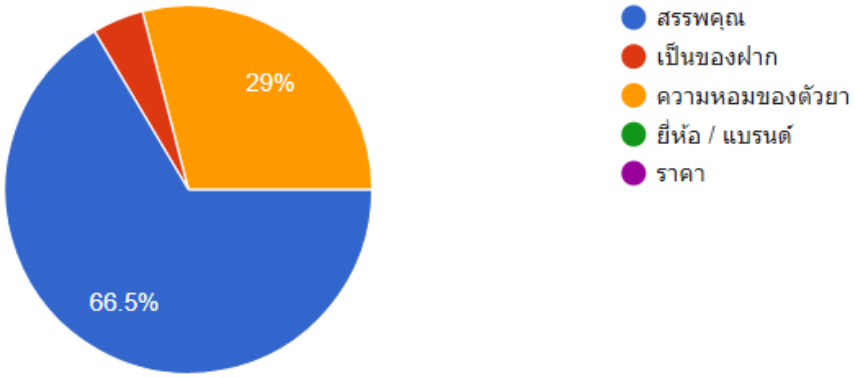

ภาพแสดงการเลือกซื้อยาหม่องเพราะอะไร

เลือกซื้อยาหม่องเพราะอะไร

๑. สรรพคุณ จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็น ๖๖.๕%

๒. ความหอมของตัวยา จำนวน ๔๕ คน คิดเป็น ๒๙%

๓. เป็นของฝาก จำนวน ๗ คน คิดเป็น ๔.๕%

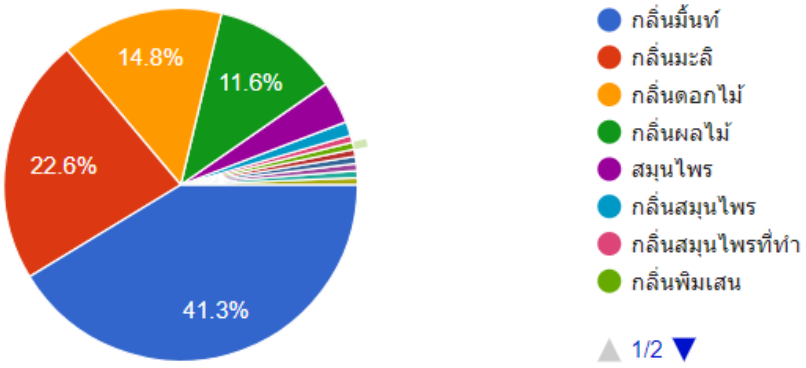

ภาพแสดงกลิ่นที่ท่านชอบ

กลิ่นที่ท่านชอบ
๑. กลิ่นมิ้นท์ จำนวน ๖๔ คน คิดเป็น ๔๑.๓%
๒. กลิ่นมะลิ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็น ๒๒.๖%
๓. กลิ่นดอกไม้ จำนวน ๒๓ คน คิดเป็น ๑๔.๘%
๔. กลิ่นผลไม้ จำนวน ๑๘ คน คิดเป็น ๑๑.๖%
๕. อื่นๆ จำนวน ๙ คน คิดเป็น ๕.๘๐%
๖. สมุนไพร จำนวน ๖ คน คิดเป็น ๓.๙%

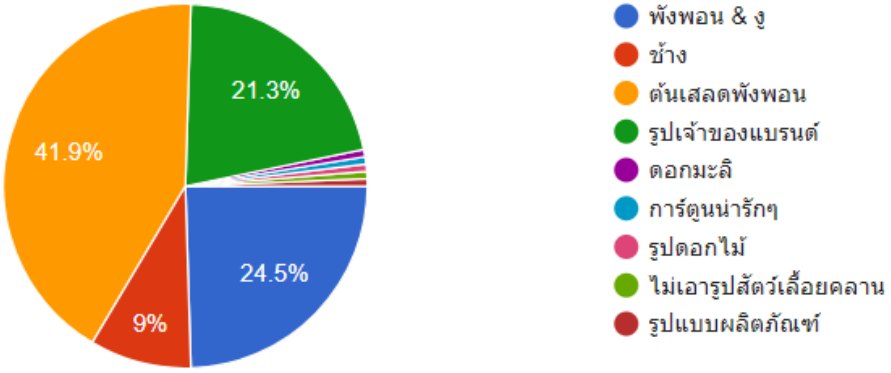

ภาพแสดงสัญลักษณ์แทนยาหม่องเสลดพังพอนควรเป็นอะไร

สัญลักษณ์แทนยาหม่องเสลดพังพอนควรเป็นอะไร
๑. ต้นเสลดพังพอน จำนวน ๖๕ คน คิดเป็น ๔๑.๙%
๒. พังพอน & งู จำนวน ๓๘ คน คิดเป็น ๒๔.๕%
๓. รูปเจ้าของแบรนด์ จำนวน ๓๓คน คิดเป็น ๒๑.๓%
๔. ช้าง จำนวน ๑๔ คน คิดเป็น ๙%
๕. อื่นๆ จำนวน ๕ คน คิดเป็น ๓.๒๒%

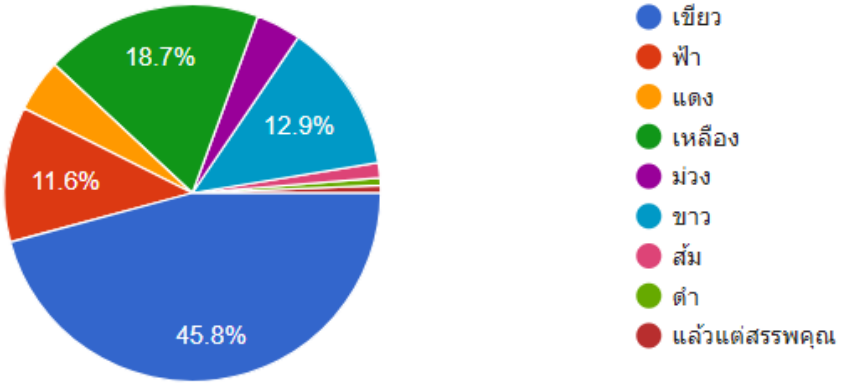

ภาพแสดงฉลากของยาหม่องควรเป็นสีอะไร

ฉลากของยาหม่องควรเป็นสีอะไร
๑. เขียว จำนวน ๗๑ คน คิดเป็น ๔๕.๘%
๒. เหลือง จำนวน ๒๙ คน คิดเป็น ๑๘.๗%
๓. ขาว จำนวน ๒๐ คน คิดเป็น ๑๒.๙%
๔. ฟ้า จำนวน ๑๘ คน คิดเป็น ๑๑.๖%
๕. แดง จำนวน ๗ คน คิดเป็น ๔.๕%
๖. ม่วง จำนวน ๖ คน คิดเป็น ๓.๙%
๗. อื่นๆ จำนวน ๔ คน คิดเป็น ๒.๕๘%

สรุปผลด้านราคา

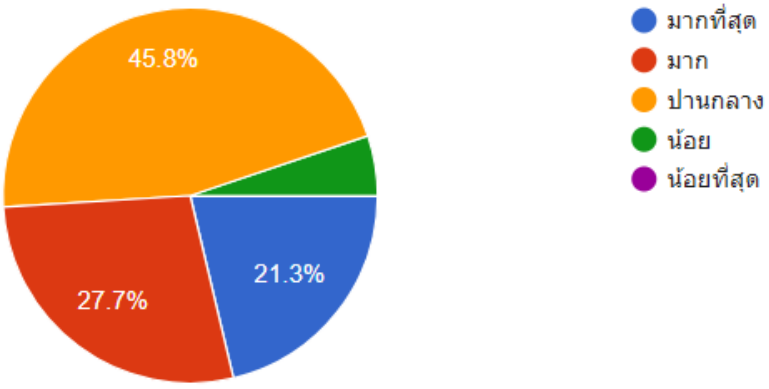

ภาพแสดงราคามีผลทำให้ท่านตัดสินใจซื้อในระดับใด

ราคามีผลทำให้ท่านตัดสินใจซื้อในระดับใด
๑. ปานกลาง จำนวน ๗๑ คน คิดเป็น ๔๕.๘%
๒. มาก จำนวน ๔๓ คน คิดเป็น ๒๗.๗%
๓. มากที่สุด จำนวน ๓๓ คน คิดเป็น ๒๑.๓%
๔. น้อย จำนวน ๘ คน คิดเป็น ๕.๒%
๕.น้อยที่สุด -

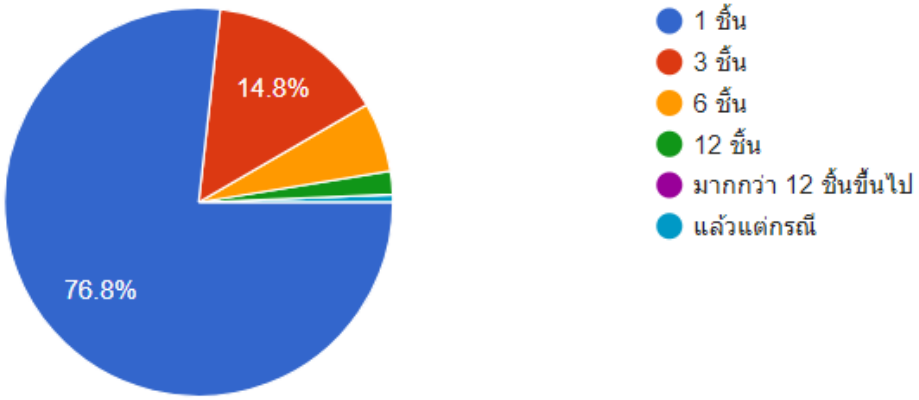

ภาพแสดงหากท่านซื้อจะซื้อแบบใด

หากท่านซื้อจะซื้อแบบใด
๑. ๑ ชิ้น จำนวน ๑๑๙ คน คิดเป็น ๗๖.๘%
๒. ๓ ชิ้น จำนวน ๒๓ คน คิดเป็น ๑๔.๘%
๓. ๖ ชิ้น จำนวน ๙ คน คิดเป็น ๕.๘%
๔. ๑๒ ชิ้น จำนวน ๓ คน คิดเป็น ๑.๙%
๕. แล้วแต่กรณี จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%
๖. มากกว่า ๑๒ ชิ้นขึ้นไป -

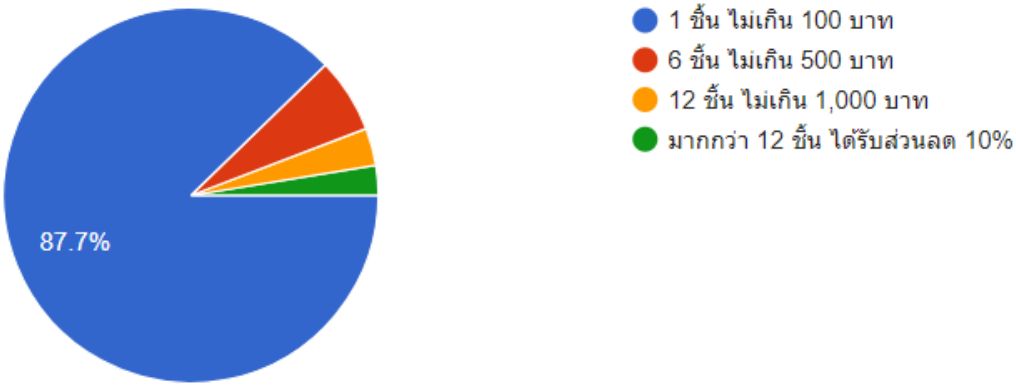

ภาพแสดงราคาที่เหมาะสมที่ท่านจะซื้อ

ราคาที่เหมาะสมที่ท่านจะซื้อ
๑. ๑ ชิ้น ไม่เกิน ๑๐๐ บาท จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็น ๘๗.๗%
๒. ๖ ชิ้น ไม่เกิน ๕๐๐ บาท จำนวน ๑๐ คน คิดเป็น ๖.๕%
๓. ๑๒ ชิ้น ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท จำนวน ๕ คน คิดเป็น ๓.๒%
๔. มากกว่า ๑๒ ชิ้น ได้รับส่วนลด ๑๐% จำนวน ๔ คน คิดเป็น ๒.๖%

สรุปผลด้านสถานที่จำหน่าย

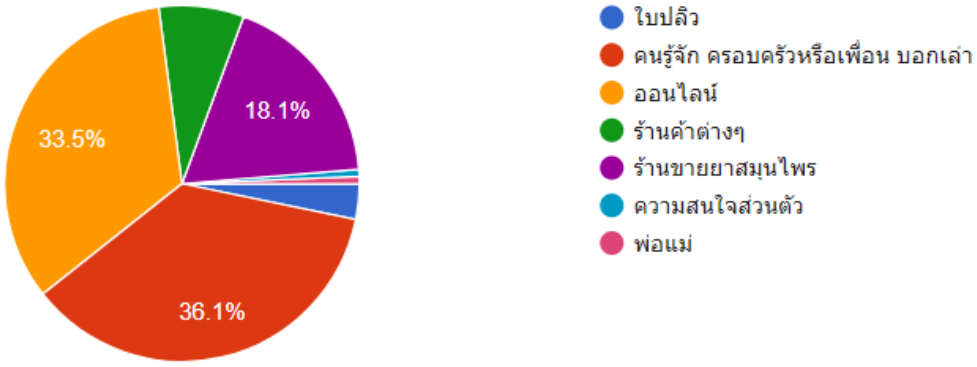

ภาพแสดงท่านรู้จักสมุนไพรส่วนมากจากช่องทางใด

ท่านรู้จักสมุนไพรส่วนมากจากช่องทางใด
๑. คนรู้จัก ครอบครัวหรือเพื่อน บอกเล่า จำนวน ๕๖ คน คิดเป็น ๓๖.๑%
๒. ออนไลน์ จำนวน ๕๒ คน คิดเป็น ๓๓.๕%
๓. ร้านขายยาสมุนไพร จำนวน ๒๘ คน คิดเป็น ๑๘.๑%
๔. ร้านค้าต่างๆ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็น ๗.๗%
๕. ใบปลิว จำนวน ๕ คน คิดเป็น ๓.๒%
๖. ความสนใจส่วนตัว จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%
๗. พ่อแม่ จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%

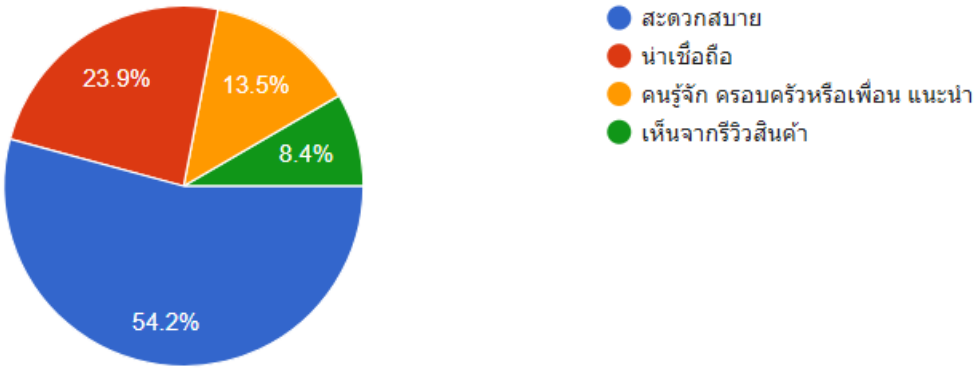

ภาพแสดงเหตุผลที่ทำให้ท่านเลือกซื้อยาหม่องหรือสมุนไพรจากสถานที่นั้น

เหตุผลที่ทำให้ท่านเลือกซื้อยาหม่องหรือสมุนไพรจากสถานที่นั้น
๑. สะดวกสบาย จำนวน ๘๔ คน คิดเป็น ๕๔.๒%
๒. น่าเชื่อถือ จำนวน ๓๗ คน คิดเป็น ๒๓.๙%
๓. คนรู้จัก ครอบครัวหรือเพื่อน แนะนำ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็น ๑๓.๑%
๔. เห็นจากรีวิวสินค้า จำนวน ๑๓ คน คิดเป็น ๘.๔%

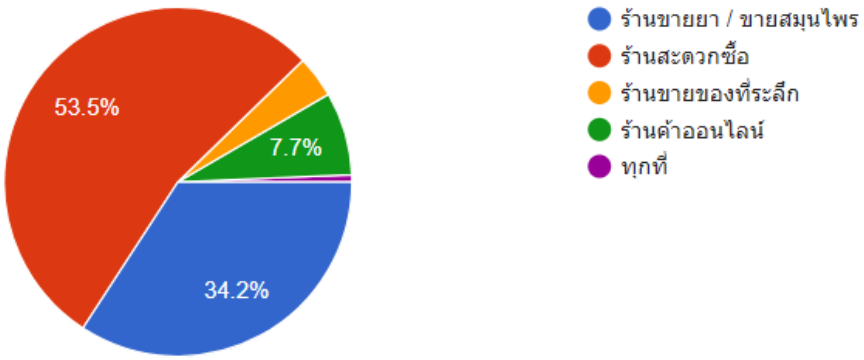

ภาพแสดงท่านอยากให้ยาหม่องเสลดพังพอนจัดจำหน่ายที่สถานที่ใด

ท่านอยากให้ยาหม่องเสลดพังพอนจัดจำหน่ายที่สถานที่ใด
๑. ร้านสะดวกซื้อ จำนวน ๘๓ คน คิดเป็น ๕๓.๕%
๒. ร้านขายยา / ขายสมุนไพร จำนวน ๕๓ คน คิดเป็น ๓๔.๒%
๓. ร้านค้าออนไลน์ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็น ๗.๗%
๔. ร้านขายของที่ระลึก จำนวน ๖ คน คิดเป็น ๓.๙%
๕. ทุกที่ จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%

สรุปผลด้านการส่งเสริมการตลาด

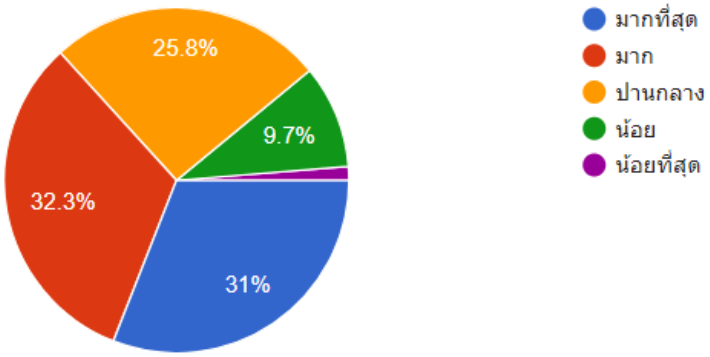

ภาพแสดงโปรโมชั่นมีผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือไม่

โปรโมชั่นมีผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือไม่
๑. มาก จำนวน ๕๐ คน คิดเป็น ๓๒.๓%
๒. มากที่สุด จำนวน ๔๘ คน คิดเป็น ๓๑%
๓. ปานกลาง จำนวน ๔๐ คน คิดเป็น ๒๕.๘%
๔. น้อย จำนวน ๑๕ คน คิดเป็น ๙.๗%
๕. น้อยที่สุด จำนวน ๒ คน คิดเป็น ๑.๓%

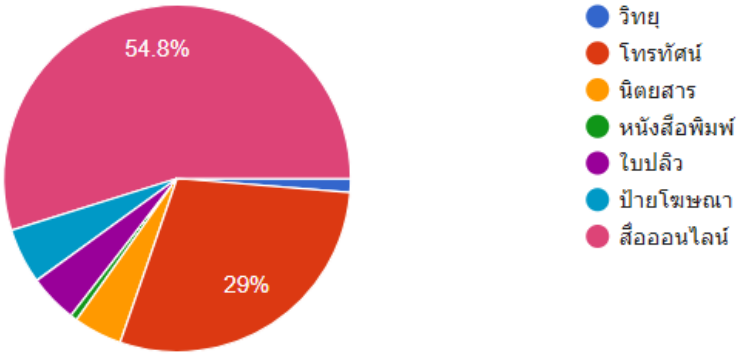

ภาพแสดงสื่อโฆษณาใดที่มีผลต่อการตัดสินใจ

สื่อโฆษณาใดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
๑. สื่อออนไลน์ จำนวน ๘๕ คน คิดเป็น ๕๔.๘%
๒. โทรทัศน์ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็น ๒๙%
๓. ป้ายโฆษณา จำนวน ๘ คน คิดเป็น ๕.๒%
๔. ใบปลิว จำนวน ๗ คน คิดเป็น ๔.๕%
๕. นิตยสาร จำนวน ๗ คน คิดเป็น ๔.๕%
๖. วิทยุ จำนวน ๒ คน คิดเป็น ๑.๓%
๗. หนังสือพิมพ์ จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%

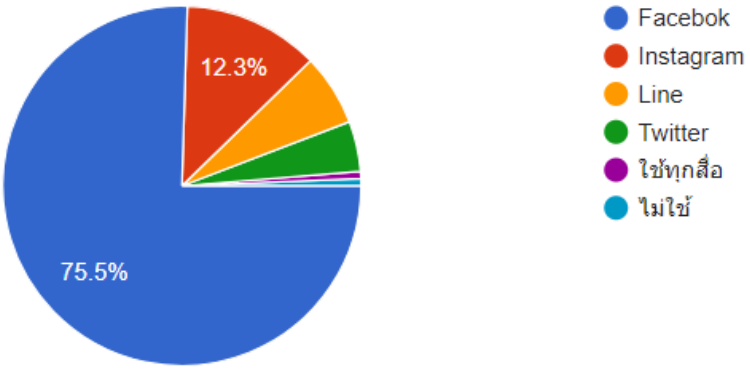

ภาพแสดงสื่อออนไลน์ที่ท่านชอบใช้มากที่สุด

สื่อออนไลน์ที่ท่านชอบใช้มากที่สุด
๑. Facebook จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็น ๗๕.๕%
๒. Instagram จำนวน ๑๙ คน คิดเป็น ๑๒.๓%
๓. Line จำนวน ๑๐ คน คิดเป็น ๖.๕%
๔. Twitter จำนวน ๗ คน คิดเป็น ๔.๕%
๕. ใช้ทุกสื่อ จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%
๖. ไม่ใช้ จำนวน ๑ คน คิดเป็น ๐.๖%

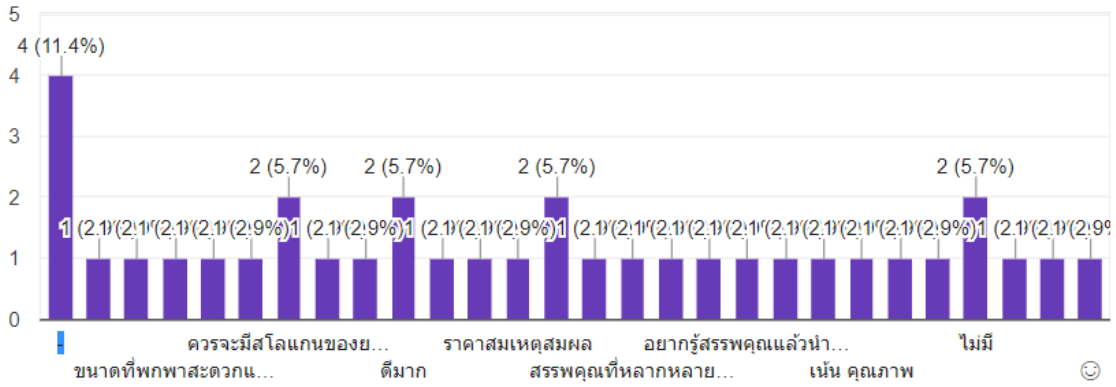

ภาพแสดงข้อเสนอแนะอื่นๆในการทำยาหม่องจำหน่าย

ข้อเสนอแนะอื่นๆในการทำยาหม่องจำหน่าย จาก ๓๕ ข้อ
๑. อื่นๆ จำนวน ๒๕ คน คิดเป็น ๗๑.๔๓%
๒. ไม่มี จำนวน ๖ คน คิดเป็น ๑๗.๑๔%
๓. ควรมีสโลแกนของยาหม่อง จำนวน ๒ คน คิดเป็น ๕.๗%
๔. ราคาไม่แพง จำนวน ๒ คน คิดเป็น ๕.๗%

ตอนที่ ๒ พัฒนาศักยภาพการประกอบการทางการเกษตรกลุ่มสมุนไพร
โดยมีการนำวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะมาโดยเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนามาให้ความรู้ด้านบรรจุภัณฑ์

ประวัติวิทยากร

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	นายวัชรวุธ พุทธิรินโน
(ภาษาอังกฤษ)	Mr.WatcharavutPhuttirinno
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์
หน่วยงาน	คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ที่อยู่	๙๕/๒ ถนนเชียงใหม่-ลำปาง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐
โทรศัพท์	๐๕๓-๔๑๔๒๕๐-๒ ต่อ ๒๗๙๓ Mobile : ๐๘๔-๐๔๑๙๓๔๕
E-mail	keam๕๓๐๐@hotmail.com, keamwatch@gmail.com

- กิจกรรมภายใต้"โครงการพัฒนานักออกแบบระดับชุมชน" ประจำปี ๒๕๖๐

ภาพแสดงการลงพื้นที่ให้ความรู้ด้านบรรจุภัณฑ์

จากการระดมสมองผลปรากฏว่า

ลงพื้นที่คืนข้อมูลด้านพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อยาหม่อง เพื่อนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาใช้ในการต่อยอด พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชนกลุ่มผู้สูงอายุต่อไป (กลุ่มวิสาหกิจ ยาหม่องเสลดพังพอน) ซึ่งในการคืนข้อมูลครั้งนี้ ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ โดยได้สรุปประเด็นที่กลุ่มผู้วิจัยจะนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหม่องเสลดพังพอนของชุมชน ดังนี้

ภาพแสดงการระดมสมองและคัดเลือกแบบในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๘๙๐

ภาพแสดงบรรจุภัณฑ์และฉลากเดิมที่ต้องการปรับเปลี่ยน

ด้านฉลากของผลิตภัณฑ์

๑.เพิ่มตรงตัวยาสำคัญ “เสลดพังพอนตัวผู้-ตัวเมีย” และ เมนทอล

๒.รหัสทะเบียนเลขที่ ๖-๕๐-๑๙-๐๑/๑-๐๐๒๘

๓.ตัด ประโยค แพทย์องค์รวม วัดต้นเหียว

๔.เรื่องสีของฉลาก ใช้สีเขียว และ เปลี่ยนจากต้นสน เป็นต้นเสลดพังพอน

ด้านผลิตภัณฑ์

๑.เพิ่มสายผลิตภัณฑ์ จากที่ทำเป็นลักษณะขี้ผึ้ง เพิ่มผลิตภัณฑ์เป็น ยาหม่องน้ำ

๒.เพิ่มขนาดของผลิตภัณฑ์ โดยเพิ่มผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กขึ้นมาอีก ๑ ผลิตภัณฑ์ เพื่อขยายกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

๓.ยังคงกลิ่นมิ้นต์ สาระแหน่ไว้คงเดิม แต่เรื่องสีของยาหม่อง ของลองพัฒนาผลิตภัณฑ์ก่อน และลองทดสอบตลาดก่อนจะตัดสินใจด้านข้อมูลอีกที

ด้านการพัฒนาศักยภาพชุมชนร่วมกัน

มีการคิดร่วมกันเพื่อทำยาหม่องน้ำเป็นสูตรใหม่เพื่อเป็นจุดขายและจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการแปรรูปสมุนไพรเพื่อการท่องเที่ยวประจำอำเภอสารภี

จากผลการสำรวจความต้องการซื้อยาหม่องน้ำและการระดมสมองของชุมชนจึงเกิดการออกแบบโลโก้ใหม่เพื่อให้ถูกต้องและชุมชนเลือกไปใช้ดังนี้

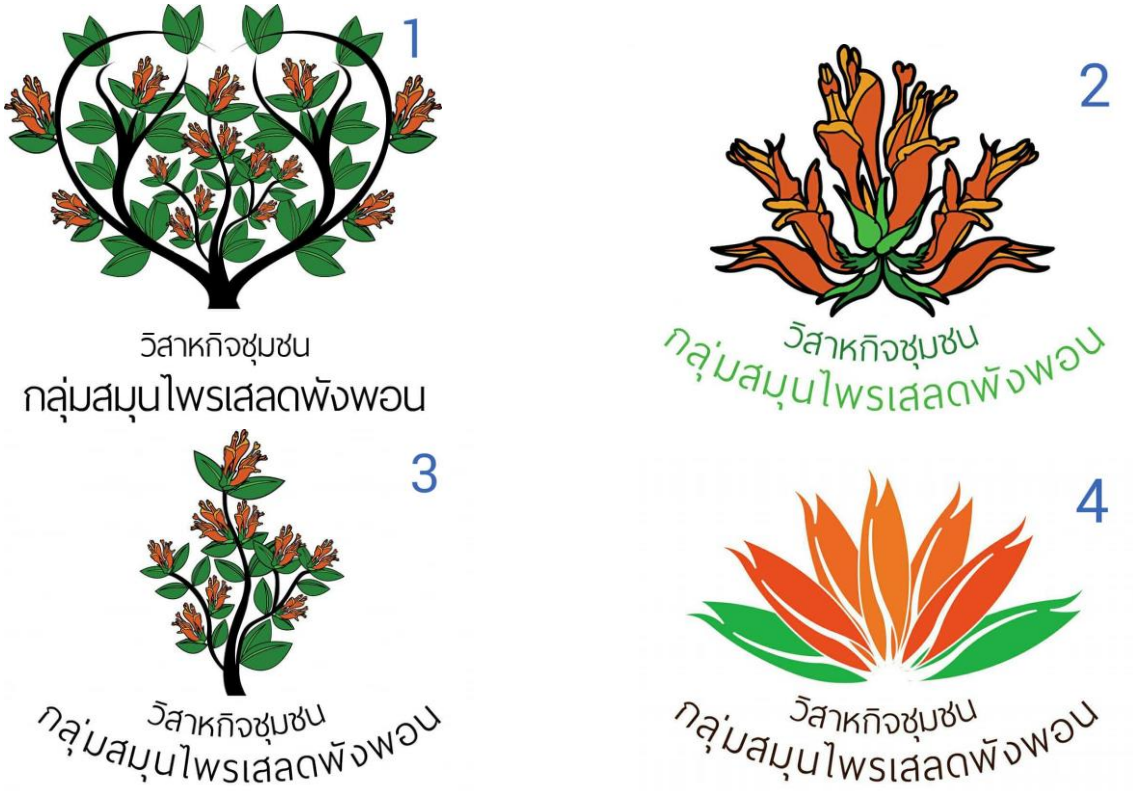

ภาพ โลโก้ใหม่เพื่อนำไปให้ชุมชนโหวตคัดเลือก

จากการคัดเลือกผลปรากฏว่าชุมชนได้คัดเลือกโลโก้หมายเลข ๓ เพื่อนำไปใช้แทนโลโก้เดิม

การออกแบบฉลากใหม่เพื่อให้ถูกต้องและชุมชนเลือกไปใช้ดังนี้

ภาพ ฉลากใหม่เพื่อนำไปให้ชุมชนโหวตคัดเลือก

จากการคัดเลือกผลปรากฏว่าชุมชนได้คัดเลือกฉลากหมายเลข ๔ เพื่อนำไปใช้แทนฉลากเดิม

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่เพื่อให้ชุมชนเลือกไปใช้ดังนี้

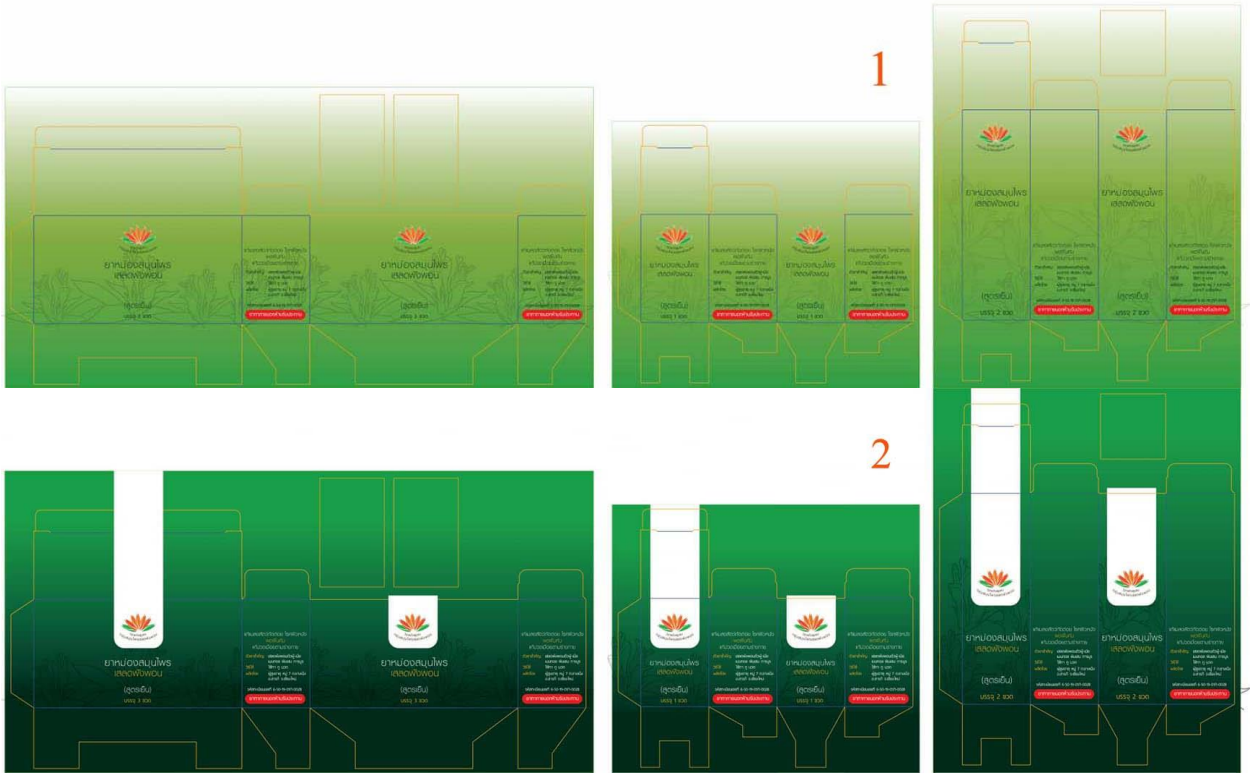

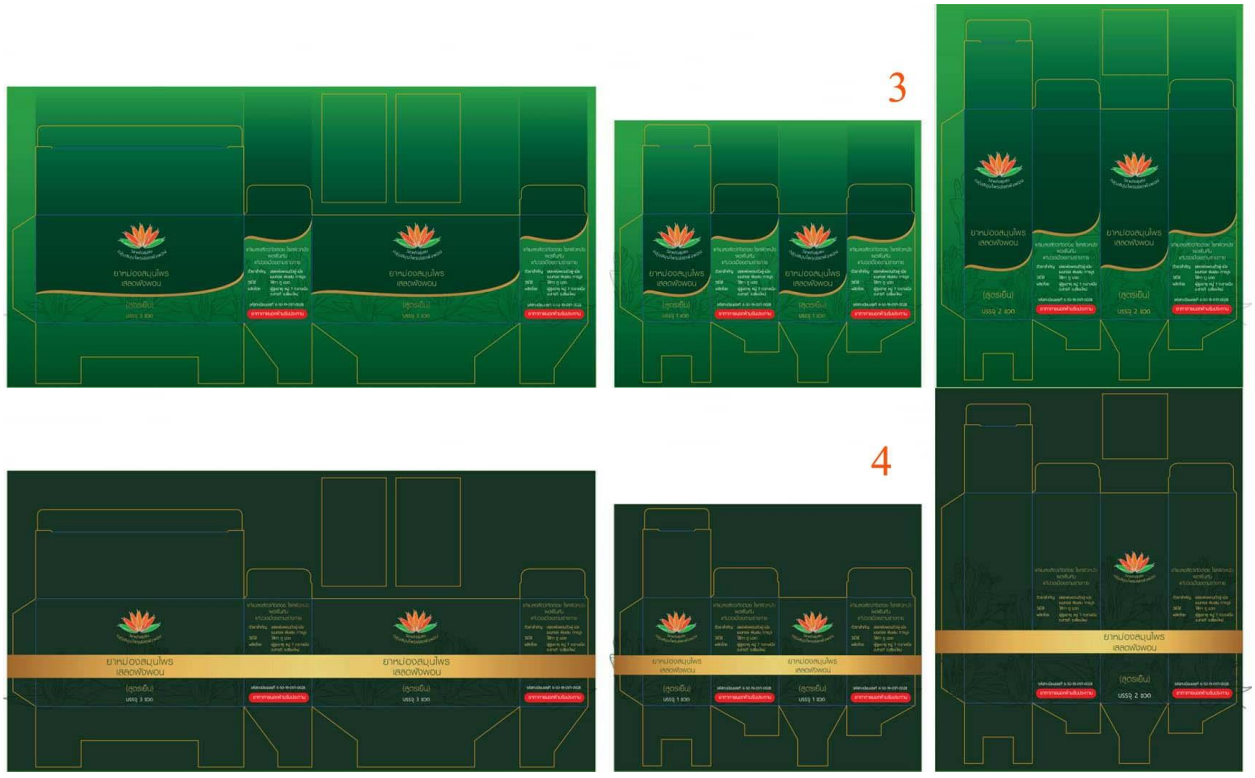

ภาพ บรรจุภัณฑ์ใหม่เพื่อนำไปให้ชุมชนโหวตคัดเลือก

จากการคัดเลือกผลปรากฏว่าชุมชนได้คัดเลือกฉลากหมายเลข ๑ เพื่อนำไปใช้แทนบรรจุภัณฑ์เดิม

ภาพต้นแบบการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่า

การพัฒนาศักยภาพการผลิตร่วมกับกลุ่มโดยให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตผ่านวิทยากรจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ภาพแสดงการให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตผ่านวิทยากร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเพิ่มเติมก่อนและหลังให้ความรู้สามารถสรุปได้ว่า จำนวนผู้เข้าร่วม ๔๐ คน มีนักศึกษาและชุมชนรวมถึงทีมวิจัยได้รับความรู้หลังจากการสัมภาษณ์กลุ่มเพิ่มขึ้นทุกคนดังนี้

๑. ความรู้ด้านการผลิต ผู้เข้าร่วมฟังการผลิตสามารถทำการผลิตร่วมกันกับชุมชนได้โดยได้รับความรู้จากการนำวัตถุดิบมาใช้ และขั้นตอนการผลิตที่เป็นระบบสามารถทำด้วยตนเองได้เมื่อกลับไป

๒. ความรู้ด้านการจัดองค์กร ทราบการจัดองค์กรเบื้องต้นอีกทั้งการแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความถนัดซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารองค์กร

๓. ความรู้ด้านการตลาด ได้รับความรู้จากการผลิตสินค้าตามความต้องการของตลาดโดยจากการคืนข้อมูลการสำรวจผู้ใช้ยาหม่องทำให้ผลิตสินค้าได้ตามความต้องการของผู้บริโภคจริงๆ

๔. ความรู้ด้านบัญชีการเงิน ได้รับความรู้ด้านการคำนวณต้นทุนสินค้าสามารถนำไปปรับใช้ให้การคำนวณต้นทุนเป็นไปตามความเป็นจริงและครอบคลุมค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ตอนที่ ๓ เพิ่มมูลค่าสินค้าแปรรูปทางการเกษตรของชุมชน

ใช้เครื่องมือ ๔P’s (ส่วนผสมทางการตลาด)

๑. Product (ผลิตภัณฑ์)

โดยการลงมือทำเป็นการบริการวิชาการร่วมกันระหว่างนักศึกษาและชุมชนเพื่อให้ได้ยาหม่องน้ำสูตรใหม่เพื่อใช้ในการจำหน่ายโดยมีนายประเสริฐ ทองขันธ์ ปราชญ์ชุมชนเป็นวิทยากรหลักโดยมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

วัตถุดิบประกอบด้วย

๑. การบูร

๒. พิมเสน

๓. เมนทอล

๔. เสลดพังพอน

๕. น้ำมันงา

๖. สีผสมอาหารสีเขียว

๗. น้ำมันระกำ
๘. น้ำมันสาระแน่

ภาพวัตถุดิบในการทำยาหม่องน้ำ

ขั้นตอนการผลิตส่วนที่๑

ภาพจัดเตรียมการบูร ๑ กรัม

ภาพจัดเตรียมพิมเสน ๑ กรัม

ภาพจัดเตรียมเมนทอล ๑.๕ กรัม

ภาพ คนให้เข้ากันจนละลายเป็นน้ำ

ภาพ ตั้งหม้อน้ำร้อน

ภาพ วางหม้อการบูรบนน้ำร้อนคนจนละลายเป็นน้ำ

ขั้นตอนการผลิตส่วนที่ ๒

ภาพ ตัดเสลดพังพอนเป็นชิ้น

ภาพ ตั้งไฟเทน้ำมันงาลงไปในกระทะ

ภาพ เทเสลดพังพอนลงในกระทะคั่วไฟอ่อนจนกรอบ

ภาพ ตักเสลดพังพอนออกจากกระทะ

ภาพ เทน้ำมันงาบนผ้ากรอง

ภาพ รอน้ำมันงาหายร้อน ประมาณ ๑๐ นาทีแล้วใส่สีลงไป

ขั้นตอนการผลิตส่วนที่ ๓

ภาพ เทส่วนที่ ๑ และส่วนที่๒ รวมกันใส่น้ำมันระกำ,น้ำมันสะระแหน่

ภาพ คนให้เข้ากันแล้วนำไปบรรจุใส่ขวด

ภาพ เพิ่มมูลค่าสินค้าแปรรูปทางการเกษตรของชุมชนโดยการทำยาหม่องน้ำสูตรใหม่

ภาพ ยาหม่องน้ำสูตรใหม่ผ่านการบรรจุและติดฉลาก

๒. Price (ราคา)

โดยการคำนึงถึงกลุ่มผู้บริโภคที่ได้ทำการสำรวจเบื้องต้นมาซึ่งราคามีส่วนในการตัดสินใจซื้อจึงได้กำหนดตามราคาตามปัจจัยภายในคือต้นทุนตลาด ลักษณะประเภทสินค้าที่ขาย และปัจจัยภายนอกคือกลุ่มผู้บริโภคและภาวะเศรษฐกิจ

มีขั้นตอนการกำหนดราคาดังนี้

๒.๑ วัตถุประสงค์ในการตั้งราคา มุ่งยอดขาย เพราะเป็นสินค้าใหม่ในชุมชนหากราคาแพงเกินไปจะไม่เกิดการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์

๒.๒ คาดคะเนปริมาณความต้องการซื้อสินค้า โดยการสำรวจจากแบบสอบถามผู้บริโภคนิยมซื้อแบบปลีกปริมาณ ๑ – ๓ ชิ้น และอุปสงค์ต่อราคา ๑ ชิ้น คือไม่เกิน ๑๐๐ บาท

๒.๓ คาดคะเนต้นทุน มีการนำต้นทุนการผลิต การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด มาบวกกับกำไรที่ต้องการ

๒.๔ วิเคราะห์ต้นทุนราคาและสินค้าของคู่แข่งขัน ได้มีการศึกษาคู่แข่งซึ่งส่วนมากจะเป็นขนาด ๑๐๐ ซีซี ราคา ๘๐-๑๐๐ บาท

๒.๕ เลือกวิธีตั้งราคา เป็นการตั้งราคามุ่งที่ต้นทุนมาบวกกับกำไร

๒.๖ การตัดสินใจเลือกราคา มาจากการคำนวณต้นทุนบวกกับกำไรไม่มากอันเนื่องมาจากเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนไม่มุ่งหวังที่กำไรแต่ต้องการให้คนในชุมชนได้ใช้สมุนไพรที่ดีและเพิ่มสายผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับตัวสินค้าดังนั้นจึงกำหนดราคาขายที่ ๓๕ บาทต่อปริมาตรสุทธิ ๕๐ ซีซี

๓. Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)

ใช้การจัดจำหน่าย ๒ ช่องทางคือ

ทางตรง จำหน่ายในชุมชนโดยไม่ผ่านคนกลางในกรณีจ้างทำงานหรือกิจกรรมในชุมชน อาทิ ทำเป็นของขวัญ ของชำร่วยใน งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพฯลฯ

ข้อดี

๑. ลูกค้าสั่งซื้อในปริมาณมากเมื่อมีกิจกรรมในชุมชน

๒. ไม่ต้องสต็อคหรือจัดเก็บสินค้าทำเมื่อมีคำสั่งซื้อ

๓. สินค้าถึงมือผู้บริโภครวดเร็ว

ข้อเสีย

๑. ไม่มียอดขายหากต้องรอคำสั่งซื้อถึงจะเกิดการผลิต

๒. ต้องมีการให้ส่วนลดถึงจะดึงดูดใจผู้ซื้อในปริมาณมาก

ทางอ้อม จำหน่ายผ่านคนกลาง อาทิ วัดในอำเภอสารภี โรงพยาบาล ตลาดชุมชน ฯลฯ

ข้อดี

๑. ผู้บริโภคภายนอกรู้จักและได้ลองใช้สินค้า

๒. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้ากระจายได้กว้างขวาง

ข้อเสีย

๑. ราคาสินค้าสูงกว่าซื้อจากผู้ผลิต

๒. ต้องสต็อคสินค้าเพื่อจำหน่ายอาจเกิดการชำรุดได้

๔. Promotion (การส่งเสริมการตลาด)

ใช้การส่งเสริมการขายโดยมีวิธีตามวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. การดึงลูกค้าใหม่ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ยาหม่องน้ำสูตรใหม่กลุ่มผู้บริโภคจึงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่อยู่ระหว่างช่วงวัยรุ่นถึงวัยทำงานจึงมีการให้ทดสอบผลิตภัณฑ์และจำหน่ายโดยเมื่อซื้อ ๓ ขวดราคา ลดราคาให้อยู่ที่ ๑๐๐ บาททำให้ลูกค้าสนใจเพราะราคาไม่แพง

๒. การส่งเสริมลูกค้าในปัจจุบันให้ซื้อสินค้าในปริมาณมากโดยให้ส่วนลดเมื่อซื้อจำนวน ๕๐๐ ขวดขึ้นไปลดเหลือขวดละ ๓๐ บาท

๓. การเพิ่มอัตราการใช้ผลิตภัณฑ์ จากเดิมผู้บริโภคซื้อยาหม่องแบบขี้ผึ้งเพียงอย่างเดียวก็เพิ่มการส่งเสริมการขายโดยลดราคายาหม่องน้ำขายคู่ไปพร้อมกันในราคาที่ถูกกว่าซึ่งงบรรจุภัณฑ์ยาหม่องน้ำขนาด ๕๐ ซีซีเป็นขวดเล็กพกพาสะดวกจึงเพิ่มอัตราการซื้อซ้ำบ่งบอกการใช้งานและสรรพคุณไว้ชัดเจนและหลากหลาย

จากการนำทฤษฎี ๔P's มาใช้ร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดผลลัพธ์ดังนี้

ทำให้ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานมีมูลค่าเพิ่มจากการที่ชุมชนกลุ่มยาหม่องเสลดพังพอนได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนภูมิปัญญาที่สามารถต่อยอดสู่การเป็นผลิตภัณฑ์ในพื้นที่คัดเลือกระดับอำเภอในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑ จัดโดยพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ โรงแรมเชียงใหม่ออคิด

ภาพ ชุมชนนำข้อมูลขึ้นเวทีคัดเลือกระดับอำเภอ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เมื่อวันที่๒๓-๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ชุมชนกลุ่มยาหม่องเสลดพังพอน ได้เป็นตัวแทนระดับจังหวัด นำความรู้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเข้าเป็นตัวแทนอำเภอสารภี ในการคัดเลือกระดับจังหวัดเข้าสู่การสร้างมูลค่าสินค้าสู่ OTOP ณ เฮือนราชพฤกษ์ สวนทวีชล จ.เชียงใหม่

ภาพ ชุมชนนำความรู้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเข้าเป็นตัวแทนระดับจังหวัด

๔.๕ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๖

ชื่อโครงการ : การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าโครงการ : อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๘๒-๔๖๔๕๔๑๗/Satchuset@feu.edu

สังกัด/คณะ : ภาควิชาการสื่อสารการตลาด คณะนิเทศศาสตร์

งบประมาณ : ๒๒๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

ผลการวิจัย (Outputs)

โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดย เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ *๑)เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และ ๒)เพื่อเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์เดิมกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่* ในการดำเนินการในโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดรูปแบบการดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และคำถามงานวิจัย ดังมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามงานวิจัย
๑) เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	๑.อัตลักษณ์ท้องถิ่นเดิมที่โดดเด่นใน ๓ พื้นที่มีอะไรบ้าง และจะสามารถเชื่อมโยงร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดอัตลักษณ์ใหม่ได้อย่างไร ๒.รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่สอดรับกับอัตลักษณ์และมีศักยภาพในการดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายเป็นอย่างไร ๓.ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับศักยภาพชุมชนเป็นอย่างไร
๒) เพื่อเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์เดิมกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	๔.รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นจะสามารถเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างไร

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดกรอบการทำงานโดยดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย และแผนดำเนินงาน (Action Plan) ดังภาพ

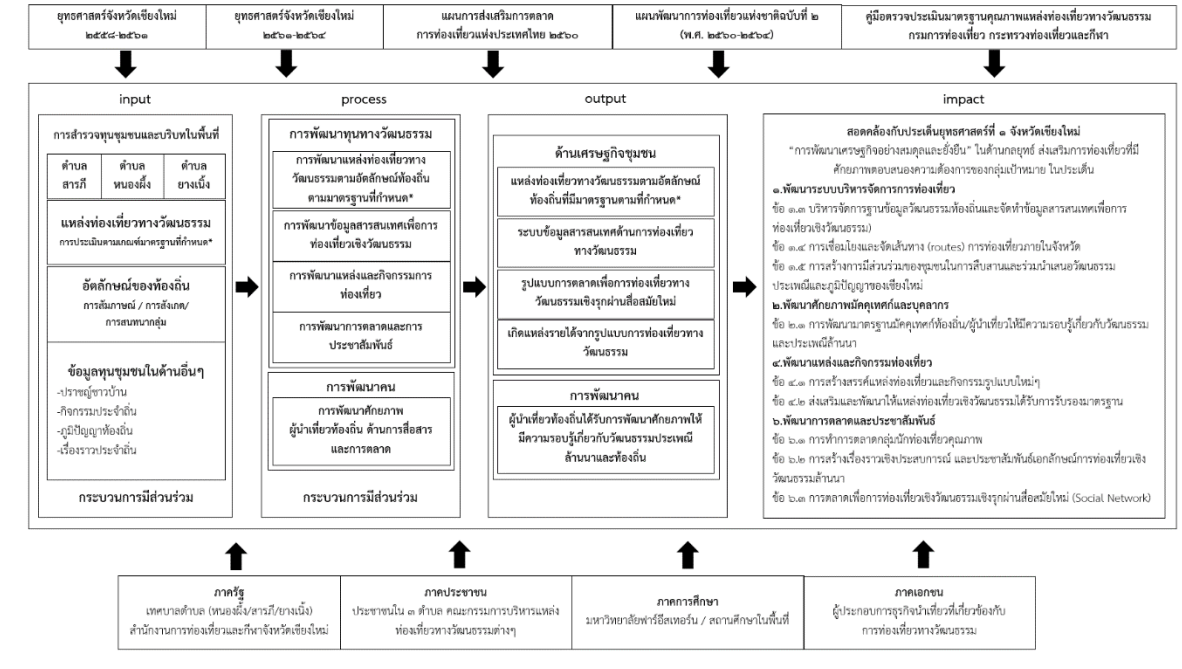

*มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

นอกจากการกำหนดแนวทางการดำเนินงานแล้ว ทางคณะผู้วิจัยยังได้มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานเพิ่มเติมโดยพิจารณาจากคำหลักที่ปรากฏในวัตถุประสงค์โครงการวิจัยดังต่อไปนี้

<u>อัตลักษณ์ท้องถิ่น</u> คือ ความเป็นตัวตน ที่สะท้อนจากชีวิตประจำวัน หรือวิถี ซึ่งหมายถึงการใช้ชีวิตปกติ ดังนั้น “ทุกสิ่งทุกอย่างที่รายรอบตัวคืออัตลักษณ์ (ไพโรจน์ ธีระประภา, ๒๕๕๘)

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การเดินท่องเที่ยว เพื่อ การเรียนรู้วัฒนธรรมในแหล่งต่างๆ ที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี หรือเทศกาลต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความ เพลิดเพลิน และเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทองถิ่นให้คงอยู่ต่อไป (http://library.senate.go.th/document/Ext๗๙๘๒/๗๙๘๒๐๑๘_๐๐๐๗.PDF)

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมออกเป็นประเภทย่อยได้ ๕ ประเภท คือ ๑.การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ๒.การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี ๓.การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท ๔.การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ๕.การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม

องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจอยู่ ๑๐ ประการ คือ

๑.๑ ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น

๑.๒ โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ

๑.๓ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง รวมทั้ง ซากปรักหักพัง

๑.๔ ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก

๑.๕ ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา

๑.๖ ดนตรีการแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่างๆ

๑.๗ ภาษาและวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา

๑.๘ วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียมการรับประทานอาหาร

๑.๙ ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ

๑.๑๐ ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

เมื่อดำเนินการพิจารณาจากกรอบแนวคิดและกรอบการดำเนินการภายใต้นิยามของคำหลักแล้ว จึงได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการตาม Action Plan ดังมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นการเตรียมการ : การสร้างความสัมพันธ์, การสำรวจศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว,การเข้าสู่ชุมชน, การเตรียมคนและเครือข่าย โดยในขั้นตอนดังกล่าวมีการกำหนดขั้นตอนย่อยในการดำเนินการทั้งสิ้น ๓ ขั้นตอนย่อยดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑

การร่วมกิจกรรมในพื้นที่และการจัดเวทีแนะนำโครงการกับผู้นำชุมชนใน ๓ พื้นที่ ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตงาน โดยดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี ยางเนิ้ง และหนองผึ้ง และพัฒนาชุมชน

ขั้นตอนที่ ๒

กิจกรรมสำรวจศึกษาชุมชน โดยการสำรวจในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (สถานที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ จุดเด่น เรื่องราว ประเพณี และเทศกาลตลอดจนปฏิทินกิจกรรมต่างๆ) รวมไปถึงปราชญ์ชาวบ้าน,ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการ สังเกตุ,บันทึก,ถ่ายภาพ เพื่อนำผลมาคัดเลือกสถานที่ร่วมกับชุมชน

ขั้นตอนที่ ๓

จัดเวทีในการประชุมร่วมกับ คนในชุมชนเป้าหมาย, นักพัฒนา (ผู้นำกลุ่มหรือชุมชน), หน่วยงานภาครัฐ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการร่วมกิจกรรมพิเศษในพื้นที่ เพื่อทำการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

ผลการดำเนินงานในขั้นการเตรียมการและความสอดคล้องกับคำถามการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๑

การร่วมกิจกรรมในพื้นที่และการจัดเวทีแนะนำโครงการกับผู้นำชุมชนใน ๓ พื้นที่ ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตงาน โดยดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี ยางเนิ้ง และหนองผึ้ง และพัฒนาชุมชน

ผลการดำเนินการ

๑.มีการร่วมกิจกรรมในพื้นที่และจัดเวทีแนะนำโครงการกับผู้นำชุมชนใน ๓ พื้นที่ ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ใน ๓ พื้นที่ทั้งตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ผลจากการดำเนินการ พบว่าในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งชุมชนให้ความสำคัญ ได้แก่วัดต่างๆ ซึ่งปัจจุบันในอำเภอสารภีมีจำนวนวัดทั้งสิ้น ๖๖ วัด (พงษ์กร จันทราช, ม.ป.ป.) หากแต่เมื่อพิจารณาเฉพาะวัดที่อยู่ในพื้นที่ ๓ ตำบลเป้าหมาย คือ ตำบลสารภี ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑ วัด ดังตาราง

ตำบล	จำนวนวัด	รายชื่อวัด
ตำบลยางเนิ้ง	จำนวน ๖ วัด	๑.วัดกู่เสือ ๒.วัดแสนหลวง ๓.วัดเวฬุวัน ๔.วัดศรีโพธาราม ๕.วัดพระนอนป่าเก็ดถี่ ๖.วัดต้นเหียว
ตำบลสารภี	จำนวน ๗ วัด	๑.วัดสารภี ๒.วัดปากกอง ๓.วัดฮ่องกอก ๔.วัดช่างเคิ่ง ๕.วัดมงคลวนาราม ๖.วัดกอประจำโฮง ๗.วัดต้นผึ้ง
ตำบลหนองผึ้ง	จำนวน ๘ วัด	๑.วัดพระนอนหนองผึ้ง ๒.วัดดอนจีน ๓.วัดสันคือ ๔.วัดกองทราย ๕.วัดป่าแคโยง ๖.วัดผางยอย ๗.วัดเชียงแสน ๘.วัดอุโบสถ

ทั้งนี้ในปัจจุบันการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของพื้นที่ ตำบลสารภี ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ยังไม่มีการดำเนินการในรูปแบบบูรณาการกัน รวมไปถึงการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดยังไม่มีการดำเนินการ เห็นได้จากระบบฐานข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอสารภี ที่จัดทำโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการระบุสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอสารภีไว้เพียง ๓ แห่งเท่านั้น ได้แก่ ๑)เวียงกุมกาม ๒)วัดพระนอนป่าเก็ดถี่ ๓)วังมัจฉาพญาชมพู ซึ่งทั้ง ๓ แห่งมีเพียง วัดพระนอนป่าเก็ดถี่เท่านั้นที่อยู่ในพื้นที่ เทศบาลตำบลยางเนิ้ง ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ในพื้นที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ชาวบ้านในพื้นที่ให้การยอมรับและได้มีการกำหนดเกณฑ์ร่วมกันในการพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในด้าน ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น ตัวแทนจาก ๓ พื้นที่จึงได้กำหนดขอบเขตในการสำรวจเบื้องต้นได้แก่ *วัดและสถานที่สำคัญที่มีพื้นที่ตามแนวตลอดเส้นทางต้นยางนา* ซึ่งถือเป็นจุดร่วมของทั้ง ๓ ตำบล จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ แห่งดังนี้ ๑.วัดเวฬุวัน ๒.วัดกู่เสือ ๓.วัดกองทราย ๔.วัดพระนอนหนองผึ้ง ๕.วัดสารภี ๖.วัดช่างเคิ่ง ๗.วัดปากกอง ๘.วัดแสนหลวง ๙.วัดศรีโพธาราม ๑๐.ศาลเจ้าแดนเมือง และ ๑๑.เหมืองฝายพญาคำ สำหรับในประเด็นการพิจารณาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเรื่อง ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ พบว่ามีการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ที่สอดรับกับองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่

๑.การสวดมนต์และตักบาตรข้ามปี (ตักบาตรเที่ยงคืน)

๒.ประเพณีสงกรานต์ต้นยาง

๓.ประเพณีทำบุญประจำปีศาลเจ้าแดนเมือง

๔.ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อแสนหลวง

๕.ประเพณีบวชต้นยาง

ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง รวมไปถึงเทศกาลและประเพณีต่างๆ หากได้รับการพัฒนาที่สอดรับกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โดยเฉพาะ การพัฒนาในเรื่องมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม , การสร้างเรื่องราวที่เป็นผลมาจากภูมิปัญญาและตำนานดั้งเดิม รวมไปถึงการพัฒนารูปแบบการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่นจะช่วยให้ท้องถิ่นเกิดแหล่งรายได้จากรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นอันจะสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดไปสู่จุดเด่นของพื้นที่ในรูปแบบ สารภีแบรนด์ต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานระยะที่ ๑ (ขั้นตอนการเตรียมการ) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอนและระยะในการดำเนินงาน	ผลการดำเนินการ	ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
ขั้นตอนการเตรียมการ (ระยะที่ ๑) การร่วมกิจกรรมในพื้นที่และการจัดเวทีแนะนำโครงการกับผู้นำชุมชนใน ๓ พื้นที่ ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตงาน โดยดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี ยางเนิ้ง และหนองผึ้ง และพัฒนาชุมชน	มีการกำหนดขอบเขตในการสำรวจเบื้องต้นโดยพิจารณาร่วมในองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒธรรมในประเด็น ๑) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น และ ๒)ประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งได้มีการกำหนดให้มี	สอดคล้องกับ ๑)เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งจากการดำเนินการที่มีการกำหนดแนวทางการสำรวจเบื้องต้นภายใต้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้เบื้องต้น

ขั้นตอนและระยะในการดำเนินงาน	ผลการดำเนินการ	ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
	การสำรวจ*วัดและสถานที่สำคัญที่มีพื้นที่ตามแนวตลอดเส้นทางต้นยางนา* ซึ่งถือเป็นจุดร่วมของทั้ง ๓ ตำบล จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ แห่ง และมีประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านจำนวน ๕กิจกรรม	ในเรื่องแหล่งประวัติศาสตร์ และ อัตลักษณ์ท้องถิ่นเบื้องต้นในด้านประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ขั้นตอนที่ ๒

กิจกรรมสำรวจศึกษาชุมชน โดยการสำรวจในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (สถานที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ จุดเด่น เรื่องราว ประเพณี และเทศกาลตลอดจนปฏิทินกิจกรรมต่างๆ) รวมไปถึงปราชญ์ชาวบ้าน,ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการ สังเกตุ,บันทึก,ถ่ายภาพ เพื่อนำผลมาคัดเลือกสถานที่ร่วมกับชุมชน

คณะผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการสำรวจศึกษาชุมชน โดยเริ่มต้นจากวัดต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ๓ ตำบลเป้าหมาย คือ ตำบลสารภี ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑ วัด ดังตาราง

ตำบล	จำนวนวัด	รายชื่อวัด
ตำบลยางเนิ้ง	จำนวน ๖ วัด	๑.วัดกู่เสือ ๒.วัดแสนหลวง ๓.วัดเวฬุวัน ๔.วัดศรีโพธาราม ๕.วัดพระนอนป่าเก็ดถี่ ๖.วัดต้นเหียว
ตำบลสารภี	จำนวน ๗ วัด	๑.วัดสารภี ๒.วัดปากกอง ๓.วัดฮ่องกอก ๔.วัดช่างเคิ่ง ๕.วัดมงคลวนาราม ๖.วัดกอประจำโฮง ๗.วัดต้นผึ้ง
ตำบลหนองผึ้ง	จำนวน ๘ วัด	๑.วัดพระนอนหนองผึ้ง ๒.วัดดอนจีน ๓.วัดสันคือ ๔.วัดกองทราย ๕.วัดป่าแคโยง ๖.วัดผางยอย ๗.วัดเชียงแสน ๘.วัดอุโบสถ

ในการดำเนินการสำรวจได้กำหนดกรอบแนวทางในการสำรวจในประเด็น สถานที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ จุดเด่น เรื่องราว ประเพณี และเทศกาลตลอดจนปฏิทินกิจกรรมต่างๆ โดยกำหนดเส้นทางในการสำรวจร่วมกับเทคโนโลยี Google map โดยใช้ Google Map ในการกำหนดพิกัดและกำหนดเส้นทางในการเดินทางสำรวจดังมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

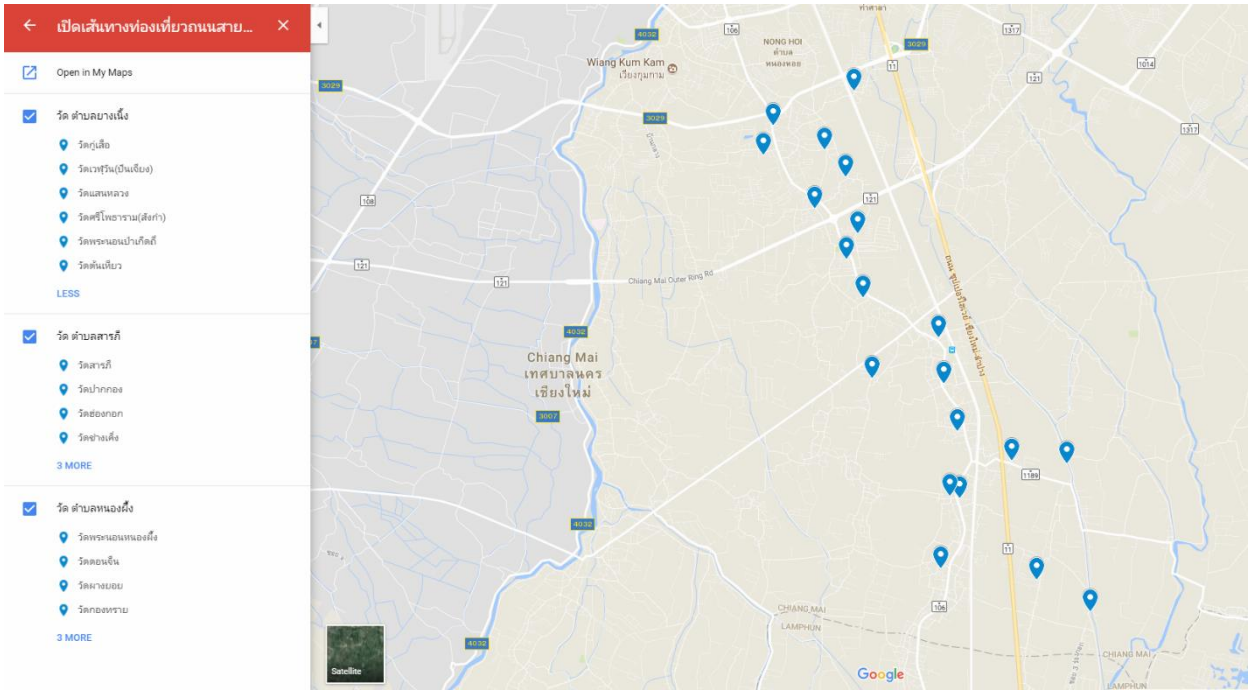

ในขั้นตอนการสำรวจมีการประยุกต์ใช้ แบบประเมินออนไลน์ โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินในประเด็น ป้ายทางเข้า/ที่จอดรถ/ที่นั่งพัก/สิ่งอำนวยความสะดวกคนพิการ/ร้านอาหาร/ของที่ระลึก/ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด/QR Code/ห้องน้ำ ดังปรากฏผลการสำรวจดังนี้

ตำบล	ชื่อวัด	สิ่งอำนวยความสะดวก	จุดเด่น
ตำบลยางเนิ้ง	วัดกู่เสือ	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	๑.มีหอธรรมแบบทรงล้านนาโบราณ ๒.ทางเข้าวัดมีรั้วกำแพงที่โค้งสีขาวสวยงาม ๓.ป้ายคำสอนการใช้ชีวิตรอบพระวิหาร
ตำบลยางเนิ้ง	วัดแสนหลวง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	๑.ศาลเจ้าแสนหลวง ๒.องค์พระธาตุสีขาวเด่น ๓.มีประเพณีแห่พระเจ้าแสนหลวง ๔.ความเชื่อการมากราบไหว้หรือบนบานการขายที่ดินจะสำเร็จได้
ตำบลยางเนิ้ง	วัดเวฬุวัน	ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	๑.ศาลาเอนกประสงค์ ๒.ชมรมผู้สูงอายุ ๓.ต้นตาลที่มีอายุเก่าแก่
ตำบลยางเนิ้ง	วัดศรีโพธาราม	ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	๑.ซุ้มประตูวัดใหญ่สวยงาม ๒.ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตำบล	ชื่อวัด	สิ่งอำนวยความสะดวก	จุดเด่น
ตำบลยางเนิ้ง	วัดพระนอนป่าเก็ดถิ่	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	-
ตำบลยางเนิ้ง	วัดต้นเหียว	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลสารภี	วัดสารภี	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	-
ตำบลสารภี	วัดปากกอง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลสารภี	วัดฮ่องกอก	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลสารภี	วัดช่างเคิ่ง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก	-
ตำบลสารภี	วัดมงคลวนาราม	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลสารภี	วัดกอประจำโฮง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	-
ตำบลสารภี	วัดต้นผึ้ง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลหนองผึ้ง	วัดพระนอนหนองผึ้ง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ป้ายประวัติที่มาเรื่องราวของวัด, ห้องน้ำ	๑.พิพิธภัณฑ์ชัยสีลพุทธภิรักษ์ ๒.บ่อน้ำทิพย์สายตาพระนอน ๓.อุโบสถเก่า ๔.ศูนย์พุทธศาสนา ๕.ศาลาปฏิบัติธรรม ๖.คำสอนการใช้ชีวิตเขียนติดกำแพงด้านในวัด ๗.ต้นสาละ ๘.พระนอนขนาดใหญ่ ๙.พระพุทธรูปพระเจ้าทันใจ
ตำบลหนองผึ้ง	วัดดอนจืน	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	วิหารทรงจตุรมุข
ตำบลหนองผึ้ง	วัดสันคือ	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลหนองผึ้ง	วัดกองทราย	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลหนองผึ้ง	วัดป่าแคโยง	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-
ตำบลหนองผึ้ง	วัดผางยอย	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	พระพุทธรูปประธานในวิหารสีขาว
ตำบลหนองผึ้ง	วัดเชียงแสน	ป้ายทางเข้า, ที่จอดรถ, ที่นั่งพัก, ห้องน้ำ	-

สำหรับการสำรวจในส่วนของปราชญ์ชาวบ้าน,ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำผลมาคัดเลือกสถานที่ร่วมกับชุมชนนั้น ประสบปัญหาเนื่องจากระยะเวลาในการเก็บข้อมูลไม่สัมพันธ์กับความสะดวกของกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล เนื่องจาก ตรงกับฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย และ ในพื้นที่มีการเตรียมความพร้อมและมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีถวายพระเพลิงรัชกาลที่ ๙ ส่งผลให้การลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลไม่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้คณะผู้วิจัยเองยังได้มีการทบทวนกรอบการดำเนินการในส่วนของการ สำรวจข้อมูลทุนชุมชน โดยพิจารณาภายใต้แนวคิดการสำรวจทุนชุมชน (Duality of Community Analysis) ของ P.Bourdieu เพื่อนำมาปรับกรอบในการสำรวจทุนชุมชน ซึ่งมีการกำหนดกรอบการดำเนินการในการสำรวจทุนชุมชนเพิ่มเติมดังตาราง

ลักษณะทุนชุมชนตามนิยาม P.Bourdieu	**แผนการดำเนินการ (เดิม)**	**แผนการดำเนินการ (ใหม่)**
ทุนเศรษฐกิจ	-	สำรวจฐานข้อมูลเศรษฐกิจชุมชนใน ๓ พื้นที่ร่วมกับปลัดเทศบาล และ พัฒนาชุมชน
ทุนวัฒนธรรม	สำรวจกิจกรรมประจำถิ่น /สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประจำถิ่น	สำรวจกิจกรรมประจำถิ่นและสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและทุนทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมและแผนที่กิจกรรมประเพณีของชุมชน
ทุนสัญลักษณ์	สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น	สำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ใน ๓ พื้นที่ร่วมกับ ปลัดเทศบาล นักพัฒนาชุมชน กลุ่มประชาคมด้านปราชญ์ชุมชน และ ทุนสัญลักษณ์ในพื้นที่
ทุนสังคม	สำรวจเรื่องราวประจำถิ่น	สำรวจทุนทางสังคมและเรื่องราวประจำถิ่น ผ่านกระบวนการกลุ่มกับชุมชนใน ๓ พื้นที่ร่วมกับปลัดเทศบาล และ พัฒนาชุมชน
ประสบการณ์ในอดีต	สำรวจปราชญ์ชาวบ้าน	สำรวจฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านและประสบการณ์ในอดีต ผ่านกระบวนการกลุ่มกับชุมชนใน ๓ พื้นที่ร่วมกับ ปลัดเทศบาล พัฒนาชุมชน และกลุ่มประชาสังคมในพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อสำรวจในประเด็นเรื่องราว ประเพณี และเทศกาลตลอดจนปฏิทินกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงปราชญ์ชาวบ้าน,ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการ สังเกตุ,บันทึก,ถ่ายภาพ เพื่อนำผลมาคัดเลือกสถานที่ร่วมกับชุมชน ดังปรากฏผลการดำเนินการดังนี้

<u>ผลการดำเนินการ</u>

มีการดำเนินการในรูปแบบเวทีชุมชนโดยดำเนินการร่วมกับกลุ่ม “เขียว สวย หอม” โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อสร้างเครือข่ายและแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินการ ๒) เพื่อรวบรวมข้อมูลกิจกรรมในพื้นที่จำแนกตามเดือนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยกิจกรรมทั้งหมดดำเนินการในพื้นที่ส่วนกลาง วัดสารภี และมีผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินการ
เพื่อสร้างเครือข่ายและแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินการ	ในการดำเนินการสามารถสร้างเครือข่ายการดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ โดยในการดำเนินกิจกรรม จัดขึ้นในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๒๔ คน จำแนกตามพื้นที่ดังนี้ **พื้นที่ตำบลสารภี** จำนวน ๗ คน ดังนี้ นายประสิทธิ สิธา, นายประยุทธ ทรงคำ, นายสุรศักดิ์ นวลคำ, นางจารุพันธ์ แสงใส, นางอำไพ อุ่นโพธิ์, นายทนงศักดิ์ สุริยะ, จ.ส.อ.ไกรลาศ สิงห์ทองโกชุม **พื้นที่ตำบลหนองผึ้ง** จำนวน ๖ คน ดังนี้ น.ต.เวียด โบสถ์ทอง, นายกัมภุช สินสืบผล,นายศรีทน แสนดี,นายณรงค์ กันทะวงค์, นายทวี บุญเป็ง, นางสาววิไล สูงศักดิ์ **พื้นที่ตำบลยางเนิ้ง** จำนวน ๔ คน ดังนี้ นางณิชาภา บุญแก้วชยนต์, นายนงค์ อนทวัง, นางสมพร มูลศรี, นางผ่องพรรณ โพธิ สมาชิกเครือข่าย เขียวสวยหอม ๕ คน ทีมผู้ช่วยนักวิจัย ๒ คน ผลการดำเนินการมีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในประเด็น “ความต้องการของเครือข่ายขับเคลื่อนในพื้นที่ในการรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่” ทั้งนี้ในการดำเนินการมีการให้น้ำหนักในส่วนของต้นยางในพื้นที่ และสรุปเป็นประเด็นความต้องการในเรื่อง องค์ความรู้ในการดูแลรักษาและตัดแต่งต้นยางสารภี รวมไปถึง การพัฒนากลุ่มเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต้นยางในพื้นที่ ซึ่งผลที่ได้ถูกส่งต่อไปยังคณะผู้วิจัยที่ดำเนินการในส่วนของ การพัฒนาผู้นำแบบไม่เป็นทางการเพื่อดำเนินการกำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป
เพื่อรวบรวมข้อมูลกิจกรรมในพื้นที่จำแนกตามเดือนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม	ในการดำเนินการเป็นไปในรูปแบบของการจัดทำปฏิทินกิจกรรม โดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากการกำหนดเดือนและตำบลลงในกระดาษบอร์ดและแจกกระดาษ Post it เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ โดยทำการติด sticker ลงบนบอร์ดที่กำหนด ผลการดำเนินการสามารถสรุปกิจกรรมจำแนกตามเดือนและพื้นที่ได้ดังตาราง

ตารางแสดงกิจกรรมใน ๓ พื้นที่ จำแนกตามเดือน

เดือน	พื้นที่			กิจกรรมจำแนกตามตำบล
	หนองผึ้ง	สารภี	ยางเนิ้ง	
มกราคม	☑		☑	หนองผึ้ง (ทำบุญตักบาตรปีใหม่ต้นยาง, พิธีบวชต้นยางนา) ยางเนิ้ง (รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ, พิธีบวชต้นยางนา)
กุมภาพันธ์	☑			หนองผึ้ง (พิธีสรงน้ำพระธาตุวัดป่าแคโยง)
มีนาคม				ไม่มีการจัดกิจกรรม
เมษายน	☑	☑	☑	หนองผึ้ง (ประเพณีสงกรานต์) สารภี (ตานก๋วยสลาก, บวงสรวงศาลเจ้าแดนเมือง ,รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ) ยางเนิ้ง (รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ)
พฤษภาคม	☑			หนองผึ้ง (สรงน้ำพระนอนหนองผึ้ง)
มิถุนายน				ไม่มีการจัดกิจกรรม
กรกฎาคม	☑	☑		หนองผึ้ง (ประเพณีตานก๋วยสลาก) สารภี (สรงน้ำพระธาตุวัดปากกอง, ครบรอบครูบาสิงห์แก้ว วัดปากกอง)
สิงหาคม	☑		☑	หนองผึ้ง (ฤดูกาลลำไยสุก) ยางเนิ้ง (งานวันแม่)
กันยายน	☑	☑	☑	หนองผึ้ง (งานก๋วยสลาก, ตานต้นเงิน) สารภี (งานถวายเทียนเข้าพรรษา) ยางเนิ้ง (กิจกรรมผู้สูงอายุ,ทำบุญผ้าป่า)
ตุลาคม	☑		☑	หนองผึ้ง (วันปิยมหาราช) ยางเนิ้ง (ทำความสะอาดถนนต้นยาง)
พฤศจิกายน	☑	☑	☑	หนองผึ้ง (ประเพณีฟังธรรมหลวง) สารภี (งานยี่เป็ง) ยางเนิ้ง (งานยี่เป็ง)
ธันวาคม		☑	☑	สารภี (ประเพณีบวชต้นยาง) ยางเนิ้ง (งานกีฬาประจำ)

ภาพแสดงการลงพื้นที่

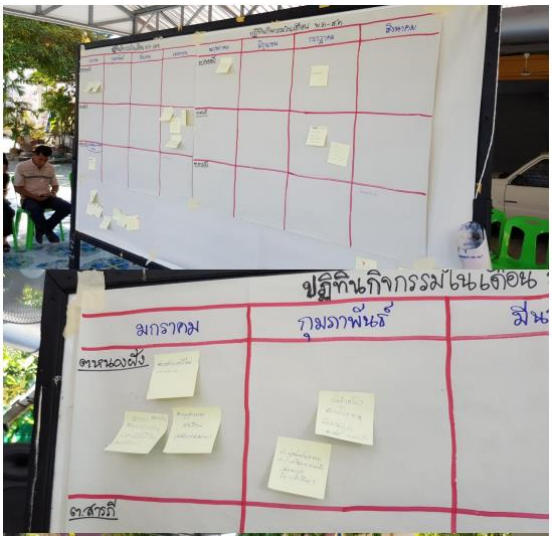

ภายหลังจากที่ได้มีการสรุปปฏิทินกิจกรรมประจำปีของทั้ง ๓ พื้นที่แล้ว จึงได้มีการดำเนินการในส่วนของการสำรวจอัตลักษณ์ชุมชนผ่านปราชญ์ชุมชน โดยกำหนดแผนในการดำเนินการใน ๓ พื้นที่ และมีผลการดำเนินการดังนี้

<u>พื้นที่ตำบลสารภี</u> ดำเนินการในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยใช้พื้นที่วัดสารภีในการจัดกิจกรรม

<u>ผลการดำเนินการ</u>

มีการเชิญผู้นำชุมชนและปราชญ์ชุมชนเข้าร่วม โดยการประสานงานผ่านตัวแทนภาครัฐ (เทศบาลตำบลสารภี) โดยในการดำเนินการพบปัญหาคือ การเสียชีวิตของแกนนำในพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมจึงมีเฉพาะในส่วนของปราชญ์ชุมชนและตัวแทนภาครัฐ คณะผู้วิจัยจึงมีการปรับแผนการดำเนินการ เป็นรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำ(บางส่วน) ทดแทน โดยในการดำเนินกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๑๐ คน โดยได้รับความร่วมมือจาก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ และ กำนันตำบลสารภีเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย ในการดำเนินกิจกรรม มีการจำแนกกิจกรรมการท่องเที่ยวออกเป็น ๕ องค์ประกอบ ปรับปรุงจากแนวคิด Tourism Western Australia ๒๐๐๘ ดังนี้

องค์ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	รายละเอียดจากการดำเนินกิจกรรม
๑.สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ๑.๑ สิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction)	**๑.แหล่งท่องเที่ยววัดช่างเคิ่ง** : เป็นวัดที่อยู่กึ่งกลางระหว่างเชียงใหม่และลำพูน ในอดีตพระทุกรูปที่อุปสมบทจะต้องทำพิธีเข้าโบสถ์ที่นี่ มีจุดเด่นคือเป็นอุโบสถที่เก่าแก่ที่สุดและภายในวิหารจะมีภาพวาดประเพณีตลอดจนวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม **๒.วัดสารภี** : เป็นวัดต้นกำเนิดของ สารภี เนื่องจากในอดีตมีต้นสารภีต้นอยู่จำนวนมาก ปัจจุบันยังคงมีการอนุรักษ์บางส่วนแต่ต้นสารภีรุ่นแรกๆไม่มีหลงเหลือแล้ว รวมไปถึงเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอ **๓.ศาลเจ้าแดนเมือง** : ศาลเจ้าเก่าแก่ที่ศักดิ์สิทธิเป็นจุดแสดงเขตแดนของการสิ้นสุดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และเข้าสู่พื้นที่จังหวัดลำพูน และยังเป็นจุดเริ่มต้นของต้นยางต้นแรกของ อำเภอสารภี **๔.ความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ของพื้นที่ตำบลสารภี** : เนื่องจากตำบลสารภีเป็นจุดที่ได้รับการคัดสรรจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเป็นพื้นที่จัดงานพระราชพิธีสำคัญๆต่างๆมาโดยตลอด อาทิ เป็นสถานที่ประดิษฐานพระเมรุมาศจำลอง สมเด็จพระสังฆราช , สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ , พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เป็นต้น
๒.กิจกรรม (Activities)	กิจกรรม ตานก๋วยสลาก, บวงสรวงศาลเจ้าแดนเมือง,รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ (**เดือนเมษายน**) กิจกรรม สรงน้ำพระธาตุวัดปากกอง, ครบรอบครูบาสิงห์แก้ว วัดปากกอง (**เดือนกรกฎาคม**) กิจกรรมงานถวายเทียนเข้าพรรษา (**เดือนกันยายน**) กิจกรรมยี่เป็ง (**เดือนพฤศจิกายน**) กิจกรรมบวชต้นยาง (**เดือนธันวาคม**)
๓.ปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑.กลุ่มลิเกและช่างซอ (สมชาย นาฏศิลป์ และ สมชาย ดาวร้าย) ปัจจุบันยังคงอนุรักษ์ โรงลิเกเอาไว้ ๒.ค่ายมวยสารภีชัย ค่ายมวยชื่อดังในอดีต และแชมป์มวยไทย วรรณรงค์ พีระมิด (เคยขึ้นสังเวียนชกกับ แสนศักดิ์ เมืองสุรินทร์) ๓.พระวัดปากกอง ลูกศิษย์รุ่นสุดท้ายของ ครูบาศรีวิชัย ๔.โรงงาน Ceramics แม่ศรีวรรณา มีศิลปะการทำเครื่องปั้นดินเผาโบราณ และมีการเก็บรวบรวมเครื่องปั้นดินเผาโบราณไว้จำนวนมาก สถานที่มีความพร้อมในการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชม

องค์ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	รายละเอียดจากการดำเนินกิจกรรม
	๕.บ้านลุงหมวน : ปราชญ์ชุมชนที่เชี่ยวชาญด้านเกษตรและยาพื้นบ้าน มีความสามารถในการสาน “สาดแหย่ง” ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในพื้นที่ รวมไปถึงเป็นประธานกลุ่มผักหวานป่าและเป็นผู้เพาะพันธ์ต้นยางสารภีในปัจจุบัน ๖.บ้านพ่อสนั่นและยายแหวง : แหล่งรวมของเก่าและเรื่องราวของสารภีในอดีต ๗.ป้าปราณี : ปราชญ์ชุมชนในด้านการทำบายศรีและเครื่องครัวสืบชะตาตามประเพณีล้านนาโบราณที่มีการรับขันธุ์ครูถูกต้องเพียงรายเดียวในอำเภอสารภี สืบทอดศิลปะการทำมากว่า ๑๐๐ ปี ๘.แม่ลำดวน : ปราชญ์ชุมชนในด้านศิลปะ “การฟ้อนเจิง” “การฟ้อนดาบ” “การฟ้อนเล็บ” และเป็นผู้ริเริ่มรูปแบบการออกกำลังกายโดยการฟ้อนเจิงในพื้นที่สารภี ๙.กลุ่มสาน “ตะแหล่ว” ซึ่งเป็นความเชื่อในท้องถิ่นที่เชื่อว่าจะช่วยป้องกันสิ่งที่ไม่ดีมากินข้าว กินนา นิยมติดตามหลังคาบ้าน ปัจจุบันกำลังสูญหายไป ๑๐.กลุ่มแกะสลักไม้และการทำปราสาทงานศพ ๑๑.กลุ่มบัวรอน มาดพันธ์ : มีความเชี่ยวชาญด้านการตีมีดด้วยกรรมวิธีโบราณ ๑๒.กลุ่มทำ “หม่อง” (ครกตำข้าวโบราณ) ๑๓.คุณมนัส : ปราชญ์ชุมชนด้านการทำเครื่องดนตรีจิ๋วจากลูกต้นสารภี
๔.เรื่องเล่า/ประเพณี	๑.งานสงกรานต์และประเพณีปีใหม่เมือง (ประเพณีฉลองศาลเจ้าแดนเมืองและงานปอยหลวง) ๒.ประเพณีสวดมนต์เข้าพรรษา (โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมใหญ่ที่มีผู้เข้าร่วมหลายพันคน และมีการสวดมนต์ฟังธรรมทุกวันเสาร์หมุนเวียนกันตำบลละ ๑ ครั้ง และกำหนดวัดที่เป็นเจ้าภาพโดยการจับสลาก ดำเนินการจัดทุกเดือนมิถุนายนของทุกปี)
๕.การเข้าถึง/สิ่งอำนวยความสะดวก/ที่พัก	ในพื้นที่ยังไม่มีการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลเป็นรูปธรรม แต่จากการสอบถามมีข้อมูลเบื้องต้น คือ มีการประกอบธุรกิจ Homestay จำนวน ๑ ราย, ร้านอาหารและเครื่องดื่มจำนวน ๕ ราย (ร้าน u cake, ร้านสลุงคำ, ร้านบ้านต้นยาง, ร้านมิตรรักคาเฟ่ และร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ดริมทางรถไฟ)

ผลจากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ในพื้นที่ ตำบลสารภีตามองค์ประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวแล้ว จึงได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ (กลุ่มนักท่องเที่ยว) เนื่องจากได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐและผู้นำท้องถิ่นในประเด็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในพื้นที่ดังนี้

“หากจะให้ชาวบ้านสนใจและมีส่วนร่วม จะต้องแสดงให้เห็นว่าทำแล้วเค้าจะได้อะไร และรอไม่ได้ ต้องเห็นผลเร็วที่สุด” ปลัดเทศบาลตำบลสารภี, ธันวาคม ๒๕๖๐

“ถ้าชาวบ้านเห็นว่าโครงการที่ทำสามารถสร้างรายได้ได้จริงๆ ความสนใจจะเกิดขึ้นเอง”
กำนันตำบลสารภี, ธันวาคม ๒๕๖๐

“กลุ่มนักท่องเที่ยวถ้าเป็นคนทั่วไปจะยากเพราะเค้ายังไม่รู้จัก แต่ถ้าเริ่มจากหน่วยงานภาครัฐนอกพื้นที่ที่นิยมมาดูงานในเชียงใหม่จะง่ายที่สุดเพราะมีติดต่อมาตลอดแต่ยังไม่มีการจัดเส้นทางมาก่อน”
ปลัดเทศบาลตำบลสารภี, ธันวาคม ๒๕๖๐

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน ตามแนวคิดองค์ประกอบทางการตลาด คือ

องค์ประกอบทางการตลาด	**รูปแบบการดำเนินการ**
ผลิตภัณฑ์ (Product)	การสำรวจพื้นที่จริงของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงและจัดทำเป็นแหล่งศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีการปรับปรุงในส่วนของความเรียบร้อยของสถานที่เท่านั้น แต่ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบและวิถีการดำรงชีวิตแบบเดิม (ดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และ นักวิจัย)
ราคา (Price)	กำหนดจากการสำรวจข้อมูลเดิมของงบประมาณในการศึกษาดูงานของแต่ละ อบต.ซึ่งหน่วยงานในภาครัฐในพื้นที่เป็นผู้ช่วยสำรวจข้อมูล
ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	กำหนดให้มีการสำรวจพื้นที่และจัดทำร่างแผนที่ การศึกษาดูงานภูมิปัญญาสารภีและปรับปรุงพื้นที่ที่กำหนด เพื่อส่งต่อให้หน่วยงานภาครัฐ (เทศบาลตำบลสารภี) นำไปเผยแพร่กับกลุ่ม อบต. ต่างๆ
การสื่อสารการตลาด (Communication)	สื่อสารเส้นทางการท่องเที่ยวผ่านเครือข่าย อบต. และจัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาต่างๆในพื้นที่

ข้อสรุปจากการดำเนินการในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี

๑.กำหนด segmentation ในการดำเนินการเป็นกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆที่ต้องการศึกษาดูงานด้านปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒.กำหนดรูปแบบการดำเนินการ โดยเริ่มจากการสำรวจเส้นทางและสถานที่ การคัดเลือกสถานที่และปรับปรุง และการกำหนดพิกัดในพื้นที่ที่มีการเชื่อมโยงระบบแผนที่ Google Map เพื่อความสะดวกในการเดินทาง

๓.จัดทำแผนที่ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำการเผยแพร่ผ่านเครือข่ายภาครัฐ และช่องทางออนไลน์ต่างๆ

ภาพแสดงการลงพื้นที่ในตำบลสารภี

พื้นที่ตำบลยางเนิ้งและหนองผึ้ง ในการดำเนินการมีการประสานงานร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคมในพื้นที่ ร่วมกับตัวแทนจากภาครัฐใน ๓ พื้นที่ ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมระดมความคิดของตัวแทนประชาชนจาก ๓ พื้นที่ ในการกำหนดแนวทางในการจัดการต้นยางนาในพื้นที่อันสืบเนื่องมา โครงการวัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวต้นไม้ใหญ่ รุกขมรดกของแผ่นดิน ใต้ร่มพระบารมี “ยางนาสารภี ศรีเชียงใหม่” เพื่ออนุรักษ์ดูแลต้นไม้ที่มีประวัติศาสตร์คู่กับชุมชน พร้อมส่งเสริมให้เป็นเรียนรู้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อไป โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดทำโครงการดังกล่าวขึ้น เพื่อเปิดตัวต้นไม้ กลุ่มต้นยางนา ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์คู่กับชุมชน ทำให้คนรู้จักรักษาคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ และส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น อันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพลังความเข้มแข็งให้กับชุมชน และยังสามารถเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นที่มีมาในอดีตกับปัจจุบัน อีกทั้ง ยังสามารถนำเอกลักษณ์ความโดดเด่นของกลุ่มต้นยางนา สองฟากฝั่งของถนนสายเชียงใหม่ - ลำพูน ไปสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ด้วยการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดเชียงใหม่มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนมีใจรัก หวงแหนธรรมชาติ อันเป็นบ่อเกิดแห่งความรักความผูกพันระหว่างคนกับต้นไม้ด้วย เพราะต้นไม้แต่ละต้นมีตำนาน มีเรื่องราว สะท้อนถึงความเชื่อ ความศรัทธา ตลอดช่วงเวลาที่ต้นไม้นั้นได้ยืนหยัดมาจนถึงปัจจุบัน (สุพิชฌาย์ อุ่นแสง, ๒๕๖๑)

ผลจากการเกิดขึ้นของโครงการ ยางนาสารภี ศรีเชียงใหม่ จึงต่อยอดไปสู่การจัดกิจกรรมในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ในประเด็น แนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงบูรณาการ โดยมีการดำเนินการใน ๓ ประเด็นร่วม คือ ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว และด้านประวัติศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และต้นยางนาสารภี โดยกิจกรรมแบ่งออกเป็น ๒ ช่วงคือ

<u>ช่วงที่ ๑ การเสวนาร่วมใน ๓ ประเด็น</u> (สิ่งแวดล้อม, การท่องเที่ยว, ประวัติศาสตร์) โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่านจำแนกตามรายประเด็นได้แก่

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม คุณลักขณา ศรีหงส์ ตัวแทนเครือข่าย เขียว สวย หอม

ประเด็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน คุณวุมิพงษ์ ฉั่วตระกูล ผู้แทนสถาบันท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT I

ประเด็นด้านประวัติศาสตร์ ดร.เพ็ญสุภา สุขตะ

<u>ช่วงที่ ๒ กิจกรรมระดมสมองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนและหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นทั้ง ๓ พื้นที่</u> เพื่อสังเคราะห์ประเด็นร่วมในการดำเนินการใน ๓ มิติ (สิ่งแวดล้อม, การท่องเที่ยว, ประวัติศาสตร์)

<u>ผลการดำเนินการช่วงที่ ๑ การเสวนาร่วมใน ๓ ประเด็น (สิ่งแวดล้อม, การท่องเที่ยว, ประวัติศาสตร์)</u>

<u>ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม</u> โดย คุณลักขณา ศรีหงส์ ตัวแทนเครือข่าย เขียว สวย หอม

ในการดำเนินการที่ผ่านมาอยู่ในรูปแบบการดูแลในส่วนของพื้นฐานของ ต้นยางนาสารภี (การอนุรักษ์ , การดูแลและเฝ้าระวัง, การพัฒนาภาคีเครือข่ายและอาสาสมัคร) โดยแบ่งการทำงานออกเป็นด้านต่างๆดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว

ซึ่งมีการดำเนินการในส่วนของการสำรวจประโยชน์ทั้งในเชิงคุณค่าและประโยชน์ใช้สอยของต้นยางนาสารภี รวมไปถึงการวินิจฉัยสภาพปัญหาของต้นยางนา ทั้งในส่วนของปัญหาของต้นยางนา และ ปัญหาของต้นยางนาที่มีต่อประชาชนโดยรอบ มีการจัดทำ แผนภาพคุณประโยชน์ต้นยางนา ในมิติทั้งในด้าน ๑)ความภูมิใจของมรดกล้านนา ๒)ความเป็น Landmark ของเมืองเชียงใหม่ ๓)การส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการช่วยดูดซับก๊าซพิษ และ ปล่อยอ๊อกซิเจน ๔)ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว ในด้านระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์และเป็นเส้นทางพักผ่อนที่ร่มรื่นสวยงาม โดยในการดำเนินการได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการป่าไม้อาวุโส คุณสมชัย เบญจชย

ด้านที่ ๒ ด้านการสำรวจความวิกฤตของต้นยางนาสารภี

มีการดำเนินการในส่วนของการฝึกอบรมอาสาสมัครหมอต้นไม้ ,การวินิจฉัยความสมบูรณ์และอาการ ,การรักษาแผลผุ, การสางกิ่งก้านใบ การกำจัดกาฝากและการฟื้นฟูระบบราก

ด้านที่ ๓ การจัดการข้อมูล ใช้กระบวนการฝัง Microchip เพื่อสำรวจและจัดการร่วมกับการใช้งานผ่าน Mobile Application

ด้านที่ ๔ การจัดการความเสี่ยง โดยมีการกำหนดมาตรการป้องกัน และพัฒนาขีดความสามารถในการดูแล ฟื้นฟูและบูรณะต้นยางนา

ในการดำเนินการทั้ง ๔ ด้าน เป็นการดำเนินการภายใต้เครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ อาทิ คณะที่ปรึกษาเพื่อการจัดการและการพัฒนา สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ , เทศบาลทั้ง ๓ ตำบล , เครือข่ายกู้ภัย , หมอต้นไม้อาสาพัฒนาเมืองเชียงใหม่ และมีแนวทางที่จะเสริมความเข้มแข็งในมิติทางด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวโดยจัดทำแหล่งเรียนรู้ ต้นยางนาสารภี ดังภาพ (ลักขณา , ๒๕๖๑)

ประเด็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดย คุณวุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล ผู้แทนสถาบันท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT I

ซึ่งได้มีการทำความเข้าใจร่วมกับตัวแทนประชาชนใน ๓ พื้นที่ในเรื่อง แนวคิดของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทความเป็นเจ้าของของชุมชน ซึ่งมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน รวมไปถึงการให้ข้อมูลในประเด็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (กลุ่มที่ต้องการความรู้มากกว่าการมาท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว) (วุฒิพงษ์ , ๒๕๖๑) รวมทั้งมีการนำเสนอแนวคิดที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการขยายจุดขายในเรื่อง ประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต และสินค้าชุมชน โดยในระยะแรกควรมีการกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายและออกแบบโปรแกรมการนำเที่ยว (ที่ผ่านกระบวนการวิพากษ์จากเครือข่ายธุรกิจนำเที่ยว) รวมไปถึงการแสวงหาเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน

แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริบทของ “การบริหารจัดการโดยชุมชน”	การท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริบทของ “กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการท่องเที่ยว”
▪ เน้นการจัดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบเพื่อ “ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม”	▪ เน้นการสร้างระบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมการให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการเรียนรู้ในวิถีชีวิตขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมอันหลากหลาย
▪ มุ่งเน้นการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุม การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ การจัดการสมรรถนะของการรองรับในระบบนิเวศ รวมทั้งการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต	▪ เป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ และสร้างความตระหนัก สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับนักท่องเที่ยว ให้กับประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการ
▪ ภายใต้เงื่อนไขของความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับธรรมชาติในฐานะเป็นวิถีชีวิตที่เกื้อกูลในระบบนิเวศเดียวกัน	▪ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่นำไปสู่การสร้างกระบวนการทางสังคมที่ชุมชนท้องถิ่นมีความพยายามในการปรับตัว ภายใต้บริบทของสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง
▪ ภายใต้หลักการที่ว่า “คนที่ดูแลรักษาทรัพยากรย่อมสมควรได้รับประโยชน์จากการดูแลรักษา”	▪ สร้างดุลยภาพระหว่างการผลิตในภาคเกษตรกรรมกับการประกอบอาชีพของชาวบ้านที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรของชุมชน
▪ “การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้เป็นผู้เข้าร่วมขบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ”	

ประเด็นด้านประวัติศาสตร์ โดย ดร.เพ็ญสุภา สุขคตะ

มีการยกประเด็นการศึกษาประวัติศาสตร์สารภีที่เชื่อมโยงกับ Thailand ๔.๐ ในประเด็น Value-base Economy โดยเฉพาะการพัฒนาอัตลักษณ์ท้องถิ่นผ่านประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ที่มีต้นยางนาสารภีเป็นองค์ประกอบสำคัญ สะท้อนผ่านบทความ “ปริศนาต้นยาง จากไม้หมายเมือง สู่ถนนเชียงใหม่ ลำพูน” (เพ็ญสุภา สุขคตะ) ซึ่งมีการสืบค้นไปถึง จุดเริ่มต้นของรูปแบบการสร้างถนนที่เป็นเส้นตรงและมีต้นไม้สองข้างทาง ซึ่งในต่างประเทศเป็นถนนที่มีความโรแมนติค ภายใต้ชื่อ Black Forrest ในประเทศเยอรมัน และ ถนน Boulevard จากประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับถนนสารภีลำพูน และมีการเชื่อมโยงในส่วนของอายุของถนนสารภีย้อนไปถึงในรัชสมัย รัชกาลที่ ๕ และมีความเป็นไปได้ที่ ถนนสารภี ลำพูนที่เป็นต้นเส้นตรงรายล้อมด้วยต้นยางนา จะเป็น Boulevard แห่งแรกในภาคเหนือ นอกเหนือไปจากรูปแบบถนนที่คล้ายกันที่กรุงเทพมหานครในสมัยนั้น (ถนนราชดำเนิน , ถนนสีลม , ถนนเยาวราช, ถนนวังบูรพา, ถนนอุณากรรณ และ ถนนดินสอ) (เพ็ญสุภา สุขคตะ) นอกจากนี้จากการตามรอยโคลงนิราศหริภุญไชย พบวัด "ยางหนุ่ม" "โคลงนิราศหริภุญไชย" ซึ่งเชื่อว่ารจนาโดยกวีในราชสำนักล้านนาที่อาจใช้นามว่า "ศรีทิพ" ในปี พ.ศ. ๒๐๖๐ ตรงกับรัชสมัยพระเมืองแก้ว เนื้อหาของอารามสถานจำนวนประมาณ ๖ แห่ง นับแต่กวีเดินทางออกนอกเมือง เชียงใหม่ ก่อนเข้าสู่ลำพูน ตามเบี้ยบ้ายรายทาง มีดังนี้ วัดกู่คำ (เจดีย์เหลี่ยม) เวียงกุมกาม วัดพระนอนหนองผึ้ง วัดยาง

หนุ่ม (ปัจจุบันคือวัดกองทราย) วัดหัวฝาย และตลาดต้นไทร (ต้นไร -ต้นไฮ) ทำให้เชื่อได้ว่ากวีผ่านเส้นทางสายเดียวกันกับถนนต้นยางในปัจจุบัน คณะราชสำนักล้านนาใช้เวลาเดินทางจากเชียงใหม่มาลำพูนโดยออกจากวัดพระสิงห์ เขตใจกลางเมือง เชียงใหม่เวลาบ่ายสามโมง มาแวะพักนอนที่วัดพระนอนหนองผึ้ง รุ่งเช้าเดินทางต่อใกล้เที่ยงถึงวัดพระธาตุหริภุญไชย ประเด็นที่น่าสนใจคือ มีชื่อวัด "ยางหนุ่ม" ก่อนจะเปลี่ยนชื่อเป็นวัดกองทรายในยุคหลัง เนื่องจากเคยผ่านการเป็นวัดร้างอยู่ช่วงหนึ่ง ครั้นเมื่อมีการฟื้นฟูวัดร้าง ขุดพื้นดินตรงไหนก็มีแต่ทรายทั้งสิ้น สะท้อนว่าเมื่อครั้งที่กวีศรีทิพและคณะผ่านมาที่วัดนี้ ได้มีการพบวัดที่มีต้นยาง (หนุ่ม) ปะปนกับไม้ นานาพรรณ อาทิ จำปา สบันงา (กระดังงา) สีเสียด ส้มจุก ลูกจัน มะขวิด ตะขบป่า ทองกวาว ทองกวิว ส้มสุก (อโศก) ต้นไทร ต้นงิ้ว ไม้บง (ต้นไผ่) หญ้าแฝก คา อ้อ แขม ขวาก เลา ไม้กฤษณา ไม้จันทน์ กระลำพัก (ไม้หอมทำยา) ฯลฯ (เพ็ญสุภา สุขคตะ) ในประเด็นดังกล่าวจึงมีการพูดคุยถึงความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเด็น การเพิ่มมูลค่าด้วยอัตลักษณ์ท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมและทุนปัญญาผ่านองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่

สรุปประเด็นที่มีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัย และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากการเสวนาใน ๓ ประเด็น (สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และประวัติศาสตร์) มีประเด็นที่สำคัญและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัยและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังนี้

๑.ควรพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวที่ผูกโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นในด้านประวัติศาสตร์ต้นยางนาสารภี ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมล้านนาในพื้นที่ ซึ่งก็คือ เวียงกุมกาม

๒.สร้าง Landmark และเส้นทางการท่องเที่ยวบนแนวคิด “ตามรอยโครงนิราศหริภุญชัย” ซึ่งถือว่าเป็นโครงนิราศที่เก่าแก่ที่สุดในภาคเหนือ

๓.พัฒนาเรื่องราวประจำถิ่นที่เชื่อมโยงกับทุกแห่งที่มีต้นยางนา (นอกเหนือจากต้นยางนาสารภี)

๔.ควรเพิ่มมิติการท่องเที่ยวในชุมชนและการจัดการที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการกำหนดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และจัดทำเส้นทางต้นแบบ ๑-๒ เส้นทาง ภายใต้ Concept ละเลียดเส้นทางประวัติศาสตร์ต้นยางนาสารภี พัฒนานักสื่อความหมายประจำถิ่นเพื่อเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้แก่ผู้ที่สนใจ

ช่วงที่ ๒ กิจกรรมระดมสมองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนและหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นทั้ง ๓ พื้นที่ เพื่อสังเคราะห์ประเด็นร่วมในการดำเนินการใน ๓ มิติ (สิ่งแวดล้อม, การท่องเที่ยว, ประวัติศาสตร์)

ผลการดำเนินการ มีการแบ่งกลุ่มตัวแทนจาก ๓ พื้นที่เป้าหมายออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย เพื่อทำการระดมสมองใน ๓ ประเด็น (สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และประวัติศาสตร์) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมปรากฏผลดังนี้

ประเด็น/โครงการ	รูปแบบการดำเนินการ	Stakeholder ที่เกี่ยวข้อง
ประเด็นด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน ๑.โครงการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ประวัติศาสตร์	๑.ออกแบบเส้นทางต้นแบบจากการสำรวจพื้นที่จริง ๒.ปรับถนนต้นยาง จัดเป็นเส้นทางรถราง รถไฟฟ้า รถจักรยาน โดยเป็นการนั่งรถชมภูมิทัศน์พร้อมรับฟังความรู้ด้านประวัติศาสตร์ต้นยางนาสารภี ๓.จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มาจากต้นยางนาสารภี ๔.ประชาสัมพันธ์โครงการและเส้นทางการท่องเที่ยว ผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ website และสื่อ Social Media ต่างๆ	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ชมรมท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้แทนชุมชนและคนในพื้นที่
ประเด็นสิ่งแวดล้อม ๒.โครงการแผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา และจัดการต้นยางนา	๑.การรณรงค์ความสะอาดและภูมิทัศน์ ๒.การอนุรักษ์ฟื้นฟู ปลูกเพิ่ม ๓.การให้ความรู้ การดูแล แก่หมอต้นไม้ อาสาสมัคร เยาวชน ๔.การจัดการในกรณีฉุกเฉินและการเยียวยา ๕.การบังคับใช้เทศบัญญัติและการประชาสัมพันธ์	นักวิชาการ , หมอต้นไม้, ผู้อาวุโส, อาสาสมัคร, เยาวชน , ภาคประชาสังคมและผู้ประกอบการตลอดแนวต้นยางนาสารภี
ประเด็นด้านประวัติศาสตร์ ๓.โครงการค้นหาแหล่งข้อมูลและจัดตั้งศูนย์ข้อมูลประวัติศาสตร์สารภี	๑.การผลักดันให้เป็นหลักสูตรเสริมในโรงเรียน ๒.อบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัคร เยาวชน คนในพื้นที่ ผ่านกิจกรรมโชว์เสวนา	นักวิชาการประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ,แกนนำคนรุ่นใหม่และจิตอาสา ,ปราชญ์ชาวบ้านและนักวิจัย

ทั้งนี้เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในประเด็นที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และปัญหาในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังตาราง

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย	**ปัญหาวิจัย**	**ความเชื่อมโยง**
๑)เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	๑.อัตลักษณ์ท้องถิ่นเดิมที่โดดเด่นใน ๓ พื้นที่มีอะไรบ้าง และจะสามารถเชื่อมโยงร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดอัตลักษณ์ใหม่ได้อย่างไร ๒.รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่สอดรับกับอัตลักษณ์และมีศักยภาพในการดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายเป็นอย่างไร ๓.ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับศักยภาพชุมชนเป็นอย่างไร	๑.อัตลักษณ์ท้องถิ่นที่โดดเด่นและเชื่อมโยงทั้ง ๓ พื้นที่จากการดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้ง ๓ พื้นที่คือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทั้งในส่วนของต้นยางนาสารภีและประเพณีประจำถิ่น* ๒.ในเบื้องต้นรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่สอดรับกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นคือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และการเชื่อมโยงกับโคลงนิราศหริภุญชัย**
๒)เพื่อเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์เดิมกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	๔.รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นจะสามารถเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างไร	

*เนื่องจากข้อมูลเป็นการสรุปจากเวทีตัวแทนทั้ง ๓ พื้นที่ ซึ่งจะได้มีการจัดทำเป็น ประเด็นย่อยเพื่อเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพกับประชาชนใน ๓ พื้นที่ต่อไป

ภาพแสดงการจัดกิจกรรม

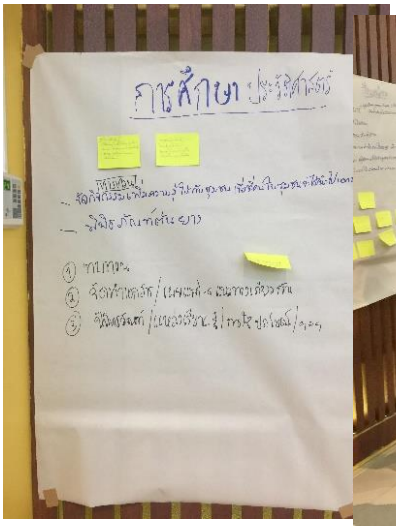

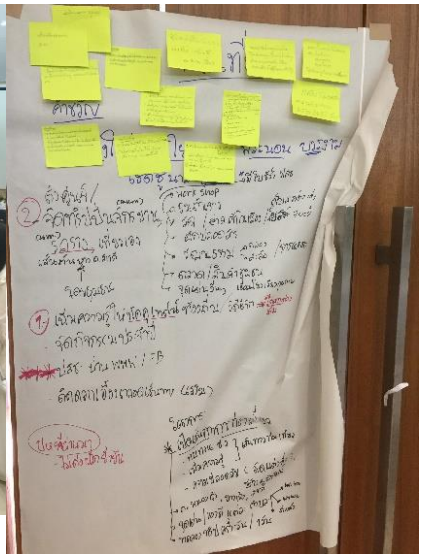

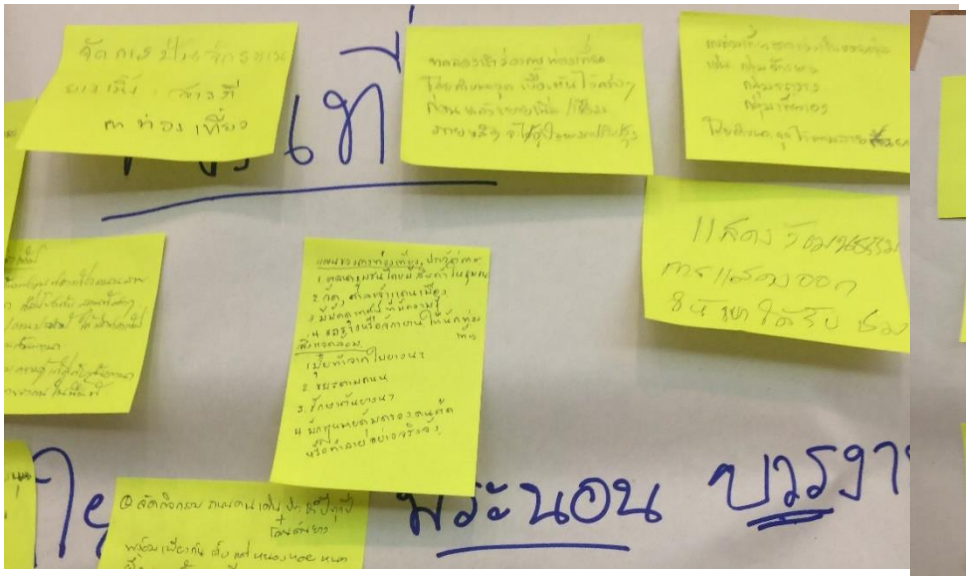

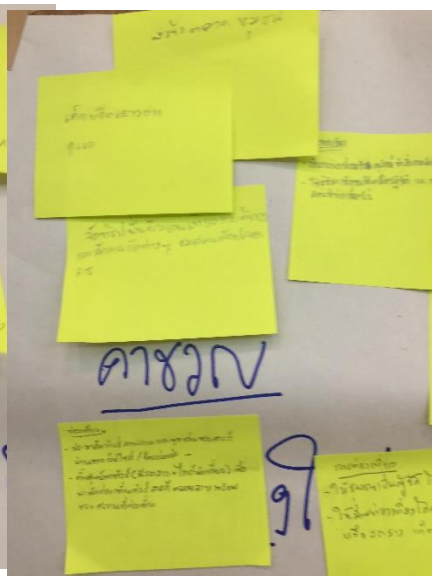

ผลสืบเนื่องจากการสรุปจากเวทีตัวแทนทั้ง ๓ พื้นที่ คณะผู้วิจัยได้มีการจัดทำเป็น ประเด็นย่อย เพื่อเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณกับประชาชนใน ๓ พื้นที่ โดยกำหนดเป็นโครงการ การสำรวจอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตำบลสารภี ตำบลยางเนิ้ง ในการดำเนินการกำหนดกรอบการดำเนินการเป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยดำเนินการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวแทนจากทั้ง ๓ ตำบล (ตำบลสารภี ตำบลยางเนิ้งและตำบลหนองผึ้ง) จำนวนทั้งสิ้น ๓๗ รายซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่ และตัวแทนภาคประชาสังคมในพื้นที่ (กลุ่มเขียวสวยหอม) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยมีการจำแนกโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น ๓ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ, อายุ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย ตำบลที่ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยในปัจจุบัน , คำถามเกี่ยวกับสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม (คนในพื้นที่ดั้งเดิมหรือย้ายมาอยู่อาศัย) และ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและพลังในการพัฒนาร่วมกันใน ๓ พื้นที่

ผลการสำรวจ

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘ อายุ ๔๑-๖๐ ปี และอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบลในอัตราส่วนใกล้เคียงกันดังภาพ

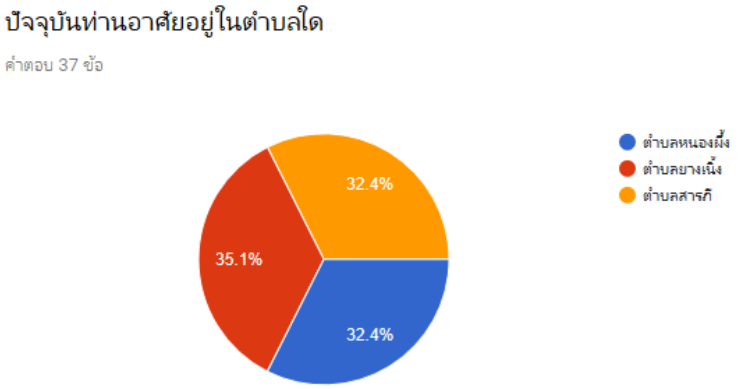

ภาพแสดงสัดส่วนตำบลที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในประเด็นเกี่ยวกับสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม (คนในพื้นที่ดั้งเดิมหรือย้ายมาอยู่อาศัย) พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดและเติบโตในอำเภอสารภีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘ โดยมีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน ๑๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓ ผลการสำรวจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและพลังในการพัฒนาร่วมกันใน ๓ พื้นที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่โดดเด่นและมีร่วมกันของทั้ง ๓ ตำบล คือ วัฒนธรรม (ร้อยละ ๙๑.๙) วิถีชีวิต (ร้อยละ ๖๒.๒๗ และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ ๔๕.๙) ตามลำดับ ดังภาพ

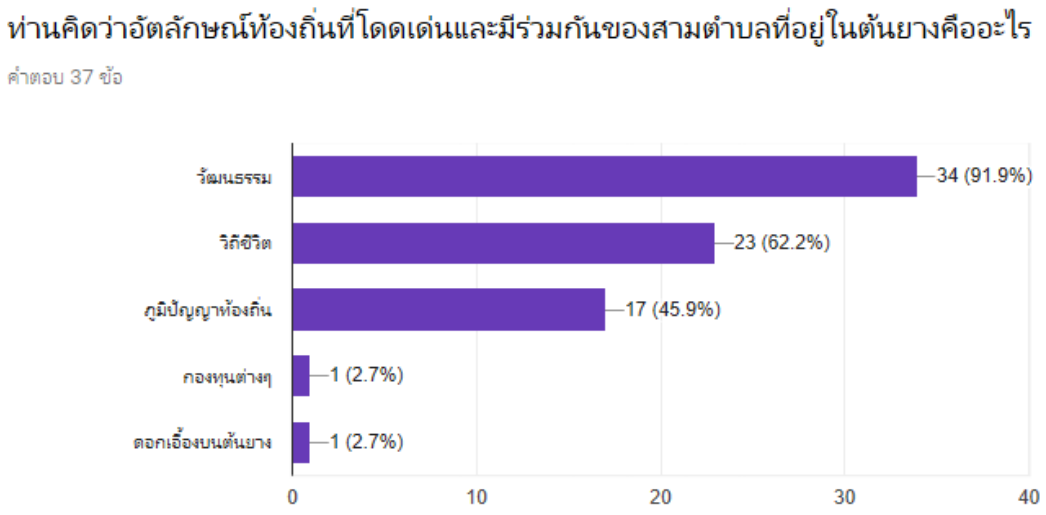

ภาพแสดงอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่โดดเด่นและมีร่วมกันของทั้ง ๓ ตำบล

สำหรับในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับพลังในการพัฒนาร่วมกันของทั้ง ๓ ตำบลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ทรัพยากรในพื้นที่ในด้านวัฒนธรรมจะเป็นพลังในการพัฒนาร่วมกันโดยอาศัยเครือข่ายทางสังคมเป็นกลไกในการดำเนินการดังภาพ

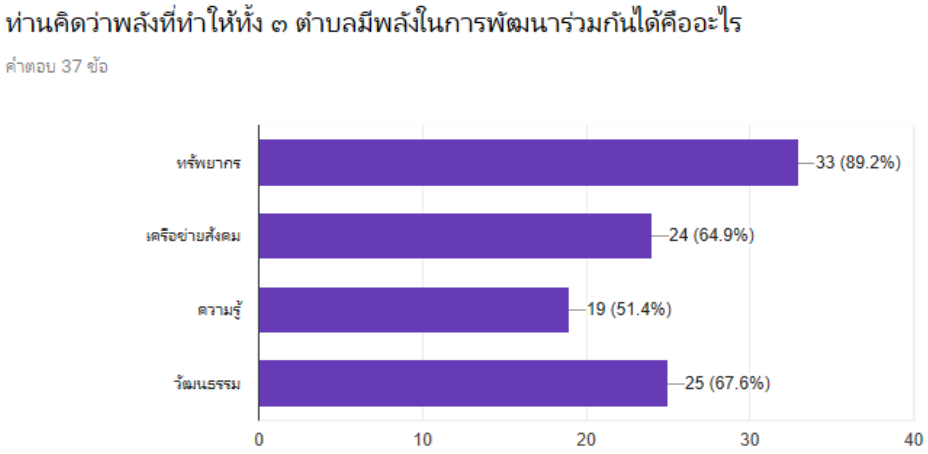

ภาพแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพลังในการพัฒนาร่วมกันของทั้ง ๓ ตำบล

จากข้อสรุปในประเด็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นจึงนำไปสู่การประชุมร่วมกับตัวแทนทั้ง ๓ ตำบลโดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๓ พื้นที่ ในวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ.ห้องประชุมเทศบาลตำบลยางเนิ้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยว ๓ ตำบล โดยใช้กรอบผลการสำรวจอัตลักษณ์ท้องถิ่นเป็นแนวทางในการดำเนินการ ผลการประชุมร่วมสรุปได้ดังนี้

๑.การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่

จากการประชุมร่วมได้มีการเชิญ ประธานคณะกรรมการบริหารศาลหลักเมืองเชียงใหม่ลำพูน อาจารย์เจนศิริ จันทร์ศิริ เข้าร่วมแลกเปลี่ยน โดยมีแนวคิดในการบูรณาการกิจกรรมประจำปีของศาลหลักเมืองเชียงใหม่ลำพูน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยสร้าง Social Movement ผ่านเครือข่ายผู้สูงอายุ และ เยาวชนในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและกลุ่มจักรยานเพื่อสุขภาพ โดยเฉพาะบริเวณศาลหลักเมืองเชียงใหม่

ลำพูน ทั้งนี้จากการระดมสมองร่วมกัน โดยมีตัวแทนภาคประชาสังคมในพื้นที่ (กลุ่มเขียว สวย หอม) ร่วมแสดงความคิดเห็นพร้อมด้วยตัวแทนจาก ๓ ตำบล จึงเห็นควรในการ กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ๓ ตำบล โดยมีข้อเสนอให้ดำเนินการในช่วงก่อนเทศกาลสงกรานต์เนื่องจากเป็นช่วงที่ *“ดอกเอื้องผึ้งบาน”* ในพื้นที่ รวมไปถึงมีการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาครัฐและผู้เชี่ยวชาญด้านต้นไม้ในพื้นที่ โดยสรุปดังนี้

ตัวแทนเครือข่ายในพื้นที่	**ข้อสรุป**
ปลัดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง	๑.ควรมีการประชุมร่วมกับแกนนำใน ๓ พื้นที่เพื่อกำหนดจุดและทดลองนำเที่ยว ๒.ควรมีการหารือในประเด็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในพื้นที่เพื่อเป็นของฝากของนักท่องเที่ยว ๓.นำเสนอจุดแวะในแต่ละพื้นที่ดังนี้ วัดพระนอนหนองผึ้ง/ วัดพระเจ้าแสนหลวง / วัดพระนอนป่าเก็ดถี่ และควรมีปราชญ์ชาวบ้านประจำแต่ละจุดเพื่อให้ข้อมูลของสถานที่ ๔.การเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ต้นยางควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
ปลัดเทศบาลตำบลสารภี	๑.การประสานงานในพื้นที่ยังมีการซ้ำซ้อน ทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษาและตัวแทนภาคประชาสังคมในพื้นที่ ควรบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ๒.ควรมีการจัดเที่ยวปฐมฤกษ์ ในช่วงวันที่ ๓-๔ เมษายน ๒๕๖๑ โดยให้คณะทำงานทั้งหมดรวมทั้งตัวแทนในพื้นที่ร่วมไปด้วยเพื่อประเมินจุดแวะในแต่ละจุดและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ๓.นำเสนอจุดแวะในแต่ละพื้นที่ดังนี้ วัดช่างเคิ่ง/ ศาลหลักเมือง / บ้านลุงหมวน (ปราชญ์ชุมชน) / วัดแสนหลวง/วัดต้นเหียว/วัดพระนอนหนองผึ้ง/พิพิธภัณฑ์พระนอนหนองผึ้ง ๔.ทำการประเมินเส้นทางในรอบแรกเพื่อปรับปรุงในครั้งต่อไป ซึ่งควรดำเนินการในกลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยวจริง ๕.นำข้อมูลทั้ง ๒ รอบมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเส้นทางจริง ๖.ควรมีการศึกษาปฏิทินกิจกรรมทั้ง ๓ พื้นที่ และหาแนวทางในการบูรณาการกิจกรรมร่วมกัน
ปลัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง	๑.การเดินทางควรใช้รถรางซึ่งมีประจำอยู่ที่เทศบาลหนองผึ้งและยินดีสนับสนุน ๒.เสนอจุดแวะศูนย์การเรียนรู้และกราบพระนอนหนองผึ้งซึ่งถือเป็นพระนอนที่สวยที่สุดในประเทศไทย และยังมีพิพิธภัณฑ์ภายในบริเวณวัดด้วย
ตัวแทนจากกรมป่าไม้	๑.เสนอแนะในเรื่องการบริหารจัดการและความยั่งยืนควรสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่จะได้ประโยชน์ด้วย ๒.ควรมีการสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจของชุมชนที่มีทรัพยากรธรรมชาติ (ต้นยางนา) ๓.ควรพิจารณาเรื่องการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในทุกจุดแวะเพื่อกระจายรายได้ไปยังชาวบ้าน

ตัวแทนเครือข่ายในพื้นที่	ข้อสรุป
	๔.ควรเพิ่มเรื่องราวประจำถิ่น รวมไปถึงวัฒนธรรมในพื้นที่ อาทิ การแต่งกายและภาษาพูด (อู้ภาษาเมือง) ๕.ควรพิจารณาในเรื่อง Carrying Capacity ด้วยเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจมีกับชุมชนในพื้นที่

ข้อสรุปในประเด็นเส้นทางท่องเที่ยว (เส้นทางทดสอบ)

ในการดำเนินการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนทั้ง ๓ พื้นที่ร่วมออกแบบ โดยพิจารณาร่วมกับข้อเสนอแนะของตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ (ปลัดเทศบาลทั้ง ๓ พื้นที่) , ตัวแทนจากป่าไม้, กลุ่มตัวแทนประชาสังคมในพื้นที่ (กลุ่มเขียวสวยหอม) ได้กำหนดเส้นทางทดสอบการท่องเที่ยวโดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.เส้นทาง (จุดเริ่มต้น-จุดสิ้นสุด)

กำหนดให้จุดเริ่มต้นที่ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง โดยกำหนดกลุ่มผู้ร่วมสำรวจเส้นทางเป็นกลุ่มตัวแทนจาก ๓ พื้นที่ พื้นที่ละ ๑๐ ท่าน รวมไปถึง ปลัดเทศบาลทั้ง ๓ พื้นที่ และกลุ่มนักวิจัย จำนวนรวม ๖๐ ท่าน ออกเดินทางโดยใช้ถนนแนวต้นยาง และมีการกำหนดจุดแวะเพื่อทดสอบจำนวน ๔ จุดดังนี้

จุดที่ ๑ วัดพระนอนหนองผึ้ง แวะสักการะพระนอนหนองผึ้ง พระนอน (ลืมตา) องค์เดียวในประเทศไทย โดยมีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลประจำจุดแวะจำนวน ๑ ท่าน

จุดที่ ๒ พิพิธภัณฑ์วัดพระนอนหนองผึ้ง เยี่ยมชมโบราณวัตถุของวัดต่างๆในพื้นที่ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ โดยมีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลประจำจุด จำนวน ๑ ท่าน

จุดที่ ๓ วัดพระเจ้าแสนหลวง แวะสักการะพระเจ้าแสนหลวงซึ่งมีความศักดิสิทธิเป็นที่เคารพสำหรับชาวอำเภอสารภี โดยเฉพาะในเรื่องการค้าขายที่ดิน ซึ่งแต่ละวันจะมีผู้ที่ศรัทธาเดินทางมาแก้บนจำนวนมาก

จุดที่ ๔ วัดช่างเคิ่ง “ช่างเคิ่ง” มีความหมายว่า กึ่งกลาง ซึ่งวัดดังกล่าวถือเป็นวัดที่อยู่ระหว่างกลางระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน รวมไปถึงเป็นวัดที่มีภาพจิตรกรรมฝาผนังสวยงามรวมไปถึงมีโบสถ์เก่าแก่ที่สุดในพื้นที่

จุดที่ ๕ ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน หรือ “ศาลเจ้าแดนเมือง” ซึ่งถือเป็นจุดสิ้นสุดเขตแดนจังหวัดเชียงใหม่และเป็นจุดเริ่มต้นจังหวัดลำพูน รวมไปถึงเป็นจุดเริ่มต้นของ ต้นยางนาหมายเลข ๑ และเป็นจุดที่กำหนดให้มีการรับประทานอาหารกลางวัน

๒.ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางที่กำหนด

มีการกำหนดระยะเวลาในการท่องเที่ยวระหว่าง ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

๓.พาหนะในการเดินทาง

พาหนะในการเดินทางคือ รถรางในพื่นที่จำนวน ๒ คัน (สนับสนุนโดยเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน ๑ คัน และกลุ่มเขียวสวยหอมจำนวน ๑ คัน) ทั้งนี้ได้มีการกำหนดวันและเวลาในการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวคือวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

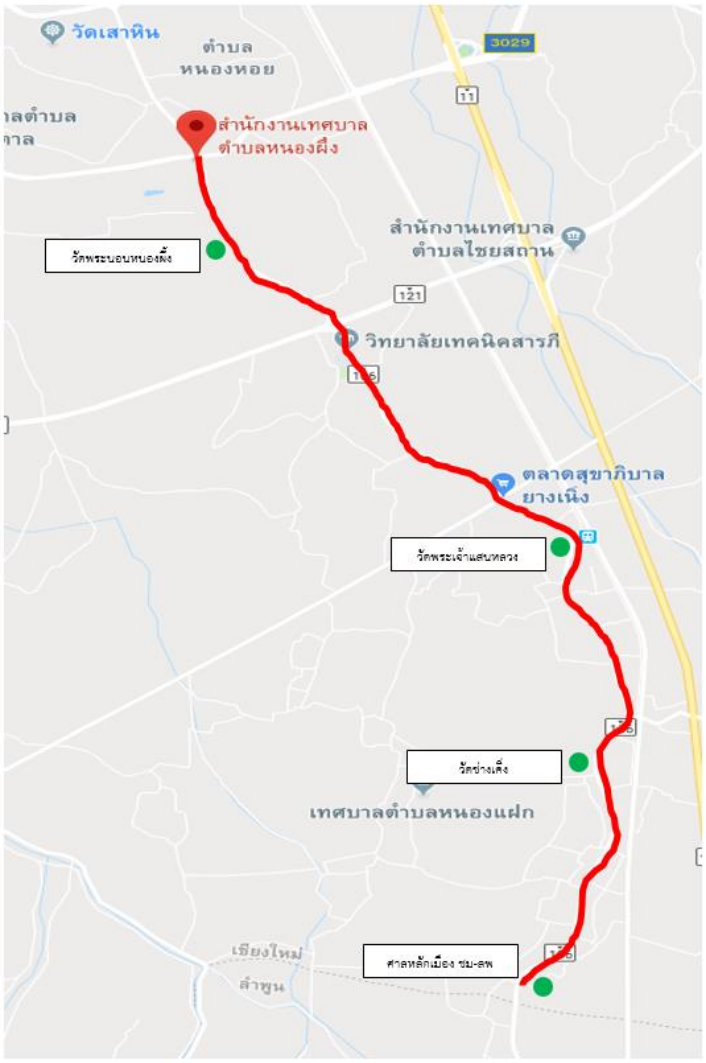

ภาพแสดงเส้นทางท่องเที่ยว (เส้นทางทดสอบ)

การทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครั้งที่ ๑

ในการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ ช่วงดังนี้

ช่วงที่ ๑ การให้ความรู้เกี่ยวกับ “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ดำเนินการโดยอาจารย์วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวโดยชุมชน มหาวิทยาลัยพายัพ โดยเป็นการบรรยายในประเด็น

๑) ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism : CBT)

๒) องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันประกอบไปด้วย

๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

๒.๒ องค์กรชุมชน

๒.๓ ด้านการจัดการ

๒.๔ ด้านการเรียนรู้

๓) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ตลาดที่เหมาะสม โดยกำหนดเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ชุมชนนำเสนอของดีของตน

ขั้นตอนที่ ๒ หน่วยงานร่วมพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๓ ผู้ประกอบการนำเที่ยวร่วมทดลองกิจกรรมและให้ข้อเสนอแนะพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๔ ผู้ประกอบการนำเที่ยวนำเสนอกิจกรรมต่อกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม

๔) การจัดเส้นทางการท่องเที่ยว และแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว

ช่วงที่ ๒ การทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การดำเนินกิจกรรมดำเนินการในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีตัวแทนเข้าร่วมทั้งวสิ้น ๖๒ คน ประกอบไปด้วย ตัวแทนจาก ๓ พื้นที่ ตัวแทนภาครัฐ และ นักวิจัยจาก ๓ โครงการวิจัย และมีการแจกใบกิจกรรมการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเมิน โดยกำหนดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอาสาของทั้ง ๓ ตำบลบรรยายให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับฟังเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสองข้างทาง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับต้นยางนา วัดสำคัญของแต่ละตำบล อาชีพของคนในชุมชน เป็นต้น

จุดแวะที่ ๑-๒ วัดพระนอนหนองผึ้ง และพิพิธภัณฑ์วัดพระนอนหนองผึ้ง

มีจุดเด่นคือเป็นพระนอนที่สวยที่สุดและมีพิพิธภัณฑ์โบราณ โดยมีอาสาสมัครในการให้ข้อมูลคือ นางณัฐวดี ฮวดเจริญ และ พ่อหลวงสมัย วันดี

จุดแวะที่ ๓ วัดพระเจ้าแสนหลวง

มีจุดเด่นคือเป็นสถานที่ที่ชาวบ้านในพื้นที่ให้ความเคารพศรัทธา โดยเฉพาะในเรื่องการบนบาน เรื่องการซื้อขายที่ดิน โดยมีอาสาสมัครให้ข้อมูลคือ หนานสายันต์ สมทอง

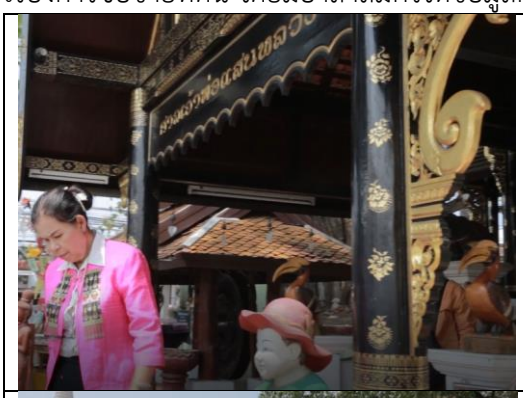

จุดแวะที่ ๔ วัดช่างเคิ่ง

วัดช่างเคิ่ง “ช่างเคิ่ง” มีความหมายว่า กึ่งกลาง ซึ่งวัดดังกล่าวถือเป็นวัดที่อยู่ระหว่างกลางระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน รวมไปถึงเป็นวัดที่มีภาพจิตรกรรมฝาผนังสวยงามรวมไปถึงมีโบสถ์เก่าแก่ที่สุดในพื้นที่ จุดเด่นอยู่ที่ศิลปะฝาผนังที่ใช้สีโทนเย็นสบายตา บริเวณวัดร่มรื่น โดยมีอาสาสมัครให้ข้อมูลคือ นางเรือนคำ อภิรมย์

จุดแวะที่ ๕ ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน “ศาลแดนเมือง”

ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน หรือ “ศาลเจ้าแดนเมือง” ซึ่งถือเป็นจุดสิ้นสุดเขตแดนจังหวัดเชียงใหม่และเป็นจุดเริ่มต้นจังหวัดลำพูน รวมไปถึงเป็นจุดเริ่มต้นของ ต้นยางนาหมายเลข ๑ และเป็นจุดที่กำหนดให้มีการรับประทานอาหารกลางวัน โดยมีอาสาสมัครให้ข้อมูลคือ อาจารย์เจนศิริ จันทร์ศิริ และมีการดำเนินกิจกรรมคือการประเมิน”กิจกรรมการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยว” โดยมีการแจกแบบประเมินแก่ผู้เข้าร่วมทุกท่าน

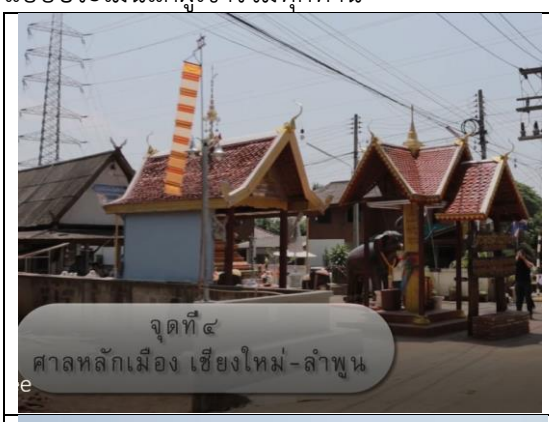

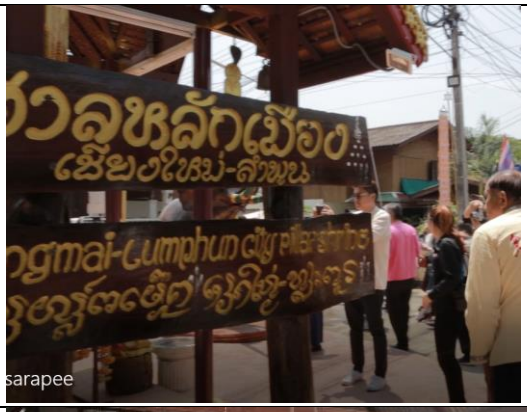

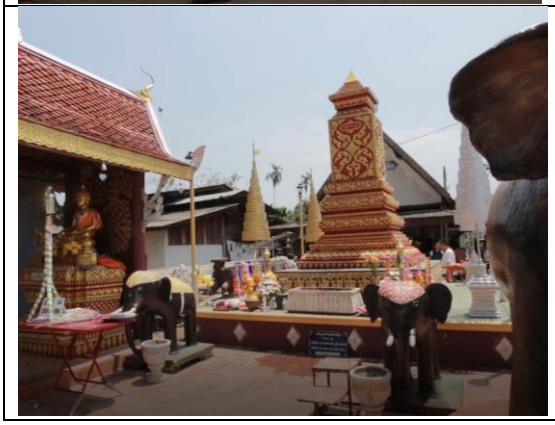

นักท่องเที่ยว คนที่ ๑ ชื่อ .....
นักท่องเที่ยว คนที่ ๒ ชื่อ .....

เวลา	จุดที่ / สถานที่	กิจกรรม / การสร้างประสบการณ์	อารมณ์ /ความรู้สึก	ระดับความพึงพอใจ ★★★★★ ★★★★ ★★★ ★★ ★
	จุดที่ ๑ วัดพระนอนหนองผึ้ง และพิพิธภัณฑ์ชัยศิลพุทธปฏิรักษ์ ตำบลหนองผึ้ง			
	จุดที่ ๒ วัดแสนทลวง ตำบลยางเนิ้ง			
	จุดที่ ๓ วัดช่างเคิ่ง ตำบลสารภี			
	จุดที่ ๔ ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-สารภี ตำบลสารภี			

ภาพแสดงแบบประเมิน กิจกรรมการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยว

ผลการประเมินเส้นทางการท่องเที่ยว

เมื่อการดำเนินการทดลองเส้นทางเสร็จสิ้นนักวิจัยทั้ง ๓ โครงการย่อยมีการประชุมสรุปและประเมินการจัดทำโครงการการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในวันอังคารที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุมรับรอง ๓ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย หัวหน้าชุดโครงการวิจัย นักวิจัยทั้ง ๓ โครงการย่อย วิทยากรหลัก (อาจารย์วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล จากสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน) ตัวแทนเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ปรากฏผลการประเมินดังตาราง

การสะท้อนผลการทดลองเส้นทางท่องเที่ยวถนนต้นยางนาสารภี
โดย อาจารย์วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จุดท่องเที่ยว	การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ
วัดพระนอนหนองผึ้ง	สถานที่แรกนับเป็นจุดที่สามารถสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวได้ค่อนข้างมาก แต่หากขาดกิจกรรมและการสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว เพื่อการลงไปถ่ายรูป และการรับรู้เรื่องราวเรื่องเล่า ซึ่งต้องพิจารณาว่าวัดสามารถร่วมทำอะไรได้บ้าง เช่น การเชื่อมโยงไปถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน ความเป็นชุมชนใกล้วัด สล่า ภูมิปัญญาศิลป์ หรือแม้กระทั่งผลิตภัณฑ์ชุมชน หากสามารถดึงชุมชนให้เข้ามาร่วมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรม ก็เกิดความต่างจากการท่องเที่ยววัดในเมือง (เพราะวัดในเมืองมีป้ายต่างๆ ถ่ายรูปแล้วกลับ) แต่วัดในชุมชนมีเรื่องราวมีกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมสร้างความแตกต่าง

จุดท่องเที่ยว	การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ
วัดแสนหลวง	สถานที่ที่สองให้ความรู้สึกที่เกิดความเปรียบเทียบกับจุดที่หนึ่ง ข้อจำกัดอย่างหนึ่งคือ เราใช้รถรางที่วิ่งไปและส่งลง และรับนักท่องเที่ยวต่อไปอีกจุดหนึ่ง ซึ่งค่อนข้างมีความท้าทายอย่างสูงในการจัดเส้นทาง ประการแรก คือ ถ้านักท่องเที่ยวรู้จักเส้นทางเองแล้วก็สามารถเดินทางไปได้ แต่ถ้าเราไม่สามารถจัดกิจกรรมตลอดเส้นทางให้น่าสนใจได้ ก็ไม่ต่างจากการนั่งรถขึ้นลงแล้วถ่ายรูปเหมือนวัดในเมือง ซึ่งจุดที่สองมีจุดที่ควรปรับปรุงคือ นักท่องเที่ยวลงมานั่งรับฟังข้อมูลอย่างเดียว ช่วงเวลาที่ใช้ไปกับการฟังบรรยายค่อนข้างมาก นักท่องเที่ยวเหมือนเข้าไปร่วมฟังการบรรยายเป็นหลัก และความรู้สึกนักท่องเที่ยวในการสร้างความน่าสนใจจะลดลงไป ทำให้เกิดความเปรียบเทียบชัดเจนระหว่างจุดที่ ๑ จุดที่ ๒ จนต่อเนื่องไปถึงจุดที่ ๓
วัดช่างเคิ่ง	จุดที่ ๓ ให้ความรู้สึกที่ดีขึ้นกว่าจุดที่ ๒ เนื่องจากสถานที่ค่อนข้างร่มรื่นเป็นจุดที่ทำให้เกิดความสงบมากขึ้น จะเห็นได้ว่าในเรื่องการสะท้อนข้อมูลที่ออกมา จำเป็นต้องเน้นไปที่การสร้างกิจกรรมและประสบการณ์ร่วม ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คาดหวังในเรื่องประสบการณ์ทีแตกต่างที่สามารถทำให้ยอมจ่ายในราคาที่มากกว่ามูลค่าที่แท้จริง ซึ่งเรียกว่าคุณค่า
ศาลเจ้าแดนเมือง	จุดที่ ๔ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ลดทอนลงไป เนื่องจากไม่สามารถทำให้เห็นว่าสถานที่มีความสำคัญอย่างไร นอกจากการแวะลงเยี่ยมชม จะเห็นได้ว่า การดึงเอาวัฒนธรรมชุมชนมาร่วม จะส่งผลในเรื่องของการตั้งราคาของเส้นทางท่องเที่ยวนั้นๆ และส่งผลต่อแผนการพานักท่องเที่ยวขึ้นรถรางและเก็บค่าบริการ ซึ่งการสร้างกิจกรรมในแต่ละจุด จะสามารถสร้างคุณค่าที่สามารถบวกราคาเพิ่มได้ แต่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงต่อสถานที่นั้นๆด้วย

ข้อสรุปที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มย่อยระหว่างเครือข่ายในพื้นที่และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เกี่ยวกับการจัดเส้นทางทดลองการท่องเที่ยวถนนต้นยางสารภีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ สามารถสรุปได้ว่า สิ่งสำคัญหัวใจของการท่องเที่ยวคือความรู้สึกประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ ซึ่งส่วนนี้จะสามารถต่อยอดไปสู่แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวทิศทางที่วางไว้จะเป็นไปในทิศทางไหน แต่เนื่องจากเส้นทางทดลองที่ดำเนินการนั้นค่อนข้างถูกจำกัดด้วยระยะเวลาอันสั้น โดยเป็นเวลาประมาณครึ่งวัน ทำให้ผู้ประเมินไม่มีโอกาสได้ไปในเส้นทางที่แตกต่างออกไป เช่น ฟาร์ม ศูนย์เกษตร หรือ แหล่งหัตถกรรม เป็นต้น ซึ่งจากข้อมูลที่สรุปออกมาได้ว่า

๑) การจัดเส้นทางท่องเที่ยวในลักษณะนี้ หากต้องการชูประเด็นในเรื่อง “วัฒนธรรม” โดยปกติแล้วนักท่องเที่ยวจะมี mind setว่าวัฒนธรรมมักเกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์หรือที่มาที่ไปของท้องถิ่น ซึ่งหากมีความคาดหวังต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำเป็นต้องลงลึกไปในประวัติศาสตร์ใน๓พื้นที่ว่า พื้นที่มีที่มาที่ไปอย่างไร (การชำระประวัติศาสตร์) และตัวหนึ่งที่สามารถขับความโดดเด่นขึ้นมา คือ การแต่งกาย แม้ว่าจะเป็นชุมชนใกล้เมือง เป็นเรื่องยากที่จะผลักดัน แต่ควรไปค้นหาว่ามีละแวกหรือบ้านใดที่ยังวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สามารถต่อยอดได้ ซึ่งอาจจะเป็นโจทย์ที่ยากแต่น่าจะหาความเชื่อมโยงเรื่อง

ประวัติศาสตร์เพื่อหาจุดร่วมและสร้างความโดดเด่นให้พื้นที่ ซึ่งหากพิจารณาตามความจริงในพื้นที่มีความสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ เช่น เมืองเวียงกุมกาม คือถ้าชี้เป้าว่า วัฒนธรรมคือประวัติศาสตร์ จะเป็นงานหนักที่ต้องมีการร้อยเรียงสะสางและรวบรวมข้อมูลเพราะวัฒนธรรมคือประวัติศาสตร์มันจะมีความร้อยเรียง แล้วมันจะเชื่อมโยงไปที่เมืองกุมกาม ซึ่งการตลาดจะไม่จำเป็นในการดำเนินการใดๆ เนื่องจากเมืองกุมกามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักกว้างขวางอยู่แล้ว

๒) การสร้างประสบการณ์ร่วมให้นักท่องเที่ยวเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก ซึ่งอาจจะอยู่ในช่วงระยะเวลาของเทศกาลท่องเที่ยว เช่น สงกรานต์ ที่สอดคล้องกับถนนสารภีและแหล่งท่องเที่ยวที่เราเดินทางทั้ง๔จุด ซึ่งการต่อยอดนั้นสามารถเป็นไปได้ เนื่องจากโอกาสในการพัฒนาและต่อยอดไม่ใช่เฉพาะว่า นักท่องเที่ยวขึ้นรถมาถึง และลงไปตามจุดท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวขึ้นรถรางถ่ายรูปและจบ แต่ควรแสวงหาแนวทางที่ส่งเสริมเส้นทางนี้ให้กลายเป็นเส้นทางที่จัดโดยชุมชน มิเช่นนั้นอาจจะเกิดภาวะท้าทายในแบบที่นักท่องเที่ยวไปเอง หากนักท่องเที่ยวเกิดการรู้ข้อมูลมาแล้ว แต่จะทำอย่างไรให้เส้นทางนี้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชน โดยการนำของทีมงาน และเป็นเส้นทางที่ ถ้าชุมชนไม่เข้าร่วมหรือจัดกิจกรรมต่างๆ รูทนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ มันจะเกิดความต่างกับการท่องเที่ยวที่ไปตามวัดต่างๆ กับเส้นทางเฉพาะ

๓) จากประสบการณ์การทำวิจัยด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ละเส้นทางจะมีแหล่งท่องเที่ยวคล้ายคลึงกับถนนต้นยางสารภี โดยเฉพาะรูทในเมือง คือวัดหมื่นสาร และวัดนันทาราม แต่ความโดดเด่นของวัดนี้คือ ได้ดึงเอาเครื่องเขิน เครื่องเงิน ทำให้เกิดกิจกรรมที่พานักท่องเที่ยวมาดร็อปที่วัดเพื่อจะพานักท่องเที่ยวเดินไปยังบ้านทำเครื่องเงิน ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และมีประสบการณ์ร่วมที่แตกต่างและร่วมทำ พร้อมทั้งส่งผลในเรื่องของการตั้งราคาในเส้นทางท่องเที่ยว และส่งผลค่อแผนโดยการพานักท่องเที่ยวขึ้นรถลางและเก็บเงิน แต่หากเพิ่มกิจกรรมเข้าไปก็จะสามารถบวกราคาเพิ่มได้ และการจัดกิจกรรมต่างๆควรจะต้องมีความเชื่อมโยงต่อวัดนั้น แต่อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงมีหลากหลายรูปแบบสามารถเชื่อมโยงไปยังแปลงเกษตรก็ได้ อาทิเช่น การท่องเที่ยวปงห้วยทราย ได้เชื่อต่อเส้นทางการท่องเที่ยวไปยังสันทราย โดยเชื่อมสู่แปลงเกษตรออแกนิก โดยที่นั่นเป็นการเชื่อมต่อการการทำสลัดง่ายๆ ซึ่งเป็นช่วงเบรคของการเดินทาง ซึ่งนักท่องเที่ยวทำสลัดด้วยตนเองและรับประทาน ทำให้นักท่องเที่ยวยอมจ่าย พร้อมทั้งเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ จึงทำให้กิจกรรมน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมของการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดการจัดการและร่วมกันดึงจุดเด่นต่างๆมาพัฒนาร่วมกับเส้นทางที่เที่ยว

๔) กรณีที่มีสองทางเลือก เช่น เกษตร หรือ วัฒนธรรม ประการแรก หากถ้าจำเป็นที่จะต้องตอบโจทย์ให้ได้ว่าเป็นสายวัฒนธรรม การหาความหมายของความเป็นประวัติศาสตร์ โดยการหาข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อใส่เข้าไปในเรื่องของความน่าสนใจเรื่องประวัติศาสตร์และข้อจำกัดของเวลา จะต้องร้อยเรียงเส้นทางระหว่าง จุดที่๑ ประวัติศาสตร์มีที่มายังไง แล้วเชื่อมโยงไปที่จุดที่ ๒ อย่างไร จุดที่ ๒ มีประวัติศาสตร์อย่างไร และเชื่อมโยงไปสู่จุดที่ ๓อย่างไร ก็นำเสนอเส้นทาง ส่วนตัวอย่างที่ ๒ คือพัฒนาเส้นทางอีกเส้นทางอีกเส้นทางเป็นทางเลือก คือถ้าเป็นไปได้พัฒนาอีกเส้นทางเป็นทางเลือกเผื่อ เช่น ประวัติศาสตร์เชื่อมกับเกษตร หรือเส้นเกษตรเลยก็ได้ หรือเชื่อมระหว่างประวัติศาสตร์กับเกษตร แต่ตัวต่างระหว่าง เส้นทางนั้นกับเส้นทางเดิม หนึ่งก็คือเส้นทางเกษตรจะมีกิจกรรมที่ชัดเจนแน่นอน เพราะมีแหล่งมีกิจกรรมและ เจ้าของสวนจะเป็นไกด์ท่องถิ่นที่มีความชำนาญมาก และอาจเป็นต้นแบบสำหรับไกด์ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจุดเด่นอีกข้อหนึ่งก็คือ ถ้าสามารถเข้าไปในพื้นที่เกษตรได้มันจะต่อยอดในเรื่องของการขายผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเห็นว่าขายได้จริง และช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเกิดแรงจูงใจในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งน่าจะเหมาะกับ target ของพวกนักท่องเที่ยวที่มีการเกษตรเข้ามา ควบคู่ไปด้วยเช่นพวก

ผักปลอดสารพิษ อาจจะต้องเลือกกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มันเหมาะกับเส้นทางใหม่ แล้วออกแบบกิจกรรมร่วมเจ้าของสวน ว่าจะให้นักท่องเที่ยวเข้ามากี่โมง ให้เขาเตรียมกิจกรรมว่าจะทำอะไรบ้าง และมีการประเมินกิจกรรม ก็จะเห็นการพัฒนาได้แบบที่ทำได้ในระยะเวลาที่จำกัด

แนวทางการปรับปรุง

ภายหลังจากที่ได้มีการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมแล้ว คณะผู้วิจัยทั้ง ๓ โครงการย่อยได้มีการหารือสรุปร่วมกันในประเด็นแนวทางการปรับปรุงและการทดสอบเส้นทางครั้งที่ ๒ ซึ่งแนวทางการปรับปรุง ได้มีการกำหนดกรอบในการดำเนินงานเป็น ๓ ประเด็นคือ

๑.การปรับในส่วนของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยกำหนดให้มีกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมในการทดลองเส้นทางครั้งที่ ๒ ดังนี้

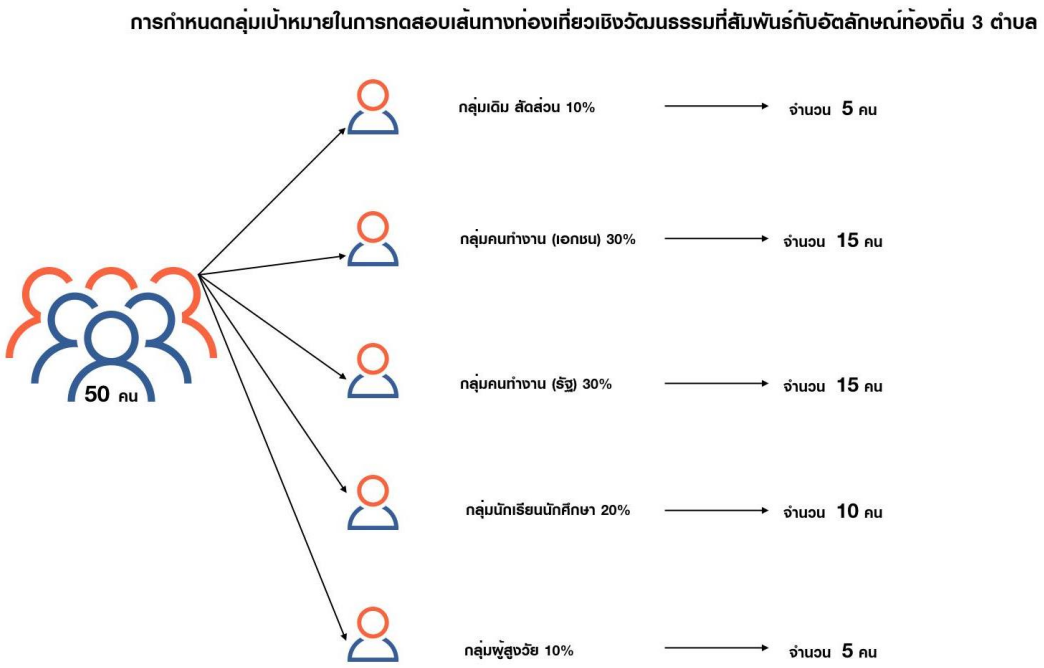

ภาพแสดงการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวครั้งที่ ๒

๒.การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว โดยมีการนำเสนอแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมในเส้นทางโดยเพิ่มเติมในเรื่อง๓มิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม , การมอบประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ภายใต้แนวคิด “ชิม ช๊อป แชร์” โดยกำหนดให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมทั้งในส่วนของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน, การจำหน่ายอาหารท้องถิ่นและเครื่องดื่ม

๓.การพัฒนาองค์ความรู้และการบริหารจัดการ โดยมีแนวทางในการปรับปรุง ๓ ประเด็นย่อยคือ

๓.๑ การปรับปรุงในส่วนของกระบวนการเล่าเรื่อง ทั้งในส่วนขององค์ความรู้และทักษะผู้เล่าเรื่อง

๓.๒ แนวทางการบริหารจัดการทั้งในส่วนของ เงิน/งาน/คน

๓.๓ แนวทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Social Media

ผลจากการประชุมร่วมกันจึงมีการกำหนดแนวทางการปรับปรุง โดยเริ่มจากกระบวนการออกแบบความรู้ เพื่อเป็นการสนับสนุนกระบวนการเล่าเรื่องดังภาพ

กรอบองค์ความรู้ประกอบการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอัตลักษณ์ท้องถิ่น 3 ตำบล

สถานที่/จุดแวะ	กรอบองค์ความรู้	สิ่งอำนวยความสะดวก
จุดแวะที่ ๑ วัดพระนอนหนองผึ้ง	๑.ประวัติความเป็นมาขององค์พระนอนและความสำคัญกับพื้นที่ในสมัยโบราณสืบต่อจนปัจจุบัน ๒.ประเพณีที่เกี่ยวข้อง/ความเชื่อพื้นถิ่น ๓.ประวัติพิพิธภัณฑ์ / จุดเด่นของ สิ่งของโบราณและเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติสิ่งของที่เป็นจุดเด่นในพิพิธภัณฑ์	๑.กิจกรรม ณ จุดแวะจุดละ ๑ กิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาหรืออัตลักษณ์ท้องถิ่น (มาแล้วต้องทำอะไร?) ๒.ของว่างและเครื่องดื่ม จุดแวะละ ๑ ราย ๓.การจำหน่ายสินค้าชุมชน จุดแวะละ ๑ แห่ง
จุดแวะที่ ๒ วัดพระเจ้าแสนหลวง	๑.ประวัติความเป็นมาของพระเจ้าแสนหลวงและความสำคัญกับพื้นที่ในสมัยโบราณสืบต่อจนปัจจุบัน ๒.ประเพณีที่เกี่ยวข้อง/ความเชื่อพื้นถิ่น	
จุดแวะที่ ๓ วัดช่างเคิ่ง	๑.ประวัติความเป็นมาของวัดและโบสถ์รวมไปถึงจิตรกรรมฝาผนัง และความสำคัญกับพื้นที่ในสมัยโบราณสืบต่อจนปัจจุบัน ๒.ประเพณีที่เกี่ยวข้อง/ความเชื่อพื้นถิ่น	
จุดแวะที่ ๔ ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน	๑.ประวัติความเป็นมา จากไม้หมายเมือง สู่ เขตแดนเชียงใหม่-ลำพูน ๒.ประวัติต้นยางต้นแรกและการเป็นสถานที่รับเสด็จในหลวงรัชกาลที่ ๙	

*** เพิ่มเติม "องค์ความรู้รายทาง" ในประเด็นประวัติความเป็นมาของต้นยางสารภี และ ความรู้ด้านประวัติศาสตร์รอบเส้นทาง

ภาพแสดง กรอบองค์ความรู้ประกอบการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เนื่องจากในการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ คณะผู้วิจัยจึงได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานที่จะดำเนินการใน ๓ เดือนข้างหน้า (มิถุนายน-สิงหาคม ๒๕๖๑) ดังนี้

กิจกรรมตามแผนดำเนินงานเดิม	กิจกรรมตามแผนดำเนินงานใหม่	เหตุผลในการเปลี่ยนแผนงาน
๑. พัฒนาระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและพัฒนารูปแบบการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่	๑.ทดสอบเส้นทางครั้งที่ ๒ ดำเนินการจัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบสารสนเทศทางวัฒนธรรม ๒.ประเมินศักยภาพของเส้นทางการท่องเที่ยวและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฯ	ปรับช่วงเวลาดำเนินการ
๒.เชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด รวมไปถึงการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกับระบบข้อมูลแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	๒.สรุปเส้นทางที่เหมาะสมและมีศักยภาพ ทำการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด รวมไปถึงการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกับระบบข้อมูลแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	ปรับช่วงเวลาดำเนินการ

การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย	เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน	ผลจากการดำเนินการ
๑)เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่	๑.๑ เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	๑.๑ เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (เชิงประวัติศาสตร์) ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่น

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย	เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน	ผลจากการดำเนินการ
เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	๑.๒เกิดระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ๑.๓ เกิดรูปแบบการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ ๑.๔ เกิดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล ๑.๕ เกิดรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	๑.๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑.๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑.๔ เกิดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบลและดำเนินการทดสอบเส้นทางที่กำหนด ๑.๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ
๒)เพื่อเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์เดิมกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	๒.๑ เกิดการเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ๒.๒ เกิดการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกับระบบข้อมูลแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ๒.๓ เกิดการเชื่อมโยงและจัดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด	๒.๑ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๒.๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๒.๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ

๔.๖ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๗

ชื่อโครงการ : การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ ในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

หัวหน้าโครงการ : อ.ดร.พัชรีวรรณ กิจมี

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๙๗-๙๒๔๑๒๑๒/Nye_nai@hotmail.com

สังกัด/คณะ : สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

งบประมาณ : ๒๐๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

การวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

<u>ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑</u>

เพื่อศึกษาสภาพบริบท คุณลักษณะและภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่การสัมภาษณ์ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยทำการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน พบข้อมูลสาระสำคัญต่อไปนี้

๑. ตำบลหนองผึ้ง

สภาพบริบท

ตำบลหนองผึ้งมีประชากรจำนวน ๑๔,๓๕๑ คน (ข้อมูลเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐) เป็นตำบลที่มีประชากรมากที่สุดในอำเภอสารภี ประกอบด้วย ๘ หมู่บ้าน เนื้อที่ประมาณ ๑๒.๖๒ ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดกับตำบลหนองหอย อำเภอเมือง ตำบลหนองผึ้งอยู่ใกล้ตัวเมืองเชียงใหม่จึงมีสภาพเป็นสังคมเมือง มีความแตกต่างและหลากหลายทางพื้นเพมีชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมต่อ ๆ กันมาหลายรุ่น รวมไปถึงผู้คนต่างถิ่นที่เข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ด้านอาชีพกลุ่มชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ตัดเย็บเสื้อผ้า ปลูกลำไยและปลูกผัก พืชสมุนไพรแต่เป็นแปลงขนาดเล็ก พื้นที่ในการทำการเกษตรขนาดใหญ่มีจำกัดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากชาวบ้านที่มีที่ดินเลิกทำการเกษตรหันไปสร้างหอพักขาย หรือขายที่ดินให้เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์นำไปปลูกหมู่บ้านจัดสรร มีอาคารพาณิชย์เรียงรายตลอด ๒ แนวต้นยางนา มีหมู่บ้านจัดสรรจำนวนมากถึง ๒๑ โครงการ ปัจจุบันชาวบ้านที่ทำอาชีพเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เช่าที่นาของตระกูลนิมมานเหมินท์ โครงสร้างประชากรชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมเป็นสังคมผู้สูงอายุเด่นชัด เนื่องจากคนในพื้นที่ย้ายถิ่นหรือไปศึกษาต่อในเมือง ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าตำบลหนองผึ้งประสบปัญหาการจัดการขยะ มลพิษและฝุ่นละอองขนาดเล็ก การรวมกลุ่มของชาวบ้านที่มีการจัดตั้งโดยภาครัฐและมีกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ลูกเสือชาวบ้าน กรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน กรรมการพัฒนาสตรีตำบล และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) การรวมกลุ่มของชาวบ้านตามธรรมชาติที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองผึ้ง ชมรมผู้สูงอายุหมู่บ้าน ๘ หมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการเกษียณอายุที่มีความรู้ ประสบการณ์และสุขภาพแข็งแรง ทุกวันพุธมีกิจกรรมร่วมกัน มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้การดูแลสุขภาพ มีกิจกรรมฟ้อนรำ กิจกรรมออกกำลังกาย การขายผักสวนครัว

คุณลักษณะของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนในตำบลหนองผึ้ง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการว่า ควรมีคุณลักษณะดังนี้

๑. มีอุดมการณ์ในการทำงาน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

๒. เป็นคนหนักเอาเบาสู้

๓. พูดจาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พร้อมที่จะรับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๔. ไม่ถือตัว

๕. ต้องมีความสม่ำเสมอในการทำงาน

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของเครือข่ายจิตอาสา กลุ่มชาวบ้านที่มีการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการ

ปัญหาที่พบได้แก่

๑. นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมสนับสนุนท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อนและไม่ชัดเจน

๒. ความขัดแย้งระหว่างผู้นำแบบเป็นทางการ ซึ่งแบ่งเป็น ข้าราชการประจำท้องถิ่น กับนักการเมืองท้องถิ่น โดยข้าราชการประจำท้องถิ่นทำหน้าที่ปกครองแต่ไม่มีส่วนร่วมหรือไม่มีอำนาจในเรื่องของงบประมาณ ในขณะที่ฝ่ายการเมืองคือ นายกเทศมนตรีและคณะ ทำหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสิทธิ์ในการพิจารณาและอนุมัติงบประมาณในการทำงานของท้องถิ่น

๓. ขาดจิตอาสา หาคนช่วยทำงานเพื่อชุมชนยากขึ้น เมื่อขอความช่วยเหลือมักจะได้รับคำถามว่า มีงบประมาณให้หรือไม่ มีอะไรเป็นสิ่งตอบแทน ซึ่งในที่สุดพวกผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน พ่อหลวง กำนัน (ผู้นำแบบเป็นทางการ) ก็ต้องช่วยกันทำงาน ซึ่งแกนนำจิตอาสาหลายคนเริ่มท้อและหนักใจว่าหากพ้นรุ่นของตนไปแล้วจะหาใครมาทำงานเพื่อสังคม/ชุมชน

๔. ปัญหาที่เกิดขึ้นบางส่วนมาจากโครงการหมู่บ้านจัดสรรและลูกบ้านผู้อยู่อาศัยต่างถิ่น กล่าวคือมักไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แต่ถ้ามีปัญหาจะวิ่งเข้ามาหาให้ชุมชนแก้ไข ซึ่งในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ที่ผ่านมา สภาพชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วมากและมีปัญหาต่าง ๆ เข้ามาให้ชุมชนได้แก้ไขอยู่ตลอดเวลา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม

๕. ค่านิยมของชาวบ้านในพื้นที่มักจะส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือในเมืองหรือต่างถิ่น ทำให้บุตรหลานไม่ผูกพันกับชุมชนของตนเอง

๖. สภาพเศรษฐกิจซบเซา เกิดข้อจำกัดในการทำงานเพื่อชุมชนสำหรับแนวร่วม ทำให้แนวร่วมไม่สนใจในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง เนื่องจากการทำงานจิตอาสาต้องใช้เวลา แรง และกำลังทรัพย์ส่วนตัว

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะของเครือข่ายจิตอาสา

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงแนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

๑. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ จึงจะทำให้การทำงานของชุมชนประสบความสำเร็จ

๒. ควรมีวิธีการเตรียมหาทายาทที่จะขึ้นมาทำงานแทนรุ่นเก่า ๆ โดยต้องมีการวางแผนการจัดหาทายาทโดยเร็ว

๓. จิตอาสากลุ่มที่จะเข้ามาช่วยควรมีความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เพื่อให้การสื่อสารหรือการประสานงานมีความเข้าใจตรงกันตลอดจนมีทิศทาง/เป้าหมายการทำงานเดียวกัน

๒. ตำบลยางเนิ้ง

สภาพบริบท

ตำบลยางเนิ้ง มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๐.๐๔ ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อกับตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภีประกอบด้วย ๑๓ หมู่บ้าน พื้นที่ตำบลยางเนิ้งเป็นศูนย์รวมของหน่วยงานราชการอำเภอสารภี เช่น ที่ว่าการอำเภอสารภี สถานีตำรวจอำเภอสารภี สาธารณสุขอำเภอสารภี สำนักงานประถมศึกษาอำเภอสารภี ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม ชุมชนของตำบลยางเนิ้งเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท แต่ชาวบ้านมองสภาพของการเป็นชุมชนเมืองมากกว่าชนบท คนที่อยู่ประจำในชุมชนเป็นคนชราหรือคนที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว ชาวบ้านมีความเห็นว่ามีผู้รู้แต่ไม่มีผู้ทำ เทศบาลกับผู้ใหญ่บ้านทำงานไม่เป็นทีมเดียวกัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีงบประมาณในการพัฒนาชุมชน และ ขาดการประสานงาน การจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูต้นยางนาเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่ ชาวบ้านมองว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับต้นยางนาของภาครัฐ ไม่ทำงานจริงจังที่จะแก้ไขปัญหา การทำงานไม่เป็นรูปธรรม ไม่มีความชัดเจน มีการแต่งตั้งหน่วยงานในการทำงานกับต้นยางนาที่ซ้ำซ้อน

กัน และมีการตั้งงบประมาณซ้ำซ้อนจนกระทั่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ต้องถอนคืนงบประมาณที่ทางจังหวัดตั้งไว้เนื่องจากเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

คุณลักษณะของผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนในตำบลยางเนิ้ง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการว่า ควรมีคุณลักษณะดังนี้

๑. เป็นคนที่เสียสละ อดทน

๒. เป็นคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน

๓. เป็นคนที่ต้องการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

๔. มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม

๕ มีทักษะในการสื่อสาร

๖. เป็นคนที่ชาวบ้านเชื่อฟังและยอมรับ

๗ . เมื่อมีการประชุมจะเข้าร่วมเป็นประจำ

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของเครือข่ายจิตอาสา กลุ่มชาวบ้านที่มีการรวมตัวแบบไม่เป็นทางการ

ปัญหาที่พบได้แก่

๑. ขาดบุคลากรเนื่องจากชาวบ้านวัยแรงงานส่วนใหญ่ออกไปทำงานในเมืองชาวบ้านที่อยู่กับบ้านเป็นคนสูงอายุ

๒. ทางชุมชนรับโครงการจากทางหน่วยงานราชการเข้ามาจัดการจำนวนมาก ทำงานไม่ทัน

๓. ข้าราชการบางคนนำผลงานของชุมชนเครือข่ายจิตอาสาไปหาผลประโยชน์หรือแอบอ้างเป็นผลงานให้กับหน่วยงานของตนเอง

๔. ข้าราชการบางคนนำผลงานของชุมชนเครือข่ายจิตอาสาไปหาผลประโยชน์หรือแอบอ้างเป็นผลงานให้กับหน่วยงานของตนเอง

๕. พัฒนากรไม่เป็นพี่เลี้ยงให้กับการทำงานของชุมชน

๖. นายอำเภอย้ายบ่อยมากทำให้โครงการและการประสานงานไม่ต่อเนื่อง

๗. ชาวบ้านที่เป็นจิตอาสามีจำนวนน้อย มีจำนวนหลายคนที่ไม่ค่อยมีน้ำใจ และไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการประชุม ยกเว้นถ้ามีผลประโยชน์ร่วมจึงจะมาเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะของเครือข่ายจิตอาสา

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงแนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

๑. ถ้าจะให้ชาวบ้านเข้ามาช่วยทำงานจิตอาสาให้กับชุมชน หน่วยงานของรัฐ เช่น เทศบาล ต้องเข้ามาให้การสนับสนุนในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องและจะต้องทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง อยู่ดี กินดี

๒. ควรประชุมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง และหาทางกระจายงานให้กับคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อสร้างความรับผิดชอบอย่างทั่วถึงกัน

๓. ผู้นำแบบไม่เป็นทางการต้องทำให้ชาวบ้านเห็นว่า ทำงานเพื่อชุมชน มีความเสียสละ ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตน ทำงานอย่างเปิดเผยเป็นกันเอง เข้าพบได้ง่าย และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

๓. ตำบลสารภี

สภาพบริบท

ตำบลสารภี มีเนื้อที่ ๙ ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ จรดเขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ประกอบด้วย ๑๐ หมู่บ้าน ชาวบ้านทำการปลูกลำไย และทำนา คนที่อยู่ประจำในชุมชนเป็นคนชราหรือคนที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว สินค้าท้องถิ่นคือผลิตภัณฑ์จักสาน มีกลุ่มแม่บ้านที่เป็นแกนนำจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมาชิกจำนวน ๓๘๐ คน มีเงินกองทุนจำนวน ๒ ล้านกว่าบาท และกลุ่มรำวงย้อนยุค เพื่อให้สมาชิกในตำบลสารภี จำนวน ๘ หมู่บ้านได้มาออกกำลังกายร่วมกันทุกวัน มีกลุ่มอาสาต้นยางนาคอยดูแลต้นยางนา โดยชาวบ้านรักและผูกพันกับต้นยางนาอย่างลึกซึ้ง มีชาวบ้านกล่าวว่า เมื่อออกจากบ้านไปที่ไกล ๆ กลับมา เห็นต้นยางนาสูง ๆ แต่ไกลก็ดีใจว่าถึงบ้านเราแล้ว

คุณลักษณะของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนในตำบลสารภี พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการว่า ควรมีคุณลักษณะดังนี้

๑. มีสัจจะ

๒. มีความน่าเชื่อถือ ได้รับความไว้วางใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม

๓. ให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

๔. มีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาโดยมีการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด

๕. มีความรู้ความสามารถเชิงพาณิชย์ เช่นการดูแลบัญชี การเงิน การสร้างรายได้

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของเครือข่ายจิตอาสา กลุ่มชาวบ้านที่มีการรวมตัวแบบไม่เป็นทางการ

ปัญหาที่พบได้แก่

๑. จิตอาสาที่เป็นแม่บ้านหลายคนมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ทำให้จำนวนแม่บ้านที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรมมีจำนวนไม่มากประมาณ ๒๐ กว่าคน

๒. การมีส่วนร่วมกับชุมชนของชาวบ้านยังมีน้อย ขาดการประสาน เชื่อมโยงกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะของเครือข่ายจิตอาสา

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงแนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

๑. ต้องสร้างความเข้าใจในกลุ่มจิตอาสาและร่วมกันจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนร่วมกัน

๒. ต้องมีตัวกลางประสาน เชื่อมโยงกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓. ควรมีวิทยากรมาอบรมความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอการเป็นผู้นำที่ทำให้คนเชื่อถือ

สรุปและวิเคราะห์ผลที่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ (เพื่อศึกษาสภาพบริบท คุณลักษณะและภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน) มีดังนี้

๑. ชาวบ้านจิตอาสามีปัญหามีความเคลือบแคลงใจกับการทำงานของภาครัฐระดับท้องถิ่น โดยมีประเด็นการเมืองท้องถิ่นร่วมด้วย

๒. ผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการหลายคนเป็นเพียงบทบาทชั่วคราวก่อนที่จะก้าวสู่ผู้นำแบบเป็นทางการ ขณะเดียวกันผู้นำแบบเป็นทางการหลายคนเมื่อหมดวาระก็จะสลับมา มองหาทายาทผู้นำรุ่นใหม่สืบทอดงาน

๓. ผู้นำแบบเป็นทางการต้องการให้ผู้นำแบบไม่เป็นทางการช่วยทำงานในพื้นที่ ส่วนผู้นำแบบไม่เป็นทางการต้องการความชัดเจนด้านนโยบาย ความโปร่งใส ทั้งสองฝ่ายต้องการความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

โดยรายละเอียดผลที่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ จากการสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม มีดังนี้

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน นางไพฑูรย์ วรรณศัย บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๔ ถ เชียงใหม่-ลำพูน ต.หนองผึ้ง อาศัยอยู่ในตำบลนี้มา ๓๐ ปี

นางไพฑูรย์กล่าวว่า “สภาพบริบทของอำเภอสารภี เกือบทุกตำบลส่วนใหญ่มีอิทธิพลของทางการเมือง ชาวบ้านที่ไม่เกี่ยวข้องจะอยู่กันอย่างเงียบ ๆ ไม่แสดงบทบาทของตนเอง ในส่วนของตนเองนั้นเป็นข้าราชการบำนาญมาอยู่ในตำบลนี้เพราะแต่งงานกับสามีซึ่งเป็นคนในท้องที่ตำบลหนองผึ้ง โดยตนเองจะเป็นกลางเข้าร่วมกับทุกกลุ่มในชุมชนแต่ขอเป็นผู้ตามไม่แสดงบทบาทของผู้นำ เนื่องจากต้องดูแลแม่สามีที่มีอายุมากทำให้ไม่มีเวลาที่จะไปรับตำแหน่งต่าง ๆ ของชุมชน”

โดยในวันเดียวกัน (วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ตัวแทนอดีตผู้นำอย่างไม่เป็น คือนายสมัย วันดี (พ่อหลวงสมัย) อดีต อสม.ดีเด่นระดับจังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๕๔ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๔ ตำบลหนองผึ้ง ณ ที่ว่าการอำเภอสารภี

พ่อหลวงกล่าวว่า “ปัจจุบันตนเองได้รับการเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นบทบาทก็จะเปลี่ยนไป จากเดิมตนชอบทำงานเพื่อส่วนรวมให้กับชุมชน เคยทำงาน อสม. มาแล้ว ได้รับความเชื่อถือจากลูกบ้านให้เข้ามาทำงานเพื่อให้ชุมชนได้รับการพัฒนา ซึ่งในส่วนของตนเองนั้นไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งไหนก็จะตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด”

ต่อมาในวันเดียวกัน (วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คุณณัฐวดี ฮวดเจริญ (คุณอ๋อย) อายุ ๕๔ ปี อดีตผู้นำแบบไม่เป็นทางการทำงานด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับพระวัดต่าง ๆ และสอนดนตรีและฟ้อนรำให้แก่เยาวชน ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ ประธานชุมชนตำบลหนองผึ้ง/ ประธานชมรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมตำบลหนองผึ้ง/ ปราชญ์ชาวบ้าน/ บุคคลต้นแบบคนดีศรีสังคม โดยใช้สถานที่ในวัดสวนดอก เนื่องจากคุณณัฐวดีไปปฏิบัติภารกิจที่วัดนั้น โดยคุณณัฐวดีกล่าวว่า “เป็นคนไม่อยู่นิ่งชอบช่วยเหลือสังคม โชคดีที่สามีและลูกชายเข้าใจในการทำงานของตนเอง ซึ่งในส่วนของตนเองนั้นก็คิดว่า จะอยู่ที่ไหนก็ทำงานกับชุมชนได้ทั้งนั้น”

เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบปะของผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า ในอำเภอสารภีเริ่มมีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้น โดยตำบลหนองผึ้งเริ่มมีโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแห่งแรก มีผู้เข้าเรียนประมาณ ๑๕๐ คน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประมาณ ๑๐ คน ต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ขอบคุณที่ทางเทศบาลได้มองเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ ได้จัดให้มีสถานที่พบปะกัน มีกิจกรรมทำร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมนั้นจะมาจากความต้องการของผู้เรียนว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร จะมีการเชิญตัวแทนผู้สูงอายุมาประชุมวางแผนกันเพื่อจัดตารางเรียนล่วงหน้าในแต่ละภาคเรียน มีการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ มาสอน โรงเรียนจะเปิดสัปดาห์ละ ๑ วัน คือ วันพุธ ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ผู้เรียนบางคนจะเดินทางมาเรียนเอง บางคนจะมีญาติมาส่ง และส่วนใหญ่ทางเทศบาลตำบลหนองผึ้งจะส่งรถรางมารับ-ส่งถึงบ้าน ก่อนที่จะเริ่มเรียน ผู้เรียนคนไหนที่ปลูกพืชผัก หรือ ไข่ไก่ ไข่เป็ด ที่เลี้ยงในบ้าน เหลือจากการกินก็จะนำมาเปิดตลาดขายก่อนเวลา ๙.๐๐ น. พบว่าเมื่อผู้เรียนมาถึงบริเวณโรงเรียนจะมีการส่งเสียงดัง ทักทาย กล่าวสวัสดีกัน มีการจับกลุ่มพูดคุยกับเพื่อน ๆ เป็นกลุ่ม ๆ ตามความสนิทสนม มีการเดินไปซื้อสินค้าการเกษตรในบริเวณที่ทางเทศบาลจัดไว้ ด้วยหน้าตาที่มีความสุข จากนั้นจะมาลงชื่อเข้าเรียน และในเวลา ๙.๐๐ น. ผู้เรียนจะมาเข้าแถวหน้าชั้นเรียนมีตัวแทนมาชักธงชาติและสวดมนต์ก่อนที่จะเข้าชั้นเรียนตามตารางเรียนที่กำหนดไว้ ซึ่งส่วนใหญ่ในช่วงเช้าจะเป็นการเรียนเกี่ยวกับภาคทฤษฎี และช่วงบ่ายจะเป็นการลงฝึกภาคปฏิบัติด้านวิชาชีพตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน แต่ถ้าหากผู้เรียนคนไหนมีอายุสูงวัยและสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรงก็จะกลับบ้านไปพักผ่อนในตอนบ่าย โดยผู้เรียนส่วนใหญ่กล่าวว่า “การมาโรงเรียนผู้สูงอายุทำให้ชีวิตของตนเองมีคุณค่ามากขึ้น อยากจะให้ทางโรงเรียนเปิดสอนมากกว่าอาทิตย์ละ ๑ วัน ทำให้ตนเองไม่เหงามีเพื่อนคุย และอยากจะให้ถึงวันพุธเร็ว ๆ เพื่อจะได้มาเรียนและพบปะกับเพื่อนๆ”

ในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ นายประเสริฐ แรมวัลย์ อายุ ๖๘ ปีอดีตประธานผู้สูงอายุตำบลยางเนิ้ง / อดีตสมาชิกสภาเทศบาลตำบลยางเนิ้งและนางศรีวรรณา แรมวัลย์ อายุ ๖๘ ปี ชาวบ้านตำบลยางเนิ้ง ณ บ้านเลขที่ ๘๔/๔ ต.ยางเนิ้ง ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “เดิมทีตนเองรับราชการเป็นครูอยู่ที่ตำบลยางเนิ้ง และได้เกษียณอายุก่อนกำหนดตามโครงการของรัฐบาล จากนั้นก็ลงเล่นการเมืองระดับท้องถิ่นทำความเจริญให้กับชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ต่อมายุคสมัยเปลี่ยนไปมีนักการเมืองระดับประเทศเข้ามามีอิทธิพลในการเลือกตั้งส่วนท้องถิ่น ทำให้ตนเองซึ่งไม่มีฐานของนักการเมืองหนุนไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่ก็ได้ทำงานในตำแหน่งประธานผู้สูงอายุเป็นเวลาหลายปี ปัจจุบันได้ลาออกเพื่อพักผ่อนกับครอบครัว” ในส่วนสภาพบริบทของยางเนิ้งนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ ส่วนชาวบ้านที่ทำเกษตรกรรมไม่มีพื้นที่ทำกินต้องเช่าที่ทำกินของตระกูลนิมมานเหมินท์ ปัญหาของยางเนิ้งคือ ชาวบ้านตกภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองทำให้ไม่มีจิตอาสาที่จะทำงานเพื่อชุมชนจริงจังกลายเป็นทำงานต้องมีผลประโยชน์ตอบแทน”

และวันเดียวกัน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ นายอุดม อภิชัย อายุ ๖๐ ปี เกษตรกรแกนนำวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง/ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อ.ก.ม.) ณ ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ปลูกผักไฮโดรโพรนิกส์, ทำนาปลอดสารเคมี (ปลูกข้าวไรซ์เบอรี่, ข้าวกล้องมะลิ, ข้าวลืมผัว และ ข้าว กข ๖) ณ ที่ทำการ ๑๗๘/๑ หมู่ ๔ บ้านเชียงยืน ตำบลยางเนิ้ง ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ตนเองเริ่มทำนามานานแล้วแต่ก็ปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ต่อมา เริ่มปลูกผักและทำนา แบบปลอดสารพิษ โดยได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยปลูกผักไฮโดรโพรนิกส์ โดยไม่ใช้ดิน (ใช้ระบบน้ำวน) ได้แก่ ผักพันธุ์เรคโอ๊ค, กรีนโอ๊ค, ผักคะน้า, ผักกาดจอ ฯลฯ ในพื้นที่ ๖ ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ ไรซ์เบอรี่, ข้าวกล้องมะลิ, ข้าวลืมผัว และข้าว กข ๖ ในพื้นที่ ๙ ไร่ ซึ่งเป็นที่เช่าของตระกูลนิมมานเหมินท์ อยู่ใกล้กับ โรงเรียนสารภีพิทยาคม” ในส่วนของปัญหาที่พบ ลุงอุดมกล่าวว่า “ ในตำบลยางเนิ้งมักจะมีไฟฟ้าดับ ทำให้ผักได้รับความเสียหายและไม่สามารถผลิตสินค้าได้ทันกับความต้องการของลูกค้า” ซึ่งลุงอุดมจะขายผักในพื้นที่และบางครั้งถ้าเหลือก็จะนำไปขายตามตลาดนัดบ้าง ทั้งนี้ลุงอุดมจะขายผักกิโลกรัมละ ๖๐ บาท ไม่ว่าจะเป็นลูกค้าประจำหรือทั่วไป หรือไม่ว่าจะเป็นพ่อค้าขายปลีก ก็ตาม ดังนั้น เพื่อให้สามารถขายผักได้อย่างเพียงพอตามความต้องการของลูกค้าในแต่ละวัน ลุงอุดมจึงอยากขอให้กรมพลังงานมาทำแผงไฟฟ้าให้ที่สวนผัก และ อยากทดลองปลูกผลไม้ เช่น ปลูกแตงโมในถุงดำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังอยากไปศึกษาดูงานการปลูกผลไม้ในถุงดำ

ในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ นางเรือนคำ อภิรมย์ (แม่อู๊ด) อายุ ๖๑ ปี ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้านตำบลสารภี /รองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้านอำเภอสารภี/รองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้านจังหวัดเชียงใหม่ ณ บ้านเลขที่ ๑๔๙ หมู่ ๔ ต.สารภี โดยแม่อู๊ดกล่าวว่า “ปัจจุบันคนมักจะมองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของคนอื่น ถ้าไม่มีเงินก็จะรวมตัวกันยาก เป็นสังคมพวกพ้องมากกว่า คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ทำให้การบริหารงานค่อนข้างยากต้องมีสิ่งแลกเปลี่ยน เช่น เงิน อาหาร เป็นต้น” ทั้งนี้ แม่อู๊ดได้บอกแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ไว้ว่า “ต้องเริ่มแก้ไขที่ตนเองก่อน ต้องหาคนที่มี Power เข้ามาช่วยงาน ต้องหาวิธีให้คนยอมรับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อคนมักจะคิดว่าตนเองรู้แล้ว” นอกจากนี้แม่อู๊ดยังกล่าวอีกว่า “สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือคือ อยากให้มีวิทยากรมาอบรมความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอการเป็นผู้นำที่ทำให้คนเชื่อถือ”

ต่อมาวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมกลุ่มแม่บ้านและชุมชนผลิตดอกดารารัตน์ จัดโดยสำนักงานเทศบาลตำบลสารภี ณ วัดปากกอง วัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ปัญหาอุปสรรคของแกนนำชุมชนกลุ่มแม่บ้าน โดยมีนางเรือนคำ อภิรมย์ (แม่อู๊ด) ประธานแม่บ้าน เป็นผู้ประสานงานกิจกรรมครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คุณคันธรัตน์ จิรประเสริฐชัย (แม่หลวงอ้อย) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของแกนนำชุมชนกลุ่มแม่บ้าน โดยผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “การที่ตนเองได้รับความไว้วางใจให้เข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมนั้น เนื่องมาจาก การมีคุณลักษณะที่น่าเชื่อถือ ให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีสัจจะ และเมื่อมีปัญหาในหมู่บ้านตนเองมีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาโดยมีการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังเป็นแกนนำให้ชาวบ้านเข้ามาปฏิบัติธรรมที่

วัดสารภีจนกระทั่งได้รับรางวัลเป็นวัดที่มีชาวบ้านเข้ามาปฏิบัติธรรมจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่งของอำเภอสารภี”

จากนั้นได้สัมภาษณ์คุณวิสุทธี นำภานนท์ ประธานแม่บ้านหมู่ ๖ เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของแกนนำชุมชนกลุ่มแม่บ้าน โดยผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “การที่ตนเองได้รับตำแหน่งประธานแม่บ้านเนื่องจากมีผลงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมร่วมกันกับชาวบ้าน ได้แก่ กิจกรรมฟ้อนเล็บ กิจกรรมออกกำลังกาย และมีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับพืช ได้แก่ ฟักข้าว โดยนำมาทำสบู่เพื่อขายเป็นสินค้า OTOP สร้างรายได้ให้กับกลุ่มสตรีในหมู่บ้าน”
ส่วนปัญหาที่พบผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ แม่บ้านแต่ละคนมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา วิธีแก้ไขคือ ต้องมีความเข้าใจและร่วมกันจัดสรรเวลา แต่ก็ต้องยอมรับว่า จำนวนแม่บ้านที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรมนั้นมีจำนวนไม่มากประมาณ ๒๐ กว่าคนเท่านั้น”

ตอนบ่ายวันเดียวกัน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์นางธนพร จมูศรี (แม่ยง) อายุ ๗๐ ปี ประธานแม่บ้านตำบล อดีตสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสารภี เขต ๒ และอดีตผู้ใหญ่บ้านหนองผึ้ง ณ สำนักงานเทศบาลตำบล หนองผึ้ง ในการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมกลุ่มแม่บ้านและชุมชน ผลิตดอกดารารัตน์ จัดโดยสำนักงานเทศบาลตำบลหนองผึ้ง วัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของแกนนำชุมชนกลุ่มแม่บ้าน

จากการสัมภาษณ์แม่ยงกล่าวว่า “การที่ตนเองได้รับตำแหน่งประธานแม่บ้านระดับตำบลหนองผึ้งนั้น เนื่องจากตนเป็นคนที่มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พร้อมที่จะรับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยคำพูดที่ติดปากคือคำว่า “มีอะไรให้ช่วยก็บอกนะ” และยังรับหน้าที่เป็นกรรมการด้านวิชาการของ กศน. และวิทยาลัยเทคนิคสารภีด้วย ทั้งนี้เพราะว่า เคยเป็นครูที่โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชามาก่อน ซึ่งผลงานที่เด่นชัดคือ การเป็นวิทยากรเกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการเป็นวิทยากรเกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศ”

นอกจากนี้แม่ยงยังกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่า “ปัญหาเกิดจากคนไม่มีใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีข้อจำกัดในการทำงานเพื่อชุมชน และไม่สนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง”

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประชุมผู้ประกอบการชุมชนในเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ชุมชนอินทรีย์เชียงใหม่ ประกอบด้วยฮักเวียงช้อป (ร้านค้าในเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม) เกษตรกร ร้านค้าและร้านอาหารผักปลอดสารพิษผลิตภัณฑ์ออร์แกนิค ในโครงการฮักเวียงช้อปซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการวิจัย ณ สถานที่ ร้านบ้านอันจะกิน ในที่ประชุมได้กล่าวถึงความพยายามขององค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรภาคประชาชน ที่จะรักษาสภาพด้านสิ่งแวดล้อม รณรงค์ให้ชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษผลิตภัณฑ์ออร์แกนิค โดยมีการจัดตลาดนัดเพื่อให้ชุมชนมาจับจ่ายซื้อสินค้าทางการเกษตร แต่ปรากฏว่า ไม่ได้รับความสนใจจากลูกค้า

เท่าที่ควรโดยสมาชิกส่วนใหญ่ (๘ คน) กล่าวว่า “สถานที่ในการจัดงานไม่อยู่ติดถนนทำให้ลูกค้าไม่ทราบ และไม่มีสัญลักษณ์การจัดงานให้เห็นชัดเจน” นอกจากนี้ยังมีสมาชิกบางคน (๓ คน) กล่าวว่า “ทางผู้จัดงานควรวางแผนในการประชาสัมพันธ์ให้ดีกว่านี้และใช้เวลาประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าหลายวัน” และสมาชิกยังกล่าวอีกว่า “ในการจัดงานครั้งต่อไปควรจัดในห้างสรรพสินค้าเพื่อดึงความสนใจให้คนเข้ามาร่วมงานให้มากขึ้น”

<u>ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒</u>

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชุมชน เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ พบว่า

๑. ประเด็นการพัฒนาศักยภาพผู้นำแบบไม่เป็นทางการที่ชุมชนต้องการในเบื้องต้นคือ เทคนิคการทำงานเป็นทีม เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อของบประมาณ เทคนิคการนำเสนองาน ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดไม่ใช่การพัฒนาศักยภาพตนเอง แต่เป็นการรณรงค์ให้เกิดสำนึกจิตสาธารณะ สร้างปริมาณและพลังจิตอาสาของทีมจิตอาสา

๒. ค้นพบว่า ศูนย์รวมใจของชาวบ้านในพื้นที่ ๓ ตำบลคือต้นยางนา ซึ่งมีองค์กรภาคประชาสังคมได้แก่ เครือข่ายเขียวสวยหอม กำลังทำงานด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับต้นยางนาในพื้นที่ตามแนวคิดนิเวศประวัติศาสตร์อย่างมีส่วนร่วม ร่วมกับเทศบาล ๕ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่

เทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้ง และเทศบาลตำบลสารภี และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้เข้ามาประสานงานดูแลต้นยางนาในตำบลยางเนิ้งและตำบลหนองผึ้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ส่วนตำบลสารภีเข้ามาดูแลในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สาเหตุที่เข้ามาดูแลต้นยางนา เพราะรากต้นยางนานูน และมีการเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับต้นยางนาล้ม โดยได้เข้ามาจัดกิจกรรมบวชต้นยางนาทุกปี มีการพัฒนากลไกจัดการต้นยางนา ต่อมาได้มีหน่วยงานอื่น เช่น สสส. โรงเรียนสืบสานล้านนา และเครือข่าย Spark you เข้ามาทำงานเชื่อมโยงทั้ง ๓ ตำบล ผ่านประเด็นเรื่องเหมืองฝายพญาคำ โดย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทางจังหวัดเชียงใหม่ได้ให้งบประมาณจำนวน ๓ ล้านบาท เพื่อนำมาดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนกับชาวบ้านในการอนุรักษ์ต้นยางโดยทางเครือข่ายได้ลงพื้นที่ เกิดอาสาต้นยางนากว่า ๕๐ คนใน ๓ ตำบลพื้นที่โครงการวิจัย

๓. จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กับทีมอาสาต้นยางนาและแกนนำเครือข่ายเขียวสวยหอม เห็นพ้องต้องกันในการพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายเขียวสวยหอมและอาสาต้นยางนา โดยพันธกิจของการอนุรักษ์และฟื้นฟูต้นยางนาของเครือข่ายดังกล่าวเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวและการจำหน่ายสินค้าเกี่ยวเนื่องในเส้นทางของต้นยางนา

๔. ผู้วิจัยได้เข้าไปในสนามของการสื่อสารระหว่างทีมอาสาต้นยางนา ที่มีการสื่อสารและกิจกรรมผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม และเฟซบุ๊ค https://www.facebook.com/GREEN.BEAUTY.SCENTED/ ด้วยวิธีการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมพบประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ความรู้และเทคนิคการอนุรักษ์ต้นยางนาที่ยังต้องการผู้รู้เผยแพร่ และแทบทุกสัปดาห์ที่ผ่านมา ถนนสายต้นยาง เชียงใหม่-ลำพูน มีต้นยางนาป่วยอยู่หลายต้น ชาวบ้านและหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการระดมกำลังช่วยกันเยียวยาลำต้น รักษาระบบราก เจาะดินใส่ปุ๋ยด้วยระบบท่อ ตามหลักวิชาการ

โดยรายละเอียดผลที่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชุมชนมีดังนี้

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคุณลักขณา ศรีหงส์(คุณอิ๋ว) แกนนำผู้ประสานงานเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม จากองค์กรภาคประชาสังคม ณ สำนักงานเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ซึ่งทำงานด้านสิ่งแวดล้อมขับเคลื่อนในพื้นที่เป้าหมายการวิจัย ๓ ตำบล โดยเครือข่ายมีการทำงานประสานงานอาสาแกนนำชุมชนและภาครัฐใน ๓ ภารกิจ คือการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ (อาสายางนา) เกษตรอินทรีย์ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) และรถรางชมเมือง(วิสาหกิจเพื่อสังคม) โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำอย่างไม่เป็นทางการด้านใดบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก คุณลักขณา ศรีหงส์ กล่าวว่า “ จากการทำงานในองค์กรภาคประชาสังคมพบปัญหาหลายอย่าง เช่น ไม่มีความรู้ด้านการเขียนรายงานเพื่อเสนอโครงการของบประมาณในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีความรู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะมีวิธีการที่จะของบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อมาทำงานกับชุมชนอย่างต่อเนื่องได้ และเนื่องจากเครือข่ายเขียวสวยหอมเข้ามาทำงานกันด้วยความร่วมใจทำงานเพื่อสังคมแต่ไม่มีความรู้ด้านการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดปัญหาต่างคนต่างทำ ไม่มีการวางแผนในการทำงาน ไม่มีขั้นตอนในการทำงาน” “สิ่งที่ทางเครือข่ายเขียวสวยหอมต้องการด่วนที่สุดในการพัฒนาศักยภาพผู้นำแบบไม่เป็นทางการคือ การพัฒนาศักยภาพด้านเทคนิคการทำงานเป็นทีม เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อของบประมาณ เทคนิคการนำเสนองาน ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดต้องการให้มีการรณรงค์ให้เกิดสำนึกจิตสาธารณะ สร้าง

ปริมาณและพลังจิตอาสาของทีมจิตอาสาให้มากกว่านี้ ก่อนที่ทางเครือข่ายเขียวสวยหอมจะหมดแรงทำงานเสียก่อน”

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้จัดเวทีชุมชนร่วมกับอาสาต้นยางนา ตำบลสารภี ณ ศาลาวัดปากกอง เพื่อเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เน้นประเด็นปัญหาร่วมด้านสิ่งแวดล้อม และอุปสรรคการทำงานของแกนนำชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อเสนอแนะการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาต้นยางนา ตำบลสารภี มีตัวแทนชุมชนเข้าร่วม จำนวน ๒๐ คน จากการสัมภาษณ์คุณอมรรัตน์ โชติกะมงคล ผู้ประสานงานจัดเวทีชุมชนร่วมกับอาสายางนาได้กล่าวว่า “ทางอาสาต้นยางนานั้น นอกจากจะมีการจัดทำแผนยางนาแล้ว ยังมีการวางแผนเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้กับชุมชนในอำเภอสารภีอีกด้วย” ส่วนคุณประสิทธิ์ สุภาอายุ ๖๒ ปี เคยทำงานอยู่เตาบ่ม กล่าวว่า “ ปัจจุบันชอบทำงานเพื่อส่วนรวม เช่นช่วยงานวัด ช่วยงานของหมู่บ้าน ดังนั้นจึงสมัครเข้ามาเป็นอาสายางนา เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนของเราให้น่าอยู่ขึ้น” ในขณะที่จ.ส.อ. ไกรลาศ สิงห์ ทองวรรณ (จ่ายุ้ย) อายุ ๖๘ ปีเป็นข้าราชการบำนาญ กล่าวว่า “ ปัจจุบันเป็นไวยาวัจกรวัดสารภี คิดว่าตนเองมีความพร้อมทุกอย่างแล้ว จึงต้องการเข้ามาช่วยเหลือสังคม โดยการเข้ามาร่วมเป็นอาสายางนา” และคุณอุดร ปุกมณี อายุ ๔๔ ปี มีอาชีพให้เช่าเครื่องเสียง บอกว่า “ อยากจะคืนประโยชน์ให้กับชุมชนที่ใช้บริการเช่าเครื่องเสียงของตนเอง ถ้าว่างจากงานจะเข้ามาช่วยเหลือชุมชนเสมอ ดังนั้นจึงไม่ลังเลใจที่จะยกมือเข้ามาเป็นอาสายางนาเพื่อช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมของอำเภอสารภีให้ดีขึ้น”

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้จัดเวทีชุมชนตำบลหนองผึ้ง ณ สำนักงานเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (หลังเดิม) เพื่อเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เน้นประเด็นปัญหาร่วมด้านสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคการทำงานของแกนนำชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อเสนอแนะการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาต้นยางนาตำบลหนองผึ้งมีตัวแทนชุมชนเข้าร่วม จำนวน ๒๐ คน

จากการสัมภาษณ์คุณวิเชียร คำมูล เกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคการทำงานของแกนนำชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า “ ปัจจุบันมีคนจากที่อื่นเข้ามาอยู่ในตำบลหนองผึ้งมากขึ้นโดยอาศัยอยู่ในบ้านจัดสรร ซึ่งในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ที่ผ่านมา พบว่า ตำบลหนองผึ้งมีหมู่บ้านจัดสรรมากถึง ๒๐ โครงการ ทำให้สภาพชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วมากและมีปัญหาต่าง ๆ เข้ามาให้ชุมชนได้แก้ไขอยู่ตลอด ปัญหาที่เกิดขึ้นจากหมู่บ้านจัดสรรคือ ขอความร่วมมือไม่ให้แต่ถ้ามีปัญหาจะวิ่งเข้ามาหาให้ชุมชนแก้ไข”

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้จัดเวทีชุมชนตำบลยางเนิ้ง ณ วัดกู่เสือ เพื่อเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เน้นประเด็นปัญหาร่วมด้านสิ่งแวดล้อม และอุปสรรคการทำงานของแกนนำชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อเสนอแนะการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาต้นยางนาตำบลยางเนิ้ง มีตัวแทนชุมชนเข้าร่วม จำนวน ๒๐ คน ทางผู้ประสานงานของเครือข่ายเขียวสวยหอม คุณอมรรัตน์ โชติกะมงคล (แอ๋ว) ได้เกริ่นนำว่า ทางเครือข่ายได้ร่วมกับแกนนำของอำเภอสารภี ซึ่งประกอบด้วย อาสาต้นยางนาของตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี ได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาฟื้นฟูต้นยางนาเป็นภารกิจสำคัญลำดับแรก จากนั้นจะมีการจัดทำแผนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การผลิตสินค้า OTOP การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นลำดับต่อไป ในวันนี้ทางเครือข่ายร่วมกับนักวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มาขอความคิดเห็นจากแกนนำเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ที่เกิดขึ้นในการทำงานของแกนนำทั้งของภาครัฐและแกนนำจิตอาสา โดยพ่อหลวงแดง กล่าวว่า “ทุกหน่วยงานที่เข้ามาไม่ได้มีความตั้งใจจริงที่จะแก้ไขปัญหาแต่เป็นการนำต้นยางนามาหากิน ไม่ทำงานอย่างจริงจัง การ

ทำงานไม่เป็นรูปธรรม ไม่มีความชัดเจน มีการแต่งตั้งหน่วยงานในการทำงานกับต้นยางนาที่ซ้ำซ้อนกัน และมีการตั้งงบประมาณซ้ำซ้อนจนกระทั่งสตง. ต้องถอนคืนงบประมาณที่ทางจังหวัดตั้งไว้เนื่องจากเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับอบจ." ในขณะที่พ่อหลวงเอ๋ กล่าวว่า "ชุมชนของตำบลยางเนิ้งเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท แต่ชาวบ้านรับสภาพการเป็นชุมชนเมืองมากกว่าชนบท คนที่อยู่ประจำในชุมชนเป็นคนแก่หรือคนที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว ส่วนใหญ่มีแต่ผู้รู้แต่ไม่มีผู้ทำ เทศบาลกับผู้ใหญ่บ้านทำงานไม่เข้ากัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีงบประมาณในการพัฒนาชุมชน และ ขาดการประสานงาน"

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ การจัดเวทีชุมชน ตัวแทนผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลเป้าหมาย ณ วัดสารภี ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และเพื่อหารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ควรเป็นรูปแบบใด โดยชุมชนได้สะท้อนปัญหา ๓ ประเด็น คือ ๑) การขาดภาวะผู้นำที่สามารถการเชื่อมโยงคนและงานในทิศทางเดียวกัน /ขาดยุทธศาสตร์ร่วม ๒) การขาดงบประมาณทำงานที่ต่อเนื่อง และ ๓) การขาดการสนับสนุนของหน่วยงานในพื้นที่ และชุมชนขาดการมีส่วนร่วม (ไม่ให้ความสำคัญ) ซึ่งจากปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนและความเป็นไปได้ในการจัดการ ชุมชนและผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกัน โดยอยากให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นลำดับแรก เริ่มจากเครือข่ายเขียวสวยหอม และกลุ่มต่อมาที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพคือ กลุ่มอาสายางนา ดังมีรายละเอียด ดังนี้ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ (๑๐ คน) กล่าวว่า "ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นลำดับแรกก่อน โดยเริ่มจากเครือข่ายเขียวสวยหอม ที่มีกำลังคนเครือข่ายในพื้นที่และกำลังมีการทำงานขับเคลื่อนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมในประเด็นยางนาที่เป็นปัญหาร่วมของ ๓ ตำบล โดยให้ความรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์สำหรับผู้นำ การตั้งเป้าหมายร่วมกัน การประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน สไตล์การทำงานเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำ รวมทั้งการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง" และตัวแทนผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ (๑๒ คน) ยังกล่าวอีกว่า "กลุ่มต่อมาที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพคือ อาสายางนา ที่มีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาต้นยางนาทั้งระบบ ได้แก่ ระบบราก การตัดแต่งกิ่ง การพัฒนาพื้นที่โดยรอบ เช่น การทำความสะอาด การกำจัดวัชชพืช การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นยางนา และแนวทางความร่วมมือการทำงานร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งจากการระดมความคิดเห็นและได้ประเด็นมาทั้งหมด ทางทีมงานวิจัยและเครือข่ายเขียวสวยหอม จะนำไปทำกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำและวางแผนร่วมกับทีมงานอีกครั้ง"

<u>ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓</u>

เพื่อดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และ การประชุมระดมสมอง ผู้วิจัยได้อบรมเชิงปฏิบัติการและร่วมการประชุมระดมสมองกับชุมชน ดังนี้

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้เข้าประชุมระดมสมองร่วมกับชุมชนทางเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (หลังเดิม) ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (หลังเดิม) เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พบกับบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนที่มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง มีตัวแทนชุมชนผู้เข้าร่วมคือเกษตรกรตำบลหนองผึ้งจำนวน ๕ คนและตัวแทนหน่วยงานรัฐ นายแพทย์รักษ์นรินทร์ แก้วมีศรี ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลหนองผึ้ง โดยมีเป้าหมายหลักคือ เปิดตลาดปากกองให้ชุมชนทำการค้าขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรที่ปลอดสารพิษ ให้ชุมชนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยและมีราคาถูก ที่ประชุมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าตลาดปากกองควรมีระบบการจัดการที่ดีอย่างไร จะมีวิธีการกำกับ ตรวจสอบ คุณภาพสินค้าอย่างไร และจะทำการตลาดอย่างไร เพื่อให้มีลูกค้าเข้ามาร่วมจับจ่ายใช้สอยอย่างต่อเนื่อง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รายชื่อแกนนำด้านเครือข่ายเกษตรกรเพื่อสำรวจความเป็นไปได้ในการพัฒนาต่อไป

ต่อมา วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการประชุมระดมสมองกับองค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ เครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ๔ คน เครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่ม Big Tree in Town และปลัดตำบลสารภี ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการจากตัวแทนภาคประชาชน และภาครัฐเพื่อบริหารกำกับดูแลและติดตามผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมต้นยางนาเพื่อสร้างความยั่งยืน ตลอดจนประเด็นการจัดการกองทุนยางนา ตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โครงการภายใต้กองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยจากการสำรวจของผู้วิจัยด้วยการสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน เครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมที่เป็นผู้ประสานงานการขับเคลื่อนให้ข้อมูลว่าทางเครือข่ายยังขาดเข็มทิศในการทำงานหรือแผนยุทธศาสตร์องค์กร ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าการพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมซึ่งเป็นผู้นำเชิงอุดมการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังขับเคลื่อนงานในพื้นที่จะช่วยเสริมแรงให้การพัฒนาชุมชนบรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงได้จัดการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๑ เรื่องแผนยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนองค์กรภาคประชาสังคมให้กับเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมผู้นำเชิงอุดมการณ์ขึ้น วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ ห้องรับรอง ๓ อาคาร ๑ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีแกนนำเข้ารับการอบรมจำนวน ๑๐ คน

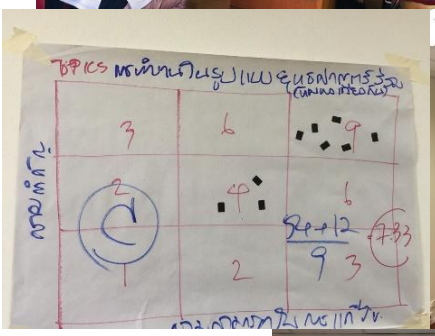

โดยได้เชิญอาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ ผู้อำนวยการสื่อสารองค์กร มาเป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาเพิ่มเติมของบุคลากรเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม และจัดทำแผนยุทธศาสตร์องค์กร ด้านปัญหาพบประเด็นปัญหาที่สำคัญอันดับแรก คือ หน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งมีแนวทางแก้ไขคือภาครัฐและ

ชุมชน ควรร่วมแลกเปลี่ยนปัญหาและวิธีการทำงานแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งเครือข่ายโดยสมัครใจ จัดทำแผนงานร่วมกัน และ เปิดโอกาสให้ติดตามและตรวจสอบ/ประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเด็นปัญหาอันดับสอง คือ ขาดงบประมาณในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางแก้ไขคือ ควรวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรเดิมพร้อมกำหนดแนวทางการระดมทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในรูปแบบงบประมาณ กิจกรรม และความรู้ และประเด็นปัญหาอันดับสาม คือ ขาดการทำงานในทิศทางเดียวกันซึ่งมีแนวทางแก้ไขคือควรจัดเวทีสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกัน ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกันในระดับองค์กรและภาคีเครือข่าย และนำไปสู่การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ร่วมกัน ส่วนประเด็นด้านความต้องการพัฒนาเพิ่มเติมพบว่าเกิดจากช่องว่างของความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่แตกต่างกันของแกนนำแต่ละคนภายใต้อุดมการณ์เดียวกัน โดยมีรูปแบบการทำงานแบบเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่อิสระ หรือ“บินเดี่ยว” ได้แก่ภาวะผู้นำ การสื่อสารภายในทีม การทำงานเป็นทีม การประชาสัมพันธ์โครงการ เทคนิคการเขียนโครงการเพื่อเสนอของบประมาณสนับสนุนกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าประเด็นภาวะผู้นำและการสื่อสาร น่าจะเป็นหัวข้อที่เหมาะสมในการพัฒนาเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมในระยะที่ ๒ ส่วนแผนยุทธศาสตร์ที่ร่วมกันร่างขึ้นนั้นจะได้มีการติดตามประเมินผลการนำไปพัฒนาการทำงานในพื้นที่ในระยะต่อไป

ขณะเดียวกัน ด้านการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน โดยได้จัดประชุมระดมสมองร่วมกับตัวแทนภาครัฐ เชียงใหม่เขียวสวยหอมและตัวแทนชุมชน ออกแบบกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการที่มีรูปแบบเหมาะสมกับพื้นที่ ในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (หลังเดิม) ซึ่งที่ประชุมให้ความเห็นว่า ควรจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในประเด็นความสนใจร่วม คือเรื่องการจัดการยางนาเชิงองค์รวมเพื่อความยั่งยืน มีประเด็นครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ที่จะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมแทนที่จะมุ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อมเพียงมิติเดียวเช่นที่ผ่านมา โดยผู้เข้าสัมมนาเป็นอาสาสมัครยางนา สภาเยาวชน แม่บ้าน กลุ่มผู้รู้ เป็นต้น

ระหว่างที่ผู้วิจัยวางแผนการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการเรื่องการจัดการยางนาเชิงองค์รวมเพื่อความยั่งยืนนั้น ได้จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำเชียงใหม่เขียวสวยหอม

ครั้งที่ ๒ ในหัวข้อ การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการสื่อสารองค์กร ประเด็นครอบคลุมตามที่ทางแกนนำมีความต้องการพัฒนา ในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยมีแกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๑๔ คน ซึ่งเป็นผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๑ ร่วมกับผลการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ หารือประเด็นและรูปแบบการสัมมนาที่เหมาะสมร่วมกัน ในวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่วัดแสนหลวง (ในงานบำเพ็ญกุศลศพนายอนุสรณ์ ยั่งยืน (พ่อหลวงแดง) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๓ ตำบลยางเนิ้ง) โดยประเด็นการอบรมหัวข้อเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมพร จันทรปัญญา เป็นวิทยากร เริ่มจากการสำรวจบุคลิกภาพของตนเองเพื่อรับรู้และรู้จักตนเอง วิทยากรได้ให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสำรวจลักษณะบุคลิกภาพจากนั้นจะมีการเฉลยเพื่อให้ผู้เข้าอบรมตรวจสอบว่า ตรงกับตนเองหรือไม่ อย่างไร มีการให้ผู้เข้าอบรมออกมาพูดแสดงความรู้สึกของตนเอง ผลการสำรวจพบว่า ผู้เข้าอบรมร้อยละ ๙๐ เป็นผู้ที่บุคลิกภาพแบบเปิดเผย มีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อม เข้าใจถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เข้ากับสังคมได้ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่ยึดติดอยู่กับตัวบุคคล รูปแบบ หรือกลไกใด ๆ มีความสามารถในเชิงวิเคราะห์ วิทยากรได้เสนอแนะให้ผู้เข้าอบรมนำแบบสำรวจลักษณะบุคลิกภาพไปใช้กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อเรียนรู้จักเพื่อนร่วมงาน นอกเหนือจากการรู้จักตนเอง ซึ่งจะช่วยให้สถานการณ์การทำงานในองค์กรดีขึ้น ต่อมาเป็นหัวข้อเกี่ยวกับการแสดงภาวะผู้นำขององค์กร ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันของเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแยกออกเป็น ๒ กลุ่มคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งการที่ผู้นำจะใช้ภาวะผู้นำแบบไหนขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของผู้ตามขององค์กรนั้น จากนั้นได้ให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถามเพื่อประเมินว่า ผู้เข้าอบรมใช้ภาวะผู้นำแบบไหนในการทำงาน ซึ่งจะทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้นำในการนำไปใช้ในการบริหารองค์กรของตนเอง วิทยากรสรุปว่ามีการกล่าวถึงภาวะผู้นำไว้อย่างมากมายแต่สุดท้ายอยากจะให้ผู้นำคำนึงถึง ๒ ประการคือ ต้องเป็นผู้นำที่มุ่งสู่อนาคต และมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ ช่วงบ่ายเป็นการฝึกปฏิบัติการในหัวข้อ การสื่อสารองค์กร วิทยากรโดยอาจารย์พรพนิต พ่วงภิญโญ ได้สรุปว่าการสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญ การสื่อสารด้วยเสียง ท่าทางและหรือตัวอักษร รูปภาพ ล้วนแสดงถึงแนวความคิด และความรู้สึกของผู้สื่อสารรวมทั้งการเข้าใจความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นที่สื่อสารออกมาเช่นเดียวกัน โดยทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญที่เกี่ยวกับการสื่อสารได้แก่ การนำเสนอ พูดคุย สนทนา การใช้คำถามทรงพลัง การรับฟังเชิงรุก เข้าใจผู้อื่น การให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อผลสัมฤทธิ์ และการสื่อสารและสังเกตท่าทาง ซึ่งวิทยากรใช้วิธีการเล่นเกมต่าง ๆ ทำให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจและได้ข้อคิดเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการสื่อสาร

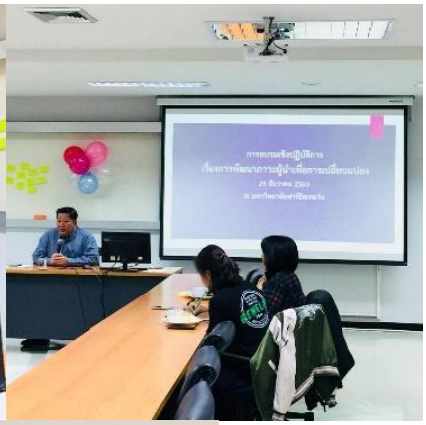

จากการประเมินผลหลังการฝึกอบรมสัมนา โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถาม สรุปและวิเคราะห์ผลจากการฝึกอบรมพบว่า ก่อนเข้ารับการอบรมแกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมส่วนใหญ่มีความรู้ในหัวข้อการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง (๓.๐๐) หลังการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นในหัวข้อดังกล่าวระดับมาก (๔.๒๕) โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการอบรมในระดับมากที่สุด (๔.๕๘) และคาดว่าจะนำความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่ได้รับในครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก (๔.๒๕) โดยภาพรวมด้านกิจกรรม วิทยากรและบริการผู้เข้าร่วมประชุมมีความพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๔) ทั้งนี้แกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นว่า การพัฒนาด้วยการอบรมที่มีกิจกรรมให้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารทำให้รู้จักตนเองและทีมงานได้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น เปิดมุมมองตนเองให้คิดในด้านบวก คิดนอกกรอบได้มากขึ้น เพิ่มพลังในการทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์กับการทำงานชุมชน

ต่อมาวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๑ ณ ศาลาค่ายกาวิละ ผู้วิจัยร่วมกับแกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมได้มีการประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนาแกนนำชุมชนผ่านการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาในชุมชนพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ให้กับแกนนำชุมชนในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ซึ่งปรับปรุงจากหัวข้อที่พัฒนาขึ้นก่อนหน้านี้คือโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติ การเรื่อง การจัดการยางนาเชิงองค์รวมเพื่อความยั่งยืน ณ ห้องประชุมของเทศบาลตำบลหนองผึ้งใหม่ กลุ่มเป้า หมายการสัมมนาจำนวน ๘๐ คน มาจากอาสาสมัครแกนนำชุมชนในพื้นที่เป้าหมายหลัก ๓ ตำบลคือ กลุ่มสภาเยาวชน ภาคีผู้แทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเปิดรับสมัครผู้สนใจในพื้นที่ ที่มาของการสัมนาในครั้งนี้เนื่องจากการขับเคลื่อน ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ผ่านมาเน้นหนักประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเพียงมิติเดียว ซึ่งตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีมิติด้านเศรษฐกิจ เช่นการพัฒนาด้านรายได้จากการท่องเที่ยว และมิติด้านสังคมเช่น

การศึกษา เป็นแนวทางการจัดการเชิงบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการจัดการและการอนุรักษ์ต้นยางนา มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ให้การประสานการดำเนิน งานด้านจัดการการอนุรักษ์ยางนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น การดำเนินการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำจิตอาสา อาสาสมัครผู้ รู้ในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ในพื้นที่ ๓ ตำบลโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในแนวคิดร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ไข จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนด้านการจัดการต้นยางนาอย่างมีเป้าหมายเป็นรูปธรรมนำไปสู่การแบ่งปันความรู้แก่คนภายในหรือภายนอกชุมชน และสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนตามผลลัพธ์ของโครงการที่วางไว้

โดยการดำเนินงานโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนา สองข้างทางถนนเชียงใหม่-ลำพูนโดยชุมชนเชิงบูรณาการพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมใหญ่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง มีผู้เข้าร่วมประชุม แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม ใหญ่ๆได้แก่กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มภาครัฐและกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆรวม ๖๐ คน มีการจัดกิจกรรมเสวนากลุ่ม โดยผู้ร่วมอภิปรายเสวนากลุ่มประกอบด้วย ๑) ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม คุณลักขณา ศรีหงส์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนา เครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ๒) ดร.เพ็ญสุภา สุขคตะ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต้นยางนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๓)อาจารย์วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT-I) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพจังหวัดเชียงใหม่ สาระสำคัญจากการอภิปรายเสวนากลุ่มเป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นยางนาให้กับผู้ร่วมสัมนาในมิติต่างๆดังนี้

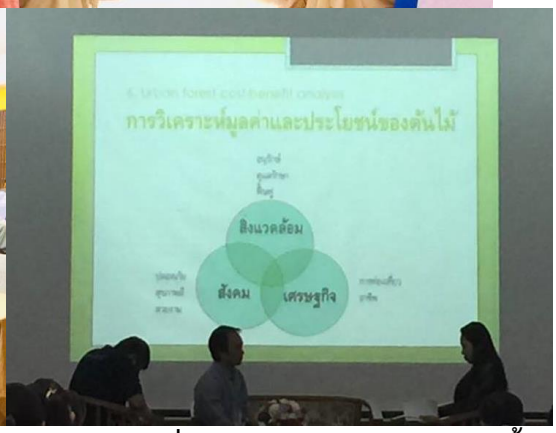

๑)ด้านการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงสิ่งแวดล้อม ดูแลรักษา และฟื้นฟูต้นยางนา โดยต้นยางนาเป็นพญาไม้แห่งเอเชียอาคเนย์ มีคุณประโยชน์ในด้านสิ่งแวดล้อมเพราะเป็นต้นไม้ที่สูงใหญ่ให้อากาศบริสุทธิ์ ช่วยดูดซับก๊าซพิษจากควันรถยนต์ ตลอดจนให้ร่มเงาลดภาวะโลกร้อน นอกจากนี้ใบและส่วนต่างๆ ยังช่วยดักจับฝุ่นละออง ดูดซับเสียง ลดทอนความรุนแรงจากลมพายุ และยังมีประโยชน์ในด้านส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นระบบนิเวศที่พันธุ์ไม้อื่นและสัตว์ขนาดเล็กได้อยู่อาศัย ร่มไม้ยางนายังมีประโยชน์ด้านการเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ให้ความสดชื่น สร้างความสุนทรีย์แก่ชุมชน การดูแลบำรุงรักษาฟื้นฟูต้นยางนาโดยชุมชนมีส่วนร่วมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการได้แก่การฝึกอบรมอาสาสมัครหมอต้นไม้โดยเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมร่วมกับภาคีต่างๆ เพื่อวินิจฉัยอาการต้นยางนา การติดสัญลักษณ์แจ้งเตือนอาการของต้นยางนาที่ลำต้น เช่น สีเขียวแสดงความสมบูรณ์ สีเหลืองแสดงการเฝ้าระวัง และสีแดงแสดงภาวะวิกฤติ การรักษาแผลและการผุของต้นยางนา การตัดสางกิ่งก้านพุ่มใบยางนาให้โปร่งโล่งไม่ต้านแรงลม การกำจัดกาฝากให้พ้นจากต้นยางนา การฟื้นฟูระบบรากโดยเปิดหน้าผิวดินให้ใกล้เคียงธรรมชาติ ตลอดจนการรื้อยางมะตอยหรือปูน ซีเมนต์แล้ววางอิฐมีรูหรือซีเมนต์พรุนแทน การกำจัดปลวก โดยชุมชนควรมีแผนการจัดการความเสี่ยงของต้นยางนาซึ่งเป็นการป้องกันการเกิดภัยพิบัติ เป็นการวางแผนเพื่อเผชิญ หน้ากับสถานการณ์ ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัยที่ต่อเนื่องจนครบกระบวนการ ปัจจุบันมีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมต้นยางนา-ขี้เหล็กโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีคณะกรรมการกำกับติดตาม ระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการคณะ ทำงานในระดับท้องถิ่น/พื้นที่ ภาคีเครือข่ายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ประชาชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา ซึ่งต้องส่งเสริมการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับต้นยางนาด้านสิ่งแวดล้อม โดยทางภาครัฐและชุมชนควรร่วมกันพัฒนากลุ่มภาคีชุมชนต้นยางนา ด้วยการร่วมคิด ร่วมพูด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบเกี่ยวกับต้นยางนา ทั้งด้านการใช้ประโยชน์ การดูแลบำรุงรักษา และการเตือนภัยต้นยางนา เพื่อให้ต้น

ยางนาเป็นรุกขมรดกของแผ่นดินตามที่กระทรวงวัฒนธรรมได้ประกาศไว้ อยู่คู่กับชุมชนในอำเภอสารภีอย่างยั่งยืน

๒)ด้านการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงการท่อง เที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน ได้มีการเสนอแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามากำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่า “ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร” และ “เป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว” เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติของต้นายางนา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถ มุ่งเน้นความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ"เป็นความพยายามของชุมชนที่จะสร้างอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ให้กับพื้นที่ทางสังคมของชุมชนที่ถูกท่องเที่ยว ค้นหาเครือข่ายการทำงานร่วมกันเพื่อ “สร้างเครือข่ายการจัดการทรัพยากร” หรือ “จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกัน”

๓)ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ต้นยางนา สันนิษฐานว่าต้นยางนาจำนวนประมาณพันต้นที่อยู่สองข้างถนนทางหลวงแผ่นดินสาย ๑๐๖ เชื่อมเมืองเชียงใหม่ที่อำเภอสารภีกับตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน มีอายุประมาณ ๑๑๑ -๑๒๔ ปี เมื่อมีการปลูกต้นยางนาในเขตเชียงใหม่และปลูกต้นขี้เหล็กในเขตลำพูนแล้ว ได้มีการกำหนดกฎระเบียบในการดูแลรักษาอย่างเคร่งครัด เช่น ถ้าต้นยางนาปลูกตรงกับหน้าบ้านใด ก็ให้เจ้าของบ้านผู้นั้นหมั่นรดน้ำพรวนดินดายหญ้าใส่ปุ๋ย ในการบอกเล่าของชาวบ้านกล่าวว่า เมื่อครั้งโบราณยังไม่มีการปักเขตแดนที่แน่นอนระหว่างเชียงใหม่กับลำพูน เจ้าผู้ครองนครทั้งสองจึงมาตกลงกันว่า ควรมีการกำหนดจุดแดนเมืองบนเส้นทางสายเลียบแม่น้ำปิงเก่าสายนี้ โดยให้ต่างฝ่ายใช้วิธีปลูกไม้หมายเมืองพันธุ์ที่คัดสรรไว้ ฝ่ายเจ้าผู้ครองนครพิงค์เชียงใหม่เลือกต้นยางนาในขณะที่เจ้าผู้ครองนครลำพูนเลือกต้นขี้เหล็กเมื่อทั้งสองเมืองปลูกต้นไม้มาบรรจบกันจึงปักเขตแดนเมือง ปรากฏมีศาลแดนเมืองตราบจนปัจจุบัน ต้นยางนาสองข้างทางถนนเชียงใหม่-ลำพูน เริ่มเกิดวิกฤติเมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมานี้ เนื่องจากการขยายตัวของเมืองทำให้เกิดโครงการบ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์จำนวนมาก ต้นยางนาจึงถูกบุกรุกทำลายตามโครงการขยายผิวจราจร นอกจากนี้ชาวบ้านยังช่วยกันทำลายซ้ำด้วยความเข้าใจว่า ต้นยางสูงใหญ่เป็นอันตราย หากเจอพายุลมแรงอาจหักโค่นฟาดทับหลังคาบ้านได้ จึงเกิดการทำลายด้วยการแอบฉีดสารพิษ ทำให้ต้นยางนามีจำนวนลดลงเรื่อยๆ ต่อมาชุมชนและนักอนุรักษ์ต้นไม้ได้มารวมตัวกันอนุรักษ์ต้นยางนาอย่างจริงจังเพิ่มขึ้นจนถึงปัจจุบัน

โดยนอกจากกิจกรรมการเสวนากลุ่มแล้ว ยังมีการแบ่งกลุ่มสัมนาเชิงปฏิบัติการย่อย ๒ กลุ่ม เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงบูรณาการในพื้นที่ ๓ ตำบลเกิดข้อสรุปร่วมกันใน ๓ มิติดังนี้

มิติที่ ๑ ด้านการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงสิ่งแวดล้อม ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษาและจัดการต้นยางนา รณรงค์การจัดทำภูมิทัศน์สองข้างทางถนนสายต้นยางนาให้สวยงามอนุรักษ์ฟื้นฟูโดยการตัดแต่งต้นยางนาเพื่อให้มีความปลอดภัย รวมทั้งให้มีสุขภาพดีและสวยงาม จัดหากลุ่มเป้าหมายเพื่อดูแลต้นยางนา เช่น หมอต้นไม้ หรือ อาสาสมัคร หรือเยาวชน โดยมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาต้นยางนาอย่างต่อเนื่องผลักดันและปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองยางนาโดยหามาตรการและหน่วยงานรับผิดชอบตั้งภาคีทำงานร่วมทั้งภาครัฐ ได้แก่ ปลัดเทศบาล ๓ ตำบล และชุมชนทั้ง ๓ ตำบล ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ เยาวชน กรรมการวัด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และกลุ่มโอท็อป

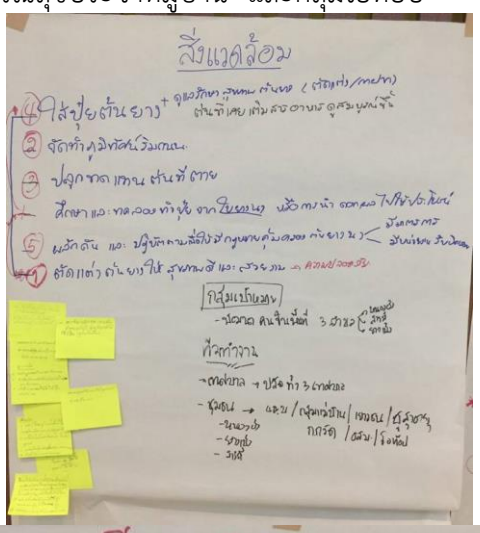

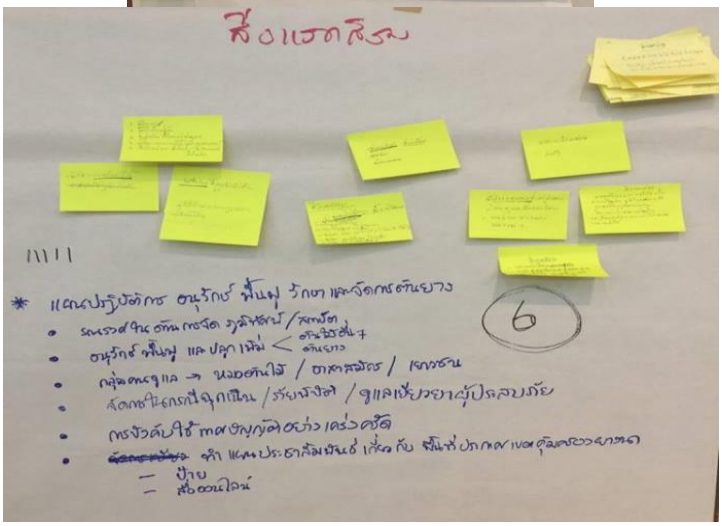

มิติที่ ๒ ด้านการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน ควรเพิ่มความรู้ให้กับมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน มีการจัดกิจกรรมประจำปี จัดทำโครงการเปิดเส้นทางการท่องเที่ยว โดยเน้นจุดเด่นและของดีแต่ละตำบล จัดเส้นทางการท่องเที่ยวที่นักท่อง เที่ยวสามารถเลือกได้ เช่น ชมต้นยางนา วัด ผักปลอดสารพิษ วัฒนธรรมพื้นบ้าน ได้แก่ กลอง สะล้อ โดยการจัดเส้นทางท่องเที่ยวโดยปั่นจักรยาน รถราง หรือรถยนต์ส่วนตัว เน้นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

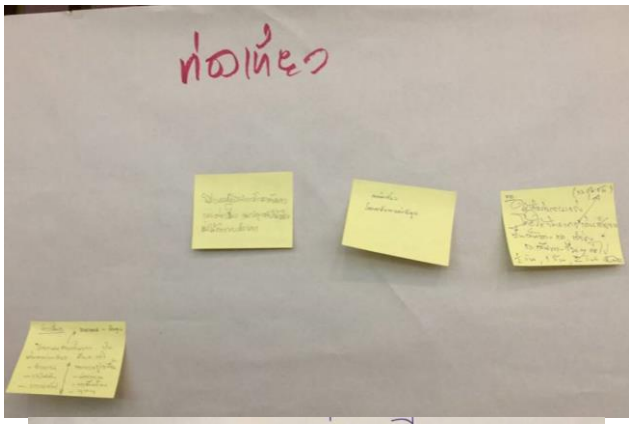

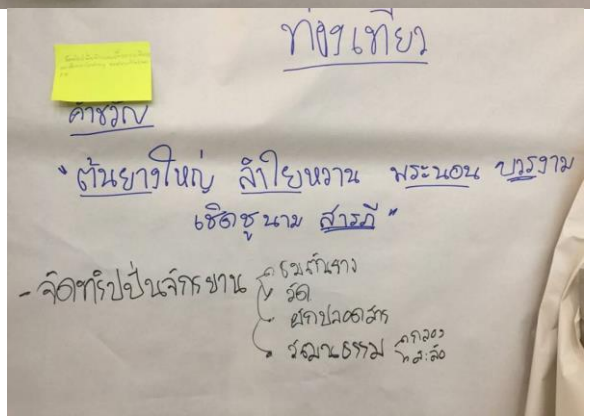

มิติที่ ๓ การอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงสังคมและการศึกษาประวัติศาสตร์ต้นยางนา ควรทบทวนประวัติศาสตร์การปลูกต้นยางนาให้กระชับ เข้าใจง่าย สามารถนำไปบอกเล่าต่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ต้นยางนาให้แก่ อาสาสมัคร เยาวชน คนในพื้นที่ เพื่อต่อยอดเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับต้นยางนา ผลักดันให้เกิดเป็นหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มีการจัดทำเนื้อหาข้อมูลเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งรูปแบบเอกสารผ่านช่องทางที่หลากหลายครอบคลุมช่องทางออนไลน์

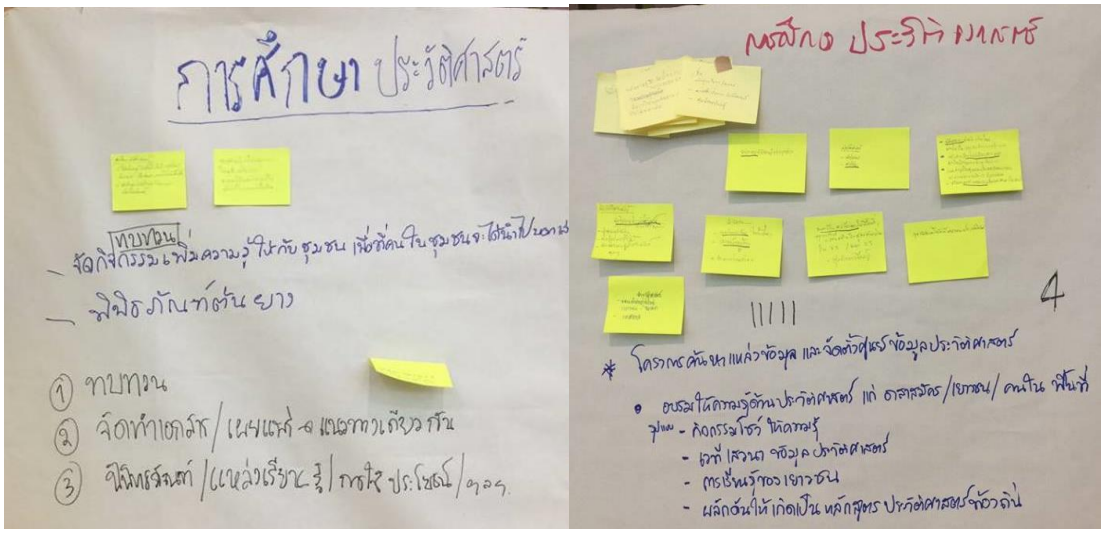

จากการประเมินผลโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในหัวข้อแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาโดยชุมชนเชิงบูรณาการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยแบบประเมินตนเอง ผู้เข้าสัมนาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ก่อนการสัมนาตนเองมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๐) ซึ่งหลังจากการสัมนา ผู้เข้าร่วมสัมนาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวเพิ่มขึ้นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๐) โดยได้รับประโยชน์จากการสัมมนาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๓) และมั่นใจว่าความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่ได้รับในครั้งนี้ นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และมั่นใจว่าความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่ได้รับในครั้งนี้นำไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ ในระดับมากเท่าๆกัน (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๐) โดยมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๐) ชุมชนมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมได้แก่ มีความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวบนถนนต้นยางนาอย่างเป็นรูปธรรม

นักวิจัยมีข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิเคราะห์ผลจากโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการหัวข้อดังกล่าวคือ การจัดการต้นยางนาเชิงบูรณาการที่ตรงกับความต้องการของชุมชนจำเป็นต้องจัดการงานวิจัยเชิงบูรณาการควบคู่กันไปด้วย โดยนักวิจัยโครงการ “การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน” ควรบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันกับโครงการวิจัยย่อยอีก ๒ โครงการที่สอดคล้องกัน คือโครงการ“การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวน การมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่”และโครงการ“การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล : ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี” เพื่อรวมผลสำเร็จแต่ละโครงการให้กลายเป็นผลสำเร็จที่มากขึ้น นำไปสู่จุดหมายเดียวกันที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงนำมาสู่การประชุมร่วมระหว่างนักวิจัยทั้ง ๓ โครงการย่อยข้างต้น เครือข่ายชุมชนในพื้นที่ ภาครัฐ (ปลัด เทศบาล ๓ ตำบล) ภาคประชาสังคม (เครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม) ในการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการต้นยางนาเชิงบูรณาการพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลยางเนิ้ง โดยมีหัวหน้าชุดโครงการวิจัยเป็นผู้ดำเนินการประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันในการจัดกิจกรรมทดลองสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนครั้งที่ ๑ โดยรถราง ใช้เส้นทางแนวต้นยางนาในพื้นที่ ๓ ตำบล จัดกิจกรรมวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดอกเอื้องผึ้งที่ปลูกเกาะอยู่กับต้นยางนากำลังออกดอกสวยงาม ใช้เวลาครึ่งวัน โดยใช้รถราง ๒ คัน อนุเคราะห์โดยเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมและเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ออกเดินทางจากเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จุดแวะในเส้นทางท่องเที่ยวมีทั้งสิ้น ๔ จุด ได้แก่ จุดที่ ๑) วัดพระนอนหนองผึ้งและพิพิธภัณฑ์ชัยศีลพุทธภิรักษ์ ตำบลหนองผึ้ง จุดที่ ๒) วัดแสนหลวง ตำบลยางเนิ้ง จุดที่ ๓) วัดช่างเคิ่ง ตำบลสารภี จุดที่ ๔) ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ตำบลสารภี ตาม ลำดับ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประมาณ ๖๐ คน ประกอบด้วยตัวแทนภาครัฐ (ปลัดเทศบาล) มัคคุเทศก์อาสาในพื้นที่ ผู้สังเกตการณ์ กลุ่มเครือข่ายผู้นำแบบไม่เป็นทางการ จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาว ชน และกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ เครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม และ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยเครือ ข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมเป็นผู้ประสานงานกับทุกฝ่าย ก่อนการเดินทางจะมีการประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวครั้งนี้ เมื่อสิ้นสุดเส้นทางการท่องเที่ยวจะขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเมินโครงการเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการในขั้นต่อไป

ต่อมา โครงการวิจัยย่อย ๓ โครงการย่อยได้ร่วมกันจัดกิจกรรมทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนดังกล่าวขึ้นในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๘.๐๐-๑๓.๓๐ น. โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้โดยสารทั้งสิ้น ๖๒ คน ประกอบด้วย ๖กลุ่มดังนี้ ๑) กลุ่มแม่บ้าน ๗ คน ๒) กลุ่มเยาวชน ๙ คน ๓) กลุ่มผู้สูงอายุ ๗ คน ๔) กลุ่มภาครัฐ ๑๑ คน ๕) กลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ๑๙ คน ๖) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๙ คน

โดยโครงการวิจัยย่อยเรื่อง“การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน” มีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครแกนนำชุมชนในพื้นที่ ให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนก่อนออกเดินทาง มีวิทยากรที่มาให้ความรู้คือ อาจารย์วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลอดจนมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายผู้นำชุมชนทั้ง ๓ ตำบล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนในครั้งต่อไป โดยวิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ ๑) แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ๒)องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ๓) หลักการจัดเส้นทางการท่องเที่ยว ซึ่งวิทยากรมีการแจกใบกิจกรรมการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเมิน

ทั้งนี้บนรถรางทั้งสองคันมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอาสาของทั้ง ๓ ตำบลบรรยายให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับฟังเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสองข้างทาง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับต้นยางนา วัดสำคัญของแต่ละตำบล อาชีพของคนในชุมชน เป็นต้น

เมื่อรถรางไปถึงยังจุดต่างๆ มีวิทยากรในพื้นที่ ๓ ตำบล บรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆรวมไปถึง วิทยากรรับเชิญจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ กรมป่าไม้ ได้บรรยายประวัติศาสตร์ของต้นยางนา และการบำรุงรักษาต้นยางนาบนพื้นฐานของความร่วมแรงร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและชุมชน

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันผู้วิจัยได้มีการขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียนอภิปรายแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว สรุปดังนี้ จุดที่ ๑) วัดพระนอนหนองผึ้ง และพิพิธภัณฑ์ชัยศีลพุทธภิรักษ์ ตำบลหนองผึ้ง เป็นจุดที่เด่นที่สุดเมื่อเทียบกับจุดแวะอื่นๆ ด้านสถานที่ วิทยากรประจำสภานที่ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยว และใช้ระยะเวลาได้เหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะในส่วนของการจัดการสถานที่ของพิพิธภัณฑ์ไว้ว่า ควรมีการจัดทำตู้เก็บ กำหนดขอบเขตโดยมีรั้วกั้น เพื่อป้องกันมิให้นักท่องเที่ยวสัมผัส หยิบจับ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อโบราณวัตถุได้ จุดที่ ๒) วัดแสนหลวง ตำบลยางเนิ้ง เน้นการบรรยายในประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน ไม่ได้เน้นการพาชมสถานที่จริง ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมไม่ทราบข้อมูลที่ชัดเจนว่าจุดเด่นของวัดดังกล่าวคืออะไร จุดที่ ๓) วัดช่างเคิ่ง ตำบลสารภี เป็นวัดที่เก่าแก่และมีความสวยงามมาก จุดเด่นอยู่ที่ศิลปะฝาผนังที่ใช้สีโทนเย็นสบายตา บริเวณวัดร่มรื่น ควรเพิ่มกิจกรรมนอกเหนือจากการเดินชมจิตรกรรมฝาผนัง โดย

อาจเพิ่มเติมเกี่ยวกับ-ข้อมูลความเชื่อมโยงจิตรกรรมฝาผนังกับวิถีชีวิตของชุมชน จุดที่ ๔) ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลสารภี เนื่องจากเป็นช่วงเวลารับประทานอาหารกลางวันผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความหิว ให้ความสนใจกับอาหารกลางวัน ทำให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือวิทยากรไม่มีโอกาสที่จะเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมา ความสำคัญของศาลหลักเมือง ด้านภาพรวม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ควรแจ้งบริเวณที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินชมอย่างชัดเจน เพื่อควบคุมนักท่องเที่ยวไม่ให้กระจัดกระจาย นอกจากนี้รูปแบบวิธีการนำเสนอประวัติความเป็นมารายละเอียดของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละที่ ควรมีความกระชับไม่เยิ่นเย้อจนเกินไป

นักวิจัยทั้ง ๓ โครงการย่อยเห็นพ้องกันว่าควรมีการประชุมสรุปและประเมินการจัดทำโครงการการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงได้จัดการประชุมร่วมระหว่างทีมผู้จัดกิจกรรมขึ้นในวันอังคารที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุมรับรอง ๓ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย หัวหน้าชุดโครงการวิจัย นักวิจัยทั้ง ๓ โครงการย่อย วิทยากรหลัก (อาจารย์วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล จากสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน) ตัวแทนเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ทางโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอย่างไม่เป็นทางการฯโดยวิทยากรหลัก ได้มีการสรุปผลกระบวนการการเรียงร้อยเรื่องราว เพื่อสื่อความหมาย และกิจกรรมการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวจากความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม และเสนอว่า การจัดเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีวิธีการสร้างความแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความโดดเด่น เช่นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน เช่น สล่า มาร่วมทำกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับจุดท่องเที่ยว ซึ่งมีผลกับการตั้งราคาเพิ่มขึ้น โดยนักท่องเที่ยวยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มในการมีประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรม นอกจากนี้ควรคำนึงถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนขั้นตอนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านโครงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯได้สะท้อนผลการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๙๑.๙) ให้ความหมายอัตลักษณ์ของท้องถิ่นว่าคือวัฒนธรรม รองลงมาคือวิถีชีวิตของชุมชน

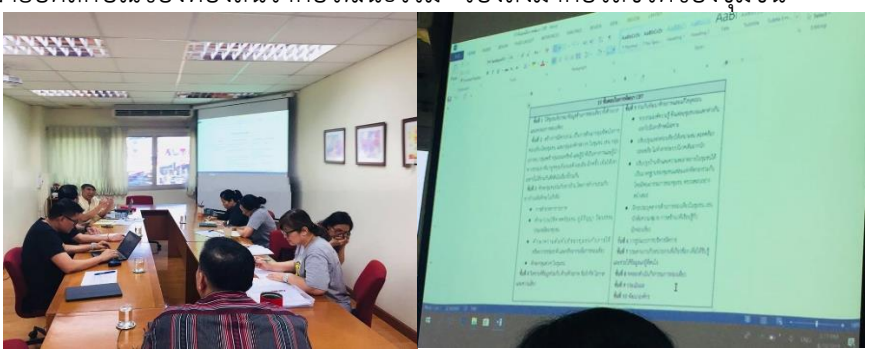

ที่ประชุมเห็นว่า ทางโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอย่างไม่เป็นทางการฯควรมีบทบาทในการพัฒนาให้ความรู้แกนนำชุมชนผู้จะทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นต้องมีการนำเสนอเนื้อหาเล่าเรื่องอย่างแม่นยำ มีวิธีการถ่ายทอดและลีลานำเสนอที่สร้างความน่าสนใจ ควรเล่าเรื่องราวที่คนอื่นไม่รู้ และควรอบรมทั้งมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและวิทยากรประจำจุดแวะจอดให้มีความสามารถในการพูดนำเสนอเนื้อหาเชื่อมโยงทั้ง ๓ ตำบลได้อย่างถูกต้อง และมีความเห็นร่วมกันว่า ควรมีการทดลองจัดเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ครั้งที่ ๒ โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิด ชอบในการจัดงาน มีการนำจุดอ่อนที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งที่ ๒ มีทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมและกลุ่มใหม่ ตั้งเป้าหมายไว้จำนวน ๕๐ คน ให้สิทธิพิเศษในการร่วมกิจกรรมโดยไม่มีค่าใช้จ่ายแต่จะมีการ

คำนวณต้นทุนและตั้งราคาโปรแกรมการท่องเที่ยวจากนั้นจะนำผลการจัดกิจกรรมมาประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินการโดยชุมชนต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้จัดการประชุมหารือร่วมกับชุมชนและภาครัฐ ตลอดจนภาคีเครือข่าย เพื่อเตรียมความพร้อมการจัดกิจกรรมทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุมใหญ่เทศบาลตำบลยางเนิ้งโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมทดลองเส้นทางท่องเที่ยวครั้งที่ ๑ ในประเด็นต่อไปนี้ ๑)เส้นทางการท่องเที่ยว จุดแวะจอดจำนวน ๓ จุด ได้แก่ วัดพระนอนหนองผึ้ง วัดแสนหลวง และวัดช่างเคิ่ง จุดพักที่ศาลหลักเมือง ๒) ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ตลอดเส้นทางและแต่ละจุด ๓) มัคคุเทศก์ท้องถิ่นและวิทยากรประจำจุดแวะจอด ๔)ประเด็นอื่นๆที่ต้องการให้นักวิจัยนำมาพัฒนากิจกรรม โดยได้แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคอยจดบันทึก รายละเอียดอภิปรายกลุ่ม และให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ในภาพรวม ด้านเส้นทางการท่องเที่ยวควรมีการปรับภูมิทัศน์และความสะอาดตามความเป็นไปได้และเหมาะสม แต่ละจุดควรมีการออกแบบจุดเด่นให้กับนักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเที่ยวชม ชิมอาหาร จับจ่ายของที่ระลึก หรือมีผลิตภัณฑ์ที่ระลึกจากส่วนประกอบของยางนา และมีบริการจำหน่ายดอกไม้ธูปเทียนเพื่อไหว้พระ โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้ประกอบการร้านค้า และมีการเตรียมการด้านผู้ขายสินค้าไว้ล่วงหน้า ควรจัดโปรแกรมให้จบเพียงครึ่งวัน ถ้าหากเป็นครึ่งเช้าปิดท้ายที่อาหารกลางวัน ควรมีคู่มือการท่องเที่ยวของทั้ง ๓ ตำบล อยู่ในเล่มเดียว เพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรจัดระยะเวลาในการท่องเที่ยวของแต่ละจุดให้มีความเหมาะสม โดยวัดพระนอนหนองผึ้งและพิพิธภัณฑ์ เป็นสถานที่สวยงามและมีประวัติความเป็นมาน่าสนใจ แต่มีข้อจำกัดที่มีเวลา ส่วนวัดแสนหลวงมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้ความสำคัญกับวัด ไม่มีการเล่าถึงประวัติเจ้าพ่อแสนหลวงควรมีการปรับแก้ไขการเล่าเรื่อง วัดช่างเคิ่งขาดผู้ทำหน้าที่เล่าประวัติของวัดช่างเคิ่งและจิตรกรรมฝาผนัง ศาลหลักเมืองไม่มีที่จอดรถและเป็นทางโค้งค่อนข้างอันตราย และน่าจะมีการนำจุดเด่นของต้นยางต้นแรกที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงฉายพระรูปไว้ ถ่ายทอดเนื้อหาให้กับนักท่องเที่ยว

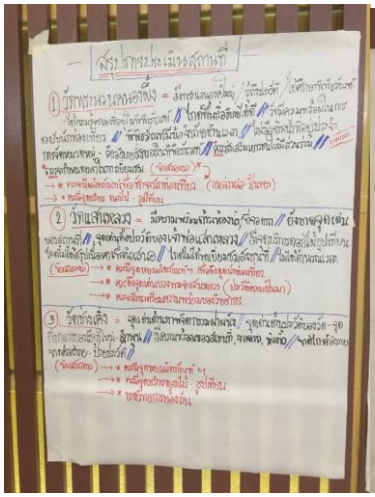
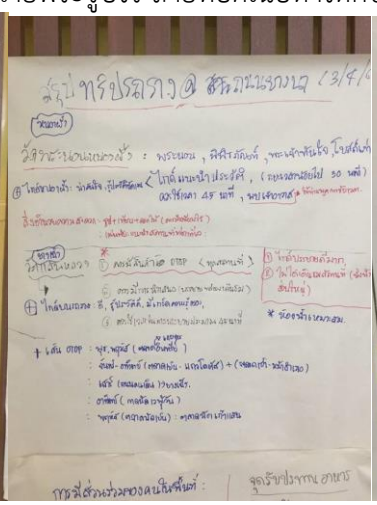
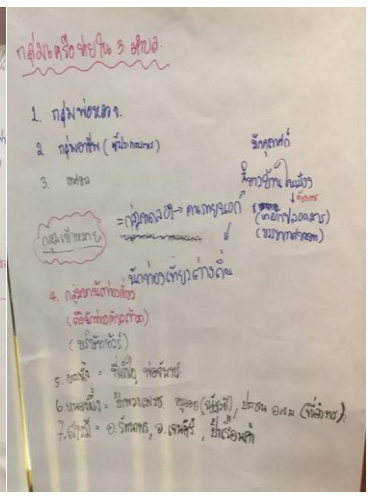

ด้านการพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่นเสนอว่าควรเป็นคนเดียวกันที่สามารถเล่าเรื่องราวได้ทั้ง ๓ ตำบล มีการเล่าเรื่องขณะอยู่บนรถราง และบรรยายบรรยากาศบริเวณสองข้างทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวครั้งที่ ๒ เสนอให้มีผู้ประกอบการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มทดลองนั่งรถรางครั้งที่ ๑ บางส่วน การบริหารจัดการอาจต้องใช้กลุ่มเครือข่ายขับเคลื่อนร่วมจัดสรรผลประโยชน์ โดยกำหนดการจัดการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวครั้งที่ ๒ ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๔

เพื่อประเมินและติดตามผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน แบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การสัมภาษณ์ และแบบประเมินก่อนและหลังของผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ

เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนตามแผนงาน	ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน
๑. ผลการสำรวจบริบท คุณลักษณะ และภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบล	ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบล มีผู้นำกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเยาวชนที่มีการเลือกตั้งเข้าไปทำงานในสภาเยาวชนตำบล มีปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการด้านการเกษตรในพื้นที่มีจำนวนน้อย เนื่องจากแปลงเพาะปลูกเกษตรมีจำนวนจำกัดและเช่าทำกิน เป็นผลมาจากราคาที่ดินสูงในเขตกึ่งเมือง วิธีการพัฒนาตนเองของกลุ่มนี้ต้องการความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการศึกษาดูงาน ด้านการท่องเที่ยวชุมชนค้นพบว่าชุมชนมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) ผ่านเส้นทางการท่องเที่ยวถนนแนวต้นยางนาที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ด้านสินค้าแปรรูป ได้แก่สินค้าโอท้อป สินค้าชุมชน ค้นพบการรวมตัวกันชั่วคราว ตามการส่งเสริมจากภาครัฐ เช่นทำไม้กวาด ทำยาหม่อง ผู้ประกอบการขนาดเล็กส่วนใหญ่ต่างคนต่างทำ มีกลุ่มแม่บ้านตัดเย็บเสื้อผ้า สถานประกอบการขนาดกลางส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่

เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนตามแผนงาน	ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน
๒. รายงานความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบล	ค้นพบต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการที่มีร่วมกันด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเส้นทางแนวต้นยางนาสองข้างถนนเชียงใหม่-ลำพูนสายเก่า ผ่านพื้นที่ ๓ ตำบล
๓.๑ มีการออกแบบกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการที่มีรูปแบบเหมาะสมกับพื้นที่ ๓ ตำบล ๓.๒ เกิดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการที่มีรูปแบบเหมาะสมกับพื้นที่ ๓ ตำบล ๓.๓ ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสม	รูปแบบวิธีการพัฒนา ชุมชนมีความเห็นว่าการศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงานแบบ on-the –job training เป็นรูปแบบที่เหมาะสม จากการประเมินผลหลังการอบรมอย่างไม่เป็นทางการของกลุ่มเริ่มต้น แกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม **ครั้งที่ ๑** การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแผนยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนองค์กรภาคประชาสังคมให้กับเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอม ผู้นำเชิงอุดมการณ์กลุ่มเริ่มต้นที่ขับเคลื่อนในพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม ในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ ห้องรับรอง ๓ อาคาร ๑ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีแกนนำเข้ารับการอบรมจำนวน ๑๐ คน **ครั้งที่ ๒** การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการสื่อสารองค์กร วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยมีแกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมเข้าร่วมอบรม จำนวน ๑๔ คน และมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากการสังเกตการทำงานร่วมกับผู้วิจัยในการเตรียมงานอบรมแกนนำชุมชน **ครั้งที่ ๓** การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการต้นยางนาในชุมชนพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ให้กับแกนนำชุมชน โดยมีวิทยากรตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต้นยาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มา

เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนตามแผนงาน	ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน
	แลกปลี่ยนความรู้ผ่านกิจกรรมการเสวนากลุ่ม วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมใหญ่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง ผู้ร่วมสัมนากลุ่มแกนนำแม่บ้าน ๘ คน กลุ่มเยาวชน ๕ คน กลุ่มอาสายางนาและเครือข่ายอื่นๆ ๒๓ กลุ่มผู้สูงอายุ ๖ คน มีจำนวน ๔๐ คน (ไม่รวมกลุ่มภาครัฐ ๑๐ คน จากจำนวนรวม ๕๒ คน) โดยผู้เข้าสัมนาได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นยางนาให้กับผู้ร่วมสัมนาในมิติต่างๆเชิงบูรณาการผ่านการเสวนากลุ่มและจากการแลกเลี่ยนเรียนรู้ผ่านการแบ่งกลุ่มสัมนาเชิงปฏิบัติการย่อย ๒ กลุ่ม **ครั้งที่ ๔** กิจกรรมทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน โดยรถราง วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มแกนนำแม่บ้าน ๗ คน กลุ่มเยาวชน ๙ คน กลุ่มผู้สูงอายุ ๗ คน กลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ๑๙ คน (ไม่รวมกลุ่มภาครัฐ ๑๑ คน นักวิจัยจากมหา วิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๙ คน จากผู้โดยสารทั้งสิ้น ๖๒ คน)โดยผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้น **ครั้งที่ ๕** การประชุมเตรียมความพร้อมการจัดกิจกรรมทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมใหญ่เทศบาลตำบลยางเนิ้งโดยมีวิทยากรตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาแลกเปลี่ยนความรู้และจากการแลกเลี่ยนเรียนรู้ผ่านการแบ่งกลุ่มสัมนาเชิงปฏิบัติการย่อย ๒ กลุ่ม มีแกนนำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ๑๖ คน(จากผู้ร่วมประชุม ๒๓ คน) โดยผู้นำชุมชนมีความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้น **ครั้งที่ ๖** กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ คาดว่ามีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ผ่านการอบรม ๑๘ คน มีความรู้และความสามารถในการนำเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น

เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนตามแผนงาน	ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อน
	ครั้งที่ ๗ กิจกรรมทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน โดยรถรางครั้งที่ ๒ ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ คาดว่ามีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ผ่านการอบรมเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะ On-the–Job Training ๕-๘ คน ที่มีความรู้และความสามารถในการนำเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น
๔.๑ ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ๔.๒ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ สามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดแบ่งปันความรู้แก่คนภายในหรือภายนอกชุมชนได้ ๔.๓ เกิดการขับเคลื่อนชุมชนโดยผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการเพื่อการพัฒนาของชุมชนในด้านต่างๆ	แกนนำเครือข่ายเชียงใหม่เขียวสวยหอมเกิดการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาตนเองด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารองค์กร (อยู่ระหว่างการดำเนินการติดตามผล)

๔.๗ รหัสโครงการ : FEU๕๙๐๑๘

ชื่อโครงการ : การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี

หัวหน้าโครงการ : อ.ทัศนา พฤติการณ์กิจ

โทรศัพท์/อีเมล : ๐๘๘-๒๕๑๓๔๕๗/Thassana@feu.edu

สังกัด/คณะ : ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะบริหารรัฐกิจ

งบประมาณ : ๒๒๕,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน/สถานะการดำเนินงาน

<u>วัตถุประสงค์การดำเนินงาน</u> ข้อที่ ๑. การสำรวจและศึกษาเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใน ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี

<u>เป้าหมายการดำเนินงาน</u> คือ จำนวนเครือข่ายในพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล ว่ามีเครือข่ายอะไรบ้าง ทั้งที่เป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่ (Area), เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม (Issue) และเครือข่ายตามโครงสร้างหน้าที่

กิจกรรมที่ทำ

๑. เข้าพบผู้นำชุมชนใน ๓ พื้นที่ ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตงาน โดยดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี ยางเนิ้ง และหนองผึ้ง และกองการศึกษาและวัฒนธรรม รวมถึงพัฒนาชุมชน

๒. ได้สำรวจเบื้องต้นเครือข่ายต่างๆ ที่มีอยู่ในเขตทั้ง ๓ ตำบลทั้งเครือข่ายที่เป็นทางการและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ ข้อมูลจากปลัดเทศบาลทั้ง ๓ ตำบล

๓. ทำการสำรวจลักษณะการดำเนินกิจกรรม สมาชิก และลักษณะการรวมตัวของกลุ่มทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากแกนนำของชุมชนในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ

รูปภาพประกอบ

ผลที่ได้รับ

๑. เครือข่ายที่มีการรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ ซึ่งมีการจัดโครงสร้างการดำเนินงาน มีกิจกรรมซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น ส่วนเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งมีลักษณะการรวมตัวกันเฉพาะกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเท่านั้น เมื่อเสร็จสิ้นวัตถุประสงค์ของกิจกรรมก็สลายตัวลงไป ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างอื่นๆ ต่อไปอีก จากการสำรวจพบจำนวนเครือข่ายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในพื้นที่ ๓ ตำบล ดังนี้

๑.๑ *ตำบลหนองผึ้ง*

ที่	ชื่อกลุ่มเครือข่าย	สมาชิกกลุ่ม	วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
๑	ชมรมศิลปะล้านนา	ครูอ๋อย และเยาวชนในชุมชนที่สนในในศิลปะล้านนา	เพื่อสืบสานศิลปะวัฒนธรรม การแสดง การฟ้อน การรำ ดนตรีล้านนา
๒	กลุ่มสภาเด็ก	เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการของเทศบาลหนองผึ้ง และสมาชิก	กำลังอยู่ระหว่างการจัดตั้ง
๓	กลุ่มผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุโรงเรียนหนองผึ้งอายุวัฒน์วิทยา จำนวนประมาณ ๑๐๐ คน	เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เกิดจากแนวคิดที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญและพลังของผู้สูงอายุ โดยการสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย
๔	กรรมการวัดพระนอนหนองผึ้ง	พระ เณร กรรมการวัด และผู้นำชุมชนในตำบล	เพื่อดูแลการบริหารจัดการวัด การจัดการเรียนการสอน ศูนย์พุทธศาสนาวันอาทิตย์ กิจกรรมทางศาสนา และประเพณีท้องถิ่น
๕	อนุรักษ์ต้นยาง หรือ "ชมรมคนฮักต้นยาง"	ชาวบ้านและผู้ที่สนใจอนุรักษ์ต้นยางพร้อมเรียนรู้ประวัติสาสตร์ต้นยางในพื้นที่	จัดตั้งกลุ่มคนที่เห็นคุณค่าความสำคัญของประวัติศาสตร์ต้นยาง ด้วยการรวมกลุ่มในการอนุรักษ์ต้นยางเพื่อไม่ให้เอกลักษณ์อันทรงคุณค่าประจำอำเภอสารภีนี้สูญหายไป
๖	กลุ่ม อสม.	กลุ่ม อสม. และหรือกลุ่มแม่บ้าน (หมวก ๒ ใบ) ประจำตำบล จำนวน ๑๐-๑๕ คน	อาสมัครสมัครสาธารณสุขในชุมชน บทบาทหน้าที่ในการดูแลให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยเพื่อสุขภาพของตนเอง ตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน

๑.๒ ตำบลยางเนิ้ง

ที่	ชื่อกลุ่มเครือข่าย	สมาชิกกลุ่ม	วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
๑	กลุ่มเกษตรไฮโดรโปรนิก	ลุงดม, ลุงเดช, ลุงต๋อย, ป้าน้อย	เพื่อเป็นศูนย์กำจัดศัตรูพืชชุมชน บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เน้นปลูกผักไฮโดรโปรนิก ผักปลอดภัย และจำหน่ายในชุมชน
๒	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยางเนิ้ง	คุณลำไย และสมาชิก	เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ สมุนไพร และลานกีฬาภายในหมู่บ้าน เน้นการให้ความรู้ด้านดิน ปุ๋ยอินทรีย์ สมุนไพร การปลูกผักกลับหัว และการจัดการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีสมาชิกที่หลากหลาย และกำลังขยายผลในการทำน้ำพริกข่าทรงเครื่องส่งภายในและต่างประเทศ
๓	กลุ่มเยาวชนโรงเรียนเวฬุวัน	อาจารย์ธีรภาพ (ฝ่ายกิจกรรม) และกลุ่มนักเรียนในโรงเรียน ประมาณ ๕๐ คน	เพื่อสร้างกลุ่มเยาวชนจิตอาสาในพื้นที่ มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด เช่น กิจกรรมลานกีฬาห่างไกลยาเสพติด กิจกรรมจิตอาสาชุมชน กิจกรรมสืบสานประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน (ดนตรีไทย นาฏศิลป์) เป็นต้น
๔	กลุ่มอสม.	อสม. และหรือกลุ่มแม่บ้าน (หมวก ๒ ใบ) ประจำตำบล จำนวน ๑๐-๑๕ คน	อาสมัครสมัครสาธารณสุขในชุมชน บทบาทหน้าที่ในการดูแลให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยเพื่อสุขภาพของตนเอง ตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน

๑.๓ *ตำบลสารภี*

ที่	ชื่อกลุ่มเครือข่าย	สมาชิกกลุ่ม	วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
๑	กลุ่มเครือข่ายผลิตผลทางการเกษตร	กลุ่มเกษตรกรปลูกผักสวนครัวเพาะเห็ด ทำไม้กวาดทางมะพร้าว	เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและส่งเสริมผลิตผลทางการเกษตรของชุมชน
๒	กลุ่มอสม.	อสม. และหรือกลุ่มแม่บ้าน (หมวก ๒ ใบ) ประจำตำบล จำนวน ๑๐-๑๕ คน	อาสมัครสมัครสาธารณสุขในชุมชน บทบาทหน้าที่ในการดูแลให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยเพื่อสุขภาพของตนเองตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน
๓	กลุ่มเครือข่ายเชียงใหม่เขียว สวย หอม	การรวมตัวกันของประชาชน องค์กรภาคประชาชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ	เพื่อทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองในประเด็นต่างๆ เป็นเครือข่ายที่ไม่แสวงหาผลกำไร มุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือกันของพลเมืองในการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม พันธกิจหลักของเครือข่ายเชียงใหม่เขียว สวย หอม คือ การประสานเชื่อมโยง สนับสนุนและรณรงค์ให้ประชาชน ภารครัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่นได้ร่วมกันดูแล ฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เมืองเชียงใหม่

๒. จากการสำรวจพบว่า เครือข่ายที่ขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของทั้ง ๓ ตำบลขาดการประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ทำให้มีการจัดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนกัน และปราศจากการวางแผนร่วมกัน ขาดความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่

๓. แกนนำที่ขับเคลื่อนเครือข่ายมักจะเป็นบุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียวที่มีบทบาทในหลายๆ เครือข่าย ส่วนสมาชิกของชุมชนคนอื่นๆ ให้ความสนใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะของเครือข่ายน้อยมาก

๔. กลุ่มที่มีบทบาทสูงในพื้นที่ของ ๓ ตำบล ได้แก่

- ตำบลหนองผึ้ง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน
- ตำบลยางเนิ้ง ได้แก่ กลุ่มผู้สุงอายุ

- ตำบลสารภี ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข

ซึ่งปัจจุบันทั้ง ๓ ตำบล ได้มีความพยายามในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มเยาวชนของแต่ล่ะชุมชน แต่ก็ยังคงจำกัดอยู่ในกิจกรรมบางประเภท เช่น การรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่น เท่านั้น ยังคงไม่สามารถเพิ่มบทบาทของกลุ่มเยาวชนในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อชุมชนด้านอื่นๆ ได้

๕. ไม่พบเครือข่ายที่มีการดำเนินการที่มีวัตถุประสงค์ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในทั้ง ๓ ตำบล ชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

๖. สมาชิกในชุมชนขาดจิตอาสา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากสภาพของพื้นที่ของทั้ง ๓ ตำบลเป็นลักษณะของชุมชนกึ่งเมือง ประชากรส่วนใหญ่จะออกไปทำงานนอกพื้นที่ของชุมชน หรือกลุ่มเยาวชนก็จะออกไปศึกษายังสถานศึกษาในเมือง ดังนั้นจะไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เหลือแต่กลุ่มผู้สุงอายุที่มีบทบาทอยู่ในชุมชน

๔.๒ ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒

<u>วัตถุประสงค์การดำเนินงาน</u> ข้อที่ ๒. การสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ ๓ ตำบล

<u>เป้าหมายการดำเนินงาน</u> คือ การเกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ ๓ ตำบล ในด้านการดำเนินกิจกรรมภายในหรือระหว่าง ๓ พื้นที่

<u>กิจกรรมที่ทำ</u>

การดำเนินการกิจกรรมเพื่อเป็นเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

๑. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือของเครือข่าย ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล โดยประสานงานผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้ง ๓ ตำบล และมีการกำหนดกิจกรรมการสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับเทศบาลทั้ง ๓ ตำบล

๒. ทีมนักวิจัยได้ สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในโครงการท้าทายไทย เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำข้อมูลมาใช้ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล

๓. เครือข่ายในพื้นที่ และทีมนักวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้อง ร่วมออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และรูปแบบกิจกรรม และมีการดำเนินการดังนี้

๓.๑ ประชุมทีมวิจัย และนำข้อมูลงานวิจัยของแต่ละทีม มาพิจารณาความเชื่อมโยงของแต่ละโครงการ

๓.๒ ลงพื้นที่สำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และทดลองเส้นทางเพื่อนำไปขยายผลให้กับกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่

<u>รูปภาพประกอบ</u>

ผลที่ได้รับ

๑. มีการประชุม กลุ่มเครือข่าย ตัวแทนผู้บริหาร พนักงาน และผู้นำชุมชน ของทั้ง ๓ ตำบล และได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ รายละเอียดของสถานที่สำคัญ ๆ ในชุมชน ที่สามารถจัดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ โดยมีการเสนอให้มีกิจกรรมเสริมเพิ่มเติม ในเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละตำบล

๒. เครือข่ายในพื้นที่ และทีมนักวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของแต่ละกลุ่มประเภท เช่น วัด สถานที่สำคัญ ๆ ภูมิปัญหาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการเกษตร สมุนไพร ฯลฯ โดย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย และได้จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๓ ตำบล Route ๑ และ Route ๒ เพื่อใช้เป็น Model ในการทดลองใช้เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประเมินศักยภาพ เกี่ยวกับรูปแบบเส้นทางที่ได้ออกแบบได้

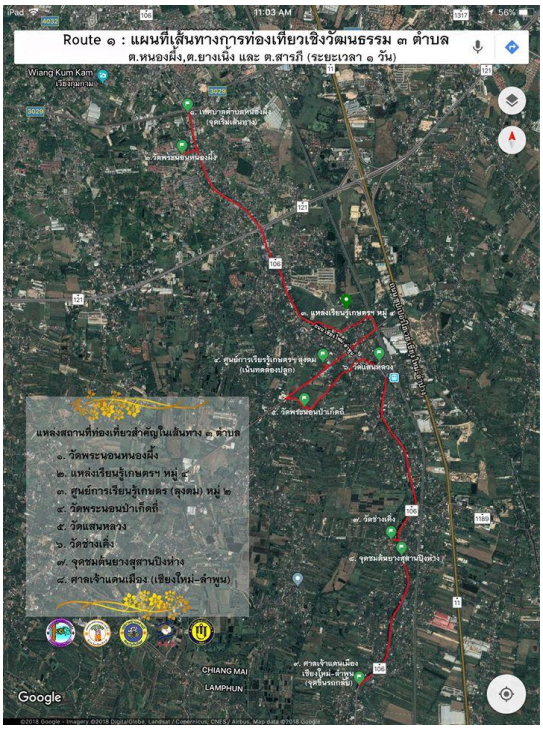

๔. เครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และทีมนักวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้อง ได้จัดการประชุม เพื่อนำเสนอผลการสำรวจเส้นทางเบื้องต้น และร่วมทดลองใช้เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และรูปแบบกิจกรรม เพื่อประเมินศักยภาพ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบเส้นทางและกิจกรรมที่ได้ออกแบบได้ ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีเครือข่ายที่เข้าร่วมในกิจกรรมดังนี้ คือ

๑ **เครือข่ายภาครัฐ** ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล คือ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้ง และเทศบาลตำบลสารภี โดยมี ปลัดเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ของทั้ง ๓ ตำบล เข้าร่วมในกิจกรรมทดลองใช้เส้นทางท้องเที่ยว เพื่อประเมินศักยภาพ

๒ **เครือข่ายภาคองค์กรเอกชน** ได้แก่ เครือข่ายเชียงใหม่เขียว สวย หอม ซึ่งเป็นคณะทำงานภาคประชาสังคมเพื่อสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่.

๓ **เครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง** ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สรุปข้อมูลจากการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ในการสำรวจเครือข่ายที่มาเข้าร่วมประชุมหาแนวทาง และทดลองร่วมกิจกรรมสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่ ๓ ตำบล : ยางเนิ้ง หนองผึ้ง และสารภี

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม	รายชื่อสมาชิก	เบอร์โทร	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย
ตำบลยางเนิ้ง					
๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านด้านการเกษตร	๑๒ คน	นางสุรพร คันธากร	๐๘๑-๗๖๔๘๔๙๙	อาชีพทำของที่ระลึกผ้าพื้นเมืองด้วยมือ กระเป๋า ทำใบตองบายศรี งานพิธีต่าง ๆ
			นางชูศรี บัวหลวง	๐๘๕-๐๓๐๙๘๙๔	

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม	รายชื่อสมาชิก	เบอร์โทร	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย
	เทศบาล ต.ยางเนิ้ง		นส.ปิยวดี ชัยแก้ว	๐๘๔-๑๖๙๔๓๓๑	
			นางยุพิน อินทโรจน์	๐๘๓-๘๖๘๗๐๐๔	
			นส.ญาราภรณ์ ไตรธรรม	๐๘๓-๐๕๓๑๘๒๕ ๐๙๕-๖๗๘๖๐๕๘	
๒	กลุ่ม อสม.แม่บ้าน	๘ คน	นส.วิไล สูงศักดิ์	๐๘๔-๗๓๙๔๑๙๒	ดูแลผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน กิจกรรมชุมชน อสม.แม่บ้าน
			นางสมพร มูลศรี	๐๘๖-๙๑๕๘๕๗๓	
๓	ผู้ประกอบการ	๕ คน	นายทองอินทร์ ชัยเนตร	๐๖๔-๒๒๙๑๓๖๔	ค้าขาย ของพื้นบ้าน ยาสูบ ธูปเทียน หมากเมี่ยง
๔	กลุ่มผู้สูงอายุ (บ้านศรีโพธาราม)	๒๐๐ คน	นายดวงจันทร์ บุญยัง	๐๙๕-๗๘๑๑๙๙๒	กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เช่น ทำบุญ ฯลฯ
ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม	รายชื่อสมาชิก	เบอร์โทร	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย
ตำบลหนองผึ้ง					
๑	เจ้าหน้าที่เทศบาล	.....	นส.ชัญชาดา เมืองใจคำ	๐๘๑-๘๘๕๕๒๑๒	ประสานงานเครือข่ายฯ
๒	ปราชญ์ชาวบ้าน		พ่อหนาน จำเนียร	๐๙๔-๑๙๙๑๔๔	ศิลปะ หัตถกรรม
๓	กลุ่มเกษตรกรผักปลอดภัย	.....	นายศรีทร อูปคำ	๐๙๔-๒๓๗๑๒๕๓	ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร และปลูกผักปลอดภัย
๔	สภาวัฒนธรรม	๖๐ คน	นางนันทิกา แก้วน้อย		กิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น
			นางพวงเพชร เจนเช่น	๐๘๒-๒๓๒๓๙๔๔	
			นางอัมพร กริ่งกรับ	๐๘๙-๔๓๔๘๒๖๐	

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม	รายชื่อสมาชิก	เบอร์โทร	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย
๕	กลุ่มผู้สูงอายุ	๑๖๕ คน	ด.ต.บุญทา ขันตี	๐๘๑-๓๖๖๔๒๖๖	กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เช่น รร.ผู้สูงอายุ ฯลฯ
			น.ต.เวียด โบสถ์ทอง		
๖	แม่บ้าน อสม.		นางศุภลักษณ์ เจริญชัย	๐๘๒-๙๔๒๐๐๘	กิจกรรมชุมชน อสม. แม่บ้าน
ตำบลสารภี					
๑	สภาเด็กและเยาวชน	๒๗ คน	นส.เมลานี ศิริชัย	๐๙๕-๗๓๑๙๐๙๓	เป็นกลุ่มกิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่ร่วมกับชุมชนในการพัฒนา และส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาชนในท้องถิ่น (สมาชิก ๒๗ คน)
			นส.ธัญญลักษณ์ สุขจันทร์	๐๘๕-๐๔๑๓๔๘๓	
			นส.บุณยาพร พรมอินทร์	๐๙๕-๘๕๖๔๙๗๓	
๒	แม่บ้าน	.....	นางเรือนคำ อภิรมย์	๐๘๙-๔๓๒๖๑๒๗	กลุ่มแม่บ้าน อาสาพัฒนาชุมชน อสม.
๓	อนุรักษ์และฟื้นฟูต้นยาง	๒๐-๒๐๐ คน	นางรุ่งนภา ไชยวงค์	๐๘๖-๙๒๒๗๘๘๕	กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับต้นยางนา (สมาชิก ๓๐ คน)
			นส.ยุพา มณีวรรณ์	๐๘๗-๑๗๔๘๒๔๘	
			นายณปวันชัย กุลฉัตรฐานนท์	๐๘๒-๓๘๓๑๓๔๓	
๔	เทศบาลนักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ	.....	นางนุชนาถ ศรีฝั้น	๐๘๙-๕๖๐๗๙๕๘	
กลุ่มอื่น ๆ (ในเขตพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล)					
๑	เขียว สวย หอม	๒๐ คน	นายประสิทธิ์ สุธา	๐๙๙-๖๘๑๔๓๗๖	กิจกรรมเกี่ยวกับการรักษา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
			นายประยุทธ ทรงคำ	๐๙๖-๑๒๗๒๙๓๖	

๔ **เครือข่ายโครงการวิจัย** ซึ่งมีทีมนักวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้อง ๓ โครงการ คือ

๔.๑ โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๔.๒ โครงการการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

๔.๓ โครงการการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี

<u>รูปภาพประกอบ</u>

และสามารถเข้าชมได้ที่

https://www.youtube.com/watch?v=๕k๕KKWrulY๐&feature=youtu.be

๕ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายต่างๆ ที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมทดลองเส้นทางท้องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถนนเส้นต้นยางนาสารภี ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ เพื่อประเมินศักยภาพด้านต่างๆ ของเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว

<u>รูปภาพประกอบ</u>

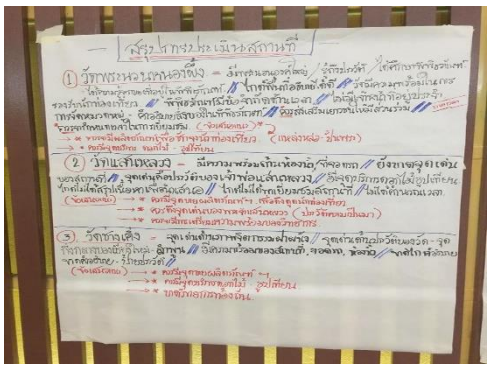

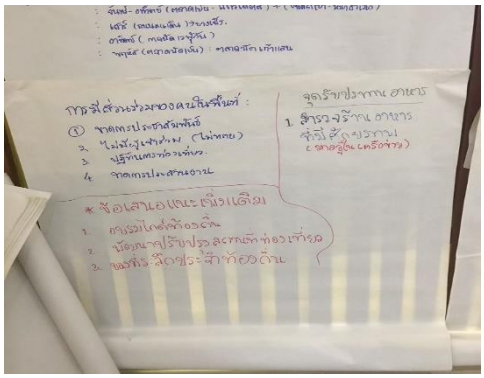

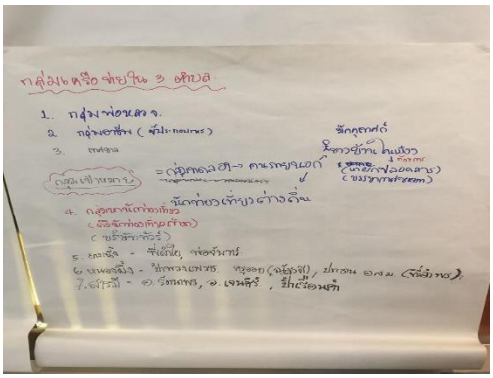

ผลที่ได้รับ

๑ การจัดประชุมทบทวนบทบาท วัตถุประสงค์ของกลุ่มเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกัน

๒ ความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่ ๓ ตำบล ในด้านการดำเนินกิจกรรม

<u>วัตถุประสงค์การดำเนินงาน</u> ข้อที่ ๓. การสร้างเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร รวมถึงศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Hub Center) ที่เหมาะสม ในพื้นที่ ๓ ตำบล

<u>เป้าหมายการดำเนินงาน</u> คือ เกิดเครื่องมือและช่องทางการสื่อสารต่างๆอย่างเหมาะสม รวมถึงศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Hub Center) ที่เหมาะสม ในพื้นที่ ๓ ตำบล สำหรับเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่ ๓ ตำบล ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่างๆ อย่างทั่วถึง

<u>กิจกรรมที่ทำ</u>

๑. ได้สร้างช่องทางติดต่อสื่อสาร เพื่อเป็นศูนย์กลางใช้ในการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการเปิดกลุ่ม Line ชื่อ กลุ่มเครือข่าย ๓ ตำบล ขึ้น โดยมี นักวิจัยปลัดเทศบาลทั้ง ๓ ตำบล ตัวแทนเครือข่ายในชุมชน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ที่สนใจกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสมาชิกของกลุ่ม

๒. ได้ใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านกลุ่ม Line เครือข่าย ๓ ตำบล ในการประชุม การแจ้งข่าว การรายงานผลการดำเนินงาน และการนัดหมายต่างๆ

๓. จากการประชุมกลุ่มเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของทั้ง ๓ ตำบล ในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีจำนวนตัวแทนเครือข่ายฯ ของชุมชนเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๒ คน ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน เลขาสภาวัฒนธรรม ประธานกลุ่มปลูกผักปลอดภัย ประธานประชาคม หมู่ ๑ ตำบลหนองผึ้ง ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการของเทศบาลตำบลสารภีเข้าร่วมด้วย โดยการประชุมได้มีการพูดคุยและหารือในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) ความยั่งยืนในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของชุมชนทั้ง ๓ ตำบล ควรเป็นอย่างไร

๒) เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารกันภายในกลุ่มเครือข่ายฯ ควรเป็นรูปแบบใด

๓) หามติโดยการออกเสียงเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นการสื่อสารกับกลุ่ม

๔) การสร้างช่องทางการสื่อสารกับกลุ่มเครือข่ายฯ (ที่ทำกิจกรรมร่วมกัน)

๕) มีการขยายกลุ่มเครือข่ายฯ กลุ่มอื่นๆ และดึงเข้าร่วมในกลุ่มช่องทางการสื่อสาร

๖) กำหนดผู้รับผิดชอบ ในการประชาสัมพันธ์การใช้เครื่องมือในการสื่อสารภายในกลุ่มเครือข่ายฯ และดูแลการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายฯ อย่างยั่งยืน

TRUE-H
15:24
66%
เครือข่าย 3 ตำบล (8)
อ.โหน่ง นิเทศน์
11:31
อ.โหน่ง นิเทศน์
ในส่วนของวันพรุ่งนี้ทางทีมนักวิจัยม.ฟาร์ฯ จะขอไปศึกษาดูตามเส้นทางนี้ก่อนเพื่อศึกษาความเป็นไปได้จริง ก่อนที่จะเข้าไปนำเสนอกับทาง 3 ตำบล นะครับผม ขออนุญาตแจ้งข้อมูลครับผม
11:33
ป.โกศล
11:33
Aa

TRUE-H
15:25
66%
เครือข่าย 3 ตำบล (8)
อ.โหน่ง นิเทศน์
เดี๋ยวผมจะจัดทำแผนที่เส้นทางจากที่ได้ลงจริงกับทีมนักวิจัยท่านอื่นๆ และผู้นำทางในพื้นที่ 3 ท่าน เลยกำหนดเป็นแผนที่ ซึ่งจะขอนำเรียนต่อไปนะครับ เพื่อเป็นการลดทอนภาระกิจการประชุมของทุกๆท่านครับผม
18:15
ศ. 23/2
พี่ลำไยยางเนิ้ง
Aa

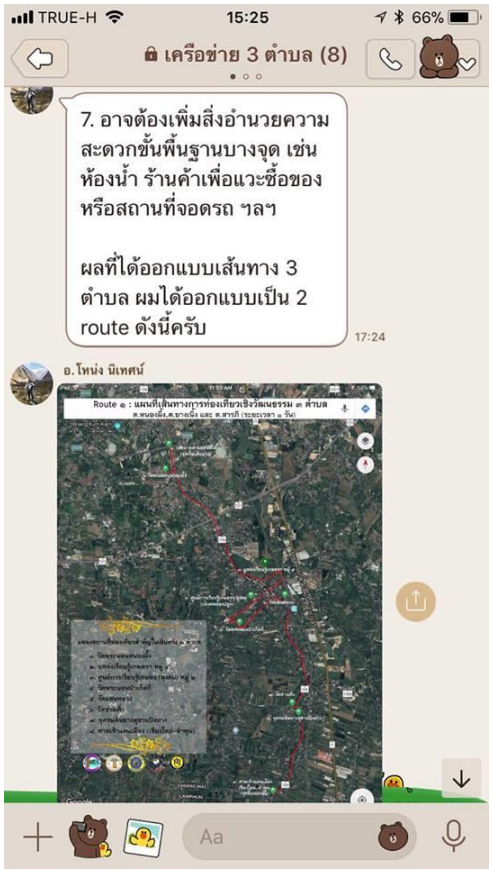
TRUE-H
15:25
66%
เครือข่าย 3 ตำบล (8)
7. อาจต้องเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานบางจุด เช่น ห้องน้ำ ร้านค้าเพื่อแวะซื้อของ หรือสถานที่จอดรถ ฯลฯ
ผลที่ได้ออกแบบเส้นทาง 3 ตำบล ผมได้ออกแบบเป็น 2 route ดังนี้ครับ
17:24
อ.โหน่ง นิเทศน์
Route ๑ : แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๓ ตำบล
Aa

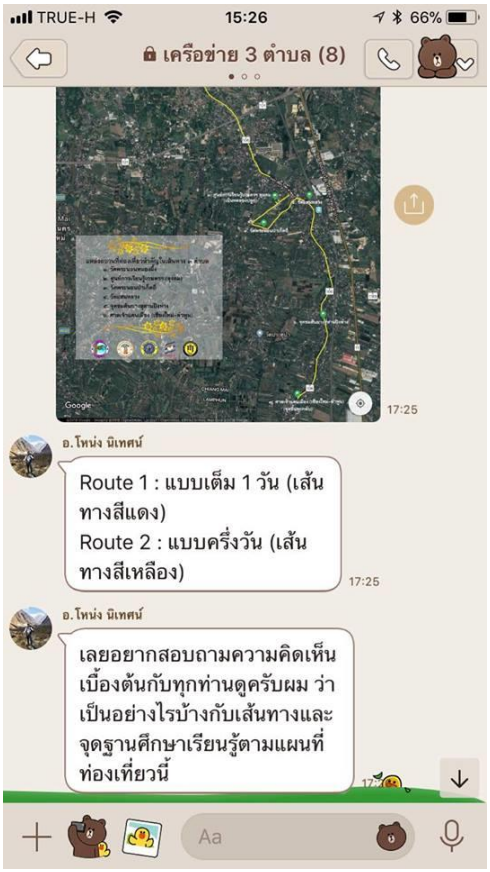
TRUE-H
15:26
66%
เครือข่าย 3 ตำบล (8)
17:25
อ.โหน่ง นิเทศน์
Route 1 : แบบเต็ม 1 วัน (เส้นทางสีแดง)
Route 2 : แบบครึ่งวัน (เส้นทางสีเหลือง)
17:25
อ.โหน่ง นิเทศน์
เลยอยากสอบถามความคิดเห็นเบื้องต้นกับทุกท่านดูครับผม ว่าเป็นอย่างไรบ้างกับเส้นทางและจุดฐานศึกษาเรียนรู้ตามแผนที่ท่องเที่ยวนี้
Aa

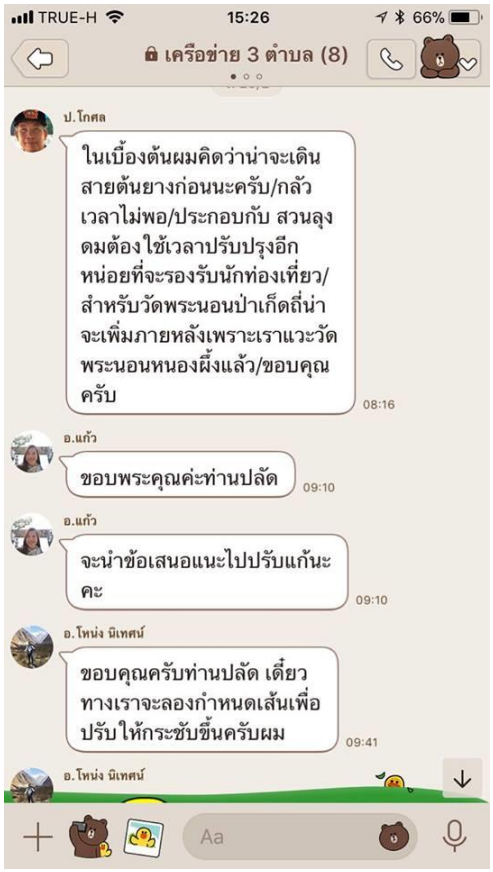

ผลที่ได้รับ

๑. เกิดเครื่องมือที่จะใช้เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่าง นักวิจัย และเครือข่ายที่สร้างความร่วมมือกันในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล ขึ้น

๒. มีการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือติดต่อสื่อสารในการนัดหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูล การรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารของเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่ ๓ ตำบล

๓. จากมติที่ประชุมเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง ๓ ตำบล มีการสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑) การสร้างความยั่งยืนของเครือข่ายความร่วมมือ คือ เริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ และมีการดำเนินการในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มของเครือข่ายฯ ต้องมีการสื่อสาร และส่งข่าวสารอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

๒) เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มเครือข่ายฯ เพื่อใช้ในการทำงานควรเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ทุกคนใช้อยู่สม่ำเสมอ โดยทางกลุ่มตัดสินใจใช้กลุ่ม Line และตั้งชื่อกลุ่มว่า เครือข่าย ๓ ตำบล มีสมาชิกในเบื้องต้น ๑๗ ราย และสำหรับการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใช้ Facebook ชื่อเพจว่า เครือข่ายฯ๓ตำบล โดยมีสมาชิกในเครือข่ายเริ่มต้นที่ ๑๗ ราย หลังจากนั้นสมาชิกในเครือข่ายฯ จะดึงกลุ่มสมาชิก หรือกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น (ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีจำนวนสมาชิกเพิ่มเป็น ๔๐ ราย)

๓) ในอนาคตเครือข่ายฯ ความร่วมมือนี้ จะมีช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารเพิ่มขึ้น ตามจำนวนสมาชิกที่มากขึ้น

๔) เกิดกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน และเครือข่ายฯ

๕) คนภายนอกรู้จักชุมชนมากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างแพร่หลาย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ให้การสนับสนุนกิจกรรมมากขึ้น

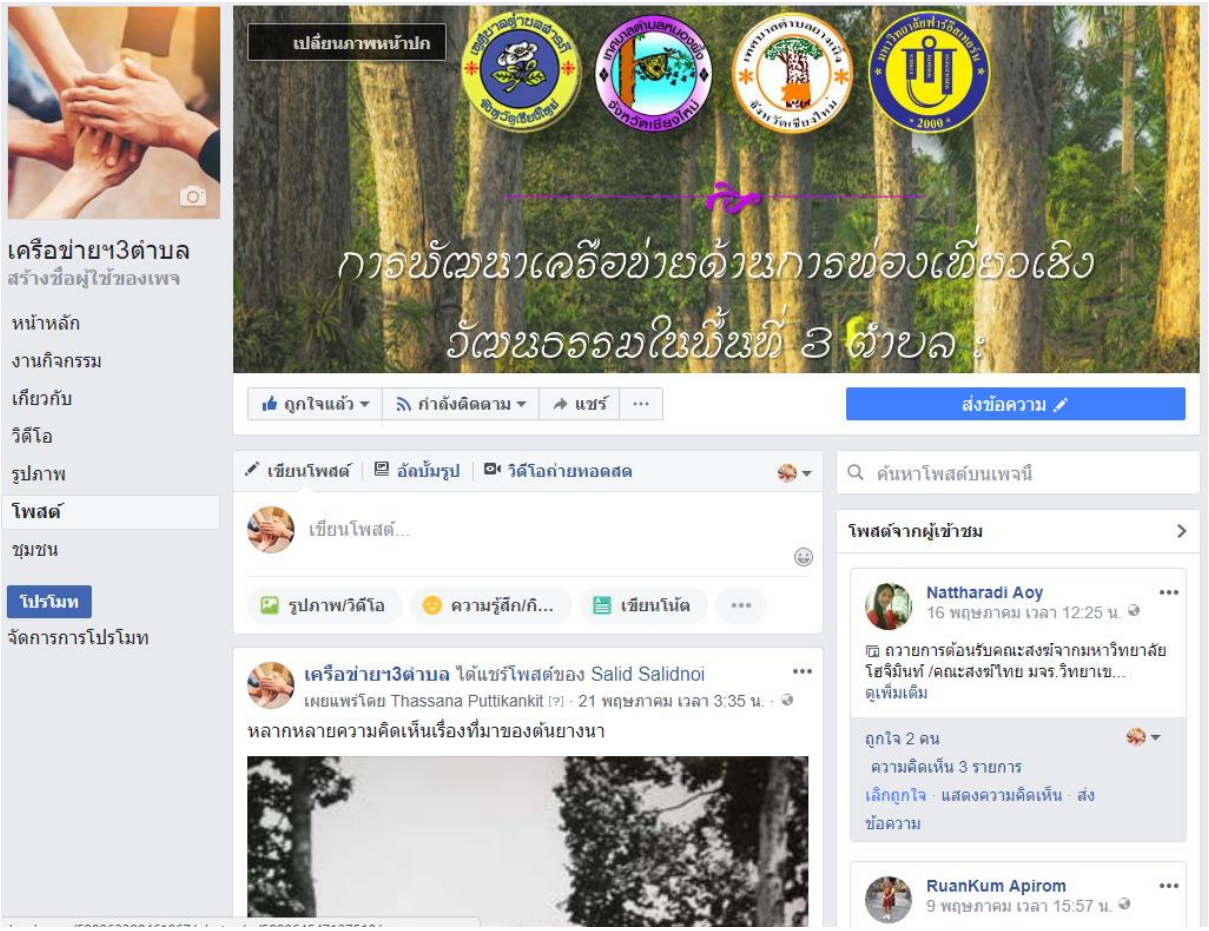

จากการดำเนินงานทั้ง ๗ โครงการสามารถสรุปผลการดำเนินงานโครงการย่อยตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาเชิงพื้นที่ได้ดังนี้

ตารางสรุปผลงานวิจัยเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
๑. สร้างนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากในด้านการเกษตร	๑.๑ เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจเกษตรฐานรากและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเกษตรฐานรากและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน ๑ ชิ้น	- เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเกษตรฐานราก และระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล ๑ ระบบ พร้อมเกิดผู้ดูแลระบบจากคนในพื้นที่ - เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (เชิงประวัติศาสตร์) ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่น - เกิดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล	- เกิดรูปแบบการจัดการองค์ความรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรและการจัดการต้นทุนภายใต้โครงการ รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน - เกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของแต่ละหน่วยย่อยในห่วงโซ่อุปทานการเกษตรในกลุ่มพืชสวนภายใต้โครงการการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท - การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากทั้ง ๒ โครงการคือ เกษตรกรในพื้นที่ ๓ ตำบล โดยกลุ่มที่ผ่านกระบวนการมี	- มีการนำข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับรองรับการจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
				ส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ทั้งกลุ่มพืชสวนและพืชไร่สามารถลดต้นทุนในการผลิต มีการจัดการกระบวนการผลิตที่เหมาะสมรวมทั้งมีช่องทางในการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร	

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
			เกิดนวัตกรรมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	- เกิดระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ๓ ตำบลและเกิดฐานข้อมูลต้นแบบที่สามารถนำไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ให้แก่ชุมชนภายใต้โครงการการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท - เกิดผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานมีมูลค่าเพิ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งตามรูปแบบผู้ประกอบการในโครงการรูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน - เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และศักยภาพชุมชน	

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
				และการท่องเที่ยวโครงการการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน - การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากทั้ง ๓ โครงการคือ ชุมชนมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความถูกต้อง ช่วยสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสร้างรายได้ให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ต่อยอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำไปต่อยอดเชิงพาณิชย์รวมถึงฐานข้อมูลชุมชนต้นแบบเชิงวัฒนธรรมที่สามารถอ้างอิงได้	

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
	๑.๒ เกิดคณะทำงานเพื่อทำงานพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่มีความเข้มแข็ง (ภาครัฐ/ภาคการศึกษา/ภาคประชาชน/ภาคเอกชน)	มีคณะทำงานในรูปแบบภาคีของ ๓ ตำบล และ ๑ สถาบันการศึกษาเกิดขึ้น ๑ กลุ่ม	- เกิดรูปแบบการทำงานเครือข่ายใหม่ที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ - เกิดกลุ่มเครือข่ายใหม่ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ - เกิดคณะทำงานเพื่อทำงานพื้นที่ในรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือ (รัฐ/การศึกษา/ภาคประชาชน/เอกชน)	- เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการและการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านความร่วมมือ ๓ ตำบล ในโครงการการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการและโครงการการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล - การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกิดเครือข่ายประกอบด้วย ภาครัฐได้แก่ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้ง เทศบาลตำบลสารภี โดยมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐผ่านโครงการทั้ง ๒ ที่กล่าวข้างต้น ในด้านการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและสถานศึกษาในชุมชน ภาคประชาชน	

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
				ได้แก่ผู้นำชุมชน เอกชนได้แก่ผู้ประกอบการในชุมชน	
๒. หนุนเสริมขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านการเป็นผู้ประกอบการและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่	๑. เกษตรกรมีทักษะและขีดความสามารถในด้านการเป็นผู้ประกอบการ ๒. กลุ่มผู้ประกอบการมีรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ๓.เกิดเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากร่วมกัน	- เกิดกลุ่มเกษตรกรอาสาสมัครเข้าร่วมดำเนินการอย่างน้อย ๑ กลุ่ม และสมาชิกมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นจากเดิม (วัดความเปลี่ยนแปลงก่อนและหลัง) - เกิดเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของ ๓ ตำบลใน	- เกิดการรวมกลุ่มวิสาหกิจจำนวน ๑๐ คน และกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรจำนวน ๑๐ คนร่วมพัฒนาศักยภาพการประกอบการทางการเกษตรกลุ่มสมุนไพรจำนวน - เกิดเครือข่ายผู้ประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพรเสลดพังพอน - เกิดรายได้จากการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบการทั้งสองช่องทาง ๑) ผ่านกิจกรรมชุมชนตามบริบทที่เหมาะสม เช่น งาน	- เกิดการต่อยอดการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นได้แก่ ยาหม่องน้ำสมุนไพรเสลดพังพอน โดยมีการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านทฤษฎี ๔P's และกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งก่อให้เกิดรายได้จากการเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าแปรรูปเสลดพังพอนชนิดน้ำ โดยการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่โครงการ OTOP ระดับจังหวัดผ่านโครงการรูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูป	- เกิดการรวมกลุ่มของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่รองรับการประกอบการแปรรูปสินค้าเกษตร - เกิดการนำสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่เข้ากับการท่องเที่ยวผ่านรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเส้นทางสารภี

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
		พื้นที่ขึ้นมาอย่างน้อย ๑ กลุ่ม - ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ทีเข้าร่วมอยู่ในระดับดี - ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมมีทัศนคติเชิงบวกต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน	ศพ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ คิดเป็นรายได้ เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ๒) รายได้จากการจำหน่ายตามท่องเที่ยว คิดเป็นรายได้ประมาณเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท	เกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน - เกิดรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ของ Smart Farmer มีทักษะการจัดการด้านบัญชี ทำให้เกิดการลดต้นทุนเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในโครงการรูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน - เกิดความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยจากเดิมมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยแปลงใหม่ของตำบลสารภีขยายเครือข่ายโดยรวมเกษตรกรของตำบลหนองผึ้ง และตำบลยางเนิ้งส่งผลให้การพัฒนาเกษตรกรในด้านการตลาดมี	

วัตถุประสงค์	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	ผลผลิตที่ได้รับ	ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลง	ผลกระทบและผู้ใช้ประโยชน์
				อำนาจในการต่อรองรวมถึงการสร้างลำไยให้เป็นพืชทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่อ.สารภี ในโครงการการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จากโครงการที่กล่าวถึง ได้ทำให้ขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านการเป็นผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้นและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่	

ผลงานวิจัยเชิงพื้นที่ (ผลงานโดดเด่น)

๑. เพิ่มมูลค่าสินค้าสินค้าแปรรูปทางการเกษตรของชุมชนเดิมกลุ่มวิสาหกิจไม่มีความรู้ด้านการจัดทำแผนธุรกิจอีกทั้งบรรจุภัณฑ์แบบเก่าไม่ได้บ่งบอกความสินค้าชุมชนและเพิ่มมูลค่าแต่อย่างใดเมื่อทางทีมวิจัยเข้าไปทราบปัญหาและผ่านการเรียนรู้ร่วมกันจึงได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนในรูปแบบที่เหมาะสมคือการจำหน่ายผ่านกิจกรรมในชุมชนอาทิ งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ งานแต่งงานเป็นต้น

ภาพที่ แสดงกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ระหว่างชุมชน

๒. เกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์อีกทั้งสามารถสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่

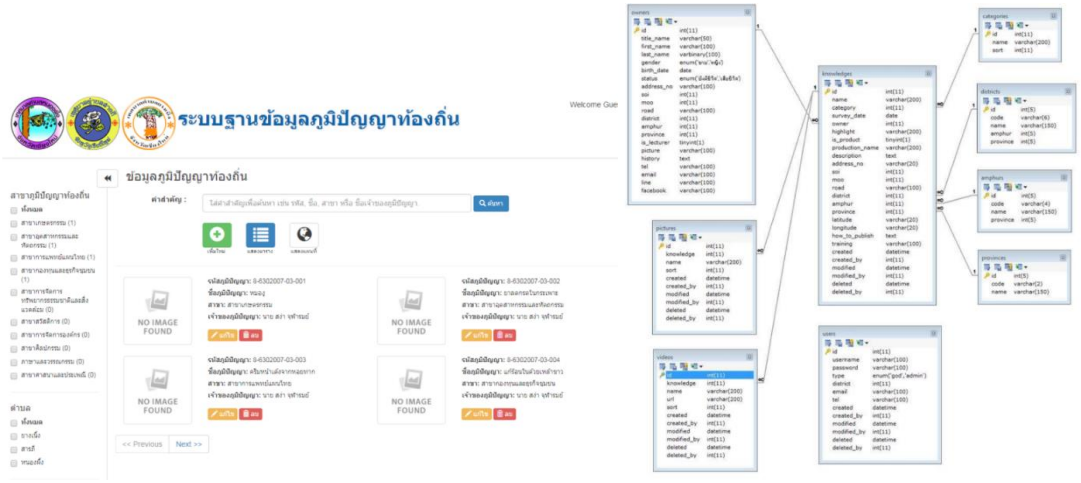

ภาพที่ ระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓. เกิดรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหมาะสมกับศักยภาพคนในท้องถิ่นและความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวโดยใช้ระบบสารสนเทศเพื่อเป็นข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และการจัดการต้นยางนา

๔. เกิดศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ (Hub Center) เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่และช่องทางการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสม ในพื้นที่ ๓ ตำบลต่อไป

ภาพที่ การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างกัน

บทที่ ๔
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สืบเนื่องจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สร้างและพัฒนาเงื่อนไขการทำงานเพื่อให้เกิดการ Reprofiling มหาวิทยาลัยด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยร่วมกับการหนุนเสริมจากระบบพี่เลี้ยง ตามยุทธศาสตร์ Reprofiling มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ ที่สอดรับต่อการพัฒนาประเทศอันเนื่องมาจากแนวคิดนโยบายรัฐมนตรีศึกษาธิการ ด้านการอุดมศึกษา และสำนักงานการอุดมศึกษาแห่งชาติ และด้วยผลของการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมทั้ง ๒ มิติของ ๙ มหาวิทยาลัยเดิม นำมาซึ่งการต่อยอดกับกลุ่มมหาวิทยาลัยเดิม และขยายผลกับกลุ่มมหาวิทยาลัยใหม่ ผ่านการพัฒนาชุดโครงการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ในโครงการวิจัยท้าทายไทย และโครงการวิจัยตอบสนองนโยบายเป้าหมายรัฐบาลตามระเบียบวาระแห่งชาติ ปี ๒๕๕๙ ซึ่งมียุทธศาสตร์ Reprofiling มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ ที่สอดรับต่อการพัฒนาประเทศอันเนื่องมาจากแนวคิดนโยบายรัฐมนตรีศึกษาธิการ ด้านการอุดมศึกษา และสำนักงานการอุดมศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่ได้รับการพิจารณาและอนุมัติให้ดำเนินการร่วมในชุดโครงการวิจัยท้าทายไทย ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการเปลี่ยนเปลงขึ้นในสองมิติ นั่นคือ ๑) เกิดการพัฒนาระบบและกลไกการวิจัยของมหาวิทยาลัย และ ๒) มีการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมในการบูรณาการร่วมกับแผนระดับชาติ เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยอย่างเป็นระบบมากขึ้นทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ควบคู่ไปพร้อมๆกับการพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น

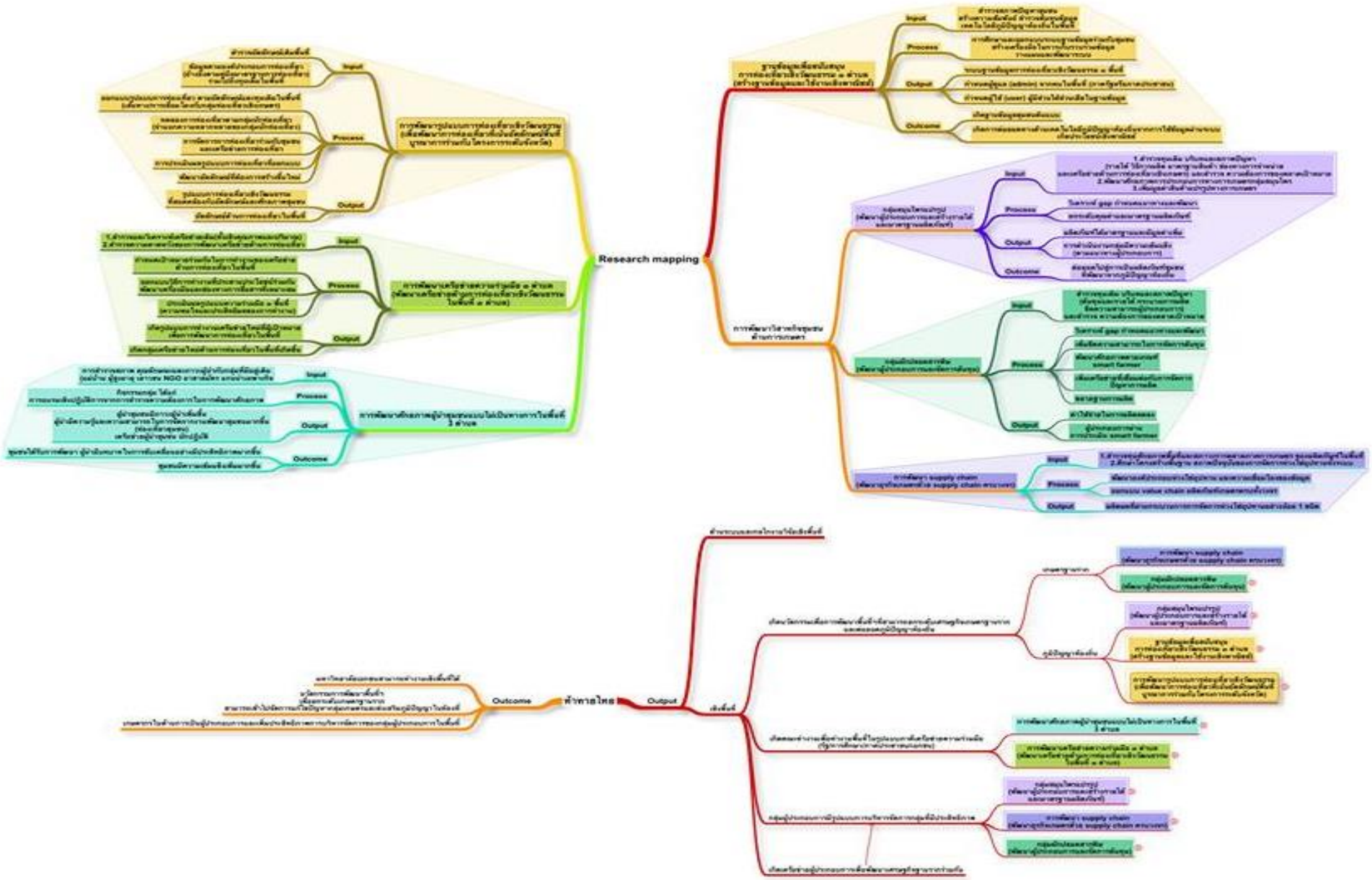
Research mapping
การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นอัตลักษณ์พื้นที่ บูรณาการร่วมกับโครงการพัฒนาจังหวัด)
Input
Process
Output
การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ๓ ด้าน (พัฒนาเครือข่ายผู้ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ด้าน)
การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการในพื้นที่ 3 ด้าน
ฐานข้อมูลเพื่อเป็นสนุน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๓ ด้าน (สร้างฐานข้อมูลและใช้งานเชิงพาณิชย์)
กลุ่มสนุนโครงปรงู (พัฒนาผู้นำกลยุทการและสร้างการได้และฐานฐานข้อมูลนิยม)
การพัฒนาโอกาสที่ชุมชน ด้านการเกษตร
กลุ่มเป็นประธานชาติ (พัฒนาผู้นำกลยุทการและพัฒนาเป็นชุมชน)
การพัฒนา supply chain (พัฒนาฐานกลยุทการ supply chain ตามบริบท)
ด้านระบบและกลไกงานให้เกิดขึ้นจริง
ทำทายไทย
Output
Outcome
เชิงพื้นที่
เกิดผลในการแก้ไขพัฒนาพื้นที่ด้านการเกษตรกรผู้นำชุมชนฐานการและผลของกลุ่มผู้ปัญหาเชิงพื้นที่
ด้านเกษตรกร
ด้านกลุ่มผู้ปัญหาเชิงพื้นที่
เกิดผลต่างของพื้นที่ด้านรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ (ปัญหาเชิงพื้นที่ด้านการเกษตร)
กลุ่มผู้นำกลยุทการมีรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
เกิดเครือข่ายผู้นำกลยุทการเชิงพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนการเกษตร

๑. สรุปภาพรวมการดำเนินงานจากการทำงานในทั้ง ๒ มิติ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย และด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย

จากการดำเนินการมีความเปลี่ยนแปลงใน ๓ มิติคือ ๑)การปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานในการดำเนินการและการปรับปรุงระบบและกลไกในการบริหารจัดการการเงิน ๒)เกิดรูปแบบการพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ผ่านกระบวนการบูรณาการการอบรมร่วมกับการจัดการเรียนการสอน ๓)เกิดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานในการดำเนินการฯ

มหาวิทยาลัยโดย ท่านอธิการบดี และ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการบริหารจัดการเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินโครงการวิจัยร่วมกับแหล่งทุนภายนอก โดยกำหนดให้การขับเคลื่อนเริ่มจาก คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (ประกอบไปด้วย คณบดีจากทุกคณะ และผู้ช่วยอธิการบดีแต่ละฝ่าย) ทำงานร่วมกับความต้องการและเป้าหมายของแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย โดย ทำหน้าที่ในการพิจารณางบประมาณ และการกำหนดกรอบและนโยบายในการจัดการด้านการเงินผ่านกลไกคณะอนุกรรมการการเงิน หลังจากนั้นการดำเนินงานจะถูกขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการอำนวยการ (ประกอบไปด้วย หัวหน้าชุดโครงการและคณบดีจากทุกคณะ) ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดโจทย์วิจัย กำหนดนโยบายและ Research Theme รวมไปถึงการประสานงานกับคณะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา Full Proposal และงบประมาณรายโครงการ และส่งต่องานไปยัง สำนักวิชาการกลาง งานส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนานักวิจัย / พัฒนาระบบ/ และกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยผ่านหัวหน้าโครงการย่อย ภายใต้การอำนวยความสะดวกของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่

สำหรับการปรับเปลี่ยนในเรื่องการบริหารจัดการการเงิน พบว่า การดำเนินการยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคระอนุกรรมการการเงิน แต่มีการปรับปรุงคู่มือการดำเนินงานที่มีความรัดกุมและโปร่งใสภานใต้พื้นฐานเงื่อนไขของ ๔ ฝ่ายได้แก่ สำนักงบประมาณ , สกว,วช,และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น รวมไปถึงการปรับสัดส่วนและกรอบงบประมาณที่สอดรับกับลักษณะการดำเนินงานในเชิงพื้นที่และเอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักวิจัยในเรื่องเอกสารและความชัดเจนของกรอบงบประมาณและรูปแบบการเบิกจ่าย

๒) เกิดรูปแบบการพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ผ่านกระบวนการบูรณาการการอบรมร่วมกับการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งกิจกรรมในการดำเนินการออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้

๒.๑) กรอบด้านกิจกรรมในการพัฒนานักวิจัย

มีการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมดังนี้

- พัฒนาทักษะของนักวิจัยผ่านการจัดกิจกรรม KM แนวทางการทำงานตลอดจนแนะนำเทคนิค กระบวนการทำงานระบบและกลไกต่างๆ ของการทำงานวิจัยเพื่อสังคม ทำให้นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถทราบเป้าหมายในการทำงานร่วมกันและเสริมประสิทธิภาพให้มีความเข้าใจระยะเวลา (Time line) กับข้อจำกัดการทำงานร่วมของชุมชนตลอดจนการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการทำงานวิจัยให้เกิดประสิทธิผล

- เสริมทักษะความรู้ให้แก่ กลุ่ม Talents โดยการจัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าจากระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมา และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและรวบรวมสรุปผลของโครงการย่อย (KPI) ตามคุณลักษณะงานที่ Talents ได้รับมอบหมาย

- พัฒนาทักษะของนักวิจัยโดยส่งตัวแทนนักวิจัย ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และ อาจารย์ทัศนา พฤติการกิจ เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๖ โดยเข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถจัดทำข้อเสนอการวิจัยได้ และเพื่อบูรณาการเครือข่ายนักวิจัย จากหน่วยราชการ องค์กรการวิจัยต่างๆ ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

- ตลอดจนได้มีการเสริมอาวุธทางปัญญา ด้วยการเข้าร่วมอบรมด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัยกับจังหวัด ๔.๐” โดย ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านนวัตกรรมสังคม ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยหนุนเสริมทักษะและความสามารถของนักบริหารจัดการ

- เสริมทักษะในการบริหารจัดการงานวิจัยโดยส่งตัวแทน อาจารย์สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ,อาจารย์นินุช บุณยฤทธานนท์,ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ และอาจารย์สมปรารถนา ประกัตฐโกมล การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้นักวิจัยได้ มีองค์ความรู้การบริหารจัดการงานวิจัยเชิงระบบ มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารงานวิจัย และเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัยที่ใช้กระบวนการเทคนิค วิธีการในการบริหารจัดการ

- ได้มีการพัฒนาทักษะของนักวิจัยโดยส่งตัวแทนนักวิจัยรุ่นใหม่เข้ารับการพัฒนาทางตำแหน่งวิชาการซึ่งมีอาจารย์เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ หัวหน้าโครงการ “ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ อาจารย์จารุณี ภัทรวงษ์ธนา และอาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย ซึ่งเป็นโครงการต่อยอดเส้นทางสายอาชีพ ทางตำแหน่งวิชาการ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ โดยนักวิจัยดังกล่าว ได้นำผลงานจากการทำวิจัยเชิงพื้นที่โดยทุนร่วมของสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ทำให้เกิดการต่อยอดที่เป็นผลอันเนื่องจากการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่

- เสริมทักษะความรู้ให้แก่ กลุ่ม Talents โดยการจัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าจากระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมา เมื่อวันที่ ๘-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ โดยนักวิจัยได้เรียนรู้กระบวนการทำงานและการปรับตัว การทำงานร่วมกับชุมชนโดยได้เรียนรู้จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัยที่ได้ให้ความเห็นและการ KM ประสบการณ์การทำงานเชิงพื้นที่ พร้อมทั้งได้ชี้แนะแนวทางการพัฒนางานวิจัยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ก่อให้เกิดทักษะของนักวิจัยกลุ่ม Talent และเรียนรู้การบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่ ยังผลให้มีการนำความรู้มา KM กับกลุ่มผู้นำชุมชน ของเทศบาลหนองผึ้ง เทศบาลบยางเนิ้ง และเทศบาลสารภี ส่งผลให้เกิดกิจกรรมต่างๆ และการขยับเขยือนของทั้ง ๓ พื้นที่ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่พร้อมทั้งมีการแบ่งหน้าที่การทำงานกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและรวบรวมสรุปผลของโครงการย่อย (KPI) ตามคุณลักษณะงานที่ Talents ได้รับมอบหมายตลอดจนได้มีการเสริมอาวุธทางปัญญา ด้วยการเข้าร่วมอบรมด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง “มหาวิทยาลัยกับการปรับตัวสู่งานวิจัยอย่างยั่งยืน” โดย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยหนุนเสริมทักษะและความสามารถของนักบริหารจัดการ

- มีการพัฒนาทักษะของนักวิจัยผ่านการจัดกิจกรรม KM เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เป็นกระบวนการทำงานวิจัยและการบูรณาการบริการวิชาการสู่กระบวนการเรียนการสอนในแนว

ทางการทำงานตลอดจนแนะนำเทคนิค กระบวนการทำงานระบบและกลไกต่างๆ ของการทำงานวิจัยเพื่อสังคม ทำให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้เรียนรู้เพื่อปรับใช้ในแนวทางการทำงานด้านวิจัยทำให้สามารถทราบเป้าหมายในการทำงานร่วมกันและเสริมประสิทธิภาพให้มีความเข้าใจระยะเวลา (Time line) กับข้อจำกัดการทำงานร่วมของชุมชนตลอดจนการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการทำงานวิจัยให้เกิดประสิทธิผลก่อให้เกิดการทำงานเชิงประสิทธิภาพร่วมกับชุมชนที่สามารถเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชุมชน

๒.๒) กรอบการบูรณาการการอบรมร่วมกับการจัดการเรียนการสอน

จากเดิมมีการออกแบบรูปแบบการบูรณาการกระบวนการพัฒนานักวิจัยเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา คุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ ซึ่งนับเป็นกลยุทธ์ในการปรับลดภาระงานของอาจารย์ผู้สอน โดยประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในด้าน Socially Engagement Schorlarship และ Business Model Canvas ในรูปแบบการประยุกต์ใช้ในการออกแบบกระบวนงานและการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่อาจารย์ทั้งหมดของมหาวิทยาลัย โดยมีอาจารย์เข้าร่วมทั้งสิ้น ๓๘ ท่าน ทั้งนี้ได้มุ่งเน้นการออกแบบกระบวนการตามหลัก SES ทั้ง ๗ ขั้นตอนกล่าวคือ ๑) การระบุสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ๒)การมีส่วนร่วมและการยอมรับของชุมชน ๓)การออกแบบกระบวนการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลง ๔)ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่นำไปใช้ในการแก้ปัญหา ๕)การระบุสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ๖)การประเมินผลลัพธ์ ๗)แนวโน้มความยั่งยืน ภายหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการจึงได้กำหนดให้มีการบูรณาการลงสู่การเรียนการสอน ผลจากการดำเนินการพบว่า มีจำนวนอาจารย์เข้าร่วมโครงการในการบูรณาการในรายวิชาคุณธรรมฯ จำนวน ๒๐ คน เกิดโครงการสาธารณะที่มีการดำเนินการภายใต้แนวคิด SES ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น ๒๕ โครงการและมีการประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนของนักวิจัย/ผู้เรียน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ซึ่งพบว่าทุกโครงการมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาและชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผลจากการดำเนินการก่อให้เกิดนักวิจัยที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ “ท้าทายไทย”จำนวนทั้งสิ้น ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ๗๕ และเกิดข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการพิจารณา Full Proposal และงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น ๗ โครงการ

ปีการศึกษาที่ผ่านมาได้มีปรับกระบวนการบูรณาการเข้าสู่การจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา โดยเฉพาะสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาภายในพื้นที่ อาทิ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด (การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (การจัดทำระบบฐานข้อมูล) เป็นต้น รวมไปถึง การกำหนดภารกิจการพัฒนาทักษะนักวิจัยในกระบวนการทำงานเชิงพื้นที่และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งมีการกำหนดลงในแผนยุทธ์ศาสตร์ ๕ ปี ของมหาวิทยาลัยในยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่อาจารย์และบุคลากร รวทั้งได้มีการนำกรณีศึกษากระบวนการเรียนรู้งานวิจัยมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยกระบวนการ TOT ในรายวิชาคุณธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ ๒ ของปีการศึกษา ๒๕๖๐ รวมทั้งทีมวิจัยแต่ละโครงการวิจัยมีการบูรณาการการเรียนการสอนดังนี้

ลำดับที่	ชื่อโครงการวิจัย	รายวิชาที่มีการบูรณาการการเรียนการสอน
๑	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	- INT๑๐๑ หลักพื้นฐานระบบสารสนเทศ - INT๒๓๘ การทำเหมืองข้อมูล
๒	รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	- BBA๒๐๓ วิชาการบัญชีเพื่อการจัดการ - ACC๔๕๕ การบริหารต้นทุน
๓	การจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท:กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	- IND๓๐๓ การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์
๔	รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปการเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน:กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	- ENT๓๐๑ วิชาการเจรจาต่อรองทางธุรกิจ
๕	การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภึ จังหวัดเชียงใหม่	- MC๑๐๗ วิชาการถ่ายภาพดิจิตอล - IMC๕๓๐ การค้นคว้าอิสระ - IMC๑๐๓ การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค - IMC๑๐๖ การออกแบบกราฟิก
๗	การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล:ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	- PAD๔๗๗ การจัดการความขัดแย้ง

ผลจากการดำเนินการส่งผลให้นักศึกษาในแต่ละรายวิชาได้เรียนรู้ศาสตร์ทางวิชาการผ่านฝึกปฏิบัติจริง ส่งผลให้นักศึกษารู้จักการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินงานกับสถานการณ์จริง เรียนรู้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า พร้อมทั้งได้เรียนรู้การสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อชุมชน เสริมทักษะในการสื่อสาร เรียนรู้กระบวนการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อสังคม

๓) เกิดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่

จากเดิมหลักจากเริ่มใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ผ่าน https://feurms.com ซึ่งถูกออกแบบมาจากสภาพปัญหาใน ๓ ประเด็นใหญ่ คือ ๑)ปัญหาในเรื่องการรวบรวมและการเขียนรายงานความก้าวหน้า และ ๒)การประสานงานติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิ ๓)การเชื่อมโยงปฏิทินการลงพื้นที่ จากการทดลองการใช้งานและประเมินประสิทธิภาพการใช้งานพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้งานในเชิง System อาทิ การกำหนด Username & Password , รูปแบบการแสดงผล, และความถี่ในการเข้าใช้ระบบ รวมไปถึงความต้องการในการเพิ่มรูปแบบการใช้งานที่เชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการการเงิน

จากนั้นได้สร้างและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสร้างระบบ Search เป็นระบบการค้นหาข้อมูลซึ่งสามารถพิมพ์คีย์เวิร์ดที่ต้องการค้นหา/ระบบประกาศข่าว เป็นระบบแจ้งข่าวสารเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารได้/ระบบเผยแพร่งานวิจัย หากมีงานวิจัยที่เป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว/ระบบงานที่เชื่อมโยงการพัฒนาคุณภาพโครงการวิจัยระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัย ประการสำคัญคือการจัดระบบข้อมูลงานวิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อการกำกับติดตามและการพัฒนาคุณภาพโครงการวิจัยร่วมกับระบบฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ

ได้สร้างความเข้าใจในการใช้งานระบบFEURMS เพื่อให้ระบบสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในการกรอกข้อมูลวิจัย และเชื่อมโยงข้อมูลนั้นกับผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิมีการตรวจสอบงานวิจัยได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น รวมถึงสร้างความเข้าใจในการทำงานด้วยระบบกลางและการกำกับติดตามงานวิจัยจากระบบสารสนเทศการบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกัน

ภายหลังจากระบบได้ดำเนินการแล้วเสร็จจึงได้มีการกำหนดให้นักวิจัยได้ทดสอบระบบในการดำเนินการจริงในระยะเวลาหนึ่งเดือนและได้มีการประเมินผลการใช้งานและความสะดวกของusersโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามออนไลน์

ได้รับการรับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันในความเกี่ยวข้องกับระบบงานวิจัย ในเกณฑ์มาตฐานด้านระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ในตัวบ่งชี้การมีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในระดับ ๕.๐๐ หรือระดับดีมาก

จากนั้นได้ดำเนินการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี เพื่อนำข้อเสนอแนะทั้งสามด้านในการนำปัญหาจากการใช้งานของ user และข้อเสนอแนะจากนักวิจัยและกรรมการการประเมินคุณภาพด้านการวิจัยระดับสถาบัน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ พร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจโดยระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถรองรับการทำงานของนักจัดการโครงการวิจัยในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการจัดทำเป็นรายงานที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงจัดทำผังการดำเนินงานเพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจกระบวนการทำงานสำหรับเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้วิจัยและมีกระบวนการในการบริหารจัดการโดยการกำหนดเป็น Time Line ของการทำงาน เพื่อให้ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปปรับไปใช้ในงานวิจัยในระดับสถาบันในองค์รวมต่อไป

ด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

ในการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ภายใต้ทุนท้าทายไทยในรอบ ๙ เดือนที่ผ่านมาได้มีการพัฒนากระบวนการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานช่วงต้นน้ำ ได้มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิจัยซึ่งเน้นไปที่กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัยที่ดีและตอบสนองกับผู้ใช้/กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มากขึ้น รวมไปถึงทำให้เกิดความเชื่อมโยงกระบวนการทำงานวิจัยเข้ากับทุนเดิมและแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัย โครงการวิจัยที่ดีมีเป้าหมายและผลลัพธ์ที่เห็นเป็นรูปธรรมกับพื้นที่มากขึ้น นับตั้งแต่การรับกรอบประกาศทุนของโครงการหลัก ทีมจัดการงานวิจัยได้เรียนรู้และออกแบบการทำงานในช่วงต้นน้ำเริ่มตั้งแต่การพัฒนากรอบโจทย์ชุดโครงการ การจัดทำประกาศทุนและชี้แจงประกาศทุน การพัฒนา proposal ย่อย การจัดกระบวนการพิจารณา proposal การวิเคราะห์โครงการและงบประมาณ การบันทึกและแจ้งกลับนักวิจัยเพื่อการปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนการอนุมัติทุน จนกระทั่งถึงขั้นตอนการทำสัญญารับทุน และ TORของโครงการย่อยทั้งหมด ซึ่งได้มีการเรียนรู้การพัฒนาและยกระดับการทำงานของชุดโครงการในองค์รวมผ่านหลักการและเครื่องมือต่างๆในการวางแผนชุดโครงการ การพัฒนาทักษะในการเชื่อมโยงประเด็น การค้นหาทีมงานเขามาทำ และการวางแผนบน output/outcome เป็นหลัก กำหนดผลที่ตองการปลายทาง และออกแบบกระบวนการย่อนกลับมาที่ตนทางและกำหนดคนได้อย่างเหมาะสม โดยการประยุกต์หลักการและเครื่องมือต่างๆ ได้แก่ Problem Tree, Objective Tree และ Logical Framework เทคนิคการจัดเวที การจัดทำประกาศทุน การเชื่อมโยงชุดโครงการหลักเข้ากับโครงการย่อยผ่านMapping outputs/outcomes

ผลการดำเนินงานการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ที่ผ่านมาทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาโครงการวิจัยที่ตอบสนองต่อพื้นที่และผู้ใช้โดยตรง และการประกาศ framework ของงานโครงการหลักที่ชัดเจน รวมถึงการจัดเวทีชุมชนและพัฒนาโจทยของนักวิจัยและกลุ่มผู้ใช้ทำให้เกิดโอกาสทำความเข้าใจรวมกันในการแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น กระบวนการต่างๆ ทำใหทำงานในโครงการย่อยทำได้ง่ายขึ้นและสามารถวางแผนผลลัพธ์ของงานที่สอดคล้องกันได้อย่างเป็นระบบ

ผลการทำงาน ด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่แยกตามกรอบการดำเนินงาน

กรอบด้านฐานข้อมูลชุมชน

ผลการดำเนินงานโครงการวิจัยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงของการเตรียมการ สำรวจสภาพต้นทุนชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่ารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสและเที่ยวชมศิลปะประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชมทำกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น เนื่องจากการสำรวจต้นทุนชุมชนด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และ ตำบลสารภีนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นมีความโดดเด่นและอัตลักษณ์ทางด้านเกษตรกรรมและหัตถกรรมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมและท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ พื้นที่ ๓ ตำบลใน

อำเภอสารภีที่โดดเด่นในส่วนของเกษตรกรรมและหัตกรรม แต่เนื่องจากบริบทที่ความเจริญที่เริ่มส่งผลต่อพื้นที่อันเนื่องมากจากการถูกพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงจำเป็นที่จะต้องมีการอนุรักษ์ และ มีการวางแผนในการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมผ่านการมีส่วนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องและส่วนของชุมชนเอง ทั้งนี้การจัดทำระบบฐานข้อมูลก็ยังมีความจำเป็นในการสนับสนุนและยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวได้ โดยจะต้องมีระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองผู้ใช้ มีความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน มีการจัดหมวดหมู่ที่ชัดเจน ครบถ้วน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานในด้านการใช้ประโยชน์ของข้อมูล ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นแหล่งอ้างอิง ซึ่งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลได้ทำการออกแบบและวางแผนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อย และการจัดเวทีในพื้นที่ ที่ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เทศบาล ตำบล ปราชญ์ชุมชน นักวิจัย และประชาชนในชุมชน ๓ ซึ่งพบว่าที่มีความต้องการที่จะใช้งานระบบฐานข้อมูลเพื่อที่จะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสามารถอ้างอิงได้ มีความน่าเชื่อถือ ด้านเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้ต่อยอดในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไปได้ นำมาซึ่งผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกิดระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๓ ตำบล ๑ ระบบ โดยเริ่มทำการเก็บข้อมูลต้นแบบจากตำบลสารภี และมีการเก็บข้อมูลเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลหนองผึ้งและยางเนิ้งที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ครบ ๓ ตำบล (www.localwisdomsaraphi.org) และเกิดผู้ใช้งานโดยมีระบบ (Admin) ที่สามารถบริหารจัดการข้อมูลในระบบได้ ในการจัดการส่วน ของข้อมูลผู้ใช้งาน เจ้าของภูมิปัญญา และ นักวิจัย ได้แก่ การเพิ่ม ลบ และแก้ไขข้อมูลบนเว็บไซต์และฐานข้อมูล ซึ่งในการกำหนดผู้ดูแลระบบจะมีการกำหนดผ่านการประชุมกับ พื้นที่ทั้ง ๓ ตำบลภายหลังจากที่ระบบได้จัดทำเสร็จสิ้นแล้ว โดยผู้ใช้งาน (User) ที่แบ่งระดับออกเป็น ส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาล ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลรวมถึงผู้นำทางในการเก็บข้อมูล ของแต่ละตำบลที่สามารถบริหารจัดการข้อมูลของตนเองได้ จากการเริ่มดำเนินการจนถึงในระยะนี้ จากตำบลต้นแบบที่ได้แก่ตำบลสารภี พบว่า เห็นผู้ใช้งานที่ชัดเจนในส่วนของเทศบาล ซึ่งได้แก่ปลัดเทศบาล เจ้าหน้าที่พนักงานเนื่องจากการออกแบบและจัดทำระบบฐานข้อมูลเน้นการมีส่วนร่วม และมีการนำเสนอผลการดำเนินการในทุกๆระยะ ทำให้ผู้ใช้สามารถมองเห็นถึงความสำคัญของระบบฐานข้อมูลและมีประโยชน์ สามารถใช้งานได้จริง ดังรูป ผู้ใช้งานในส่วนของเทศบาลตำบลสารภีได้แก่กองการศึกษา คุณพลับพลึง ไชยเมธา (ผู้อำนวยการกองการศึกษา) และ คุณเอกชัย สังข์เขป (ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ) ผู้ใช้งานในส่วนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้แก่ นักวิชาการเกษตร คุณชัญชดา เมืองใจคำ ผู้ใช้งานในส่วนของเทศบาลตำบลยางเนิ้งได้แก่ นักวิชาการเกษตร คุณโสภิดา สมบูรณ์ ทั้งนี้ระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในช่วงของการนำเข้าข้อมูลเพิ่มเติม และทดสอบ ประเมินและปรับปรุงระบบฐานข้อมูล มีการนำข้อมูลบางส่วนนำไปวางแผนเพื่อพิจารณาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งผลจากการนำเสนอกลุ่มย่อยในส่วนของระบบฐานข้อมูลและการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน พบว่าผู้ใช้ในทุกระดับมีทัศนคติที่ดี และยอมรับการพัฒนาระบบฐานข้อมูล อันเนื่องมาจากความต้องการใช้ข้อมูลและการเล็งเห็นประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป นอกจากนี้นักวิจัยเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันผ่านการใช้ข้อมูลภูมิปัญญาเพื่อร่วมสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถนนเส้นต้นยาง และเกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันและพื้นที่ในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอนาคต

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพบว่าเกิดรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหมาะสมกับศักยภาพคนในท้องถิ่นและความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว เกิดระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและรูปแบบการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงรุกผ่านสื่อใหม่ เกิดกลุ่มชุมชนที่สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงเกิดการเชื่อมโยงผลการวิจัยกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้จากการศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ของพื้นที่ การวิจัยเชิงพื้นที่ในเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจำเป็นต้องบูรณาการข้อมูลจากโครงการต่างๆเข้าร่วมด้วย เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ข้อมูลในเชิงการวิจัยและพัฒนา ผลจากการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ตลอดจนการสำรวจอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของทั้ง ๓ พื้นที่ซึ่งพบว่าเป็นประเด็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ต่อยอดไปสู่การออกแบบเส้นทางและทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และมีการประเมินกิจกรรมการออกแบบเส้นทางผลจากการประเมินสะท้อนให้เห็นว่า การออกแบบเนื้อหาสำหรับรายทางและแต่ละจุดแวะ เป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเส้นทาง รวมไปถึงการเชื่อมโยงโครงการเส้นทางท่องเที่ยวเข้ากับอาชีพของคนในชุมชน อาทิ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน การจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม รวมไปถึงการทำหน้าที่อาสาสมัครในการให้ข้อมูลล้วนเป็นกระบวนการในการสร้างการมีส่วมร่วมของคนในพื้นที่ ในขั้นตอนต่อไปคณะผู้วิจัยจะใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อทดสอบเส้นทางครั้งที่ ๒ ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็น อาทิประวัติ ความเป็นมาต่างๆ เพื่อปรับปรุงในส่วนของกระบวนการเล่าเรื่องและทักษะการนำเสนอของอาสาสมัครผู้เล่าเรื่อง รวมไปถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการตลาดผ่าน Social Media เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ในส่วนการทำงานร่วมกับพื้นที่ตามแผนงานวิจัยเดิมที่กำหนดไว้ เมื่อลงพื้นที่ทำงานแล้ว ทางทีมนักวิจัยพบว่างานวิจัยเชิงพื้นที่ที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดกรอบการทำงานในพื้นที่ให้ชัดเจน แต่ขณะเดียวกันงานวิจัยควรให้มีการปรับกระบวนการหรือรูปแบบที่หลากหลายได้มากกว่าแผนงานที่เคยออกแบบไว้ เนื่องจากการทำงานพัฒนาพื้นที่ในลักษณะชุมชนเมืองกึ่งชนบทมีข้อจำกัดในหลายประเด็นที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ประการแรก คือ ผู้เข้าร่วมเป็นคนทำงานในพื้นที่หลายมิติหลายเรื่องและส่วนใหญ่ถูกดึงมาใช้งานในเชิงโครงสร้างการบริหารพื้นที่แทบทั้งหมด ขณะเดียวกันการใช้Key Man หรือ ผู้จุดประกายความคิดในแต่ละประเด็นย่อย จะสามารถช่วยให้นักวิจัยเก็บข้อมูลได้มากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่นักวิจัยไม่ได้มองเห็นในกรอบแนวคิด แต่เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเด็นการท่องเที่ยว ซึ่งหลายครั้งที่นักวิจัยมักจะได้ประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจจากเวทีย่อยและกลุ่มผู้เข้าร่วมแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งในส่วนกรอบแนวคิดที่เคยวางแผนเห็นว่า สามารถนำมาเป็นแนวทางในการทำงานได้ แต่มีบางส่วนที่การลงพื้นที่พบว่า มีข้อจำกัดหลายประการที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ทำให้จำเป็นต้องมีการพัฒนากรอบแนวคิดหรือค้นหาแนวทางทางด้านวิชาการที่เอื้อต่อบริบทของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นไปตามสภาพนั้นๆ ฉนั้นการปรับแผนการดำเนินงานให้สามารถพัฒนาผลงานวิจัย จำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสมดุลระหว่างแผนงานกับผลการศึกษาที่ได้ เพื่อพัฒนาเป็นองค์ความรู้ด้านงานวิจัยในพื้นที่ได้ต่อไป

กรอบด้านเศรษฐกิจชุมชน

จากปัญหาของชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชน ขาดการรวมกลุ่มในการดำเนินการ ขาดพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาด้านการตลาดและการจัดการ (มาตรฐานสินค้า/การตลาด/การแปรรูป/การสืบทอด/ช่องทางการขาย/ราคาผลิตตกต่ำ) ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิต (ความรู้ด้านพลังงานทดแทน, ขาดแหล่งน้ำทางการเกษตร) นำไปสู่การวิจัย การเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการรูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตร การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการดำเนินงาน ในการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการ การธุรกิจเกษตรด้วยแนวคิด Smart Farmer ผลการประเมินผลรูปแบบการดำเนินการเดิมโดยใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas และการดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาตนเอง ในการดำเนินการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมผ่านการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas Application ทำให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการเกษตร ควรมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายนอกพื้นที่เพื่อเพิ่มราคาจำหน่าย เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ จัดทำ Product Story เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของสินค้า จัดทำรูปแบบการดูแลความสัมพันธ์ลูกค้า โดยเฉพาะลูกค้าเดิมผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า พัฒนาการเพาะปลูกในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ จัดหาแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธ์ใหม่ที่มีราคาถูกกว่า เพื่อลดต้นทุนในการผลิต ส่วนการประเมินศักยภาพการประกอบการโดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพธุรกิจผ่าน Application DIP Business Evaluation และการดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาตนเองพบว่า กลุ่มควรมีการพิจารณาปรับปรุงนโยบายการตลาดและการขาย ตรวจสอบนโยบายด้านราคา การกระจายสินค้า กิจกรรมการขาย การประชาสัมพันธ์ และมีการวางแผนการขาย การตั้งเป้าหมายและติดตามผล พิจารณาปรับปรุงนโยบายด้านการผลิต มีการวางแผนการผลิต มีระบบในการตรวจสอบคุณภาพ มีตารางการบำรุงรักษาเครื่องจักร ใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อช่วยในการทำงานและวิเคราะห์ข้อมูลในการผลิต พิจารณาปรับปรุงนโยบายด้านการจัดซื้อและจัดหา ควรพิจารณาพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย และพิจารณานำนโยบายด้านเทคโนโลยีเพิ่มเติม ในด้านการพัฒนาตราสินค้า/Product Story และบรรจุภัณฑ์ได้ดำเนินการออกแบบตราสัญลักษณ์ ในส่วนของการพัฒนากระบวนการผลิตหรือแสวงหาวิธีการจัดการการผลิตที่ให้ต้นทุนการผลิตลดลงด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม พบว่า ในการพัฒนาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต คณะผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการทำเกษตรแบบแปลงทดลองขึ้นมาทั้งสองลักษณะ คือ ผักแปลงดินเกษตรอินทรีย์ และ ผักไฮโดรโปรนิกส์ เพื่อศึกษาการใช้ต้นทุนการผลิตของการปลูกผักทั้งสองรูปแบบ โดยใช้การทดลองเสมือนจริง เพื่อให้ได้มาซึ่งต้นทุนการผลิตที่แท้จริง โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับนักวิจัยในการวิเคราะห์และจำแนกต้นทุนการผลิต รวมไปถึงการศึกษาวิธีการผลิตของกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรผักปลอดภัยที่ดำเนินการอยู่ โดยนำรูปแบบการจัดการต้นทุนทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนต้นทุนการผลิตร่วมกัน

ในด้านการจัดการรูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร มีการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการรูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร เพิ่มมูลค่าสินค้าแปรรูปทางการเกษตรของชุมชนโดยใช้เครื่องมือ ๔P's (ส่วนผสมทางการตลาด) ๑) Product (ผลิตภัณฑ์) โดยการลงมือทำเป็นการบริการวิชาการร่วมกันระหว่างนักศึกษาและชุมชนเพื่อให้ได้ยาหม่องน้ำสูตรใหม่เพื่อใช้ในการจำหน่ายโดยมีนายประเสริฐ ทองขันธ์

ปราชญ์ชุมชนเป็นวิทยากรหลัก ๒) Price (ราคา) โดยการคำนึงถึงกลุ่มผู้บริโภคที่ได้ทำการสำรวจเบื้องต้นมาซึ่งราคามีส่วนในการตัดสินใจซื้อจึงได้กำหนดตามราคาตามปัจจัยภายในคือต้นทุนตลาดลักษณะประเภทสินค้าที่ขาย และปัจจัยภายนอกคือกลุ่มผู้บริโภคและภาวะเศรษฐกิจ ๓) Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) ใช้การจัดจำหน่าย ๒ ช่องทางคือ ทางตรง จำหน่ายในชุมชนโดยไม่ผ่านคนกลางในกรณีจ้างทำงานหรือกิจกรรมในชุมชน อาทิ ทำเป็นของขวัญ ของชำร่วยใน งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพฯลฯ ทางอ้อม จำหน่ายผ่านคนกลาง อาทิ วัดในอำเภอสารภี โรงพยาบาล ตลาดชุมชน ฯลฯ ๔) Promotion (การส่งเสริมการตลาด) ใช้การส่งเสริมการขายโดยมีวิธีตามวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) การดึงลูกค้าใหม่ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ยาหม่องน้ำสูตรใหม่กลุ่มผู้บริโภคจึงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่อยู่ระหว่างช่วงวัยรุ่นถึงวัยทำงานจึงมีการให้ทดสอบผลิตภัณฑ์และจำหน่ายโดยเมื่อซื้อ ๓ ขวดราคา ลดราคาให้อยู่ที่ ๑๐๐ บาททำให้ลูกค้าสนใจเพราะราคาไม่แพง ๒)การส่งเสริมลูกค้าในปัจจุบันให้ซื้อสินค้าในปริมาณมากโดยให้ส่วนลดเมื่อซื้อจำนวน ๕๐๐ ขวดขึ้นไปลดเหลือขวดละ ๓๐ บาท ๓) การเพิ่มอัตราการใช้ผลิตภัณฑ์ จากเดิมผู้บริโภคซื้อยาหม่องแบบขี้ผึ้งเพียงอย่างเดียวก็เพิ่มการส่งเสริมการขายโดยลดราคายาหม่องน้ำขายคู่ไปพร้อมกันในราคาที่ถูกกว่าซึ่งงบรรจุภัณฑ์ยาหม่องน้ำขนาด ๕๐ ซีซีเป็นขวดเล็กพกพาสะดวกจึงเพิ่มอัตราการซื้อซ้ำบ่งบอกการใช้งานและสรรพคุณไว้ชัดเจนและหลากหลาย จากการนำทฤษฎี ๔P's มาใช้ร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดผลลัพธ์ดังนี้ ทำให้ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานมีมูลค่าเพิ่มจากการที่ชุมชนกลุ่มยาหม่องเสลดพังพอนได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนภูมิปัญญา ในการคัดเลือกระดับจังหวัดเข้าสู่การสร้างมูลค่าสินค้าสู่ OTOP ณ เฮือนราชพฤกษ์ สวนทวีชล จ.เชียงใหม่

ในด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลทางการเกษตรสำรวจบริบทชุมชน ทีมวิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ได้ทำการวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผลิตผลการเกษตรพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานในการผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่ ประกอบด้วยพืชหลักสองกลุ่ม คือกลุ่มพืชสวน ได้แก่ ลำไย และกลุ่มพืชไร่ ได้แก่ พืชผักทั่วไป ในการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมในโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกรพืชสวน พบว่าลำไยเป็นผลิตผลในกลุ่มพืชสวนที่สำคัญของสารภี โดยพันธุ์ลำไยของสารภีที่ปลูกคือ สายพันธ์อีดอ ด้านการผลิต ทางสำนักงานเกษตรตำบลจัดอบรม เกษตรกรชาวสวนลำไยแปลงใหญ่ ในเรื่องของการปลูก การลดต้นทุนการปลูก มีการรวมกลุ่มโดยมีโครงสร้างการบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ กระบวนการกลางน้ำในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและคัดแยกจะแบ่งตามลักษณะการขายลำไย หากเป็นการขายแบบรูดร่วง จะใช้การบรรจุใส่กระสอบแล้วนำไปขาย โดยการร่อนตะแกรงที่จุดรับซื้อ หากขายผ่านล้ง จะเป็นคนนอกพื้นที่เข้ามารับซื้อ ผลผลิตของลำไยที่ได้มีการขายคือสัดส่วนการขายแบบมัดช่อ ประมาณ ๑๐% และขายแบบรูดร่วง ประมาณ ๙๐% โดยมีการแปรรูปเป็นกลุ่มแปรรูปขนาดเล็ก สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมในโซ่อุปทานของกลุ่มพืชผักทั่วไป พบว่ามีลักษณะสายสั้นโดยระบบเพาะปลูกมีการจัดหาแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์, ปุ๋ยและสารเคมีที่ใช้ทางการเกษตรที่ซื้อจากร้านในพื้นที่ โดยมีการใช้ปุ๋ยทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี แต่จะเห็นได้ว่าวิธีการป้องกันและกำจัดทั้งโรคพืชและแมลงศัตรูพืชทั้งสามอำเภอเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีใช้สารสกัดหรือน้ำหมักชีวภาพ โดยมีกิจกรรมการกระจายผลผลิตสู่ผู้บริโภค โดยกลุ่มเกษตรกรมุ่งเน้นการขายในพื้นที่ด้วยการผ่านช่องทางการผลิตสองแบบคือ มีผู้มารับซื้อถึงแปลงและนำไปจำหน่ายเอง โดยสัดส่วนการนำไปจำหน่ายเองจะสูงกว่า นอกเหนือจากนี้พบว่าการดำเนินงานในพื้นที่มีความพยายามในการจัดตั้งเครือข่ายและการรวมกลุ่มของทั้งเกษตรพืชสวนและพืชไร่ เช่น ผู้ปลูกลำไยมีการ การขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ ในตำบลสารภีมีผู้ปลูกลำไยที่ขึ้นทะเบียนจำนวน ๗๐ ราย ได้ขยายเครือข่ายไปยัง

ตำบลยางเนิ้ง และหนองผึ้ง เพื่อรวมกลุ่มกันสร้างภาพลักษณ์ลำไยที่เป็นของอำเภอสารภี โดยได้มีการจัดรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนามาจากชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมในห่วงโซ่ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการผลิต การดำเนินงานด้านการพัฒนาผลผลิต รวมถึงพัฒนาช่องทางการจัดการผลิตผลผ่านการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับผู้รับซื้อ

กรอบด้านการพัฒนาเครือข่าย

จากปัญหาของชุมชนด้านเครือข่ายพบว่าการขาดจิตอาสา/ ขาดการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ไม่สนใจการทำงานร่วมกับเครือข่ายอื่น/ขาดการรับฟังความคิดเห็น / มองข้ามความสำคัญของปัญหาเด็กและเยาวชน) ไม่พบผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ถูกกีดกันจากผู้นำในพื้นที่ ขาดทักษะการประสานงาน (ขาดการทำงานที่ต่อเนื่อง/ ขาดการทำงานในทิศทางเดียวกัน) ขาดแรงกระตุ้นและงบประมาณ กลุ่มส่วนใหญ่เป็นกลุ่มจัดตั้ง ขาดการทำงานที่แท้จริง นำไปสู่การวิจัย การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ

ส่วนโครงการการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล มีการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีการมีการสร้างเครื่องมือให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเครือข่ายโดยการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยในการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ ๓ ตำบล ในด้านการดำเนินกิจกรรมภายในหรือระหว่าง ๓ พื้นที่ โดยมีการประชุม กลุ่มเครือข่าย ตัวแทนผู้บริหาร พนักงาน และผู้นำชุมชน ของทั้ง ๓ ตำบล และได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ รายละเอียดของสถานที่สำคัญ ๆ ในชุมชน ที่สามารถจัดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ โดยมีการเสนอให้มีกิจกรรมเสริมเพิ่มเติม ในเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละตำบล และเครือข่ายในพื้นที่ และทีมนักวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของแต่ละกลุ่มประเภท เช่น วัด สถานที่สำคัญ ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการเกษตร สมุนไพร ฯลฯ โดย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย และได้สร้างเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Hub Center) ที่เหมาะสม ในพื้นที่ ๓ ตำบล ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่างๆ อย่างทั่วถึง โดยการเปิดกลุ่ม Line ชื่อ กลุ่มเครือข่าย ๓ ตำบล ขึ้น โดยมี นักวิจัย ตัวแทนภาครัฐ และตัวแทนเครือข่ายในชุมชน เป็นสมาชิกของกลุ่ม และได้ใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านกลุ่ม Line เครือข่าย ๓ ตำบล ในการประชุม การแจ้งข่าว การรายงานผลการดำเนินงาน และการนัดหมายต่างๆ และมีการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือติดต่อสื่อสารในการนัดหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูล การรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารของเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล โดยเครือข่ายในพื้นที่ และทีมนักวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้อง ได้ทดลองใช้เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และรูปแบบกิจกรรม เพื่อประเมินศักยภาพ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบเส้นทางและกิจกรรมที่ได้ออกแบบได้ โดยการระดมความคิดเห็น (Brain Storming & Focus Groups) กับแกนนำกลุ่มเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่างๆในพื้นที่ เพื่อร่วมออกแบบกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มเครือข่ายฯ เพิ่มเติม และมีการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือ และช่องทางการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Hub Center) ที่เหมาะสม ในพื้นที่ ๓ ตำบลพร้อมกับส่งต่อชุดเครื่องมือ และช่องทางการสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบลต่อไป

ผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการพบว่า บริบทของพื้นที่ ๓ ตำบลมีสภาพเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีความแตกต่างและหลากหลายทางพื้นเพ มีหมู่บ้านจัดสรรจำนวนมาก โครงสร้างประชากรชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมเป็นสังคมผู้สูงอายุเด่นชัด เนื่องจากคนในพื้นที่ย้ายถิ่นหรือไปศึกษาต่อในเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมประสบปัญหาการจัดการขยะ มลพิษและฝุ่นละอองขนาดเล็ก การรวมกลุ่มของชาวบ้านที่มีการจัดตั้งโดยภาครัฐและมีกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ลูกเสือชาวบ้าน กรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน กรรมการพัฒนาสตรีตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)การรวมกลุ่มของชาวบ้านตามธรรมชาติที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองผึ้ง ชุมรมผู้สูงอายุหมู่บ้าน ๘ หมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการเกษียณอายุที่มีความรู้ ประสบการณ์และสุขภาพแข็งแรง ทุกวันพุธมีกิจกรรมร่วมกัน มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้การดูแลสุขภาพ มีกิจกรรมฟ้อนรำ กิจกรรมออกกำลังกาย การขายผักสวนครัว ส่วนตำบลยางเนิ้ง เป็นศูนย์รวมของหน่วยงานราชการอำเภอสารภี ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม ชุมชนของตำบลยางเนิ้งเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท และตำบลสารภี ชาวบ้านทำการปลูกลำไย และทำนา คนที่อยู่ประจำในชุมชนเป็นคนชราหรือคนที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว สินค้าท้องถิ่นคือผลิตภัณฑ์จักสาน มีกลุ่มแม่บ้านที่เป็นแกนนำจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเงินกองทุนจำนวนกว่า ๒ ล้านบาท กลุ่มรำวงย้อนยุค กลุ่มอาสาต้นยางนาคอยดูแลต้นยางนา โดยชาวบ้านรักและผูกพันกับต้นยางนาอย่างลึกซึ้ง ชาวบ้านกล่าวว่า เมื่อออกจากบ้านไปที่ไกลๆกลับมา เห็นต้นยางนาสูงๆ แต่ไกลก็ดีใจว่าถึงบ้านแล้ว คุณลักษณะของผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการที่ชุมชนต้องการ ได้แก่ ๑) การมีอุดมการณ์ในการทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ๒) เป็นคนหนักเอาเบาสู้ ๓) พูดจาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พร้อมที่จะรับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ๔) มีความสม่ำเสมอในการทำงาน และ ๕) มีทักษะในการสื่อสาร และ ข้อค้นพบในประเด็นบทบาทของผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ ๑) ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการหลายคนเป็นเพียงบทบาทชั่วคราวก่อนที่จะก้าวสู่ผู้นำอย่างเป็นทางการ ขณะเดียวกันผู้นำอย่างเป็นทางการหลายคนเมื่อหมดวาระก็จะสลับมาสวมบทบาทผู้นำไม่เป็นทางการ ๒) ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการบางคนที่ต้องการยุติบทบาทเนื่องจากปัญหาอายุหรือสุขภาพมักมีการมองหาทายาทผู้นำรุ่นใหม่สืบทอดงาน ๓) ผู้นำอย่างเป็นทางการต้องการให้ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการช่วยทำงานในพื้นที่ ส่วนผู้นำไม่เป็นทางการต้องการความชัดเจนด้านนโยบาย ความโปร่งใส ทั้งสองฝ่ายต้องการความไว้วางใจซึ่งกันและ และยังพบว่า ประเด็นการพัฒนาศักยภาพผู้นำแบบไม่เป็นทางการที่ชุมชนต้องการในเบื้องต้นคือเทคนิคการทำงานเป็นทีม เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อของบประมาณ เทคนิคการนำเสนองาน ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดไม่ใช่การพัฒนาศักยภาพตนเอง แต่เป็นการรณรงค์ให้เกิดสำนึกจิตสาธารณะ สร้างปริมาณและพลังจิตอาสาของทีมจิตอาสา ศูนย์รวมใจของชาวบ้านในพื้นที่ ๓ ตำบลคือต้นยางนา ซึ่งมีองค์กรภาคประชาสังคม คือเครือข่าย NGO ด้านสิ่งแวดล้อมชื่อเขียวสวยหอมกำลังทำงานเกี่ยวกับต้นยางนาในพื้นที่ตามแนวคิดนิเวศประวัติศาสตร์อย่างมีส่วนร่วม โดยร่วมกับเทศบาล ๕ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลตำบล หนองหอย เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยางเนิ้ง และเทศบาลตำบลสารภี และมหาวิทยาลัย แม่โจ้ ได้เข้ามาประสานงานดูแลต้นยางนาในตำบลยางเนิ้งและตำบลหนองผึ้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ส่วนตำบลสารภีเข้ามาดูแลในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการดำเนินการร่วมกับกับชาวบ้านในการอนุรักษ์ต้นยาง เกิดอาสาต้นยางนากว่า ๕๐ คนใน ๓ ตำบลพื้นที่เป้าหมายโครงการวิจัย โดยพันธกิจของการอนุรักษ์และฟื้นฟูต้นยางนาของเครือข่ายเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวและการจำหน่ายสินค้าเกี่ยวเนื่องในเส้นทางของต้นยาง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การพัฒนาหนุนเสริมการทำงานของเครือข่ายดังกล่าวคู่ขนานไปกับการพัฒนาแกนนำชุมชนจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาเครือข่าย

อย่างเป็นรูปธรรม เกิดการแบ่งปันความรู้แก่คนภายในหรือภายนอกชุมชนตามผลลัพธ์ของโครงการที่วางไว้

ผลลัพธ์ในเชิงรูปธรรมที่สามารถเห็นได้จากการดำเนินการชุดโครงการในเรื่องจำนวนนักวิจัยที่เข้าร่วม จำนวนโครงการที่ได้รับการสนับสนุน และงานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

ก) จำนวนนักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนนักวิจัยใหม่ (มีประสบการณ์ในการวิจัย ๐-๓ ปี) จำนวนนักวิจัยเก่า (มีประสบการณ์การทำวิจัย ๓-๕ ปี)

โครงการวิจัย	จำนวนนักวิจัยใหม่ (มีประสบการณ์ทำวิจัย ๐-๓ปี)	จำนวนนักวิจัยเก่า (มีประสบการณ์ทำวิจัย ๓-๕ปี)
ระยะที่ ๑	๒๒	-
ระยะที่ ๒	๙ คน	๑๙ คน
ระยะที่ ๓	๕ คน	๑๕ คน

ข) จำนวนโครงการที่สนับสนุนทุนวิจัย

ลำดับ	ชื่อโครงการ	รายชื่อนักวิจัย
๑.	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ดร.สุพัฒนวรี ทิพย์เจริญ อ.จารุณี ภัทรวงษ์ธนา อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์
๒.	รูปแบบการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย อ.ละเอียด ศรีหาเหง่า อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุณยฤทธานนท์
๓.	การจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.จำเริญ เขื่อนแก้ว อ.พิชัย เหลี่ยวเรืองรัตน์ อ.เจนจิรา ขันแก้ว
๔.	รูปแบบการประกอบการสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุชจรี ศรีอุปโย อ.ธัญญารัตน์ ลิ้นฤาษี อ.ณิชา ทองจำรูญ อ.อริย์ธัช อักษรทับ

ลำดับ	ชื่อโครงการ	รายชื่อนักวิจัย
๕.	การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) โดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌุเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.นินุช บุณยฤทธานนท์ อ.ธีระพงศ์ พร้อมมูล อ.ทิพย์วรรณ์ ทนันไชย
๖.	การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ ในตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	อ.ดร.พัชรีวรรณ กิจมี อ.พรพนิต พ่วงภิญโญ
๗.	การพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ๓ ตำบล: ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และตำบลสารภี	อ.ทัศนา พฤติการกิจ อ.ประภากร สัมพันธ์สวาท อ.ประพันธ์ อภิวงค์ อ.เขมกร รุจนพันธุ์
๘.	นวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและหนุนเสริมผู้ประกอบการชุมชนด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่ (จุดจัดการ)	อ.เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ

ค) จำนวนบทความเผยแพร่ จำนวน ๙ บทความ โดยจำแนกเป็นผลงานตีพิมพ์จากการดำเนินงานระยะที่ ๑ จำนวน ๔ บทความ และ ระยะที่ ๒ จำนวน ๔ บทความ และผลงานตีพิมพ์จากระยะที่ ๓ ได้เริ่มมีการเผยแพร่แล้ว ๑ ผลงาน โดยมีรายละเอียดของการเผยแพร่ดังนี้

	ชื่อบทความ	แหล่งตีพิมพ์
ระยะที่ ๑	๑) The Establishment of GIS for Local Wisdom Knowledge Base in Rurban Area, Case Study: Sarapee District, Chiang Mai Province.	In Proceeding of The ๖th Benjamitra Network, National and International Conference on Local Wisdom and Sustainable Development, The Far Eastern University. Chiang Mai. Thailand. ๒๖ May ๒๐๑๖.
	๒) แนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมของชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	การประชุมวิชาการระดับชาติเบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๖ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

	ชื่อบทความ	แหล่งตีพิมพ์
	๓) การศึกษาประวัติศาสตรท้องถิ่นอยางมีสวนรวมของชุมชนคนสารภี อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม: ตนยางนาและถนนสายเชียงใหม-ลำพูน	วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ - มีนาคม ๒๕๖๐
	๔) การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัย (เชิงพื้นที่)ของมหาวิทยาลัยเอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	ตีพิมพ์ในหนังสือ "บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยรับใช้พื้นที่ : ๑๕ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยไทย " สำหรับเผยแพร่ในการประชุม Engagement Thailand ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗-๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๘
ระยะที่ ๒	๑) การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน	การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑: มหาวิทยาลัยธนบุรี (โปสเตอร์)
	๒) การพัฒนาเครื่องมือสื่อสารณะที่เหมาะสมกับชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท:กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑: มหาวิทยาลัยธนบุรี (โปสเตอร์)
	๓) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน	วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่๑๑ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม ๒๕๖๐ - ธันวาคม ๒๕๖๐)
	๔) การพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยเอกชนที่เอื้อต่อการวิจัยเชิงพื้นที่(กึ่งเมืองกึ่งชนบท): มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นกับชุมชนตำบลสารภี	วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ฉบับปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ เดือนเมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๙
ระยะที่ ๓	๑) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กรณีศึกษาตำบล	การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑: มหาวิทยาลัยธนบุรี (นำเสนอ)

	ชื่อบทความ	แหล่งตีพิมพ์
	หนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	

ง) การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (การเปลี่ยนแปลงกับองค์การหลังกระบวนการ)	
องค์กรในสังกัด:มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	พื้นที่เป้าหมาย:ตำบลสารภี
- บุคลากรได้มีการพัฒนาทักษะทางด้านการวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิชาการรับใช้สังคม - หน่วยงานระดับคณะทั้ง ๖ คณะ นำองค์ความรู้ไปพัฒนาในเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและแนวทางการบูรณาการกับเกณฑ์ประกันคุณภาพ	- เกิดการต่อยอดด้านการประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นผลจากการวิจัย ทำให้สามารถเป็นตัวแทนของอำเภอสารภี โดยได้รับคัดเลือกจากจังหวัดเชียงใหม่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาผู้สูงอายุเดินหน้าสู่ OTOP ระดับจังหวัดเชียงใหม่ - เกิดต้นแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท(๓ ตำบล)
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (ทางวิชาการ)	
ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัย	โครงการวิจัยในพื้นที่เป้าหมาย
- สำนักวิจัยและพัฒนา ปรับใช้ Model ของการดำเนินงานโครงการ และส่งผลดีต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ - มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการพัฒนา Talent สำหรับจัดการงานวิจัย	- มีการเผยแพร่ข้อมูลภูมิปัญญาผ่านระบบฐานข้อมูลชุมชนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๒. อภิปรายผลการวิจัย

๒.๑. การวิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในทั้ง ๒ มิติ คือ ด้านการบริหารจัดการวิจัย และด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

ด้านการบริหารจัดการวิจัย

ด้านการบริหารจัดการวิจัย	
ปัจจัยความสำเร็จ	**ปัจจัยความไม่สำเร็จ**
๑.โครงสร้างดำเนินการของมหาวิทยาลัย ๑.๑.ผู้บริหารให้ความสำคัญและมีการปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีความชัดเจนและเอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักวิจัย ๑.๒.ผู้บริหารมีความเข้าใจในโครงสร้างของคณะกรรมการอำนวยการทำให้ทุกโครงการงานวิจัยในสถาบันจะต้องผ่านระบบและกลไกของคณะกรรมการอย่างเท่าเทียม ๑.๓.การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการงบประมาณที่อ้างอิงบนพื้นฐานลักษณะการทำงานเชิงพื้นที่จริง	**๑.โครงสร้างดำเนินการของมหาวิทยาลัย** ๑.๑.ความแตกต่างขององค์ความรู้ในเรื่องการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งยังคงมี “ช่องว่างของประสบการณ์และรูปแบบการทำงาน” อยู่มากโดยเฉพาะในหน่วยงานใหม่ (สำนักวิชาการกลาง งานส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ) ส่งผลให้มุมมองและการออกแบบกระบวนการทำงานยังไม่สอดรับกัน ๑.๒.ผลจากการปรับโครงสร้างทำให้เกิดการทำงานในระบบรวมศูนย์และรวมพันธกิจ ซึ่งการรวมศูนย์ยังไม่มีการทำ Job description ที่ชัดเจนทำให้ผู้ปฏิบัติยังไม่เข้าใจภารกิจงานของตนเองจึงทำให้การขับเคลื่อนมีอุปสรรคพอสมควร
๒.การพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ผ่านกระบวนการบูรณาการการอบรมร่วมกับการจัดการเรียนการสอน ๒.๑.จากการพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ทำให้นักวิจัยส่วนใหญ่มีความเข้าในในกระบวนการทำงานบนแนวคิด SES และ PAR และมองเห็นถึงแนวทางในการลดภาระงานจากกระบวนการบูรณาการภารกิจวิจัยลงสู่การเรียนการสอน ๒.๒.การบูรณาการลงสู่การเรียนการสอนเป็นการดำเนินการร่วม กันทั้งสถาบัน ส่งผลให้เกิดกระบวนการ On the Job Coaching และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอดเวลาที่มีการดำเนินการ	**๒.การพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ผ่านกระบวนการบูรณาการการอบรมร่วมกับการจัดการเรียนการสอน** จากจำนวนอาจารย์ที่มีน้อยส่งผลให้ต้องรับผิดชอบงานในหลายหน้าที่ รวมถึงภาระงานสอนส่วนอื่นๆ รวมไปถึงระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยที่บูรณาการกับการเรียนการสอนมีความทับซ้อนกับปฏิทินการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งโดยลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนจะมีความรับผิดชอบในภาระงานหลายมิติ อาทิ การเรียนการสอน / การให้คำปรึกษา /การวิจัยและการบริการวิชาการ / การดำเนินโครงการพิเศษ / และงานเอกสารในการประกันคุณภาพ ส่งผลให้ถึงแม้จะมีการบูรณาการภาระงานวิจัยลงสู่การเรียนการสอนแล้ว แต่ยังคงมีภาระงานอื่นๆอยู่มาก

ด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

ด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่	
ปัจจัยความสำเร็จ	**ปัจจัยความไม่สำเร็จ**
๑.จากการสร้างเครือข่ายงานวิจัยทำให้ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากแหล่งทุนและหน่วยงานภาคีในพื้นที่ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการประสานความร่วมมือทำงานในพื้นที่ร่วมกัน ๒.การประกาศ framework /Mapping Outputs และกรอบประกาศทุนที่ชัดเจน ทำให้กระบวนการทำงานในโครงการย่อยทำได้ง่ายและทำให้ได้โครงการย่อยที่ตอบสนองผลการเปลี่ยนแปลงที่คาดการณ์ไว้และง่ายต่อการติดตามในทุกโครงการ ๓. มีการประยุกต์นำเครื่องมือและกระบวนการต่างๆ ทางวิชาการและวิชาชีพมาปรับใช้ร่วมกับกระบวนการการมีส่วนร่วมในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชุมชนส่งผลให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นหลายกิจกรรมในพื้นที่ ๔. ใช้บริหารงานโครงการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการข้ามศาสตร์ทำให้มีการสร้างทีมงานที่มีความสามารถในการเชื่อมต่อกับพื้นที่ได้ทันต่อความต้องการและสภาพปัญหา ๕. กลุ่มนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในพื้นที่สามารถให้คำแนะนำและร่วมลงพื้นที่พร้อมนักวิจัยหน้าใหม่ช่วยให้ในการประสานงานกับพื้นที่ได้สะดวกมากขึ้น ๖.ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นคนทำงานในพื้นที่หลายมิติหลายเรื่องและส่วนใหญ่ถูกดึงมาใช้งานในเชิงโครงสร้างการบริหารพื้นที่แทบทั้งหมด ขณะเดียวกันการใช้ Key Man หรือ ผู้จุดประกายความคิดในแต่ละประเด็นย่อย จะสามารถช่วยให้นักวิจัยเก็บข้อมูลได้มากขึ้น	๑. นักวิจัยในโครงการครึ่งหนึ่งในชุดโครงการเป็นนักวิจัยหน้าใหม่ และอีกครึ่งหนึ่งเป็นนักวิจัยรุ่นกลาง ทำให้ขาดนักวิจัยอาวุโสที่มีประสบการณ์ในการทำงานเชิงพื้นที่ ทำให้การตัดสินใจในเชิงบริหารจัดการของนักวิจัยบางครั้งขาดประสบการณ์ก่อให้เกิดความไม่มั่นใจในการทำงาน ๒. จากความล่าช้าของการออกสัญญาทุนในโครงการย่อยทำให้ขาดช่วงในการลงพื้นที่ของนักวิจัยส่งผลให้นักวิจัยและชุมชน ขาดความต่อเนื่องในการทำงานระยะเวลาหนึ่ง ๓. จากปัจจัยของนักวิจัยในชุดโครงการยังไม่สามารถอธิบายได้ถึงผลของข้อมูลเกิดประโยชน์กับชุมชนได้ชัดเจน รวมไปถึงการพยากรณ์ถึงผู้ได้ประโยชน์จากงานวิจัยที่แท้จริงได้ ซึ่งอาจมีผลต่อกระบวนการปลายน้ำ คือ การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ๔. ชุมชนหรือพื้นที่วิจัยทั้ง ๓ พื้นที่ มีบริบทในการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งนักวิจัยจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบริบทชุมชนให้มากขึ้น ๕. จากการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยเชิงพื้นที่/ งานวิชาการรับใช้สังคม พบว่า นักวิจัยบางส่วนยังมีความสับสนเกี่ยวกับลักษณะการทำงานและการประยุกต์รูปแบบการทำงานในลักษณะบูรณาการ ทำให้บางครั้งการลงพื้นที่ไม่ได้ข้อมูลตามเป้าหมาย มีแต่การจัดการกิจกรรมที่ตอบสนองบางหัวข้อ แต่ไม่ตอบโจทย์หรือผลลัพธ์ที่แท้จริงของงานวิจัยทั้งหมด ๖.มีข้อจำกัดหลายประการที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ อาทิ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่กลายเป็นสถานที่ที่เปิดให้เข้าชม แต่ไม่มีผู้ดูแลหรือไม่เปิดให้สามารถเข้าชมได้ตามแผนงานที่คิด ๗. กรณีการเปลี่ยนผู้นำทางการบริหารจัดการของเทศบาล (นายกเทศมนตรี) อาจส่งผลกระทบต่อนโยบายการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ได้

ด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่	
ปัจจัยความสำเร็จ	**ปัจจัยความไม่สำเร็จ**
๗. นักวิจัยได้ประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจจากเวทีย่อยและกลุ่มผู้เข้าร่วมแบบไม่เป็นทางการ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการทำงานได้ ๘. มีการสร้างเครือข่ายกลุ่ม NGO และกลุ่มผู้นำชุมชนส่งผลให้เกิดความร่วมมือเชิงพื้นที่จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยความสำเร็จที่จะเชื่อมต่อของทั้ง ๓ เทศบาล ให้เกิดกิจกรรมร่วมกันจะส่งผลต่อ Impact ในพื้นที่	

๒.๒ การวิเคราะห์จุดเด่นและจุดอ่อนของสถาบัน ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบจัดการงานวิจัยของสถาบัน

จุดเด่น

๑) มหาวิทยาลัยมีขนาดเล็ก การพัฒนาระบบและการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงทำได้ง่ายก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับนักวิจัย

๒) มีการใช้กลยุทธ์ในการบูรณาการอย่างได้ผลอันเป็นผลมาจากขนาดของมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนผู้เรียนไม่สูงมาก ส่งผลให้กระบวนการบูรณาการทำได้ง่าย นอกจากนี้การบูรณาการลงสู่การเรียนการสอนยังส่งผลให้นักวิจัยรุ่นใหม่มีพื้นที่ในการทดลองกระบวนการดำเนินงานตามแนวคิด SES และ PAR ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการดำเนินการวิจัยจริง

๓) นักวิจัยมีความตั้งใจในการเรียนรู้ รวมไปถึงการพัฒนารูปแบบ เนื้อหา และช่องทางในการสื่อสารภายในที่ง่ายและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการดำเนินการในรูปแบบ on the job coaching ส่งผลให้นักวิจัยรุ่นใหม่มีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินการในทุกขั้นตอน

๔) ภาคีเครือข่ายในการดำเนินการวิจัยมีความเข้มแข็ง จากการสร้างความสัมพันธ์อันดีทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน มีการประสานงานระหว่างกลุ่มภาคี ส่งผลให้การดำเนินการวิจัยสามารถทำได้ราบรื่นขึ้น

จุดอ่อน

๑) นักวิจัย (อาจารย์) รับผิดชอบทุกพันธกิจของมหาวิทยาลัย รวมถึงภาระงานด้านอื่นๆ มีจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

๒) นักวิจัยรุ่นใหม่ยังมีประสบการณ์ในการสังเคราะห์และสังเคราะห์งานน้อย ส่งผลต่อการดำเนินการวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบจัดการงานวิจัยของสถาบัน

๑) กำหนด Segment ของกลุ่มอาจารย์ที่ต้องการพัฒนาทักษะด้านวิจัยโดยเฉพาะ (Research Talent) และจัดสรรภาระงานที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านศักยภาพงานวิจัย

๒) พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการส่งเคราะห์งานวิจัยให้แก่นักวิจัยรุ่นใหม่ ฝึกทักษะการจับประเด็นและการสรุปประเด็น

๓) การนำองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคีภายนอกและแหล่งทุนเป็นแหล่งการเรียนรู้และพัฒนาที่สำคัญของสถาบัน ในการเรียนรู้วิธีคิด วิธีทำงาน หลักการและเครื่องมือต่างๆ ตลอดจนข้อสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคซึ่งมีส่วนอย่างมากต่อการเป็นปัจจัยด้านบวกที่ผลักดันไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของสถาบัน

๔) ควรมีแผนงานการบูรณาการพันธกิจของมหาวิยาลัยในการลงพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยร่วมกับงานบูรณาการ

๕) พื้นที่ยังมีปัญหาและความต้องการในประเด็นอื่นๆ อีกหลายด้าน ซึ่งนักวิจัยสามารถหยิบประเด็นของปัญหามาพัฒนาโจทย์วิจัยต่อได้

๒.๓. การวิเคราะห์ผลสะเทือนของโครงการต่อความตื่นตัวของคณาจารย์ ผู้บริหาร ชุมชนที่ได้รับประโยชน์ การปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย คุณค่าอื่นๆ

คณาจารย์

- เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างศาสตร์ต่างๆมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงาน วิธีคิดร่วมกันในการทำงานพื้นที่
- กระตุ้นให้อาจารย์เข้าสู่การทำงานวิจัยเชิงพื้นที่มากขึ้น
- เกิดการบูรณาการพันธกิจอื่นๆ นอกเหนือจากการวิจัย คือการเรียนการสอนในรายวิชา
- มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพื้นที่กับอาจารย์ในการทำงานด้านอื่นๆ เช่น การบริการวิชาการ การถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกัน
- มีโอกาสในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับทั้งองค์กร, หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น

ผู้บริหาร

- เกิดระบบและกลไกในการบริหารงานวิจัยในลักษณะชุดโครงการ
- เกิดเครือข่ายและการพัฒนาแหล่งทุนในการทำงานระดับสถาบัน
- ได้ผลงานตามมาตรฐานของระบบประกันคุณภาพการศึกษาในด้านงานวิจัยและงานวิชาการ
- ผู้บริหารมีการตื่นตัวต่อระบบโครงสร้างในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งได้มีการจัดตั้งโดยอธิการบดี ได้มอบหมายให้มีคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นประธาน, ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และคณบดีทุกคณะร่วมเป็นกรรมการอำนวยการในการพิจารณาและอนุมัติข้อเสนองานวิจัยทุกโครงการของมหาวิทยาลัย

ชุมชนที่ได้รับประโยชน์

- ได้โครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการและปัญหาของพื้นที่
- ได้กลไกและเครื่องมือในการทำงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น

- เกิดเครือข่ายความร่วมมือและความช่วยเหลือระหว่างกัน
- ช่วยให้พื้นที่ได้เรียนรู้วิธีและลักษณะการทำงานในแบบความร่วมมือและประสานประโยชน์ร่วมกัน
- ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่างและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงร่วมกับนักวิจัย ทำให้พื้นที่ตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหา
- ชุมชนเกิดการยอมรับความคิดเห็นของแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มาจากกระบวนการการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจากโครงการวิจัยต่างๆ

การปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน

- มีระบบและแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณที่มาจากแหล่งทุนภายนอก
- มีระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก
- มีช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิจัยที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- มีการปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดการทำงานวิจัยจากวิจัยชุมชนมาเป็นงานวิจัยเพื่อรับใช้สังคมมากขึ้น

๓. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาแนวทางการทำงานในระยะต่อไป

๓.๑ ของสถาบัน ทั้งในด้านการบริหารจัดการงานวิจัย และในด้านการพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

๑) สถาบันควรมีการจัดโครงสร้างส่วนงานสนับสนุนงานวิจัยให้มีลักษณะงานที่ชัดเจน เพื่อให้นักวิจัยได้ติดต่อประสานงานได้ถูกต้องตามภาระงานของหน่วยงานและมีการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่องพร้อมกับนำระบบและกลไกจากงานวิจัยมาใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพเป็นหลักปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ส่วนด้านการพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่สถาบันจะต้องสร้างเครือข่ายและภาคีงานวิจัยให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดผลขับเคลื่อนทั้งจังหวัดและก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนางานวิจัย

๒) ควรมีการพัฒนานักวิจัยในสถาบันควบคู่ไปกับการบริหารงานอาจารย์ด้วยการบูรณาการพันธกิจ โดยการออกแบบการทำงานในรูปแบบใหม่ที่เอื้อต่อการทำงานวิจัยเพื่อสังคมให้เป็นปัจจัยหนุนเสริมพันธกิจงานด้านอื่นๆของอาจารย์/นักวิจัย

๓) ควรพัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือระบบฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิโดยเฉพาะด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ไม่ผูกขาดกับศาสตร์แขนงใดแขนงหนึ่ง เพื่อสามารถผลักดัน กระตุ้น ส่งเสริมและพัฒนาทักษะและวิธีการทำงานให้กับนักวิจัยหน้าใหม่และนักวิจัยรุ่นกลางของสถาบัน

๔) ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม ซึ่งจะช่วยให้เกิดระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดทำโครงการวิจัยทั้งในส่วนของผู้วิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโครงการวิจัย ตลอดจนหน่วยงานการประกันคุณภาพของสถาบันที่สามารถตรวจสอบและบริหารจัดการงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒. ของสกว./แหล่งทุน ทั้งในด้านเงื่อนไขการสนับสนุนทุน การจัดการระบบพี่เลี้ยง การพัฒนาระบบงานสนับสนุนเครือข่าย การผลักดันงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์ ฯลฯ

การฝึกอบรมและกระบวนการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำที่ สกว.ได้ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดการงานวิจัยและการทำงานเชิงพื้นที่ที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าการตั้งโจทย์ที่ดีช่วยทำให้กระบวนการทำงานในระบบย่อยชัดเจนขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาถือเป็นบทเรียนที่สำคัญของสถาบันที่อ่อนประสบการณ์ด้านการบริหารงานวิจัยให้สามารถเข้าใจการบริหารจัดการงานวิจัยได้ดีขึ้น เปนโอกาสที่ดีที่มหาวิทยาลัยจะได้สราง positioning ตัวเองในการเปนที่พึ่งของจังหวัดหรือพื้นที่วิจัยให้สอดรับกับจุดแข็งของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการประสานประโยชน์ร่วมกับ user ที่ เปนกลุมกลไกในการพัฒนาพื้นที่ได้ ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่า การจัดระบบพี่เลี้ยงติดตาม รวมไปถึงการพัฒนาระบบจัดการงานวิจัยต้นน้ำเป็นประโยชน์อย่างมาก เห็นควรให้มีการพัฒนาไปตลอดจนถึงกระบวนการปลายน้ำ เพื่อให้สามารถประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของสถาบันการศึกษาได้ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบทหรือข้อจำกัดของแต่ละแห่ง และควรสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ ให้สามารถเขียนโครงร่างงานวิจัยเพื่อเข้ารับการปรึกษาในการขอทุนโดยระบบพี่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากสกว. จะทำให้นักวิจัยมีความเชื่อมั่นและมีความสุขกับงานวิจัย

ควรมีการผลักดันให้เกิดการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อสังคม ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมให้นักวิจัยมีการขอรับทุนสนันสนุนการวิจัยจากองค์กรภาคท้องถิ่น และ ทุนสนับสนุนจังหวัดจัดการตนเองของจังหวัดเชียงใหม่